PRAECLARISSIMORUM JURISPRUDENTUM

RESPONSA
DE EPISCOPATU,

AC PRINCIPATU LEODIENSIUM,

QUEM

JOSEPHO-CLEMENTI
BAVARO

COLONIENSI ELECTORI

Leodienſe Capitulum ſuffragatus eſt;

EMMANUEL-THEODOSIUS

AUTEM

CARDINALIS BULLIONIUS

Ejuſdem Praepoſitus: aliique oppugnarunt,

IN QUIBUS

De Epiſcoporum, aliorumque electione, de Canonum, Legumque Jure, de Eccleſiaſtica Hiſtoria, de Re Civili, maximè de Summorum Principum Pacis, Bellique tempore juribus exercendis, ſcitu digniſſima, continentur.

COLONIAE AGRIPPINAE, Typis Petri Martelli, cIↄIↄccxII.

SUPERIORUM PERMISSU.

Tom. II.

EXCELL. PRAECLARISSIMOQUE ADOLESCENTI,

VICTORIO-HYACINTHO-

LUDOVICO DE VALPERGA,

Ex Comitibus Valpergae, Dorsani, Masini, &c.

BLASIUS MAJOLI DE AVITABILE

S. P. D.

CUm è literariis typis hoc sit jam proditurum Volumen, quod juris disceptationem complectitur, de Leodiensis Capituli suffragatione, qua Celsissimus Joseph-Clemens, Bavariae Princeps, & Coloniensis Elector in Leodiensem Episcopum, Principemque Summum electus est; cumque in eo summa argumenti gravitas, & praeclarissima Personarum amplitudo versetur; cui id dicarem, sive harum rerum studio, sive dignitate Viri, Te, Excellentissime Adolescens, dignissimum judicavi. Quam enim fe-

feliciter ad hujusmodi studia animum appuleris, ab ista ipsa adolescenti, qua viges, aetate satis superque docuisti. Itaque opportunum fuerit, dum à *Francisco-Hyacintho* de Valperga, ex Masini Comitibus, Sancti Johannis Morianensis in Sabaudia Episcopo Sanctissimo, patruele tuo, Viro & sacra doctrina, & Christianis moribus spectatissimo sapientissimè in re Ecclesiastica institueris, & Sacris Canonibus, Ecclesiasticaeque historiae sedulam, seriamque operam navas, hujus libri lectione ejusmodi rebus quamplurimis scitu dignissimis mentem instruas, & exornes. At verò si quis tuam spectaverit dignitatem, generosus Tibi certè animus super insitam natura indolem excitabitur, ubi talem, tantamque disceptari legeris caussam, in qua magnus Germaniae Princeps, Amplissimus Imperii Germanici Elector in Episcopum una, & summum Leodiensium Principem electus est, ac tandem à Pont. Max. nominis nunquam interituri, Innocentio XII. confirmatus. Decet enim Te ex genere Europae nobilissimo ortum, magnorum Europae Principum Controversias, & jura nosse. Tam enim praeclara, ac illustris Tibi *Valperga* Marchionum Ivreae origo est, ut non solùm ab antiquissima *Valpergae* ditione in Cannabensi Pedemontis Provincia nomen cum re praeclarissimè obtineas; sed ab ea stirpe, ex qua & Imperatores, & maximi Reges proveniunt, tuum Stemma per summam nobilitatis laudem deducas. *Arduinus* enim *Berengarii Nepos*, antequam Italiae Regnum iniret, *Valpergae* Comes, & Ivreae Marchio est appellatus; Cumque is anno cIↄxvIII. supremum obiisset diem, tribus superstitibus Liberis, *Guido* natu maximus *Valpergae* Comes, &

Ivreae

Ivreae Marchio patrios obtinuit titulos, ac totius Cannabensis Provinciae summum Imperium habuit : à quo perpetua serie, tribus tamen stemmatibus diductis, tres amplissimae Familiae *Valpergae*, ac *Masini* una, *Sancti Martini* alia, & *Castellamontis* Comitum tertia provenere : quibus oppidis in *Cannabensi* Provincia sitis, Gentiles tui, ut significarent amplissimam ejus Provinciae ditionem habere, Cannabem ipsius Provinciae universae signum, suum gentilicium insigne praeseferre. (1) Itaque cum Princeps *Valpergensium* Familia *Masiniana* sit, eaque ad *Desiderium Langobardorum Regem* revocetur, Gentiles tui cum Custulonensibus, Aragoniis, ac deinceps Neapolitanis, Siculisque Regibus, qui ab *Desiderio* quoque originem repetunt, stirpem habent planè communem. (2) Sed tua Familia ex Regia stirpe, Regiarum quoque familiarum stirps fuit. Ex ea enim in Italia Montisferrati Marchiones, ex quibus materno stemmate Regia Sabaudica, & Celsissima Mantuana Domus ducitur, prodiere : ex ea vetusti Pedemontanorum Marchiones, qui & ipsi Caevae, Ponsonenses, Orae Januensis, Finalis, & Savonenses Reguli prognati sunt.

---

(1) *Augustinus ab Ecclesia, Sallutii Episcopus, in historia della Corona Regale di Savoja part.2. pag.* 449. *& seqq. ad pag.* 477. *usque: & narrat quoque Comes Thesaurus nella vita d'Ardoino Re d'Italia : idque ipsum ibi in additionibus Abbas Castellionens confirmat.*

(2) *Praeclarus Geanologista Eques Wilhelmus Imbo[illegible]us in Italiae, & Hispaniae Regum Geanologia, attitulata:* Stemma Desiderianum ab ima radice cum suis stirpibus, ac ramis, unde Italiae, ac Hispaniae Reges, Proceresque pullularunt, *in tabula xi.* SanMartiniana, *pag.* 143. *pag.* 144. *pag.* 145. *ibi Guido Sator stirpis* Comitum Valpergae, *& pag. seq.*

ſunt. (3) Quare meritiſſimo jure praeclariſſimi Majores tui *Cannabenſium* Principes à Rerum geſtarum Scriptoribus appellantur. (4) At iſta quidem ſunt Regiae Fortunae decora; ſed nihilo minores Ampliſſimae tuae Gentis virtutum laudes: Cum *Valpergae* Comites, ac Ivreae Marchiones non ullo in oevo egregiam bello famam retulerint. Quin aliqui è *Sanctomartiniana* Familia progeniti ob victorias bello ſacro de Saracenis hoſtibus reportatas, de clypeo gentilicio *Cannabem* detraxerunt, & aureum ſcutum tribus faſciis ſumma caerulea, media, & ima purpurea revinxerunt, quod inſigne etiamnum praeſeferunt, idemque marmoreum, Stellis tamen conſertum, *Hieroſolymae* in Suburbano Sanctae Crucis Templo hodie quoque ſpectatur. (5) Anno autem CIƆCCXLV. *Valpergenſes* Reguli, ditione latè potentes, ad *Philippum Auguſtum* ſexcentos Cataphractos ſuo ſtipendio conſcriptos auxilio miſere: qui eum Regem in celebri *Bovinenſi* proelio ſua praecipua ope juvarunt. Praeclarum verò in rerum geſtarum monumentis occupat locum *Guido Valpergae Comes*, & *Ivreae Marchio*, qui juſto exercitu ſui ductus imperiique Saracenos, ne per Murianam in Italiam irrumperent, per ſummam gloriam prohibuit: qui ipſe pro *Conrado* Imperatore in oppugnatione Mediolanenſi fortiſſimè occubuit. Nec *Arduinus* Minor minore extitit fama, qui in Si-

(3) *Ut prodit Epiſcopus Auguſtinus ab Eccleſia nella Corona Regale di Savoja part. 1. pag. 224. 225. 226. 227. 228. 229.*
(4) *Ut habet Paradinus nelle Parentele di Francia.*
(5) *Ita narrante Auguſtino ab Eccleſia d. part. 2. della Corona di Savoja pag. 453.*

Sicilia praeclarissimis rebus contra Saracenos suo, quem ductabat, exercitu gestis, non solùm latinis, sed graecis quoque historiarum Scriptoribus commendatur. Atqui silentio praetereundus non est *Johannes Valperga*, Eques Johannita, qui anno cIↄccccxxxix. consilio, & virtute Marcam Anconitanam,& Flaminiam omnem in Romani Pontificis obsequium redegit: quo merito à Pontifice & ejus Provinciae moderator jussus, & Anconae Marchio appellatus est. (6) Sed quid vetusta Tuorum gesta persequor, quae nunquam satis cum laude commemorantur, praesertim cum recentibus abundemus tam praeclaris, illustribusque, ut ipsa laudum copia laboremus? Ex longo igitur eorum ordine postremos *Masinenses Comites*, Progenitores tuos recensere licuerit: ex quibus Magnus *Amadeus*, sub invicti *Emmanuelis*, Sabaudici Principis auspiciis, in Belgio, & in Gallia tanta virtute Rempublicam bene gessit, ut ab eo insigni Divae Mariae Nunciatae militari torque donatus sit. In quo decore militiae, uti & virtute *Amadei Thomas* Filius, ac deinceps *Giro* Nepos, tum *Carolus-Franciscus* Pronepos successere, ut Torques Militares Sabaudici in tua Familia, ac haereditate esse videantur. *Thomas* quidem non semel totius Sabaudicae ditionis procurationem habuit; non vulgare virtutis, justitiae, sapientiaeque argumentum: *Giro* autem summa constantia, & fide Niciam ab ingenti Gallorum exercitu sub Guisii Ducis du-

ctu

(6) *Quod omne post Benium, & Nostradamum, memorat Augustinus ab Ecclesia, d. part. 2. pag.* 450. & 486.

ctu obſeſſam fortiſſimè propugnavit: *Carolus-Franciſcus* nondum legitimam ingreſſus aetatem in eum ampliſſimum Equitum ordinem allectus eſt, in quem vix nobiliſſimi Viri annis, meritiſque in Sabaudicam Remp. graves cooptantur. (7) Tam enim certa de Tuis magnorum facinorum ſpes eſt, ut praemia magnis facinoribus debita, complures ante annos praeſumant. Undique enim ſcatet Tua Domus maximis, graviſſimiſque ad virtutem exemplis, & quocumque Tui inciderint oculi, Viri ſe exhibent pacis, bellique artibus praeclariſſimi, qui ampliſſima munia obierunt, utriſque ſplendidiſſimè decorati. Quare non mirum, ſi continenti aetatum ſerie connubia cum Regiis Familiis, ut cum Andecavenſibus Comitibus, aliiſque & in Gallia, & in Germania Domibus, ſummum Imperium habentibus, agitarunt. Nec Parentum noſtrorum memoriam ſuperat *Petrus Valperga*, qui, Re Auſtriaca in Germania benè geſta, *Annam Maximiliani Imp.* legitimae filiae jure donatam uxorem duxit. (8) Quid autem lectiſſima Foemina *Anna-Franciſca* Mater Tua, *Johannis-Paulli Laſcaris*, Magni Johannitarum Magiſtri ex fratre Neptis, ex Imperiali *Laſcarum* Domo prodita, quae poſt Comnenam diu Orientis Imperio potita, quo à Michaële Paleologo impiè exuta, Niciam in Provinciam ſe recepit, ubi in imis Alpibus Vigintimilliae, Tendaeque Comitatum, ac Mari,

Prae-

(7) *Idque omne memoriae mandatur in libro, cui titulus*: Relazione dello ſtatò preſente del Piemonte, *edito Auguſtae Taurinorum anno cIↄIↄcxxxv.*

(8) *Ut memorat idem Auguſtinus ab Eccleſia, d. par. 2. pag.* 486.

Praelaeque obtinuit ditionem . (9) Ad tantorum igitur Majorum imagines conformatus, nobilissime Adolescens, confido , ut provectu aetatis amplissimos in Rep. Ecclesiastica gradus ascendas : ad cujus rei institutionem hunc librum non paullum conferre puto , quem Vir acutissimi ingenii, gravissimique judicii, *Hyacinthus Fallettus, Rosae-Margaritae*, Foeminae ornatissimae, germanae Sororis tuae Vir dignissimus , universae literariae Reip. utilissimum judicavit. Itaque quo sub magni nominis lumine clarescat magis, Tuo amplissimo nomini do, dedicoque. Dat.Neap.Kal.Aug. cIↃIↃccxII.

---

(9) *Ut tradunt Comes Lischius in compend. histor. part.2. pag. 317. in vita Imper.* Theodori Lascaris. *Ducangius, Guesnaeus , & complures alii , quos sequitur Morerius nel Gran Dittioner Istorique pag. 370. tom. 3.*

BLASIUS MAJOLI
DE AVITABILE
NEAPOLITANUS J. C.
LECTORI.

Um mea jurium collectio in celeberrima Controversia inter Serenissimum Sabaudiae Ducem, & Apostolicam Datariam pluribus eximiis meis amicis voluptati fuerit, ac praesertim doctissimo Josepho-Mariae Perimetio, ex Familia Divi Francisci à Paula, Rebellensium, & Scalensium Vigilantissimo Praesuli, ac dignissimo D. Constantino Grimaldo, Regio S. Clarae Consiliario, itemque D. Johanni-Chrysostomo Scarfò, celebri Theologo Basiliano, viro Graecis, Latinis, & Italis literis exculto, unico, & acerrimo meo propugnatori in pluribus contentionibus literariis, quamquam sub nomine Crysophani Cardieclepti saepè larvatus legatur: cumque iisdem meum consilium significassem de altera collectione, quam meditabar, Allegationum ab eximiis Jurisperitis conscriptarum in alia celebri Controversia de electione Serenissimi Principis Josephi-Clementis ex Bavaria, Electoris Coloniensis in Episcopum, ac Principem Leodiensium, cui Eminentissimus Princeps Cardinalis à Bullione, Praepositus Capitulo, aliique acriter restiterunt: quae Allegationes similiter dissitae paucorum manus vix obibant, ut facilè perire possent, ni brevi collectae recuderentur: adeo graves fuerunt amicorum exhortationes ad opus perficiendum, ut posthabitis caeteris meis studiis, ei rei totus incubui, atque, ut in priori collectione feceram, summis, & locupletissimo rerum Indice adauxi, ne quidquam operi deesset, quod in similibus de Episcoporum electione causiis statim Lectori promeretur. Hac te altera collectione impertior, amice Lector; gratam precor habeas, gratumque simul habeas laborem, quem subii, ut tibi, Reique publicae prodessem: teque admoneo, allegationes omnes in hoc volumine collectas usque ad pag. 304. esse pro Electore Coloniae, Episcopo electo, caeteras verò pro Cardinali

Bullionio. Atque hic praeterire non possum gratias, quas habeo nunquam satis commendato D. Hyacintho Falletti, Bossii Marchioni, qui me ad hoc opus magnificè adjuvit. Ex Allegationum lectione nosces, mi Lector, Authorum praestantiam; admiraberis autem in primis nostrum Petrum Fuscum, & Jacobũ Sardinum, Antoniumq; Vaillantium, celebrem ex Achademia Sorbonica Jureconsultum. Non est hic locus opportunus scribendi elogia tot illustribus viris; verùm de nostri Petri Fusci meritis satis tibi erit ejus vel post obitum fama; cum doctrina, & vita, quam semper ex vera Christi disciplina egit, eum hic ad S. Clarae Concilium evexerit: atque proculdubio, ni mors intercepisset, amplissimos esset honores consequutus. Equidem amore memoriae illius haec scribo, quum summa ejus benevolentia in me semper fuisset, praesertim quum fuerim Romae anno clↄIↄcclll. atque plura etiam de eo scriberem; verùm cuncta ejus praeconia opportuniori loco mihi servo, quum tranquilliorem vitam, ut spero, nactus, opera ejus juridica edi pluribus tomis distincta, tibi curabo, ut praecipuum illud nostra aetate in jure scribendi genus cognoscas. Nec tamen praetermittere id nunc volo, inter innumeros Patronos selectum eum fuisse pro hac caussa Serenissimi Electoris Coloniae tuenda, dum degeret Romae, missus ab hac Excellentissima Urbe Neapoli pro re maximi momenti de Sancto Officio Generali hic non constituendo, quam constantissimè, sapientissimèq; propugnavit: & summa gloria, & universae Eminentissimorum Cardinalium Congregationis plausu, qui ad hanc Electoris caussam Judices à Summo Pontifice Innocentio XII. dati fuerant, insignem victoriam de ea retulit; atque à Serenissima Bavariae Domo summo in honore habitus fuit. Interim, Lector, de tanto viro inspicias quod egregiè scripsit D. Hyacinthus Gimma, Canonicus Cathedralis Bariensis, Author meae Societatis Incuriosorum Rosani in prima parte suorum eruditissimorum Elogiorum pag. 162. De Jacobo autem Sardino satis tibi sit, eum ob doctrinam hactenus inter Advocatos Consistoriales Romae enumerari: atque ut sciant quidam severioris ingenii optimè sacra Minervae studia cum Fori tritura convenire, immo verò cum solidioribus Matheseos, & Philosophiae doctrinis, tibi, amice Lector, affirmo, adeo Musarum vireta Sardinum excoluisse, ut praestantissimus Jo: Marius Crescimbeni, Divae Mariae in Cosmedin Romae Canonicus, Custos nostrae felicissimae Achademiae Archadicae, cum inter centum Archades viventes Poetas in sua Historia Italicae Poesis adnumerarit vol. 2. part. 2. pag. 371. itemque vol. 3. pag. 357. Vive felix, mi Lector, & utere: & si quem in his collectionibus errorem offendas, typographo parcas.

IN-

INDEX TITULORUM.

GEOR-

GEOR-

PE-

JURIS RESPONSORUM,

Quæ hoc Volumine continentur, summa Capita.

ALLEGATIONIS JURIS, ET FACTI Super puncto Electionis, *Georgii de Firmanis*, Romani Advocati. *pag.1.*

S U M M A.

F*Acti species narratur. Firmat, electionem Principis Clementis ex Bavariæ Ducibus in Leodiensem Episcopum esse jure ratam, quod, uti Statuta præscribunt, universi Capituli suffragiis facta sit. Perpendit jus in* cap. Cum nobis olim 19.de Electione. *Neque obstare, quod aliqua Capituli pars secessionem fecerit, quod eo facto se ab ipso Capitulo alienarit. Docet, omnem Capituli vim, & potestatem contrahi in iis, qui in Capitulo manent, idque adeò si major pars maneat.* Confert DD. & Rotæ decisiones. *Adversæ Partis argumenta confutat. An non adesse Sacro, quod Spiritui Sancto ante electionem fieri solet, nullam faciat electionem. Cum aliis quamplurimis observationibus in Electionis argumento, quæ ex fori usu maximi æstimantur.*

ALLEGATIONIS Super eodem Electionis puncto, *A.Jacometti*, Advocati Romani. *pag.6.*

S U M M A.

P*Robat, Bavari Principis Electionem jure valere. Affert* jura, & Rotæ decisiones apud Coccinum. *Refellit edicta, seù, ut vulgò ajunt, Protestationes factas à Capitularibus, qui secessionem fecerunt, quod re ipsa factæ sunt, ut Electioni necterent moras. Electionem justam, seù, ut ajunt, canonicam docet, quod à majori parte facta sit; cum nonnullis aliis in argumento Electionis scitu proficuis.*

ALLEGATIONIS *Francisci Stanchi*, Advocati Romani super eodem puncto Electionis. *pag.9.*

S U M M A.

S*Olemnitates omnes, quæ caventur in* cap.Quia propter 42.de Electione. *in proposita specie Bavarici Principis in Leodiensem Episcopum electi, servatas docet;*

Ac proindè confirmari oportere; Idque maximè ex Nicolai V. cum Friderico Cæsare pactis conventis, vulgò Concordatis, quæ super Ecclesiis, Principibus Germaniæ inita sunt. Adversariorum objecta disturbat, cum aliis peculiaribus observationibus.

ALLEGATIONIS

Peregrini Maserii, Advocati Romani super puncto Electionis. *pag.* 14.

SUMMA.

Serenissimi Electoris Coloniensis canonicam esse electionem confirmat, quòd solemnitates omnes, quæ à Concilio Lateranensi sub Innocentio III. in cap. Quia propter de Electione, *referuntur, ibidemque à Canonistis* Barbosa, Fagnano, Pirhing, *notantur, & à Germaniæ quoque Concordatis agnoscuntur, servatæ sunt: Ac proindè confirmandam docet ex Rescripto Gregorii III. in* cap. Postquam 3. de Electione, *& ex ipsismet inter Nicolaum V. & Germaniæ nationem Concordatis. Sacrum Spiritus Sancti si non fiat, non idcircò nulla electio est, cum id Comitiorum solemne sit, non necessarium, per* DD. *ibi relatos. Ecquid per Basilæense Concilium super hac re damnatum. Objecta, &* Lotterii lib. 2. q. 17. n. 7. *opinionem reprehendit.*

ALLEGATIONIS

Octavii de Jandis, Advocati Romani super eodem Electionis puncto. *pag.* 20.

SUMMA,

Lectionem, quæ de agitur, rectè, ritèque factam docet: quapropter eam ex Epistola Divi Gregorii Magni ad Anthemium, relata in cap. Postquam 3. de Election. *necessariò confirmari oportere: cum Comitia Episcopalia, ritè, & ordine indicta sint, certa, ad quam convenirent, præstituta die; quamquam aliqua Canonicorum pars fecerit secessionem. Cleri, Populique Leodiensis consensum in Bavari Principis Electionem summis studiis declaratam narrat. Quod aliquot Canonici secesserint, id non officere Electioni probat ex circumstantiis, ac rei ipsius statu. Contrariis argumentis respondet.*

AL-

ALLEGATIONIS JURIS, ET FACTI

Georgii de Firmanis, Advocati Romani super puncto Eligibilitatis. *pag*. 28.

S U M M A.

JUs Serenissimi Principis Josephi-Clementis Bavari, ut eligeretur, quod vulgò Eligibilitatem dicunt, in Leodiensem Episcopum, indubium esse, & incontroversum docet; quanquam Coloniensis Archiepiscopus creatus, Frisingensem, ac Ratisbonensem Ecclesiam non dimiserit. Ubi plura de Jure, quo Beneficia Ecclesiastica sunt alterum alterius impatiens, quam vulgò incompatibilitatem appellant. Ponderat verba, quibus Pontificii Codicilli, seu Breve Innocentii XI. conceptum est.

ALLEGATIONIS

Petri de Fusco, Advocati Neapolitani, Regiique Consiliarii super puncto Eligibilitatis. *p*. 31.

S. U. M. M. A.

JUstam, ac legitimam Bavarici Principis Electionem docet, quamquam Frisingensem, ac Ratisbonensem Ecclesiam retineret; neque ex Incompatibilitatis Jure Electionem nullam censeri, ex cap. Dudum 54. de Elect. cap. De multa 28. de Praebendis, & Dignitatibus. *Plures, quae id ipsum conficiunt, affert rationes. Respondet ad illud, quod ex stylo Romana Curia utatur, ut ante Electi consecrationem, ejusdem Beneficia, tanquam vacantia conferantur: de quo stylo* Burfatus, Garzia, *aliique. Affert Lugdunense Concilium sub Gregorio X. habitum, ejusque verba perpendit. Adversa Partis Argumenta confutat.*

ALLEGATIONIS

Super puncto Eligibilitatis *A. Jacometti*, Advocati Romani. *pag*. 44.

S U M M A.

SUper hac re considerat solutiones legum, vulgò Dispensationes, tam super aetate, quàm super incompatibilium Beneficiorum retentione. Quid circa hanc Beneficiorum retentionem Sacri Canones caveant, ecquid de Germaniae Consuetudine observetur. Ponderat quod Bavaro Principi & super ipsius aetate, & super

Ratisbonensi, ac Frisingensi Ecclesia indultum sit. Adversa Partis amolitur objecta.

ALLEGATIONIS

Francisci Stanchi, Advocati Romani super eodem Articulo. *pag.* 47.

SUMMA.

INdulti] ab Innocentio XI. & Alexandro VIII. Bavari Principis ad Leodiensem Episcopatum provecti gratia emissi verba perpendit; ejusque vi conditiones in facto non extitisse, sive, ut vulgò ajunt, purificatas non esse demonstrat. In quanam re Episcopatus natura contineatur. Ex bona fide Electi, qui neque in judicio, neque extra judicium, ad deferendas Ratisbona, ac Frisinga Ecclesias interpellatus unquam est, ejusdem Electi jus conficit.

ALLEGATIONIS

Octavii de Jandis, Advocati Romani super eodem Puncto. *pag.* 51.

SUMMA.

ELectionem Bavari Principis ad Leodiensem Ecclesiam ratam esse contendit; & ab iis, quæ objiciuntur, ex Instrumento, Actisque Capitularibus protutatur. Jus in cap. Postquam 3. de Electione, *ubi Canonista, enucleat. Pontificios Codicillos Innocentii XI, & Alexandri VIII. jure optimo, seu, ut ajunt, in ampla forma Bavaro Principi super Frisingensi, ac Ratisbonensi Ecclesiis retinendis datum, expendit. Affert Jus* in cap. Cum in cunctis, §. cum verò de Electione, *& alia quamplurima notatu digna.*

ALLEGATIONIS

Super eodem Eligibilitatis puncto Advocati Romani *Peregrini Maserii. pag.* 58.

SUMMA.

QUando Beneficiorum alterum sit alterius impatiens. Factum ordine narrat; Verba Indultorum ponderat; neque conditiones iis adjectas extitisse, docet. Breve ab Alexandro VIII. anno 1689. xix. Novembris relatum commemorat; ubi plura ad Rem Beneficiariam apposite.

RE-

RESPONSIONIS JURIS

Super Eligibilitate *A.Jacometti*, Advoc.Rom. *p.64.*

SUMMA.

Ex ipsis Indulti Innocentiani verbis objecta confutat: idque gravius facit ex altero Alexandri VIII. Privilegio, quo Bavarum Principem ætatis lege solvit, eique jus tribuit, ut ad Ecclesias ibi cautas eligi possit. Adversantes dissolvit rationes.

ALLEGATIONIS JURIS, ET FACTI

Super puncto Foraneitatis Eminentissimi Cardinalis de Bullione Advoc.Rom.*Georgii de Firmanis. p.68.*

SUMMA.

Ex ipsis rationibus, quæ ab Eminentissimo Cardinali Bullionio opponuntur, Celsissimi Clementis Bavari in Leodiensem Episcopum Electionem non infirmari, sed confirmari oportere, contendit, ex pluribus Canonici Juris argumentis. De suis cujusque Ecclesiæ Statutis ab ipsis Canonicis sanctè servandis. De Privilegiis, quo S.R.E. Cardinales Residentiæ jure eximuntur, quæ ex cap. Dilectus de Cleric. non resident. *depromuntur; & ex* Gonsalesio ad Regul.8. Cancellar.glos. 42. *Affert rationem, quare is Cardinalis Amplissimus ad Comitia vocandus non esset. Jus in* cap.Quia propter de Elect. *animadvertit.*

ALLEGATIONIS

Super puncto Foraneitatis *A.Jacometti* Advocati Romani. *pag.72.*

SUMMA.

Proponit ex eo, quod de aliquo in Comitiis ratio non habetur, Electionem injustam quidem esse, non autem nullam ex Abb. in cap.in Genesi n.10. de Elect. Pagnan.in cap.Quia propter n.38.& 39. eod. tit. *alisque primæ notæ DD. Neque Eminentissimum Cardinalem Bullionium ad petitionem admitti oportere, quod contra Capituli Statuta jurejurando firmata non se exhibuerit, seù, ut vulgò dicunt, præsentarit: idque maximè cum statuta antiquissima, in eoque semper servata sint. Neque quicquam officere Dispensationem Apostolicam, qua Adversa Pars nititur, ubi ea de re plura; neque Beneficium communis juris desumptum* ex cap. Cum Dilectus de Cleric. non resident. *cum ea juris venia Cardinalibus*

libus non ex ipsorum persona, seu, ut vulgò ajunt, privilegiativè, sed ex causa, seu causativè, ut vulgò item ajunt, tribuatur. Causa autem ea est, quia adesse, seu, ut ajunt, residere in Curia Summi Pontificis obsequiis, & Apostolicæ Sedis ministerio obligantur. ex Barbos. de offic. & potest. Episcop. alleg. 53, *Objecta diruit*,

MEMORIALIS

Super tota Causa Advocati Romani *Georgii de Firmanis. pag.*76.

SUMMA.

Docet, Electo fuisse jus, ut eligeretur, electionemque jure probari, nihil quicquam obstantibus iis, quæ à Canonicis, qui secessionem fecerant, & ab Amplissimo Cardinali Bullionio objecta sunt. Minorem Capituli partem secessisse protestatam; partem verò majorem porrò celebrasse Comitia, & ritè, ac ordine summo omnium XXIV. Suffragatorum consensu Celsissimum Principem Josephum-Clementem è Bavariæ Ducibus elegisse. Quod autem Cardinalis Bullionius uti Præpositus, & Canonicus Leodiensis stata, solemnique Divi Ægidii die ex Statutorum præscripto, in qua juraverat, non se exhibuerit, eum alienum, seu, ut vulgò dicunt, foraneum eo anno censeri, nec jus habere ferendi suffragii demonstrat. Eligibilitatem, seu jus, ut is Princeps eligeretur, conficit ex eo, quod eidem Romani Pontifices indulserunt. Nam Innocentius XI. ei jus tribuit, ut si fortè Ecclesiæ Coloniensis, Hildesimensis, ac Leodiensis Episcopo vacarent, ad easdem, & earundem quamlibet eligi in Episcopum posset. Et Alexander VIII. eidem Episcopo Coloniensi creato ad reliquas duas Ecclesias integrum jus confirmavit. Eam Dispensationem id significare, quousque Bavarus Princeps Coloniensis Ecclesiæ regimen habeat sivè possessionis, seu quasi possessionis jure. Miserrimum Coloniensis Ecclesiæ statum describit. Adversantes rationes dissolvit, & secessionem à minori Capituli parte factam inutilem Electionem non facere. Temerè natum rumorem, quod à Barone de Surlet minore, seu juniore, ut dicunt, Suffragium vi expressum sit. Cardinalem Bullionium frustra quæri, quod in Comitiis de se ratio habita non sit. Capitulum in hac Electione plenissima libertate usum esse.

ALLEGATIONIS JURIS, ET FACTI

Super oppositionibus adducendis pro parte Eminentiss. Domini Cardinalis Bullionii, ejusdem *Georgii de Firmanis. pag.* 85.

SUMMA.

Ait, Leodiensem Ecclesiam antiquis Statutis, iisque à Sancta Sede probatis, regi: eaque Canonicos sub ipsis residentiæ initiis planè nosse oportere. Quid iis cautum

tum sit de pœna, ex qua Canonicus ab ipso Capitulo alienatur, quam Forancitatem vulgò dicunt. De Juramento, quod de eorundem observantia concipitur. Cardinalem Bullionium ad Primam Leodiensis Ecclesiæ Dignitatem, nempè ad ejusdem Præposituram electum quidem à Capitulo esse, sed Præposituram strictioribus Capituli Statutis teneri. Quid Cardinalis Bullionius à Clemente X. super Residentia indultum retulerit. An Forancus censendus sit. Objecta disjicit, cum aliis notatu dignis.

ALLEGATIONIS

Petri de Fusco, Advocati Neapol Regiique Consiliarii, super oppositionibus Eminentiss. Cardin. Bullionii. *pag.* 97.

SUMMA.

PRincipio, *quæ ab Amplissimo Bullionio opponuntur, reprehendit. Tum docet, ut Electio consistat, non necesse ut absentes vocentur: ex forma Electionis, quam Lateranense Concilium inducit in* cap. Ecclesia 57. de Election. *Deindè quærit, An ratio non habita de aliquo, seu contemptus ex Consuetudine, vel Statuto censendus sit. Ad hæc proponit an mulctatus officio, vel jure ferendi suffragii vocari oporteat. Memorat Leodiensis Ecclesiæ Statuta, in quæ Eminentissimus Bullionius Cardinalis juraverat: atque ex iis conficit ipsum pro Foraneo habendum esse. Postremò Dispensationem à Clemente X. relatam ponderat; quæ omnia certis, eruditisque observationibus aspergit.*

ALLEGATIONIS

Francisci Stanchi, Advocati Romani super oppositionibus adducendis pro parte Eminentissimi Bullionii. *pag.* 111.

SUMMA.

DOcet *Privilegium non residendi tunc Cardinalibus prodesse, quum apud Summum Pontificem in Curia Romana versantur, vel alibi aliquod munus obeunt, quod ad Sedis Apostolicæ spectat dignitatem: non item ubi nulla necessitate, nullo munere, nullo colore absint; ubi plura ex* Gonsalecio ad Regul.8. Cancellariæ glos.24. Mandosio, Geminiano, Ancharano, Capyciolatr. dec. 102 num.8. *An Cardinalis privatim Privilegio, quod Universo Cardinalium Collegio concessum est, renunciare possit? Dicit, Eminentissimum Bullionium contemptorem potius esse, quam contemptum. Nec liquere, à quonam gravamine sit appellatum: & hanc appellationem extra judicium editam; ac proindè Electionem suspendere non posse.*

AL-

ALLEGATIONIS

Octavii de Jandis, Advocati Romani super eodem Articulo. *pag.*118.

S U M M A.

A It, libertatem in Electionibus per Sacros Canones exigi, ex cap. Ubi periculum *3.§.*cæterum de Elect. in 6. *Nec quicquam ex Electoribus contemni oportere, ex præscripto jure in* cap. Quod sicut 28.cod.tit. *Reprehendit rationes, quæ per Eminentissimum Bullionium afferuntur: & an ei, quod à Clemente X. Indultum retulerat, quicquam prosit? De Cardinalium Residentia quædam accommodatè: & quando iis permittatur abesse. Affert statutum Innocentii III. in Concilio Lateranensi, &* cap. Quia propter 42.de Elect. *&* cap. Quod sicut 28.§.verum cod.tit. *& alia ex Ecclesiastica Historia opportunè interspergit.*

ALLEGATIONIS

Petri de Fusco, Advocati Neapolitani, Regiique Consiliarii super protestatione, & appellatione Eminentiss. Bullionii, aliisque dilatoriis oppositionibus. *pag.*135.

S U M M A.

E Dicta, sivè, ut ajunt, Protestationes, & Appellationes Amplissimi Cardinalis Bullionii, proponit, & diluit. Facultatem ei à Clemente X. Apostolicis Codicillis factam perpendit. Docet quænam Privilegia ad Cardinalium spectant dignitatem. Nequicquam obstare cautum in cap. fin. de Elect. in 6. *& an interturbet Electionem, si minor Canonicorum pars secessionem à congregato Capitulo fecerit. Et alia quamplurima legalis doctrinæ erudita componit.*

RESPONSIONIS

Contra Dilationes, & Compulsorias Advocati Romani *Georgii de Firmanis. pag.*145.

S U M M A.

O Ppositis ab Eminentissimo Bullionio Cardinali fit satis. Neque ei prodesse cautum in cap. Cum Dilecti filii, de Dolo,& Contumacia: *&* cap. final. de Elect. in *6. cum aliis notatu dignis.*

AL-

ALLEGATIONIS

Petri de Fusco Advocati Neap. & Regii Consiliarii super Resolutione Motivorum. *pag.* 148.

SUMMA.

M*Emorat Ecclesiæ Leodiensis Statuta, ex quibus Capituli Decretum justum esse conficitur: quod ex iis Cardinalis Bullionius pro alieno, sive, ut ajunt, Foraneo habeatur; ac proinde ex iisdem jus suffragii in Electionibus non habere. Dominantia eorum verba Statutorum recitat, quæ in Eminentissimum Bullionium directa sunt, eumque Foraneum faciunt. Particula* Alioqui *quid eleganter significet: & ut* Doctores, *quos inter* Dufresne in Glossar. Foraneitatem *accipiunt de Canonico, qui absit. Ejus generis Statuta neque odiosa, neque exorbitantia esse, quæ in Electionibus Canonicum mulctant suffragii ferendi jure, quod Beneficio, seù Præbendæ inhæret, & titulo, seù Canonicali dignitati annexum est. Adversis Eminentissimi Cardinalis rationibus obviam fit: & quomodò accipi debeat, quod is à Clemente X. Indultum reportavit: & an id ei prodesse possit uti Canonico, ad cujus personam refertur jus ferendi suffragii in Electionibus. Cum quamplurimis aliis observatione dignissimis.*

RESPONSI

Pro Veritate *J.C: pag.* 165.

SUMMA.

E*Lectionem Bavari Principis ab Eminentissimo Cardinali Bullionio controversam, rejectis hujus oppositionibus, confirmandam proponit. Exponit rationes Concilii Lateranensis sub Innocentio III. illatas in* cap. Quia propter 42. de Elect. *An Decani, & aliquot Collegarum secessio, eorundemque appellationes, ac protestationes eam Electionem irritam fecerint. An ritè congregato Capitulo, & tempus ad eligendum præstitutum nondum præterierit, minor pars, invita majori, possit impedire Electionem, prætextu eam in aliam diem differendi. Affert jus omninò in hanc rem directum in* cap. Cum nobis olim 19. eodem tit. *ubi* DD. *Exponit Indulti Clementini verba. Ecquid Alexander VIII. ex eo Indulto confirmarit, & ampliarit? Ecquid, Innocentio XII. probante, Sacra Congregatio Concistorialis decreverit? Quid* Extravag. Execrabilis, §. quæ tamen, & §. qui verò, de Præbendis *sit cautum? An Eminentissimus Bullionius sui rationem non habitam jure queratur. An verò Jura in* cap. Quod sicut 28. cap. Venerabilem 34. cap. Bonæ memoriæ 36. de Elect. & cap. Cum in Ecclesiis 33. de Præbendis in 6. *ei quicquam prosint? An eidem commodet quicquam Clementis X. Indultum? A quibusnam Statutis, ac legibus Amplissimi S. R. E. Cardinales eximantur? & de eorumdem Residentia plura scitu digna: ecquid ea de re antiqua Romana Synodus decreverit? An autem Eminentissimus Bullionius con-*

temptus ex vero dici possit? Cum nonnullis aliis observationibus scitu utilissimis.

RESPONSIONIS JURIS, ET FACTI

Super puncto contemptus Advocati Romani *Georgii de Firmanis. pag.* 179.

SUMMA.

Docet, Eminentissimum Cardinalem Bullionium tum jure Statuti sua Ecclesiæ, cujus erat Canonicus, tum ratione incommodi, ac periculi ejusdem, contemptum dici non posse. Neque id Statutum juri communi adversari, sed id in consequentiam producere, quod Ecclesiæ servitio faveat. An autem Procurationis mandatum admitti potuerit? & an per eum steterit, quominus mitteret Procuratorem?

ALLEGATIONIS

Aloysii Mansi, & Hieronymi Palmæ Nepotis, super puncto Contemptus prætensi ab Eminentiss. Card. Bullione. *pag.* 183.

SUMMA.

Firmant, Appellationem per Eminentissimum Bullionium à Celsissimi Bavari Principis Electione propositam, ejus confirmationem remorari non posse, non obstante eo, quod Canonum jure indubium alioqui videtur, in Electionis argumento plus unius contemptum, quam multorum contradictionem obesse. ex cap. Quod sicut 28. *&* cap. Bonæ memoriæ 36. de Election. *& iis, qua ibi per Juris Canonici Interpretes scribuntur. Eundem alienum, sivè Foraneum, sivè Extraneum ex Leodiensis Ecclesiæ Statuto factum, ac proindè jus suffragii ferendi etiam in Episcopi Electione non habere. An appellatio in ejus generis caussis suspendat Electionem? & confirmandam esse Electionem concludunt.*

RESPONSIONIS JURIS

A. Jacometti, Advocati Romani super puncto Contemptus. *pag.* 191.

SUMMA.

Canonicus alienus factus jus suffragii non habet. Nihil prodest Eminentissimo Bullionio Privilegium non residendi, neque quod commodè adesse non potuerit.

rit. Hinc eum contemptum non esse, conficit. Id firmat jure cap. Quia propter, *ubi* Fagnan. num. 41. de Elect. *quod passim Juris Canonici Interpretes tradunt. Neque eum quicquam juvare gratiam juris, seù, ut ajunt, Dispensationem præsumptam, cum aliis quamplurimis, quæ notari merentur.*

RESPONSIONIS JURIS

Octavii de Jandis, Advocati Romani super puncto Contemptus. *pag.* 194.

S U M M A.

IN *eodem argumento versatur. Expendit jura in* cap. Quia propter 42. *&* cap. Quod sicut 28. de Elect. *An ex eo, quod vocatus non sit Eminentiss. Cardinalis Bullionius contemptus jure dicatur; atque Electio proinde ad irriti causam recidat? Quis sit contemptus injuriosus proprius, ac vilipendens, quem Sacri Canones damnant? Invocatus ob justam causam contemptus dici non potest. Absentes, & justa de causa ordine moti, an omnia ordinis jura amittant, & omnis vis, ac potestas præsentibus, fas sit dicere, accrescat? Affert* Bartol. in l. Omnes populi sub num. 17. ff. de Justit. & Jur.

ALLEGATIONIS JURIS, ET FACTI

Super Contemptu Advocati Romani *Georgii de Firmanis. pag.* 202.

S U M M A.

IN *eadem caussa immoratur. Memorat Statuta Leodiensis Ecclesiæ composita, seù, ut vulgò dicunt, compilata anno* 1560. *Ecquid Sanfelicius Archiepiscopus Consentinus Pontificis Romani Nuncius in inferiorem Germaniam, missus ab Alexandro VII. Civitatem, & Diœcesim Leodiensem visitare jussus, de ejus Ecclesiæ Statutis compererit? & an in Visitationis Acta retulerit? An Cardinales Capituli legem loci peculiarem, seù, ut ajunt, Statutariam ferendi Potestati subjaceant. Et an Eminentissimus Bullionius ex eo Statutorum jure sit Alienus? Similes caussas de aliis Canonicis confert, uti Canonici de Merode anno* 1652., *qui, quia in Divi Ægidii festo die non affuit, alienus est judicatus. An jure, factoque impeditus dici possit, quin se exhibeat, seù, ut vulgò dicunt, se repræsentet. Præterquamquod is alienus est, incommoda, periculaque contemptus querelæ locum non faciunt. An ei prosit Clementis X. Indultum super Præpositura reportatum: & alia quæ in jure notare juvat.*

ALLEGATIONIS

Petri de Fusco, Advocati Neapolitani, Regiique Consiliarii super puncto Contemptus. *p.*215.

SUMMA.

Querelas Eminentissimi Bullionii prævertit; & injustus ait, quod Electores eum justis de causis excluserint, nempè quia alienus erat, & bellum, & hostilia agitabantur. Electio irrita non est, quod absens vocatus non sit; quia absentium convocatio necessaria non est, ex forma præscripta à Lateranensi Concilio in cap. Ecclesia 57. de Elect. *Solvit Adversariorum objectiones. De Dispensatione Residentiæ quamplurima ex penitiori Canonici Juris Prudentia.*

ALLEGATIONIS

Francisci Stanchi, Advocati Romani super Contemptu. *pag.*233.

SUMMA.

Expendit jus in cap. In Genesi De Elect. *& an Eminentissimus Bullionius jure, factoque impeditus dicendus sit? An Cardinales æquo Statutorum jure cum cæteris Canonicis teneantur? Cur contemptus non sit? Et an Clemens X. Indulto suo ei quicquam subveniat?*

ALLEGATIONIS

Octavii de Jandis, Advocati Romani super Contemptu. *pag.*241.

SUMMA.

Electiones, si qui absentes non convocentur, non protinus sunt inutiles. An Eminentissimus Bullionius contemptus dici merito possit? An prohibitus sit venire, & suum jus postulare? An autem per ipsum steterit, quominus suum Procuratorem institueret? An præsumptum Clementini Indulti Jus ei obsit? cum aliis notatu dignis.

RE.

RESPONSIONIS JURIS, ET FACTI

Super Contemptu Advocati Romani *Georgii de Firmanis. pag.254.*

S U M M A.

Jure Statutorum obtinente, eorumdem mentem, sivè, ut vulgò ajunt, intelligentiam scrutatur. An Codicilli Clementini Eminentissimo Bullionio quicquam prosint? Affert quasdam ejusdem Cardinalis Epistolas, ex quibus conficit, non esse contemptum. Cum aliis notatu profectò dignis.

R E S P O N S I O N I S

Petri de Fusco, Advocati Neapol. ac Regii Consiliarii, super Contemptu. *pag.267.*

S U M M A.

Recitat verba Statuti Ecclesiæ Leodiensis sub Capite de Secunda Residentia, juxta collectionem, seù, ut vulgò ajunt, compilationem ann. 1560. receptam, & adprobatam. De perpetua eorundem observantia. Residentia non est ἀδιάφορον, seù, ut vulgò ajunt, actus indifferens, sed à virtutibus Religione, & Obedientia imperatur, ex Cõcilio Agathensi Can.64.cap.Relatum 4.cap.Cum sint 16.de Cleric.non resident. *An Canonicus, qui suæ Præbendæ nolit fructus percipere, adesse Ecclesiæ teneatur? Affert jus in* cap.fin.de Rescriptis in 6. Trid. Concilium sess.24. cap.12.de Reform. & sess.22. cap.4. ibidem. *Quid observarint alii Cardinales Amplissimi Leodiensis Ecclesiæ Canonici? Quid faciat, ne contemptui sit locus? an sit satis, quod non vocetur? Adversariorum demolitur objecta. Quare luculentissimè conficit, nullum ei locum esse, ut se contemptum esse queratur.*

R E S P O N S I O N I S

Super Contemptu Adv.Rom.*Francisci Stanchi. p.278.*

S U M M A.

Diluit quædam objecta à Dom. de Vaillant, Eminentissimi Cardinalis Bullionii Advocato. Præcisa Statutorum Leodiensis Ecclesiæ verba, & ad rem propositam appositissima circa jus alieni, seù Foraneitatem expendit: & qui spreti appellentur, ex jure in cap.Quia propter in fin.de Elect.? *Docet exempla per Dominum Vaillant allata cum hac caussa non constare: cum aliis ad quæstionem accommodatis.*

RE.

RESPONSIONIS

Octavii de Jandis, Advocati Romani ſuper Contemptu: *pag.* 283.

S U M M A.

Quæstionem proponit, an Eminentiſſimus Cardinalis Bullionius contemptus ex eo cenſeatur, quod vocatus non ſit? Plures ejuſdem Epiſtolas affert. Quæ ſunt ab hac cauſſa aliena exagitat. Quædam de ejuſdem impedimentis, ac periculis enucleat. Exceptiones objectas diluit.

RESPONSIONIS

Petri de Fuſco, Advocati Neapolitani, & Regii Conſiliarii ſuper Foraneitate. *pag.* 297.

S U M M A.

Noviter objectis per Eminentiſſimum Card. Bullionium fit obviam. An Leodienſis Eccleſiæ Statuta ab Apoſtolica Sede ſint confirmata? Docet ea centum perpetuos annos, & plus eo ſervata eſſe. Nec quicquam turbare Otthoboni deciſ.202. *cujus alia prorſus eſt cauſſa: neque aptum eſſe, ſeu, ut vulgò ajunt, valere argumentum de Jure præſentandi, vel eligendi, quod proprium, & uti vulgò loquuntur, uti principalis quis habeat. Hæc, & alia nonnulla confutat.*

ALLEGATIONIS

Joannis Baptiſtæ Sanuti Pelligani ſuper puncto Contemptus prætenſi ab Eminentiſsimo de Bullione. *pag.* 300.

S U M M A.

Facti ſpecies proponitur. Docet ex Statuto Leodienſis Eccleſiæ, in quod Eminentiſſimus Bullionius juraverat, ipſum pro alieno cenſeri; cum neque ipſe, neque per Procuratorem in feſto Divi Ægidii ſeſe exhibuerit. Ponderat vim Indulti Clementini; & argumentis Adverſæ Partis ſatisfacit. Confirmari oportere Bavari Principis electionem, utpotè factam à majori, & ſaniori parte Capituli. An Eminentiſſimus Bullionius iis Comitiis commodè adeſſe potuerit? Ubi plura ex doctrina civili ad cauſſam appoſita, ex Schrader. de Feudis, *aliiſque primæ notæ* DD.

ME-

MEMORIALIS

Antonii Vaillant, Advoc. Galli super Eligibilitate Sereniss. Principis Clementis de Bav., & nullitatibus intrinsecis. *pag.* 305.

SUMMA.

Contendit, Electionem Celsissimi Principis Bavari infirmari oportere, quod contra eam Eminentissimus Bullionius sit protestatus, ab eaque appellarit. Nullitates in re insitas, seu, ut dicunt, intrinsecas docet: & in Episcopum eligi non posse, qui plures Ecclesiasticas Dignitates incompatibiles, sine ulla Sedis Apostolicae venia obtinet. ex cap. Dudum 54. de Elect. & Electi potest. Extravag. Execrabilis de Praebend. & Dignitat. *Neque ex vi Codicillorum Innocentii XI. & Alexandri VIII. quae subtiliter excutit, eligi potuisse. Argumenta contraria satis abunde reprehendit. Alias insitas nullitates proponit, quas in ipsa Electione contineri, ac proinde praecipuas, & de rei, qua de agitur, substantia esse differit. Narrat Bavari Electionem omninò liberam non fuisse, & vi, metuque, malisque artibus facta, transacta omnia. Docet Capitulares omnes ante Electionem suffragia palàm tulisse, ac proindè inutilem fuisse Electionem. Affert Concilium Lugdunense in* cap. Ubi periculum De Elect. in 6. *in quo genus, seu forma Electionum describitur. In hac Electione XXII. Canonicos contemptos queritur; eosque negat ab Electione alienatos, sed tantum urgere instare ut justum, seu, ut vulgò dicunt, competens tempus ipsis daretur, quo Brevium Bavaro Principi datorum, quibus ei facultas, ut eligeretur facta est, maturiùs vim ac potestatem assequi possent. Ineptè afferri jus in* cap. Cum nobis 19. de Elect. & Electi potest. *ubi elegantem* Glos. *super hoc* cap. *animadversionem, & aliam doctissimi* Fagnani *in* cap. Quia propter De Elect. num. 40. *acutissimè confert.*

ALLEGATIONIS

Super Electione, & Eligibilitate Advocati Concistorialis Romani *Jacobi Sardini*. *pag.* 318.

SUMMA.

Ait, Electionem Bavari Principis improbari oportere. Ponderat verba cap. Quia propter De Electione. *Bavaro Principi majorem Capituli partem esse refragatam. Affert dictum notatu dignum* Innocentii in cap. In Genesi 55. de Elect. *De plena suffragiorum collatione in Electionibus necessaria. De Jure, quo plures Ecclesiae obtineri non possunt, plura non indigna observatu. Codicillos Innocentii XI. Bavaro datos, eorumque verba perpendit.*

SO-

SOLUTIONIS OBJECTORUM

Super Ineligibilitate *Antonii Vaillant* Advocati Galli. *pag.*325.

S U M M A.

PRincipio Jus, ut eligeretur, in electo considerat: deinde Electorum suffragia, & quę in electione evenerunt, notat. Intereà de eo, qui ad Ecclesiastica Munia, & præcipuè ad Episcopalē Dignitatem provehitur, plura ex Sacris Canonibus, *& Antiqua Ecclesiæ Disciplina. Ad hæc Argumentis Adversæ Partis posissimum ab Innocentii XI. & Alexandri VIII. venia desumptis respondet: atque hic verba Indultorum expendit. Præterea de ambitu, seu, ut vulgò dicunt, de Voti captatione nonnulla. Postremò quæ in electionibus sanior pars censeatur, & alia, quæ notari merentur.*

ALLEGATIONIS JURIS, ET FACTI

Super Contemptu Adv.Rom.*Gasparis Turchi.* *p.*331.

S U M M A.

FActi seriem exponit. Ait, Eminentissimum Bullionium esse contemptum. Ejusdem epistolas ad Leodiense Capitulum profert, quibus Celsissimi Principis Bavari inutilem esse Electionem confirmat. Quid opus sit, ut quis ex Electoribus suffragii jure mulctetur, ex Barbosa, Passerino, Card de Luca, *cæterisque primæ notæ Auctoribus? Eminentissimum Bullionium protinus, seu, ut vulgò dicunt, successivè ab Electione pluries appellasse, eamque irritam edixisse, demonstrat. An is suæ Ecclesiæ Statuta servarit? An jure alienus factus sit, neque auditus, neque appellatus? De Residentia S.R.E.Cardinalium in Romana Curia ad Universæ Ecclesiæ regimen, exemptis iis, qui Patriarchalibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis præsunt: Venia impetrata per eum à Clemente* X. *super Præpositura Leodiensis Ecclesiæ, an ei uti Canonico prosit, ac proindè residendi officio liberet? Objecta Adversæ Partis effringit.*

ALLEGATIONIS

Gabrielis Philippuccii, Advocati Romani super Contemptu. *pag.*341.

S U M M A.

IMprobandam Bavari Principis Electionem contendit, quod ad eam quotquot jus habebant suffragii, & de Capitulo erant, ad Comitia Episcopalia convocari necesse esset. cap.Coram 35.*&* cap.Quia propter De Elect.*idque maximè, si commodè*

con-

convocari potuissent, utpotè qui in Diœcesi agant, & ad duodecim, aut summum quindecim millia, ia intra Provinciam, ut in hac caussa Eminentissimus Bullionius agebat, qui uti Præpositus, Custos major, & Canonicus, ac proindè de Capitulo erat, & in loco Comitiis proximo morabatur, cum vocatus non sit, contemptum dici necesse est; itaque nullam jure, & lege improbatam Electionem concludit. Jus edit ad id præcipuum ex cap. Bonæ Memoriæ 36. in fin. de Elect. *In Electionum argumento non appellare appellandum, id esse ei injuriam facere: idq; adeò in hac caussa, in qua Cardinalis Amplissimi dignitas spreta, sivè rectiùs dic is, contēpta est. Suffragii mulctam esse gravissimam, & uti odiosam presse, stri Ièque irrogandam, itaut ut verba legis in factum, quo de agitur, disertissimè dirigantur. Vim, & potestatem Statutorum Leodiensis Ecclesiæ tentat. Satisfacit Adversariorum Objectionibus. Privilegium à Clemente X. optimo jure, seu, ut ajunt, amplissimè, Eminentissimo Bullionio, uti Præposito datum, eidem uti Canonico prodesse. Statuta Communi juri non conformari. Rejicit* Glos. in cap. Cum inter 18. de Elect. *Nec officere, quod Eminentissimus Bullionius Statuta, in quæ juraverat, violaverit: quod in Statuta nulla juraverat.* Rota coram Alex. VIII. decis. 202. num. 9. & 10. *De Privilegiis Cardinalium nonnulla.*

ALLEGATIONIS

Petri Corradini, Advoc. Rom. super Contemptu. *p.* 351.

SUMMA.

Nullam accusat Bavari Principis Electionem, utpotè factam contempta, spretaq; appellatione, quam adversus eam Eminentissimus Bullionius pluries justè proposuerat, & Leodiensis Ecclesiæ Capitulo ritè significarat, ac proindè Electionem impediebat, ex jure in cap. Consideravimus De Elect. Rot. apud Alexandrum VIII. decis. 29. num. 53. & 54. *Idque maximè quia in Episcopi electione versabatur, in qua caussa appellatio etiam extra judicium emissa ex probabili ratione Electionem remoratur.* cap. Si postquam De Elect. in 6. Lancellott. de Attentat. p. 2. cap. 12. *Quæ ipsius Eminentissimi Cardinalis appellatio, & qua de causa ab eo edita sit? An autem in ea Appellatione servatæ sint solemnitates, quas exigit* cap. Ut circa De Elect. in 6. *Auctarii loco eam Electionem probat compluribus* Canonum *locis, & præcipuè* cap. Cum Ecclesia Sutrina, & cap. Cum in Genesi De Elect. *Contrariis Argumentis occurrit. Ponderat quod à Clemente X. Eminentissimo Bullionio indultum est, & potissimum rationem, quæ Pont. Max. ad eam indulgentiam impertiendam impulerit, cum aliis haud sanè contemnendis.*

MEMORIALIS

Super Contemptu, & Attentatis, & Objectorum solutione *Antonii Vaillant*, Advoc. Galli. *p.* 361.

SUMMA.

Electionem Celsissimi Principis Bavari infirmandam contendit, tum à contemptu Eminentissimi Bullionii, tum ab attentatis contra Summi Pontificis Authorita-

tem, quas, aliasque nullitates nullum admittere temperamentum, seu, ut vulgò ajunt, in anabiles urget. Edit Decretum Leodiensis Capituli die 27. Februarii anno 1694., quo Eminentissimus Bullionius est ab eo alienatus: & contra id ipsum invehitur. De potestate Statutorum ejusdem Ecclesiæ. Suffragii mulctam nisi à Judice, & judiciali ordine irrogari non posse: Affert Clem. Pastoralis De sentent. & re judic. *Perpendit jura in* cap. Quia propter, cap. Quod si, cap. Coram, cap. Bonæ memoriæ II 2. cap. Scriptum est, cap. In Genesi De Elect. *Argumentis Adversæ Partis occurrit. De Attentatis, quæ Appellationi nocent; cum aliis quamplurimis dignis sanè, quæ notentur.*

RESPONSI

Ejusdem *Antonii Vaillant*, Advoc. Galli, ad noviter adducta. *pag.* 383.

SUMMA.

A*B Appellatione per Eminentissimum Bullionium edita adversus* Capituli Decre*tum, & ab ejusdem contemptu, Electionem ex sese nullam esse respondet. An is jure Foraneus sit? Memorat Statuta Ecclesiæ Leodiensis anno 1563., quæ Adversarii dicunt exolevisse. Jus commune, nedum Statutorum Eminentissimo Bullionio adesse. Quænam sit secunda Residentia, quam Statuta præcipiunt? & necessaria ne sit, an utilis Canonicis, qui uberiores suæ Præbendæ fructus lucrari volunt? Ponderat Statutum sub Tit. De Secunda Residentia, & aliud sub Tit. De Capitulis ordinariis, & specialibus. Adversariorum, & potissimum* Petri Fulci *objecta amolitur. Ad probandum usum, actus perpetuos, seu, ut ajunt, continuos, non interruptos probari oportet. Epistolas & Capituli, & Cardinalis profert. Complura* Canonum *jura inducit in argumento Electionis planè notanda. An quis sine injuria, & citra dolum contemni possit?*

SOLUTIONIS

Noviter Objectorum *Ejusdem.* *pag.*410.

SUMMA.

S*Tatuta Ecclesiæ Leodiensis ab Adversariis inducta labefactatæ fidei arguit. Neque ex ipsis confieri, Canonicum, qui festo Divi Ægidii non adsit, esse alienum. Quibus Argumentis per Adversarios denuò objectis occurrit. In ipsis Statutis aliquas causas eximi à pœna, qua quis fit alienus, neque limitatè caveri: Quare alias causas boni viri arbitrio suppleri, & ab ea pœna eximi quoque posse concludit. Ponderat jus in* cap. Ex parte tua De Appellat. *quo quis venire in Judicium etiam apud Sedit Apostolicæ Judicem Delegatum bello, vel pestilentia excusatur. Cumulat jus rescriptum ab Honorio III. Jurisperitissimo in* cap. Cum dilectus De Cleric. non resid. *Frustra jactari sententiam, seu, ut vulgò ajunt, Votum Uni-*

Universitatis Lovaniensis, consultata super caussa, an Eminentissimus Bullionius esset alienus: quod ei Universitati manca, mutilaque Statuta edita sint. Hae cum aliis sedula observatione profectò dignis.

RESPONSIONIS FACTI

Super Contemptu Domini Comitis, & Canonici de Rekem, Advocati Romani *Joannis Baptistæ de Curtis*. *pag.*417.

S U M M A.

Dom. de Rekem Leodiensem Canonicum, Sacris initiatum, & in loco Diœcesis degentem, colore quod Divi Ægidii festo non se exhibuerit, à Capitulo alienatum; re autem ipsa contemptum queritur: & tum hac de causa, tum quod de hac injuria Summum Pontificem appellaverit, nullam Electionem accusat. Et Adversa Partis objecta discutit.

ALLEGATIONIS

Super Contemptu Comitis de Rekem *Jacobi Sardini* Advocati Concist. Romani. *pag.*419.

S U M M A.

Facti narratio. Ait Dom. de Rekem manifesto contemptum, quod in Huyensi Urbe, at proindè in Leodiensi Diœcesi agens vocatus non sit, contra definitionem illam Juris, quod omnes in Provincia agentes sint ad Electionem convocandi. cap. Quia propter De Elect. Rot. apud Mantic. decis. 288. num. 1. & seqq. *Causam, quod is esset alienus reprehendit, Perpendit Titulum de Residentia in Ecclesia Leodiensis Statutis. Legem pœnalem neque de caussa ad caussam, neque de persona in personam produci. Nova Acta, & Capitularium Institutorum Codicem, à quo edita sunt, levis ad fidem momenti esse. Contraria argumenta resolvit, Illegitimam Electionem asserit, quod ei major Capituli pars sit refragata.*

M E M O R I A L I S
Pro Comite de Rekem *Joannis Baptistæ de Curtis* Advocati Romani. *pag.*423.

S U M M A.

QUod Comes de Rekem à Capituli Sententia, qua injuria est alienatus, & à futura electione attentata ad Summum Pontificem appellarit; electionem infirmari oportere affirmat jure cap. Quod sicut 29. de Elect. Oppositionibus nihil solidi subesse, demonstrat. Et quod Comes non sit à Republica Germanica nominatim proscriptus, eamque Proscriptionem Adversarios commini scei, ut impedimentum ex causa belli firmare videantur. Sed esto verè proscriptus; tamen per Procuratorem suffragium ferre potuisse, alioqui rem hanc semper in contemptus causam recidere. Prætereà cum Rekemius die 18. Aprilis ad Summum Pontificem appellaverit, & Electio die 20. ejusdem mensis secuta sit, rem in manifesta nullitate, apertisque attentatis versari. cap. Cum nobis olim 19. de Elect. Rot. decis. 29. num. 51. & seqq. apud Otthob. Fagnani sententiam explicat de ratione suffragiorum putanda; aliisque contrariis argumentis, uti momenti levioris illudit.

ALLEGATIONIS JURIS, ET FACTI
Gasparis Turchi, Adv.Rom. super Contemptu. *p.*426.

S U M M A.

COntemptum ejus, qui jus habet suffragii, etiam citra dolum, injuriamve, interturbare Electionem ait, jure cap. Quod sicut 28. de Elect. quod verbatim expendit. Barbos. de Jur. Eccles. Univers. Addit nullo juris ordine Eminentissimum Bullionium exclusum, & suffragii jure mulctatum. Confirmat nullam fuisse Electionem à circumstantiis. Bullionium, ubi se rescivit à Capitulo alienatum, illicò ab ea sententia ad Summum Pontificem appellasse. Genuinum Statutorum Ecclesiæ Leodiensis Codicem editum non esse, docet. Nec officere interpretationem Adversæ Partis super Statuto de Residentia. Diluit argumenta contraria, Considerat veniam à Clemente X. Amplissimo Cardinali factam, qua ei Residentiæ officium remittit. Ponderat jus in cap. Quia propter 42. §. Illud autem De Elect. De suffragio per Procuratorem ferendo.

A L L E G A T I O N I S
Jacobi Sardini, Advocati Concistor. Romani super Contemptu. *pag.*437.

S U M M A.

CArdinalem Bullionium suffragii jure mulctari non potuisse commonstrat. Eleganter expendit jus in cap. Consideravimus 10. de Elect. ubi Juris Canonici In-

Interpretes de meliore nota, & praecipuè Bellamera num.9. Butrius n.2.3.& 5. Abbas, *aliique. An causa, qua Bullionius alienus est judicatus, inhibitas. Affert Epistolas à Capitulo Leodiense ad Cardinalem scriptas, & Cardinalis ad Capitulum rescriptas, easque perpendit. Adversa Partis objectionibus, & impensiùs illis* Petri Fusci *resistit. Parum proficere Statutorum observantiam, & an ea in Consuetudinem legitimè praescriptam abierit. Neque jure suffragii, quo à Summo Pontifice quisquam donatus est, ab Inferiori Potestate mulctari posse, maximè à Statuto vago, & Communi, quod ea mulcta in factum certum, &, ut vulgò ajunt, particulare, quod in judicium veniat, disertè dirigi debeat: ut optimè* Passerin. de Elect.cap.31.num.16.in fin. *Caeterum nihil agere, quod Capitulares contemnendi animum non habuerint, cum re ipsa Suffragator contemptus sit, Vir Amplissima Dignitatis, uti est S.R.E. Cardinalis. Has, & alias Adversariorum rationes infirmat.*

ALLEGATIONIS

Gabrielis Philippuccii, Advocati Romani super Contemptu. *pag*.454.

SUMMA.

Contemptum Amplissimi Bullionii satis liquere ait, & confutatione argumentorum Adversa Partis evincit. Mulctam suffragii ipso facto irrogari non posse. Ponderat jus cap.Ex parte 8.de Cleric.non resident. *Sed ipsum Suffragatorem coràm, &, uti vulgò ajunt, de persona appellari; quod si ejus copia non fiat, ter per Edictum citari, eoque sex minimum menses cessantes per sententiam suffragii jure mulctari debere.* cap.Ex parte paullò supra inducto, cap.Ex tuae 11.de Cleric.non resident. *Et ex* Concilio Trident.sess.24.cap.12.De Reform. *Priùs enim media fructuum parte, deindè, si contumax quoque cesset, alium post annum Canonia, omnibusque ei annexis mulctari, idque jus obtinere, etiam si quis decennium universum, & plus eo non resederit. Idque disertè caveri eodem* cap. Ex parte De Cleric.non resident. *Solvit rationes adversas. De observantia, sivè qua jus interpretetur, sivè qua jus praescribat quamplurima digna, quae notentur.*

ALLEGATIONIS

Petri Corradini, Advocati Romani super Contemptu. *pag*.464.

SUMMA.

Electionem, Eminentissimo Bullionio contempto, infirmari postulat. Eleganter inducit cap. Bonae memoriae il 2.circa fin.De Elect. *ubi quamvis persona*

lau-

laudabilis, & valdè digna, ut Pontifex ibi testatur, tamen quia unus Suffragatorum contemptus fuerat, Electio est infirmata. Id quoque docet Glos.in cap.Quod sicut 28. eod.tit. *plurima sanè notanda cumulat deprompta ab* Ant. de Butrio, Abb. Bald. Barbos. Card.Zabarell. Passerin. Hostiens. *aliisque prima nota* DD. *qua quidem omnia in Electionis argumento scitu adprimè necessaria sunt. Statum quaestionis exponit. Contraria argumenta confutat. Verba Statutorum exequitur. Testimonia Partis Adversæ discutit. An dolo, vel fraude contemni quis Suffragatorum debeat, ut improbetur Electio? Perpendit* Can.Cum Hadrianus dist. 63. *& alia stylo planè erudito.*

ALLEGATIONIS

Advocati Romani *Antonii Mariæ de Becchettis* super Contemptu, *pag.* 477.

S U M M A.

D*ocet Eminentissimum Bullionium contemptum, quod cum commodè vocari posset, ut in Comitia iret, vocatus non fit; appositè ad* cap.Coràm 35. de Elect. *ex* Glos.in cap.Cum in Ecclesiis 33. *verbo* Si commodè De Præbend.in 6. Gonzalez in cap. Cum inter universas 18.n.8. & seqq.De Elect. Passerin. *aliosque. Contemptus exaggeratur ex eo, quod Bullionius pluries perhumaniter petiit ad Comitia admitti, & apertè à Capitulo exclusus est; hinc majorem factam arguit injuriam: atque ex eo infirmandam Electionem concludit: quam ad rem multa* jura, & DD. *confert. Neque in hac caussa contemptum contumeliosum spectari. Mulctam suffragii liquidò parere necessum esse. Sententiam* Gregorii IX.in cap.In Genesi 55.de Elect. *adornat. Contrariat Canonistarum authoritates supplantat. Ex Epistolis Eminentissimi Bullionii omnia conficit. An meritò jure dicatur Foraneus? Amolitur exaggeratum impedimentum ex acerrimo, quod tunc vigebat, bello inter Imperium Germanicum, & Galliæ Regem, & quod subesset metus dissentionum, & schismatum, si Bullionius Comitiis interesset: cum per Procuratorem admitti potuisset. Neque dici posse, quod nemo id mandatum suscepisset, quod pars Adversa non docet; & esto docuisset, factus esset locus juri in* cap.Si quis tuto 46.de Elect.in 6. *cum aliis sanè notandis.*

RESPONSIONIS JURIS, ET FACTI

Gasparis Turchi, Advocati Romani super Contemptu. *pag.* 488.

S U M M A.

R*ecenset Statuta ann. 1560., quæ qui est à Capituli Secretis in usu esse testatur. Illud verò de Secunda Residentia, & aliud de Capitulis ordinariis, & specia-*

cialibus , dicit esse Statutorum fragmenta , neque autem integra, ut in Judicio fidem faciant. De usu Adversæ parti commodo non liquere, liquere autem de contrario, cum Eminentissimus Bullionius quinque perpetuos annos die Divi Ægidii non se exhibuerit, & tamen Foraneus Judicatus non est. Veniam non residendi ei à Clemente X. factam, memorat. Pontificii ad Cæsarem Nuncii Epistolam edit: atq; ex his omnibus Electionem improbandam concludit. Cum aliis bonæ frugis.

RESPONSIONIS

Jacobi Sardini, Advocati Consistorialis Romani super Contemptu. *pag.*496.

SUMMA.

E*Lectionem insirmandam respondet ex jure, quod disertè cavetur in* cap. Consideravimus De Elect. *quod vitium contraxerit in re, quæ est de substantia Electionis. Neque Capitulum privata authoritate, & nullo juris ordine potuisse Eminentissimum Bullionium suffragio mulctare: Neque Adversariis ipsorum argumenta prodesse, quæ dissolvit. Perpendit Statuta super pœna, qua sit alienus, qui Canonicus Divi Ægidii die non affuerit. Docet hanc facti speciem à Statutis omissam: & Adversæ Partis Interpretationem, Juris Principiis, quæ affert, repugnare. De Observantia Statutorum.*

RESPONSIONIS

Advocati Romani *Gabrielis Philippuccii* super Contemptu. *pag.*504.

SUMMA.

B*Onum Eminentissimi Bullionii jus conficit indè, quod sit contemptus. Neque dolum, neque injuriam necessariam esse, ut in Electionis argumento quis contemptus dicatur. Adesse Divi Ægidii die liberum est, & magis, quam necessarium, utile iis, qui fructus percipere volunt. Id sibi velle illa Statuti verba* Quicumque volet residere,&c. *&*, quicumque se ad Secundam Residentiam exhibuerit, aut præsentaverit. *Quæ verba eo recidunt, ut quis sine fraude abesse possit, Affert* Bartol.in l. 1. ff.de condit.& demonstrat. *Disserit de Statutis, & an iis fides habenda sit. ad* Regulas Cancellariæ 27. & 52. *Gratia sola ne Signatura perficiatur, an antequam de ea literæ datæ sint? uti statuitur* Regula XXVII. Cancellariæ? *Quadam de observantia Statutorum: & ea interpretaturne jus, an condat? Argumenta contraria reprehendit. Qualitas alieni præsumpta an sit efficax? cum aliis notandis.*

RE-

RESPONSIONIS

Petri Corradini, Advoc. Rom. super Contemptu. *p. 50*

SUMMA.

Omnem hanc Controversiam eo redire, An Eminentissimus Bullionius sit alienus? & an impedimento belli per Procuratorem suffragari potuerit? Sed argumentis Adversariorum nequicquam obstantibus, Bullionii jus læsum docet, nec permitti debere, ut transeat in exemplum: & contra Sacros Canones, qui uno Suffragatore contempto, irritam jubent Electionem ratam haberi. Leodiensis Ecclesiæ Statuta perpendit; nec ea unquam de hac causa cogitasse jus condere. Adversis argumentis fit satis.

REPLICATIONIS

Advocati Concistor. Romani *Jacobi Sardini* super Contemptu. *pag. 514.*

SUMMA.

Caput causæ esse, an Bullionius sit Alienus. Quod nisi sit, manifesto paret, eum esse contemptum, ac proindè eidem illatam injuriam, atque ex eo optimo jure appellasse. Accusat statuta non ritè exscripta: ea ipsa ponderat eleganter, & ad causam apposité. Hanc facti speciem iis omissam: ac proindè omninò ad hanc causam non dirigi jus cap. De illis De condit. appositis, *&* cap. Romana I. De censibus in 6. *Cum aliis in argumento Electionis perutilibus, ac necessariis.*

A Sacra Congregatione speciatim à Pont. Max. constituta communi Patrum calculo decretum est: *Electionem Serenissimi, & Reverendissimi Josephi-Clementis ex Ducibus Bavariæ, Electoris Coloniensis à Capitulo, & Canonicis Leodiensis Ecclesiæ factam, confirmari oportere.* Et Relatione habita, Summum Pontificem Congregationis sententiam benignè adprobasse. Romæ die 18. Septembris 1694. *pag. 519.*

GEOR-

GEORGII
DE FIRMANIS
ADVOCATI ROMANI
ALLEGATIO
JURIS, ET FACTI

Super puncto Electionis.

1. Viduata Ecclesia Leodiensi, Decanus, & Capitulum, usque de mense Februarii, pro Pastoris electione statuerunt diem vigesimam Aprilis cum continuatione sequentium, quatenus opus. *Summ. num.* 1. *lit. B.*

2. Dicta die 20. Decanus, & Capitulares in numero Suffragiorum quadragintasex, post Missam de Spiritu Sancto, congregati sunt in Capitulo. *d. Summ. num.* 1. *lit. A.* ibique lectis Brevibus Apostolicis eligibilitatis Serenissimorum Principum Josephi-Clementis, & Magni-Magistri Ordinis Theutonici. *lit. E.* lectisque, & admissis legitimè impeditorum procurationis mandatis. *lit. F.* Decanus hortatoriam orationem habuit super electione, ac tres eligendi vias Capitulo proposuit. *lit. G.*

3. Praelecta per Capitulum via scrutinii ad formam *cap. Quia propter De electione. lit. H.* deventum est ad substantialia functionis, eligendo tres in Scrutatores, nempè Joannem-Ernestum de Surlet Archidiaconum Arduennae, Cornelium Faes Vicarium Generalem, & Matthiam Clerx Scholasticum. *lit. I.*

4. In iisdem substantialibus progrediendo Capitulum deputavit eundem Scholasticum, ut electione conclusa, illam communi nomine pronunciaret. *lit. M.*

5. De hac deputatione non contentus Decanus, ex quo, fortasse, suis finibus non conducebat, ipse, & alii viginti contra illam protestati sunt, sub praetextu, quòd publicandi munus pertineret ad seniorem ex Scrutatoribus, & non ad eum, quem Capitulum maluisset. *lit. N. & O.*

6. Sed fortè considerato praetextu hoc nimis debili, idem Decanus addidit differendam electionem ad aliam diem, ut priùs subsistetia Brevis Principis Clementis examinaretur. *lit. Q.* Replicante verò majori parte Capituli, Breve jam esse per votorum recollectionem, & pluralitatem admissum pro valido, & examen pertinere ad Sanctam Sedem, non ad Capitulum. *lit. R.* Decanus, cum iis-

dem viginti, de quibus supra. *lit. N.* ipsi adhærentibus, protestati sunt de nullitate gerendorum, nisi Breve examinaretur, & egredi voluerunt à Capitulo, adjuncto ipsis alio Capitulari, qui tamen declaravit non protestari. *lit. S.* frustra rogati ad permanendum. *lit. V.*

7. Pars major, nempè vigintiquatuor, qui remansere. *lit. T.* continuando Capitulum, accusata egressorum contumacia, & subrogato tertio Scrutatore in locum Baronis de Surlet, qui abiverat. *lit. X.* processit servatis servandis ad explendam electionem, ut *lit. T. & seqq.*

8. Compertoque, quòd omnium, & singulorum vota collimaverant in Principem Clementem. *lit. AA.* illum Scholasticus communi nomine elegit in Episcopum. *lit. BB.* electoque acceptante. *lit. CC.* publicataque electione in Ecclesia. *EE.* iidem Electores tamquam totum Capitulum electionem, & Electum S. Sedi præsentant, & pro confirmatione supplicant. *lit. GG.*

9. Et quoniam electio est valida, utpotè facta plenis votis à toto Capitulo, & servatis servandis, ut patet ex lectura Instrumenti electionis. *d. Summ. nu. 1.* quo stante omnia in eo contenta censentur plenè probata, ut firmavit *Rota decis. 156. num. 6. par. 12. recent.* speramus petitam confirmationem absque difficultate concedendam, juxta *tex. in cap. postquam, De elect.* cum *Rota coram Gregor. decis. 240. num. 12.*

10. Quòd autem electio dicenda sit facta à toto Capitulo, *Textus* est punctualis *in cap. cum nobis olim 19. de electione*, ubi juxta collectionem *Gonzalez Tellez*, casus est nostro casui parificatus de minori parte prætextu frivolo recedente à Capitulo, & de majori remanente, & validè eligente, recedentibus amplius non expectatis.

11. Etenim quotiescumque Capitulum est legitimè congregatum, præsertìm cum die statuta in Capitulo antecedenti, prout erat in casu nostro. *d. Summ. num. 1. lit. A. & B.* pars illa, quæ recedit, se facit alienam à Capitulo, ut dicit *Baldus in d. cap. cum nobis, num. 2.* ibi: *Exeuntes de Choro, & non redeuntes, tam ab electione, quàm à contradictione se fecerunt alienos*: & firmant alii relati per *Passerinum De elect. cap. 11. qu. 11. num. 92.*

12. Ac tali casu tota potentia totius Capituli consolidatur in iis, qui remanent in Capitulo, præsertim quando remanet major pars. *Butrius in d. cap. cum nobis olim, num. 7. Panormitanus num. 10. Rota coram Mellino decis. 410. nu. 2. & 420. num. 1.* mirabiliter ad casum nostrum per hæc verba: *Quia, quamvis aliqui Canonici recesserint de Capitulo; Tamen cùm omnes fuissent capitulariter congregati ad effectū faciendi electionem, facultas eligendi remansit penès eos, qui elegerunt, &c. & consequenter electio fuit valida: Et hoc eò magis, quia computatis etiam votis eorum, qui discesserunt, fuit electus à majori parte*; prout etiam verificatur in casu nostro, ubi Serenissimus Clemens electus fuit cum vigintiquatuor suffragiis, ut *d. Summ. num. 1. lit. AA.* ac tali modo à majori parte Capituli, computatis etiam vigintiduobus, qui discesserunt. *d. Summ. num. 2. lit. S.*

13. Nihil relevat, quòd dies vigesima Aprilis non esset peremptoria, & quòd supererant alii dies habiles ad eligendum, quoniam hoc quidem suffragaretur, quando pars remanens in Capitulo esset minor; At verò, quando remanet major pars, prout erat in casu nostro. *d. Summ. num. 1. lit. T.* tali casu pars, quæ remanet procedere potest ad electionem, non obstante, quòd dies non sit peremptoria, ut firmavit *Passerin. d. cap. 11. quæst. 11. num. 101.*

14. Et

14. Et meritò, quia venientibus, & congregatis, tam vigore determinationis Capitularis factæ sub die 26. Februarii, statuentis pro electione diem vigesimam Aprilis, quàm vigore ipsius congressus jam inchoati, quæsitum est jus majori parti ad eligendum tali die; Et ideò minor pars Capituli per suum recessum non potest præjudicare juri determinationis Capituli antecedentis, & majoris partis Capituli nunc congregati, ut benè ad propositum ratiocinatur *Romanus conf.*352.*num.*15.*&* 16.

15. Imò fortiùs in casu nostro, in quo habemus vota vigintiquatuor pro Serenissimo Electo; sicuti vigintiduo, si perstitissent in Capitulo, & votassent in contrarium, non potuissent præjudicare electioni, multò minus præjudicare potuerunt recedendo à Capitulo.

16. Non obstat prætensio, quòd major pars non sufficiat, quòdque requirantur duæ tertiæ, quia Doctores requirentes duas tertias loquuntur in casu, quo Capitulum non fuerit jam congregatum, & non adsit superior, qui congreget, quoniam tunc considerando Capitulum, prout est in congregando, sunt necessariæ duæ tertiæ partes, ad effectum convocandi, & constituendi in mora aliam tertiam partem, ad hoc, ut non possit agere de contemptu, ut erat casus *Zabarellæ conf.*150.*num.*9. *verf. Quintò quæro*, & videre est post *Butrium in d.cap.cum nobis num.*33. *circa medium*, & post *Panormit. num.* 10. At verò quando Capitulum est jam congregatum, sufficit sola major pars absque necessitate duplicis tertiæ, prout supra firmavimus.

17. Et licèt *Panormitanus* in casu diei non peremptoriæ, moveat dubium pro duabus tertiis: nihilominus declarat se residere in opinione, quæ contentatur de majori parte dumtaxat, ut *in d. cap.cum nobis d.nu.* 10. ibi: *Mihi placet præcedens dictum, quia ex quo omnes erant in Collegio, standum est judicio majoris partis, quatenus intendit terminum non revocare, sed ad ulteriora procedere.*

18. Hinc non turbat auctoritas *Lottherii De Benefic. lib.*2. *qu.*17. *num.*7. asserentis requiri duas tertias, quia dum se fundat in *Panormitano*, *Romano*, *&* *Rota coram Mellino*, intelligendus est juxta doctrinas, quas allegat; cùmque hæ loquantur in contrarium ejus, quod asserit, ipse etiam intelligendus in contrarium, & excusandus Vir, cæteroquì doctus, quia in hoc puncto deceptus videtur ab *Amanuensi.*

19. Neque dicatur, quòd saltem major pars remanens in Capitulo debebat citare alienatos ad redeundum, ut eos constitueret in contumacia; quia, dum exeuntes rogati fuerunt ad permanendum. *d. Summ. num.*1.*lit.V.* hoc solùm sufficiebat. *Ancharanus* in puncto *in d.cap. cum nobis num.*1. per hæc verba: *Tertiò nota, quòd viva voce potest moneri qui est in Capitulo ne recedat, & recedendo non potest agere de contemptu; & valet electio illo tali ulterius non citato, sive monito, quod est verum, quando in Choro remanet major pars*, prout remansit in casu nostro.

20. Minus obstant protestationes de pertinentia muneris eligendi ad seniorem ex Scrutatoribus. *d.Summ.num.*1.*lit.H.* & de prius examinando Brevi Serenis. Electi.*lit.Q.& S.*

21. Siquidem: In eo, quod pertinet ad potestatem datam Scholastico pro electione facienda communi nomine, controverti non potest libertas Capituli deputandi magis unum, quàm alterum, ut resolvit *Gloss. in cap. sicut, De elect. in* 6.

in 6. verbo per unum. ibi: *Et quod dicit* Unum, *si quæratur* Per quem? *dic, per eum, qui habet primam vocem, vel eum, cui Capitulum commiserit*; prout etiam voluit *Gemin. ibidem num.* 4. Unde cùm jus non coarctet, neque adsit statutum, seu consuetudo in contrarium; imò cùm in ultima immediata electione deputatus fuerit etiam Scholasticus tunc existens, qui, neque erat senior inter Scrutatores, meritò nunc etiam Capitulum deputare potuit, quem voluit.

22. In eo verò, quod respicit petitum tempus ad examinandum Breve, optima fuit responsio Capituli, quòd Breve jam fuerat capitulariter admissum, quòdque pertinebat ad S.Sedem, prout *in dicto Summario num.* 1. *litt. R.* ut de jure egregiè ad rem nostram firmat *Passerinus cap.* 14. *quæst.* 8. *num.* 56. ibi: *Unde nullus Capituli electionis Præses, aut Capitulum habet, ut possit simpliciter examinare litteras Apostolicas an validæ sint, vel non validæ*. Ideoque petitio dilationis erat prorsus inutilis, dum etiam concessa nihil profuisset, ex quo ad eos non pertinebat.

23. Fortiùs, quia Brevia hujusmodi eligibilitatis non exhibentur in Capitulo, neque in forma judicii, neque ut de iis judicetur, sed tantùm ad inducendam in Capitulo notitiam, quatenus regulare possit animum suum, ut sciat, quòd personæ concurrenti ad electionem non obstant impedimenta ætatis, & aliorum Episcopatuum, quatenus existimet expedire illum eligere, ut considerat *Card. de Luca de Canonicis, & Capitulo discurs.* 27. *num.* 24.

24. Ac demùm ex actu attentatæ electionis sub die sequenti factæ ab exeuntibus, declaratur à posteriori, & concludenter, quòd instantia examinandi Breve erat frivola excusatio, quòdque aliud habebant in animo.

25. Unde prætextus examinandi Breve, de quo nec erat judicandum, nec ad ipsos pertinebat judicare, non erat sufficiens fundamentum pro recessu à Capitulo; ac propterea protestatio frivola, & recessus irrationabilis, & ex propria recedentium voluntate, non poterat impedire majorem partem remanentem, quo minus procederet ad electionem. *Gonzal. Tellez in dicto cap. Cum nobis, De elect. num.* 13.

26. Et multò minùs, quando electio erat jam inchoata, & adeo progressa fuerat, ut deventum esset ad essentialia electionis, prout erat deputatio Scrutatorum; Unde prætensio, quæ neque in præliminaribus admitti debuisset, multò minùs admittenda erat in medio substantialium electionis.

27. Etenim, aut Breve eligibilitatis subsistebat, & non debebant recedere, aut erat insubsistens, & eò magis debebant persistere in Capitulo, dum recedendo laborabant contra proprium commodum, ex quo tali casu, quatenus major pars elegisset incapacem, ipsi persistentes, facillimè, & in minori numero, potuissent eligere, quem maluissent, per *Textum in cap. Congregato* 53. *de elect.*

28. Attento igitur, quòd protestationibus præfatis non obstantibus procedi potuit ad electionem, quòdque ex parte dignissimi Electi, & Electorum electio est valida, meritò speratur petita confirmatio. *dict. cap. Postquam* 3. *de elect.*

29. Fortius in præsenti, dum ultra legitimam convocationem, locum, diem, & horam, omnia, & singula, eaque debito cum ordine, requisita substantialia recensita per *Doctores*, & præsertim *Fagnan. in cap. Quia propter, De elect. à num.* 37. *ad* 66. fuerunt adamussim adimpleta, ut patet ex lectura instrumenti electionis. *dict. Summar. num.* 1. nempè congregatio in unum. *litt. A. & T.*

depu-

deputatio trium Scrutatorum per Capitulum, & de illius gremio. *litt.I.* & *X.* illique singulorum, & singulatim vota Scrutati sunt secretè, & redegerunt in scriptis. *litt.Z.* illaque Scholasticus publicavit in communi. *litt.AA.*& electionem fecit communi nomine. *litt.BB.* & prout erat de justitia, Clero, & Populo solemniter annunciavit. *litt.EE.*

30. Neque integritati, legitimitati, & plenitudini votorum nostrę electionis quicquam detrahit extrajudicialis obmurmuratio, quòd nonnulli ex Capitularibus non interfuerint Missæ de Spiritu Sancto, quòdque junior Baro de Surlet malitiosè, & per vim inductus fuerit ad votandum, & retentus in Capitulo.

31. Etenim non assistentia Missæ non inficit facultatem suffragandi, quia sicuti omissio totalis non vitiat electionem, multo minus omissio aliquorum. *Passerin.cap.15.quæst.1.num.1.ac 3.* Et sicuti ad electionem admittendi sunt qui non venerunt ad præliminaria, & ad aliquos actus jam celebratos, ex *Passerino cap.11.quæst.11. num.91.* Fortius admittendi sunt qui solùm à Missa de Spiritu Sancto abfuerunt.

32. Respectu verò Baronis de Surlet, idem Baro in pleno Capitulo, præsente Patruo, expressè declaravit se esse liberum, & liberè suffragaturum, in quem dictaret conscientia: & iterum post electionem pariter in Capitulo, ut per extractum ex actis Capitularibus, *Summ.num.2.* & rursus in loco libero post electionem de sua plenissima libertate testatus est per Instrumentum. *Summ. n.3.*

33. Et convincitur irrefragabiliter ex ipso facto, quoniam si non remansisset voluntariè in Capitulo, profectò, dum recesserunt alii in tanto numero, inter quos duo ejus Patrui. *dict.Summ.num.1.lit.S.* absque ulla difficultate potuisset ipse etiam exire cum aliis, ut palàm profitetur in dicto Instrumento. *d. Summ.num.3.litt.C.*

34. Cùm itaque Serenissimus Electus sit dignissimus, & eligibilis: Capitulum legitimè congregatum, totaque potestas Capitularis consolidata esset in vigintiquatuor, qui remanserunt; Vota omnia fuerunt legitima, & libera, & forma *cap.Quia propter* adamussim servata, absque dubio electio fuit valida, & cum votorum plenitudine omnibus numeris undequaque absoluta à parte Electi, Eligentium, ac Formæ eligendi; Proindeque locus est dispositioni *cap. Postquam, De elect.* ibi: *Confirmationem petentium desideria, si nihil est, quod electum impediat, impleantur.*

A. JACOMETTI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Electionis.

1. INstat Sereniſſimus D. Elector Colonienſis pro Confirmatione ſuæ Electionis in Epiſcopum Leodienſem: & annuendum videtur, quia conſtat fuiſſe ſervata omnia neceſſaria in electione per ſcrutinium ad Eccleſiam Cathedralem, juxta diſpoſita *in cap. quia propter, De elect.* de quibus latè *Barboſa in eodem cap. per totum, Tamburrin.de jure Abbat.tom.1. diſput.5. quæſt.6.nu.1. cum omnibus ſeqq.* & paſſim apud alios.

2. Non obſtat, quòd ex quadragintaſex Capitularibus, vigintiduo receſſerint, nec voluerint intereſſe electioni, itaut ea celebrata fuerit cum vigintiquatuor dumtaxat ſuffragiis; quoniam cùm hæc conſtituant majorem partem Capituli, electio reputatur legitima; major enim pars in propoſito ea dicitur, quæ medietatem excedit. *Felin.in cap.cum omnes num.20.De conſtit. Abbas conſ.25. num.4.lib.2.Tholoſan.de elect.cap.16.ex num.13.Samuel tract. eodem, diſput.7. tract.1.controv.1.concl.9.num.7.Tamburrin.de jure Abbat.diſputat.5.d.quæſt.6. num.25.& 26. Fagnan.in cap.quia propter num.40.De elect. Rota apud eundem Tamburrin.deciſ.18.num.2.quæ eſt deciſ.225.coram Buratto,& deciſ.206.nu.9. & 10.coram Dunoz.jun.*

3. Et ſine difficultate, cùm vota eorum, qui receſſerunt numerari non debent, & propterea electio in caſu noſtro facta dici debeat à toto Capitulo, cùm de iis, qui permanſerunt in loco, nemo electioni diſſenſerit, ut eſt *Text. in cap. cum nobis, De elect. ubi Abbas num.3.* & firmavit *Rota coram Coccin.deciſ.1431. num.2.cum ſeqq.*

4. Neque urgent proteſtationes factæ à Capitularibus, qui receſſerunt. Siquidem cùm eſſent penitùs irrelevantes, & unicè tenderent ad differendam electionem, meritò fuerunt rejectæ: & eorum receſſu non obſtante, canonica fuit electio facta à majori parte, quæ remanſit in loco electionis, juxta egregiam theoricam, quam tradit *Abbas in d. cap. cum nobis, De elect.num.10.* ubi relatis antiquiorum opinionibus, concludit, quòd ſi recedit major pars, electio facta à minori, non ſubſtinetur, niſi in caſu, quo inſtet terminus juris, ideſt labatur tempus datum ad eligendum; ſi verò receſſit pars minor, & dicto caſu major pars poteſt ad electionem procedere, etiamſi terminus juris non inſtet; quia tunc non dicitur terminum abbreviare, ſed in termino ad ulteriora procedere: neque eſſe neceſſarium inquit, quòd iſta major pars conſiſtat in duobus ex tribus partibus, nam id procederet Capitulo adhuc non congregato, ſecùs poſtquam illud jam congregatum eſt; quia tunc legitimè devenitur ad electionem à majori

jori parte ultra medietatem:neque minor citari, aut moneri ulterius debet,quia ex ipso recessu à loco electionis constituitur in contumacia, cum *Abbate* videntur transire *Felin.in cap. cum omnes num.34. propè finem, De constit.& Fagnan.in d.cap.quia propter,num.41.De elect.* & iterum id confirmat idem *Abbas in cap.in causis num.9.vers.aut non labebatur tempus,eodem tit.* & conferunt firmata per *Rotam d.decis.1431.num.3.coram Coccino.*

5. Protestationes verò pro differenda electione minimè debebant attendi, quia, ut præmisimus, fuerunt cavillosæ, & irrelevantes;nam quòd Scrutatores eligi deberent de senioribus, nullam habet subsistentiam,nam *in d.cap.quia propter*,non cavetur, nisi, quòd sint de Collegio Eligentium, undè quod lex non dicit, neque nos dicere debemus; hinc nullus Doctor reperitur, qui hanc qualitatem Senioritatis requirat in Scrutatoribus,ut videre est in decisionibus emanatis coram *Coccino in Treveren.Abbatiæ Sancti Maximini,inter ejus impress. decis.*1539. *& decis.* 1552. in quibus licèt rigorosè discussæ fuerint qualitates in scrutationibus necessariæ, nullibi tamen de asserta qualitate Senioritatis legitur facta mentio.

6. Minus erat attendenda altera protestatio emissa exadverso pro deferenda electione, sub prætextu scrutandi Brevia dispensationum Serenissimi Domini nostri Electoris Coloniensis; quoniam cùm dicta protestatio tenderet ad finem, ut electio esset canonica, meritò dicta protestatio contempta videtur, dum dispensationes suffragari hæc Sacra Congregatio existimabit, argumento *Text.in d.cap.cum nobis, De elect.* ubi, quòd appellatio extrajudicialis interposita per nonnullos de Capitulo à futura minus canonica electione, nec electionem vitiat, neque facit attentatum, si deindè compertum sit electionem fuisse canonicam, & notant ibidem *Abbas in fine principii, & Barbosa num.1.* ubi, quòd si taliter protestantes, & appellantes recedant, ut in casu nostro, & qui remanent eos invitent, & electioni interesse rogent, & iidem recusent, & abeant, si fiat electio est bona, maximè cùm à majori parte Brevia reputata fuerint sufficientia, undè quæstio, quæ super eorum intelligentia emergere potuisset non videbatur potuisse decidi à Capitulo, cùm spectaret ad Papam concedentem, super quo etiam, qui recesserunt admoniti sunt; hinc *Hostiensis*, cui adhæret *Fagnanus in cap. publicato num.* 44. putat sub prætextu ineligibilitatis personæ non esse differendam electionem,sed postquam ea fuerit secuta, Oppositores debent coram Superiore jussum prosequi, nisi vitium consistat in facto, de quo incontinenti dari valeat probatio.

7. Minùs relevat, quòd nonnulli Capitulares non accesserint ad locum electionis, nisi post Missam Spiritus Sancti, quia, ut inquit *Innocentius in cap. in causis*, quem sequitur *Abbas ibidem num. 7. de elect.* Missa Spiritus Sancti non est de substantia electionis, sed tantùm de solemnitate, & propterea, qui accedunt ad eligendum post Missam, dicuntur accedere re adhuc integra, itaut etiamsi Electores Missæ non intersint, Electio substinetur, ad *Text. in cap.cum terra, De elect.idem Abbas in cap.cum Ecclesia Sutrina num.1. De caus.poss. & propriet. Sigismundus à Bononia De elect.& potest.Prælati Regul.dub.19.nu.5. Tabien.in verbo Electio §.1.nu.20. in fine*: optimè *Tamburrin.de jure Abbatum tom.1.disput.5.quæst.6.num.34.*

8. Quo demum ad electionem non liberam respectu personæ D. Baronis de Surlet, nullo modo probatur, & plenè excluditur ex illius confessione emissa

in plena libertate per Instrumentum publicum, ut in fortioribus terminis, quòd omnis suspicio metus cessat ex non secuta reclamatione postquam ille, qui dicitur metum passus constitutus est in plena libertate, tradunt *Abbas in cap.* 1. *De his, qui vi metus, ac causa, Covarr. super* 4. *Decretalium part.*2. *cap.*3. *§.*5.*num.*1.*Seraphin.decis.*771.*num.*8.*& decis.*863.*num.*1. *&* 2. *cum sequentib. & in recentior.decis.*643.*num.*4.*part.*1.quæ auctoritates, licèt loquantur de matrimonio, vel professione suspectis de metu, optimè tamen applicantur etiam ad casum Electionis; cùm valeat argumentum à matrimonio, & professione, ad electionem quoad voluntatis libertatem, ut in puncto advertit *Samuel De elect. tractat.* 2. *controvers.* 8. *conclus.* 13. ubi in fine advertit hanc observationem. *num.*1.

FRAN.

FRANCISCI STANCHI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Electionis.

1. QUotiescumque constat de Electione canonicè secuta, cum requisitis, scilicet, vulgati *cap. quia propter 42. De elect.* nunquam denegari, sed semper concedi consuevit confirmationis Apostolicæ munimen; nam tale casu, potiùs ex necessitate justitiæ, quàm ex gratia confirmantis ea impartiri dicitur, ut ait *Rota coram Gregor. decis. 240. num. 12. Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 27. num. 1. & 2. Passerin. de elect. cap. 33. n. 55. cum seqq. Cardinalis de Luca de Regular. disc. 13. num. 7. tom. 14. Pignatell. consult. Canon. 118. num. 2. tom. 1. Adden. ad Pamphil. decis. 517. num. 8. & 9. Sperell. decis. Eccles. 182. in fin. Rot. coram Merlin. decis. 473. num. 13. & in recent. decis. 167. num. 2. cum sequentib. par. 16.* & tradunt communiter *Doctor. in cap. postquam 3. De elect.*

2. Faciliùs quia Nicolaus V. in concordatis cum Federico Cæsare professus fuit pro Sede Apostolica omnibus Ecclesiis, Principibusque Nationis Germaniæ, dictam confirmationem concedendam, ut in *Constitutione prima* ejusdem Pontificis §. 3. *Bullar. nov. tom. 1.* quæ sic fuit declarata *in decis. 1552. sub num. 42. & 50. coram Coccin.* & in *Leodien. Canonicatus* del 1606. *coram Marcomontio impress. penès Nicolaum ad concordat. Germaniæ tit. 1. dub. 8. §. 7.* & nuperrimè *in Olomucen. Canonicatus 29. Martii currentis anni* 1694. *§. Quod autem, & §. Quibus præhabitis, utrobique erga fin. coram R.P.D. Muto.*

3. Quòd in præsenti hypothesi canonica fuit Electio, patet nedum ex instrumento Electionis, ubi omnia requisita præfati *cap. quia propter* observata leguntur, à quo proinde instrumento, faciente probationem probatam, derivat indubitata electionis validitas. in terminis *Innocent. in cap. innotuit num. 3. De elect.* ibique *Joan. Andr. & Bellam. utrobique num. 20. Bursatt. cons. 159. nu. 15. lib. 2. Lavor. variar. lucubrat. tit. 4. cap. 21. num. 148. Rota decis. 574. num. 64. par. 4. tom. 3. recent. & dec. 156. num. 6. par. 12.*

4. Verùm etiam ex irrelevantia objectorum, quæ contra Electionem opponuntur, & quorum relevantia probanda foret ab opponentibus, concludenter juris ordine servato, quia Electio sufficit ostendere electionem, absque onere probandi fuisse canonicam, cùm talis præsumatur, ut benè concludunt *Lap. in cap. licet Episcopus num. 3. & in Geminian. num. 12. De præben. in 6. Sperell. dicta decis. 182. num. 33.* plenè *Rot. decis. 289. ex num. 25. par. 6. recent. & decis. 244. ex n. 34. par. 8. & dec. 400. nu. 1. par. 16. & decis. 58. nu. 3. coram Card. Celso.*

5. Primum igitur objectum innixum super eo, quòd nonnulli ex Capitularibus non interfuerint celebrationi Missæ de Spiritu Sancto, quando etiam

facti, nullam tamen juris haberet subsistentiam; etenim forma, & virtus electionis nequaquam consistit in præambulis, & præliminariis, ut sunt Missa Spiritus Sancti, aliaque hujusmodi, quæ dicuntur cæremonialia, & quorum propterea, nec totalis omissio vitiat electionem, ut notant *Pignattell. consult.canon.* 1. *num.*4. *Tamburin.de jur.Abbat. disput.*5. *quæst.*6. *num.* 34. *& quæst.* 7. *num.* 8. *tom.*1. cæterique apud *Passer. de elect.cap.*11.*quæst.*11.*nu.*91.*& cap.*15.*quæst.*1. *num.*1. *&* 3. *Lezan.tom.*1. *cap.*15.*num.*89.

6. Secundum, quòd Baro junior de Surlet invitus, fuerit in Capitulo retentus, & coactè inductus ad votandum, nullatenus erat excitandum, stante ipsius declaratione in pleno Capitulo, Patruo etiam præsente emissa, circa suam libertatem, tum intercessendi, vel exeundi, tum suffragandi, ubi conscientia dictaret. *Surd.cons.*481. *num.* 13. *Rot.decis.*163.*num.* 4. *&* 8. ubi quòd magis statur expressæ declarationi, quàm factis contrarium indicantibus, *coram Gregor. & decis.*65.*num.*14. *cum seqq.par.*12. *ac decis.*172.*num.*8. *par.*15. Certiùs quia dictam declarationem, secuta electione, & discessu è Capitulo, ratificavit publico instrumento, itaut etiam si aliqua coactionis umbra intercessisset, equidem evanuisset, ex subsecuta libera ratificatione. optimè *Rot.decis.*271. *num.*4. *par.* 18. & punctualiter *Butr. in cap.quod sicut num.*25. *De elect.Tambur. de variar. Abb. disputat.* 5. *num.*3. *to.*1. *Barbos.de Jur. Eccles. univers. cap.* 19. *num.*113. *Sperell. dicta decis.*182. *num.*42.*&* 43. Verumtamen voluntariè remansisse in Capitulo ab initio, colligitur ad evidentiam, reflectendo, quòd ipse quoque recedere poterat, quando tot alii, una cum ejus Patruo, & fratre recesserunt; unde ex factis, & verbis constat de libera dicti Surlet voluntate. *Riminald. jun. cons.*280. *ex num.*54.*lib.*3.*Card.Cerr.decis.*337. *ex num.*8. & in *Toletana Jurisdictionis* 2.*Decembris* 1686.§.*Quinimmò coram bo.mem.Rondinino.*

7. Cæterùm ut crescat oratio additur ex abundanti, quòd supposito etiam contra præmissa, vota dicti Surlet, atque eorum, qui Missæ de Spiritu Sancto non intervenisse vociferatur, nequaquam esse computanda: adhuc tamen longè plus quàm sufficientia militarent favore nostri Serenissimi Principis Josephi-Clementis suffragia, nam ex 46. recesserunt à Capitulo 22. quorum alter non protestari declaravit, reliqui verò 24. persistentes confirmarunt unanimes in dictum Principem Josephum-Clementem, quando tamen 13. satis fuissent, juxta verissimam sententiam, quòd major pars comparativè ad solos remansos attenditur, non autem ad totum Capitulum, ut in *cap.* 3. *De elect. in* 6. & in concordantibus relat. per *Passerin.cap.*19.*quæst.*4.*num.*11.*De Luc. de canon.& capitul. discurs.*28. *sub num.*9.*tom.*12. *Castellin.de elect. cap.*5. *num.*4. *Sperell. dicta dec.* 182. *num.*44. *Coccin. decis.*1431. *num.* 2.3.*ac* 12. *& dec.*2021. *erg. fin.* ubi ampliatur, quando quis detegitur electus à majori parte, respectu eorum etiam qui recesserant, & sic totius Capituli, prout evenit in casu isto, quam ampliationem firmaverat priùs eadem *Rota coram Card.Millino decis.*410. *& decis.*420. cujus verba referuntur in facto *num.* 12.

8. Atque hinc patet, funditùs corruere tertium objectum, nimirum, quòd dies 20. Aprilis peremptoria non esset, differri poterat electio ad alios dies sequentes; Quoniam firmato, quòd recedentes habentur pro renunciantibus, & extranei à Capitulo, prout confirmant *Bald. in cap. cum nobis olim num.*2. *De elect. Roman. cons.*352. *num.*15. *&* 16. *Paster. cap.*11.*quæst.*11. *num.*92. *De Luc. de Regular. discurs.*11. *num.*8. præsertim ubi major pars, ut hic remansit.

Butr.

*Butr.in eodem cap.cum nobis olim num.7.& Panormit.num.*10. Sequitur pernecesse, quòd sicuti remanendo, & votando nequivissent impedire conclusionem electionis, ità multò minùs poterant impedire petendo dilationem, & protestando de nullitate, contra majorem partem, quæ persistens in congregato Capitulò electionem statuta die, licèt non peremptoria, complere voluit, & potuit. *Passerin.eodem cap.*11.*eademque q.*11.*num.*101.*Fran.dec.*2.*num.*34.

9. Ratio est quia, licèt præscripta fuerit dies non absolutè, sed cum continuatione sequentium, non indè tamen restricta fuit libertas Capituli deveniendi ad electionem, ipsa die; nam continuatio sequentium adjicitur ampliativè, ideòque potuit major pars complere electionem, non obstante dicta protestatione minoris, nam quidquid agit major pars, omnes agere videntur, ut omissis generalibus in specie *Franc.dicta decis.*2.*num.*1.*& sub num.*7.*cum seqq. Rot.decis.*171.*per tot.par.*19.ubi quòd major pars, etiam in dubio, saniorem electionem fecisse censetur.

10. Quinimò nedum statuto tempore, verùm quoque breviori fieri posse electionem à majori parte, quando minor contradicit absque legitima causa, firmant *Abb.in cap.cum inter universas* 13. *num.*30. *& cap.Ecclesiam* 57. *num.*2. *De elect. Barbos.vot.decis.*47. *ex num.*17. *lib.* 2. *Castellin.de elect. cap.*6. *num.*6. *Passerin. eodem tract. cap.*13. *num.*34. *Rota decis.*388.*num.*1.*cum seqq.par.*19.

11. Quòd autem absque causa legitima minor pars contradixerit, evidenter apparet ex ipsis protestationibus, seù ut meliùs dicam, prætextibus; Primus enim fuit, quòd munus publicandi electionem spectaret ad seniorem ex Scrutatoribus, & non ad eum, cui Capitulum dictum munus commiserat, sed nimis perperam, dum nemo unquam revocavit in dubio, libertatem Capituli deputandi ad libitum quemcumque sibi benè visum de eodem Capitulo, cùm nullo jure coarctata reperiatur dicta libertas, ut explicat *Gloss. in cap.sicut De elect. in* 6. *& Geminian. ibidem num.* 4. *Tamburin. de jur. Abbat. disput.*5.*quæst.*6. *num.*22. *Adden. ad decis.*27.*ex num.*44. *par.*3.*recent.* ubi quòd Capituli potestas defluit in unum, vel plures, pro diversitate munerum. *Lavor. variar. lucubrat.cap.* 19. *num.* 97. ubi quòd publicatio fit semper ab uno, nomine totius Capituli, & sic à quocumque deputato, dummodò de Gremio: & de facto per idem Capitulum in ultima præcedenti electione deputatus fuit, ut in ista, Scholasticus; signum evidens validæ deputationis, ex observantia similis actus proximi resultans, ut in *decis.*360. *num.* 6. *par.*14. *recent. De Luc. de Regular. discurs.*54. *num.*5.

12. Immò in fortioribus, quandò etiam publicatio electionis aliquo morbo laborat, ac per consequens electo non competit confirmatio, adhuc quia publicatus suffragiis, ampliùs variari non licet, competit jus ad implorandum Officium superioris, ut dictum defectum supplere dignetur. *Novar.consil.*3.*num.*3. *in antiq.edit. & in nov.cons.*7. *Samuel. de elect. tract.*1. *disput.*7. *conclus.*2. *sub num.*5.*& seqq. fol.mihi* 202. *De Luc.de Regular. disc.*1. *num.*94. *disc.*3.*num.*5. *& disc.*11.*num.*12. *idem in adnot.ad Sacr. Concil. disc.*37. *num.* 9.

13. Alter prætextus fuit, quòd priùs subsistentia Brevis Serenissimi Principalis nostri examinari oportebat; Verùm optima fuit responsio, scilicet quòd dictum examen pertinebat ad Sedem Apostolicam, quòdve interim satis erat Breve fuisse capitulariter admissum, atque receptum, cùm exhibitio non propter aliud requiratur, nisi ad effectum, ut Capitulares, sciendo remotiones obstacu-

lorum, possint eorum animum regulare, & dispensatum eligere, quatenus dignum existiment.in puncto *De Luc.de canon.& Capitul. disc.27. num.24.* nam de cætero judicare de validitate Brevis ad ipsum tantùm Pontificem pertinet. *Clement.2. de elect. Suarez de Relig. tom.4. tract. 8. lib.2. cap.5. num.19.* quia ejus est interpretare, cujus est condere, ad tradit. per *Doctor. in l.fin. ff.de legib. & in cap. cùm venissent De judic.* nullusque inferior se intromittere potest circa id, quod factum est à Superiore, neque per viam declarationis, aut interpretationis. *Bald. in cap.ea quæ, num.1.de re judic. Surd.cons.558.num.2.cum seqq.* ubi exornat,sicut etiam *Card.Tusch.conclus.119.num.10. & conclus.120.nu.1. litt.I.Rot.dec.125. num. 12. par.7. recent. & decis.147. num.14. coram Alexandro VIII.*

14. Ex quibus exclusa legitimitate causæ protestandi, intrat indubitata conclusio, quòd voluntarius, & irrationabilis recessus à Capitulo, nullum præstat impedimentum remanentibus (præcipuè in majori numero) procedendi ad electionem, ut firmavi *sub numer. 7. & seqq.* Alioquin quisque protestando, seu exeundo privare posset cōgregatum Capitulum jure eligendi, quo nihil absurdius. *Abb.in c.in genesi sub num.9.De elect. Gonzal.Tellez.in cap.cum nobis olim num.13. tit.eodem, Lavor.tit.4.cap.17.nu.25. Rota in Leodien.Electionis 6. Aprilis* 1674. *§.Irrationabilis,& in Firmana Cappellaniæ* 26. *Martii* 1677.*sub §.Habet enim,coram Rondinino, & dec.49.in fin.par.19. recent.*

15. Maximè ubi, prout hìc, protestatio emanavit postquam progressum fuerat ad essentialia electionis, nempè ad Scrutatorum deputationem, quo casu pro dissolvendo Capitulo, & differendo electionem, magis certa, & undique rationabilis esse debet causa protestationis, quia dicitur jus quæsitum coadunato, & incæpto Capitulo, quod tolli non potest à protestantibus, cùm ab eorum voluntate amplius non pendeat. *Seraphin. decis.* 754.*num.* 2. & comprobant præallegati in §.*Quinimò.*

16. Hæc per se clara, clariora redduntur ex inevitabili dilemmate, videlicet, aut Breve validum reputabatur, sicuti etiam in dubio reputari debet,ad latè tradita per *Menoch.præsumpt.4. lib.6.* & quidem protestatio remansit inepta, ac indecens recessus, quia exceptio turbida nullatenùs Brevis executionem retardat. *Ancaran.cons.297.num.8.Rot.decis.44.num.19.par.8.recent.* Aut existimabatur invalidum, & sanè permanere oportebat, quia facta electione incapacis à majori parte, devolvebatur jus eligendi in minorem, ut per *Text. in cap. congregato 53. de elect. & cap. 2. tit. eodem in 6.* tradunt *Piringh.in jus canonic.lib.1.tit.5.de postulat.§.5.num.29.& tit.6.de elect.sect.1.§.7.nu.56. & §.8. ex num.58.Roman.cons.483.sub num.9.Lotter.de re benefic.lib.3.quæst.17. nu.244. Bellon.de jur.accresc.cap.6.quæst.54.num.4.& seqq.Castellin.de elect.cap.5.num. 67.vers.solum,Passerin.eodem tract.cap.31.num.2.in fin.cum seqq.*

17. Quartum denique objectum, quòd duæ tertiæ partes sint necessariæ, nec proinde sufficiat simplex major pars, cæteris est debilius; quoniam æquè tuta, ac certa est distinctio, quòd duæ tertiæ partes requiruntur in actu convocandi, & congregandi Capitulum,ad cujus universale Corpus pertinet electio, & quæ universitas non conficitur, absque duabus ex tribus partibus. *l.2. & 4. ff.quod cujusque universit.nomin.Bolond.cons.90.lib.1.* secùs verò post convocatum, & congregatum totum Capitulum; tunc enim, quia non accedentes, sive discedentes absque legitima causa, habentur pro extraneis, etiamsi dies electionis

nis peremptoria non fuerit, ex allat. in superiori, *numer.* 9. *& seqq.* major pars respectu unius tantùm voti sufficit ad validæ electionis prosecutionem. punctualiter *Tambur.de jur.Abbat.disput.5.quæst.3.ex num.*28. *Butr. in dict.c. cum nobis n.*33.*circa med.& Panormit. nu.*10. cui, tanquam benè examinanti materiam, se referunt allegati per *Lotter.de re benefic.lib.2.q.*17.*n.*7.ut videre est apud *Francisc. Marc. dec.*924.*nu.*6.*decis.*1326.*n.*2. *& dec.*1327. *in fin.*& apud *Millin.decisionibus* 410.*&* 420.qui proinde *Lotterius,juxta Panormit.*aliosque per eum citatos intelligendus est, licèt videatur loqui in contrarium, aliàs enim remaneret, absque auctoritate, ut inquit *Spad.cons.*132.*num.*9.*tom.*1. *& tom.*3. *cons.*95.*num.*8.*ac cons.*276.*num.*26.*Rot.decis.*45.*num.*22.*par.*8.*& decis.*407.*nu.* 45.*par.*9. imò loqueretur contra communem sententiam, & sic non admittendus. *Gratian.discept.*305.*num.*11.

18. Quatenùs autem dicatur, quòd major pars remanens citare debebat egressos ad redeundum, ut illos constitueret in contumacia, respondetur sufficere primam comparitionem, vigore præcedentis legitimæ convocationis secutam, ideoque abundare fuisse rogatos etiam in actu discessus ad permanendum; contumax enim dicitur quicumque comparet, & non permanet. *Rot.decis.*16. *de dol.& contumac.* & contemptus non dicitur, sed contemptor, qui rogatus contradicit.*Tamburin.de Jur.Abb.disput.*5.*quæst.*3.*ex num.* 23. *de Luca De Canon.& Capit.discurs.*27.*num.*9.10.*&* 15.*Ancharan. in cap.cum nobis num.*1. *de elect.* cujus verba refert D. *de Firmanis* Causæ Patronus in *n.*19.

19. Hactenùs recensita, tanquam vindicata à quocumque objecto, clarissima apparent: & nihilominùs quando etiam remaneret aliquod dubium, adhuc in dubio confirmatio deneganda non esset. *Coccin.decis.*2082.*ex num.*1.*de Luc.de Regular.discurs.*11.*num.*11.*Rot.decis.*289. *num.*25.*par.*6. quia omnis possibilis interpretatio sumi debet favore electionis jam factæ. *Priol.decis.*205.*nu.*29.

PERE-

PEREGRINI MASERII

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Electionis.

1. ELectio Sereniſſimi Electoris Colonienſis apparet undique Canonica, ſervatis omnibus requiſitis Concilii Lateranen. ſub Innocentio III. relatis *in cap. quia propter 42. de elect.* ut patet combinato Inſtrumento Electionis. *Summar. num. 1. cum eodem Text. in d. cap. quia propter*, ibidemque notatis à Canoniſtis, & præſertim à *Barboſ. à n. 9. uſque ad fin. & ab R.P.D. Fagnan. à num. 37. uſque ad 66. de election. Pirbing. in Jus Canonic. lib. 1. titul. 6. sect. 3. & ſeqq. Tamburin. de Jur. Abbat. tom. 1. diſp. 5. quæſt. 6. Lavor. var. elucubration. Canonic. tit. 4. de election. cap. 19. num. 127. & per tot. Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 19. à num. 163. uſque ad fin. & per Matt. in concordat. German. num. 60.* ubi habetur per extenſum Inſtrumentum Canonicæ Electionis juxtà concordata Germaniæ, ſuntque magiſtrales *Sac. Rot.* reſolutiones coram *Coccin. deciſ. 1539. & deciſ. 1552. & deciſ. 2021.*

2. Qua ſtante valida electione, dubium non eſt confirmationem deberi, non ſolùm ex reſcripto Gregorii III. *in cap. poſtquam 3. De election.* ſed ex ipſis concordatis inter Nicolaum V. & Nationem Germanam, inter ejuſdem Nicolai V. *conſtitut. 1. §. 3. Bullar. tom. 1.*

3. Quia verò Gregorius III. *in dict. cap. poſtquam 3. de election.* profitetur, confirmandas eſſe electiones, ſi nihil eſt, quod electum impediat, atque Nicolaus V. probans concordata cum Natione Germana *dict. conſt. 1. §. 3. Bullar. to. 1.* promittit confirmationem, ſi electiones Canonicæ fuerint: diſtinctè probare conabor, nihil objectum fuiſſe, quod reddiderit minus Canonicam Electionem, vel Electum impedire potuerit, proſequendo ordinem Inſtrumenti electionis.

4. In eo nempè electionis inſtrumento, poſt mortem Celſiſſimi, & Reverendiſſimi Jo: Ludovici Epiſcopi Leodienſis, ejuſque corpore Catholicæ Sepulturæ tradito, congregati quadraginta ſex Canonici in loco Capitulari. *Summ. num. 1. litt. A.* die 20. Aprilis currentis anni 1694. legitimè antea ſtatuta, cum continuatione ſequentium, quatenus opus fuiſſet, præmiſſa fuit de more in his Sacris Comitiis Miſſa S. Spiritus. *litt. B.* adverſus quam formam inutiliter objectum fuit, ortam fuiſſe extrajudicialem obmurmurationem, quòd nonnulli ex Capitularibus non interſuerint eidem Miſſæ; quia non ſolùm non intereſſentia aliquorum, ſed ipſa totalis omiſſio hujus Miſſæ non vitiat electionem, dum inducta non fuit pro forma ſubſtantiali, ſed pro ſimplici ſolemnitate Comitiorum, adeoùt Innocentius III. in *cap. cum Terra 14. & in cap. cum inter 18. De election.* ſufficere dixerit præmittere ſolam invocationem Spiritus Sancti, ut de vera ſententia teſtantes *Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 19. num. 181. verſ. Alias enim. Samuel. de election. tract. 1. diſput. 2. controverſ. 20. num. 4. verſic. Attamen*

de

de Jure communi. Lavor.var.elucubration.titul.4.de election.cap.19.n.43.vers. sed videtur Missa de Spiritu Sancto non esse de essentia. Tamburin.de Jur.Abb. tom.1.disput.5.quæsit.6. nu.34.Passerin.de election.capit.15.num.3.Donat.quæst. Regul.par.3.tract.1.qu.18.nu.8.

5. Cui sententiæ pernecesse adhærendum est,non solùm quia veræ,& communi, sed etiam, quia contraria. ut Missa de Spiritu Sancto sit de substantia Electionis fundatur in *Pragmatica sanctione*, unde ortis notis dissidiis,Ecclesia obligata fuit ad Concilium Lateranense sub Julio II. & Leone X.transcripto in ea *Pragmatica* Concilio Basileensi, ut pro reprobatione cōtrarium opinantium rectè advertit *Passerin.de election. eod. capit.5. sub num.3.* quam Pragmaticam sanctionem non solùm reprobavit ipse Ludovicus XI. Rex Galliæ, ut habetur in memorato Concilio Lateranensi *session.4.*sub Julio II.sed eam damnavit cum Concilio Basileensi in ea translato Leo X.in dicto Concilio Lateranensi *session.* 11. postquam, nempè Basileense Concilium translatum fuit Ferrariam, & deindè Florentiam ab Eugenio IV. *Constit.11.Bullar. tom.1.* irritatis postea gestis Basileæ, & absolutis eis, qui eidem effecto pseudo-Concilio adhæserant, & ad ejusdem Pontificis obedientiam postea redierant, ut in ejusdem Eugenii IV. *Constitution.29.Bullar.eodem tom.1.* & eruditè prosequitur ex his testimoniis, & Pii II.olim celebris Æneæ Silvii,cujus dignitatem vindicat ipsa *Rota coram Coccino dict.decis.1552.num.48.& seqq.*

6. Convocatoriis inde Capituli relatis, earumque executione perlecta, absentiumque contumacia accusata. *Summ.eod.num.1.lit.C.& D.* lecta fuerunt Brevia sanctæ mem. Innocentii XI. & Alexandri VIII. pro eligibilitate Serenissimi Clementis in summa concordia, & nemine discrepante.*litt.E.* agnoscente Decano cum suis Asseclis Eligibilitatem ejusdem Serenissimi ex illis insurgentem. Quia verò occasione electionis trium Scrutatorum de Collegio, ad formam ejusdem Concilii Lateranensis in *dict.cap.quia propter De elect.lit.I.*Decanus cum suis Asseclis non probavit personam unius ex illis, nempè Matthiæ Clercx Scholastici, sub prætextu, quòd Scrutator deberet esse senior, qui publicaret Electionem, dum Scholastico commissa fuerat hæc facultas.*lit.M.*atque in commemoratione Votorum sibi adhærentium, ei tunc constitit non habere pro se majorem partem, sed solùm viginti duo.*litt. N. & O.* bello ex Templo indicto cœpit revocare in dubium Brevia Eligibilitatis, contra quæ priùs verbum non protulerat, sed in summa concordia probata fuerunt, ex controversia publicandæ Electionis certior factus sui voti compotem amplius non evasurum, ut sperabat, nodumque proinde in scirpo quærens,proposuit deinde, sunt verba instrumenti, *ut dilata electione pro ea die, Breve Eligibilitatis prædicti Serenissimi examinaretur, quia adhuc decem dies pro electione supererant. litt.Q.* Sed quemadmodum injusta fuerat prima prætensio, ac ideò neglecta, ut publicatio Electionis spectaret ad seniorem de Capitulo Scrutatorem,dum hæc publicatio spectat ad Scrutatorem, cui Capitulum eam commiserit, tam ex praxi, ut in dicto instrumento electionis apud *Matta in concordat.German. eodem num.60.*ibi : *Statimque primus Scrutator nomine ipsius Capituli ad hoc deputatus,ita pronunciavit, pag.42. quàm per Glossam in cap. sicut verbo per unum De election.in 6. ibi: Et quod dicit per unum, si quæratur per quem? Dic per eum, qui habet primam vocem, vel eum, cui Capitulum commiserit: ibidemque Gemінian.num.4.Abbas Panormitan.in d.cap. quia propter num.10. de election. Tamburin.de Jur.Abbat.to.1.disput.5.quæsit.6.n.22.*

7. Ita

7. Ita pariter calumniosa fuit petitio, ut examinaretur Breve Eligibilitatis Serenissimi Coloniensis, ut inquit Decanus in instrumento electionis *eodem num. 1. lit. Q.* quod Breve non erat nisi illud Alexandri VIII. quod insertum habebat confirmatum, & ampliatum aliud Innocentii XI. quæ lecta prius fuerant, & probata sine ulla contradictione.*lit.E.* quod enixè supplico animadverti, dum de decreto ejusdem Innocentii XI. cùm confirmavit electionem Serenissimi Coloniensis, ut à die assecutæ pacificæ possessionis majoris partis bonorum vacarent Ecclesiæ Frisingensis, & Ratisbonensis, nec verbum habitum fuit, & quatenus habitum fuisset, non minus prætextus fuisset cavillosus, & insubsistens, ac ineptus ad retardandam electionem; cùm attento hoc decreto Innocentii XI. adhuc esset evidenter eligibilis, ut probavi in alio scripto super Eligibilitate ejusdem Serenissimi; stando itaque in terminis Brevis Alexandri VIII. quod insertum habebat illud Innocentii XI. de quo Brevi in singulari unicè loquitur reclamatio Decani, ex gratia ponderanda. *litt. Q. juncta lit. E.* calumnia differendæ electionis fuit nimis evidens, quia istud Breve Alexandri VIII. quod insertum habebat, confirmatum, & ampliatum illud Innocentii XI. nimis erat literale pro eligibilitate, neque ulla quæstio moveri poterat, nec etiam cæcutientibus oculis, ut patet ex ejusdem Brevis lectura, quod damus in *Summ.alterius dubii super eligibilitate num.* 1. neque alio modo tegi poterat calumnia dilationis, nisi quærendo de potestate Pontificia, dum quæsivit Decanus, ut examinaretur *num Breve subsisteret*, ut sunt præcisa verba. *litt.Q.* majorque pars Capituli optimè respondit: *copias Brevis fuisse impressas, & distributas, ut ab omnibus legi posset, fuisseque habitum pro valido, cùm prius lectum fuit sine ulla reclamatione in eisdem Comitiis: quòdque ipsorum non erat cognoscere de validitate Brevis à Sancta Sede emanati*, ut sunt præcisa verba. *litt. R.* quia nempè prima Sedes à nemine judicatur, ut pœnitenti Marcellino respondit Concilium Sinvessanum, de quo *Baron. in Annal. anno Christi* 303. *Cabassut.in notit.Ecclesiastic. eodem anno* 303. *ad idem Concilium Sinvessanum num.*5. & alii communiter, quia inferior Superiorem solvere nequit, nec ligare, inquit Gregorius IX. Archiepiscopo Colocensi rescribens in *cap. cum inferior De majoritat. & obedient.* cum aliis notissimis, *Rota in his terminis coram Millin.d.decis.*420. *num.* 9. ubi objecta fuerat interpretatio Indulti Pontificii: Rotaque respondit satis fuisse, ut mens Sanctitatis Suæ significata fuisset Capitulo, quod non poterat ampliùs opponere de interpretatione, & multò minùs de subsistentia Brevis, ut in casu, & *Cardinalis de Luca De Canonicat. discursu* 27.*num.*24. ubi quòd in Germania hæc Brevia Pontificia exhibentur pro sola notitia Capituli, non profectò, ut Judicem se constituat an subsistant.

8. Quibus tribus rationibus à majori parte Capituli justissimè redditis, tantùm abest, ut Decanus cum suis Asseclis acquieverint, prout debebant, ut potiùs protestantes irrationabiliter de nullitate electionis, non examinato priùs Brevi Pontificio, ut suprà, nempè an subsisteret arrogata sibi ipsis potestate inquirendi super subsistentia Brevis Pontificis, omnes viginti duo recesserunt à Capitulo.*lit.S.* non pro examinando Brevi super ejus subsistentia, quam potestatem non habere agnoscebant, sed pro facienda alia electione, ut notum est, atque ideò sicuti antecedenter cùm priùs lectum fuit utrumque Breve nihil opposuerunt. *lit.E.* ità cùm recesserunt, non ex justo motivo examinis illius subsistentiæ, quod non aderat, sed pro facienda nova electione, ostende-

runt

runt eorum intentionem solam fuisse non requirendi super Eligibilitate eligendi, vel super forma electionis rectè servanda, sed peragendi Electionem proprio Marte, quia animus sic declaratur; tam ab antecedentibus, quàm à subsequentibus, inquit *Glossa in l.Ille à quo, §.si de Testamento verb. fideicommissi, ff. ad Trebellian.Mantic.de conjectur. lib.6.tit.13.num.1.& seq. Rota post Merlin.de legitim.decis.137.num.12.& 13.& coram Bich.dec.214. & dec.373. utrobique num.*10. & me scribente *in Forolivien.Donationis* 28.*Junii* 1690. *§.evidentior in fine coram R.P.D.Caprara.*

9. Cùm itaque nulla adesset causa exeundi à Capitulo, sic exeuntes fecerunt se ipsos alienos ab electione, totaque potestas eligendi consolidata fuit in Canonicis remanentibus, qui constituebant etiam majorem partem Capituli, dum viginti duo recesserunt, & viginti quatuor remanserunt, qui ideò validè elegerunt eumdem Serenissimum, postquam in vanum curarunt sollicitè revocare exeuntes ad unitatem.*lit.V.*Casus est expressus in rescripto Innocentii III. ad Archiepiscopum, & Capitulum Capuanum *in cap.cum nobis* 19.*De electio*n. ibi: *Item cùm post appellationem emissam Archidiaconus cum suis fautoribus Chorum exiisset, & vos illos, ut interessent electioni faciendæ vobiscum curassetis solliciter revocare; quoniam ad electionem faciendam accedere noluerunt, alienos se fecisse videntur, propter quod electioni à vobis concorditer celebratæ de jure non posse contradicere videbantur*, ibidemque Canonistæ omnes, & præsertim *Bald.num.2.Roman.consil.*352.*num.*15. *Passerin.de election.cap.*11. *n.*92. *Pirbin.in Jus Canonic.lib.*1.*tit.*6.*sect.*3.*& num.*135. *Rota coram Millino decis.*410.*num.*2.*& dec.*420.*num.*1.*& coram Coccino decis.*1431.*num.*3.*& dec.*2021. *num.*41.*& seq.& decis.*2082. *num.*4. *& in Colonien. Abbatissatus in recentior. part.*19.*dec.*313. *num.*13.*&* 12.*Junii* 1679.*&* 19. *Februarii* 1680.*coram bon. memor.Paulutio.*

10. Majori cum ratione in hac hypothesi, in qua computatis etiam votis eorum, qui recesserunt à Capitulo in numero viginti duorum, major pars remansit in numero Canonicorum vigintiquatuor, ut pro evidentia superabundante validæ Electionis considerant *Abbas Panormitan. in d.cap. cum nobis nu.*10.*Butr.num.*7. *Rota coram Millino d.dec.*410. *num.*2.*vers. & hoc eò magis ex d.decis.*420.*num.*1.*vers.ultrà quod, & coram Coccin.d.decis.*2021.*num.*42. *& d. dec.*2082.*num.*6.

11. Neque hic potest esse locus opinioni *Lotterii De re benefic.lib.*2.*q.*17. *num.*7. ut recedentibus Canonicis à Capitulo tunc possit peragi Electio, quando duæ tertiæ partes saltem remanent respectu totius Capituli congregati, si non imminet ultima dies peremptoria Electionis, prout non imminebat in hoc casu, cùm electio fuisset indicta pro hac die 20. Aprilis cum aliis immediatè sequentibus, quatenùs opus esset, ut in eodem instrumento electionis.*Summ. num.*1. *lit. B.* atque Decanus reclamans dixerit *superesse decem dies.lit.Q.* secùs verò si instet lapsus termini Juris, vel Hominis, quia tunc, sive duæ tertiæ partes, sive minima remaneat, inquit sustineri electionem. Etenim huic distinctioni *Lotterii* resistunt omnes auctoritates ab eo adductæ, nempè *Panormitanus in eodem cap.cum nobis* 19.*num.*10.*De election.* qui licèt ponat distinctionem *Lotterii*, concludit tamen, quòd potest eligere major pars, licèt non remaneant duæ tertiæ. ibi: *Mihi placet præcedens dictum, quia ex quo omnes erant in Collegio, standum est judicio majoris partis, quatenus intendit terminum non revocare, sed ad ulteriora procedere*, cum quo remissivè transit *Felin. in cap. cum*

*omnes 6. num.34.post princip.vers.Add.Dominum Abbatem de constitut. & Pet. de Boisf.in director.Election.par.3.cap.6.num.*10. *tractat.magn.tom.*15. *par.*1.qui in antecedentibus numeris, in quibus à *Lotterio* adducitur, loquitur de abbreviatione termini ad eligendum.

12. *Boich.in d.cap. cum nobis num.* 3. *De election.* ibi: *Aut vocati venerunt ad verum terminum assignatum, sed recedunt antequam esset facta electio, vel ad alium terminum prorogata, & tales non sunt ulteriùs vocandi, nec expectandi,* loquiturque connexè ad antecedentem conclusionem ab eo positam, sive sint plures, sive pauciores.

13. *Roman.verò consf.*352. *num.* 15. licèt errore Impressoris in meo Codice aliter à *Lotterio* referatur, admittit expressè minorem partem etiam attendi, & obligare majorem contumacem quales dicit renuentes accedere ad Concilium Basileense in statu, in quo Eugenius IV. in dicto Florentino, adhuc illud pseudo-Concilium non declaraverat.

14. *Franciscus Marcus* in duobus locis adductis à *Lotterio dec.*924. *nu.*6. *part.*1.in casu recusationis convocatorum admittit minorem partem obligare majorem, atque expressè in eadem hypothesi *decis.*1336.*nu.*2. *eadem par.*1. rejicit sententiam illorum, qui volunt requiri duas ex tribus partibus; In hypothesi verò nostra, cùm omnes sunt congregati, & aliqui exeunt de Capitulo, etiam non appropinquante fine termini, concludit sufficere majorem partem remanentem, licèt non constituat duas.*decis.*1337. *per tot. ead.part.*1. ibi: *Si verò solum remanserit major pars, tunc adhuc potest explere actum Capituli.*

15. Ultimæ allegationes *Lotterii* sint decisiones in Tridentina Jurispatronatus coram *Millino*, quas superius adduxi, expressè resistentes ejusdem sententiæ, dum supponunt sufficere majorem partem, licèt duæ tertiæ non remaneant, & solùm argumentativè dicunt ex abundanti remansisse in eo casu, ut in nostro majorem partem comparativè ad recedentes à Capitulo, ut coram *Millin.d.dec.*410.*num.*2.*& seq.& decis.*420.*num.*1.*& seq.*

16. Et non solùm resistunt *Lotterio* auctoritates ab eo adductæ, sed universa Schola Canonistarum, & Scriptorum, atque incognita hucusque fuit Sacræ Congregationi Consistoriali, & Sacræ Rotæ hæc subdistinctio remanentium duarum partium, quæ propriè tractata fuit à Canonistis antiquioribus quando ageretur de revocando termino Juris, vel Hominis statuto ad eligendum, secùs verò quando remanentes non intendunt hunc terminum revocare, sed ad ulteriora procedere, ut in casu: neque agitur de contemptu non vocatorum ad illum actum, juxtà *Consilium Oldradi* 122. vel de convocatione ab initio, quo casu duas tertias partes requiri ritè dicit, licèt malè applicet in duabus partibus Cardinalium pro congregando Concilio Oecumenico, renuente Pontifice illud congregare, ad quem solum unicè id spectat.*Zabarell. consf.*150. *num.*9.*vers. Quintò quæro.* Seclusis enim his casibus, sufficit major pars in Capitulo remanens, licèt non constituat duas ex tribus partibus, ut egregiè explicat *Abbas Panormitanus*, quem omnes sequuntur in *d.cap. cum nobis* 19. *nu.*10. *vers.mihi placet præcedens dictum, De election.ibidemque Addent.litt.F.Passerin.* ex gratia viden. *de election. cap.* 11. *nu.* 101. *vers. vel pars*, quæ remanet, licèt non sint duæ partes est tamen major. optimè *Pirhin.in Jus canonic. tom.*1.*lib.*1. *tit.*6.*sect.*3.*num.* 137. Et *Sacra Rota* nunquam duas tertias partes remanere debere dixit, sed absolutè semper censuit consolidari totum Capitulum in remanentibus, ut coram *Millino dicta decis.*410.*num.*2.*& decis.*420.*num.*1.*& coram*

Cec-

*Coccino decis.*1431.*num.*5.*& decis.*2021.*num.*41.*& seq.& decis.*2082.*num.*4.*& in Colonien. Abbatissatus in recent.par.*19.*decis.*313.*num.*13.*&* 12.*Junii* 1679. *&* 19.*Februarii* 1680.*coram bon.mem.Paulutio.*

17. Cùm autem occasione recessus prædictorum viginti duorum Canonicorum, adesset inter eos unus ex tribus Scrutatoribus, remanentibus duobus ex eisdem Scrutatoribus inter viginti quatuor. *Summ.eodem num.*1.*lit.T.* postquam rogaverunt exeuntes, ut persisterent in Capitulo, & concorditer Ecclesia non scissa inchoatam Electionem absolverent. *lit. V.* accusata eorum contumacia, subrogarunt Comitem de Berlòin tertium Scrutatorem loco Archidiaconi Surlet, qui abiverat. *lit. X.* scrutatisque votis, eisque insimul collatis, aliisque servatis de jure, Scholasticus Scrutator, cui publicatio Electionis commissa fuerat, ut dixi ab initio, suo, & Capituli nomine, ut par erat, elegit Serenissimum Josephum-Clemetem in Episcopum Leodiensem. *lit.Z.AA.& BB.* quamvis in hac electione unanimi rigorosa collatio non requireretur, consolidato toto Capitulo in remanentibus, juxtà *decis.* 2021. *num.*35. *coram Coccino*, cùm dubium non sit, Scrutatore aliquo discedente à Capitulo, vel scrutinium deserente, posse alium substitui, inquit *Innocent.in cap.quia propter num.*5. *De electione.* ubi *Abb.Panormitan.in §.vel saltem num.*1. dicit etiam voluntariè à Capitulo id fieri posse, re non integra; quia, si Scrutator contradiceret, ostenderet se magis suspectum. *Pirhing.in Jus Canonic.lib.*1.*tit.*6.*sect.*4.*num.*165.

18. Neque ex votis Capitularibus demendum est illud Baronis de Surlet, qui dicitur dolo, & vi inductus ad suffragium, & in Capitulo retentus. Etenim hic additur prætextus prætextui, quia libertas istius suffragii est evidens ante Electionem, in electione, & post eam. Ante electionem enim declaravit Baro de Surlet se omninò liberum, & cum omni libertate suffragaturum in personam sibi benevisam, & in ipsa electione. *Summ. num.*2. *litt.A.& B.* & duobus diebus post electionem, nempè die 22. Aprilis idem in pleno Capitulo solemniter affirmavit. *lit.C.* & die 24. ejusdem mensis, & anni 1694. veritati novum robur adjiciens, per publicum Instrumentum id ipsum declaravit, redditis rationibus, quibus coram Deo, & hominibus judicavit suffragium conferre in eundem Serenissimum ad compescendos falsos rumores. *Summ. num.*3. Quibus declarationibus, præsertim tam solemnibus, & repetitis, omninò standum est, ut tradunt Canonistæ *in cap.causam De offic.delegat. Rota coram Buratt.decis.*628. *& recent.par.*15.*decis.*172.*ubique num.*8.

19. Cæterùm dum adest consensus naturalis Eligentium, quatenus in apice literæ dubitari posset de aliqua solemnitate Lateranensis Concilii sub Innocentio III. in *d.cap.quia propter* 43. *De election.* cùm Joannes Andreas Glossator decretalium dixerit aliquando in praxi se facilè erraturum, dum omnes solemnitates servatæ apparent; notus est stylus Sacræ Congregationis Consistorialis confirmandi electionem cum clausula *supplente defectus etiam substantiales*, me scribente pro eodem Serenissimo Principe Electo ad Archiepiscopatum Coloniæ in *Colonien. Electionis* 15. *Septembris* 1688. probante san. mem. Innocentio XI. in suo diplomate, & Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, ut nuper me scribente in *Quiten. Confirmationis Capituli* 21. *Augusti* 1693. *& Sac.Rotæ coram Coccino d.decis.*2021.*nu.*29.*& decis.*2082.*nu.*2.*& seqq.& in Colonien.Abbatissatus* 19.*Februarii* 1680.*§.ea quidem probata, coram bo.me.Paulutio*, desumpta praxi Urbis *ex cap.quod sicut* 28. ubi Canonistæ omnes *De election.*

OCTAVII DE JANDIS

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Electionis.

1. HAud dubiè indulgenda petita confirmatio Electionis ad Episcopatum Leodien. Sereniss. Principis Josephi-Clementis ex Ducibus Bavariæ Electoris Colonien. Quoniam cùm illa ritè, legitimèque processerit, & quidem à toto Capitulo servatis omnibus à Sac. Canonibus in similibus Electionibus servari demandatis, ac signanter forma *ab Innoc. III.* in Lateranen. Concilio præscripta, & relata *in cap. Quia propter 42. De elect.* Confirmatio de necessitate debetur, ut ex Epistola S. Gregorii Magni *ad Anthemium Subdiaconum, relata in cap. Postquam 3. De elect.* unanimiter ibi statuunt scribentes, & signanter *Abbas nu.* 1. qui ponderat verbum imperativum *textus*. ibi: *impleantur*: inducens necessitatem, & sequitur *Dec. ibid. nu. 1. Butr. nu. 5. Jo: Andr. num. 15. Barbos. num. 1. Gonz. nu. 8. & alii cumulati per Sigismun. à Bonon. de elect. dub. 45. num. 1. Castellin. eod. tract. cap. 14. num. 15. Lavor. var. lucubr. tit. 4. cap. 25. & 42. Pyring. in method. Jur. Pontific. l. 1. tit. 6. sect. 7. §. 3. num. 304. Tamburin de Jur. Abbat. tom. 1. disp. 6. quæst. 1. num. 85. Lother. de re benef. lib. 1. quæst. 27. num. 2. Murg. ad constit. Benedict. Hispan. ad const. 6. sivè Alex. 2. num. 749. Camerat. resp. decis. 15. num. 38. & 39. to. 1. Rota coram Gregor. decis. 240. num. 12.* Confirmatio enim est actus puræ Justitiæ distributivæ, & adnotat *Portell. respons. moral. casu 4. num. 5. in fin. Barbos. vot. decis. 36. sub num. 4.* Et proindè Electus pro ea instando, nullam videtur petere gratiam, sed pleno sui Juri innixus, meram justitiam, teste *Peyrin. de Prælat. & reg. tit. de subdit. cap. 3. §. 6. in fine, Garz. in politic. regular. tom. 2. tract. 9. diffic. 6. dub. 2. num. 4. in med. Rot. coram Rembold. decis. 591. num. 9.*

2. Præelecta siquidem via Scrutinii, constat à Capitulo Leodien. legitimè ad hanc electionem congregato, statuta die, in loco solito, omnia servata fuisse tàm circa præliminares solemnitates, & ritus, quàm circa alios immediatè sequentes actus, nempè deputationes scrutatorum, juramenta, votorum receptionem, & scrutinia, nominationem, electionem, publicationem, cæteraque singula in eodem Canone sancita, latiùsque expensa *à Fagnano ibid. num. 37. & à Rot. coram Coccin. dec. 1326. à num. 9.* Quemadmodum justificatum apparet ex Instrumento publico actorum electionis, quod in hac materia constituere desuper plenissimam probationem docet *Innoc. in cap. innotuit num. 3. De elect. ibique Jo: Andr. num. 20. Zabar. nu. 7. vers. Sextò, §. Quarto De electione,* & tradunt etiam *DD. in cap. Ecclesia vestra il 2. eodem tit. Mandag. de elect. cap. 2. Franc. Marc. dec. 1857. per tot. Rot. in rec. decis. 156. nu. 6. par. 12.*

3. Ele-

3. Electionem verò Sereniſſimi Principis Joſephi-Clementis proceſſiſſe à toto Capitulo, probat evidenter ſeries in facto relata; nam licet congregato jam Capitulo, omnibuſque præliminaribus expletis, electiſque Scrutatoribus, in actu ipſo imminentis ſcrutinii, & electionis ſubſtituto, & inſubſiſtenti prætextu, aliqui Capitulares, conſtituentes minorem partem, diſceſſerint, & à Capitulo abiverint, proteſtando, & appellando: deventum nihilominùs fuit, omnium Capitularium remanentium votis, eorumque unanimi conſenſu, ad electionem ejuſdem Sereniſſimi Principis, quæ propterea undique valida, & ſubſiſtens emergit, nedum ut facta à majori, & ſaniori parte, ſed imò à toto, & integro Capitulo in ea remanente, legitimè conſtituto ob diſceſſum merè voluntarium, & frivolam proteſtationem aliorum, ut eſt caſus præciſus, & textualis *in cap. cum nobis olim* 19. *De elect.* deſumpto ab Epiſtola Innoc. III. 277. *lib.* 2. ubi fuit ex Concil. Lateranenſ. definitum frivolam minoris partis diſcedentis proteſtationem nullatenus irritare electionem factam à majori parte remanente, totumque eo caſu conſtituente legitimum Capitulum, & clariùs reſcripſerat idem Summ. Pontifex in altera Epiſtola Epiſcopo Baſilien. & duobus Abbatibus Ciſtercien. directa, quæ eſt prima *lib.* 14. *Epiſt.* juxta editionem *Baluzii, ſive Epiſt.* 1. *lib.* 2. *regiſt.* 14. *juxta edition. Boſquet.* ita notabiliter ſcribens: *propter appellationem etiam interpoſitam minimè videbatur confirmatio Epiſcopi revocanda; cùm id ei licere videretur ex eo, quòd à majori, & ſaniori parte Capituli eadem videbatur electio celebrata, cùm in Laterano Concilio inveniatur expreſſum, ut niſi à paucioribus, & inferioribus aliquid rationabiliter objectum fuerit, & oſtenſum, ſemper appellatione remota, prævaleat quod à majori, & ſaniori parte Capituli fuit conſtitutum.*

4. Quando namque Capitulum legitimè fuit indictum, & actu congregatum, ſtatuta ipſa electionis die, minor pars, quæ inſubſiſtenti, vanoque prætextu voluntario recedit, frivolè proteſtando, & appellando, ſe facit à Capitulo, & ab omni contradictione prorsùs alienam, ut inquit *Bald. in citato cap. cum nobis num.* 2. *Roman. conſ.* 352. *num.* 15. & tradunt *Petr. à Baiſ. in director. elect. par.* 3. *cap.* 13. *verſic. nam illo modo ſe faciunt alienos, inter tract. magn. to.* 15. *par.* 1. *fol.* 395. *Paſſerin. de elect. cap.* 11. *quæſt.* 11. *num.* 115. *Car. de Luca De Canonic. diſc.* 27. *num.* 9. *Idem de Regul. diſc.* 53. *num.* 8. *Rota in recent. deciſ.* 313. *num.* 13. *par.* 19. & conſequenter habenda eſt pro vera, & voluntaria contumacia; cùm idem ſit contrahere contumaciam ex eo, quod Capitulares legitimè vocati non venerint, ac quod poſtquam ita venerunt, frivolo, vanoque prætextu receſſerint, neque in Capitulo perſtiterint; ex animadverſis per *Abb. in eodem cap. cum nobis num.* 10. & latè *Pyring. in cit. method. jur. Canon. lib.* 1. *tit.* 6. *ſect.* 3. *§.* 2. *num.* 153. veluti pro alienis, & contumacibus habentur illi, qui tametſi actu in Capitulo præſentes, nolunt tamen votare, ita ſe formaliter alienos, & contumaces proprio facto, & voluntate ab electione reddendo, licèt ibi adſit præſentia materiali. *Gloſſ. in cap. quo circa, verbo quo facto, ante finem, verſ. & in rebus, De electione*, ibique *Vitalin. de elect. Annot. in d. cap. cum nobis num.* 2. *& Layman. nu.* 4. *idem in quæſt. Canonica De Prælat. Eccleſ. elect. cap.* 4. *nu.* 42. *impreſſ. poſt ejus opera theolog. moral. Fermoſin. de poteſt. cap. ſede vacan. tract.* 3. *quæſt.* 5. *num.* 15. *Coccin. deciſ.* 1431. *num.* 2. In iis quippè terminis tota poteſtas Capituli reſtringitur ad illos, qui in eo remanſerunt, & tamquam legitimè congregati, totum jus habent, non attentis aliis, qui receſſerunt, de quibus tamquam

alie-

alienis, & contumacibus nulla est habenda ratio, prout communiter firmant DD. in suprarelato *cap. cum nobis* 16. & signanter *Butr. num.* 7. *Abbas nu.*10. *Jo: Andr.num.*3.*Barbos.num.*1.*idem Butrius in cap.bonæ num.*24. *Gonz.in cap. Eccles.univers.num.*5.*De elect.Roman.cons.*352.*num.*15.*Fermos. in rubr. eodem tit.quæst.*3.*num.*9. *pag.*128.*Passerin.de elect.cap.*11.*quæst.*11.*num.*92.*Barbos.de jur.Eccles.lib.*1.*cap.*19.*num.*225. *Adden. ad Buratt. decis.*809.*num.*12. *Rota coram Merlin.decis.*591.*num.*3.*Millin.decis.*410.*num.*1.*& decis.*420. *nu.*1.*&* 2. *Coccin.decis.*1431.*num.*3.*& in alia Leodien.decis.*2082.*num.*4.

5. Idque indubitanter procedit, non solùm quando pars, quæ remanet in Capitulo major est, sed ista eadem major pars plenis suffragiis, omniumque votis ad electionem devenit, quo casu, prout accidit in hac Serenissimi Principis, extra omnem hæsitationem, nullatenus est attendendus recessus, & protestatio frivola minoris partis, eo fundamento, quo minori ipsa parte etiam computata, & habita pro dissentiente, majoris, senioris partis electio prævaluisset.ita in puncto comprobant *Abb.in citato cap.cum nobis olim num.*10. *& Butr. num.*7. *Rota coram Millin.decis.*410.*num.*2.*& decis.*420.*num.*1. *& in alia Leodien. coram Coccin.decis.*2082.*num.*6.

6. Proindè semper undique petita confirmatio debita emergit,utpotè,quæ juris necessitate, & pura justitia deberetur ex eo solo motivo, & respectu,quòd processerit à majori, & saniori parte Capituli legitimè congregati, cujus electioni omni jure debita est confirmatio, prout ex *cap.dudum*, *De elect. cum concordant.* adnotat *Bosquet.in not.ad Innoc.III.epist.lib.*2.*regist.*24. *verb.si majoris* & passim *DD.* tenent, præcisè *Abb. in cap. coram num.* 3. *Butr. in cap. Ecclesia vestra*, ibique *Fermos.num.*1. *Fagnan.in cap. quia propter num.*6.*De elect. Rota coram Dunoz.jun.decis.*206.*num.*10.*& coram Merlin. decis.*591. *num.*3. Electio siquidem facta à majori, & saniori parte Capituli legitimè congregati, canonica præsumitur, & pro electo est judican. ita post *Innocent.& Hostien.* ait *Jo:Andr. in cap.sicut* 16.*num.*11.*De sentent.& re judic.Gemin.in cap.licet Episc.num.*12. *in princ.vers.nec tenetur,De præben.in* 6.*Rot.coram Dunoz.jun.dec.*43. *num.*10. *Coccin.decis.*1431.*num.*36.*& decis.*2088.*num.*27. *in recent. decis.*244.*num.*34. *par.*8.*& decis.*400.*num.*1.*par.*16.

7. Maximè, quia processit electio Serenissimi Principis non tam à majori parte Capituli præponderante,& prævalente,ratione solius numeri, non attenta auctoritate, juxta *Gloss.in cap.obeuntibus* 35.*verbo nunc ergo distinct.*63. quã ad propositum expendit *Carol.de Mean.ad jus civile Leodiense part.*3. *observat.* 279.*num.*15. quàm à saniori, & magis qualificata, cùm in ea comprehendantur sex ex septem Archidiaconis, Scholasticus, & alii Dignitate, Laurea Doctorali, & Sacerdotali charactere insigniti, quos constituere saniorem, & magis spectabilem Capituli partem, non esse ambigendum satis colligitur *ex cap. Ecclesia vestra,De elect.cum Glos.ibi, & Jo: Andr.num.*30.*&* 34.*Butr.num.*24. *Zabarell.qu.*18.*&* 19.*de elect.Petr.à Bays.in direct.or.electkon.par.*3.*cap.*35. *num.*8. *inter tract.magn.tom.*15.*par.*1.*pag.*397.*Franc.Florens.ad rub.de elect.tit.de forma elect.verbo sanior autem intelligitur oper. tom.* 1. *pag.* 138. *juxta postremam editionem, & plenè Spada cons.*116.*nu.*2.*lib.*3.qui præcisè ait, electionem tunc à seniori parte dici factam, quando habet pro se Dignitates,& Capitulares Laurea Doctorali, & Sacerdotali charactere insignitos.

8. Eoque fortiùs, quia statim, ac Electio Serenissimi Principis innotuit pu-

publicata, acceptissima, & gratissima Populo fuit, ipsique Clero; Et illicò Nobilitas, Consules, Senatores, Commissarii, & solemniter Clerus ipse, cum Ministris, tùm Pacis, tùm Belli eumdem Serenissimum Principem reverenter adiverunt, cùmque in Pastorem, & Principem, debito obsequio, ac fide præstita, venerati recognoverunt, & exultanti gaudio acceptarunt, quibus attentis, eò magis pro ejus confirmatione responden. Certum namque est, quòd cùm de Summi Sacerdotis Electione tractatur, ille in omnibus præponendus venit; quem Cleri, Populique consensus postulaverit, etiamsi in diversam personam Eligentium vota se diviserint, ne Civitas Episcopum non optatum, aut contemnat, aut oderit, & Electio fiat minùs religiosa, quàm convenit, veluti totidem ferè verbis respondit S. Leo Magnus ad Anastasium Episcopum Thessalonicen. *Epist.* 12.*cap.*3.*juxta edit. Quesnell.* relata ex parte *in Can. si fortè 36. dist.* 63. Et quod *Si in unum inclinaverit Ecclesiastici Ordinis Electio, ille sit consecrandus Episcopus, itaut, si fortè studia cœperint esse diversa, eorum, de quibus certamen emerserit vincat sententia plurimorum*, juxta id, quod definitum habetur in Synodo Romana prima sub Symmaco Papa, cujus verba ad propositum refert *Thomasin. de veter. & nov. Ecclesf. discipl. par. 2. lib. 2. cap.* 10. *sub nu.* 6. *vers. ac verò prima Synodus Romana*, ubi animadvertit pro Ecclesiastico ordine per Synodum enunciato, intelligen. esse tàm de Clero, quàm de Populo.

9. Quòd autem vanus, & insubsistens fuerit abscessionis prætextus, manifestissimè convincitur, eo sedulò ponderato, tàm in sui tenore, & substantia, quàm in statu circumstantiarum, & actorum ei præcedentium, dum post omnes actus præliminares expletos, & electionem ipsam in Capitulo legitimè congregato, in limine scrutinii imminentem, Decanus videns eam irreparabiliter successuram in personam Serenissimi Principis Josephi-Clementis, ad illam dumtaxat differendam, solam dilationem petiit, unicè proponendo, *ut dilata pro eâ die electione, examinaretur, num Breve Eligibilitatis Serenissimi Principis subsisteret*, qui certè prætextus in sui tenore, & substantia frivolus, & emendicatus evidenter detegitur; Cùm etenim Breve, & Indultum præfatum emanaverit à Summo Pontifice in favorem Serenissimi Electi, neque directum fuerit Capitulo Leodien. nefas erat de ejus subsistentia dubitare, vel judicare, eo quia talis jurisdictio, & potestas, undique deficiebat, quemadmodum in terminis similis objecti, ad substinendam electionem ponderat *Spad. cit. cons.* 116. *nu.* 14. *vers. quod Serenis. Ferdinandus, & num.* 15. *lib.* 3.

10. Præterea magis ineptus, & emendicatus hujusmodi prætextus convincitur ex circumstantiis, & statu rei; fuerat namque primitùs hujusmodi Indultum jam olim impressum, singulis Capitularibus traditum, & ab eis absque ulla contradictione receptum: & quod maximè urget, initio ipso actorum Electionis, & congregati Capituli, post præliminares, solemniter lectum, ab omnibus admissum de plano transivit, absque ulla minima oppositione, vel contradictione: & rursus posteà fuit etiam susceptis desuper formaliter suffragiis iterum approbatum, *ut ex Instrumento Electionis lit. E.* quæ adeò replicata admissio superabundavit; Cùm hujusmodi Brevia, & Indulta non soleant, neque debeant judicialiter in forma contentiosa judicari, sed merè allegari, seu exhiberi pro Instructione animi Eligentium, non pro examine, & discussione, teste *Card. de Luca De Canon. disc.* 27. *nu.* 24. *& seq. & Spada d. conf.* 116. *nu.* 14. *lib.* 3. Undè in his terminis, eoque statu, & circumstantiis, nemo haud videt qualis, & quantæ

quantæ vanitatis, & debilitatis prætextus memoratus convincatur, quam justa, proba, & subsistens fuerit responsio à Capitularibus Decano opposita; quòd *eorum Jurisdictionis non esset de validitate Brevis à Sancta Sede emanati cognoscere*; quapropter, cùm jam Indultum fuisset acceptatum, à Capitulo admissum, ac rursus etiam mediantibus suffragiis iterum approbatum, & electio jam inchoata, prætextus hujusmodi, tamquam vanus, insubsistens, & emendicatus ad simplicem dilationem pro impedienda parata electione, nullatenus erat attendendus, & omni jure sperni, & contemni potuit, eo quia saltem debuisset à principio opponi, non autem postquam hæc omnia præcesserunt, Electione jam inchoata, in limine, seu actu scrutinii, & Serenissimum Principem inter eligendos, & candidatos admisso, & acceptato: ex traditis in puncto similis Electionis, & Indulti per *Spad. sæpè cit. cons.* 116. *num.* 17. *in fin. lib.* 3. inquiens, quòd *approbatio, & plena scientia validitatis, clarissimè comprobatur ex eo, quod universum Capitulum ipsum Serenissimum in suis schedulis inter alios Eligibiles connumeravit, quod in necessarium antecedens præsupponit approbationem, & scientiam habilitatis in omnibus Canonicis, nec in omnibus præsumatur delictum, & ignorantia crassa.*

11. Et per consequens prætextus ille examinandi Breve, de quo neque erat judicandum, neque ad ipsos pertinebat judicare, non fuit sufficiens fundamentum Decani, & Sequacium pro recessu à Capitulo, qui proindè, uti irrationabilis ex proposito discedentium vano placito sequutus, nullo jure valuit impedire majorem partem remanentem, quominus ad electionem procederet, ut uteretur jure suo, prout processit. *Gonz. in cit. cap. cum nobis num.* 13. *& ante ipsum Jo: Andr. num.* 3. *Barbos. num.* 1. *Abbas num.* 20. *Rom. cons.* 352. *nu.* 15. *&* 16.

12. Et comprobatur vanitas istius prætextus ex facto immediato ipsiusmet Decani, & Sequacium, qui non obstante, quòd adeò solemniter protestati fuerint pro dilatione, & tempore, eo solo prætextu, & motivo, quòd examinaretur subsistentia Brevis Serenissimi Domini Principis; nihilominùs absque aliquo ulteriori examine, & discussione, similique objecto habito, ac si nunquam factum fuisset, citissimè devenerunt ad aliam tumultuariam, & præcipitem electionem, quæ immediata celera, & præceps electio, sicuti demonstrat, Breve illud nullatenus fuisse examinatum, ita quoque convincit prætextum examinandi fuisse merum inventum, & mendicatum ad differendam, & impediendam paratam electionem Serenissimi Principis, quam proindè talis prætextus, seu recessus in nihilum obumbrare valet, neque juri eligentium resistere, cùm protestatio debeat esse relevans, & magni momenti, ut recedentes possint electionem impedire, & talis, quòd convincat istam causam fuisse spretam, atque recedentes dolo ipso contemptos. *Zabarell. cons.* 11. *de verbor. significat. Grillenzon. cons.* 132. *num.* 2. *Bord. var. resol. tit. de elect. resol.* 61. *num.* 8.

13. Ex his non relevat, quòd dies vigesima electioni statuta, non esset peremptoria, quòdque superessent alii decem dies pro electione, & petita dilatione habenda; Nam ultra quòd non simpliciter, sed cum clausula, quatenus opus esset, præfati decem dies præscripti fuerunt: certi juris est, quòd, dum major pars Capituli legitimè congregati, etiam in die non peremptoria, procedit ad electionem, hæc undique valida, & subsistens remanet, neque minor pars sub prætextu diei non peremptoriæ recedere valet, seu differre, aut impugnare electionem tempore designato completam, juxta notata per *Hostiens. in cap. cum*

nobis

*nobis sub nu.*17.*De elect.Passer.eodem tract.cit.q.*11.*cap.*11.*n.*101.Eo enim ipso, quòd Capitulum legitimè congregatum pro habenda electione, illam inchoavit, quæsitum fuit jus majori parte pro ea prosequenda, & complenda,cui pars minor recedendo, in hoc statu præjudicare non valuit, sic benè ad propositum arguit *Roman.cons.*352.*num.*15.& 16. *Fermosin.in rubr.de elect. quæst.*3. *nu.*9. *Passer.de elect. quæst.*11. *cap.*11. *num.* 92. Addito, quòd est etiam in potestate Capituli, & majoris partis ipsius legitimè congregati abbreviare terminum ipsi Electioni præscriptum.*Abbas in cap.cum nobis sub num.* 9. *De elect. Tabien. in summa eodem verbo num.* 11. *Bellamer. in cap. Ecclesia vestra num.*6. *eodem tit. Rot.in recent.decis.* 388. *num.*3. *part.* 19. Præsertim, ut hic, ex quo ob Bellum actualiter vigens in Principatu, & Diœcesi Leodien. Electio dilationem non patiebatur, ex periculis imminentibus: in quo statu nemo dubitat, electionem posse validè fieri in termino etiam abbreviato, teste *Sigismund. à Bonon.dub.*9. *num.*8.*Passer.eodem tract.cap.*11. *num.*33.*Lavor.cit.cap.*4.*tit.*17.*num.*11. & 12. *Rot.coram Ninott.decis.*82.*num.*5. & 6.

14. Minusque valet prætensio, quòd major pars non sufficiat, sed requirantur duæ tertiæ ex *Lother. de re benefic.lib.*2. *quæst.*17.*num.*7. Siquidem per errorem, vel Amanuensis, aut impressoris hoc fuit ibi scriptum, sive oscitantur ab ipso *Lotherio* dictum; Auctor enim iste se fundat in Doctoribus, qui hanc opinionem non probant, sed plenissimè tuentur contrarias, distinguendo, quòd duæ tertiæ partes requiruntur in casu Capituli non congregati; tunc enim considerando Capitulum in congregando,duæ tertiæ partes requiruntur ad effectum convocandi, & constituendi in legitima mora minorem partem; sed quando, prout accidit in casu nostro, Capitulum est legitimè congregatum, duæ partes non requiruntur, sed major pars prævalet pro Electione, neque minor discedens potest dare de contemptu, seu alio defectu, dum ab eo completur Electio. ita in specie probant Doctores ab eo allegati, nempè *Abbas in cap.cum nobis* 19.*nu.*10.*vers.quandoque, & tertiò remansit solùm major pars,* disputando quæstionem ad partes, tandem concludit sibi placere præcedens dictum, quam ex quo Collegium erat congregatum, standum est judicio majoris partis. *Felin.in cap.cum omnes* 6.*sub num.* 34. *vers. ad D. Abbatem.* refert, & sequitur *Abbatem ubi supra,Roman. cons.*352. *num.* 15. idem prorsùs confirmat *Petrus de Bays in director.elect.par.*3.*cap.*6.*num.*7. *inter tract.magn.tom.*15.*par.* 1.*pag.*390. latè prosequitur eamdem distinctionem, firmans in congregando requiri duas tertias, sed congregato Capitulo, majorem sufficere, sequens *Abbatem*, & *Felinum* in locis mox relatis, *Franciscus Marc. decis.*1335. breviter ponens quæstionem. Quando reliqui Canonici exeunt de Capitulo, an remanentes possint explere ea, quæ sunt peragenda, & firmat ex *Panormit.* post *Innocent.* quòd sic, si remanserit major pars, & se remittit ad latiùs deducta per *Abbatem, Rota coram Millin.in Tridentina Canonicatus inter suas decis.* 410. & 420. Mirificè probat, quòdquando omnes sunt capitulariter congregati, si aliqui recedant, potestas remanet penès superstites, & maximè si sit major pars, quibus pro confirmatione istius distinctionis, addo *Gloss. in Clementina, quod certa, verbo quo facto,De electiou. Anan.in eodem cap.cum nobis nu.*2.*vers. quod est verum, Layman.num.*4. *Fermosin. de potestate capituli tract.*3. *ad cap.per te, aut cum Episcopo quæst.*5.*num.*14.& 15. *De his, quæ fiunt à majori parte Capituli, Pyringh.in method.jur.Pontific.lib.*1.*tit.*6.*sect.*3.*nu.*137.*Passerin. de elect.*

*quæst.*11.*cap.*11.*sub num.*115.*vers.nam primo, & cap.*13.*sub num.*34.*Pycrin.de Prælat.tit.de subdit.cap.*13. *num.*8.*&* 9.*Rota coram Coccin.decis.*2082. *num.*4. *&* 5. ubi, quòd sufficit etiam electo habere majorem partem Capituli, quod remansit. *Duran.decis.*232.*num.*4.

15. Nullius itidem ponderis est illa protestatio de pertinentia muneris eligendi, & publicandi electionem ad seniorem ex Scrutatoribus: Quandoquidem talis potestas optimo jure delegata fuit Scholastico, tum quia Scholasticus hanc eandem potestatem consequutus, exercuit actualiter in electione præcedenti,& ita attento eo statu,ac solito,rursùs concedi valuit,*ut in.cap.*3.*De caus. possess.& propr.& cap.*8.*De consuetudinib.* quæ refert *Florens.ad rubr.& tit.de election.super allegat.tit.de form.elect. oper.tom.*1.*fol.*137. *juxta postremam edit.* inquiens, quòd in hoc sit attendendum solitum; Tum quia de jure constitutum est in libera facultate Capituli committere hoc munus, & potestatem cuilibet ex Scrutatoribus.benè *Gloss.in cap.sicut,De electione in* 6.*verbo per unum,* inquiens: *& quod dicit unum, si quæratur per quem? dic per eum, qui habet primam vocem, vel eum cui Capitulum commiserit*; quam ibi sequuntur *Archidiacon.num.*1.*Geminian.num.*2.*&* 4. & latiùs exornat *Petrus à Bays. in cit. direttor.elect.par.*3.*cap.*33.*num.*4. qui firmat publicationem fieri per eum, cui à Capitulo fuerit commissa, sive talis sit de Capitulo, sive non, subdendo *num.*5. ex dicto *Speculatoris* rationem, quòd quemadmodum electio totaliter committi potest extraneo, multò fortiùs eidem committi valet sola publicatio, quod benè confirmat *Franciscus Florens.in loco mox relato,§.excepta itaque fol.* 137. proindè multò magis potuit demandari Scholastico, juxta solitum, attenta illius Dignitate, quæ magna est inter Capitulares, adeout apud antiquos Patres inter majores habita fuerit etiam in committendis eisdem omnibus Ecclesiasticis functionibus in absentia Episcopi, ex traditis per *Thomassin.de veter. & nov.Eccles.disciplin.par.*1.*cap.*20.*sub num.*8.

16. Quemadmodum nec integritati,ac legitimitati votorum Electionis refragantur quædam extrajudiciales obmurmurationes, quòd nonnulli ex Capitularibus non interfuerint Missæ de Spiritu Sancto, quòdque junior Baro de Surlet malitiosè, & per vim inductus fuerit ad votandum, & retentus in Capitulo; quandoquidem iste interventus Missæ præfatæ, non est de substantia, seu forma Electionis, de qua nec minus dici valet ipsa totalis omissio ejusdem, neque ex ea irritari electionem, juxta communiorem, & magis receptam sententiam probant *Abbas in cap.cum Ecclesiam* 3.*num.*1. *De caus.possess. & propr. idem Barbosa ibidem num.*4. *Tabien. verb. Electio* 1. *num.*20.*& de jure Eccles. lib.*1.*cap.*19.*sub num.*18.*Petrus à Bays in direct.elect.par.*1.*cap.*24. *Sigismund. à Bonon.eodem tract.part.*1.*cap.*2.*dub.*20.*nu.*5. *Samuel. de elect.tract.*1.*disput.*2. *controvers.*20.*num.*4. *Passerin.eodem tractat.cap.*15.*nu.*3.*Wamet.cons.*16.*nu.*43. *de elect.lib.*1.*Tamburrin.de jure Abbat.tom.*1.*disput.*5.*quæst.*6.*nu.*34.*A Spiritu Sancto in Director.Regular.tractat.*5.*disputat.*1.*sectione* 3.*num.*55.*Lavorius variar.lucubrat.tit.*4.*cap.*19.*sub num.*43.*Garzias in politic.regular.tom.*2.*tract.*9. *diffic.*2.*dub.*7.*num.*5.*fol.*45.*Donatus rerum regular.par.*3.*tract.*5.*quæst.* 18.*nu.*6. Quinimo venientem inchoata jam electione esse admittendum in statu,& terminis pluribus relatis firmat *Passerinus De elect.cap.*11.*quæst.*11.*num.*91.*in fine.*

17. Quo verò ad præfatum Baronem, cessat quælibet violentia in facto ex publica illius protestatione ante scrutinium emissa in Capitulo, se in plena liber-

bertate constitutum, ac liberrimè suffragaturum, repetita per actum publicum post ipsam electionem, alio itidem Instrumento ab eodem approbatam, quæ iteratæ declarationes, & actus ante, & post electionem plenam libertatem convincunt, ad tradita per *Doctores in cap.causam De offic.delegat.& in cap.consultat.De sponsal.* Et ad hunc effectum sat esset, quòd idem Baro de hoc non conquereretur, cùm suffragium metu datum non annullet Electionem ipso jure, sed ex instantia suffragantis secundùm veriorem, & magis receptam sententiam, quam latè tuetur *Passerin. de electione Canonic. cap.4. num.12.& seqq.* & ante eum *Stephanus Maleret.de elect. liber.pag.4. column.4.ac Samuel.tract. 2. controvers.5.num.13.disput.1.*

18. Denique pro confirmatione Serenissimi Principis electi animadverti rogamus, quòd altera minoris partis Electio nulla, & irrita hodiè per obitum electi defecit, adeoque electio majoris partis subsistit, & jus Serenissimi Electi firmius manet pro confirmatione; nam cùm Capitulum in partes divisum se coarctaverit ad istos duos Electos, altero mortuo, ac si per cessionem juri suo renunciasset, debita est Coelecto, nedum confirmatio, sed nova electio quatenus opus foret. *Dec.in cap.1.num.15.De elect.Abbas cons.25.num.2.& 3.part.2. Garz.de benefic.part.2.cap.2.nu.221.Massobrius in prax.haben. concurs.requisit.4.dub.4.Rota coram clar.mem.Card. Cerro decis.26. num.43. cum seqq. decis. 106.num.50.& decis.131. à num.3.& in recent.decis.210.sub num. 49.& 50. part.9.tom.1*

GEORGII DE FIRMANIS

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO JURIS, ET FACTI

Super puncto Eligibilitatis.

1\. SErenissimi Principis Josephi-Clementis Eligibilitas ad Ecclesiam Leodien. controverti non potest, quamvis post adeptam Ecclesiam Colonien. non dimiserit Ecclesias Frisingen. & Ratisbonen.

2\. Etenim in facto verum quidem est, quòd Innocentius XI. eligibilitatem concessit ad Ecclesias *Colonien. Leodien. & Hildesimen.* sub ea lege, ut statim, ac contingeret confirmari electiones, & illum præfici in Episcopum, & Pastorem dictis Ecclesiis, vel etiam alteri earum, eo ipso vacarent Ecclesiæ Ratisbonen.& Frisingen. prout ex Brevi. *Summ.num.1.litt.D.*

3\. Sed etiam est verum, quòd idem Innocentius quando concessit confirmationem Colonien. ne per consecutionem istius Ecclesiæ crederentur vacare aliæ per dictam clausulam, declarativè ad illam concessit, etiam retentionem Ecclesiarum Ratisbonen.& Frisingen. *Summ.num.2.litt.G.*

4\. Et quamvis concessio retentionis non fuerit indefinita, & absoluta, sed restricta ad tempus, Donec, & quousque assecutus esset pacificam possessionem, seu quasi possessionem regiminis, & administrationis Ecclesiæ Coloniensis, illiusque mensæ Episcopalis bonorum, seù majoris partis eorum. *dicto Summar. num.2.litt.G.*

5\. Nihilominùs conditiones appositæ, tàm in Brevi eligibilitatis. *d.Summ. num.1.litt.D.* quàm in Brevi confirmationis Coloniæ. *d. Summ. num.2. litt. G.* nondum sunt purificatæ.

6\. Siquidem reassumendo Breve eligibilitatis, ad purificandam conditionem ibi appositam, duo copulativè requiruntur, nempè quòd electio fuerit confirmata, quòdque sit jàm Archiepiscopus, & Pastor, ut ex verbis Brevis, ibi: *Electionem, &c. confirmari; Teque in Archiepiscopum, &c. & Pastorem præfici contingerit. ut in d.Summ.num.1.lit.C.& D.*

7\. Jam verò juxtà statum præsentem in ea parte, quæ respicit confirmationem electionis, conditio est purificata, sed in altera parte, quæ copulativè requiritur, ut præfectus sit in Archiepiscopum, & Pastorem, adhùc remanet purificanda, dum Innocentius XI. non præfecit in Archiepiscopum, & Pastorem, nisi postquam pervenerit ad ætatem legitimam, ut ex dicto Brevi confirmationis, ibi: *Ac ex nunc, prout ex tunc postquàm ad ætatem legitimam pervenerit, de persona tua præfatæ Ecclesiæ Coloniensi providemus, Teque illi in Archiepiscopum præficimus, & Pastorem. d.Summ.num.2.litt.D.*

8\. Cùm itaque Serenissimus Princeps de præsenti solummodò sit Administrator

ſtrator in temporalibus, & teneatur adhibere Coadminiſtratorem in Spiritualibus. *d.Summ.num.2.litt.B.* & ſit dumtaxat in vigeſimotertio ætatis, ut calculari poteſt ex Brevi.*d.Summ.num.1.litt.A.* nondum poteſt eſſe Archiepiſcopus, & Paſtor, quia nondum pervenit ad legitimam ætatem.

9. Alia etiam conditio appoſita in conceſſione retentionis, nec minùs eſt purificata, dum conditio concepta eſt per hæc verba: *Donec, & quouſque pacificam poſſeſſionem, ſeù quaſi poſſeſſionem regiminis, & adminiſtrationis dictæ Eccleſiæ Colonien. &c. d. Summ. num. 2. litt. G.* Et idem Pontifex talem adminiſtrationem non concedit, niſi poſtquam pervenerit ad ætatem pro Archiepiſcopatu requiſitam, ut ex eodem Brevi Confirmationis. ibi: *Ac ex nunc, prout ex tunc poſtquam ad ætatem legitimam perveneris, &c. & deindè ætate legitima tibi ſuffragante, tàm in ſpiritualibus, quàm temporalibus ipſius Eccleſiæ Colonien. curam, regimen, & adminiſtrationem tibi ſoli plenariè committendo. dict. Summ.num.2.litt.D.& litt.F.*

10. Undè cùm Sereniſſimus noſter nondùm verè habeat curam, regimen, & Adminiſtrationem Eccleſiæ Colonien. ex quo nondùm pervenit ad ætatem legitimam: necdùm expiravit conditio retinendi Eccleſias Friſingen. & Ratiſbonen. quæ conceſſa eſt *donec adeptus fuerit poſſeſſionem Regiminis, & Adminiſtrationis. d.Summ. num.2.litt.G.*

11. Hinc eſt certum, quòd noſter Sereniſſimus non incurrit in pœnam ineligibilitatis inflictam *in c. Dudum 54. de Elect.* ſeù potiùs non amiſit eligibilitatem conceſſam à Summo Pontifice ex duplici demonſtratione, tàm facti, quàm juris.

12. In facto ad hoc, ut eſſet retentio conceſſa, requiritur poſſeſſio *regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiæ Colonienſis. d.Summario num.2.litt.G.* In facto pariter Sereniſſimus noſter non poteſt eſſe in poſſeſſione *regiminis, & adminiſtrationis*, niſi perveniat ad ætatem legitimam pro Archiepiſcopatu. *d. Summario num.2.litt.F.* In facto nondum pervenit ad hanc ætatem, ut eſt notorium; ergo in facto nondum ceſſavit retentio, ergo non amiſit eligibilitatem conceſſam, atque ergo, dum noſter Sereniſſimus retinuit Epiſcopatus durante adhùc diſpenſatione Apoſtolica, nequaquàm incurrit in pœnam *cap. Dudum* punientis retentorem non habentem diſpenſationem Apoſtolicam.

13. Neque prætendi poteſt, quòd Pontifex concedendo retentionem donec eſſet in poſſeſſione Archiepiſcopatus Colonienſis, intellexit de poſſeſſione ſimplicis adminiſtrationis, quam tunc concedebat, quia talis prætenſio, ſeù interpretatio repugnat manifeſtè tàm verbis, quàm menti diplomatis Pontificii.

14. Conſiderato diplomate, Pontifex concedendo adminiſtrationem præſentem, loquitur diſcretivè à modo loquendi, quo utitur in conceſſione retentionis, & in qualificanda durabilitate retentionis, non utitur illa phraſi, qua uſus fuerat in conceſſione adminiſtrationis præſentis, ſed illamet quam adhibuerat pro ſtatu, ac tempore legitimæ ætatis; undè durabilitas retentionis explicata cum iiſdem terminis verificabilibus dumtaxat de tempore legitimæ ætatis, & quibus explicata fuit qualitas conceſſionis in ſtatu ætatis legitimæ, intelligenda erit juxtà talem ſtatum, & non juxtà ſtatum adminiſtrationis ante ætatem, in quo aliis formulis uſus eſt.

15. Pro ſtatu præſenti loquitur Pontifex: *Te Adminiſtratorem, Henricum in Coadminiſtratorem in ſpiritualibus. dicto Summario num. 2. littera B. & C.*

Pro

Pro tempore verò ætatis legitimæ,verba sunt hæc: *Regimen, & administrationem tibi soli plenariè committendo. dicto Summario num.2. litt.F.* Deveniendo deindè ad concessionem retentionis, non dicit solummodo, usque ad possessionem administrationis, & coadministrationis, quæ significarent statum præsentem, sed utitur iisdem verbis possessionis plenariæ. ibi: *Possessionem regiminis, & administrationis. d. Summario num. 2. litt. G.* Undè cùm adhibuerit verba pertinentia ad tempus legitimæ ætatis, & quæ pro tali casu adhibuerat, nempè regiminis, & administrationis: retentio usque ad talem statum concessa, non potest restringi ad statum præsentem in eo quo sumus in simplici *administratione, & coadministratione, non in regimine.*

16. Imò si retentio regulanda fuisset ad terminos possessionis simplicis administrationis, & coadministrationis, retentio fuisset momentanea, & contra mentem concedentis, qui intendebat inclytæ Domui Bavaricæ favere, non detrahere.

17. In jure etiam clariùs excluditur dispositio *capit. Dudum* 54. *De Elect.* ex quo, antequàm Serenissimus perveniat ad ætatem legitimam absque ullo dubio nos sumus in casu administrationis, & quidem temporaneæ, & non perpetuæ; undè remanet prorsus exclusa incompatibilitas, quæ provenit dumtaxat ex multiplicitate titulorum per ea, quæ refert *Garz. de Benef. part.* 11. *cap.* 5. *num.* 181.

18. Et in hac ipsa legali intelligētia perstiterunt Capitula,quæ cæteroqui,si aliter fuisset intelligendum, non omisissent eligere novos Episcopos, & persistit, ac persistit noster Serenissimus, qui, si vel minimùm de hoc dubitasset, non neglexisset recurrere ad benignitatem Apostolicam.

19. Et quatenus hæc intelligentia non subsisteret, quod non credimus, attenta bona fide, capienda est semper interpretatio magis benigna, & favorabilis Electo, ut ex *Compostellano, Butrius in d. cap. Dudum num.* 18. Ideòque non incurrit in pœnam amittendæ eligibilitatis.

20. Ac demum figurato omni pejori casu, attento quòd non agitur de incompatibilitate ratione multiplicitatis titulorũ,resultante ex dispositione Juris, sed ad summum de incompatibilitate proveniente ex Decreto Pontificis,potuit quidem vacare Episcopatus juxtà Decretum, sed non induci inelegibilitas, quæ non inducitur ex dicto Decreto.

PETRI

PETRI DE FUSCO

ADVOCATI NEAPOLITANI,

Ac Regii Consiliarii

ALLEGATIO

Super puncto Eligibilitatis.

1. ADversùs electionem Sereniss. Principis Clementis è Bavariç Ducibus in Episcopum, & Principem Leodiensem, oppositũ est, quòd tempore ejus electionis factæ à Perillustri Leodiensi Capitulo, præfatus Princeps non posset cum Ecclesia Metropolitana Coloniensi retinere etiàm Ecclesias Frisingensem, & Ratisbonensem; undè ineligibilis redderetur ad Leodiensem Ecclesiam, atque ità ratione plurium incompatibilium, electio nulla judicanda sit, *ex cap. dudum 54. De electione, cap. de multa 28. De Præbendis, & Dignitatibus, cap. si tibi concesso De Præbendis, & Dignitatibus in sexto, Clementina si plures 3. De Præbendis, & Dignitatibus, Extravagant. execrabilis eodem tit. Concil. Tridentin. sess. 7. cap. 4. De Reformatione, & sess. 24. cap. 17. De Reformat.*

2. Sed inspectis Apostolicis dispensationibus, isthæc oppositio undique frivola, & vana censenda est. Idque, ut lucidiùs pateat, præmittendum est, quòd cùm Serenissimus Princeps Clemens, nec tempore, quo fuit electus ad Ecclesiam Coloniensem, neque impresentiarum ad ætatem legitimam pervenerit, qua uti Pastor prædictis Ecclesiis præfici potuisset. *Summ. num. 1. litt. A.* concessum ei fuit per Breve Apostolicum divæ memoriæ Innocentii XI. sub die 19. Junii 1688. quòd non obstante ætatis defectu, ac etiàm quòd memoratis Ecclesiis Ratisbonensi, & Frisingensi præesset, valuisset elegi in Archiepiscopum, & Episcopum respectivè, & Pastorem Ecclesiarum Metropolitanæ Coloniensis, Hildesimensis, & Leodiensis, ac illarum cujuslibet, quandocumque per Serenissimi Principis Maximiliani-Henrici tùnc Archiepiscopi Coloniensis, ac Sacri Romani Imperii Electoris cessum, vel decessum vacaverint. *Summ. nu. 1. lit. B.* Ità tamèn, ut statim, atque idem Princeps Clemens electus, confirmatusque eisdem Ecclesiis Metropolitanæ Coloniensi, Hildesimensi, & Leodiensi, vel etiam earum alteri dumtaxat in Archiepiscopum, vel Episcopum respectivè, & Pastorem præfici contigerit, Ecclesiæ supradictæ Ratisbonensis, & Frisingensis vacent, & vacare eo ipso censeantur. *Summ. num. 1. litt. D.*

3. Cùmque secuto obitu Serenissimi Principis Maximiliani Archiepiscopi Coloniensis, fuisset Princeps Clemens electus ad Coloniensem Ecclesiam, & confirmatus ab Apostolica Sede, cùm adhùc minor ea ætate esset, in Brevi Apostolico electionis confirmatorio felicis recordationis Innocentii XI. sub die 20. Septembris 1688. non fuit eodem tempore confirmationis concessus ei titulus

Archie-

Archiepiscopalis Ecclesiæ Coloniensis,sed postquàm ad ætatem legitimam pervenisset. *Summ.num.2.litt.B.* ac post tempus perfectæ ætatis, & non antè fuit ei data facultas consecrationis munus recipiendi. *Summ.num.2.litt.D.& F.* Interim verò quousque legitimæ fuerit ætatis,ei soli cõcessa fuit in temporalibus administratio; in spiritualibus verò, & ab eis dependentibus conjunctìm cum Joanne-Henrico Episcopo Hieropolytano, Suffraganeo, & Canonico ejusdem Coloniensis Ecclesiæ. *Summ.num.2.litt.E.* Demùm ex Brevi Apostolico fœlicis recordationis Alexandri VIII. sub die 19. Novembris 1689. fuit Principi Clementi concessum, quòd præfatæ litteræ Apostolicæ sanctæ memoriæ Innocentii XI. suffragarentur eidem Principi, ut eligi posset ad Ecclesias Leodiensem, & Hildesimensem, etiàm si Ecclesias prædictas, vel illarum alteram vacare contigerit per cessum, vel decessum modernorum, vel pro tempore existentium Ecclesiarum præfatarum Episcoporum. *Summ.nu.1.litt.H.* His præmissis, refellitur oppositio, ex pluribus.

4. Primò, quia conditio illa in primo Brevi Apostolico Innocentii XI. apposita:*Si Principem Clementem in Archiepiscopum,& Pastorem Ecclesiæ Coloniensis præfici contigerit*,sub qua vacaturæ erant Ecclesiæ Ratisbonensis,& Frisingensis: impossibile est dici, quòd verificetur,& adimpleatur anteqnàm Princeps Clemens ad ætatem legitimam pervenerit; quia expressissimè in secundo Brevi confirmatorio electionis Coloniensis antè legitimam ætatem non fuit datus ei titulus Archiepiscopalis Coloniensis, sed postquàm ad ætatem legitimam pervenerit, ut manifestissimè patet ex illis verbis: *Ac ex nunc, prout ex tunc, postquàm ad ætatem legitimam hujusmodi pervenerit, de persona tua præfatæ Ecclesiæ Coloniensi eadem auctoritate providemus, Teque illi in Archiepiscopum præficimus,& Pastorem,Tibique ex nunc in temporalibus soli,in spiritualibus verò, & ab eis dependentibus, quousque legitimæ ætatis fueris, conjunctim cum dicto Joanne-Henrico Episcopo,vel aliis Tibi per nos,& Sedem prædictam pro tempore deputandi Coadministratoribus, & deindè,ætate legitima Tibi Suffragante,tàm in spiritualibus, quàm temporalibus ipsius Ecclesiæ Coloniensis curam, regimen, & administrationem Tibi soli plenariè committendo. Summ.num.2. à litt.D.ad G.* Et rursus ex aliis verbis: *Tibi ex nunc administrationis, & deindè ætate legitima Tibi succedente Curæ Pastoralis officio possit Deo propitio prosperari. Summ.num.2.*

5. Cùm itaque Serenissimus Princeps nondùm ad ætatem legitimam pervenerit, certè non est verificata conditio vacationis Ecclesiarum Frisingensis,& Ratisbonensis, atque ità easdem Ecclesias non de facto, sed licito jure retinet, quia ut vacare debuissent prædictæ Ecclesiæ, & alia Beneficia curata, non sufficiebat, quòd Princeps Clemens fuisset electus, & confirmatus in Archiepiscopum Coloniensem, sed requirebatur etiam complementum legitimæ ætatis,ante quam legitimam ætatem non fuit Ecclesiæ Coloniensi Archiepiscopus,& Pastor præfectus, nec fuit concessa facultas muneris consecrationis recipiendi, sicuti hæc omnia definivit *Alexander III. in Concilio Lateranensi* relato in *cap. cum in cunctis 7.§.cùm verò, De electione*,his verbis: *Cùm verò electus fuerit,& confirmationem electionis acceperit, & Ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit, decursò tempore de consecrandis Episcopis à Canonibus diffinito, Is, ad quem spectant Beneficia, quæ habebat, de illis disponendi liberam habeat facultatem.* concordat *Text.in cap.cum nostris 6. de concessione prabendæ.*

6. Atque

6. Atque ità, ut vacent priora beneficia, ultrà electionem, & confirmationem Episcopi, requiritur etiam consecratio, vel quòd sit lapsum tempus ad consecrandum, ut notat *Gloss. in cap. si gratiosè 5. litt. A. & est secunda Gloss. De Rescriptis; eadem Gloss. in cap. De multa 28. in verbo post receptionem De Præbend. & Dignitatibus*, cum aliis adductis per *Geminian. cons. 82. & 125. Bursat. cons. 351. num. 15. Wames. Jur. Canonic. cons. 27. & 28.* Quia antè consecrationem non est consummatum spiritnale fœdus conjugii intèr Episcopum, & Ecclesiam, cùm in electione dicatur solummodò initiatum, & in confirmatione ratum dum taxàt censeatur, in consecratione verò consummatum spirituale istud connubium intelligatur, ut elegantèr inquit *Innocentius III. in cap. licèt 4. De translatione Episcopi*. Et in Archiepiscopo ultrà consecrationem requiritur etiàm Pallii susceptio, quia in Pallio Pontificalis officii plenitudo cum Archiepiscopalis nominis appellatione confertur, ut inquit *Innocentius III. in cap. nisi 3. de auctoritate, & usu Pallii*, ubi *Gloss. in verb. nominis*, subdit hæc verba: *Et ità licèt sit consecratus in Episcopum, non est appellandus Archiepiscopus antè Pallii receptionem.*

7. Nec obstat Curiæ Romanæ stylus, quo etiam antè consecrationem beneficia ejus, qui provisus, vel electus, confirmatusque est Episcopus, conferuntur aliis tamquam vacantia, de quo stylo testantur *Bursat. in cons. 351. n. 15. Garzia De benefic. part. 11. cap. 6. à nu. 6. Azor. Institut. moral. lib. 7. cap. 16. qu. 12. Castropal. tract. 13. de benefic. Ecclesiast. disput. 6. punct. 2. §. 5. nu. 1. fol. 475. tom. 2.*

8. Etenim respondetur, ex eo stylo, sivè consuetudine non aliud inferri posse, quàm quòd Episcopus provisus, sivè electus, & confirmatus ante consecrationem, & durante trimestri tempore ad consecrandum, nequeat impedire, quin beneficia, quæ habet, aliis conferantur, sicuti loquuntur *Bursat. Garzia, Azor. & Castropal. in locis suprà allegatis*; non tamen ex eo stylo prohibetur retentio beneficiorum, donec aliis fuerint collata. Atque ità licitè retinentur per Episcopum electum, & confirmatum, antequam sit consecratus, nec lapsa sint tempora de consecrandis Episcopis à canonibus præstituta: Et ratio est, quia ante consecrationem non dicitur habere Ecclesiam pleno jure; undè nulla incompatibilitas resultare potest, quæ impediat retentionem aliorum beneficiorum. *Gloss. in d. cap. cùm in cunctis, §. cùm verò, De electione, in verb. ad quem spectat, Abbas ibidem num. 3. Jo: Wames. de jur. Pontific. cons. 27. num. 2.*

9. Insuper ille stylus, sivè consuetudo Romanæ Curiæ inducta est ex facili, expeditaque facultate suscipiendi muneris consecrationis in Romana Urbe statim post provisionem, sivè confirmationem Episcopi electi; undè beneficia, quæ habet, statim post provisionem, sivè electionis confirmationem, aliis conferuntur; Ideò non potest hic stylus, seù consuetudo porrigi ad illum casum, quo consecrationis munus nequeat suscipi, nisi post longum tempus, scilicèt post legitimam ætatem, sicuti in secundo Brevi Apostolico confirmatorio electionis præfinitum fuit; Et est casus specialis, quo electum, & confirmatum non nisi post certum tempus in Episcopum consecrari mandatur, commissa ei interim Ecclesiæ administratione, qui casus habetur *in cap. cùm olim 7. in fine, De dolo, & contumacia*: Atque ità stylus, observantia, seù consuetudo non sufficit, quòd probetur generalitèr, sed probanda est specialitèr in casu, de quo agitur. *Cravett. cons. 96. num. 4. Riminald. jun. in cons. 269. num. 102. post Oldrad. in cons. 237. num. 3. & 4.*

10. Rursùs ille stylus Curiæ, seù consuetudo, non alia ratione recepta est, nisi quia Summus Pontifex, cùm aliquem providet de Episcopatu, sivè confirmat Episcopum electum, solet in provisione, seù in confirmatione decernere, beneficia habita ab illo puncto vacare, & virtute hujus decreti vacabunt, providerique poterunt, ut declarat *Garzia De benefic.par.11.cap.6.à num.6. Azor. Institut.moral.lib.7.cap.16.quæst.12. Castropal.tract.13.disputat.6. punct.2.§.5. num.1.fol.475. tom.2.* Atqui in Brevi confirmatorio electionis Coloniensis nedùm non est dictum, quòd ex puncto confirmationis vacarent Ecclesiæ Ratisbonensis, & Frisingensis, imò totum contrarium expressum est; quia cùm in primo Brevi Apostolico Innocentii XI. sub die 19. Junii 1688. vacationi Ecclesiarum Ratisbonensis, & Frisingensis apposita fuisset conditio: *Si Principem Clementem in Archiepiscopum, & Pastorem Ecclesiæ Coloniensi præfici contigerit*: posteà in secundo Brevi ejusdem Innocentii XI. sub die 20. Septembris ejusdem anni confirmatorio electionis Coloniensis, prædictus Princeps Clemens non ex puncto confirmationis, sed postquàm ad ætatem legitimam pervenisset, fuit Ecclesiæ Coloniensi Archiepiscopus, & Pastor præfectus, ac de ejus persona post legitimam ætatem Ecclesiæ Coloniensi provisum. *Summ. num.2. lit. D.* Quarè vacatio Ecclesiarum Ratisbonensis, & Frisingensis minimè referri potest ad punctum confirmationis Coloniensis, quo tempore Princeps Clemens non præficiebatur in Archiepiscopum, & Pastorem Ecclesiæ Coloniensi, sed post completam legitimam ætatem, qua etiam succedente, munus recipiendi consecrationem ei injunctum fuit; Neque enim sola administratio concessa per tempus minoris ætatis, sed titulus Archiepiscopalis Ecclesiæ Coloniensis, qui nonnisi post legitimam ætatem collatus fuit, inducit incompatibilitatem, ac legitima succedente ætate, impedit retentionem aliarum Ecclesiarum curatarum, juxtà *Text.in cap.dudum 54.De elect.* in illis verbis: *Nisi unam intitulatam, alteram commendatam haberet, &c. cap.si plures 71.quæst.1. Gloss.in d.cap.dudum 54.in verb.intitulatam, De electione.* Idque certissimè procedit in nostro casu, quo antè legitimam ætatem administratio in Spiritualibus re ipsa, & effectu, tota commissa fuit Coadministratori, qui re vera solus Prælatus censendus est, juxtà *Gloss.in cap.De rectoribus 3.in verb.curam Animarum, De Clerico ægrotante, vel debilitato*; Quare cessat hìc quæstio de plurium Commendarum incompatibilitate.

11. Idque expressè declaratum est ex eodem Brevi confirmatorio electionis Coloniensis in illis verbis: *Volumus insuper, ut donec, & quousque pacificam possessionem, seù quasi possessionem Regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, sivè majoris partis eorum, assecutus fueris, Ecclesias supradictas Ratisbonensem, & Frisingensem, quibus (ut præfertur) præes, similiter retinere liberè, & licitè possis, & valeas*; Dictiones enim illæ *donec*, & *quousque*, sunt repetitivæ præcedentium, juxtà doctrinam *Castrens.in cons.86.num.9.vol.1.* atque ità repetunt omnes qualitates antecedentes, & supra expressas, nempè plenariam administrationem, etiam in Spiritualibus Ecclesiæ Coloniensis, ejusque regimen, & curam Pastoralem, quæ illi soli, legitima ætate suffragante, commissa fuit, tamquam post ætatem legitimam præfecto Coloniensi Ecclesiæ in Archiepiscopum, & Pastorem, injuncto tunc munere suscipiendi consecrationem; Undè clausula immediatè sequens de vacatione Ecclesiarum Frisingensis, & Ratisbonensis, concepta sub illis ver-

bis:

bis: *Quæ tamen cùm primum pacificam possessionem, seù quasi possessionem præfatas (sicut præmittitur) adeptus fueris, vacent, & vacare censeantur eo ipso*, certissimè importat eandem quasi possessionem plenariæ administrationis, etiam in Spiritualibus Ecclesiæ Coloniensis, ejusque Regiminis, & Curæ Pastoralis, quæ post ætatem legitimam ei soli commissa fuit tamquam tunc præfecto eidem Ecclesiæ in Archiepiscopum, & Pastorem, cum receptione muneris consecrationis; Nam in ea clausula fuerunt etiam appositæ dictiones relativæ, & repetitivæ. ibi: *Possessionem, seù quasi possessionem præfatas*, & rursùs: *sicut præmittitur*, quæ repetunt omnes qualitates antecedentes, ut post *Bart.in l. si cui, §.1.ff.de legat.1.Alexand.in l.finali, versf.sed adverte, C. de hæredibus instituendis, ex text.in §.& quoniam scimus, versf.& ità, Auth.de test.* probat *Rimineld.Jun.consf.542.num.27. & 69.& in consf.491.num.62.* Et adest dictio adversativa *tamen*, quæ etiam repetit omnes antecedentes qualitates. *Bald. in l. omnes populi num.72.ff.de justitia, & jure. Rota Romana decis.168.num.3. recent. par.6.Castrens.consf.122.vol.2.Alexand.consf.99.num.9. vol.7. & in consf.9. num.4.vol.7.*

12. Insuper conditio vacationis Ecclesiarum Frisingensis, & Ratisbonensis, concepta sub illis verbis: *Cùm primum pacificam possessionem, seù quasi possessionem administrationis, & Regiminis Ecclesiæ Coloniensis adeptus fueris*, quamvis non haberet dictiones relativas, & repetitivas præcedentium qualitatum, nihilominùs sub ejus simplici appellatione continetur propriè ea tantùm administratio, quæ soli Principi Clementi in spiritualibus commissa fuerit. *cap.commissâ 35.De electione in sexto, juncta Gloss. ibidem in verb. pacificam, cap.is cui procuratio 42. De electione in sexto*. Nec potest sola administratio intelligi, quæ per tempus minoris ætatis fuit ei data conjunctìm cum alio, nempè cum Joanne-Henrico Episcopo Hieropolytano Coadministratore; quia sub appellatione administrationis unius nominati, intelligitur verè, & propriè ea tantùm administratio, quam ille nominatus solus habet, non autem illa, quam habet communem, & conjunctìm cum alio, ut elegantèr probat *Castrens. in consf.148.num.2.vol.1.Ludovic. Bellus consf.165. à num.8.* vel si communis comprehenderetur, non posset excludi, sed contineretur etiam administratio propria, quam solus habet, ità ut utrumque principium tàm communis, quàm propriæ administrationis pacificæ possessionis requireretur, juxta *l.cum suæ 71. l.eadem 72. cum seqq.l.si quis suos 74.ff.de legat.3.l.si alimenta 16. §. qui societatem, ff.de alimentis legatis*, cum aliis adductis per *Castrens. in d.consf.148. nu.2. & 3.vol.1.*

13. Sed neque dici potest, quòd administrationem in Spiritualibus habeat communem cum alio, durante ejus minori ætate, nisi nudo nomine, & honoris gratia; nam propter Coadministratorem adjunctum, re ipsa, & effectu, tota in Spiritualibus administratio videtur Coadministratori commissa, itaut re vera ille solus Prælatus censeatur. *Gloss. in cap. de Rectoribus 3. in verb. curam Animarum, De Clerico ægrotante, vel debil.* Atque ità necessariò referenda est conditio ad tempus post legitimam ætatem Principis Clementis, cùm tunc solus habebit plenarium Regimen, & administrationem in Spiritualibus Ecclesiæ Coloniensis, & solus exercere poterit omnia, quæ jurisdictionis Episcopalis existunt, & post consecrationem ea, quæ sunt ordinis. *cap. is cui procuratio 42. De electione in 6. ubi Gloss. in princip. & in verb. confirmatus.*

cap. transmissam, *& cap. quod sicut.*, *§. prætereà*, *De electione.*

14. Quare Serenissimus Princeps Clemens justè, & licitè retinet Ecclesias Ratisbonensem, & Frisingensem ex dispensatione Apostolica, illasque retinere poterit usquequo plenum Regimen Ecclesiæ Coloniensis obtinuerit post legitimam ætatem, quamvis anteà possessionem majoris partis bonorum pacificam habuisset (quod neque verum est, ut demonstrabimus infrà) quia liberum exercitium curæ Animarum, in quo versatur Ecclesiæ Regimen, est pars principalis, & dignior, juxtà *text.in cap.commissa 35.De electione in 6.*in illis verbis: a *A tempore illo incæpit, quo ipsius Ecclesiæ regimen commissum tibi extitit*, juncta *Gloss.ibidem verb. Pacificam, in vers.quòd si liberum habet exercitium curæ Animarum, tenetur hac constitutione, licèt tantùm minorem partem possessionis habeat, quia cura pars principalis est, & dignior; secùs si non habeat liberum curæ exercitium, licèt possessionem etiam majoris partis bonorum haberet.* Et cùm ex verbis supra relatis, ut vacare debeant Ecclesiæ Ratisbonensis, & Frisingensis, & ne sit locus illarum retentioni, utrumque requiratur, possessio scilicèt pacifica majoris partis bonorum, & quasi possessio plenarii, ac liberi Ecclesiæ regiminis, ideò non sit locus quæstioni, an alterutrum sufficiat, ut patet ex *Geminian.in d.cap.commissa, & in cons.125.num.8.& cons.82.num.1.Archidiac. in cap.nomine Domini 23.distinct.Abb.in cap.cùm in cunctis, §.1.num.4.De elect. Philipp.Franco, Philipp.Probo in d.cap.commissa, Rota Romana decis.61.aliàs est 3.sub tit. de præbendis in novis*, ex eo præsertim, quòd in dispensatione Apostolica fuit æqualitèr respectus habitus, tàm ad Statum Serenissimi Principis, juxtà natalium suorum amplitudinem, quàm ad dignitatis Archiepiscopalis Coloniensis decus, & exigentiam. *Summ. num.1.*

15. Secundò respondetur, in eodem Brevi Apostolico divæ memoriæ Innocentii XI. confirmatorio electionis Coloniensis fuisse expressè declaratum, quòd obstaculum, & impedimentum retentionis cæterorum beneficiorum curatorum esset pacifica quasi possessio administrationis Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, seù majoris partis eorum eidem Serenissimo Principi Clementi ut suprà concessa, una simul cum receptione muneris consecrationis post legitimam ætatem: cui obstaculo, & impedimento derogatur ad effectum, ut Serenissimus Princeps cum administratione Ecclesiæ Coloniensis etiam post legitimam ætatem, & receptionem muneris consecrationis, omnia alia Beneficia, & Dignitates cum cura, vel sine cura retinere valuisset, ut patet ex illis verbis: *Prætereà ut Statum tuum, juxtà natalium tuorum amplitudinem, & Pontificalis Dignitatis exigentiam, decentiùs tenere valeas, tecum, ut etiam postquam pacificam possessionem, seù quasi possessionem regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, seù majoris partis eorum assecutus fueris, & deindè, ætate legitima tibi suffragante, munus Consecrationis prædictum susceperis, unà cum eadem Ecclesia Coloniensi quandiù illi præfueris, illiusque administratione tibi, ut præfertur, concessa, Monasterium Præpositura nuncupatum Sancti Petri Berchtesgadensis Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium, Nullius, seù Salisburgensis Diæcesis, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sinè cura, &c. & Dignitates, seù generales administrationes, & aliàs quocumque nomine nuncupata, & qualitercumque qualificata fuerint, &c. ut prius quoad vixeris retinere liberè, & licitè possis, & valeas, ut in Brevi Colonien.dato per extensum.*

16. Un-

16. Undè cùm ab hac regula generali, qua permittitur retentio omnium Beneficiorum Ecclesiasticorum, & Dignitatum cum cura, vel sinè cura post legitimam ætatem, & receptionem muneris consecrationis, immediatè postcà excipiantur Ecclesiæ Ratisbonensis, & Frisingensis: certè ista exceptio intelligitur, retentis eisdem terminis regulæ, nempè post majorem ætatem, & receptionem muneris consecrationis, quia exceptio debet esse de regula, & secundùm regulam intelligitur. *Zasius in l.in iis num.4. ff. de legibus*, post *Bartol.& alios in l.si quis legaverit, ff.de legat.1. Riminald.Jun. cons.581. num.26. & 27.& in cons.564.num.45.* Præsertìm quia (ut suprà diximus) in dicta exceptione appositæ sunt dictiones, & clausulæ relativæ ad antecedentia, atque ità repetunt qualitatem legitimæ ætatis, & receptionis muneris consecrationis, in regula expressarum.

17. Tertiò respondetur, Serenissimum Principem Clementem non posse dici habuisse pacificam, & fructiferam possessionem majoris, nec minoris partis bonorum Ecclesiæ Coloniensis; Nam & ex illis versùs sinistram partem Rheni, quæ tempore Brevis Apostolici sanctæ memoriæ Innocentii XI. confirmatorii electionis Coloniensis, occupabantur ab Eminentissimo Domino Cardinali de Furstembergh, ex prætensa ejus postulatione ad eamdem Ecclesiam Coloniensem, quæ tamen postulatio ab Apostolica Sede repulsa fuit. *d.Brevi confirmatorio*. Et ex aliis cæteris bonis ejusdem Coloniensis Ecclesiæ, ob hostilitatem, & bellum incontinenti, & immediatè post confirmationem illarum à Rege Christianissimo, ex quo omnia fuerunt devastata, & continuò devastantur; non fuit permissum, nec permittitur Principi Clementi aliquos fructus percipere, ut notorium est; Propterea, quamvis admitteremus (quod non concedimus, & contrarium fuit supra demonstratum) conditionem vacationis Ecclesiarum Frisingensis, & Ratisbonensis, referendam esse non ad tempus legitimæ ætatis Serenissimi Principis Clementis, sed solummodò ad tempus, quo idem Princeps confirmatus pacificam possessionem administrationis in temporalibus Ecclesiæ Coloniensis, & in Spiritualibus conjunctìm cum dicto Joanne-Henrico assecutus fuisset: nihilominùs dicendùm omninò est, eamdem conditionem non extitisse, nec fuisse verificatam, atque ità Ecclesias Ratisbonensem, & Frisingensem non vacasse, nec vacare, sed eas canonicè potuisse, & posse retineri; Ut enim possessio Ecclesiæ Coloniensis induceret vacationem dictarum aliarum Ecclesiarum, deberet illa esse fructifera, ità quòd Princeps Clemens ex bonis Ecclesiæ Coloniensis fructus percepisset, & perciperet. *Text. est expressus in cap. si tibi concesso 26. de Præbendis, & Dignitatibus in sexto*, in illis verbis: *Æquum est, ut quamdiù ipsius fructus perceperis, primum non debet reputari vacare. Gloss. in d.cap.si tibi concesso 26.in verb. vacare*, ubi assignat rationem his verbis: *Quia non est adhùc adeptus plenè, qui licèt beneficium habeat, fructus non habeat, Abb. ibidem num.16.Cassador.decis.9.num.2. de causa possess.& proprietat.Azor.Institut.moral.part.2. lib.7.cap.16.quæst.9. Garzia De benefic.par.11. cap.5.nu.23. Castropal.tract.13.de benefic.Eccles. disputat.6. punct.2.§.4.num.21.fol.474.Oieda De incompatibilitat. Benefic.cap.13.num.48. & 80.Roxas De incompatibilitat.par.7.cap.4. nu.37.*

18. Et nè possessio dicatur pacifica, sufficit controversia, etiam facti extrajudicialis. *Paul. de Leazariis in Clementina Gravi, De rescriptis, Guid. Pap. decis.85. num.3.Wames. in consil. canonic.215.nu.4.vol.1.* Pro quo facto extra-

judi-

judiciali sufficit intervenire molestiam turbativam fructuum, aut possessionis, *ex l.cùm nemo, C.de acquirend.possess.Bald.in l.ordinarii, C.de reivindicat. Wamef.dict.cons.*215.*num.*4.*Gomet ad regul.de annali possessione quæst.*45. Et in terminis, quòd quamvis ex necessitate residentiæ, vel ex pacifica possessione bonorum unius Ecclesiæ curatæ resultet incompatibilitas cum alia Ecclesia etiàm curata, nihilominus ea incompatibilitas omninò cessat, si ex causa hostilitatis, vel belli non potuerint percipi fructus bonorum unius Ecclesiæ, vel non potuerit in ea resideri, adeò quod inutilis ea Ecclesia censenda est, nec operatur vitium aliquod intrusionis, atque ità non impedit, quin acceptari valeat alterius Ecclesiæ collatio, probat egregiè *Jo:Wamef.de Jur.Pontific. tit. de Præbendis, & Dignitatibus, cons.*243.*nu.*8.*vol.*1.*fol.*436.

19. Quod verò ex Concilio Lugdunensi sub Gregorio X. statutum est, eum, qui assumitur ad Ecclesiæ Regimen, debere ad sacros Ordines promoveri intrà annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum, ut in *cap. Licet canon.*14.*De electione in* 6.scilicèt à tempore habitæ pacificæ possessionis regiminis, sive exercitii curæ Animarum, & administrationis in spiritualibus, non attento, an habuerit pacificam possessionem majoris partis bonorum, & administrationem in temporalibus, ut declarat *Gloss. in cap. Commissa* 35. *in verb. Pacificam, De electione in* 6. adeò quod etsi dos Ecclesiæ chasmate, vel alluvione periisset, currit tamen annale tempus, ex quo habet liberam administrationem in spiritualibus,ut tradit *Gloss.in cap.Si tibi concesso 26.in verb.Vacare,De Præbendis, & Dignitatibus in* 6. certè procedit solummodò ad finem, ut curat annus ad suscipiendos sacros Ordines,non autem ad finem,ut vacet primum beneficium; Ad hunc enim finem requiritur, quòd cum administratione in spiritualibus habita etiam sit possessio bonorum secundi beneficii, sive majoris eorum partis, quæ debeat esse libera, & utilis, & cum fructuum perceptione, nè Clerici mendicare cogantur, ut benè declarat eadem *Gloss. in d.cap. Si tibi concesso* 26. *in verb.Vacare*, & est communis, & recepta conclusio, ut patet ex *Geminián.in cap.commissa* 35.*De electione in* 6.*& consil.*82.*num.*1.*Archidiac.in cap. Nomine Domin.*23.*distinct.Abb.in cap.cùm in cunctis*, §.1.*nu.*4. *De electione, Franchus, & Probus in dict.cap.Commissa, Rota Romana decis.* 61. *aliàs est* 3.*sub tit.de Præbendis in novis,Wamef.consil.canon.*27.*nu.*3.

20. Idque indubitatum est in specie, de qua agimus, ex Brevi Apostolico sanctæ memoriæ Innocentii XI. confirmatorio electionis Coloniensis, nedùm in ea parte, qua fuit concessa retentio Ecclesiarum Ratisbonensis,& Frisingensis, donec cum effectu, & utilitate haberetur Ecclesiæ Coloniensis possessio. ibi: *Volumus insuper, ut donec, & quousque pacificam possessionem,seu quasi possessionem regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum,seu majoris partis eorum assecutus fueris, Ecclesias supradictas Ratisbonensem, & Frisingensem, quibus(ut præfertur) præes, similiter retinere liberè, & licitè possis, & valeas. Summ.num.*2.Sed etiam ex causa finali dispensationis pluralitatis Ecclesiarum in præfatione posita, quæ principalitèr respicit ipsius Serenissimi Principis Clementis sustentationem pro dignitate ejus natalium, & Ecclesiæ Coloniensis decore. ibi: *Prætereà, ut statum tuum juxtà natalium tuorum amplitudinem,& Pontificalis Dignitatis exigentiam tenere valeas, ut in d.Brevi per extensum*:& maxima ratione in antecedentibus verbis fuerunt etiam commemorata ejusdem Principis Clementis Ma-

jorum

jorum merita, & specialiter Serenissimi Maximiliani-Emanuelis utriusque Bavariæ Ducis, Sacri Romani Imperii Principis Electoris, ejusque Fratris Germani novis in dies clarissimis decoribus cumulatiora semper in Catholicam Religionem, & Apostolicam Sedem, eximia illius pietas, egregiæque virtutes, quæ multum utilitatis præfatæ Ecclesiæ Coloniensi essent allatura. *dict. Brevi per extensum*, utpotè cujus ope posset eamdem Ecclesiam tueri adversus finitimos Principes, qui viciniores Ecclesias pro majori parte occupaverunt, &(ut vulgò dicitur) secularizaverunt; quæ quidem causæ censentur esse similes, tùm quia fuerunt appositæ in præfatione, tùm quia respiciunt qualitates personarum, utilitatem Ecclesiæ Coloniensis, & Catholicæ Religionis bonum. *Thesaur. jun. qq.forens.lib.1.quæst.1.Bald.in l.Cùm veterani, primo notabil.per Text.ibidem, C.de donationibus antè nuptias, Tiraquell.in tract.cessante causa, &c.limitat.1. nu.51.Azeved.cons.1.nu.14. Bursatt.cons.345.nu.6.& 8.*

21. Undè si fieret interpretatio, quòd Princeps Clemens non posset cum Ecclesia Coloniensi retinere Ecclesias Ratisbonensem, & Frisingensem, nec per tempus minoris ætatis, nec per tempus, quo duraverit bellum, ob quod ferè nullam utilitatem percepit, nec percipit ex Ecclesia Coloniensi, certè fieret fraus menti Summorum Pontificum Innocentii XI.& Alexandri VIII.qui litteras Apostolicas Innocentii XI.ejus Prædecessoris confirmavit, quæ mens apertissimè declarata fuit per expressionem dictarum causarum. Ratio enim, sive causa finalis, quæ movit disponentem, ampliat, & declarat dispositionem, & tamquam mens, & anima dispositionis, præfertur verbis, sicut anima corpori, & continet casus omissos, ut genus species. *Dionys.Gotbofred.ad l.Cùm mater 77. §.Dulcissimis,ff.de legatis 2.Cravett.cons.460.n.7.Jul.Clar.sentent.lib.3.§.Testamentum,quæst.76.nu.1.* Itemque Serenissimus Bavariæ Dux, qui se, suaque profudit in expeditionem belli adversus Infideles, nec valeret illam opem præstare, imò & retraheretur ab illis obsequiis præstandis, quæ fuerunt in mente prædictorum Pontificum, pro publica utilitate, & Catholicæ Religionis bono; Quarè non est facienda ea interpretatio, quæ contra mentem dictorum Pontificum à talibus obsequiis eum retraheret, ut monet *Cravett. in cons.178.num.11.argumento l.2.* ibi: *Perspiciendum est enim, &c. C. de bonis, quæ liberis, & l.Si constante.* ibi: *Nè cùm negetur, C.de donation. antè nupt.*

22. Quartò, hæc omnia fuerunt habita uti verissima, & absoluta, ac virtualiter declarata à felicis recordationis Alexandro VIII.qui tempore dictarum dispensationum ab Innocentio XI. concessarum erat unus ex Eminentissimis Dominis Cardinalibus Sacr. Congregationis Concistorialis, in qua præfatæ dispensationes fuerunt propositæ, ac discussæ; undè conscius erat mentis, & intentionis Summi Pontificis Innocentii XI. sui Prædecessoris; itaque Alexander VIII. in suo Brevi Apostolico sub die 19. Novembris 1689. denuò perspectis, & cognitis omnibus, nempè litteris Apostolicis in forma Brevis Prædecessoris sui Innocentii XI. sub die 19. Junii 1688. quarum tenor totus inseritur, ac etiam secundo Brevi ejusdem Innocentii XI. sub die 20. Septembris 1688. confirmatorio electionis Coloniensis, & omnibus in eo contentis, cum clausula, quòd eorum tenor habeatur pro inserto: atque expresso etiam defectu ætatis ejusdem Principis Clementis, & quòd præesset præfatis Ecclesiis Frisingensi, & Ratisbonensi, nihilominùs concessit, & decrevit, quòd præfatæ litteræ Apostolicæ divæ memoriæ Innocentii XI. suffragarentur eidem Principi, ut eligi va-

valeret ad Ecclesias Leodiensem, & Hildesimensem, etiamsi Ecclesias prædictas, vel illarum alteram vacare contigerit per cessum, vel decessum modernorum, vel pro tempore existentium Ecclesiarum Episcoporum. *Summ. num.* 1. Si enim tunc Princeps Clemens nequivisset cum Ecclesia Coloniensi retinere etiam Ecclesias Ratisbonensem, & Frisingensem, certè non valuisset eligi ad Ecclesiam Leodiensem, succedente ejus vacatione; quia ob intrusionem remansisset inhabilis ad Ordines, & ad omnia alia Beneficia acquirenda, ex *Constitutione Joannis XXII. Execrabilis, §. Quæ tamen, & §. Qui verò, De præbendis, Gloss. in Clementina Si plures 3. in verbo Vacare lit. B. in fine, De præbendis, & dignitatibus*. Et tamen in dicto Brevi Apostolico felicis recordationis Alexandri VIII. expresè conceditur, & mandatur, quòd valeat eligi ad dictam Ecclesiam Leodiensem; Igitur necessariò videtur concessum, & declaratum, quòd cum Ecclesia Coloniensi potuissent retineri etiam Ecclesiæ Ratisbonensis, & Frisingensis, vel quia donec Serenissimus Princeps Clemens ad ætatem legitimam pervenerit, vel durante bello, quo ei non permittitur uti, & frui liberè bonis Ecclesiæ Coloniensis, licitè retinere potest Ecclesias Ratisbonensem, & Frisingensem; Regula enim, quòd *qui vult consequens, videtur velle necessarium antecedens*, procedit in omni materia, etiam stricta, veluti in dispensatione, statuto, & decreto. *Decius consf. 77. num. 6. Bald. in consf. 472. num. 2. vol. 2. Cravett. consf. 79. à num. 4. & in consf. 341. num. 8. Riminald. jun. consf. 783. nu. 9. &* 10. sed in nostro casu potiùs agitur de indulgentia, sive gratia concessa ad bonum Christianæ Reipublicæ, ac remunerationem insignium meritorum specialiter commemoratorum in Catholicam Religionem, & Apostolicam Sedem; ideò tanquam favorabilis recipit latissimam interpretationem. *cap. in his* 30. *De privilegiis, ubi Gloss. in verb. nimis strictè, & in verb. ex indulgentia, cap. olim* 16. *De verbor. significat. l. ultima, ff. de constitutionibus Principum.*

23. Cui conclusioni non obstat *Text. in cap. non potest* 21. *§. fin. De præbend. & dignitatib. in* 6. ubi respondit Summus Pontifex, per concessionem secundi Beneficii factam ei, quem noscebatur aliud Beneficium habere, non censeri super retentione primi cum secundo Beneficio dispensatum; Hoc enim solùm præfata operatur expressio, quòd gratia nequeat subreptitia nuncupari; Nam respondetur, *Textum* illum ad rem nostram non facere, dum nulla alia dispensatione opus fuit pro retentione Ecclesiarum Ratisbonensis, & Frisingensis cum Ecclesia Coloniensi, quæ retentio sufficienter videtur concessa Domino Principi Clementi per literas Apostolicas Innocentii XI. donec ad ætatem legitimam pervenisset, vel durante bello, quo ei non permittitur uti, & frui liberè bonis Ecclesiæ Coloniensis, ut evidenter fuit supra demonstratum; Quod quidem si non esset clarum, prout est, sed ambiguum, tunc operaretur Breve Apostolicum Alexandri VIII. non per modum novæ dispensationis, sed per viam declarationis præcedentis dispensationis contentæ in literis Apostolicis Innocentii XI. ejus Prædecessoris; quia unum privilegium declaratur per aliud. *Bald. in cap. auditis col. 1. in fine, vers. in text.* ibi: *Si per illa, &c. de præscript. Alexand. consf. 69. num. 3. vol. 6. Cravett. consf. 663. nu. 8. Alba consf. 64. nu.* 33.

24. Præterea in specie, de qua agitur *Text. in d. cap. non potest* 21. *§. fin.* collatio secundi Beneficii facta ei, quem Papa sciebat, alterum Beneficium habere, non est inutilis, nec omninò frustratoria; quia provisus post collationem secundi Beneficii poterat acceptare secundum Beneficium, & dimittere primum.

Gloss.

Gloss. in cap. ordinarii 3. in verbo nullius De officio ordinarii in 6. eadem Gloss. in Clementina si plures 3 de præben. & dignitatibus, in verb. vacare, vers. puto tamen, &c. lit. Q. non sic eveniret in terminis Brevis Apostolici Alexandri VIII. quod esset omninò inutile, & frustratorium; quia dum habet relationem ad futurum tempus vacationis Ecclesiarum Leodiensis, & Hildesimensis, per mortem earumdem Ecclesiarum pro tempore Episcoporum, minimè possent habere effectum verba ejusdem Brevis Apostolici, quòd Princeps Clemens valeret eligi ad dictas Ecclesias, succedente illarum vacatione, quando tempore ejusdem Brevis, & anteà Princeps Clemens retinuisset Ecclesias Ratisbonensem, & Frisingensem cum vitio intrusionis, quod eum inhabilem, & ineligibilem reddidisset, itaut ei non prodesset, quòd medio tempore, vel post electionem ad Leodiensem, prædictas Ecclesias Frisingensem, & Ratisbonensem dimittere voluisset. *Extravag. Execrabilis, §. quæ tamen, & §. qui verè, Gloss. in cap. dudum 54. in verb. electionis tempore, De electione, eadem Gloss. in Clementina si plures 3. in verbo vacare, vers. puto tamen, lit. Q. & in verb. vacaret in lit. B. de præben. & dignitat.* Atque ita non est facienda ea interpretatio, qua Breve Apostolicum Alexandri VIII. frustratorium, & omninò inutile redderetur. *l. si Prætor, ff. de judic. l. Titia 34. §. 1. ubi Bartol. & Dionis. Gothofred. ff. de legat. 2. l. fundus 24. cum l. seq. ff. de fundo instructo:* Idque procedit in omni materia, etiam stricti juris, qualis est privilegium, & dispensatio. *cap. si Papa 10. §. si autem, vers. cùm enim jure communi, De privileg. in 6. Gloss. in cap. in bis, in verb. ex indulgentia, De privilegiis, Bursat. in cons. 410. nu. 45. Riminald. Jun. in cons. 590. num. 16. & 17.*

25. Rursùs id, quod respondit Summus Pontifex *in d. cap. non potest 21. §. finali*, scilicet per concessionem secundi Beneficii factam ei, quem noscebatur aliud Beneficium habere, non videri dispensatum super retentione primi cum secundo Beneficio, ea quidem ratione procedit, quia Papa conferens credidit, primum Beneficium non sufficere ad congruam Provisi substentationem, cùm de facto illud sufficiens esset; undè non videtur dispensatum super illius retentione, secùs si verè, & de facto illud insufficiens fuisset, nam tunc benè censeretur super retentione dispensatum, ut egregiè declarat *Castropal. tract. 13. de Benefic. Ecclesiast. disput. 6. punct. 2. §. 4. num. 27. fol. 475. tom. 2.* Quarè cessat scrupulus omnis in nostro casu, quo verè, & de facto Ecclesia Coloniensis insufficiens erat ob illius bonorum devastationem ex causa hostilitatis, & belli Regis Christianissimi: Idque nec ignotum erat Summo Pontifici Alexandro VIII. imò notorium in Romana Curia.

26. Verùm hæc omnia ad exuberantiam dicta sunt; Non enim impræsentiarum principaliter quæritur, an retentio Ecclesiarum Ratisbonensis, & Frisingensis Canonica sit, an verò præfatæ Ecclesiæ vacent ad effectum, ut illis præficiendus sit alius Episcopus, & Pastor, sed ad id solùm an per earum retentionem cum Ecclesia Coloniensi Serenissimus Princeps Clemens redderetur inhabilis, & ineligibilis ad Ecclesiam Leodiensem, quæ quidem cognitio est omninò diversa, ut notat *Jo: Wames De jure Pontific. tit. de præben. & dignitatib. cons. 243. num. 8. in fine vol. 1. fol. 436.* Nam & ad incidendum in eam pœnam ineligibilitatis, vel inhabilitatis ad alias Ecclesias, vel Beneficia ex retentione plurium incompatibilium, non sufficit sola retentio, sed requiritur etiam mala fides ejus, qui recepit, & simul retinet, itaut nulla probabili causa excusari

possit; Siquidem Sacri Canones, qui hanc inhabilitatis, & ineligibilitatis statuunt pœnam, loquuntur non adversus eum, qui simpliciter receperit, & simul retinuerit, sed contra illum, qui recipere, ac simul retinere præsumpserit. ita *Concilium Lateranense in cap. de multa 28. De præben. & dignitat.* in illis verbis: *Habere præsumat, Gregor. IX. in d. cap. dudum 54. De electione.* ibi: *Retinere præsumpsit, cap. consuetudinem, De consuetud. in 6.* ibi: *Quòd si à quoquam secùs præsumptum fuerit, Jo. XXII. in Constit. Extravag. Execrabilis, De præben. & dignitatibus.* ibi: *Vel ei ausu temerario contraire; si quis autem attentare præsumpserit, &c. Concilium Trid. sess. 7. cap. 4. de reform.* in illis verbis: *Quicumque de cætero plura Beneficia curata, aut aliàs incompatibilia Beneficia Ecclesiastica contra formam Sacrorum Canonum, & præsertim Constitutionem Innocentii III. quæ incipit De multa, recipere, ac simul retinere præsumpserit, &c.* Certissimum autem est, verbum illud *præsumpserit* significare malam fidem, ob manifestam insufficientiam Apostolicarum dispensationum, ac certam scientiam, quòd retinere non possit, sive latam culpam, quæ dolo æquiparatur. *Gloss. in cap. scriptum 40. in verb. præsumptione, De electione, Felin. in cap. Judæi nu. 8. de testibus,* cum aliis collectis per *Augustin. Barbos. de dictionibus, in verbo præsumere, dictione 278. Garzia De Benefic. par. 11. cap. 4. num. 194. & 195. Castropal. tract. 13. de Benefic. Ecclesiast. disput. 6. punct. 2. §. 6. num. 4. fol. 472. tom. 2.*

27. Quare solùm excusationes frivolæ rejiciuntur à *Gregorio IX. in cap. dudum 54. De electione,* in illis verbis: *Nos igitur dictam excusationem, utpotè frivolam, nullatenùs admittimus*: & talis quidem erat in ea specie, dum producebatur dispensatio pluralitatis Beneficiorum Curatorum concessa ab Archiepiscopo, qui non habebat dispensandi potestatem post Concilium Lateranense, quo ea dispensatio fuit Apostolicæ Sedi reservata, ut advertit *Gloss. in cap. dudum 54. in verb. per concessionem lit. A.* & alia dispensatio Sedis Apostolicæ, quæ exhibebatur, aperto vitio subreptionis, & obreptionis, laborabat: & sic excusationis causa erat manifestè fatua, & improbabilis, ut clarè innuit *Tex. in cap. dudum,* in illis verbis: *retinere præsumpsit*; secus verò si fuisset probabilis, ut notat *Gloss. marginalis in d. cap. dudum,* quæ monet de *Text.* videndo *in l. liberto, §. finali, ff. de negot. gest.* ubi causa probabilis admittitur. *Gloss. optima in cap. ordinarii 3. in verb. dubitetur, De officio ordinarii, Rota Romana decis. 484. n. 3. par. 1. diversorum.*

28. Propterea pœnam ex retentione plurium incompatibilium evitat ille, qui habuit dispensationem Apostolicam, quamvis nullam, & vitiosam, dummodò vitium non sit apertum, & manifestum. *Gomes ad regul. de trienal. possess. quæst. 10. num. 17. & num. 21. & 22.* quia ad bonam fidem, & ad causam præscribendi non requiritur, quòd titulus sit justus, sed sufficit aliqualis titulus. *cap. 1. de præscription. in 6. juncta Gloss. ibidem, verb. causam tribuat, &c.* Idque etiam procedit, si dubitetur, an ea dispensatio sit sufficiens pro retentione plurium Beneficiorum Curatorum. *Text. est expressus in cap. ordinarii 3. De offic. ordinarii in 6.* in illis verbis: *Si verò de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum, cujus est æstimare, quem modum sui Beneficii esse velit.*

29. Atqui in retentione dictarum Ecclesiarum Ratisbonensis, & Frisingensis cum Ecclesia Coloniensi, nulla potest considerari mala fides Serenissimi Principis Clementis, nec ulla certa ejus scientia, quòd Apostolicæ dispensatio-

nes

nes pro illarum retentione non essent sufficientes, donec ad ætatem legitimam pervenisset, vel durante bello, quo ei non permittitur uti libere, & frui bonis Coloniensis Ecclesiæ: Nec latæ culpæ argui potest, dum de sufficientia Apostolicarum dispensationum, neque fuit dubitatum à Capitulis præfatarum Ecclesiarum Frisingensis, & Ratisbonensis; quia aliàs debuisset unumquodque Capitulum ad electionem Episcopi dictarum respectivè Ecclesiarum, tamquam vacantium, procedere intra tres menses, quibus elapsis, debuisset Sedes Apostolica eisdem Ecclesiis de Episcopo providere, *juxtà cap. ne pro defectu* 41. *De electione*, præsertim ubi ageretur de evidenti animarum periculo, & detrimento, quando ille, qui eis præesset, non potuisset canonicè, sive bona fide prædictas Ecclesias retinere, ut considerat *Gregorius IX. in d. cap. dudum*, in illis verbis: *In sua quoque salutis, & multarum animarum dispendium prædictas Parochiales Ecclesias retinebat; cùm earum cura, qua jam privatus fuerat ipso jure, ad eum nullatenùs pertinebat: & sic per ipsum eædem animæ damnabiliter sunt deceptæ.*

30. Denique bona fides Serenissimi Principis Clementis confirmatur etiam authoritate Sac. Congregationis Concistorialis, quæ nuperrimè sub die 24. Martii 1694. in decreto confirmationis Coadjutoriæ ad Ecclesiam Hildesimensem pro eodem Serenissimo Principe, solùm reservavit inspectionem de prorogatione retentionis Ecclesiarum Ratisbonensis, & Frisingensis in futurum postquam factus fuerit locus dictæ Coadjutoriæ, & neque tunc, neque unquam in Sac. Congregatione dubitatum fuit de legitimitate retentionis hactenùs continuatæ; Undè cùm neque ipsa Sac. Congregatio, & S. Sedes dubitaverit, neque Serenissimus Princeps poterat dubitare, aut ullam malam fidem contrahere, imò justam retinendi causam habere censendus est. *l. justè, ff. de acquir. possess. l. & generaliter* 28. *in fine, ff. de noxal. action.*

31. Cùm itaque Serenissimus Princeps Clemens donec ad legitimam ætatem pervenerit, vel durante bello, canonicè retineat Ecclesias Ratisbonensem, & Frisingensem, & in casu dubii suffragaretur ei bona fides, jure meritò erat eligibilis ad Ecclesiam Leodiensem: eoque magis, quòd Romani Pontifices semper ad id respexerunt, ut tres Ecclesiæ, scilicèt Coloniensis, Hildesimensis, & Leodiensis unitìm regerentur ab uno, eodemque Archiepiscopo Coloniensi, cui annexum est munus S. Romani Imperii Electoris, ut sic unita fortior esset ejus virtus, & potentia contra finitimos Acatolicos: idque patet etiam ex stylo Brevium Apostolicorum eligibilitatis unius Principis ad istas tres Ecclesias, ex quo satis apertè declaratur eorumdem Pontificum mens, & intentio. *l. si servus* 50. *§. si numerus servorum, ff. de legatis* 1. *l. nummis* 75. *ff. de legatis* 3. *l. cùm servus, ff. de condit. & demonstr. Liporul. ad Andr. in cap. Imperialem num.* 71. *lit. M. de prohibit. feudor. alienat. per Frideric. de Franchis in decis.* 509. *num.* 2.

32. Proindè oppositionem ineligibilitatis undique vanam, & frivolam esse, ac electionem, tamquam de persona eligibili, canonicè factam, confirmari debere. Et ita Juris esse existimamus. sub censura. Romæ die 1. Julii 1694.

A. JACOMETTI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Eligibilitatis.

1. NOn ad instantiam oppositorum, quibus non tenetur Electus respondere circa suam eligibilitatem, sed ut Sanctissimus Dominus Noster valeat muneri suo satisfacere, dum ex officio tenetur inquirere de qualitatibus,& impedimentis Electi, etiam nemine opponente, ubi agitur de illius confirmatione, ad *Tex. in cap. cùm nobis olim De elect.* ibique communiter scribentes, & signantèr *Abbas in princ.* cum aliis collectis per *Barbos. num.* 1. Exhibentur in præsenti indulta dispensationum tam super ætate,quàm super retentione incõpatibilium.

2. Ad evitandas verò sinistras interpretationes, quas contra verum sensum hujusmodi dispensationum Contradictores obmurmurant,dignari debent Eminentissimi Patres ad memoriam revocare quid circa retentionem incompatibilium disponant Sac. Canones, & quid servatur de consuetudine Germaniæ; ex his enim benè intellectis facilè erit veritatem à singulis objectionibus vindicare.

3. Incipiendo autem à consuetudine Germaniæ, ibidem ex causa nedum rationabili, verùm etiam necessaria introductum est, ut quis plures Episcopatus ex Apostolica dispensatione retineat,ut testatur *Fagnan.in cap. dudum De elect. num.*28.& 29. ubi quòd suo tempore Elector Coloniensis ultrà Archiepiscopatum Coloniæ,retinebat etiam Episcopatus Leodiensem, Monasteriensem, Paderbonensem,& Hildesimensem.

4. Sacri verò Canones non decernunt vacationem incompatibilium, neque eorum retentionem prohibent promotis ad Episcopatum, nisi postquam fuerint consecrati, aut saltim postquam fuerunt in mora petendi consecrationem, ut communiter tradunt Scribentes in *cap. cùm in cunctis, §. cùm verò De elect. Gonzal. ad reg.* 8. *Cancell. gloss.* 15. *num.* 53. *Massobr. in praxi habendi concursum, regula* 1. *dub.* 2. *num.* 14. *Germon. de Indulto Cardin. §. Si verò ex nu.* 20. *Azor. Instit. moral. par.* 2. *lib.* 7. *cap.* 16. *quæst.* 12. *Barbos. in dict. cap. cùm in cunctis, cit. §. cùm verò in princ. & in cap. de multa De præbend. num.* 20. *& De offic. & potest. Episc. allegat.* 57. *num.* 67. & 68. ubi licèt subdat, quòd in Curia servatur, ut Beneficia vacent à die promotionis, non expectata consecratione, benè se tamen explicat *in d. cap. cùm in cunctis sub num.* 29. asserens hunc stylum invaluisse, ex quo Papa Consistorialiter decernit ea vacare à die promotionis, quòd si hujusmodi decretum non interveniret, servanda esset dispositio Canonum.

5. His præcognitis, assumendo nunc discussionem Indulti nostro Serenissimo

fimo Principi concessi, hoc duplex est, alterum emanatum die 19. Junii 1688. alterum verò die 20. Septembris ejusdem anni; in primo igitur dispensatur D. Princeps quo ad ætatem, ac decernitur, ut statim atque ipse obtinuerit confirmari suam electionem, ac præfici in Archiepiscopum, & respectivè Episcopum, & Pastorem alterius ex Ecclesiis ibi nominatis, eò ipso vacent, & vacare censeantur Ecclesiæ Ratisbonen. & Frisingen. quas de tempore Indulti dictus Serenissimus Princeps obtinebat; ex hoc itaque decreto Papa non derogavit dispositioni Canonum, quia non mandavit, ut dictæ Ecclesiæ vacarent simpliciter à die Electionis, & Confirmationis, sed copulativè quando ex Electione, & Confirmatione contingeret Electum præfici in Archiepiscopum, vel Episcopum, & consequenter à die Consecrationis, antequam quis non dicitur Episcopus, & notabiliter inquit *Dec. in sæpè cit. cap. cùm in cunctis, §. Cùm verò num. 5. juncto num. 10. de elect.*

6. Quod clariùs evincitur ex secundo Indulto, ubi post confirmatam electionem Serenissimi Principis ad Ecclesiam Colonien. Summus Pontifex eidem indulget administrationem in temporalibus, cum facultate disponendi de redditibus dictæ Ecclesiæ, donec ad ætatem legitimam pervenerit; in spiritualibus verò, & dependentibus ab eis decernit Coadministratorem, & nonnisi post legitimam ætatem eundem præficit dictæ Ecclesiæ pleno jure; undè patet, quòd hoc medio tempore Papa eum non habuerit pro Episcopo, sed pro simplici Administratore, & dumtaxat à die, quo legitimam ætatem compleverit, & fuerit capax Consecrationis, verè Archiepiscopum dici posse; cùm à dicta tantùm die plenariè jura Archiepiscopatus sit consecuturus, ut prosequitur *Dec. d. §. Cùm verò, num. 11.*

7. Nec repugnat, quòd fuerit constitutus Coadministrator in spiritualibus; nam dicta Coadministratio intelligitur quoad ea, quæ sunt jurisdictionis, non autem quoad alia, quæ sunt Ordinis, & quæ antè consecrationem exerceri non valent, ut benè explicat *Barbosa in d. §. cùm verò num. 23. & 24.* & propterea non dicitur habere Episcopatum pleno jure, & consequenter non dicitur Episcopus, ex juribus mox allegatis.

8. Minus obstat decretum vacationis subsequenter appositum: eo ipso, quo pacificam possessionem, saltèm majoris partis bonorum, fuerit adeptus, quoniam id commodè intelligi potest, & debet, singula singulis congruè referendo, nempè quando post legitimam ætatem pleno jure Archiepiscopatum obtinuerit; aliàs inducta ad augumentum operarentur diminutionem, & tollerent Beneficium juris communis retinendi incompatibilia, usque ad consecrationem, quod non est dicendum de gratia concessa *motu proprio*, & propterea latissimè interpretanda. optimè *Dec. in dicto §. Cùm verò, num. 14.*

9. Accedit præmissis observantia; nam licèt paulò post dictum Indultum Serenifs. Princeps ferè omnium bonorum Archiepiscopatus possessionem adeptus fuerit, nihilominus nec Capitulum dictarum Ecclesiarum, nec Sedes Apostolica intellexerunt easdem Ecclesias vacare, dum nec eadem Capitula devenerunt ad aliquam electionem novi Pastoris, neque Sedes Apostolica contulit jure devoluto; Nihil autem est, quod magis interpretetur Constitutiones Apostolicas, quàm ipsa observantia, ut de hujusmodi Constitutionibus *Episcopus Rocca disputat. jur. lib. 1. cap. 88. num. 17. Rota in Ariminen. Exemptionis 5. Maji 1688. coram R. P. D. Caprara.*

10. Tan-

10. Tantò magis, cùm retentio incompatibilium in præsenti exadverso adducatur non ad inducendam eorum vacationem, sed ad pœnam, quæ ex dicta retentione inducta prætenditur, ad terminos *cap. Dudum*, *De elect.* & propterea, ubi adest bona fides causata ex dispensatione Apostolica, dato, & non concesso, quòd in sensu rigoroso aliter ea esset intelligenda, quàm superiùs fuit interpretata: adhuc sola dubietas ad excusandam pœnam sufficeret, quæ regulariter non incurritur sine dolo, ideoque ibi *Text. in vers. Nos igitur*, rejicit tantùm excusationem frivolam, ex quo dispensatio emanaverat à non habente potestatem, quam porrò non rejecisset si emanasset à Papa, ut in præsenti, & optimè advertit *Bellamera in eodem Text. in princip. versic. Excusationem.*

11. Crescit autem bona fides, stante dicta Germaniæ consuetudine, & qualitate sublimiori personæ, cui dictum Indultum fuit concessum; dum enim ipse vidit suos Antecessores contra Canones dispensatos super retentione plurium Episcopatuum, eò faciliùs credere potuit sibi antè consecrationem, & secundùm Canones Indultam fuisse retentionem post adeptum alium Archiepiscopatum quoad simplicem administrationem, ut de se patet.

12. Hinc, quæ superiùs diximus de Indulto retinendi præfatas Ecclesias Frisingæ, & Ratisbonæ, sufficit Serenis. Principi, quòd sibi suffragentur ad hoc, ut evadat pœnas comminatas *in dicto cap. Dudum*, cùm cæteroquin, etiam in casu, quo idem Indultum eidem verè pro retentione suffragari valeat, adhuc paratus est eas dimittere, & juri suo cedere in obsequium Sanctitatis Suæ, quatenùs ipse ità jubere dignabitur.

FRAN-

FRANCISCI STANCHI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Eligibilitatis.

1. Firmata ex deductis in altera Electionis validitate, revocatur in dubium capacitas Electi, sub eo supposito, quòd Indulta fa: me: Innocentii XI. & Alexandri VIII. ampliùs suffragari non possint, ob purificatas conditiones, sub quibus nostro fuerunt concessa Serenissimo Principi Josepho-Clementi nuper Electo ad Leodiensem Episcopatum.

2. Verùm corruente fundamento talis suppositi, corruere pernecesse oportet omne superædificatum. *l. legi tecum, ff. de except. rei judic. & cap. cùm Paulus 1. quæst. 1.* latèque exornat *Gonzalez ad Regul. Cancell. gloss. 31. ex num. 30.* & quamvis suppositum, cui Pars Adversa innititur, sit ab ea concludenter probandum per extrinsecas demonstrationes. in specie *Riminald. jun. cons. 67. num. 53. lib. 1. Altograd. cons. 95. num. 66. lib. 1.* & in specie conditionis, *Bichius decis. 631. num. 4. Manzaned. decis. 556. in fin.* itaùt Actore non probante suppositum, sive purificationem conditionis, Reus sit in tuto, etiamsi nihil in contrarium deducat. *cap. ultimo, §. sanè de jur. jur. & l. qui accusare, C. de eden. Mantica decis. 251. num. 7.*

3. Attamen conditiones adhuc purificatas non esse, constare dicimus ex ipsa Indultorum lectura, quorum verba referuntur, & egregiè ponderantur in facto; Licèt autem Electio ad Ecclesiam Coloniensem confirmata jam sit, ac per consequens prima conditio purificata extet, nihilominùs sufficit aliàs conditiones adhùc pendere, nec totaliter esse adimpletas, ut virtus Indultorum expirata nequaquam dicatur, ad tradita per *Doctores in cap. ex parte De rescript. Gratian. discept. 70. num. 42. Surdus decis. 228. num. 3. Fontanell. decis. 45. n. 13.* Conditione enim aliqua pendente nihil gestum censetur, ut in terminis Bullæ Apostolicæ, *Rota decis. 213. num. 7. par. 19. recen.* cùm ejus virtus sit suspendere. *l. cedere diem, ff. de verborum signific.* in terminis pariter Brevis Pontificii, *Coccin. decis. 1856. num. 6.*

4. Quòd purificata non sit altera conditio, videlicet, ut dictus Serenissimus sit præfectus in Archiepiscopum, & Pastorem, patet ex illis verbis: *Ac ex nunc, prout ex tunc postquam ad ætatem legitimam perveneris, de persona tua præfatæ Ecclesiæ Coloniensi providemus, Teque illi in Archiepiscopum præficimus, & Pastorem;* Undè cùm ad talem ætatem legitimam nondum pervenerit, dum hodie vigesimum tertium annum tantùm attigit, & triginta completi requiruntur ad Episcopatus culmen assequendum. *ca. cùm in cunctis De Election. Barbos. de offic. & potest. Episc. allegation. 1. num. 26. & 28. par. 2.* Utique dicta altera conditio copulativè adjecta, purificanda remanet, nec proinde sufficit puri-

rifi-

rificatio solius primæ, ut Breve tanquam expiratum non amplius suffragetur, *ex præallegat.* & benè *Riminald. jun. consil. 208. num. 37. cum seqq. tom. 2. Menoch. consil. 35. ex num. 4. & consil. 679. num. 2.*

5. Similiter neque purificata est tertia conditio apposita in concessione retentionis, videlicet pacifica possessio regiminis, & administrationis Ecclesiæ Coloniensis, quippe hujusmodi quoque regiminis, & administrationis concessio legitur facta: *Postquam ad ætatem legitimam perveneris, &c. & deinde ætate legitima tibi suffragante tàm in spiritualibus, quàm temporalibus ipsius Ecclesiæ Colonien. curam, regimen, & administrationem tibi soli plenariè committendo, &c.* Quapropter obstat purificationi conditionis idem defectus legitimæ ætatis, quæ donec superveniat, non expirat dispensatio: & consequenter amissa nullatenus dici potest concessa retentio, ejusque vigore Eligibilitas: nec intrat *cap. dudum 54. De Elect.* quia habilitatus per dispensationem, perinde habetur, ac si esset habilis de jure communi. *Oldrad. consil. 215. num. 5. Lotter. de re benef. lib. 1. quæst. 40. num. 164. & pluribus seqq. Sperell. decis. 111. num. 27. & 28. Rota decis. 12. num. 13. par. 5. recent. & decis. 187. num. 11. & 12. coram san. mem. Alexandro VIII.*

6. Nec dicatur, quòd Pontifex concedendo retentionem usque ad tempus quo dispensatus esset in possessione Archiepiscopatus Coloniensis, intellexerit de possessione simplicis administrationis, quam tunc concedebat; etenim talis intellectus directè repugnat, tam verbis Indulti, quàm menti Indulgentis; Verbis quidem, quia explicata legitur durabilitas retentionis ejusdem terminis, cum quibus explicata est qualitas concessionis. Undè sicuti durare debet concessio usque ad statum legitimæ ætatis, ita etiam durare debet administratio. *vulgat. l. jam hoc jure, ff. de vulgar. & pupill. Bich. decis. 138. num. 19. & 20. cum aliis in recent. decis. 150. nu. 15. par. 11.* Certius, quia una pars Brevis aliam declarat. in puncto *Ludovis. decis. 87. num. 10. Dunozet. jun. decis. 830. nu. 5.*

7. Menti, quia si ad terminos nudæ administrationis tunc concessæ, esset restricta retentio, utique gratia momentanea fuisset, ac dispensatio cum ipso Indulto dispensante evanuisset, quod nullatenus est credendum, tum quia prorsus inverisimile. *Gabriel De reg. jur. conclus. 10. per tot.* & punctualiter *num. 13. cum seqq. lib. 9.* Tum quia induceret subitaneam correctionem, ac si Papa una manu concessisset, atque altera abstulisset, ut ait *Gonzalez ad regul. Cancell. gloss. 11. num. 72. Cravett. cons. 70. num. 5.* ubi quòd ea semper est sumenda interpretatio, quæ tollit contrarietatem, etiam impropriando verba, & *num. 8.* ubi quòd per subauditos intellectus nunquam potest induci correctio dispositionis. latè *Card. Tusch. conclus. 330. num. 10. 22. 30. 33. & 54. litt. I. tom. 4.* optimè, & punctualiter *Rota decis. 385. num. 34. par. 19. rec.*

8. Verùm, ut rei non dubiæ illustriores accedant probationes, supplicamus adverti, quòd Episcopatus essentia non consistit in possessione, seu administratione Bonorum Mensæ, quod respicit temporalia, sed in regimine, & gubernio spirituali. *Pignatell. consult. Canonic. 80. num. 2. tom. 1. Barbos. de Jur. Eccles. Univers. par. 1. cap. 6. sub num. 2.* ibi: *Non tamen per Episcopatum, in quo licèt spiritualis potestas suscipiatur, & num. 4.* ibi: *Quia Episcopalis Ordo, quoad spiritualem potestatem unus tantum est,* & latiùs *in tract. de offic. Episcop. tit. 1. cap. 2. per tot. De Luca in Miscellan. Eccles. discurs. 7. nu. 18.* Undè cùm spirituale gubernium Coadministratori concessum fuerit, donec ad ætatem legitimam

Sere-

Sereniſſimus Princeps perveneri; equidem nunquam dici poterit verè Epiſcopus idem Princeps, quouſque ſpiritualia exercere valeat, ideòque impoſſibile redditur, quòd Papa intellexerit de ſimplici adminiſtratione temporali; nam ſi adminiſtratio temporalium efficeret Epiſcopos, nunquam talis fuiſſet Petrus, qui argentum, & aurum non habebat: & viceverſa quilibet Oeconomus appoſitus ad adminiſtrandum loco abſentis Epiſcopi, dici poſſet Epiſcopus, quod ineptiſſimum apparet.

9. Rurſus reflecti ſupplicamus ad obſervantiam, tum ex parte Pontificis, tum ex parte Capitularium Friſingen. & Ratisbonen. quæ obſervantia Regina nuncupatur Interpretationum, præcipuè in materia Indultorum Apoſtolicorum pro aſſequenda germana eorum intelligentia, quatenus etiam dubia, & ex unico ſolùm actu derivans, ut per *Text. in l.ſi de interpretatione, ff.de legib.* alioſque concordantes, in terminis *Rota decif.316.num.11. cum ſeqq. par.9. recent.decif.140.num.8.par.14.decif.385.num.35.par.19.& in decif.7. num.6. coram Card.Celſo, & decif.244.num.37.coram Bichio.*

10. Ex parte Pontificis, quia ſi præfati Epiſcopatus pro vacatis habiti eſſent, profectò eorum collatio, & proviſio neglecta non fuiſſet à Sede Apoſtolica, dum poſt tres menſes, juxtà concordata inter Nicolaum V. & Federicum Cæſarem, jus eligendi devolvitur ad dictam Sedem. Ex parte Capitularium, quia ob eandem rationem evitandi amiſſionem tanti juris, non prætermiſiſſent ad novas devenire electiones. *Cravett.conſ.75.num.17. & 18. Gratian. diſcept. 278.num.25.Coccin.decif.1773.num.7.& in recent.decif.154.num.43.par. 8.*

11. Tertio loco ponderari ſupplicamus bonam fidem Sereniſſimi Principalis, qui nullatenus unquam, nec judicialiter, neque extrajudicialiter fuit interpellatus ad dictas Eccleſias deferendas, prout opus fuiſſet. *De Luca de Judic. diſc.21.num.16.Bich.decif.263.num.6.* non obſtante clauſula illa *vacent, & vacare cenſeantur eo ipſo*; quoniam talis clauſula tunc ſupplet defectum interpellationis, quando clarum eſt Indultum, & per conſequens certa vacatio, ſecus verò ubi eſt dubia, immo inſubſiſtens, juxtà præmiſſas rationes; nam tali caſu bona fides, quæ dicitur adeſſe etiam in dubitante. *Celſ. decif. 101. ſub num.4. Bich.decif.199.num.30.& in recent.decif.265.num.7.cum ſeqq.par.17.* excludit virtutem prædictæ clauſulæ, donec ſententia declaratoria accedat, ut poſt *Gloſ.in cap.quam ſit,verb.eo ipſo De Elect.in 6.* declarant *Felin.in cap.Rodulphus num.35.& ſeqq.de reſcript.Tiraquell.in l.ſi unquam, verb. revertatur nu. 398. uſque ad 404.C.de revoc.donat.Gonzalez ad regul.Cancell.gloſ.56.nu.126.uſque ad 132. Sanchez in præcept.Decalog.lib.2.cap.202.num.20. Roſa de execut. litt. Apoſtolic.cap.5.num.234.Dunozett.jun.decif.705.num.7. & 8. ac decif.308. nu. 7.cum ſeqq.par.12.* ubi reprobatur *Garzias De Benefic.* cōtrarium ſentiens cum aliis punctualiter *in Romana Penſionis 12.Februarii 1685.§.Ponderarunt enim abundare ſemper bonam fidem, & §§.ſeqq.* ſignanter *ultimo, coram Paulutio.*

12. Dictaque bona fides evaſit optima poſtquam Sacr. Congregatio Conſiſtorialis deputavit menſe Octobris 1691.(approbante deputationem Sanctiſſimo D. N.) Præpoſitum Zeller in Coadminiſtratorem Epiſcopatus Friſingen. loco defuncti Canonici Kal, quo tempore Sereniſſimus Principalis reperiebatur à duobus annis, & ultra in poſſeſſione bonorum Eccleſiæ Colonienſis: ſignum evidens, quòd dictus Epiſcopatus Friſingen.non vacabat,quia Indultum poſt legitimam dumtaxat ætatem, & utramque adminiſtrationem ſpiritualium

non minùs, quàm temporalium, vacationem induxerat. argumento *text. in l. sed Julianus, §. Proinde, ff. ad Macedon. & l. quædam, ff. de rebus dub. Roman. conf. 291. num. 2. ibique Adden. litt. A. Mandc tacit. lib. 2. tit. 1. num. 4. cum seqq. Rota decis. 114. num. 4. par. 16. recent.*

13. Quarto demum loco considerari supplicamus, quòd quando etiam recensita dictio *eo ipso*, vacationem potuisset inducere ipso jure absque ulla interpellatione, quia clarus esset Indulti tenor, nec ullus actus, & nulla observantia adversaretur, proùt adversari constat ex præmissis: adhuc hoc unum abundaret, quòd illi quorum favore eadem dictio militabat, nempè Pontifex, & Capitulares, ea uti nolle declararunt tacendo, nec ad novam Electionem deveniendo, nam subintelligitur conditio, si pars uti velit, ut in individuo concludit, ac pluribus ornat exemplis, *Gonzalez ad regul. Cancell. d. gloss. 56. ex num.* 48. signanter *num. 65. & 79. & 106. Rota decis. 422. num. 4. vers. Et licet par. 4. rec. & decis. 8. num. 2. coram Puteo lib. 2.* meliùs *decis. 1810. ex num. 10. coram Coccino.*

14. Demùm notandum est, quòd Eligibilitas ab Innocentio XI. & Alexandro VIII. concessa non fuit generaliter ad quascumque, sicuti concedi solet, quo casu concessio resolvitur per unicam Electionem, juxtà declarationes Sac. Congreg. Concistorialis, sed specialiter, & cumulativè ad tres Ecclesias Colonien. Leodien. & Hildesimen. demonstratio evidentissima, quòd dd. Pontifices intellexerunt dictas Ecclesias unire, & unitas remanere subjectas totali, singularique Dominio unius Principis Ecclesiastici, proùt unitæ fuerunt spatio plusquam centum annorum sub Serenissimis Ernesto-Ferdinando, & Maximiliano-Henrico Bavaris, quorum Augusta Domus fuit, & est columen, præsidium, ac decus Catholicæ Religionis, easdemque Ecclesias sic unitas ab Acatholicorum insultibus, quod aliter facere nequissent, propriis, & hæreditariis viribus vindicare potuerunt. Hanc autem fuisse concessionis potissimam Causam, nedum verisimilem, sed necessariam, patet, & insimul cum tot aliis recensitis reflexionibus indubiam reddunt talem veritatem. *l. rationes, C. de probat. Bald. cons. 3. num. 4. lib. 3. Bich. decis. 30. num. 33.*

15. Cæterum, quatenus etiam Mundus rueret, ut dici solet, atque omnia laberentur excitata motiva, non indè tamen Eligibilitas caderet, sed solùm pendentium Ecclesiarum retentio evanesceret; ac penderet ab arbitrio Electi dimittere antiquas, & assequi novas. *Oldrad. cons. 165. Ancharan. cons. 59. in fin.* Interim verò nùlla adesset vacatio, quia incompatibilitas non oritur ab Electione, imo neque ab assequutione, sed à pacifica omnium retentione per duos menses, *juxt. cap. de multa, De præben. & cap. commissa De Elect. in 6. Hojed. de incompatibil. benef. par. 1. cap. 13. num. 48. & 80. Cavaler. decis. 450. nu. 6. Dunozet. jun. decis. 811. num. 1. & in rec. decis. 131. nu. 8. par. 11. cum aliis in Bononien. Canonicatus 4. Aprilis 1672. §. ult. coram Rondinino.*

OCTA-

OCTAVII DE JANDIS

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Eligibilitatis:

1. COmprobata plenè fuit in alia validitas Electionis Serenissimi Principis Josephi-Clementis ad Ecclesiam Leodien. vindicata etiam ab objectis ex Instrumento, actisque Capitularibus eductis; Nunc autem cùm de ejus ineligibilitate contingat obmurmurari, eo quòd Frisingen. & Ratisbonen. Ecclesias post adeptam Coloniensem retinuerit, indebitè juxtà terminos *Text. in cap. Dudum* 54. *De election.* talisque retentio nullam valuerit ineligibilitatem inducere, concedenda est debita confirmatio, ex hac frivola exceptione, utpotè nihil impediente, nullatenus retardanda, ut ait *Text. in cap. Postquam* 3. *De election.* & tradunt ibi communiter Canonistæ.

2. Omnis quippè ineligibilitas excluditur ab Indultis Apostolicis, quibus à sanct. memor. Innocentio XI. & Alexandro VIII. fuit in ampla forma habilitatus, & effectus eligibilis præcisè ad Leodiensem Ecclesiam cum retentione Frisingen. & Ratisbonen. quibus munitus de ineligibilitate redargui non potest, quemadmodum probat idem *Text. in præcitato cap. Dudum* 54. *De elect. una cum Gloss. & Scribentibus, Speculat. lib.* 1. *tit. de dispensat. part.* 1. *in princ. Castellin. de elect. cap.* 4. *num.* 39. *Tholosan. in Paratbil. Jur. Canonic. eod. tit. cap.* 9. *num.* 3. *par.* 2.

3. In præfatis Indultis fuit concessa retentio prædictarum Ecclesiarum, earumque vacatio solùm decreta, quando Serenissimum Principem in Archiepiscopum, & Pastorem præfici contingerit. ibi: *Statim ac contingerit Te in Archiepiscopum, & Pastorem præfici*, quod adhuc non est purificatum; nam Serenissimus Princeps infra triginta annos existens, & adhuc non consecratus, non est Ecclesiæ Coloniensis Pastor, & Archiepiscopus, cùm tunc electus in Archiepiscopum, & Pastorem præficiatur, quando actualiter consecratur, & ex ipsa consecratione, tanquam forma, recipit esse Pastoris, & Archiepiscopi, veluti colligitur ex *cap. Sicut viri distinct.* 40. & probat *Gloss. in cap.* 1. *verb. dedicanda De Relig. dom. & in Clem.* 1. *verb. Pontificem De pœn. Abb. in cap. cùm ex illo nu.* 4. *de translat. Episcop.* & ibi late *adden.* ac alii cumulati per *Moscon. de majest. militan. Eccles. par.* 1. *cap.* 8. *in princ. vers. His generaliter pag. mihi* 138. *Pueron. ad Bull. Cœnæ Domini cap.* 11. *sub num.* 52. *vers. rigorosè quippè loquendo, Hallier. de Sacr. Election. titul. de tempor. consecrat. Episcop. art.* 3. §. 5. *num.* 13. *pagina mihi* 928. Undè *Goffred. Vindonicienfis in opusc.* 2. *de ordinat. Episc.* inquit: *In primis firmiter credere nos oportet, & nullatenus dubitare, ut quemadmodum Baptismus Christianum facit, ita electio, & consecratio facit Episcopum;*

& sicut impossibile est sine baptismate Christianum fieri, ità est impossibile Episcopum sine electione, & consecratione creari. In ordinatione Episcopi electio, & consecratio sic est utraque necessaria, quòd consecratio sine electione, & sine consecratione Electio, Episcopum facere sola non sufficit; nam sicut in baptismate aqua, & invocatio Spiritus Sancti sunt necessaria, quæ faciunt Christianum, ita in ordinando Episcopo electio, & consecratio sunt necessitate conjuncta, quæ creant Episcopum. Et sicut aqua sola, aut sola invocatione Sancti Spiritus, nec baptismus fieri potest, nec Homo esse Christianus, ita sola electione, aut sola consecratione nemo ordinari, vel fieri valeat Episcopus.

4. Hinc Electus tam, etsi confirmatus, ante consecrationem solùm Prælatus, & Electus nuncupatur, non autem Episcopus, quo animo tantùm appellatur post consecrationem. *capit. Tam litt. De Testibus, capit. nuper De his, quæ fiunt à Prælatis sin.cons.capit. & clariùs ex Pontificali Romano*, intantum quod uti simpliciter Electo non uti Episcopo, & Fratri Pontifices, proùt adhuc rescribunt Serenissimo Principi, juxtà ea, quæ tradit eadem *Glos. in capit. 1 verb. declinan. de Religiosis domibus, Hallier. de Sac. Elect. tit. de temp. consecrat. Episcoporum allegat. §. 5. sub eodem num. 13. Tholosan. in Proœm. decretal. num. 15.* Et meritò, quia cùm Invitus consecrari nequeat. *capit. final. de postulat. Prælat.* & præcisè *Abbat num. 11. Jo: Andr. n. 2. Prob. ad Monac. in cap. Generali num. 40. de elect. in 6. Fagnan. in cap. Quanto num. 3. De translat. Episcop.* Electus etiam confirmatus valet ad seculum redire, & etiam uxorem ducere, prout punctualiter firmat *Petr. de Ledesma in tract. de matrimon. in addit. ad tertiam partem quæst. 53. art. 3. in dubio, quod movet circa solutionem ad tertium Concil. 1. & 3. pag. mihi 376. col. 2. in fin. vers. Nihilominus*, ubi dicit, quòd oppositum non invenitur in Jure sancitum, quem sequuntur *Sanchez De matrim. lib. 7. disput. 28. num. 13.* ubi *in fin.* præcisè dicit, quòd Episcopo confirmato, nondum tamen ad Sacrum Ordinem promoto, & per consequens nec consecrato, nullo Jure interdicitur resilire, & ad nuptias transire. *Tancred. de matrimon. lib. 7. disput. 28. sub num. 4. vers. Quod verum est*, quemadmodum nuper decisum, & practicatum vidimus in Curia, non deficientibus antiquis exemplis relatis ab *Ughell. in Ital. Sac. tom. 1. pag. 1017. num. 53. tom. 3. pag. 845. num. 46. & tom. 9. pag. 449. n. 49.*

5. Comprobat supradicta ipsamet confirmatio Electionis Coloniensis, in qua litteraliter non præficitur Serenissimus Princeps in Archiepiscopum, & Pastorem, nisi postquam completa ætate talis effici potuerit per consecrationem in illis claris verbis: *Ex nunc proùt ex tunc, postquam ad ætatem legitimam perveneris, de persona tua præfatam Ecclesiam providemus, Teque illi in Archiepiscopum, & Pastorem præficimus*: quæ verba apertè denotant Serenissimum Principem in ipsa confirmatione non fuisse præfectum in Pastorem, & Archiepiscopum, nisi postquam ad ætatem legitimam pervenerit, nec illa clausula *ex nunc prout ex tunc*, valet aliquid operari in his terminis, ex *tradit. per Rotam in rec. decis. 456. num. 1. par. 1.*

6. Hoc ipsum sequitur ex dispositione Juris, qua cautum est priores Dignitates, Beneficia Ecclesias in administratione concessas, non vacare per electionem, & confirmationem, imò neque possessionem, sed ultra hæc omnia requiri consecrationem, cùm hæc quatuor requirantur, Electio, confirmatio, possessio, & consecratio, ea ratione, quia consecratio dat titulum incompatibilem: & ulterius, sicuti ante consecrationem Electus potest arceri, vel renunciare, æquum

ita

ita non est, ut dimissis antea prioribus Dignitatibus, exponatur periculo amittendi omnia. *Decius in cap. Cùm in cunctis, §. cùm verò De election. num. 1. Abb. num. 6. & alii, Bellamer. in cap. in nostro num. 15. de rescript.* ubi quòd ante consecrationem gratia non est consumpta. latiùs *Barbat. ibidem num. 92. Oldrad. consf. 14. à num. 4.* ubi animadvertit hoc esse in Episcopis speciale. *Hored. de incompatibilit. Benefic. par. 1. cap. 3. tit. de incompatibil. Episcopat. num. 11. Benger. de pluralitate Benef. c. 3. num. 6. Barbos. de Episcop. allegat. 57. num. 67. Adden. ad Rot. in nov. titul. de offic. legat. addition. 17. num. 3. Rota coram Put. decis. 114. num. 1. lib. 2. Seraphin. decis. 110. eodem num. & inter divers. decis. 163. num. 7. par. 4.*

7. Et quamvis *Text. in dicto capit. cùm in cunctis, §. cùm verò* incompatibilitatem, & vacationem inducat, elapsis etiam temporibus consecrationi de Jure præfinitis: Attamen ultra quod hoc procedit dumtaxat quemadmodum in ipso Textu dicitur data negligentia, & culpa Electi in differenda consecratione, ut benè explicant ibidem Interpretes, & signanter *Compostellani num. 9. usque ad fin. Anton. de Butr. num. 3. Abb. num. 5. & Decius num. 12. & 13.* Quæ negligentia haud considerari valet in Serenissimo Principe, qui non nisi post legitimam ætatem in Archiepiscopum, & Pastorem præfectus fuit ex dictis, cessat quælibet difficultas ex Indultis Pontificiis, quorum vigore dilata est ejus consecratio, & tempus illius prorogatum, & consequenter indulta, & concessa etiam retentio aliarum Ecclesiarum. *Butr. in citato cap. cùm in cunctis num. 3. Abb. nu. 9. Dec. num. 13. de election. Felin. in cap. Postulasti De rescript. vers. Tamen sequenda est opinio Abbatis,* ubi quòd Beneficia vacant ex consecratione, aut ex lapsu temporis propter negligentiam, & culpam ex ipso lapsu, sed ex quo est dispensatum, cùm nulla sit negligentia nulla est pœna, & privatio non cadit ubi cessat causa privationis. *Rebuff. in prax. Benefic. titul. de dispensat. ad plur. benefic. num. 74. Gambar. de authorit. Legat. lib. 10. à num. 249. ad 25[illegible]. Everard. loco 79. à ratione legis larga sub num. 36. vers. Quòd si Elect.* & pluribus aliis relatis egregiè à *Sanchez De matrim. lib. 8. disput. 1. num. 24. vers. At dicendum est*, ubi quòd vacatio Beneficiorum inseparabiliter sequitur culpabilem dilationem consecrationis; quare eo ipso, quod dilatio culpa vacat ratione dispensationis, ista secum fert etiam licitam retentionem Beneficiorum tamquam connexum inseparabile, & excludit omnem incompatibilitatem, & adducit casum Textualem *in cap. cùm ex eo De electione in 6.* ubi Parochus dispensatus ne infra tempora promoveatur, non amittit priora Beneficia usque ad actualem ordinationem.

8. Absque ulla difficultate quando dispensatio processit ex publica utilitate, quo casu omnes concordant secum ferre licitam retentionem Beneficiorum, ut individualiter docent *Anton. de Butr. dicto cap. Cùm in cunctis eodem §. Cùm verò num. 14. versic. Secus si concessa ad utilitatem publicam, Joann. Andr. num. . . . Felin. citato cap. Postulasti num. 13. versic. Limita sextò, Hostien. in summa titul. de electione, §. Quo tempore, versic. Consecrato, & sequentib. Pirr. Corrad. in prax. dispensat. lib. 1. cap. 5. num. 30.* ex publica autem utilitate fuisse Indulta præfata Serenissimo Principi concessa, patet ex eorum lectura, in quibus præter generis splendorem, Majorum, ac præcipuè Serenissimi, & Invictissimi Fratris Maximiliani-Emanuelis utriusque Bavariæ Ducis S. R. I. Principis Electoris, Christianæ Fidei Assertorio Eximii, exprimuntur in Catho-

tholicam Religionem, & Sanctam Sedem merita, & incrementa, quæ in dies majora, Domino benedicente, ab eodem, & à Serenissimo Principe Josepho-Clemente, ideò sperantur in Unione istarum Ecclesiarum, earumque defensione adversus finitimas Acatholicorum Vires, & usurpationes, ratione cujus publicæ utilitatis solent in Germania Episcopatus uniri, & unita absque ulla incompatibilitate concedi, teste *Fagnan. in cap. Dudum num. 29. De election. & Cardin. Pallavicin. in Histor. Sacr. Concil. Trident. lib. 24. cap. 12. nu. 11. in fine.*

9. Accedit rursus, quòd retentio istarum Ecclesiarum ex alio Capite non est de Jure incompatibilis, quandoquidem omnes retinentur in administrationem temporalium, & quælibet Ecclesia habet in spiritualibus Episcopum administratorem cum consuetis facultatibus Ordinariæ jurisdictionis, qui illarum respectu verè Ordinarius censetur, ut specificè animadvertunt *Paris. de resignat. lib. 7. quæst. 24. num. 23. & Joannet de Laur. de ætat. ad benefic. requisit. tract. 1. cap. 7. §. Hac nostra verò ætate, circa med. fol. 60. in fin. & 61. in princip.* Undè cùm in eis cesset cumulatio titulorum, nulla resultat incompatibilitas ex his administrationibus conjunctis, cùm similes administrationes meram procuram inducant. *cap. Qui plures 3. quæst. 1. cap. Cum nobis 19. in fine, & in ipso cap. Dudum 54. de election. cap. De multa, De præben. Gemin. cap. 8. num. 42. eodem titulo, Oldrad. consil. 217. num. 5. Hojed. de incompatib. Benefic. par. 1. cap. 3. num. 1. Garz. de Benef. part. 4. cap. 5. num. 47. Adden. ad Buratt. decis. 19. num. 22. & Rota in Seguntina Thesaurariæ coram Orano, apud Garz. de Benefic. par. 11. cap. 5. num. 181. Put. decis. 114. num. 3. lib. 2.*

10. Neque refragatur, quòd in confirmatione Electionis ad Ecclesiam Coloniensem fuerit concessa retentio Frisingen. & Ratisbonen. donec, & quousque pacificam possessionem regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ, illiusque bonorum, seu majoris partis eorum Serenissimus Princeps assequeretur; Etenim cùm ex antecedenti Indulto usque ad consecrationem, & legitimam ætatem constet retentionem fuisse concessam, si aliàs hæc confirmatio foret intelligenda, destrueret præcedens Indultum, quod ubique dici non debet in istis gratiis, & privilegiis favore ejusdem Personæ à Sancta Sede concessis, quæ ad invicem nec revocantur, nec confunduntur, dum præsertim non adsunt, ut hîc, clausulæ revocatoriæ. *Butr. in cap. 1. gloss. 1. de offic. Legati, Abb. in cap. Cùm olim il 1. num. 17. de privileg. Ripa in cap. 1. num. 48. de præscript. Rota coram Verallo decis. 309. num. 2. par. 1. Coccin. decis. 1628. num. 18.*

11. Verùm prædicta verba *Regiminis, & Administrationis*, præferunt regimen, & administrationem Archiepiscopalem consequendam post legitimam ætatem, & postquam Archiepiscopus, & Pastor effectus sit per consecrationem, & usque ad hæc tempora confirmatio retentionem indulsit, & distulit Ecclesiarum vacationem: idque evidenter resultat à sequentibus ejusdem confirmationis partibus, & præcipuè ab ea, in qua Pontifex nonnisi tempore legitimæ ætatis declarat committere Serenissimo Principi Regimen, & Administrationem Ecclesiæ Coloniensis. ibi: *Et deindè ætate legitima Tibi suffragante, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus ipsius Ecclesiæ Coloniensis, curam, regimen, & administrationem Tibi soli plenariè committendo.* Ex his enim importantibus Regimen, & Administrationem Episcopalem, antecedentia verba declarantur, ob regulam vulgarem, quòd una pars Indulti aliam declarat,

rat, de qua *Rota in recent. decisione* 287. *num.* 22. *part.* 18.

12. Præterea Pontifex concedendo administrationem Coloniensis Ecclesiæ usque ad legitimam ætatem, diverso modo loquitur ab eo, quo in concessione retentionis Ecclesiarum usus est; Ubi enim concedit administrationem, nullam facit mentionem de Regimine, contentus exprimere puram administrationem, ibi: *Teque ex nunc, donec ad ætatem legitimam perveneris, eidem Ecclesiæ administratorem, & præfatum Joannem, &c. Coadministratorem tuum in spiritualibus, &c. Constituimus*; & ibi: *Administratione hujusmodi durante*, & in aliis, quæ nullum Administratorem, & solam administrationem præfertur; Ex opposito autem, ubi concedit retentionem Ecclesiarum, utitur verbis geminatis, & Episcopalem qualitatem præferentibus: & pleniùs procedendo loquitur per illa verba conjuncta *Regiminis, & administrationis*, quæ, ut superiùs dictum est, important regimen, & administrationem post ætatem legitimam, in qua Papa eidem Serenissimo Principi committit Regimen, & administrationem Episcopalem. ibi: *Ætate legitima suffragante Tibi curam, Regimen, & administrationem, &c. committendo, &c.* quare constat diverso modo Papam locutum in concessione administrationis Ecclesiæ Coloniensis, & in concessione retentionis Ecclesiarum Frisingensis, & Ratisbonensis, nec unquam voluisse retentionem dictarum Ecclesiarum exclusas esse per simplicem administrationem Coloniensis, sed solùm per administrationem, & Regimen Episcopale, maximè, quia illa *Regiminis, & administrationis*, nedum sunt conjuncta, sed etiam indefinita, itaut totale Regimen, & integram administrationem importent, cùm indefinito toto æquipolleat. *cap. Quo circa, De privileg. cap. Ut circa, De elect. lib. 6.* Hoc Regimen indefinitum, & totum, integramque hanc, & indefinitam administrationem certè non habet Serenissimus Princeps, cui alter Coadministrator datus fuit, neque potest tale regimen, & administratio indefinita intelligi de parte, quia Pontifex illam expressisset, prout in eodem Capitulo circa possessionem bonorum partem expressit. ibi: *Pacificam possessionem bonorum, seu majoris partis eorum*; itaque dum ultra administrationem in concessione retentionis Regimen expressit, & quidem indefinitè, planum est retentioni istarum Ecclesiarum administrationem Coloniensis non obstare, easque omnes, & in vim Indultorum, & ipsius confirmationis omni jure potuisset retineri, neque ullam ex hac retentione incompatibilitatem educi.

13. Additur, quòd post confirmationem electionis Coloniensis, & actualem ipsius possessionem, sanctæ mem. Alexander VIII. novum concessit Indultum Eligibilitatis ad hanc Leodiensem, & Hildesimensem Ecclesiam, inserto ad verbum illo san. mem. Innocentii XI. iterum indulgendo istarum retentionem, quæ sicuti nunc possessæ, dimissæ nunquam fuerunt: quod Indultum, cùm ab eo tempore citra status Ecclesiæ Coloniensis non sit mutatus, magis confirmat veritatem prædictorum, & de se solo perimit omne obstaculum, & intelligibilitatem ad præsentem, & ultra superiùs citatos, firmat *Hojed. de incompatibil. par. 2. cap. 12. tit. de incompatibil. Episc. num. 2.*

14. Cæterum quocumque modo prædictis Indultis consideratis ad eorum quemlibet extraneum tenorem, certum est, quòd usque ad præsens non tenebatur, prout neque tenetur Serenissimus Princeps istas Ecclesias dimittere; omnia namque in hoc conveniunt, quòd ipse illas valeat retinere, usquequo paci-

pacificam possessionem Ecclesiæ Coloniensis, ejusque bonorum, seu majoris partis assequatur. Quis autem dicet inter tot, undique ardentis belli, exercitnumque in iis partibus dimicantium, continuatos conflictus, possessionem istius Ecclesiæ, ejusque bonorum esse pacificam? multoque minus inter alias litium controversias; Cùm tamen ad effectum excludendi pacificam possessionem, & incompatibilitatem ex quocumque decreto de dimittendo, omnis molestia etiam extrajudicialis, & de facto sufficiat, & à dimissione, & incompatibilitate excuset. benè *Glossa in cap. Commissa, ubi DD. de election. in 6. Paulus de Elezari in Clement. Gratia*, ibique *Vitalin. num. 50. & Zabarell. quæst. 13. de rescript. Abbas in cap. de multa num. 16. De Præben. Geminian. cons. 78. sub num. 3. Ricc. in prax. part. 3. resolut. 302. per tot. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 15. num. 117. de Mean. ad jus civil. Leodien. observ. 277. num. 8. Card. de Luca De Benef. disc. 57. num. 5. & 6. Cassador. decis. 9. de caus. possess. & propriet. Rota coram Seraphin. decis. 1354. num. 1. & 2.*

15. Agnoverunt hanc veritatem Capitula ipsa Frisingen. & Ratisbonen. Ecclesiarum, quæ, & ratione prædictorum Indultorum, & possessionis non pacificè administrationis Coloniensis nunquam, vel in minimam controversiam vacationem, & incompatibilitatem Ecclesiarum posuerunt, quamvis aliàs in eorum Juribus tutandis, & in hoc maximo diligentissima, & quod valdè urget Sedes ipsa Apostolica hanc Ecclesiarum retentionem non improbavit, quibus attentis, & quidem spatio considerabili multorum annorum, satis educitur Juridica interpretatio prædictorum Indultorum, excludens omnem vacationem, & incompatibilitatem, cùm pro interpretandis indultis totum operetur observantia, præsertim istorum Capitulorum, & Sedis Apostolicæ. *Vitalin. in Clement. ad compescendas num. 48. de sequestr. possess. propriet. Mandos. ad regul. primam quæst. 15. num. 7. in fin. Simonett. de reserv. quæst. 27. pariter in fin. Rota coram Celso decis. 7. num. 5. Bich. decis. 244. num. 36. & in recent. decis. 385. num. 35. par. 19.*

16. Denique tollitur quælibet ineligibilitas, saltem ex eo, quod Serenissimus Princeps fuit in bona fide retinendi prædictas Ecclesias, quæ non solùm ab eximia ejus qualitate, & summa Religione, satis, superque probata est, sed evidens, & clarissima apparet ex tot, tantisque superiùs deductis, hanc retentionem undique licitam comprobantibus, vel ex primo Indulto Innocentii XI. illam concedentis, usquequò in Pastorem, & Archiepiscopum: vel ex ipsa confirmatione Electionis Coloniensis de Regimine, & administratione Archiepiscopali dumtaxat loquente, ambo etiam regulatis à dispositione Juris, qua ante consecrationem Priores Dignitates non vacant, maximè non concessæ in titulum: vel ex Indulto posteriori Alexandri VIII. aut demum ex acquiescentia Capitulorum, & tollerantia Sedis Apostolicæ, omnia ex se singulariter, & multo magis unita, secum ferunt omnem bonam fidem, & malam excludunt, & satis, superque sunt ad tollendam execrabilitatem ex incompatibilitate resultantem, ad quem effectum quælibet causa admittitur, juxtà benè, & punctualiter tradita per *Gomez. in regul. de triennal. possess. num. 16. in fin.* & latiùs per *Rotam in Tarraconen. Canonicatus 8. Novembris 1596. coram Orano impress. apud Marchesan. de commission. par. 1. fol. 363. colum. 2. ante med. vers. Hinc fit*, ubi quòd

ex-

excusat causa etiam injusta. Ut propterea multo magis debeat excusare rationabilis credulitas ad pœnam privationis, ineligibilitatis incurrendam, contra quam capienda est omnis interpretatio; cùm aliàs electus semper habilis præsumatur, ut specificè adnotat *Cardin. Tusc. pract. concl. litt. H. concl.* 424.

17. Ex quibus omnibus semper magis, magisque elicitur eligibilitas Serenissimi Principis, & quàm injustè etiam processerit Dominus Decanus de Mean, præsumendo propter assertam hanc Causam, & inane prætextum solvere Capitulum jam in die decreta congregatum, & cum Sectatoribus suis ab eo recedere, ut propterea ii, qui remanserunt, his omnibus spretis, nedum potuerint ad electionem procedere, ut punctualiter advertit *Rodrig. quæst. regular. tom. 2. quæst. 51. artic. 11. in fin. vers. Ad tertium respondetur*, dicens quòd *si factum Præsidentis Capitulum nullum, vel injustum, nulla est obligatio obtemperandi ipsi, & potest major pars Capituli ad electionem procedere, etiamsi aliqui ipsiusmet Congregationis contradicant; sufficit enim, quòd ipsi sint vocati, & congregati, qui si nolunt pro suo libitu suffragari, non impeditur aliorum electio*, ut sunt ipsius verba, quæ etiam transcribunt, & sequuntur *Castellin. de elect. cap. 13. num. 22. & Peyrin. oper. moral. tom. 1. de subdito par. 1. cap. 31. §. 10. vers. Dico quando*. Sed cùm eadem electio sibi laudabilis probaretur, eamdem omninò prosequi tenebantur, nec ab ea sine animæ gravamine, & opinionis macula deviare, juxta ea, quæ in simili prorsus casu Clero Ecclesiæ Salonitanæ rescripserat *Sanctus Gregor. Magn. epist. 46. lib. 2. indict. 12.*

PEREGRINI MASERII

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Eligibilitatis.

1\. ELigibilitas Serenissimi Principis Electoris Coloniensis ad Ecclesiam Leodiensem controverti non potest, licèt longè distet à trigesimo anno ad Episcopalem Dignitatem requisito ex Concilio Lateranensi sub *Alex.III.* relato *in cap.cùm in cunctis 7.De election.*& licèt Ecclesiis Frisingen. & Ratisbonen. præesset in Episcopum, undè insurgebat incompatibilitas, & inhabilitas,ut eligeretur in Pastorem alterius Ecclesiæ, resistente responso *Gregor. IX. in cap. dudum* 54. *eod.tit.* Dum Episcopus in altera Ecclesia non potest eligi, sed postulari, ut Capitulo Calaritano respondit *Honorius III. in cap. fin. De postulat.*quia ex Brevibus san. mem. Innocentii XI.& Alexandri VIII. ætate, & utriusque Ecclesiæ ligamine expositis, fuit præcisè dispensatus à priore Pontifice, ut eligi posset ad hanc Leodiensem, Coloniensem, & Hildesimensem Ecclesiam, si per cessum, vel decessum Serenissimi Maximiliani ejus Patrui vacare contigisset. *Summ. num.*1. & à secundo Pontifice, cùm interim ad Ecclesiam Coloniensem assumptus fuisset, eidem concessam in administrationem,dispensatio pro tracta fuit quoad hanc Ecclesiam Leodiensem, & Hildesimensem sive per cessum, sive per decessum tunc existentium Episcoporum, seu quorumcumque pro tempore vacarent. *Summ.eodem num.*1.*lit. H.* Undè sublatus fuit quicumque defectus, & mansit clarissima eligibilitas, dum ad Romanum Pontificem solum spectat super ætate dispensare, ut Cantuariensi Episcopo rescribens supponit *Alex.III.in cap.*2.ubi *Gloss. V. ætatem, & Canonistæ omner De ætat.& qualitat.* & super ipsa incompatibilitate, ut in eodem rescripto *Gregorii IX. in cap.dudum* 54. ubi pariter *Glossa, & Canonistæ De elect. cum concordant.*

2\. Non attento, quòd san. mem. Innocentius XI. cùm confirmavit Electionem ejusdem Serenissimi in Archiepiscopum Coloniensem, concessa interim ipsi ea Ecclesia in Administrationem, usquequò ad ætatem triginta annorum pervenisset, legem adjecerit, ut assecuta ab eo possessione pacifica majoris partis bonorum ejusdem Ecclesiæ, Ratisbonensis Ecclesia, una cum Frisingensi vacarent ipso jure. *Summ. num.* 2. & præsertim *lit.G. & H.* quas ideò adhuc retinens, postquam pacificam possessionem Ecclesiæ Coloniensis, & majoris partis bonorum ejusdem est adeptus, dicatur retinere Ecclesias Episcopales incompatibiles, atque ideò fuerit ineligibilis, juxtà prædictum Decretum Gregorii IX. *in cap. dudum* 54.*De elect.*

3\. Etenim ex retentione Ecclesiarum Frisingen. & Ratisbonen. una cum Ecclesia Coloniensi,nulla inducta fuit incompatibilitas ex natura rei,quia istam

Eccle-

Ecclesiam Coloniensem habuit in administrationem usque ad trigesimum annum, quemadmodum habebat Frisingensem, & Ratisbonensem, exemplo Innocentii III. qui Subdiaconum in Administrationem Ecclesiæ Capuanæ præfecit in *cap. cum nobis 19. in fin. De elect.* Ubi notat *Compostellanus* filios Regis Castellæ, Ecclesiæ Toletanæ, & Hispalensis procuratione functos, & *Hostiensis* ibidem refert Guillelmo de Sabaudia, & posteà Philippo Fratri traditam Procurationem Ecclesiæ Valentinæ, & Bonifacio alteri Fratri illam Ecclesiæ Bellicensis: & Balduino Archiepiscopo Trevirensi commendatam administrationem Ecclesiæ Moguntinæ ex Chronico Tritemii ostendit *Altesërr. in Decretal. Innocentii III. in d. cap. cum nobis in fin. De elect.* atque longè prius, à temporibus nempè Gregorii Magni, & Leonis IV. hanc commendatam administrationem ad tempus reperio *in Canon. qui plures, cum duobus seqq. 21. quæst. 1. correcto lapsu Gratiani in Canone Gregorii quoad nomen Ecclesiæ ab erudito Augustino De emendat. Gratian. lib. 1. dialog. 4. ad fin. vers. at ea registra, ubi Baluz. in not. num. 13.*

4. Etenim Ecclesiæ concessæ in administrationem, vel commendatæ ad tempus limitatum, ut hic, triginta annorum, nullam inducunt incompatibilitatem ex natura rei, ad quam requiritur titulus, juxta *Textum expressum in d. cap. cum nobis 19. in fin. & in d. cap. dudum 54. vers. cùm nullus De elect. & in cap. de multa 28. vers. nunquam autem reputamus De praben.* cum quibus concordat Jus antiquum in *Can. qui plures, & in Canon. relatio, & in Canon. illud 21. quæst. 1.* Quidquid sit in commenda perpetua, seù ad vitam, in qua jus novissimum *Concilii Tridentini sess. 7. de reform. cap. 2.* resistentiam induxit, ut distinguendo casum à casu *R. P. D. Fagnan. in eodem cap. dudum num. 40. & 41. Garz. de Benefic. par. 4. cap. 5. num. 47. & par. 11. pariter cap. 5. num. 181. Adden. ad Buratt. decis. 19. num. 20. Rota coram Cassador. decis. 32. num. 7. super regul. & in Seguntina Thesaurariæ coram Orano apud Garz. de benef. part. 11. d. cap. 5. num. 181.* ex gratia viden.

5. Ex Decreto autem Innocentii XI. lex præscripta habebat duas conditiones, quarum neutra est purificata, ut nempè vacarent Ecclesiæ Frisingen. & Ratisbonen. assecuta pacifica possessione majoris partis bonorum Ecclesiæ Coloniensis, cum supposito, ut hanc pacificam possessionem assequeretur, referendo verba ad ætatem triginta annorum, de qua superiùs locutus fuerat cum verbis *regiminis, & curæ. Summario eodem num. 2. lit. G.* ibi: *Et deindè ætate legitima tibi suffragante tàm in spiritualibus, quàm temporalibus ipsius Ecclesiæ Colonien. curam, Regimen, & administrationem tibi soli plenariè committendo*: de quo plenario Regimine, nec verbum quidem ab initio habuit Pontifex, sed solum de simplici administratione loquutus est, donec ad ætatem legitimam triginta annorum Serenissimus pervenisset. *Summ. eodem num. 2. lit. B. & C.* ibi: *Teque ex nunc donec ad ætatem legitimam pervenerit eidem Ecclesiæ Coloniensis Administratorem, & præfatum Jo: Henricum Episcopum Coadministratorem tuum in spiritualibus, ac ab eis dependentibus conjunctim; in temporalibus verò te solum, itaut administratione hujusmodi durante liceat tibi de residuis illius redditibus disponere.* Cùm itaque in Decreto vacationis Ecclesiarum Frisingen. & Ratisbonen. à die assecutæ pacificæ possessionis majoris partis bonorum Coloniensis, Pontifex loquatur cum verbo *Regiminis*, cum quo solùm loquutus est dum sermonem habuit de perfecta ætate triginta annorum, ad

hanc tantùm est referendum Decretum, cui solum congruit verbum *Regiminis*, non ad aliam partem, non adhuc legitimæ ætatis triginta annorum, à qua longè distat, & in qua parte solùm loquutus est Pontifex cum verbo *administrationis*, nunquam verò cum verbo *Regiminis*; cùm absolutum sit, relationem fieri ad illam partem dispositionis, cui congruunt verba orationis subsequentis, non ad illam partem, cui non congruunt, & à qua discrepant, *juxta Textum singularem in l.Plautius,ff.de auro, & argent.legat.& in l.1.§. per Procuratorem,ff.de acquir.possess. & in l. fundus qui locatus,in fine*, ubi communiter *DD. ff.de fund.instruct.* optimè *Ruin.cons.123.num.12. vol.3.* ubi quòd relatio fit ad id, cui probabilius verba aptantur. *Rota coram Gregor.XV. dec.384. num.2.& recent.par.10.decis.194.num.30.vers.congruunt,& seq.& decis. 195. num.8.& seq.& par.17.dec.119.num.3.vers.præmisso,& seq.*

6. Et non sine mysterio Innocentius XI. post triginta annos, & in Decreto de dimittendo loquutus est per verbum *Regiminis*, non autem loquutus est de administratione; Quia Administrator non regit Ecclesiam, sed solus Episcopus intitulatus, cui dicitur commissum illius regimen, juxta *textum* singularem ad effectum dimissionis prioris Ecclesiæ, & incompatibilitatis ex gratia ponderan. *in cap.commissa 35.De elect.in 6.* ibi: *Annus autem incepit à tempore, quo Ecclesiæ Regimen commissum tibi extitit, & possessionem ejus habuisti.*

7. Minusque est verificata altera conditio pacificæ possessionis majoris partis bonorum Ecclesiæ Coloniensis, quia hæc possessio Serenissimi à nemine dici poterit pacifica inter tormenta bellica, & cùm notum sit in initio Pontificatus san. mem. Alexandri VIII. tentatam fuisse reassumptionem Causæ Eminentissimi Postulati ad Ecclesiam Coloniensem, & in Curia degere Canonicos, opportunitatem expectantes pro illa reassumenda, dum id solum sufficeret pro victoria causæ, cùm ad excludendam incompatibilitatem, undè prætendi possit ineligibilitas, sufficiat quælibet molestia de facto, & extraindicialis, ut communiter tradunt *Glossa, & Canonistæ in cap.commissa De elect.in 6. & in cap. licet Episcopus De præben.pariter in 6. Rebuff.in prax.tit.de pacif. possess. num.165. Hojeda De incompatibilitate Beneficiorum cap.13.nu.80.Gonzal. ad reg.8. Cancellariæ, glos.15.num.117.* ubi in præcisis terminis Decreti de dimittenda affecuta possessione, ut non procedat, si solùm appositum fuit *nihil transeat* in Dataria, vel generalia contra *Mascard.de probat. conclus.183. num.40. & seq.* ubi quòd sufficit moveri quæstionem, & laicum Magistratum habere infensum, quando hic habetur Rex potentissimus, refertque hujus sententiæ *Geminianum*, & *Gomesium Adden. ad Burat.decis.10.num. 18. & seqq.* ubi de simili Decreto de dimittendo. *Rota coram Seraphin. decis.997. num.5. & 6.*ubi de facto Principis resistentis, *& decis.1253.num.2.& recent.par.11.decis.131. num. 10. in fin.& coram Priol.decis.168.num.2.*

8. Sed quatenus Serenissimus assequutus fuisset possessionem majoris partis bonorum Ecclesiæ Coloniensis, atque ista esset undique pacifica, neque hoc Decretum vacationis Ecclesiarum Frisingen.& Ratisbonen. intelligeretur, nisi post ætatem triginta annorum, atque de stricto Jure si aliquis opinari vellet inductam vacationem, non indè tamen dicere posset ex earum retentione, veluti incompatibilium, Serenissimum effectum fuisse ineligibilem, ad terminos *Textus in d.cap.dudum 54.De elect.*Quia dispositio istius Textus non procedit, quando præsumi potest dispensatio Pontificis, licèt revera non adsit. Hæc est

sin-

singularis, sed vera conclusio, de qua in fortioribus terminis veræ incompatibilitatis ex natura rei ex sola possessione decennali omnibus adminiculis destituta *Parif. de resignat. lib. 3. quæst. 6. num. 74. & seqq. Barbos. de Episcop. allegat. 63. num. 30. Rota coram Bichio decis. 198. num. 33. & recent. par. 15. dec. 341. num. 6.*

9. Quod autem in hoc casu veræ incompatibilitatis ex natura rei pugnantibus titulis Ecclesiarum operatur sola possessio decennalis, in nostro non habente resistentiam titulorum ex natura rei, dùm Ecclesias habet commissas in temporalem administrationem, exuberanter operatur possessio quinquennalis tot rationibus justificata, itaut nullus fortasse dari poterit casus præsumendæ dispensationis Apostolicæ similis isti non solùm ex duabus rationibus mox explicatis, quibus Serenissimus, & quicumque credere potuisset dispensationem Innocentii XI. adhuc durare, vel quia ad trigesimum annum non pervenisset, vel quia saltem possessio non esset pacifica, dum alioquin pietas Serenissimi Electoris Coloniensis, ejusque Serenissimi Fratris Ducis, & Electoris Bavarici, qui prosequens suorum Avorum exempla, vitam, & opes obtulit Deo in Bello Ungarico contra Turcas: non neglexissent Romanis Pontificibus supplicare pro Innocentianæ dispensationis prorogatione, dum ad excludendam pœnam privationis quælibet causa etiam colorata sufficit. *Felin. in cap. quoniam frequenter num. 23. verf. aut statutum, ut lit. non contest. Valenzuel. conf. 4. num. 33. vol. 1.* & latè *Rota* in illa *Imolen. Canonicatus* coram bon. mem. *Rondinino in recen. par. 10. decis. 420. num. 13. & seq.* ubi quòd sufficit quælibet aliqua probabilis credulitas, *& in Comen. Mansionariatus coram Card. Cerro decis. 658. nu. 4.* ubi quòd sufficit sola dubietas.

10. Sed fortiùs, quia Ecclesiæ Frisingensis, & Ratisbonensis, quæ sequuta vacatione sollicitæ fuissent de novis Pastoribus eligendis, illum tolerarunt utriusque Capitula Ecclesiæ, & multò magis ipsi Romani Pontifices id optimè agnoscentes, & plusquam conscii Decreti Innocentiani, dum præsertim san. mem. Alexander VIII. ejusdem pars magna fuit tunc S.R.E. Cardinalis in Congregatione Consistoriali, dum à quinque annis habet eam possessionem bonorum Ecclesiæ Colonien. ut hodiè, atque sufficeret pro inducenda dispensatione possessio per triennium, sic præsertim tolerata à Pontificibus cùm non adest resistentia duorum titulorum, quo casu requiritur decennalis, ut superiùs probavi juxtà allegationem *Lapi* 89. & resolutionem *Rotæ* antiquæ in *Placentina Canonicatus* apud *Adden. ad Rot. decis. 2. num. 8. de fil. Presbyter. in nov. Barbos. de Episcop. allegat. 45. nu. 34. post princip. verf. non probandam elapso triennio dispensationem. Sperel. decis. 173. num. 49. & seq.* ubi quòd hæc est probatio probata, prout etiam inquit *Rota coram Cassador. decis. 4. num. 5. de caus. possess. & propriet. & coram Ludovis. decis. 353. num. 8. & sequent.*

11. Advertendo etiam, quòd Alexander VIII. in suo Brevi expedito 19. Novembris 1689. *Summ. num. 1. in fin.* Serenissimum dispensavit tamquam Frisingen. & Ratisbonen. Ecclesias retinentem, ut esset eligibilis ad hanc Leodien. & Hildesimensem, quocumque modo vacarent, quamvis eandem possessionem bonorum Ecclesiæ Coloniensis haberet, quam modò habet, essetque notum ipsi Alexandro VIII. Decretum Innocentii XI. in confirmatione Colonien. Ecclesiæ, & quod magis est, mense Octobris 1691. Præpositus Zeller Coadministrator Episcopatus Frisingen. subrogatus fuit à Sacra Congregatione Consistoriali, approbante SS. D. N. in locum defuncti Canonici Kal, ideoque,

vel

vel dispensando, ut esset eligibilis ad has Ecclesias Leodicn. & Hildesimen. & subrogando Coadministratorem supposuerunt habilitatem in aliis Ecclesiis Frisingen. & Ratisbonen. ab eo retentis,juxta *cons. Cravett.307. num.2. & decis. 476.num.12. coram Dunozet.jun.* vel ex integro uterque Pontifex dispensavit, quia sola scientia impedimenti in Principe importat dispensationem, juxta cõmunem sententiam, de qua *Gabriel.commun.conclus.lib.1.tit. de præsumpt.conclus.8.num.11.versic.tenendo primam opinionem, Rebuff. in prax. tit. de dispensat.à num.5.Suarez lib.6.de legibus cap.13.num.23. & seqq. Salas eodem tract. disput.20. sect.2.nu.8. Sanchez De matrim.lib.7.disput.4.num.2.& seqq.* dicens esse sententiam universorum.latè *Sperell.decis.115.num.2.& seqq.Rota recent. par.8.decis.16.num.8.*

12. Et tamen si vacatio Ecclesiarum inducta fuisset ipso jure, neque etiam suffragaretur præsumpta dispensatio ex prædictis rationibus, illaque præsertìm tolerantiæ Romani Pontificis, adhuc obtestor EE. PP. per germana Canonicarum Sanctionum principia, quarum ipsi sunt executores assidentes Romano Pontifici animadvertere, quòd retentio Ecclesiarum ex natura rei incompatibilium facit quem ineligibilem, non autem retentio Ecclesiarum proba ta à Romanis Pontificibus in temporalem administrationem concessa usque ad ætatem triginta annorum, ut superiùs probavi, est propositio indubitata. Et proinde ex Decreto san. mem. Innocentii XI. potuit quidem induci vacatio ipso jure istarum Ecclesiarum Frisingen. & Ratisbonen. quæ hodiè habeantur pro vacantibus, sed ex earum retentione non potest Serenissimus effici ineligibilis, quia aliud est, quòd vacent Ecclesiæ, & aliud est, quòd effectus fuerit ineligibilis, quia cùm Pontifex induxerit pœnam vacationis à die assecute possessionis pacificæ contra jus majoris partis bonorum Ecclesiæ Coloniensis, & supra illud, cùm istud,ut probavi,permittat retentionem, neque adjecerit pœnam ineligibilitatis, ejus Decretum intelligi debet, prout de jure, ut ista pœna non sit adjecta, nec inferenda, quia de jure, ut probavi, retinens Ecclesiam Episcopalem in titulum cum alia in temporalem administrationem concessa, adhuc remanet eligibilis, dùm pœna non subintelligitur, nisi sit expressa, neque in pœnalibus admittitur extensio de casu ad casum, ex vulgata conclusione desumpta ex *§.fin autem, auth. de non eligen. secundo nuben.* quam in terminis privationis Beneficii deduxit *Rota coram Cerr. decis.658. num.3. & coram Penia decis.403.num.26.& seq.impress.Lugdun.& coram Dunoz. Jun. decis.711. num.6.*

13. Verùm neque ipsa vacatio Ecclesiarum Frisingen. & Ratisbonen. licèt ipso jure inducta ex Decreto prædicto Innocentii XI. effectum sortiri potuit, quia quæcumque privatio ipso jure inducta, vel ipso facto in Decretis Pontificiis, expectat declarationem hominis circa verificationem circumstantiarum facti,an nempè ex illis dici debeat esse casum comminatæ privationis,sicut dicimus in anathemate inflicto ipso jure, antequam sententiam, seù declarationem hominis, ille adversus quem comminata fuit privatio ipso jure, remanet eligibilis, & habilis ad omnes actus Canonicos, non præcedente hac declaratione, quæ requiritur, etiamsi privatio sit comminata ipso jure, ut in ipsa hæresi est *Text.in cap.cùm secundum 59.in fin.de haret.in 6.* ibi: *Antequam per Episcopum loci, vel aliam personam Ecclesiasticam, quæ super hoc habeat potestatem, sententia super eodem crimine fuerit promulgata. Gonzalez ad regul. 8.*

Can-

*Cancell.glof.56.num.26. & feq. Gratian.difcept.*809. *num.*13. *Menoch. de arbitr.cap.*220.*num.*7.*Tufc.practic.conclus.litt.E.conclus.*238.*Magon. decif.Florent.* 10.*num.*70.*Castropal.oper.moral.tom.*1. *tract.*3. *tit. de leg.pœnal. & disputat.* 2. *punct.*8. *nu.*8.*& feqq.* cum aliis per *Sabell.in summa diverf.tract. §.Pœna,nu.*4. *Rota coram Coccin.dec.*2286.*num.*10.*& feqq. & coram Cardin. Cerro dec.*658. *nu.*5.*& coram Dunoz.jun.decif.*705.*num.*7.

14. Et hinc videmus excommunicatos à jure, vel ipso jure, non tamen denunciatos per sententiam, aut declarationem hominis, eligibiles remanere cùm sunt tolerati, juxtà communem sententiam, de qua *Barbof. vot.decifiv.*47. *fub num.*183.*lib.*2.*Piringh.in jus canon.lib.*1.*tit.*6.*fect.*2. *num.*103. *verf. imò etiam electio*, ubi de ipso verè excommunicato excommunicatione minori, si scienter electus non sit, de quo etiam idem *Barbof.de Jur.Ecclef.lib.*1.*cap.*19.*num.*122. *verf.contraria verò sententia, Castellin.de electïon.ca.*5. *fub num.*1. *Sperell. decif.*181.*num.*52.*Card.de Luca De canon.difcurf.*27.*nu.*20.*Pafferin. de elect. cap.* 10.*num.*77.*in fin.& num.*86.*verf.unde dato*.

15. Quæ omnia facilius procedunt, dùm omnis interpretatio magis benigna, & favorabilis Electo sumenda est, ne incurrat ineligibilitatem. *Butr.in d. cap.Dudum num.*18.*de elect.Rota coram Dunoz. jun. dec.*376. *num.*8. ubi quòd inhabilitatis pœna tollitur ex quacumque causa colorata.

A. JACO-

A. JACOMETTI

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super Eligibilitate.

1. ITerùm supplicamus pro confirmatione aliàs petita, & dilata ad præsentem Congregationem: & quia circa substantialia Electionis, & contemptus Eminentissimi Cardinalis de Bovillon satisfecimus in præteritis benignè reassumendis; Quibus nonnulla addenda sunt in separata informatione, quam in præsenti etiam damus: hìc opere pretium erit, dumtaxat removere nonnullas difficultates exadverso insinuatas circa eligibilitatem Serenissimi Electoris, & validitatem Electionis.

2. Opponitur itaque primò, quòd dispensatio contenta in Indulto Innocentii XI. consumpta fuerit in electione ad Archiepiscopatum Colonien. ita ut sine nova dispensatione ad Episcopatum Leodien. eligi non potuerit. Secundò, repetitur antiquum objectum, quòd ex retentione Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. contra formam ejusdem indulti evaserit ineligibilis. & tertiò demùm, quòd idem vitium ineligibilitatis contractum fuerit, ex quo Serenissimus Princeps statim, ac ad legitimam ætatem pervenit non curaverit se promoveri ad ordinem Subdiaconatus, vel Diaconatus.

3. Sed quoad primum objectum, quod tamen Pars adversa in hac propositione non prosequitur, facilis est responsio oriens ex lectura ejusdem Indulti, & clariùs ex altero Alexandri VIII. Verba enim san. mem. Innocentii XI. dispensantis Serenissimum Principem super defectu ætatis, eumque habilitantis ad electionem Ecclesiarum ibi expressarum, ita se habent: *Nihilominus in Archiepiscopum, & Episcopum respectivè, & Pastorem dictarum Ecclesiarum Metropolitanæ Colonien. Hildesimen. & Leodien. ac aliarum cujuslibet servatis aliàs servandis eligi, & sic Electus Electioni hujusmodi consensum præstare liberè, licitè, & validè possis, & valeas: itaut Electio de Persona tua ad dictas Ecclesias, vel earum aliquas, seu aliquam, ut petitur, pro tempore facta, valida, & efficax existat, ac Tibi suffragetur, ac suffragari debeat*. & rursùs ibi: *Teque ejusdem Ecclesiæ Metropolitanæ Colonien. Hildesimen. & Leodien. vel etiam earum alteri dumtaxat in Archiepiscopum, vel Episcopum respectivè, & Pastorem præfici contigerit*: Ex quibus ad evidentiam resultat, quòd dispensatio facta est tàm collectivè, quàm distributivè ad omnes Ecclesias inibi expressas; Illa enim alternativa apposita inter omnes Ecclesias expressas collectivè, & earum alteram distributivè, & inter unam, & plures. ibi: *aliquas, vel aliquam*, demonstrat ad oculum, quòd sicuti dispensatio concessa fuit ad unam, ita suffragari debeat etiam ad omnes, vel plures etiam ex Ecclesiis alternatìm expressis;

cùm

cùm utrumque alternatim æquè privilegialiter determinet, juxtà *Text. in l. si Stichum, aut Pamphilum in principio, ff. de verb. oblig. Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 8. sub num. 9. vers. sed adverte, Rota coram Buratt. decis. 334. num. 16. & coram Bich. decis. 468. num. 20.*

4. Hinc est, quòd cùm verba sint satis generalia, ita ut repugnet, quòd restringent gratiam ad unam tantùm Ecclesiam, necessariò fatendum est, quòd habilitatio veniat intelligenda, tàm quoad unam, quàm quoad omnes: neque in primo actu ejus effectus dici valeat contemptus, quamvis agatur de incompatibilibus, ut in his terminis post *Archidiaconum*, & *Geminianum*, tradit *Dec. cons. 168. nu. 1. vers. sed in casu isto*, ubi quòd dispensatio ad incompatibilia non consumitur in primo actu, si verba sint universalia, & reiterationem importent, ac sequitur *Tiraquell. in l. Boves, §. hoc sermone, ff. de verborum signif. limitat. 26. num. 1. & 2. Rota decis. 233. num. 3. par. 1. divers.* quidquid sit deinde, an ex dispensatione obtinendi plures Ecclesias inferatur ad facultatem retinendi, super quo articulo in præsenti non cadit quæstio; cùm Serenissimus Princeps quoad retentionem plurium sit paratus obsequi nutibus Sanctissimi D.N. non obstante quòd posset contendere, dispensationem ad obtinendum plura, sibi suffragari etiam ad retinen. ex deductis *d. decis. 233. nu. 29. par. 1. divers.*

5. Quod evidentiùs comprobatur ex Indulto Alexandri VIII. idem enim Pontifex, quamvis jam successisset vacatio Ecclesiæ Colonien. per obitum Maximiliani-Henrici, & ad eam electus jam fuisset, & confirmatus Serenissimus noster Princeps, adhuc eidem indulsit, ut ad reliquas in dicto Indulto Innocentiano expressas eligi, & præfigi posset, quamvis non essent vacaturæ per obitum dicti Maximiliani-Henrici; unde Papa supposuit Indultum Prædecessoris non fuisse consumptum in electione ad solam Ecclesiam Colonien. sed adhuc ejus habilitatem durare quoad reliquas, tollendo tantùm obstaculum vacationis per obitum certæ personæ, sicut expressum fuerat in dicto Indulto Innocentiano; hoc autem suppositum, cum quo emanavit dictum Indultum Alexandri VIII. non solùm declarat aliud Indultum sui Prædecessoris, sed, quatenùs opus sit, novam etiam Gratiam concedit, quia ubi quod supponitur ab habente facultatem concedendi, suppositio in dispositionem convertitur, juxtà *Text. in l. cùm proponebatur 66. ibique gloss. magn. juncta gloss. marginal. ff. de leg. 2. Castill. contr. Juris lib. 2. cap. 26. num. 27. & seqq. & num. 77. pariter cum seqq. Oddo cons. 64. n. 56. vers. 2. principaliter, Rota decis. 360. n. 6. par. 17. rec.*

6. Quoad antiquum objectum desumptum ex retentione Ecclesiarum Frisingen. & Ratisbonen. jam diximus de jure Canonum nullam induxisse inelìgibilitatem; nam *Text. in cap. dudum De elect.* ubi est Sedes istius materiæ, evidentèr fundatur in retentione incompatibilium absque dispensatione: & hæc incompatibilitas, ut diximus, non oritur nisi à die consecrationis, aut à tempore, quo promotus fuit in mora se consecrare faciendi; & propterea minor, qui obtinuit dispensationem ad obtinen. Cathedralem, ætate non obstante, retinere valet incompatibilia, donec ad legitimam, & necessariam ætatem pro consecratione pervenerit: & ultrà *Dec. in cap. cùm in cunctis, §. cùm verò n. 12. in præterita allegatum*, firmant ibidem *Abbas num. 7. de electione, Marcell. de Maur. alleg. 10. num. 9. Stapbil. de grat. & expect. In rubric. de var. vacat. mod. nu. 48. & duobus seqq. Episcopus Rocca disput. juris lib. 1. cap. 89. nu. 12. Rota dicta decis. 233. num. 1. par. 1. divers.*

7. Neque vis ulla fieri potest in decreto vacationis, apposito tàm in Indulto dispensationis, quàm in altero confirmationis; quia dictum decretum loquitur per hæc verba. ibi: *Teque eisdem Ecclesiis Metropolitanæ Colonien. Hildesimen. & Leodien. aut etiam alteri, dumtaxat in Archiepiscopum, vel Episcopum respectivè, & Pastorem præfigi contigerit, Ecclesiæ supradictæ Ratisbonen. Frisingen. vacent, & vacare censeantur eo ipso*. Ecce igitur, quòd Papa clariùs juxtà nostrum intellectum loqui non potuit, dum decernit vacationem in tempore, quo Serenissimus Princeps præfici contigerit in Archiepiscopum, vel Episcopum supranominatarum Ecclesiarum, & consequenter post consecrationem, ut Canones disponunt, cùm ante Electus non habeatur, nec dici valeat Episcopus, ut benè inquit *Dec. in d. cap. cùm in cunctis citat. §. cùm verò nu.* 11. *De elect.*

8. Neque iterùm objiciendum venit, quòd in altero indulto super confirmatione electionis, Papa decreverit vacationem postquam possessionem omnium, vel majoris partis bonorum Ecclesiæ Electus obtinuerit; quia cùm id commodè intelligi valeat, juxtà dispositionem Canonum, videlicèt, postquam consecratus possessionem bonorum obtinuerit, nulla ratio suadet, quòd debeat idem decretum intelligi de possessione etiam ante consecrationem adepta, ad correctionem juris communis; cùm semper fiat lata interpretatio in gratia favorabili, & quæ nos reducit ad dispositionem iuris communis, ut pluribus comprobat *Rota decis.* 240. *à num.* 12. *ad plures sequentes*, & signanter *num.* 17. *par.* 1. *divers.*

9. Coadjuvantibus maximè eumdem intellectum observantia interpretativa, aut saltèm bona fide, ex quibus vel ponitur in altero, quòd Indultus non loquitur nisi de possessione obtenta post consecrationem, vel saltèm excusat à pœna ineligibilitatis cõminata in *d. cap. dudum De elect.* in quo dum supponitur, quòd privatio infligi debeat ex furto, quod dicitur committere retinens indebitè res Ecclesiasticas, & furtum sine dolo non committitur: inde sequitur, quòd ubi exuberat bona fides, furtum, & consequenter privatio, locum non habeant, ex allegatis in præterita super puncto eligibilitatis.

10. Quòd denique Serenissimus Princeps non assumpserit ordinem Subdiaconatus, ubi ad ætatem à dicto ordine requisitam devenit, objectum non est legale, & consequenter omitti poterat; quia *Text. in d. cap. dudum De elect.* non decernit, quòd ex dicto capite incurratur incapacitas eligibilitatis; alia autem jura pænitùs adversantur, quæ non promotus ad ordines non privant Canonicatu, vel eius voce activa, sive passiva, sed dumtaxat dimidio distributionum, ut est *Text. in Clement. ut ii §. illi verò De ætate, qualit. & ordin. præficiendorum*, cujus dispositionem innovatur per Concilium Tridentinum, ex notatis per *Barbos. de Canonic. & Dignit. cap.* 16. *num.* 13. *& seq. Garz. de benefic. par.* 7. *cap.* 3. *num.* 26. & benè advertit *Rota in Placentina Canon.* 27. *Aprilis* 1682. *§. & ideò licet coram bo. me. Pauluccio.*

11. Additur novissimè exadverso, quòd electio fuerit nulla, uti non facta à majori parte Capituli, sub prætextu, quòd vota absentium contemptorum veniant computanda, ac si essent præsentes, ex *Passerin. de elect. canon. cap.* 11. *qu.* 12. *num.* 112. in Facto allegatas; nam usque in præsentem diem, qua hæc scribimus, quamvis simus in ante-vigilia Congregationis, informationes juris habere non potuimus; sed quidquid dicat *Passerin.* contrariam sententiam sequitur

quitur

quitur *Fognan.in cap.quia propter De elect.num.*40. ubi quòd absentes, & contempti non numerantur, nisi ad effectum ut videatur, an Capitulum sit legitimè congregatum, videlicet, quòd duæ ex tribus partibus sint præsentes, quæ sufficiunt ad repræsentandum Capitulum; sed quoad validitatem electionis vota absentium, vel contemptorum non numerantur, itaut electio sit valida, si à majori parte præsentium facta sit, & ponit exemplum, quòd si ex duodecim Vocalibus quatuor essent contempti, valeret electio facta à quinque ex octo præsentibus: & tamen,si juxtà sensum *Passerini*, habenda esset ratio de contemptis, itauteorum suffragia essent numeranda, electio facta à quinque ex duodecim non substineretur.

12. Verùm in casu nostro cessat omnis altercatio ex duplici inconvincibili fundamento. Primò, quia exadverso erratur in computo; nam numerantur suffragia eorum, qui recesserunt à Capitulo, quæ de jure non sunt numeranda, cùm fecerint se alienos ab electione, adeout totum jus eligendi consolidatum fuerit in iis, qui permanserunt in Capitulo, & electio ab iis facta, habetur pro facta à toto Capitulo, ut probant auctoritates cumulatæ in informatione data in præterita Congregatione super puncto confirmationis;& propterea etiamsi exadverso numerantur dicta duo vota contemptorum, adhuc evidentèr apparet electionem factam à 24. repræsentantibus totum Capitulum, esse factam à majori parte,cùm 22. qui recesserunt, non sint numerandi ex præmissis.

13. Secundò, quia objectum supponit id, quod est in quæstione, nempè quòd prædicti duo Vocales fuerint contempti; cùm igitur ad partes demonstrabitur nullum adesse contemptum,dictum objectum cessat, cùm jam numerari non debeant, & multò minus dicantur contempti, qui non debent, nec possunt commodè intervenire, ut prosequitur *Fognan. in d. cap. quia propter num.* 41. *De elect.* & firmant omnes allegati in præterita informatione super contemptu.

GEORGII DE FIRMANIS

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO JURIS, ET FACTI

Super puncto Foraneitatis

Eminentissimi Domini Card. de Bullione.

1. PRopter oppositiones Eminentissimi Domini Cardinalis Bullionii, Electio Serenissimi Principis Clementis ad Episcopatum Leodiensem non est annullanda, neque retardanda petita à nobis confirmatio; quia Eminentiæ Suæ non competit Jus agendi de contemptu, stante ipsius Juramento, & Statutis Ecclesiæ, & quia ex aliis canonicis rationibus infra dicendis, non erat admissibilis.

2. In ordine ad Juramentum, & Statuta, præmittimus in facto, qualiter Statutis Ecclesiæ cavetur expressè, *Canonicum Foraneum* nullo modo posse negotiis Capitularibus interesse, aut suffragium ferre, etiamsi agatur de re quantumvis ardua, & de Electione Episcopi. *Summ.num.*1.

3. Juxta eadem Statuta Foraneus intelligitur, qui in Festo B.Ægidii, qua die celebratur Capitulum generale, se non exhibet ad residentiam pro illo anno: vel personaliter, juxta rigorem Statuti. *Summ. num.*2. vel per Procuratorem, seu litteras, juxtà Statutum præcedentis mitigativum. *Summ. num.*3.

4. De Statutis hujusmodi servandis Canonici nobiles in eorum receptione Juramentum præstant, juxta formulam præscriptam *in Summ.num.*4.prout juxta eam Eminentiss. Bullionius se Statuta servaturum juravit 3.Aug. 1672. de tempore quo erat actu Cardinalis; Ac tali lege admissus fuit ad residentiam, & ad locum in Capitulo in qualitate Canonici. *Summ.num.*5.

5. Cùm itaque Eminentissimus in præterito Capitulo S. Ægidii se non repræsentaverit, nec personaliter, juxta rigorem, *d.Summ. num.*2. nec per Procuratorem, aut per litteras, juxta mitigationem. *d.Summ.num.*3. Hinc est, quòd Capitulum in qualificandis votis pro electione, tunc imminenti, inter cæteros Foraneos, declaravit etiam Foraneum Eminentissimum Dominum Cardinalem Bullionium. *Summ.num.*6.

6. Neque ad effugiendam Foraneitatem suffragari potest Indultum præservativum à Juramento, concessum à fan. mem. Clem.X. de anno 1675. occasione, qua Eminentiss. D. electus à Capitulo in Præpositum, debebat emittere juramentum à Præpositis emitti solitum, prout ex Brevi exadverso dando, & in *nostro Summ. num.* 7. quia Breve hujusmodi non applicatur ad casum ex quatuor rationibus. Primò, quia Breve concessum est Eminentissimo in qualitate Præpositi, & respectu Præpositura, secundùm quam non habet votum, & non in qualitate Canonici, seu respectu Canonicatus, à quo votum dependet. Secundò, quia Breve nullam facit mentionem de Capitulo S. Ægidii, neque de Foraneitate; undè ad ea, quæ non exprimit, non potest extendi, quia strictè interpretandum. *cap.porrò de Privilegiis.* Tertiò, quia Breve præfer-

servat à Juramento, quod erat præstandum ratione Præpositure augumentativè ad aliud præstitum ratione Canonicatus, & non absolvit à Juramento jam præstito pro Canonicatu. *d.Summ.num.4.& 5.*dum majores obligationes habet Præpositus, quàm Canonicus; undè Eminentissimus, non obstante d. Brevi, remanet adhuc vinculatus obligationi juramenti jam præstiti in qualitate Canonici. *d.Summ.num.4.& 5.* Proindeque obnoxius Statuto Foraneitatis.Quartò, quia ratio, propter quam motus fuit Pontifex, consistit in eo, quòd Eminentissimus ratione Cardinalatus non poterat adimplere obligationes incumbentes Præpositure. ibi: *Tu verò ratione Cardinalitiæ Dignitatis præmissa servare nequeas*; Undè cùm transmittere mandatum Procuræ, vel Epistolam, quæ sufficit. *d. Summ. num.* 3. non sit obligatio inadimplebilis, & cum Cardinalatu incompatibilis: Eminentissimus, neque verbis, neque ratione Brevis est excusabilis à Foraneitate.

7. Minus suffragari potest Privilegium desumptum à jure in *cap. dilectus De Cler.non residentibus*,cum aliis cumulatis in quadam allegatione impressa in Partibus, inscripta : *Memoriale quo ostenditur S.R.E. Cardinales in inferioribus Beneficiis non teneri ad residentiam*, *&c.* Ex ea ratione, quia Cardinales sunt Consiliarii, & Collaterales, ac Coadjutores Pontificis in Ecclesia Universali dirigenda.

8. Quia, omissa disputatione, an, & quomodo ista procedant, quando Cardinalis non residet in Romana Curia,dum iis extra Curiam existentibus,etiamsi actu serviant Ecclesiæ in munere Legati, adhuc non gaudent quibusdam privilegiis, quibus Romæ gauderent, ut videre est post *Gonzal. ad regul.* 8.*Cancell.gloss.*42.*num.*151.

9. Illud est certum, quòd nullum datur privilegium de Juramento non servando, quia promissio facta Deo obligat omnem animam viventem; Et ligaretur Eminentissimus etiam si jurasset ante Cardinalatum,ut voluit *Butrius in cap. sicut nobis num.*2.*De jurejurando*; Undè multò magis, dum juravit quando erat actu Cardinalis. *d.Summ.num.*5.

10. Neque tergiversari potest obligatio sub prætextu, quòd renunciari non potest privilegio concesso Ordini Cardinalitio,quia hic non agitur de Privilegio concesso Ordini, sed de jure votandi in Capitulo, quod competit Eminentissimo, non tamquam Cardinali, sed tamquam Canonico, ideoque tamquam repræsentanti personam privatam: ac propterea per juramentum cedere potuit suo juri privato, seù obligare se ad non utendum tali jure,nisi ad formam Statutorum, illisque servatis, quod nihil commune habet cum gradu Cardinalitio.

11. Ac tale juramentum valere, & sub pœna perjurii obligare tàm Canonicum, quàm Capitulum activè, & passivè ad observantiam Statuti, & Juramenti,voluit *Baldus* in puncto *in cap.cùm omnes De constit.num.*50.

12. Atque hoc est adeò verum, ut ipsemet Eminentissimus agnoverit hanc veritatem, dùm, quando electus fuit ad Præposituram, ne se exponeret periculo transgrediendi religionem juramenti, quod præstare debebat ratione Præpositure; necessarium judicaverit recurrere ad supremam Pontificis authoritatem ad effectum non præstandi juramentum. ibi: *Tibi,ut ad juramentum de servandis supra expressis articulis minimè tenearis, concedimus, & indulgemus. d. Summ. num.*7. Undè insurgit duplex reflexio. *Prima*, quòd ergo, si jurasset, ipse-

ipsemet Cardinalis fatebatur, quod tenebatur observare. *Secunda*, quòd si qualitas Cardinalitia fuisset sufficientèr exemptiva à servando juramento, Frustraneum erat expediri indultum, & concessionem à S. Sede; Atque hinc emergit conclusio, quòd ergo per juramentum jam præstitum in qualitate Canonici, & in statu Cardinalitio potuit se obligare: ac dum ab eo non fuit absolutus, servare tenetur, & se conformare justissimo decreto Capitulari, quo juxta Statuta jurata declaratus fuit *Foraneus. d. Summ. num. 6.*

13. Absque eo quod conqueri possit, declarationem hanc emanasse ipso inaudito, tum quia Capitulum, se obtulit promptum ad examinanda motiva Eminentiæ Suæ, si dignata fuisset scripto transmittere, ut ex repetitis inter Eminentiam Suam, & Capitulum hinc inde litteris. *Summ. num. 8.* Tùm quia Eminentissimus, jurando, ac deinde non transmittendo ad Capitulum S. Ægidii mandatum, facto proprio se fecerat Foraneum, absque necessitate citandi Eminentiam Suam, quia Capitulum, nec processit judicialiter, nec condemnavit, sed tantùm declaravit factum notorium repræsentationis non factæ ab Eminentissimo in Capitulo S. Ægidii, quo posito clarum Statutum, & Juramentum convincunt Eminentissimum esse Foraneum, & in qualificatione votorum, Capitulum per viam notorii de se solo potest declarare absque obligatione citandi Canonicum ita incursum in Statutum. *Passer. de elect. cap. 14. qu. 8. num. 52.*

14. Posita autem foraneitate, clarum remanet, quòd Eminentissimus non potest agere de contemptu; quia contemptus intelligitur is, qui dum absque ullo dubio erat Vocalis, non fuit admissus. At quando certum est Vocalem admitti petentem, non habere vocem in Capitulo, vel esse electorem dubium: Tali casu non admissus, seu etiam expulsus, non potest agere de contemptu, prout egregiè concludit *Passer. in d. cap. 14. quæst. 7. num.* 48. ibi: *Nam non est contemptus, ubi non est injuria, nec injustitia, nec necessitas admittendi aliquem ad electionem: & ibi Capitulum utens jure suo, & expellens modo debito, & legali quem non tenetur admittere, nullam ei facit injuriam, nec est in illum injustum; Igitur ille non habet, undè agat de contemptu contra Capitulum.*

15. Sed etiam posito, & non concesso, quòd Eminentissimus Bullionius non fuisset Foraneus: Adhuc nihilominus non erat vocandus, neque admittendus, ex duplici fundamento facti: ratione propriæ Familiæ, & ratione generali bellorum præsentium.

16. Super hac duplici inspectione, tria præmittimus in facto. Primum, quòd Eminentiss. Dominus, tamquam Magnus Eleæmosynarius Regis Christianissimi, usque ab anno 1671. obstrictus est Majestati Suæ Juramento fidelitatis, ut est notorium, & legitur in libro inscripto: *l'Estat de la France tom. 1. pag. 16.*

17. Secundum, quòd Ducatus Bullionii, detentus hodie à Germano Fratre Eminentissimi D. pertinet ad Ecclesiam Leodiensem, ut videre est ex relatis inter memorias tractatus pacis Neomagensis, ex quo satis est excerpere restitutionem d. Ducatus factam Ecclesiæ de anno 1506. à tunc temporis occupatore, *ut in Summ. num. 9.* Et protestationes factas de anno 1679. à tunc temporis Principe Leodiensi, necnon à Capitulo adversus articulum 28. Tractatus dictæ Pacis circa modernam detentionem ejusdem Ducatus. *Summ. num. 10.*

18. Tertium, quòd Episcopatus Leodiensis est etiam Principatus, & membrum

brum Imperii; ac tali ratione alligatus est fœdere cum Imperatore, & Imperiali Dietæ proclamata admisit, illisque se adstrinxit.

19. His stantibus, Eminentissimus non erat admissibilis ob summum, & maximum interesse inter Ecclesiam, & ejus familiam; nil suffragante, quòd in præcedenti Electione admissus fuerit. Tum quia non potest trahi in exemplum, factum, quod fieri non debuisset. Tum quia tunc pro Juribus Imperii, & Ecclesiæ non dum mota fuerat lis bellica, quæ de præsenti agitatur.

20. Et quamvis cessarent omnia motiva particularia, & particulare interesse: Adhuc Eminentissimus de Jure Canonico non erat admittendus, ex quo non poterat admitti *commodè*, *& sine periculo* ad terminos *cap. quod sicut*, *& cap. quia propter De elect.* considerato utrimque periculo tàm à parte Ecclesiæ, quàm à parte Eminentissimi.

21. A parte Eminentissimi non expediebat Eminentiæ Suæ Dignitatem in præsentis belli circumstantiis exponere periculis, undè non erat vocandus, nec admittendus. *d. cap. quod sicut De electione*.

22. A parte Capituli, attento fœdere, & fœderis conditionibus, gravia incommoda, ac detrimenta timenda fuissent Ecclesiæ, si violasset fœderis articulos; Undè cùm Ecclesia non posset commodè, & sine periculo, non tenebatur admittere. *Passer. de electione cap.* 11. *quæst.* 5. *num.* 33. præcisè in casu non vocandi propter bella.

23. Neque in hoc Eminentissimus habet quod doleat, dum tempore belli, Rex Christianissimus longè arcet ab ipsis Civitatibus Imperialibus captis, tum ab Electionibus, tum à fructuum perceptione, aut usu cujuscumque Juris Vassallos Fœderatorum, ut est notorium, & adduci possunt sexcenta exempla, etiam in casibus ubi nullum timeri posset præjudicium. Undè nil mirum, si pari modo Galli non admittuntur in Terris Fœderatorum, & Imperii, cum tanto majori ratione, quanto major est differentia inter simplices Vassallos, qui excluduntur à Gallo, & Eminentissimum qui est Princeps, & Minister primarius, & Juramento obstrictus Christianissimo.

24. Quamobrem cùm Eminentissimus esset Foraneus juxta Statuta, & declarationem Capituli. *d. Summ. num.* 6. ideoque carens voce; vel non esset admittendus ratione particularis interesse inter ejus Familiam, & Ecclesiam. *d. Summ. num.* 9. *&* 10. vel ratione periculi, & bellorum, tamquam Vocalis, vel inhabilis, vel inadmissibilis; destitutus est Jure agendi de contemptu, & non potest Electionem nostri Serenissimi Principis impugnare, nec confirmationem retardare.

A. JA-

A. JACOMETTI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super puncto Foraneitatis.

1. Vindicata validitate electionis à contrariis oppositionibus super nullitatibus, accedimus ad tuendam illius Justitiam, quæ minus juridicè videtur impugnari sub prætextu contemptus Eminentissimi, & Reverendissimi Dom. Card. de Bullion. contemptus enim non pertinet ad validitatem, sed tantùm ad Justitiam Electionis. *Abbas in cap. in Genesi num. 10. De elect. Fagnan. in cap. quia propter num. 38. & 39. eod. tit. Samuel. de elect. tract. 1. controvers. 7. conclus. 2. num. 3. & alii ab eodem allegati num. 4.*

2. Diximus minus Juridicè impugnari, quia nullus considerari valet contemptus in eo, qui ad ferendum suffragium in electione non erat admittendus, ut sunt *Text. in cap. coram, in cap. bonæ memoriæ, il secundo, & in cap. quod sicut, ubi gloss. De elect.* itaut licèt non fuisset discussum ante electionem, an ille, qui non fuit admissus suffragio privatus fuerit, adhuc substineatur electio si ex post non esse admittendum constiterit. *Miranda in manuali Prælator. tom. 2. quæst. 23. art. 6. conclus. 3. Barbos. in cap. quia propter num. 10. De elect.*

3. Abundè autem probari videtur, quòd Eminentissimus Cardinalis Contradictor emiserit suffragium in electione, quia Statuto Capitulari sancitum est, quòd Canonici Foranei nullum habeant votum in Electione Episcopi. *Summ. num. 1.* Item, quòd quicumque se non exhibuerint, aut præsentaverint ad residentiam in festo Sancti Ægidii, habeantur pro Foraneis eo anno, quo in dicta residentia defecerunt. *d. Summ. num. 2.* Undè cùm Eminentissimus Princeps non se præsentaverit ad residentiam in præsenti anno, consequens est, quòd sit habendus pro Foraneo, nec potuerit uti talis in electione eodem anno secuta suffragari, resistente Statuto, quod licitè condi potuit à Capitulo, & imponi pœna privationis inobservantibus; quia cùm illius observantia fuerit in specie jurata ab eodem Eminentissimo Cardinali, quatenus Statutum quoad impositionem pœnæ non subsisteret ex defectu Jurisdictionis *in cap. statuente,* adhuc est obligatorium in vim conventionis; jurata enim observantia æquipollet stipulationi, *juxta Gloss. in cap. cum aliquibus, verbo firmitate De rescriptis in sexto, Butrius in cap. cùm omnes in sexto volum. vers. numquid autem, ubi Felin. num. 14.* & latissimè *Fagnan. num. 39. & 40. de Constit. Adden. ad Cappellam Tholosanam dec. 406. num. 3.*

4. Tanto magis, cùm Statuta sint antiquissima, diuque, & semper fuerint observata, quo casu præsumitur confirmatio Superioris, maximè præsente, & non reclamante Episcopo, apud quem est omnimoda Jurisdictio in spiritualibus, & temporalibus, ut in terminis quòd servanda sint Statuta condita à

Ca-

Capitulo etiam circa ea de pertinentibus ad Episcopum,ubi hic videt ea observari,& non contradicit. *Felin.in d.cap.cùm omnes sub num.*11.*De Constit.*

5. Non obstat dispensatio Apostolica exadverso allegata ; nam cum relaxatione juramenti, quia ut in nostro *Summ. num.* 7. dictam dispensationem concernere exemptionem dumtaxat à residentia facienda ex causa Præpositure ; Undè cùm Eminentiss. Cardinalis duplici vinculo teneretur ad residendum, altero tamquam Præpositus,altero autem uti Canonicus:relaxatio vinculi, quo tenebatur uti Præpositus,non tollit aliud vinculum, quo tenebatur uti Canonicus ; nam ubi plura sunt obstacula, omnia debent removeri, cæteroquin dispensatus ab uno non censetur dispensatus ab alio. *Pirr. Corrad. in prax.dispens.lib.*9.*cap.*7.*num.*3. *Gonzal.ad regulam* 8.*gloss.*13.*num.*96.*& seqq. Rosa De execut.par.*1.*cap.*4.*num.*357.*Gregor.dec.*87.*num.*17.*Bich.dec.*360.*n.*4. *Royas dec.*48.*num.*6.*& dec.*56.*num.*10.*& in Placentina Canonicatus* 27.*Aprilis* 1682.*§.unde negari non potest,coram bo.me. Pauluccio.*

6. Eoque faciliùs quo causa dispensandi,quæ congruit exemptioni à residentia requisita per Præposituram non sit adaptabilis alteri residentiæ requisitæ per Canonicatum ; nam Papa in Brevi dispensationis respexit ad dignitatem Cardinalitiam, quæ non videbatur posse obligari ad perpetuam residentiam extra Curiam: & hæc fuit ratio motiva relaxandi Juramentum super observantia Statuti, quæ causa cessat in ea residentia ex Canonicatu requisita in festo S. Ægidii, quæ nec perpetua est,neque obligat ad se præsentandum corporaliter,cùm eidem statuto satisfieri valeat per Procuratorem, & etiam per Epistolam, ut *d.nostro Summ.num.*3. itaut potiùs actus obedientialis, quàm residentiæ nomen mereantur, & propterea cùm hæc non repugnent dignitati, & officio Cardinalatus à cessante ratione adjecta in ipsa dispensatione non videntur comprehensa,juxta *text. in l.adigere,ff.de Jurepatronat.*aliàs sequeretur absurdum, quòd dispensatio à dicta residentia in festo Sancti Ægidii emanasset sine justa causa,contra disposita *in cap.super eo*,ubi *Fagnan. nu.*40. *de Bigamis, & in cap.nimis num.*9.*De filiis Presbyterorum.*

7. Minus suffragatur Beneficium Juris communis,desumptum ex *cap.cùm dilectus De Cleric.non resident.* quoniam idem *text.* non loquitur de Cardinalibus privilegiativè, sed illos comprehendit tantum causativè, uti scilicet obligatos ad residentiam Personalem in Curia in obsequiis Summi Pontificis, & servitio Sedis Apostolicæ ; undè cùm absunt à Curia, & manent in ministerio apud Reges,non excusantur à residentia,nec gaudent Beneficio ejusdem *text.* ut observat *Barbos.de offic.& potest.Episcopi allegat.*53.*nu.*17.*& in d.cap.cùm dilectus num.*3. *De Cleric.non resident.*

8. Et sine difficultate in casu nostro ; quia eatenus Cardinales, & alii, qui sunt in Curia addiecti servitio Papæ,excusantur à residentia,vel potiùs habentur pro præsentibus in loco ubi retinent Beneficia, quatenus naturaliter est impossibile eorum præsentia corporalis in duobus locis eodem tempore; at ista repugnantia, & incompatibilitas cessat in ea residentia requisita per nostrum Statutum.*d. Summ. num.*3. cùm eidem satisfieri valeat per Procuratorem, vel Epistolam, ut supra animadversum fuit.

9. Quod comprobavit etiam observantia;nam ubi casus dedit,quòd S.R.E. Cardinales positi sint Canonicatu Leodiensi, hanc residentiam Statutariam semper compleverunt, aut per Procuratorem, aut per epistolam: idemque pra-

ĕticavit etiam Eminentissimus Cardinalis in præsenti Contradictor; undè recurrunt ea, quæ diximus in Informatione super puncto Eligibilitatis, quòd nihil magis est declarativum Constitutionis, aut privilegii, quàm individualis subsecuta observantia.

10. Non obstat, quòd super præmissis Eminentiss. D. Cardinalis auditus non fuerit, quia cùm Capitulum eumdem rogaverit, ut suas defensiones transmitteret, eoque congruè expectato, numquam Procurator constitutus, aut jura transmissa fuerint: indè sequitur rectè fuisse processum ad declarandam illius inhabilitatem, & ad celebrandam electionem sine ipsius suffragio, ut in terminis longè durioribus, nempè de Electore penitùs inaudito, tradunt *Miranda, & Barbosa superiùs allegati*; non relevante appellatione interposita à dicta declaratione incapacitatis, & cæteris actibus, quia appellatio extrajudicialis non suspendit electionem, sed dumtaxat eam retractat ex post, quatenùs actus à quo fuit appellatum justum gravamen contineat. *gloss. magna in cap. non solùm De appellat. in 6.* quam singularem appellat, & sequitur *Abbas in cap. cum nobis olim sub num. 8. in fine De elect.*

11. Nec subsistit, quòd non pateret tutus accessus, ideoque Capitulum debebat mittere ad locum tutum Capitulares, qui examinarent defensiones Eminentiss. D. Cardinalis, juxtà instantiam ab eodem sæpè sæpiùs inculcatam; quoniam quidquid sit an accessus esset tutus quoad personam ipsius Eminentiss. Cardinalis, porrò dici non potest, quod liber accessus ad locum Capituli non pateret ejus Procuratori, & propterea cùm ad hunc effectum non esset necessaria personalis comparitio ejusdem D. Cardinalis, sed defensio æquè benè posset agi per Procuratorem, non dicitur constare de non tuto accessu, ex quo tantùm Principalis securè ad locum accedere non posset, ex deductis per *Fagnan. in cap. ad supplicationem num.* 24. *De renunciat.* ubi quòd si accessus est multiplex, non sufficit probare quòd unus non est tutus, sed justificandum est nullum accessum esse tutum, aliàs probatio non concludit.

12. Eòque minus desumendum est gravamen ex eo, quod Eminentissimus Cardinalis esset in quasi possessione eligendi, & propterea non debuerit dicta quasi possessione privari, donec in petitorio causa suæ incapacitatis decisa non fuerit; etenim istud objectum quod nascitur ex *cap. Consulentionibus* 19. *De jurepatron.* non applicatur ad præsentem hypothesim, in qua antè exercitium dictæ quasi possessionis fuit declarata incapacitas eligendi; tunc enim causa proprietatis absorbet petitorium, neque est locus dispositioni ejusdem *text.* qui prærogativam quasi possessionis admittit in casu tantùm, quo secuta est præsentatio, & institutio antequam non jus præsentantis pateat, ut declarando eundem *text.* notabiliter tradunt *DD.* cumulati per *Rotam coram Priolo decis.* 113. *num.* 33. *& duobus seqq. & decis.* 136. *à num.* 18. *pariter ad plures seqq.* & indubitanter in casu nostro recipienda venit hæc limitatio, quia cùm Statutum ex omissa residentia in festo Sancti Ægidii inducat tantùm inhabilitatem temporalem durante circulo illius anni, non autem perpetuam, si eveniente casu electionis in illo anno foret attendenda quasi possessio acquisita in annis præcedentibus, Statutum redderetur elusorium, & sine virtute aliquid operandi, ut de se patet.

13. Ad evitandam denique confusionem, cum qua proceditur in contrariis protestationibus, supplicantur Eminentiss. PP. separare oppositiones, quæ

funt

fiunt ad impugnandam foraneitatem ab exceptionibus, quæ ſuppoſita habilitate ad ferendum ſuffragium proponuntur ex parte Eminentiſs. Dom. Cardinalis contra validitatem electionis; quæ enim tendunt ad excludendam foraneitatem ex præmiſſis ſufficienter ſublatas credimus, aliæ verò, quæ percutiunt nullitatem electionis non debent exadverſo proponi, quia dum habendus eſt pro foraneo reputatur ad hunc effectum electionis, ac ſi non eſſet de Capitulo; undè libertatem electionis ratione loci, ubi fuit celebrata, dum non controvertitur à Capitulo habente intereſſe, minùs controverti debet ab Eminentiſs. Dom. Cardinali, qui nullum ferre potuit ſuffragium; quoad reliquas ſatisfecimus in Informationibus tàm ſuper puncto confirmationis, quàm ſuper alio eligibilitatis.

GEORGII DE FIRMANIS

ADVOCATI ROMANI

MEMORIALE

Super tota Causa.

1. RESpondendum pro Confirmatione electionis, quia Electus eligibilis, & Electio valida, non obstantibus opponibilibus à Capitularibus diffidentibus, & ab Eminentissimo Bullionio.

2. Pro electione futuri Episcopi Leodiensis, Capitulum, præviis legitimis convocationibus, se congregavit in dicta die vigesima Aprilis, lectis, & admissis Brevibus eligibilitatis, recognitis suffragiis, & compertis quadraginta sex, electi fuerunt tres Scrutatores.

3. At verò deputato ad eligendum, & publicandam electionem Scholastico, qui erat Scrutator, pars minor dissidere cœpit, prætendendo hoc pertinere ad seniorem, ac deindè quod priùs examinanda subsistentia Brevium Eligibilitatis Serenissimi Principis Josephi-Clementis, quæ iam fuerant admissa per votorum pluralitatem, eadem pars minor facta protestatione recessit à Capitulo. Undè pars major quæ remansit, continuato Capitulo, & servatis servandis, processit ad electionem, in qua votis omnium vigintiquatuor unanimitèr electus fuit noster Principalis, pro cujus parte, unà cum Capitulo, humillimè supplicamus pro Confirmatione Apostolica.

4. Interim Eminentissimus D. Cardinalis Bullionius Canonicus, & Præpositus Leodiensis è Galliis profectus Huyetum, petiit Salvo-conductus Fœderatorum, & Militum dimissionem; Cùmque obtinere non valeret, præsertìm quia obstabat Statutum ab Eminentia Sua iuratum, ac semper observatum, ex cujus dispositione non repræsentantes se in Capitulo S. Ægidii, sunt Foranei, non habentes vocem pro eo anno: Eminentissimus appellavit, & nunc nostræ Confirmationi contradicit.

5. At quia de eligibilitate non potest dubitari, protestatio Capitularium dissidentium est frivola, & prætensiones Eminentissimi Bullionii insubsistentes, speramus absque retardatione electionem confirmandam.

6. In ordine ad Eligibilitatem clarissimæ sunt Concessiones Apostolicæ tàm ante, quàm post assecutionem Ecclesiæ Coloniensis, dum Innocentius XI. fa. me. indulsit, ut si contigisset vacare Ecclesias Colonien. Hildesimen. & Leodien. Serenissimus noster esset eligibilis ad easdem Ecclesias Colonien. Hildesimen. & Leodien. & ad quamlibet illarum. *Summ. Eligibil. num. 1. lit. B.*

7. Et post assecutam Ecclesiam Colonien. Alexander VIII. confirmavit, ut quandocumque de novo vacarent Ecclesiæ Leodien. & Hildesimen. idem Serenissimus esset eligibilis ad easdem Ecclesias Leodii, & Hildesheim. *d. Summ. n. 1. litt. H.*

8. Ne-

8. Neque hujusmodi Eligibilitas amissa est,ex quo Serenissimus post confirmationem Coloniensem continuavit retinere Ecclesias Frisingen. & Ratisbonen. quia retentio sequuta est cum authoritate Sedis Apostolicæ,quæ in his facultatem habet dispensandi,ac dispensare consuevit cum Principibus *(a)* prout Innocentius XI. expressè dispensavit cum nostro Serenissimo, ut unà cum Coloniensi retineret Frisingen. & Ratisbonen. *d.Summ.num.2.lit.G.*

9. Et quamvis dispensatio fuerit ad certum tempus, donec, & quousque assequutus esset pacificam possessionem, seù quasi possessionem regiminis, & administrationis Ecclesiæ Coloniensis, & honorum illius Mensæ.*d.Summ.n.2. lit.G.* Nihilominùs, tempus hujusmodi adhuc durat, quia adhuc Princeps non est in possessione, seù quasi possessione regiminis Ecclesiæ Coloniensis,ut usque ad evidentiam firmatum est in allegationibus jam datis, præsertim in ea Jureconsultissimi *D. Petri de Fusco.*

10. Fortiùs, quia hactenùs duravit etiam causa motiva concessionis retentionis; Etenim Innocentius XI.ideò voluit ut Princeps retineret Ecclesias Frisingen. & Ratisbonen. donec & quousque assequeretur pacificam possessionem Coloniensis, quia turbatis Coloniæ rebus, nolebat arctare Principem ad dimittendum, ne subtraheret modum se substentandi; Ac propterea voluit,ut donec posset habere undè substentaretur à Coloniensi: Interim posset retinere Frisingen. & Ratisbonen.ut statum suum juxtà natalium amplitudinem,& Pontificalis Dignitatis exigentiam tenere valeret, prout sunt verba Pontificis in Brevi confirmatorio Electionis Colonien.

11. Quòd autem Serenissimus Princeps hactenùs non potuerit se substentare ex fructibus Ecclesiæ Colonien. & oportuerit ut se substentaverit ex redditibus Frisingæ, & Ratisbonæ est res notoria, ex quo est notorium,quòd armis debuit expugnare, & recuperare Bonnam, Arcem munitissimam, quæ est residentia Archiepiscopalis, Kaiservert, & Nuitzium; subindeque successere continuatæ devastationes, excursiones, incendia, contributiones; Itaut absque sua culpa nullam utilitatem retraxerit ab Ecclesia Coloniensi,& indiguerit aliis redditibus ad se, & Ecclesiam Coloniensem substentandam, prout ex relatione, quæ heri 14. Julii è Colonia pervenit, & consignata Sanctissimo apparet à Serenissimo singulis annis plura millia florenorum refundi pro necessitatibus Archiepiscopatus. Undè hactenùs duravit ratio Causæ finalis, pro qua retentio concessa fuit, ut scilicet se, ac suam Dignitatem posset substentare ex fructibus subministratis à Frisinga, & Ratisbona, quia non poterat subministrare Colonia; Et causæ finalis ratio non solùm conservat, quod imò ampliat dispositionem. *(b)*

12. Hæc sunt adeò publica,& vera,ut CapitulaEcclesiarū Frisingæ,& Ratisbonæ non elegerint alium Episcopum,prout elegissent;Et Sancta Sedes non omisisset providere de legitimoPastore,si post adepta dispendiosam,& non fructuosam possessionem Ecclesiæ Coloniensis, expirasset indultum retentionis.

13. Imò hoc ampliùs habemus, quòd S. Sedes post adeptam possessionem Co-

(a) *Can.qui plures cum duobus sequ.21.quæst.1.Compostellanus,& Hostiensis in cap.cùm nobis De electione. Altesrra in Decretales Innocentii III.in dicto cap.cùm nobis.*

(b) *Gothofredus ad l.cùm mater 77. §. dulcissimis, ff.de legatis 2.Cravetta consil.460.num.7.Jul.Clarus Sententiar.lib.3.§.testamentum quæst.76. num.1.*

Colonienfem, non folùm confirmavit eligibilitatem ad Ecclefias Leodien. & Hildefimen. verùm etiam duobus,& ultrà annis poft, nempè anno 1691. cùm defunctus effet Coadminiftrator Ecclefiæ Frifingen.concefsit novum Coadminiftratorem, quod non feciffet, fi Ecclefiæ fuiffent vacatæ, feù tempus retentionis fuiffet expiratum; Imò ex hoc præfumitur nova difpenfatio. *(c)*

14. Eoque minùs credi poterat expiratum, ex quo S. Sedes retentionem concefferat,non folùm ex dicto motivo fubftentandi Dignitatem,verùm etiam contemplando, quòd Serenifsimus Elector Dux Bavariæ contra Hoftes Fidei ftrenuè pugnando in Hungaria, tùm fanguinem, tùm paternos, & avitos thefauros, è quibus protulit nova, & vetera, piè profuderat Caufa Fidei; undè non poterat fubminiftrare noftro Serenifsimo Electo neceffaria pro recuperatione pertinentium Archiepifcopatui Colonienfi; Ideoque retentio conceffa fub hac contemplatione non potuit credi expirata, quando finis contemplatus nondum eft effectuatus, itaut concefsio fuiffet inutilis. *(d)*

15. Et omifsis aliis, illud eft incontrovertibile, quòd Serenifsimus Princeps femper fuit in bona fide, & credidit fe conformare difpofitionibus Apoftolicis, & Sanctæ Sedis, cui fe profitetur filium obedientifsimum; Et ideò non potuit amittere gratiam eligibilitatis, dum pro ea confervanda fola fides fufficit, ex quo è contra fola præfumptio, temeritas, & aufus temerarii merentur gratiæ amifsionem,ut ex Concilio Lateranenfi,& facris difpofitionibus. *(e)*

16. Minùs prætendi poteft amiffam eligibilitatem ex Coadjutoria Hildefimen. ex duplici ratione, quia fcilicèt non dum eft expedita, & non inducit incompatibilitatem, nifi poft mortem Coadjuti, & quia ad effectum, ut Ecclefiæ defendi pofsint adverfus tentamina Principum finitimorum, illa eft intentio S.Sedis, ut iftæ tres Ecclefiæ regantur fub uno, & eodem, dùm ita expedit,Imò ita neceffe effe in Germania tradunt *Fagnanus*, & Cardinalis *Pallavicinus. (f)*

17. Neque prætendi poterat,ut nofter Serenifsimus ad hoc ut poffet eligi ad Leodienfem, debuiffet priùs dimittere Frifingen. & Ratisbonen.quia nunquam hactenùs auditum eft, quòd debeat dimitti certum pro incerto. Ac fi Ecclefiæ deberent priùs dimitti; In primis hoc fieri nequit, quia pro dimifsione Epifcopatus non fufficit, ut quis dicat dimitto, ex quo etiam eft neceffaria authoritas Pontificis, qui acceptet dimifsionem, aliàs nihil valet. (g)

18. Ac prætereà, fi ftante Brevi Apoftolico, adhuc pro eligibilitate requi- re-

(c) *Gabriel.commun.conclu∫.lib.1.tit.de præfumpt.conclu∫.8. num.11.ver∫. tenendo primam opinionem.Rebuffus in praxi tit.de Difpen∫at.à num.2. Suarez lib.6.de legibus cap.13.num.23. & feqq.Sperellus deci∫.115.num.2.& feqq.Rota in recent.par.8. deci∫.16.num.8.*

(d) *Cap.∫i Papa 10.§.∫i autem ver∫. cùm enim jure communi De privileg. in 6.Gloſſa in cap.in his,verbo ex indulgentia De privileg. l. ∫i prætor,ff. de judic.l. Titia 34.§.1.ubi Bart.& Gotbofredus,ff.de leg.2. Riminaldus junior con∫. 590. num.16.& 17.*

(e) *Cap.de multa 28.De præbendis, cap.dudum 59. De electione, Extravag. Execrabilis De præbend.Concilium Tridentinum ∫eſſ.7.cap.4.de reform.*

(f) *Fagnanus in cap.dudum 54.De elect. Cardinalis Pallavicinus in hiftor. Concil.Trident.lib.24.cap.12.num.11.in fine.*

(g) *Cap.admonet,cap.quod in dubiis, cap.ni∫i pridem, & cap.fin.De renunc. & Canoniftæ, ac deci∫iones poft Garziam De Benefic.par.11.cap.3.num.223.*

reretur dimiſsio præcedens electioni, jam Breve eligibilitatis ad nihil ſerviret, quia poſt dimiſsionem, de ſui natura ſolutus à priori Eccleſia eſt eligibilis ad aliam, abſque ope Indulti Apoſtolici; Et ideò in Electione Colonien. unus ex concurrentibus volebat dimittere Epiſcopatum, cui præerat, ut remaneret eligibilis; Et conſequi non potuit, quia Superior recuſavit acceptare dimiſsionem, juxta authoritates mox allegatas. *(h)*

19. Et licèt in noſtro Brevi eligibilitatis legatur, quòd vacare debeant Eccleſiæ Friſingen. & Ratisbonen. Nihilominùs vacatio non eſt appoſita per modum conditionis adimplendæ ad effectum acquirendi eligibilitatem, ſed modus impoſitus ad obſervandum poſt adeptam poſſeſsionem Eccleſiæ, ad quam erat factus eligibilis.

20. Undè licèt Sereniſsimus retinuerit Eccleſias, & non dimiſerit, quatenus non duraret adhuc tempus indultum à S. Sede, prout verè durat, objici poſſet, quòd non fuit adimpletus modus præſcriptus, & non è contra quòd fuerit amiſſa eligibilitas, quæ conceſſa fuerat pro bono Eccleſiæ, & Fidei, ne aliàs gratia deſtruatur ſine cauſa ab ipſa gratia. *(i)*

21. Hodie verò, quo jam Sereniſsimus reperitur in Eccleſia Colonienſi, & poſtulatus ad Hildeſimenſem, & Electus ad Leodienſem, ex quo jam completur intentio S. Sedis conſtituendi in his tribus Eccleſiis eumdem Defenſorem pro bono Eccleſiarum, & Fidei, prout utillimè expertum eſt per ſeculum; & ultrà ſub Auguſta Domo Bavarica, quæ tres haſce Eccleſias ſuis viribus Fidei conſervavit illibatas, pendet à paterna charitate Sanctiſsimi D.N. determinare quid faciendum ſit de Eccleſiis Friſingenſi, & Ratisbonenſi, dum noſter Sereniſsimus filiali ſua obedientia in omnibus ſe ſupponit voluntati Sanctitati Suæ, quæ pro ſuo Supremo zelo diſponet, prout magis in Domino expedire judicaverit.

22. In ordine ad Electionem cognoſcitur manifeſtè valida ex ſola lectura Inſtrumenti Electionis. *Summ. ſuper d. puncto num.* 1. cui ſtandum eſt, & pleniſsimè probat in hac materia, ex doctrina *Innocentii*, *Doctorum*, & *Rotæ.(k)* Et ex eo conſtat de congregatione Capituli in die ſtatuta. *litt. A.* prævia legitima convocatione. *litt. B.* electione trium Scrutatorum. *litt. I. & X.* deputatione publicatoris. *litt. M.* Scrutinio facto. *litt. Z.* recognitione votorum. *litt. AA.* & omnium votis electione ſequuta, & publicata. *BB.* Undè adimpletis punctualiter requiſitis numeratis per *DD. in cap. quia propter* 43. *& alibi De elect.* *(l)* validitas eſt incontrovertibilis.

23. Nihil detrahit proteſtatio minoris partis diſsidentis, & abeuntis ſub prætextu examinandi Brevia eligibilitatis, quia quoad merita, in hac diſcuſſione coram Confirmatore, oſtenſa eſt firmitas eligibilitatis; Et pro ordinatoriis electionis, exceptio non erat attendenda, quia examinare ſubſiſtentiam non per-

(h) *Garzias loco citato.*

(i) *Gonzalez ad Regulas Cancellar. gloſſ.* 11. *num.* 72. *Cravetta conſ.* 70. *num.* 5. *&* 8.

(k) *Innocentius in cap. innotuit num.* 3. *De elect. Joannes Andr. ibid. num.* 20. *DD. in cap. Eccleſia veſtra il* 2. *De elect. Rota in recent. deciſ.* 156. *num.* 6. *par.* 12.

(l) *Fagnanus in cap. quia propter De elect. à num.* 37. *ad* 66. *Pirhingh. in Jur Canon. lib.* 1. *tit.* 6. *ſect.* 3. *Lavorius variar. lucubrat. tit.* 4. *de elect. cap.* 19. *à num.* 127.

pertinebat ad Capitulum; *(m)* Undè prætextus appellandi, & appellatio fuit frivola, & illa non obstante, recedentes haberi debuerunt pro Extraneis, & validè procedi potuit ad electionem à majori parte remanente, ut est casus, & decisio Textualis, & firmant Doctores. *(n)*

24. Parum refert, quòd remanentes non constituerent duas tertias partes Capituli, quòdque adhuc superessent alii dies habiles ad eligendum; quia sufficit, quòd esset pars major, ut docent *Abbas, Romanus, Rota*, & alii, mox allegati, quòdque Capitulum esset actu congregatum, prout erat in casu nostro, etiamsi dies non fuisset peremptoria; *(o)* Undè discessus ex frivola causa non obstabat electioni faciendæ à majori parte. *(p)*

25. Neque parti discedentium ullam addidit præponderantiam discessus una cum ipsis D.Decani, qui erat Caput, & Præses Capituli, quia *facto Præsidentis Capituli nullo, vel injusto nulla est obligatio obtemperandi, & potest major pars Capituli ad electionem procedere, etiamsi aliqui ipsimet Congregationis contradicant; sufficit enim quòd ipsi sint vocati, & congregati, qui si nolunt pro suo libitu suffragari, non impeditur aliorum Electio*, ut sunt verba *Rodriguez, Castellin.* & *Peyrin.* *(q)* relata per *D.Jandis* in fine super alio puncto Eligibilitatis.

26. Nulliusque momenti sunt oppositiones de Seniore,& non Juniore ex Scrutatoribus deputando ad publicandam electionem, quia Capitulum deputare potest quem maluerit; *(r)* Nec de aliquot Vocalibus non assistentibus Missæ de Spiritu Sancto,quia non est de substantia, nec de necessitate;*(f)* Imò in facto omnes descripti fuerunt inter legitimos Vocales, quamvis Missæ non interfuissent. *d.Instrumento litt. A.*

27. Ac demùm vanus omninò est rumor voti coacti Baronis de Surlet junioris, quia in actu Capituli Electionalis, in ipso Capitulo in facie omnium,& utriusque Patrui protestatus est de libertate. *Summario Electionis num.2. litt. B.* & post electionem in alio Capitulo præsente Decano, & aliis Decano adhæren-

(m) *Cap.cùm inferior De majorit.& obedient. Rota coram Millino dec.420. num.9.Cardinalis de Luca De Canonicis disc.27.num.24.Spada conf.116.num. 14.lib.3.Passerinus De elect.cap.14.qu.8.num.56.*

(n) *Cap.cùm nobis olim 19. De elect. ubi Abbas num. 10. Ancharanus ibid. num.1.& 10.Butrius num.7.& 33. Romanus conf.152.num.15.& 16. Rota coram Millino decis.410.num.2.& 420.num.1.*

(o) *Authoritates mox allegatæ, & Passerinus cap.11.quæst.11.num.101.*

(p) *Ultra allegata Joannis Andreæ in d.cap.cùm nobis De elect.num.3. Gonzalez Tellez ibid.num.13.*

(q) *Rodriguez quæst.regul.tom.2.quæst.51.artic.11. in fin. vers.ad tertium respondetur,Castellinus De Elect.cap.13.num.22.Peyrinus tom.1.par.1. cap.31. §.10.vers.Dico quartò.*

(r) *Glossa in cap.sicut De Elect.in 6.verbo per unum,Geminianus ibid.num. 4.Panormitanus in cap. quia propter nu.10. De Elect.Tamburinus De Jure Abbatum tom.1.disp.5.quæst.6.num.22.Bais.in Director.Elect.par.3.cap.33.n.4.*

(f) *Bais.in Director.Elect.par.1.cap.24.Sigismundus à Bonon.eod.tract.par. 1.cap.2.dub.20.num.1.Wamesius conf.16.num.43.de Elect.lib.1. Passerinus cap. 15.num.3.*

rentibus.*litt.C.* & iterùm per publicum Instrumentum.*d.Summ.num.*3.& ipse non reclamat. *(t)*

28. Undè firma remanet,& inconcussa validitas electionis, & frivola diffidentium machinamenta penitùs eversa, dùm cæteroqui credimus de attentata per ipsos electione non loquuturos, nè audiant S. Bernardum cum Sacris Canonibus objurgantem: *(u) Stat quippè sententia Ecclesiastica, & authentica post primam Electionem, non esse secundam; Celebrata proindè prima,quæ secundò præsumpta est, non est secunda, sed nulla.*

29. In ordine ad Eminentissimum Bullionium, ad præcidendas moras, plenè satisfacimus, tùm iis, in quibus Eminentissimus dici potest legitimus Contradictor, tùm aliis extra ejus agendi Jus, indicatis in protestatione, seu protestationibus productis,dùm cæteroqui cum Eminentia Sua unicè disputandum esset super unico puncto prætensi contemptus,dùm Jus agendi,& excipiendi unicè ab eo quod Actoris, vel excipientis interest, mensurandum est. *(x)*

30. De prætenso contemptu conqueri non potest, quia facto proprio,suoque juramento se exclusit à Capitulo, & non exclusus à Capitularibus, dum Eminentissimus actu Cardinalis juravit se Statuta servaturum. *Sum. super Oppositionibus nu.*4. Undè cùm Statuto caveatur, ut qui volet fructus facere singulis annis debeat se repræsentare in Capitulo S.Ægidii. *d. Summ. num.*1.*litt. G.* alioquin pro anno, quo se non repræsentat habeatur pro Foraneo. *litt.I.* ideòque non habet vocem, nec potest interesse in Capitulis, & in electione Episcopi. *litt.O.*

31. Cùm Eminentissimus Princeps hoc requisitum pro faciendis fructibus, & habenda voce necessarium non adimpleverit. *d.Summ.num.*7. ejus non admissio,non est injusta exclusio à Capitulo,sed justa observantia Statuti,& Juramenti,quod eò magis servari debet ab Eminentia Sua, quò magis est in majori Dignitate constituta. *(y)*

32. Neque obligatio hæc servandi juramentum præstitum, soluta remansit ex Brevi san.mem. Clementis X. *d. Summar. num.*5. quia obtentum respectu Præpositura non suffragatur ratione Canonicatus distincti à Præpositura, (z) præservativum à juramento præstando, non tollit jam præstitum, (*a*) super aliis articulis, non juvat pro articulo repræsentationis in die S. Ægidii non expresso,(*b*) & continuando se repræsentare per plures annos post dictum Breve. *dict. Summar. num.6.litt. E. cum seqq.* facto suo per observantiam inter-

(t) *DD.in cap.Causam De offic.deleg.& in cap.Consultationi*28.*de Sponsal. Passerinus cap.*4.*num.*12.*& seqq.Malcret.pag.*4.*col.*4. *Samuel tract.*2. *contr.*5. *num.*13.*disp.*1.

(u) *S.Bernardus Epist.*111.*aliàs* 126.*circa med.*

(x) *Cujacius ad l.*7.*ff.de Servis exportand.*

(y) *Textus in cap.Cùm quidem* 12.*de Jurejur.*

(z) *Cap.Pastoralis,ibiq.Gloss.de privileg.Abbas in cap.ad aures num.*7. *de rescript.Felinus in cap.Postulasti num.*2.*eod.tit.*

(a) *Romanus cons.*379.*num.*12.*Riminaldus junior cons.*355.*num.*36.

(b) *Franchus in cap.*1.*in fine De Jurejur.in* 6.*ibique Passerinus nu.*36. *Rota coram Zarate decis.*9.*num.*12.*& in recent.decis.*247.*num.*16.*par.*11.

pretativam ostendit Breve non suffragari. (c)

33. Nec excusat Dignitas Cardinalatus, quia non assistit in Curia (d) repræsentatio non est incompatibilis, neque cum Cardinalatu, neque cum existentia in Curia, imò in Conclavi, tàm alii Cardinales, quàm ipse Eminentissimus non omiserunt adimplere Statutum, & Juramentum. *d.Summ.num.6. per totum.* Undè etiamsi de Jure esset exemptus, adhuc teneretur vigore juramenti, præsertim in re licita, & facilè adimplebili. (e)

34. Nequaquam replicando, pro pusilla omissione durum videri amittere rem tanti æstimabilem, quia novum non est pro paucis aureis, equo, aut falcone non misso, devolvi Regna, & Provincias; Imò ex quo pusilla res est, eò fortiùs adimplenda, cùm potiùs excusandus, si esset ardua, & impossibilis. (*f*) Et recurrit semper juramentum, quòd sivè magna, sivè pusilla, juramentum licitum servandum est. (g)

35. Hinc nequit prætendere manuteneri in possessione suffragii, quia quotiès ad actum requiritur certa forma singulis annis servanda, prout in casu nostro, ad faciendos fructus, & suffragandum, singulis quibusque annis requiritur repræsentatio; Ista non adimpleta, non datur possessio manutenibilis ex observatis, & relatis per *Posthium De manutenendo*, & *Passerinum De electione*. (*h*)

36. Subindè cessat querela, quòd non auditus declaratus fuerit Foraneus; Nam præterquamquod Capitulum sæpiùs invitavit Eminentiam Suam ad scribendas rationes. *d.Summar.num.12.litt.B.* & *num.*14. satis superque auditus dici potest ex tot utrinque transmissis epistolis, quæ supplent præsentiam ex *Duareno*, & cumulatis per *Genuam De scriptura privata.* (*i*) Ulteriùs in facto aperto, & numquam negabili, Capitulum in qualificatione votorum, Vocali non vocato, de Jure declarare potest hunc, vel illum Capitularem destitutum esse requisitis, & non vocandum, neque admittendum, (*k*) & loco informationis Facti, stabat confessio Eminentissimi, quòd non se repræsentaverat: & pro informatione in Jure loquebatur Statutum. *d. Summ.num.*1. & 2. & juramentum Eminentiæ Suæ. *eodem Summar.nu.4.*

37. Minùs prætendi potest nullitas, & invaliditas Statutorum, quoniam è contra patet, nostra Statuta producta fuisse authoritate Apostolica, qua Cardinales Legati utebantur. *d.Summar.num.1.litt.B.* & confessus est Eminentissimus Bullionius confessione irretractabili facta Pontifici. *d.Summar. nu.5.* ulteriùs

(c) *DD.in cap.Cùm dilectus De consuet.& in l.Minimè, ff.de legib. Rota coram Mantica decis.*120.*num.*5.*& in recent.decis.*253.*num.*9.*par.*15.

(d) *DD.in rub.& cap.Cùm dilectus De Cleric.non resident.Germonius De indultis Cardinal.§.Tibi quoad vixeris nu.*10. *Hurtado De Resident.Sum.Pontific.resol.*8. *nu.*16. *& De Resident.Canonic.resol.*4.*num.*39.

(e) *Cap.Quærelam* 10.*de Jurejur.*

(f) *Cap.Quintavallis* 23.*de Jurejur.*

(g) *Cap.Quanto* 18.*de Jurejur.*

(h) *Posthius De Manut. obser.*33.*nu.*25.*&* 28.*& vot.seu decis.*646.*num.*15. *Passerinus cap.*14.*num.*38.*&* 39.

(i) *Duarenus disput.anniverʃ.cap.*45.*Genua lib.*3.*tit.de Epist. num.*7.

(k) *Passerinus De Elect.cap.*14.*num.*52.*vers.circa eum, & cap.* 11. *quæst.* 8. *num.*72.

teriùs per lapſum ſeculi, & ultra ab illorum compilatione, confirmatio Apoſtolica præſumitur, *(l)* & Eminentiſſimis Patribus innoteſcit Statuta noſtra confirmata fuiſſe à Pio IV. cõfirmatione coæva confirmationi Concilii Tridentini. Quin imò pro Statutorum validitate Confirmatio non eſt neceſſaria, qui a ſufficit ſola poteſtas Capituli, etiamſi eſſent pœnalia: *(m)* & in puncto votandi in electionibus, quòd poſſit Capitulum ſtatuere quid requiratur, ſatis docuit *Gloſſa* pluribus in locis. *(n)* Et quamvis Statutum noſtrum eſſet nullum, cùm non agatur de re illicita, adhuc ſervandum eſt ratione juramenti. *(o)*

38. Quòd ſi prætendatur, Statuta particularia non comprehendere S.R.E. Cardinales, ex quo Statuentes non habent poteſtatem legislativam in Cardinales in ſtatuendo, hæc diſputatio procederet, ſi quæreretur de Statuto faciendo, vel de viribus Statuti jam facti, & conſiderato Statuto nudo, in quo caſu non verſamur. Secus verò in caſu, prout eſt noſter, An Cardinalis, qui juravit ſe ſervaturum tale Statutum, teneatur illud ſervare, quia tunc non eſt Statutum, quod ſibi ſubjiciat Cardinalem, ut eſſent termini alterius quæſtionis in abſtracto, ſed eſt Cardinalis, qui ſua voluntate ſe ſubjicit Statuto, & ad illius obſervantiam ſe obligat, quo caſu ob Religionem juramenti tenebitur obſervare. *(p)* Et ſuo ipſe juramento excluſus, non poteſt dici contemptus, nec conqueri de injuſtitia, quia patitur legem, quam Deo vindice advocato in ſe ipſe tulit, quamque diù religiosè obſervavit, non tamquam actum facultativum, ſed tamquam ſatisfactionem juramenti: qui actus abſque ulla interruptione per annos decem, & ſeptem continuati, nequaquam referri poſſunt ad meram voluntatem, quando adeſt obligatio juramenti, ad cujus adimplementum, effectus de jure ſunt referendi. *(q)*

39. Ultra Foraneitatem, ex aliis etiam rationibus Capitulum non debuit admittere Eminentiſſimum Bullionium, ut innuitur Eminentiæ Suæ in ultima Capituli epiſtola. *Summar. contra prætextus dilationis num. unico*, per hæc verba: *Propter etiam alias rationes uberiùs poſtmodùm deducendas, & ubi opus inſinuandas.*

40. Una ratio eſt, quòd de jure vocandus, ſeù admittendus non eſt, ubi commodè, aut ſine periculo venire, aut admitti non poteſt, ut volunt Canones, & Canoniſtæ. *(r)* Et ſtantibus Bellis, non poterat Eminentiſſimus venire ſine periculo, ut cognovit ipſemet, dùm petiit procurari ſibi paſſa-portus à Fœderatis, & Milites dimitti. *Summar. ſuper Oppoſitionibus num.* 8. Non poterat Eccleſia admittere, *(ſ)* quia ſubortæ fuiſſent ſuſpiciones in damnum Eccleſiæ apud

(l) *Rota coram Seraph. deciſ.* 1042. *num.* 2. *& in recent. deciſ.* 83. *n.* 10. *par.* 10

(m) *Fagnanus in cap. cùm omnes num.* 37. *de Conſtit.*

(n) *Gloſſa in cap. Cùm in Eccleſia* 33. *in verb. Si commodè De Præbend. & Dignitat. in* 6. *& in cap. in Geneſi* 55. *verb. de conſuetudine De elect.*

(o) *Cap. Quanto* 18. *de Jurejur. Baldus in cap. Cùm omnes De Conſt. num.* 50.

(p) *Cap. Si verò* 8. *& cap. Quanto* 18. *de Jurejur.*

(q) *l. hujuſmodi* 84. *§. Cùm Pater, ff. de legat.* 1.

(r) *Cap. Quia propter verb. Commodè, ubi Gloſſa, & Abbas num.* 5. *cap. Coram De elect. cap. Quod ſicut, ubi Butr. num.* 24. *eod. tit.*

(ſ) *Paſſerinus cap.* 11. *num.* 33. *Abbas in cap. Coram* 35. *nu.* 3. *de Elect. Baldus in cap. Cùm inter* 18. *num.* 2. *de Elect. Tholoſ. de Elect. cap.* 14. *num.* 13. *Lavor. tit.* 4. *cap.* 17. *num.* 12.

apud Fœderatos, dum Eminentissimus est juratus Minister Regis Christianissimi, qui bella gerit contra Fœderatos, & contra ipsam Ecclesiam Leodiensem; qua etiam ratione Eminentissimus se agnovit inter non admissibiles, dum in scripturis fassus est destitisse à mittendo ad Capitulum post bella incœpta.

41. Altera causa est, quòd Oppidum Bullionii pertinet ad Ecclesiam, & usque ab anno 1658. sublati sunt omnes prætextus repræsaliarum, quia completa solutio floren. 150.mil. & reportata quietatio. *Summar.super Oppositionibus num.*20. Et nihilominùs Celsissima Domus Eminentissimi, adhuc detinet occupatum, absque eo quod Eminentissimus refundat occupationem in solum Germanum fratrem, dùm etiam Eminentia Sua in actibus tùm privatis, tùm publicis se qualificat ex Ducibus Bullionii, quod nomen competit soli Episcopo Leodiensi; undè ejus interventui in maximo electionis actu,ubi & in eventu electionis,Ecclesiæ jura magis periclitari poterant,obstare videbantur Canones,& Concilium Tridentinum. (*t*)

42. Undè credimus irrefragabiliter ostensum, Eminentiss. Dominum non posse conqueri de contemptu, ex quo erat tùm Foraneus inhabilis, tùm duplici ex capite bellorum, (*u*) & interesse inadmissibilis.

43. Et ex his resultat Eminentissimum non potuisse prætendere per ejus appellationem retardari debuisse electionem, quia Capitulum, cujus ad eligendum Jus erat certum,non debebat desistere propter appellationem, nullum,vel incertum jus habentis: imò etsi jus D.Cardinalis fuisset certum,adhuc Capitulum procedere posset ad electionem, appellatione non obstante; (*x*) Et multò minus locus est prætensis attentatis, ex ea solidissima ratione, quia propter contemptum electio non est nulla, licèt postea, probato contemptu, sit irritanda;(*y*) Undè si intrarent attentata, de quorum natura est, ut ante meritorum discussionem electio revocetur,jam per solam appellationem consequeretur ante cognitionem sui contemptus, quod nonnisi post contemptum declaratum, Canones fieri debere præscripserunt.

44. Demùm non est immorandum in prætensa nullitate Electionis sub prætensa oppressione Capituli; tùm quia hæc exceptio, si subsisteret,pertineret ad Oppressos, & non ad alios; tùm quia Capitulum fuit in plenissima libertate, ut toties protestatum est in litteris ad Eminentissimum, præsertim in *Summar.super Oppositiou.num.*16. tùm quia Capitulum dominabatur armis, ut fatetur ipsemet Eminentissimus in protestatione producta; tùm quia omninò tollitur oppressionis umbra ab eventu electionis in personam nostri Serenissimi Electi, juxta inclinationes Capituli, non juxta genium Armatorum.

45. Quamobrem attenta indubitabili Eligibilitate, Electionis validitate,& confutatione omnium undecumque opponibilium, speranda petita Confirmatio, pro qua absque retardatione supplicamus, nè propter diuturnitatem præjudicetur Ecclesiæ.

EJUS-

(t) *Cap.Prædia cum seqq.*12.*quæst.*2.*Tridentinum sess.*22.*de Refor. cap.*11. *ubi Barbosa.*
(u) *Rolandus cons.*68.*num.*23.
(x) *Passerinus cap.*32.*num.*6.
(y) *Cap.Bonæ* 36.*de Elect.*

EJUSDEM ALLEGATIO

JURIS, ET FACTI

Super oppositionibus adducendis pro parte Eminentissimi Domini Cardinalis Bullionii.

1\. Ecclesia Leodien. gubernatur Statutis antiquissimis. *Sum. num. 1. litt. A.* legitimè conditis in actu Visitationis à Cardinalibus Legatis. *litt. B.* & ab ipsa Sancta Sede approbatis. *litt. C. & D.* Eaque tenetur legere, & addiscere quilibet ex Canonicis in ipsorum prima residentia. *litt. E. & F.*

2\. In Statutis hujusmodi inter cætera cavetur, ut ultrà primam residentiam, quilibet Canonicus singulis annis se repræsentet in Capitulo Sancti Ægidii pro secunda residentia. *d. Summ. n. 1. litt. G.* sive personaliter. *d. litt. G.* sive per Procuratorem. *litt. L.* & *Summ. num. 2.* Alioquin qui se non repræsentat, fit Foraneus, & non potest petere absentiam gratiosam. *litt. N.* & qui se repræsentat, sed deindè non residet, est pariter Foraneus. *litt. I.* sed est in arbitrio Capituli concedere huic repræsentato absentiam gratiosam. *litt. L.*

3\. Canonicus autem qui est Foraneus, pro anno illo Foraneitatis, nullo modo gaudere potest voce activa, neque interesse actibus Capitularibus, etiamsi tractandum sit de rebus arduis, atque etiam si ageretur de electione Episcopi, Præpositi, vel Decani. *Summ. d. num. 1. lit. O.*

4\. Pro observantia Statutorum hujusmodi, nec non consuetudinum Ecclesiæ, quilibet novus Canonicus in sui admissione ad primam residentiam tenetur præstare juramentum de illis observandis, & Canonici Nobiles jurant sub formula præscripta, quæ datur *in Summ. num. 3.*

5\. Eminentiss. Princeps D. Cardin. Bullionius anno 1672. dum esset actu Cardinalis, petens admitti ad primam residentiam, ut supportatis oneribus, frui deindè posset juribus, & honoribus Canonicalibus, perrexit Leodium, elegit mansiones in Claustro, elegit Observatores suæ residentiæ, & de observandis Statutis Ecclesiæ personaliter præstitit juramentum; Ac tali pacto admissus fuit tùm ad residentiam, & locum in Capitulo, tùm ad stallum in Choro. *Sum. num. 4.* & abindè Eminentia Sua Statuta observare cæpit, diùque observavit, ut infrà patebit.

6\. Interim anno 1675. idem Eminentissimus electus fuit à Capitulo ad Præposituram, primam Dignitatem in eadem Ecclesia, quæ una cum Canonicatu absque dispensatione Apostolica retineri potest. *Summ. num. 5. litt. A.*

7\. At quoniam Præpositura subjacet Statutis strictioribus, præsertìm personalis, perpetuæ, & continuæ residentiæ, prout exposuit ipsemet Eminentissimus. *d. Summ. num. 5. litt. B.* ultrà alias arctitudines: Hinc est quòd idem Eminentissimus attentis aliis occupationibus, ad quas adstringit Dignitas Cardinalatus, ita ut non posset ad perpetuam residentiam se obligare, sub hac ratione

tione à Clemente X. fan.mem. obtinuit Breve præfervativum à juramento, & obligatione fervandi aliquos ex articulis concernentibus Præpofituram,& cum Cardinalatu incompatibilibus, ut *d.Summ.num.5. litt.C.& D.* & nulla petitur difpenfatio fuper articulo repræfentationis faciendæ in die Sancti Ægidii,ut patet ex lectura dicti Brevis. *d.Summ.num.5.*

8. Exceptis expreffis in hujufmodi indulto Pontificio contentis, quæ habent refpectum ad Præpofituram: In reliquis omnibus, five concernentibus Canonicatum, cujus obligationes in dicto Brevi non tollebantur, five refpectu ad Præpofituram,cujus obligationes, quoad reliquos articulos Statutorum exprefsè præfervabantur in eodem Brevi, prout in *d.Summ.num.5.litt.E.* idem Eminentiffimus D.Cardinalis Bullionius, præfertim in puncto fe fe repræfentandi in Capitulo Sancti Ægidii, five per fe, five per fuum Procuratorem ad id conftitutum, ab ipfa die præftiti per eum juramenti, nempè à die 3.Augufti 1672. ufque ad Capitulum anni 1688. fingulis annis religiofiffimè obfervavit, prout juftificatur per extractum ex repræfentationibus factis in Capitulo S.Ægidii. *Summ.num.6.à litt.A.ufque ad litt.S.*

9. Et eft notabile, quòd idem Eminentiffimus Bullionius fe repræfentavit in dd. Capitulis, non folùm antequam confequeretur Breve præfervativum ratione Præpofituræ, de quo *in Summ. d. num.5.* prout patet ex dicto extractu. *d.Summ.num.6.à litt.A.ufque ad D.*Verùm etiam poft dictum Breve tredecies, in fingulis fcilicet tredecim annis decurfis poft Breve fe fe repræfentavit, *ut d. num.6.à litt.E. ufque ad S.*

10. Imò reliqui etiam S.R.E. Cardinales, qui fuerunt, vel funt Canonici Ecclefiæ Leodien. pari modo fe fe repræfentarunt, ut de bon. mem. Cardinali de Haffia patet ex dicto extractu. *d.Summ.num.6.* de annis 1672. *litt.A.*1673. *litt.B.*1674. *litt.C.* 1675.*litt.D.* 1676.*litt.E.* 1677.*litt.F.* 1678. *litt.G.* 1679. *litt.H.* 1680.*litt.I.* & ufque ad obitum 1681. *litt. L.* & de Eminentiffimo Cardinali de Baden.*litt. D. E. & F.* & de Eminentiffimo Furftembergh de annis 1687. *litt.R.* 1688.*litt.S.*& 1689. *litt.T.*

11. Et eft etiam notabile, quòd Eminentiffimus de Haffia fe fe repræfentavit non obftante, quòd effet Epifcopus Uratislavien. & in fuo Epifcopatu refideret: & Eminentifsimus de Baden fe fe repræfentabat non obftante, quòd effet, & refideret in Abbatia Fuldenfi: Eminentifsimus Furftembergius fe repræfentabat non obftante,quòd effet Epifcopus Argentoratenfis: Et ipfemet Eminentifsimus Bullionius fe repræfentavit non obftante, quòd effet Magnus Eleæmofynarius Regis Chriftianifsimi, prout adhuc eft ufque ab anno 1671. & per omnes annos,in quibus fe repræfentavit.

12. Quin imò eft præ omnibus notabilifsimum, quòd prædictæ repræfentationes apparent factæ etiam de tempore, quo vel dicti Eminentifsimi non folùm refidebant in Curia Romana, qua ratione fortaffe excufari potuiffent, prout verificatur præfertim in Cardinali de Hafsia, antequam proficifceretur ad refidentiam Uratislaviæ; Verùm etiam de privilegiatifsimo tempore Apoftolicæ Sedis Vacantis, de quo tempore iidem Cardinales non obftante quòd effent, vel actu in Conclavi,vel in itinere ad hæc Sacratifsima Comitia,fe repræfentare non prætermiferunt, prout patet ex combinatione temporum in annis 1676. in quo Sedes vacavit à 22. Julii,menfis in quo fumus, ufque ad 22. Septembris:Et anni 1689.in quo Sedes vacavit à 12.Augufti ufque ad 6.Octobris:

bris: Et nihilominus sub die 1. Septembris eorumdem annorum, de quo tempore Eminentissimi Cardinales absque ullo dubio, vel erant in Conclavi, vel se se itineri commiserant, nequaquam prætermiserunt se se repræsentare in Capitulo generali S. Ægidii, non obstante, quòd causa Conclavis à quacumque alia obligatione excusare posset.

13. Sed mirum non est, quia adimplementum Statuti in hac parte est facillimum, dum fieri potest etiam per Procuratorem. *d. Summ. num.* 1. *litt. L.* vel per Procuratorem, sive Epistolam, seu actum Notarii. *d. Summ. num.* 2. quod facilè præstari potest à quocumque in quacumque Dignitate, & ubicumque existente.

14. Tali, ac tanta facilitate non obstante, Eminentissimus D. Cardinalis Bullionius neglexit ab anno 1689. usque ad præsens transmittere mandatum Procuræ, seu actum Notarii, vel etiam simplicem Epistolam, quæ poterat sufficere. *d. Summ. num.* 2. prout fatetur idem Eminentissimus in quodam Memoriali impresso in Partibus, & justificatur per extractum ex Actis Capitularibus. *Summ. num.* 7.

15. Imò est notandum, quòd Eminentissimus Dom. Bullionius defecit in se repræsentando in ipsomet anno 1689. in quo non defecerat Eminentissimus Furstembergius, ut ex *d. Summ. num.* 6. *litt. T.*

16. Hinc est, quòd Eminentissimus Dom. Cardinalis Bullionius, ex præscripto Statutorum ab Eminentia Sua juratorum, evaserat Foraneus, dum Foraneus est, qui in Capitulo S. Ægidii saltem per Procuratorem, vel Epistolam se se non repræsentat, prout ex Statutis *in Summ. num.* 1. *litt. I.* ac propterea pro annis, in quibus se non repræsentavit, prout est annus præsens, non adimplevit conditionem requisitam juxta Statuta pro effectu dandi vocem in Capitulis etiam electionalibus. *d. Summ. num.* 1. *litt. O.*

17. Nihilominùs Eminentissimus Dominus, licèt memor juramenti à se præstiti, prout ex ejus Epistola ab ipso momento rescitæ mortis piè defuncti Episcopi Leodien. usque à Lutetia Parisiorum in illis verbis: *Secundùm juramenti nostri Religionem adimpleturos. Summ. num.* 8. cœpit prætendere suffragium in electione; Ideoque in litteris ad Capitulum datis, duo insinuabat: Primum nempè ut Capitulum procuraret ipsi Salvo-conductum à Principibus fœderatis per ista verba: *Confidimus, &c. vos procuraturos apud Principes fœderatos, ut salvi-conductus pro securitate eorum, qui electioni de jure adesse debent, expediantur*: & Secundò, ut Civitas à Fœderatorum militibus evacuaretur per hæc verba: *Et insuper vos ab eisdem Principibus fœderatis impetraturos, ut ad tempus Copiæ eædem à Civitate Leodii recedant. d. Summ. nu.* 8.

18. At verò Capitulares reflectentes ad eadem Statuta, ne se redderent reos duplicis perjurii, unius scilicet à parte Eminentissimi, si illi dedissent aditum pejerandi, & à parte ipsius Capituli, si contra Statuta, quorum observantiam ipsi etiam juraverant, Eminentissimum juxta Statuta non admittendum, admittere voluissent: Concorditer responderunt obstare Eminentiæ Suæ Statutum Foraneitatis, quod hactenùs inconcussè servatum fuerat, dum cæteroqui procuratio Salvi-conductus juxta declarationes, tùm in præsenti vacatione Ecclesiæ, tùm antecedenter in aliis occasionibus factas, spectabat, ad prætendentes venire, & non ad Capitulum: Quòdque milites fœderati retinebantur ab ipso Capitulo pro securitate Civitatis, & dimitti non debebant, nisi priùs

ab

ab Hostibus,à quibus etiam Civitati metuendum, evacuata fuissent Oppida Dyonantense, Huyense, & Bullionense; ideòque Eminentiam Suam egrè ferre non debere, si eam non convocarent, ut se conformarent juramento,& Statutis, & non adhærebant in aliis pro securitate Capituli, & Civitatis. *Summ. num.9.*

19. Hinc etiam Capitulum habita matura deliberatione, ultrà alios, declaravit Foraneum eundem Eminentissimum, prout *in Summ.num.*10.eandemque declarationem una cum Statutis ad eundem Eminentissimum transmisit.

20. Displicuit Eminentissimo Domino declaratio hæc, & perseverantia Capituli in custodienda Religione juramenti; undè prætendebat Capitulo insinuare,quòd Eminentiæ Suæ competebant complures exceptiones, quas intendebat in Capitulo repræsentare, & quòd ipso inaudito procedi non poterat ad pœnam Foraneitatis, prout ex Epistola *in Summ.num.*11.

21. At Capitulum respondit, omnia in Capitulo gesta fuisse post accuratam discussionem pro Statutorum, & Consuetudinum inconcussa observantia, & Foraneitatem à Statutis esse declaratam; Et nihilominùs insinuavit Eminentiæ Suæ, ut exceptiones, & rationes quas dicebat, scripto transmitteret ad Capitulum, quia promptum erat ad illa examinanda, prout ex responsionibus *in Summ.num.*12.

22. Sed Eminentissimus recusans sua motiva scriptis propalare, proposuit Capitulo, ut octo Dignitates cum duobus Canonicis antiquioribus ad stabiliendum cum ipso delegaret, vel ut totum Capitulum transferretur ad ipsum Oppidum Huyense,ubi Cardinalis morabatur,pro celebranda ibi novi Episcopi electione, pro qua Christianissimi Regis securitates,etiam cum proprii Capitis periculo pollicebatur, *ut in Summ.num.*13.

23. His verò conditionibus per Capitulum recusatis, quia absque alia reflexione perspiciuntur exorbitantes, & non admissibiles, iterùm rogavit Eminentiam Suam, quatenùs dignaretur sua motiva scripto communicare, dum maturam, & accuratam discussionem promittebat, prout ex responsionibus *in Summ.num.*14.

24. Cognoscens itaque Cardinalis approximari jam tempus electionis,prout ex Epistola. *Summ.nu.* 15. ac tandem videns sui admissionem esse impossibilem, transmisit ad Capitulum protestationem, & appellationem tum à gestis post diem 22. Februarii, qua dicit pervenisse ad Oppidum Huyense, tum à gerendis, & à futura electione, prætendens omnia gesta, & electionem fore nullam.

25. Nihilominùs, quia exceptiones propositæ ab Eminentissimo sunt insubsistentes,& appellatio frivola non suspendit electionem ex adductis per *Canonistas in cap.cùm nobis olim* 19.*De elect.*ubi præsertim *Gonzalez Tellez n.*13. Capitulum processit ad electionem ad favorem Serenissimi, & Eminentissimi Principis Josephi-Clementis ex Ducibus Bavariæ, & Electoris Colonien. prout in alia informatione facti,in qua pro Electionis confirmatione supplicamus, prout confirmandam credimus, & non retardandam, non obstantibus oppositionibus, quæ pro parte Eminentissimi Dom.Bullionii proponi poterunt.

26. Ex iis,quæ Eminentissimus Bullionius indicavit,tum in suis Epistolis, tum in protestatione exadverso danda, facilè conjicimus,pro parte Eminentiæ Suæ septem oppositionum Capita fore proponenda: nempè celebrationem

Ca-

Capituli in Civitate Leodii fuisse nullam, tamquam factam in loco non tuto, ubi libertas Capituli opprimebatur ab Armatis: & ulteriùs esse annullandam ex quo ipse persequitur suum contemptum; ipsum verò non debuisse contemni, quia erat in possessione suffragii: Statutum Foraneitatis esse nullum, & invalidum: ipsumque esse à tali Statuto exemptum: & declarationem Foraneitatis contra ipsum inauditum fuisse pariter nullam: Ac demum attenta protestatione, & appellatione per Eminentiam Suam interposita sub die 9. Aprilis, electionem subindè celebratam sub die 20. fuisse etiam attentatam.

27. At verò oppositiones omnes facilè tolluntur in Facto, & in Jure.

28. Et quidem quoad primam de loco non tuto propter milites Leodii existentes, quasi Capitulum non esset in libertate, contrarium convincitur ex litteris ipsius Capituli, profitentis se esse in plenissima libertate pro futura electione, *ut in Summ. num.* 16.

29. Ac rursus ipsemet Cardinalis in sua protestatione exadverso danda *in §. tertio*, admittit Capitulum suscepisse juramentum fidelitatis à Præfecto Generali Militum, qui sunt in Urbe, & ipsius Canonici commissum esse invigilaré Custodiæ Munimentorum tàm Urbis, quàm Status; Undè nihil obstabat, quòd Civitas esset plena Militibus, dum isti Urbem custodiebant sub stipendiis, & sub obedientia Capituli, juxta confessionem ipsiusmet Eminentissimi Cardinalis Bullionii in dicta ejus protestatione.

30. Et parum refert, quòd inter Milites, & aliqua pars illorum existeret Acatholica, quia isti etiam obediebant Capitulo, & erat minor pars, dum longè major erat numerus Militum Leodiensium, ut est satis notum.

31. Præterea in actu electionis, jussu ipsius Capituli, dispositæ fuerunt Custodiæ ex militibus Leodiensibus, ut custodirent tùm Civitatem, tùm ipsum Capitulum, prout Romæ practicatur in custodiendo Conclavi, & Urbem, & practicatum fuerat in antecedenti electione Leodiensi de anno 1688. prout ex Decretis Capitularibus dicti anni, & anni præsentis. *Summ. num.* 17.

32. Ac demùm plena Capituli libertas apparet ab eventu, dum fuit electus Serenissimus noster Principalis, qui neque proprio milite stipabatur, neque aliis adjutus viribus, quàm propriæ virtutis, & Capituli bonum Patriæ, & Ecclesiæ desiderantis, suffragiis expetitus.

33. E' contra verò, si Leodii Civitas pro Capitulo tuta non erat, quando ibi Capitulum Supremo jure Ecclesiæ regebat, & imperabat, nulla alia Catholici Orbis pars, exceptis dumtaxat aliquibus Italiæ Civitatibus, tuta fuisset, dùm si Domi suæ, ubi dominabatur, tutum non erat, minùs tutum alibi fuisset, ut patet consideranti sive Gallias, sive Germaniam, sive alias Europæ Regiones.

34. Neque casui nostro applicatur alter casus Leodiensis, pleno calamo relatus *à Fagnano in cap. cùm ex injuncto num. 16. & seqq. de nov. oper. nunciat.* ubi concluditur partem Capituli debuisse accedere ad Oppidum Huyense, ubi una cum Episcopo existebat alia pars Capituli, quia tunc Civitas rebellaverat à proprio Episcopo, & Civitas in factiones distincta persequebatur partem Capituli adhærentem Episcopo, quod nullo modo verificatur in casu nostro, ubi totum Capitulum residet in ipsa Civitate, & Civitas tota est obediens imperio Capituli: & è contra in Oppido Huyensi unus dumtaxat existebat Canonicus, & ille carens voce; Undè non habens Jus suffragandi, multò minùs habebat Jus vocandi totum Capitulum ad locum suum.

35. Hinc apparet Capitulum non debuisse admittere propositionem factam ab Eminentissimo Bullionio transferendi totum Capitulum ad Oppidum Huyense, quia nulla aderat justa causa contraveniendi dispositioni *Textus in cap. Quod sicut* 28. *De electione.* ibi: *Præsertim cum juxta Constitutiones Canonicas, si fieri potest, in Cathedrali Ecclesia Electio debeat celebrari*, quem ad concludendum, quòd Electio fieri debet intra ambitum Ecclesiæ viduatæ, benè adducit *Passerinus De elect. cap.* 12. *quæst.* 1. *num.* 3.

36. Undè oblatio Passa-portuum, & securitatum facta à D. Cardinali, etiam sub periculo proprii Capitis, erat frustranea, & adhuc assecurationibus, seù litteris de conductu, nequaquam fidere debuisset totum Capitulum temporibus adeò periculosis, quia *Fagnanus* eas vocat fragiles cautiones, ut in *dicto cap. Cùm ex injuncto num.* 37. *De novi oper. nunciat.*

37. Potiùs congruebat amplecti temperamentum à Capitulo oblatum, ut dignaretur Eminentia Sua transmittere, & scripto communicare suas exceptiones, & rationes, ut repetitò suggestum fuit à Capitulo. *Summario num.* 12. & 14. seu constituere Procuratorem, ut propter inimicitias metuentibus suggerit *Fagnan. in dicto cap. Cùm ex injuncto num.* 35. Et idem Eminentissimus in ultima electione Anno 1688. in qua non erat Foraneus, quamvis non vocatus, tamquam extra Provinciam, nihilominùs admissus fuit per Procuratorem ad ferendum suffragium, ut ex actis Capitularibus. *Summario num.* 18. Undè nunc etiam facillimum fuisset Eminentiæ Suæ Procuratorem constituere.

38. Ad secundam oppositionem de prætenso contemptu facilior est responsio, dùm termini contemptus tunc procedunt, quando aliquis absque ullo dubio habet vocem in Capitulo, itaut debuisset omninò vocari, & admitti, ut colligitur ex *Textu in cap. Quia propter* 43. *De elect.* ibi: *Præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse*; Undè cùm Eminentissimus Cardinalis Bullionius vellet quidem, sed non deberet admitti, nec posset commodè interesse, non potest dici contemptus; Ideòque intrat doctrina *Passerini in cap.* 14. *quæst.* 7. *num.* 48. ibi: *Non est contemptus ubi non est injuria, nec injustitia, nec necessitas admittendi aliquē ad electionem.* Et ibi: *Capitulum utens Jure suo, & expellens modo debito, & legali quem non tenetur admittere, nullam ei facit injuriam, nec est in illum injustum. Igitur ille non habet undè agat de contemptu contra Capitulum.*

39. Quòd autem Eminentissimus Dominus non deberet admitti, est certum ex duplici Capite, nempè quia Eminentissimus est Foraneus juxta Statuta jurata, & quia Ecclesia Leodiensis est membrum Imperii, & cum Imperio confœderata, & Domina Ducatus Bullionensis. *Summario num.* 19. quem Celsissimus Germanus Frater ipsius Eminentissimi retinet occupatum, quamvis ejus Familiæ de prætensis creditis sit plenè satisfactum usque ab anno 1641. *Summario num.* 20. junctis protestationibus Episcopi, & Capituli contra articulum 28. Pacis Neomagensis. *Summario num.* 21. Imò pro Ducatus recuperatione credendum est initum esse fœdus; Undè etiam relulta, quòd Eminentissimus, neque poterat admitti: ac propterea, cùm nec deberet, nec posset commodè interesse non potest dici contemptus.

40. Et quòd Eminentissimus esset Foraneus, patet ad litteram ex tenore Statuti. *dicto Summario num.* 1. *litt.* G. juncta *litt.* I. per illa verba: *Quicumque in Ecclesia Leodien. volet residere, & fructus facere, debebit in Festo B. Ægidii*

in

in Capitulo Generali se exhibere, &c. ad residentiam offerre, &c. & in aliis verbis: *Quicumque in Festo B. Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses, &c. alioqui pro Foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus faciat eo anno.*

41. Hinc est, quòd, cùm Eminentissimus D. Bullionius nequaquam se repræsentaverit in Capitulo S. Ægidii præsentis anni electionalis. *Summario num.* 7. absque ullo dubio ad tenorem Statutorum convincitur esse Foraneus.

42. Si igitur est Foraneus, procul dubio ad tenorem pariter Statuti non debet habere vocẽ in præsenti Anno, in quo est Foraneus, dum legitur in Statuto: *Item Canonicus foraneus, &c. nullo modo etiamsi de electione Episcopi, aut quantumvis ardua re tractetur, negotiis Capitularibus interesse, aut suffragium dicere non poterit. dicto Summario num.* 1. *litt. O.*

43. Ergo si Eminentissimus est de iis, qui nullo modo interesse possunt negotiis Capitularibus, aut dicere suffragium, jure merito non est de iis, de quibus loquitur Textus, quòd debent interesse; ac propterea, si non debet interesse, non potest dici contemptus.

44. Ulteriùs, attento, quòd idem Eminentissimus Princeps usque ab anno 1671. est Magnus Eleemosynarius Regis Christianissimi, ac tali ratione obstrictus est Majestati Suæ juramento fidelitatis, ut videre est in Libro *l'Estat de la France tom.* 1. *pag.* 26. atque etiam, attento interesse inter ejus Familiam, & Ecclesiam, prout cognoscitur ex *Summario num.* 19. *&* 20. prout etiam ex eo, quod in statu præsenti Ecclesia Leodien. uti membrum Imperii confœderata est cum Imperatore, & Imperialis Dietæ proclamata acceptavit, manifestè cognoscitur, quòd admissio Eminentissimi ad suffragandum in Capitulo, sequi non poterat commodè juxta *cap. Quia propter*, & sine periculo juxta *cap. Quod sicut De elect.* consideratis utrinque incommoditate, & periculo, tam à parte Ecclesiæ, quàm à parte Eminentissimi.

45. Etenim Eminentiæ Suæ non conveniebat suam Dignitatem in præsentis belli circumstantiis exponere periculis, neque conveniebat Capitulo se se exponere gravibus incommodis, & detrimentis, quæ resultassent, si contra proclamata Imperialia, non sine evidenti Confœderatorum zelotypia voluisset admittere Ministrum juratum Regis Christianissimi, & fœderis articulos violasset; Undè cùm admissio sequi non posset, nec commodè, nec sine periculo, Capitulum admittere non debebat, prout in casu Bellorum concludit *Passerinus cap.* 11. *quæst.* 5. *num.* 33. considerato etiam interesse particulari intercedente cum ejus Familia, qua etiam ratione non erat admittendus, stante ex una parte in facto quietantia, quæ datur in *Summario num.* 20. & ex alia parte in Jure *Concilio Tridentino cap.* 11. *sess.* 22. *de reformat.* contra occupationes.

46. Nil relevante, quòd admissus fuerit in electione præcedentis anni 1688. tùm quia factum quod fieri non debuisset, trahi nequit in exemplum, tùm quia lis bellica, in qua pro Juribus Ecclesiæ, & Imperii decertatur, nondum mota fuerat, tùm quia admissus tantùm per Procuratorem. *dicto Summario num.* 18.

47. Neque prætendi poterit à Principatu Leodiensi, ut Ministros Primarios, & Principes Nobilissimæ prosapiæ, ac de latere Regis inimici venientes ad summa rerum negocia admittat, quando è contra tum Edictis, tum arrestis, non

solùm puro facto aliorum Principum Vassalleculi excluduntur à Galliis à quacumque electione.

48. Nec Eminentissimo D. Bullionio suffragari potest prætensa possessio juris votandi, quia stantibus Statutis Ecclesiæ, quoad Jus suffragandi non datur Jus aliquod radicale perpetuum super quo fundetur suffragium, dùm ad effectum acquirendi suffragium satis non est, ut aliquis sit Canonicus, seù in possessione Canonicatus, quia Jus suffragandi acquirendum est singulis annis per adimplementum conditionis requisitæ à Statutis;Itant in casu nostro Statuta propriè non sint pœnalia, sed potiùs lucrativa, non secus, ac in aliis Ecclesiis sunt Statuta super distributionibus quotidianis,ex quorum forma, qui non interest horis Canonicis, non privatur distributionibus, sed potiùs non lucratur, quia distributiones de jure non subtrahuntur à Canonico non inserviente, sed illi non tribuuntur, ut desumitur ex *Textu in capit. Consuetudinem De Clericis non resident.in 6.* per illa verba: *Statuimus, ut distributiones quotidianæ Canonicis, qui eisdem Officiis adfuerint, tribuantur.*

49. Ita pariter per verba lucrativa, & non punitiva conceptum est nostrum Statutum. ibi: *Quicumque volet residere, & fructus facere, debebit in Festo B. Ægidii se exhibere, & ad residentiam offerre. dicto Summario num.1. litt.G.* unde Canonicus,qui se non repræsentat,dici non debet, quòd privetur fructibus, sed potiùs quòd fructus non acquirit.

50. Et quoniam una ex speciebus fructuum Canonicalium consistit in dando vocem in Capitulo, hinc est, quòd qui se non repræsentat in Festo Sancti Ægidii, sicuti non acquirit fructus pro illo anno, ita neque pro tali anno vocem acquirit.

51. Et ne relinqueretur locus dubitandi, in ipso Statuto subditur, quòd licèt quis se repræsentet, si tamen non resideat, nihilominùs habeatur pro Foraneo, nec ullos omninò fructus faciet eo anno,& nunquam loquitur per modum privationis, sed tantùm lucrativè, ut apparet.*dicto Summario num.1. litt. G. & I.* quia subsequens pars Statuti connectitur cum præcedenti, & stat declarativè ad illam.

52. Neque dicatur, quòd hoc videtur nimis probare,dùm tali pacto, etiãsi Eminentissimus Dominus se repræsentasset in Capitulo S.Ægidii: Nihilominus neque deberet habere vocem, dùm tamen in facto apparet contrarium ex documento pro nostra parte dato in *Summario num.*18.quia facilè occurrimus objecto per responsionem, quòd Statuta distinguunt duos casus,unum nempè de eo, qui se non repræsentat in die S. Ægidii, & huic denegatur absentia gratiosa.*Summario n.1. litt.H.* alterum verò de eo, qui se repræsentat per se, vel per Procuratorem, & ad istius favorem potest Capitulum arbitrari absentiam gratiosam, ut *dicto Summario num.1. lit.L.* cùmque Capitulum ratione respectus debiti Cardinalibus benè possit regulare arbitrium: Hinc est, quòd Cardinales sequuta repræsentatione in Capitulo S.Ægidii, deindè vigore gratiosæ concessionis absentiæ vocem retinuerunt.

53. Neque nostra Statuta impugnari possunt sub prætextu nullitatis, & invaliditatis, quia in collectione facta de anno 1563. Statuta dicuntur facta in Visitatione à Cardinalibus Legatis, & approbata per Sanctam Sedem.*Summario num.1.litt.B.& C.*dum non fuerunt Statuta nova, sed jam existentia reducebantur ad methodum sub debitis titulis,ut *dicto nu.1.lit.B. in fine.* Imò cùm

in

in præsenti compilatione dicatur, ut procuretur Signatura Pontificia. *d. nu.* 1. *litt.D.*lapsus annorum 130.ex quo facta fuit compilatio,præsumi facit jam obtentam confirmationem Apostolicam.

54. Sed ipsemet Eminentissimus Bullionius narravit Clementi X. nostra Statuta facta esse per Legatos Apostolicos, Episcopos, & Capitulum, illaque recognovit adeò valida, ut pro illorum derogatione necessariam existimaverit authoritatem Apostolicam, ut legi potest in Brevi expedito ad preces Eminentiæ Suæ in occasione obtentæ Præpositurae,*in Summ.num.5. litt.B.* undè non potest hodiè contra propriam confessionem venire, & quod semel confessus est legitima, & valida,non potest amplius redarguere pro nullis, & invalidis. *cap. quod semel placuit 21.De reg.jur.in 6.*

55. Et quatenùs nulla intervenisset authoritas Apostolica neque in condendis, neque in confirmandis Statutis: comperti Juris est, quòd etiam facta per solum Capitulum, etiam absque Episcopo sunt legitima, & valida, ut docuit Sacra Congregatio Concilii,referente *Fagnano in cap.cùm omnes num.37. De Constitut.* & quatenùs etiam eadem Statuta dicenda essent pœnalia, & non merè lucrativa, ut supra dicebamus: Adhuc sunt valida per modum pœnæ cõventionalis, ut docet idem *Fagnanus in d.cap.cùm omnes num.39.* imò quando sunt jurata, pront sunt in casu nostro, Statutum est validum, & juramentum obligat ad observantiam activè, & passivè tàm Capitulum, quàm Canonicum, prout in puncto docuit *Baldus in eodem cap. cùm omnes num.50.*

56. Minùs juvari potest prætensâ exemptione à Statutis. Quia, quatenùs exemptio prætendatur sub prætextu, quòd hoc Statutum erat incognitum Eminentiæ Suæ, tollitur excusatio, tum ex eo quod Eminentissimus jam fecit primam residentiam, & in illa explenda didicit Statuta, & Consuetudines Ecclesiæ, pront cavetur in ipso Statuto. *Summ. num.* 1. *lit.E. & F.* & paria sunt scire, & debere scire.*l.qui fundũ,§.servus,ff.pro emptore.* Tum quia convincitur scivisse, ex quo per longam seriem annorum decem, & septem, singulis annis punctualissimè adimplevit.*Summ.num.6.*

57. Quatenùs verò exemptio deducatur ab Indulto obtento à Clemente X.*d.Summ.num.5.* minimè suffragari potest. *Primò*, quia concessum in qualitate Præpositi, & respectu ad Præposituram, quæ per se non habet vocem, non potest extendi ad qualitatem Canonici, ex qua votum dependet, & pro qua qualitate non est facta concessio. *Secundò*, quia Breve nullam facit mentionem de Capitulo S. Ægidii, neque de eximendo à Foraneitate, undè ad illam non potest extendi. *cap.porrò De privilegiis. Tertiò*, quia Breve præservat à juramento præstando ratione Præpositurae, & non absolvit à juramento jam præstito ratione Canonicatus, respectu cujus non est sublatum. *Quartò*, quia Breve eximit à servandis articulis ex ea ratione, quia stante Dignitate Cardinalitia servare non poterat, ut ex Brevi. ibi: *Tu verò ratione Cardinalitiæ Dignitatis præmissa servare nequeas*;ergo,cùm transmittere mandatum Procuræ, aut saltem Epistolam,non sit obligatio cum Cardinalatu incompatibilis, aut inadimplebilis, Eminentissimus Princeps, neque verbis,neque ratione Brevis à Foraneitate est excusabilis.*Quintò*,quia Cardinalis etiam post obtentum Breve usque ad annum 1689. semper indefectibiliter se per tot annos repræsentavit;Undè ipsemet sua observantia induxit in Brevi interpretationem exclusivam exemptionis à sui repræsentatione in Capitulo Sancti Ægidii.

58. Ne-

58. Neque dicatur, quòd ejus repræsentationes fuerunt actus facultativi non inducentes obligationem, quia actus facultativus prætendi posset, quando non constaret de causa productiva obligationis ad actum; Undè cùm in casu adsit causa productiva, prout est Statutum juratum, effectus adimplementi referendus est ad causam existentem, non ad meram voluntatem. *l.hujusmodi 84.§.cùm pater,ff.de legat.1.l.Aristo,§.1.ff. de jur.deliber. l.pater filiam in fin. ff.ad l.falcid.*

59. Quatenùs demum exemptio prætendatur à Jure ex *cap. dilectus De Clericis non residentibus*, & aliis cumulatis in quadam allegatione impressa in partibus sub titulo: *Memoriale quo ostenditur S.R.E.Cardinales in inferioribus Beneficiis non teneri ad residentiam,&c.* sub ea ratione, quòd Cardinales sunt Consiliarii, & Coadjutores Pontificis in Ecclesia Universali dirigenda, talis prætensio minimè suffragatur, quia doctrinæ ibi allegatæ omnes procedunt in terminis actualis Residentiæ ad latus Summi Pontificis, dum citrà hanc Residentiam, ex quo cessat causa privilegiorum, cessant etiam privilegia, ut in simili *Gonzalez ad reg.8.Cancell.gloss.42. num.* 151.

60. Præterea doctrinæ allegatæ,non loquuntur in terminis Statuti jurati, dum juramentum, utpotè promissio facta Deo, obligat omnem animam. Imò Deus ipse stare vult juramento: *Juravit Dominus, & non pœnitebit eum. Psalm.*109.*vers.*4.

61. Undè, cùm Eminentissimus Princeps juraverit. *Summar. num.*4. non potest Eminentiam suam pœnitere, præsertim ex quo juravit dum esset actu Cardinalis. *dict. Summar. num.* 4. dum etiamsi jurasset existens in minoribus, adhuc ascensus ad Cardinalitiam Dignitatem non solveret juramentum. ***Butr. in cap.Sicut nobis num.2.de jure jurando.***

62. Neque dicatur,quòd Eminentia Sua renunciare non potuit exemptioni concessæ Ordini Cardinalitio, quoniam hic non agitur, nisi de jure votandi in Capitulo, quod non competit Eminentissimo tamquam Cardinali, sed tamquam Canonico; Ideòque tanquam repræsentanti personam privatam; Imò non agitur, nisi de obligatione transmittendi ad Capitulum folium papyri, & Epistolam officiosam, super quibus nulla dari potest exemptio, etiam respectu Dignitatis Cardinalitiæ, præsertim stante juramento.

63. Et fortiùs, quando apud omnes, qui sunt, vel fuerunt ex Ordine Cardinalitio vim obtinuit observantia se repræsentandi in Capitulo Sancti Ægidii, ut justificatur *in Summar.num.6.*& supra deduximus etiam respectu ipsius Eminentissimi Bullionii.

64. Et sicuti alii Cardinales quamvis Episcopi non fuerunt excusati: Ita neque Eminentia Sua est excusabilis ratione Curæ Animarum Palatii Regii, quæ dicitur imminere Magno Eleemosynario; & fortiùs dum per tot annos idem Eminentissimus etiam residens in eadem Cura Statutum adimplevit.

65. Imò ipsemet Eminentissimus Princeps minorem aliis rationem habet excitandi prætensionem hujusmodi, dum ipse agnovit, & per Sanctam Sedem agnitam vidit obligationem Juramenti, & Statutorum Leodien. dum eatenùs recursum habuit,& eatenùs Sancta Sedes concessit Indultum præservativum à Juramento, & Statutis Præpositruræ, quatenùs tàm à supplicante, quam à concedente cognoscebatur Statuta,& juramentum futura obligatoria etiam in statu Cardinalitio, dum cæteroqui, si sola qualitas Cardinalitiæ Dignitatis per se

ipsa

ipsa de Jure erat sufficiens ad non obligandum, frustra petebat, & frustraneè Sancta Sedes concedebat Indultum: quorum utrumq; absurdissimum est, dum juramentum obligat, & Statuta jurata obligant jurantem ad observandum, prout etiam Capitulum ad observare faciendum, ut adduximus ex *Baldo in cap.Cùm omnes De Constitut.nu.*50.

66. Nihil obstat, quòd declaratio Foraneitatis facta per Capitulum. *Summar.num.*10. emanaverit Eminentissimo non audito, tum quia Capitulum bis requisivit Eminentiam suam ad transmittendas suas rationes, *ut in Summario num.*12.*&* 14. utrobique *litt. B.* ubi Capitulum protestatur per hæc verba: *Itaut nequaquam nobis imputari possit, quòd illa, &c. ut innuere videtur, inaudita bocce in negotio procedamus.*

67. Præterea attento, quòd Statuta, de quibus agitur non sunt pœnalia, sed lucrativa, ut supra deducebamus *in numero* 48. *cum seqq.* prout in simili de non lucrante distributiones quotidianas, sicuti distributor pro non dandis distributionibus absenti non tenetur absentem vocare; ita pariter ad effectum non numerandi non adimpletorem Statuti inter Vocales, non tenetur Foraneum vocare, & ita inconcussè servatum fuit in praxi in Capitulo Leodiensi. *Summario num.*9. *littera D.& num.*12.*litt.A.*

68. Ulteriùs Capitulum non processit, neque procedere tenebatur per viam judicialem, sed tantùm extrajudicialitèr per viam qualificationis votorum, & notorietatis facti; undè cùm in votis qualificandis Foranei non fiunt computandi, atque esset notorium, quòd Eminentissimus Dominus esset Foraneus, quia nulla ratione celari poterat; imò Eminentia Sua fatebatur, & fatetur, quòd se non repræsentaverit; prout erat de obligatione ad effectum acquirendi vocem pro illo anno, Capitulum per viam notorii poterat de se solo declarare Foraneitatem, etiamsi Statutum fuisset pœnale, absque ulla obligatione citandi Eminentiam Suam, ut concludit *Passerinus De elect. cap.* 14. *quæst.*8. *num.*52.

69. Et sive omissio repræsentationis processerit à voluntate, sive ab omissione, sive ex causa Bellorum, nunquam poterit excusari à prætermissione repræsentationis, quia sicuti modò prætendebat sibi Bella non obstare pro accessu ad votandum, multò minùs obstare poterant ad transmittendam Epistolam, quando nunc flagrante Bello tot, ac tantas transmisit, omnesque humanissimè receptæ sunt.

70. Et quamvis Eminentissimus à Statutis, & à declaratione Foraneitatis appellaverit, nihilominùs exindè prætendi nequit Electionem nostri Serenissimi Principis fuisse attentatam, tum quia adhuc post appellationem Eminentia Sua ex pluribus supra expressis rationibus admitti non poterat, & appellans tenetur interim servare suum juramentum, ne proprii perjurii sibi sit auctor. *cap.Brevi De Jurejurand.* tum quia pro uno Canonico expectando, differenda non erat electio à quadraginta sex, qui prompti erant, & quibus instabat terminus electioni præfixus; Undè vel Eminentissimus, cui nota erat imminentia termini, ut ex ejus Epistola. *Summar.num.*15.*§.Cùm modicum adhuc temporis superfit:* poterat rationes repetitò requisitas transmittere, vel Procuratorem deputare, proùt aliàs fecerat. *Summ. num.*18. vel non erat differenda electio, quia de jure appellatio Vocalis exclusi instante termino non suspendit electionem ex *Passerino cap.*32.*num.*6.

71. Cùm

71. Cùm itaque locus electionis esset tutissimus,& Capitulum nullam pateretur oppressionem, Eminentissimus Princeps non posset dici contemptus, sed potiùs inhabilis juxta Statuta, & inadmissibilis, sive ratione interesse, sive ratione incommodi, & periculi Bellorum; neque ei suffragari posset prætensa possessio, ex quo jus votandi singulis annis acquirendum est de novo, & Statuta Eminentiam Suam excludentia sint firma, & valida tam ratione auctoritatis Apostolicæ, quàm etiam præscindendo ab illa; nullaque detur exemptio à servando juramento, neque ratione Brevis obtenti à Clemente X. neque ex privilegio Juris; Imò stante observantia omnium Cardinalium, meritò declarari potuit Foraneus, absque judiciali solemnitate, & appellatione non obstante, electio quæ non erat retardanda nullum patitur vitium, neque attentatorum, neque alterius generis; proindèque non est annullanda, sed utpotè, undequaque valida, & laudabilis, per Sanctam Sedem benignè confirmanda.

PETRI

PETRI DE FUSCO

ADVOCATI NEAPOLITANI,

Ac Regii Consiliarii

ALLEGATIO

Super oppositionibus Eminentiss. D. Card. Bullionii.

1. Nullo jure impediri potest ab Eminentissimo D. Cardinali Bullionio confirmatio Electionis Serenissimi D. Clementis è Bavariæ Ducibus in Episcopum, & Principem Leodien. factæ à Perillustri Leodiensi Capitulo. Oppositio enim Domini Cardinalis tota versatur in contemptu, quem prosequitur, dum ipse, cùm esset Canonicus, & Præpositus major Ecclesiæ Leodien. non fuit vocatus ad Episcopi electionem: atque ita inquit electionem fuisse nullam, cùm plus in electionibus contemptus unius obsistat, quàm multorum contradictio in præsenti. *cap. bonæ 36. cap. venerabilem 34. De elect. cap. cùm in Ecclesiis 33. De præben. & dignit. in 6.*

2. Sed hæc oppositio nullius est momenti, quia vocatio absentium non est de substantialibus formæ electionis, requisitis *à Lateranensi Concilio, cap. Eccl. 57. il 2. in vers. denique De elect. & ibidem notat glos. in verbo sicut est istud litt. C. eadem glos. in cap. cùm in Ecclesiis 33. litt. C. in verbo si commodè De præbend. & dignitatibus in 6.* Undè in hoc, an quis vocari debeat, sive censeatur contemni, standum est Consuetudini, vel Statuto. *gloss. in d. cap. cùm in Ecclesia 33. litt. C. in verb. si commodè De præbendis, & dignitatibus in 6. eadem gloss. in cap. in Genesi 55. verb. de consuetudine litt. L. De elect. ex cap. corani 35. ubi glos. verb. in Provincia litt. G. De elect. Jo. Cabassutius Jur. Canon. Theorica, & Praxis lib. 3. cap. 22. num. 1. & 2. Jo. Wamesius De jur. Pontif. tit. de elect. cons. 16. num. 42. vol. 1.*

3. Præterea ut vocari quis debeat, non sufficit, quòd sit de Capitulo, sed requiritur, quòd non sit privatus, nec suspensus ab officio, aut jure dandi vocem. *gloss. in cap. bonæ il primo in verb. qui vocem De postulat. Prælatorum, Cravet. cons. 134. num. 11. circa finem;* nam ille, qui non habet vocem in electione, non est vocandus. *cap. cum Ecclesia Sutrina 3. De causa possess. & propriet. cap. in Genesi 55. ubi gloss. in verb. possessione, vel quasi, litt. I. De elect. glos. in d. cap. bonæ il 1. in verb. qui vocem De postulat. Prælatorum.*

4. Atqui inter Statuta Capituli Leodien. quæ singuli Canonici in eorum admissione jurant se servaturos. *Summ. num. 3.* (prout Eminentissimus Bullionius eadem Statuta servaturum juravit 3. die Augusti 1672. tempore, quo erat actu Cardinalis, ac tali lege admissus fuit ad residentiam, & locum in Ca-

pitulo in qualitate Canonici. *Summ.num.4.*) adest expressum, ac speciale Statutum, quòd Canonicus Foraneus nequeat Capitularibus negotiis interesse, aut suffragium dicere, etiamsi de electione Episcopi, Præpositi, Decani, aut quacumque, & quantumvis ardua re tractetur. *in Summ. num.1. litt.O.*& alio Statuto cavetur, quòd pro Foraneo sit habendus ille, qui in festo B.Ægidii ad secundam residentiam non se exhibuerit, nec se præsentaverit, vel si se exhibuerit, non resideat eo anno apud Ecclesiam per sex menses integros, & unam diem continuam, vel discontinuam, ut *in Summ. num.1 litt.G.& I.*Quod postea per aliud Statutum fuit relaxatum quoad personalem exhibitionem, itaut præsentatio ad residentiam in Capitulo fieri possit per Procuratorem, litteras, aut actum notarialem. *in Summar.num.2.* Atque ita, cùm Eminentissimus D. Card. Bullionius in festo S.Ægidii nec per se, nec per Procuratorem, nec per alium modum comparuerit, nec se exhibuerit ad residentiam in Capitulo proximè elapso, nec in multis aliis annorum præcedentium, meritò Capitulum declaravit, præfatum Eminentissimum Cardinalem Bullionium pro Foraneo habendum esse, adeòque juxtà Statuta in electionibus suffragium dare non posse. *Summ.num.*10.

5. Undè non potest dicere se fuisse contemptum; nam non est contemptus ubi non est injuria, nec injustitia, nec necessitas admittendi aliquem ad electionem, ut dicebat *Passerin.de elect.cap.*14.*quæst.*7.*num.*48. Idque evidenti ratione probatur, quia sufficit, quòd in Capitulo fuerit tractatum, & discussum, an ipse haberet vocem in electione, & an esset vocandus: itaut Summus Pontifex, ad quem spectat electionis confirmatio examinare debeat, an Eminentissimus Bullionius justè fuerit exclusus, sive non vocatus. *cap. in Genesi* 55. *de elect. gloss. ibidem verb. nec præmissi duo, litt.H. & in verb. possessio, vel quasi, litt.I. cap.bonæ il* 1.*in fine De postulat.Prælator.* in illis verbis: *Cum his, qui vocem in electione habere noscuntur, gloss.ibidem in verb. qui vocem.*

6. Nec ad evitandam hanc foraneitatem D.Cardinalis, juvari potest dispensatione Apostolica ei concessa à san. me. Clemente X. anno 1675. qua Dom. Card.Bullionius, cùm electus esset ad Præposituram Ecclesiæ Leodien. nec posset ad illam admitti, nec Præposituræ possessionem adipisci secundùm ipsius Ecclesiæ Statuta, nisi prius juramentum præstaret de residendo in Ecclesia personaliter, & continuè de anno in annum, fuit liberatus ab obligatione præstandi dictum juramentum, & observandi articulos in juramento contentos, & expressos. *Summ.num.*5.

7. Primò enim respondetur, cam dispensationem concessam fuisse Dom. Cardinali sub qualitate Præpositi electi, ut Præposituræ, quæ (sicut in Brevi Apostolico dicitur.) post Pontificalem est prima Dignitas in Ecclesia Leodiensi, possessionem adipisci, & retinere potuisset; Undè non potest extendi ad qualitatem Canonici, & ad obligationem, qua uti Canonicus tenebatur se præsentare in festo S.Ægidii, ut suffragium dicere posset in electionibus, quia dispensatio, seu licentia concessa sub una ex duabus qualitatibus concurrentibus in una, eademque Persona, non porrigitur ad alteram qualitatem. *glos.in cap.cùm inter* 18. *verb.Regia litt.H. de electione cum aliis relatis per Bursat.cons.*185. *num.*13.& 14.*vers.Tertium, &c.Riminald.Jun.cons.*25.*num.*29. & 30. Et cùm assensus, sive licentia est necessaria propter duo, non sufficit ad unum consensisse, neque sub eo comprehenditur alterum, ut docet *Andr. de Isern.in cap.*1. *num.*7.

num.7.cum seqq. qui successores teneantur, Camill.de Medicis in cons.1. nu.55. Et quoties oportet plura obstacula tolli, si unum exprimatur, alterum taceatur, actus tamquam subreptitius vitiatur. *Bald.in cons.399. vol.2. Cravet.in cons.749.num.26.& in cons.572.num.8.*

8. Quin etiam dispensatio in maiori Dignitate non comprehendit aliam Dignitatem similem, vel minorem, cùm in maiori Dignitate propter majorem utilitatem facilius soleat dispensari. *textus* est expressus *in cap.licet 4.de translatione Episcopi, ubi glos. in verb.ad parem litt. B.* Et in materia stricta, qualis est dispensatio, non procedit argumentum de majori ad minus. *Decius cons. 76. litt.A.Covarruv.2.par.cap.8.§.8. num.11. de matrim.* ubi etiam docet, quòd etsi majus vitium exprimatur in impetratione dispensationis, tamen si minus vitium non est expressum, dispensatio est subreptitia.

9. Nec dici potest, quòd Jus dicendi suffragium in electionibus sit de pertinentiis, vel annexis Præpositura. Id enim est omninò vanum, quia tale Jus habendi vocem inhæret Canonicatui, non Præpositura, dum Canonicus, qui non est Præpositus, habet Jus dicendi suffragium in electionibus. *Decius in cons.642.num.9.* Præpositus autem non potest quis esse nisi sit Canonicus, nec extinguitur Dignitas Canonicatus per Præposituram, quia non sunt incompatibiles ex consuetudine Ecclesiæ Leodien. relata in Brevi Apostolico Clementis X. *Summ.num.5.litt.A.* Quare jus dandi vocem remanet Canonicatui; nam & aliàs fungens vice duarum personarum, nempè Canonici, & Præpositi, haberet duas voces in electionibus, quod repugnat Consuetudini Ecclesiæ Leodien. ac doctrinæ *Bald.in l.si consul.in 2.lectura num.6. in fin.ff.de adoption.*

10. Undè corruit argumentum de principali ad accessorium, scilicet, quòd, cùm dispensatur super residentia, videtur consequenter dispensatum in exhibitione ad residentiam in festo S. Ægidii in Capitulo Generali, & in jure dandi vocem in electione, quæ sunt de accessoriis, ex *gloss.in cap.quia in tantum 5. De præbend. & dignitatibus in verb. plures litt. I.* Hoc enim argumentum supponit, quòd concessa sit dispensatio Dom. Cardinali etiam in qualitate Canonici, quod quidem suppositum non est verum, quia solum fuit illi dispensatum in qualitate Præpositi; ideò argumenti præsupposito cessante, cessat, & ipsum argumentum. *gloss. in l. mancipia, C. de servis fugitivis*, cum aliis adductis per *Alciat.in cap.cùm non ab homine num.9. De judiciis. Riminald.Jun.in cons.757. num.18.* At minimè verum est, quòd illa sint accessoria residentiæ, imò principaliter disposita in Statutis Ecclesiæ Leodien. ut inferiùs demonstrabimus.

11. Secundò, quatenus admitteremus (quòd non concedimus) fuisse dispensatum Dom. Cardinali in utraque qualitate, & Canonici, & Præpositi: respondetur quòd causa finalis, seu principalis ratio dispensationis fundata est in impedimento Cardinalitiæ Dignitatis, ob quam non poterat D. Cardinalis residere personaliter, & continuò de anno in annum in Ecclesia Leodien. ratione ejusdem Præpositura, sicut expressè dicitur in præfatione concessionis: *Tu verò ratione Cardinalitiæ, qua fungeris Dignitatis, præmissa servare, ac proindè juramentum de illis servandis præstare nequeas, cupiasque, &c. Summ. nu.5. litt. C.* quæ ratio, etsi conveniat personali, & continuæ residentiæ, quæ habet tractum successivum, non tamen convenire potest actui instantaneo, qualis est præsentatio, sive exhibitio per se, vel Procuratorem in festo S. Ægidii in Capitulo Generali; Atque ita ex hac ratione, seu causa finali dispensationis, nequit

nequit sub ea comprehendi actus præsentationis, sive exhibitionis, quia ratio expressa in præfatione nedum declarat, sed etiam restringit dispositionem. *Bonif.de Vitalinis in Clement.1.num.52.de elect.Cravett.in conf.774.num.6. Bertrand.in conf.82.vol.3.part.1.* Undè qui habetur pro residente ex dispensatione gratiosa, vel ex justo, & rationabili impedimento, non est solutus ab obligatione petendi certa die in Capitulo Generali admissionem ad residentiam, ut in terminis Statuti Ecclesiæ Antuerpien. docet *Franciscus Zipæus consultat.Canonica 2.lib.3.*

12. Porrò ea comparitio, sivè petitio admissionis ad residentiam, necessaria est pro declaratione animi, cùm & aliàs constare non posset, quòd, qui anteà non resedit, nec se exhibuit, nec petiit residentiam, paratus esset, ac voluisset residere, nisi ex justa legitima causa fuisset impeditus, adeòquod illud impedimentum foret in causa, quòd non resideret; nam & aliàs, si non esset solitus residere, vel ex alia causa, quàm ex ea, quæ legitima, & necessaria est residere nollet, vel non posset, tunc infirmitas, sive impedimentum quantumvis necessarium, & legitimum, non prodesset ei, nec haberetur pro residente, ut probat *Tyber.Decian.respons.69.num.7.8.& 9. vol.2.* ex his, quæ Doctores notant *in cap.ad audientiam De Clericis non residentibus, & in cap.unico De Clericis non residentibus in 6.Abbas in cap.plerumque De rescript.* & ex notabili *textu in l.it, qui Reipublicæ causa antepenultima, ff.ex quibus causis majores, juncta gloss.ibidem, Covarruv.variar.resolut.lib.3.cap.13.nu.8.Guttier. canon. qu.lib.1. cap.1.num.138.Vasquez De beneficiis cap.4.§.3.num.225.*

13. Itemque regulare est, quòd qui ex causa justa impeditus non tenetur se personaliter exhibere, debet comparere per Procuratorem. *cap.cùm dilecti 6. De dolo, & contumacia, gloss. in cap. quærelam in verbo detentus De Procurat.* atque ita, cùm non sit eadem ratio in actu instantaneo præsentationis per se, vel procuratorem, quæ est in continua, & successiva residentia personali, sed omninò diversa; ideò diversa militat dispositio, etiam si ea exhibitio ad Capitulum in Festo S. Ægidii esset de accessoriis residentiæ; quia argumentum de principali ad accessorium non procedit, quando est diversa ratio, & qualitas etiam est diversa, ignorata, sive non expressa ab eo, qui concessit dispensationem, ut docet *Andr.de Isern.in cap.Imperialem num.7.De probib.feud. alienat. per Frideric.ubi Iparul.in annotat.in verb.qui remittit. Camerar. in dict.cap. Imperialem fol.65.col.2.vers.nunc Isernia,&c.& pag.84.col.1.vers. quarta conclusio,&c.* ibi: *Non obstat septimum,&c.*

14. Idque confirmatur ex observantia, dum prædictus Dominus Cardinalis Bullionius post dispensationem per dictum Breve Apostolicum Clementis X. ei concessam, per plures annos præsentavit se per Procuratorem in Capitulo generali in festo Sancti Ægidii. *Summ. num.6.* ex qua observantia declaratur, quòd per d ctam dispensationem non fuit ei remissa obligatio se præsentandi in festo Sancti Ægidii per Procuratorem, ut suffragium dicere posset in electione; quia ex observantia declaratur quid comprehensum sit in Privilegio, sive in dispensatione. *Franch.decis.397.num.12.Alba conf.64.num.31.& 32.* Et ex observantia, sive practica sumitur vera interpretatio. *Bald. in cap.1. in princip.De feudo sine culpa. Riminald.jun.conf.15. num. 134.* Nec solùm inducitur interpretatio probabilis, sed etiam necessaria, ut tradit *Alexand.Turamin.ad l.minimè,ff.de legibus.*

15. Tertiò

15. Tertiò respondetur, dispensationem fuisse restrictam ad certos articulos expressos, itaut alii non expressi servari debeant, sicut manifeste patet ex illis verbis; *Tibi, ut juramentum de servandis supra expressis articulis, & in eis contentis præstare, & supra expressa servare minimè tenearis: & nihilominùs Præpositura præfatæ, illiusque annexorum, & pertinentiarum quarumcumque possessionem, servatis aliàs servandis adipisci, & ad illam admitti, illamque retinere, &c. ut in Summ.num.5. litt.D.* Atque inter articulos relatos non fuit expressus ille, quo tenebatur D. Cardinalis Bullionius se præsentare in festo S. Ægidii in Capitulo generali, ad hoc, ne pro Foraneo esset habendus, & ut suffragium dicere posset in electionibus; ideò non potest fieri extensio gratiæ de uno articulo ad alium. *Rot.decis.331.vers.secundum motivum, in novis Bursatt. cons. 162. num.* 33. Undè etsi tale jus dicendi suffragium in electionibus esset de pertinentiis, sive de annexis Præpositura (quod non concedimus, ac falsum esse supra demonstravimus) Nihilominùs, ut eo jure Præpositus frui posset, certè debuisset servare, ac adimplere obligationem præsentationis, sive exhibitionis in festo Sancti Ægidii per se, vel per Procuratorem in Capitulo generali, quæ obligatio ex dicto Brevi Apostolico non fuit remissa, imo expresse injunctum, quòd servaretur per clausulam in eodem Brevi appositam: *servatis aliàs servandis. ut in Summ. num.5.litt.D.*

16. Id quoque dicendum esset, si Dom.Cardinali fuisset dispensatum etiam in qualitate Canonici (quod neque concedimus, & contrarium fuit supra demonstratum) Nam cùm inter articulos relatos in dispensatione non fuerit expressus ille, quo tenebatur se exhibere in festo S. Ægidii in Capitulo generali, certè in dispensatione remanet id reservatum per illam clausulam: *servatis aliàs servandis. Summ.num.5.d.litt.D.*

17. Nec potest dici, quòd tam exhibitio in festo S.Ægidii in Capitulo generali, quàm jus dicendi suffragium in electionibus, sint accessoria residentiæ: & propterea, cùm dispensatum est in residentia, censeatur etiam in omnibus accessoriis dispensatum ex *Gloss. in cap. quia in tantum* 5. *De Præbend. & Dignitat.in verb.plures litt.I.* Siquidem respondemus, id eo casu procedere, quando ex juris communis dispositione inest Præbendæ titulo onus residentiæ, & jus dandi vocem in electionibus; tunc enim judicantur esse de accessoriis: & ita loquitur *Gloss. in d.cap. quia in tantum in verb. plures*. Aliter verò censeri debet, quando principaliter deducta, ac disposita sunt in Statuto tàm residentia, quàm exhibitio in festo S.Ægidii in Capitulo generali, ne Canonicus habeatur pro Foraneo, & ut suffragium dicere possit in electione: quo casu, cùm principaliter sunt deducta in Statuto, non sufficit derogari uni, nisi derogetur, & alteri, & cùm uni derogatur, non censetur alteri derogatum. *l. si cui fundum 5. ff.de fundo instructo, vel instrum.legato*. Quod & in terminis cùm principaliter in Statuto, vel Consuetudine expresse deducta sunt, residentia, & jus dicendi suffragium in electione, tunc dispensatus in residentia, non habet jus dicendi suffragium in electione, docet eadem *Gloss.in d.cap. quia in tantum 5.de Præben.& Dignit.in verb.plures litt.I.* in illis verbis: *Nisi Consuetudo Ecclesiæ approbata faceret in contrarium*. Sic, & obtinens ex legitima dispensatione cum Curato Beneficio aliud residentiam requirens: in curato residens, quamvis lucretur fructus alterius, alia tamen residentiæ jura non acquirit, ut optionem Præbendarum, aut domorum, ubi solùm illa residentibus deferri

ferri solet, ut in terminis Statuti, seu Consuetudinis Ecclesiæ Antuerpiensis decisum refert *Zipæus juris Pontificii lib. 3. tit. de Clericis non residentibus num.25.*

18. Quartò. Respondetur Eminentissimum Dom.Cardinalem Bullionium longè ante dictam dispensationem, nempè de anno 1672. quo erat actu Cardinalis, præstitisse juramentum de servandis dictis Statutis, qui & tali lege admissus fuit ad residentiam, & locum in Capitulo in qualitate Canonici. *in Summ. num.* 4. Quare dispensatio per Breve Clementis X. qua fuit ei relaxata obligatio præstandi juramentum, ac servandi ea, quæ in juramento præstando continebantur, minimè extendi potest ad juramentum præstitum, nec ad ea, quæ ex religione juramenti præstiti servare tenebatur; quia gratia, sive licentia de actu futuro non extenditur ad actum præteritum, cùm non porrigatur de tempore ad tempus. *Camerar.in cap.Imperialem pag.54.litt.F. & G.Afflict. in decis.335. Anna singular.*40. cum aliis relatis per *Reg. Tapiam decis. Sacri Consilii 4.Novar.quæst.forens.par.2.quæst.7.num.7.*

19. Sed, & debitum, sive obligatio ex juramento præstito longè differt ab obligatione præstandi juramentum, ac servandi ea, quæ in juramento futuro continerentur, quia obligatus ex juramento præstito, si illud non servat, magis contemnere videtur, quàm obligatus servare, absque juramento. *cap. Clericus 35.ubi gloss.litt.C. in fine De jur.jur.*Et sunt species omninò diversæ,quia imperantur à diversis Virtutibus, quæ habent diversa vitia opposita; Porrò obligatio præstandi juramentum Imperatur à Virtute Obedientiæ, & Justitiæ, qua Præpositus electus, & confirmatus, antequam adipiscatur possessionem Præpositurae (ex Statutis, & Consuetudine Ecclesiæ Leodiensis) tenetur præstare juramentum de servandis Statutis; Debitum verò, sive obligatio ex juramento præstito imperatur etiam à virtute Religionis. *cap. tua* 11. in illis verbis: *jurisjurandi Religione,De jur. jur.* Quare in impetratione dispensationis, debet fieri expressa mentio juramenti præstiti, aliàs dispensatio est subreptitia, & non valet.*Roman.in cons.*379.*num.*12. *ubi Mandos. in addit.* alios adducit *Riminald.jun.cons.*355.*num.*36.

20. Idque fortiùs procedit in eo, qui juravit, cùm esset in majori, & Cardinalitia Dignitate constitutus; Nam quanto eminentior est Dignitas ejus, qui transgreditur juramentum, tantò graviùs est vindicandum,juxta *text. in cap.cùm quidem* 12.*de jur.jur.* in illis verbis: *In Episcopos, qui suum transgressi sunt juramentum, est tantò graviùs vindicandum, quantò majori præeminent Dignitate, & eorum exemplo faciliùs alii poterunt ad similia provocari.* Quod & locum habet, si eidem, qui juravit supervenisset post juramentum Dignitas major,etiam Episcopalis, ut docet *Butr. in cap. sicut nobis num.*2. *de jur. jur.* quem ad rem nostram allegavit eruditissimus D. *Georgius de Firmanis.*

21. Nec obstat, quòd in juramento semper intelligitur reservata Superioris auctoritas; undè Canonicus, qui præstitit de facienda residentia juramentum, non incurrit perjurium in illis casibus, in quibus habetur pro residente ex jussu Superioris, puta si commoretur in servitio Episcopi, vel Summi Pontificis. *cap.ex parte* 13.*ubi gloss.in verb. perjurium. cap.de cætero* 7. *& cap.cùm dilectus* 14. *De Clericis non residentibus.* Id enim ad rem nostram non facit, quia D. Cardinalis non assistit servitio Papæ, nec degit in Romana Curia, nec ex vi sola Cardinalitiæ Dignitatis habetur pro residente, ut infrà ad hanc obje-

jectionem principaliter respondendo latissimè demonstrabimus.

22. Minùsque refragatur quod in memoriali edito pro Eminentissimo D. Bullionio allegatum est, nempè Cardinales non comprehendi sub Statutis Ecclesiæ Leodien. etiam à Sede Apostolica confirmatis, sicuti non comprehenduntur sub Constitutionibus Apostolicis, & Statutis generalibus, nisi expressè de eis mentio facta fuerit. *Jo: Andr. Jo: Monach. & alii in cap. unico De Schismaticis in 6.* quia conclusio, quòd sub generali Statuto, & dispositione non contineantur constituti in Cardinalitia Dignitate, habet solummodò locum in materia, in qua à jure sunt privilegiati, non autem in alia materia indifferenti. *Gloss. in cap. quia periculosum, in verb. suspensionis litt. D. de sententia excommunicationis. Bald. in cap. cùm omnes num. 50. De constitutionibus.* Et ita *Jo: Andr. Jo: Monach. & alii in dicto cap. unico De Schismaticis in 6.* loquuntur de revocatione dispensationum pluralitatis beneficiorum, & expectativarum concessionum, sub qua revocatione Cardinales degentes in Romana Curia non comprehenduntur, quia in ea dispensatione sunt specialiter privilegiati. *ex cap. de multa 28. in fine De Præbendis, & Dignitatibus, & ex Constitutione extravaganti Joannis XXII.* incipit *Execrabilis*; Quare *Concilium Tridentinum* in revocatione expectativarum nominatim inclusit etiam S.R.E. Cardinales, *ut in sess. 24. cap. 19. De reform.* Rursus conclusio non procedit, quando Cardinalis gerit duplicem personam, alteram uti Cardinalis, alteram uti Episcopus, vel Canonicus alicujus Ecclesiæ; tunc enim subjicitur omnibus legibus, & Statutis, quæ generaliter loquuntur de Episcopis, vel de Canonicis. *Gloss. in cap. quia periculosum in verb. De Episcopo in fine De sententia excommunicationis in 6. Card. de Luca De Beneficiis disc. 20. & de Judiciis p. 2. discurs. 13. num. 12.* Immò etiam Summus Pontifex, in quo plures personæ considerantur, una scilicet Papæ, & Episcopi Ecclesiæ Universalis, & altera Episcopi Romani, subjacet uti Episcopus Urbis Apostolicis Constitutionibus, aliisque obstaculis, quibus generaliter alii Diœcesani, seù locorum Ordinarii subjacent quoties non constat de diversa voluntate, Pontificiam quoque authoritatem interponendi, atque obstaculis derogandi, ut rectissimè advertit *D. Cardinalis de Luca De Regul. disc. 23. & De Judiciis p. 2. discurs. 2. nu. 1. & 10.*

23. Quod verò subditur in eodem Memoriali, ex jure communi Cardinales esse Consiliarios, Collaterales, & Coadjutores Summi Pontificis in Ecclesia Universali dirigenda, ac proindè infertur non teneri ad residentiam exemplo Canonici, qui est in servitio Episcopi. *cap. de cætero 7. & cap. ad audientiam 15. De Clericis non residentibus,* & ejus, qui commoratur in servitio Papæ. *cap. cùm dilectus 14. De Cler. non resident.* certè ad rem nostrã non pertinet, cũ Eminentissimus Bullionius non degat in Romana Curia, nec in Statu Ecclesiastico, nec alibi à Summo Pontifice deputatus sit pro bono Universalis Ecclesiæ; ideò non potest haberi pro residente in Ecclesia Leodien. etiam inspecta illorum Doctorum sententia, qui affirmant, Cardinales ob assistentiam in Romana Curia excusari à residentia in suis Ecclesiis inferioribus, quia cùm Pontifici assistant, illiusque sint Consiliarii pro Universalis Ecclesiæ regimine, eorum assistentia in Romana Curia cedit in evidentem Ecclesiæ utilitatem. Deindè, spectato Jure communi, tenetur in Curia apud Summum Pontificem residere. *cap. Bonæ, il primo De postulat. Prælatorum, & cap. 2. de Cler. non resident.* Ergo sufficienter à residentia in suis Ecclesiis excusantur. Atqui ita Doctores isti expressè loquun-

quuntur, quando Cardinales assistunt Papæ in Romana Curia, ut patet ex collectis per *Augustinum Barbos.allegat.51. num.12. Gonzal.ad reg. Cancell.8. Gloss.24. num.128. & 131. Tondut. de benef. p.2. c.3. §. 5. num. 42. Castropal. tr.13. de benef. Eccles.disp.5.punct.4.num.5.*

24. Alii verò Doctores negant, ex vi Cardinalatus excusari aliquem à residentia suæ Ecclesiæ Inferioris, quod videtur decisum à *Tridentin. sess. 23. cap.1. De reform.& sess.24.cap.17. De reform.* Quapropter antiquo jure nullus Cardinalis eligi poterat in Episcopum, eo quod ratione Cardinalatus debebat Romæ assistere, quod compati non poterat cum assistentia debita Episcopatui, nisi ita Romæ vicinus sit Episcopatus, ut Romæ assistens Cardinalis, censeatur in illo assistere. *Vasquez opuscul.de Benef. cap.4. §.2. art.1. dub.2. n.141. post Cajet.2.2. q.185. art.5. Sot. De justit. lib.10. q.3. art.4. Azor. instit.moral. 2.p. lib.7. c.4. q.7. Castropal. ubi supra num.6. & 7.* Atque ita Doctores utriusque sententiæ concorditer sentiunt, Cardinalem à Romana Curia in remotis degentem, minimè haberi pro residente in ejus Ecclesia inferiori: & in terminis Cardinalium in Gallia assistentium, quòd non censeantur residere in Romana Curia, & proindè non comprehendantur sub Statutis, & Decretis loquentibus de Cardinalibus, & aliis in Romana Curia suis officiis insistentibus, videndus est *Probus ad Jo. Monachum in cap.unico De Schismaticis in 6.num.7.*

25. Hinc etiam nihil ad rem nostram facit *Constitutio Joannis XXII. extravagans* Execrabilis *De Præbendis, & Dignitatibus*, in illis verbis: *Cardinalibus tamen S.R.E. qui circa nos Universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impediunt, &c.* Perpendantur ea verba: *Qui circa nos Universali Ecclesiæ serviendo*, quæ necessariò inferunt Cardinales non alio modo censendos esse incumbere Ecclesiarum singularum commoditatibus, nisi cùm in Curia Romana degunt apud Summum Pontificem pro servitio Ecclesiæ Universalis.

26. Et tamen sub dictis verbis Constitutionis extravagantis *Execrabilis* excipiuntur Cardinales solummodò in ea parte, qua revocantur omnes dispensationes super perceptione, ac retentione plurium beneficiorum Curatorum, & Dignitatum residentiam exigentium, quæ ante dictam Constitutionem concessæ erant tùm ab ipso Joanne XXII. tùm à suis Prædecessoribus. Verùm quoad futuras concessiones plurium Beneficiorum Curatorum, & Dignitatum exigentium residentiam, quas Constitutio prohibet, non excepti sunt à prohibitione Cardinales, imò nominatim fuerunt comprehensi sub prohibitione ejus pluralitatis à *Tridentino De reformat. sess.24. cap. 17.* Quare promotus ad Cardinalatum amittit omnia beneficia Curata, & Dignitates etiam minores, ac Episcopatu inferiores, quibus est annexum onus residendi, nec illas absque dispensatione Apostolica retinere potest ex communi DD. sententia apud *Bursatt.consil.351.num.16.*

27. Distinctio autem, quæ fit *in eodem Memoriali* inter Episcopatus, & alia Beneficia Curata Episcopatu inferiora, ad hunc effectum nullo jure fundatur, & minùs rectè deducitur ex *Sac.Concilio Tridentino De reformat. sess.6. cap.1.* statuente pœnam in eum, qui extra suam Diœcesim morando per certum tempus abfuerit à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia, sub quo Decreto supponitur, non alia ratione Cardinales comprehendi, nisi quia id expressum fuit per clausulam, quæ subsequitur: *Quacumque ille Dignitate,*

tate, gradu, & praeheminentia praefulgeat; Quae clausula fuit omissa in secundo capite ejusdem *Concilii sess. 6. de Reformat.* quo coguntur ad residentiam Inferiores Episcopis, obtinentes Beneficia Curata, personalem residentiam exigentia; Undè dum sub hoc secundo capite Tridentini non comprehenduntur Cardinales, consequens fit, quòd Cardinales obtinentes Beneficia Curata, & Dignitates Episcopatu inferiores, requirentes residentiam personalem, minimè teneantur ad residentiam faciendam; Hoc enim argumentum non subsistit, & perperam deducitur, quia in primo capite clausula de praefulgentibus quocumque gradu, & praeheminenti Dignitate, fuit apposita ex causa majoris declarationis; At in secundo capite omissa fuit, quia in eo derogabatur dispensationibus, & privilegiis de non residendo; Quare non poterant includi personae in praeheminenti Dignitate constitutae, circa quas Lateranense Concilium sub Innocentio III. reservavit dispensationem Sedi Apostolicae, *ut in cap. de multa* 28. *De Praebendis, & Dignitatibus*, in illis verbis: *Circa sublimes tamen, & litteratas personas, quae majoribus sunt Beneficiis honorandae, cùm ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari*. Si indigent dispensatione, certè in contrarium est Jus commune, ut declaravit idem *Sac. Concilium Tridentinum sess.* 23. *cap.* 1. *de reformat.* ubi tàm in obligatione faciendi personalem residentiam, quàm in licentia abeundi per modicum tempus ex justis, & rationabilibus causis, & impedimentis, nominatìm comprehenduntur S.R.E. Cardinales, qui praefecti essent Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis quibuscumque, eademque omninò declarat, & decernit in Beneficiis Curatis quibuscumque Episcopatu Inferioribus. Hoc ipsum expressissimè declaratum est ab eodem *Sac. Concilio Tridentino De Reformat. sess.* 24. *cap.* 17. ubi etiam specificè includuntur S.R.E. Cardinales sub prohibitione pluralitatis Beneficiorum Episcopatu inferiorum, personalem residentiam exigentium.

28. Quibus concordat *textus in cap.* 2. *De Cleric. non residentibus*, ubi refertur Concilium Romanum sub Leone IV. in quo Anastasius Presbyter Cardinalis tituli S. Marcelli, ab omnibus canonicè fuit depositus, eo quòd Parochiam suam per annos quinque contra Canonum instituta deseruit; Et frustrà dubitatur *in eodem Memoriali*, an ille Anastasius esset Cardinalis S. R. E. an verò alterius Ecclesiae Inferioris; Nam etsi fateri necesse sit titulos Cardinales fuisse olim quoque aliarum à Romana Ecclesia ex *D. Gregorio Papa lib.* 2. *epist.* 13. *indict.* 11. *& epist.* 6. *indict.* 10. *& lib.* 3. *epist.* 14. *& lib.* 5. *epist.* 11. *Joan. Diacon. in Gregorii Magni vita lib.* 3. *cap.* 15. *& ex Concilio Meldensi can.* 54. Nihilominùs hoc dubium tollitur ex titulo Sancti Marcelli, cujus erat Presbyter Cardinalis Anastasius, qui inter titulos antiquissimos Cardinalium S.R.E. numeratur in antiquo Rituali manuscripto, quod servatur in Bibliotheca Vaticana, cujus meminit *Raynald. in Annal. Ecclesiast. Italici idiomatis anno* 1058. *num.* 19. *&* 20. Idque patet etiam ex Anastasio Bibliothecario, qui refert Acta illius Concilii Romani, & gesta per eumdem Anastasium Presbyterum Cardinalem tituli Sancti Marcelli. Denique probatur ex discretiva locutione, qua usi sunt Summi Pontifices in Epistolis Decretalibus, dum Cardinalem inferioris Ecclesiae, simplici nomine Cardinalis appellare sunt soliti; At verò Cardinalem Ecclesiae Romanae non nisi cum adjuncto tituli Ecclesiae in Romana Urbe, cui addictus esset, nominare consueverunt. *cap. Ecclesiam* 57. *de elect.*

cap. bonæ il primo De postulat. Prælat. cap. ex tuæ 11. *§. contra eos De Clericis non resid. ntibus.*

29. Nec verum est, quòd etsi tunc temporis omnes etiam S. R. E. Cardinales, ita propriis titulis addicti essent, ut eos deserere sine speciali Sedis Apostolicæ indulgentia non liceret, tamen posteà tractu temporis in partem sollicitudinis Ecclesiæ Universalis vocati sunt, undè ipsis licuit à propriis titulis discedere, ac etiam à sex titulis Episcopatuum, quos jure optionis assequi possunt, & plures Dignitates in diversis Ecclesiis obtinere; Nam & tempore ejusdem Concilii Romani sub Leone IV. in quo, tanquam non residens, fuit depositus Anastasius Presbyter Cardinalis Sancti Marcelli, certè, ut nunc in Cardinalibus constituebatur etiam Universalis Ecclesiæ amplissimus Senatus, atque ordinarium Pontificis maximi Consilium, sicuti constat ex Constitutione Joannis Papæ VIII. relata à *Joanne Cabassutio in Notitia Ecclesiastica seculi 13. in Concilio Lugdunensi Generali 2. dissert. 2. num. 8. fol.* 490. Verba Constitutionis sunt hæc: *Romanæ Ecclesiæ Cardinales eorum fungi apud Romanum Pontificem officio in Sancta Dei Ecclesia, quo seniores septuaginta apud Moysen in Sinagoga*; Quapropter decretum confirmat Prædecessoris sui Leonis IV. *Ut scilicet bis in hebdomada Cardinales ad Sacrum Palatium Apostolicum conveniant, ut provideant, & decernant pro universarum Ecclesiarum sollicitudine, pro Clericorum disciplina, & pro Laicorum quærimoniis auscultandis, & defendendis.*

30. Idque adeò verum est, ut propter assistentiam Cardinalium in Romana Curia cedentem in utilitatem non solùm Romanæ, sed etiam Ecclesiæ Universalis, non poterant Cardinales eligi in Episcopos; Undè cùm à Capitulo Ravennatensis Ecclesiæ fuisset Cardinalis Presbyter tituli Sanctæ Praxedis in Archiepiscopum Ravennaten. postulatus, repulsa fuit ea postulatio ab Innocentio III. dum Cardinalis assistere deberet in Romana Curia, *ut in cap. bonæ il primo De postulat. Prælat.* expressa ea, quam diximus, ratione his verbis: *Considerantes verò, quòd ejusdem Cardinalis præsentia utilior sit non solùm Romanæ, sed etiam Ecclesiæ generali, tàm apud Apostolicam Sedem, quàm apud Ecclesiam Ravennaten. Undè non immeritò præferentes speciali utilitati communem, & minori majorem, prædictum Cardinalem postulationi vestræ non duximus concedendum.* Propereà nil est, quod infertur ex titulis sex Episcopatuũ, quos jure optionis Cardinales assequi possunt; Nam & frustrà diversis temporibus, ac etiam nostra ætate fuisset de illis dubitatum, an obligarent ad actualem residentiam instar aliorum Episcopatuum personalem residentiam exigentium, quin etiam an essent compatibiles cum alio Episcopatu actualem residentiam etiam requirente, & tandem fuit resolutum illos non esse incompatibiles, nec ad actualem residentiam obligare, ut patet ex *clar. me. Card. Brancatio dissert. 2. & Cardin. de Luca De Judic. par. 2. discurs. 5. num. 27. & 28. & de pensionibus disc.* 58. & 75.

31. Et quod subjicitur de assecutione plurium in diversis Ecclesiis Dignitatum Cardinalibus permissa, id certè non nisi per dispensationem Apostolicam fuit obtentum, dum circa præheminentes, & Litteratas personas, ubi ratio postulaverit, fuit Apostolicæ Sedi ea dispensatio reservata, ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. relato *in cap. de multa, De Præbendis, & Dignitatibus*; Et verba ejusdem Lateranensis Concilii in reservatione dispensationis

appo-

appoſita: *ubi ratio poſtulaverit*, ſatis indicant, quòd etſi pluralitas illa contineat nonnullas inordinationes, tamen aliquæ circumſtantiæ poſſunt ſupervenire, ita cohoneſtantes actum, quòd prædictæ inordinationes totaliter evacuantur, ut puta ſi ſit neceſſitas in pluribus unius obſequii, & poſſit plus ſervire Eccleſiæ, vel tantumdem abſens, quàm alius præſens, & ſi qua alia ſunt eiuſmodi, juxta doctrinam *D.Thomæ quodlibeto 7.artic.* 15. Sed hæc non niſi ex Apoſtolica diſpenſatione fuerunt à Lateranenſi Concilio permiſſa, ut notat *gloſ. in cap.cum noſtris 6.in verbis juſta cauſa litt.G.de conceſ.præbendæ*. Et demum ex diſpoſitione *Sac. Concilii Tridentini ſeſ.* 23. *cap.* 1. *De reformat.* abſens ultrà tres menſes, etiam ex cauſa evidentis Eccleſiæ, vel Reipublicæ utilitatis, non habetur pro reſidente in Eccleſia, niſi ea cauſa fuerit à Superiore approbata per licentiam in ſcriptis concedendam, & ſub ea diſpoſitione includuntur nominatim etiam S.R.E. Cardinales. *d.ſeſſ.23.cap.1.De reformatione.*

32. Hinc etiam corruit illud quod dicitur *in eodem Memoriali*, nempè per aſſiſtentiam, quam D. Cardinalis præſtat Regi Chriſtianiſſimo, cenſeri ipſum moraliter reſidere in Eccleſiam Leodien. dum illa aſſiſtentia verſatur in communi bono, & publica utilitate; Sed prætextus iſte omninò (ut diximus) ſublatus eſt ex *Tridentino d.ſeſſ.23.cap.1. De reformat.* ubi unus dumtaxat caſus exceptus eſt, cùm ſcilicet incideret abſentia propter aliquod munus, & Reipublicæ officium Epiſcopatibus annexum, & hoc ſolùm approbatione non indiget; Cæterùm omnes aliæ cauſæ etiam evidentis Eccleſiæ, vel Reipublicæ utilitatis, approbationem Superioris expoſtulant per licentiam in ſcriptis concedendam, itaut pro forma requirantur, & cauſa legitima, & illius in ſcriptis approbatio. *Garz.de benefic.par.3.cap.2.num.26. Caſtropal. tract.* 13. *diſputat.5. punct.5.num.7.& 8.*

33. Quæ fortiùs procedunt inſpectis Statutis Eccleſiæ Leodienſis, quibus ſtrictiùs prohibetur abſentia, & non niſi ex certis cauſis permittitur, approbandis à Capitulo, ſive de licentia Capituli Generalis, quibus Statutis omninò ſtandum eſt, quia *Tridentinum ſeſſ.24. cap.12. De reformat.* expreſsè reſervavit, ac illæſas reliquit Conſtitutiones Eccleſiarum particularium, quibus nunquam cenſetur derogatum, niſi cùm expreſsè illis derogatur. *cap.1.de Conſtitut.in 6 Joannes Wameſius conſ.canon.15.num.1.& 2.volum.1.*

34. Ex quibus ſtatutis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, qui pro tempore fuerunt Canonici Eccleſiæ Leodienſis, quamvis exiſterent Romæ etiam in Conclavi pro futura Pontificis Maximi electione, agnoſcentes tamen obligationem præſentationis in feſto S. Ægidii, & petitionis admiſſionis ad reſidentiam in Capitulo generali, eidem obligationi paruerunt, conſtituentes ſinguli Procuratorem ad faciendam illam exhibitionem in feſto S. Ægidii, & ad petendum admitti ad reſidentiam in Capitulo generali. *Summ. num.6.*

35. Neque huc trahi poteſt quæſtio, an ſit juſta cauſa abſentiæ munus Regii Præſidis, Confeſſarii, Conſiliarii, Pro-Regis, & ſimilium, ut gerentes hæc officia ob publicam Regni utilitatem habeantur pro Reſidentibus in eorum Eccleſiis inferioribus, de qua quæſtione agunt *Azor. Inſtitut.par.2.lib.7.cap.4. quæſt.6.Vaſquez opuſcul.de benefic.cap.4.§.2.dub.2.num.140.Auguſt. Barboſ.allegat.53.num.17.* Nam præter quam quod neceſſaria eſſet approbatio, & licentia Capituli Generalis Eccleſiæ Leodien, certè ea quæſtio accommodari poteſt ſolùm ad Eccleſias ſitas in Ditione illius Regni, ubi Prælatus gerit Officium

deserviens publicæ utilitati; Undè nil infertur ad Ecclesiam Leodien. quæ non est in Ditione Regis Galliæ, sed habet in Temporalibus Supremitatem, & est membrum *Imperii Germanici. Leon. consf. 50. Zipæus jur. canon. lib. 3. tit. de commend. consultat. 3. à num. 6.* Atque ita utilitas Ecclesiæ Leodien. non potest includi in illa utilitate communi Regnorum Galliæ, quam affert assistentia Dom. Cardinalis penes Regem Christianissimum. Utilitas enim publica tunc præfertur privatæ, quando in communi utilitate privata includitur. *Gloss. in cap. bonæ il primo in verbo communem De postulat. Prælat.*

36. Sed quænam utilitas considerari potest pro Ecclesia Leodien. ex tali assistentia D. Cardinalis penes Regem Galliæ, qui spoliavit Leodiensem Ecclesiam Oppidis Dionanto, & Huensi, & contra eandem adhuc bella gerit, & ejus ope Germanus Frater D. Cardinalis continuat in occupatione Ducatus Bullionii? Quando Ecclesia Leodien. possederat Ducatum Bullionii à tempore Godefridi Bullionii, qui illum vendidit dictæ Ecclesiæ in Sacri Belli expeditionem, adeò quod Episcopus Leodien. semper titulo Ducis Bullionii decoratus fuerit. *Summ. num. 19. 20. & 21.*

37. Cùm itaque Dom. Cardinali ad evitandam foraneitatem, nec dispensatio Apostolica Clementis X. neque Cardinalitia Dignitas suffragetur, recurrit ad aliam oppositionem, quæ Juris ordinem respicit, nempè quòd cùm ageretur de pœna, qua uti Foraneus jure dicendi suffragium in electionibus privabatur, debebat ea declaratio fieri per sententiam, cum causæ cognitione, ipsoque citato, & canonicè monito.

38. Sed neque hæc oppositio subsistit, dum non agebatur de privando D. Cardinalem, tamquam non residentem, Dignitate Canonicatus, vel Præpositura, quo in casu citatio, & monitio requiritur, juxta *cap. ex par. 8. ubi gloss. in verb. per decem annorum, cap. Clericos 17. De Cleric. non resident.* At verò cùm (ut in nostro casu) agitur de exercitio Dignitatis Canonicatus, sive de ejus administratione, possessione, seu perceptione fructuum, cui inest qualitas Residentiæ, & exhibitionis in festo B. Ægidii, absque qua, nec Jus dicendi suffragium in electionibus, nec possessio, nec perceptio fructuum ulla considerari potest ex Statutis Ecclesiæ Leodien. tunc nulla requiritur sententia declaratoria, ut statuit *Sacrum Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 1. De reformat.* idque uti indubitatum tradunt *Vasquez opusc. de benefic. cap. 4. §. 2. artic. 1. dub. 4. num. 152. Garz. de Benefic. part. 3. cap. 2. à num. 26. Azor. Institut. moral. par. 2. lib. 7. cap. 6. quæst. 6. Lessius lib. 2. cap. 34. dubit. 29. n. 157. Augustin. Barbos. alleg. 53. num. 101.* Neque enim agitur de pœna, sed potiùs de qualitate residentiæ seu præsentationis in festo S. Ægidii, quæ ex Statutis Ecclesiæ Leodien. inest perceptioni fructuum, ac Juri dicendi suffragium in electionibus, veluti conditio; Undè illius defectus nulla indiget judiciali declaratione, quia solùm, cùm agitur de privando aliquem Beneficio, vel Dignitate ob defectum residentiæ, tunc propterea censetur pœna, & non ipso jure lata, sed imponenda per Judicem, ut hæc omnia in terminis dispositionis *Sac. Concilii Tridentini sess. 24. cap. 12. De reformat.* tradunt *Moneta De distribut. quotidian. par. 3. quæst. 7. nu. 71. Bonacin. disput. 2. de horis Canon. quæst. 7. punct. 2. num. 2. Castropal. tract. 7. disputat. 3. punct. 6. num. 3. & 4. Garz. de Benefic. par. 3. cap. 2. num. 152.*

39. Nec judicialis cognitio præcedente citatione requirebatur, quia electionis processus non est judicialis, sed extrajudicialis. *gloss. in cap. si quis justo*

46.

46. *verb. admitti litt. F. De electione in 6.* & distinguitur electio à cognitione, itaut Electoribus sufficiat declarare qualitatem ejus, ob quam non est vocandus, quia suffragium non habet; At verò sola cognitio requirit Partis citationem in confirmatione, vel reprobatione electi, quæ spectat ad Superiorem, ut eleganter tradit Summus Pontifex *in cap. venerabilem 34. De elect. juncta glossa ibidem litt. A.* Quod etiam probatur ex *text. expressissimo in cap. cum Ecclesia Sutrina 3. De causa poss. ft. & proprietat.* Idque est, quod dicit *Passerin. de elect. cap. 14. quæst. 8. num. 52.* nempè Capitulum in qualificatione Votorum per viam notorii ex se solo posse declarare.

40. Et tamen Capitulum, & Canonici, ut gererent plenius obsequium, & majorem reverentiam erga Dom. Cardinalem, per litteras eum rogaverunt, ut si quæ jura haberet adversus Foraneitatem, proponeret, & allegaret, ut in *Summar. num. 12. & 14.* Quare Dom. Cardinalis, nedum dicere nequit, quòd ipse fuerit contemptus, sed neque, quòd cum ipso urbaniùs actum non fuerit; Et certè, si impediebatur Leodium personaliter accedere propter Copias Principum Confœderatorum Hostium Regis Galliæ, nil impediebat, quò minus constitueret Procuratorem in eodem loco, ubi degebat Capitulum, cui pluries misit litteras ad se excusandum. *textus* est expressus *in cap. cùm dilecti 6. De dolo, & contum.* in illis verbis: *Sicuti excusatorem direxerat, sic dirigere potuerat responsalem.*

41. Verùm hæc omnia ad exuberantiam dicta sunt, quia Dom. Cardinalis habebat impedimentum, quod censebatur perpetuum, quo nullo modo erat vocandus, nec habebat interesse aliquod in electione vigente Bello, quod gerunt Imperator, aliique Principes Confœderati contra Regem Christianissimum, quare omnes subditi Regis Galliæ censentur Hostes Imperii; Leodien. autem Regio est membrum, & portio Imperii Germanici; Undè in temporalibus subjacet omnibus Edictis, & Bannis Imperialibus. *Leonius cons. 50. Franciscus Zipæus consult. canon. lib. 3. tit. de commend. consult. 3. à num. 6. ad nu. 25.* Atque ita D. Cardinalis, tamquam adhærens Regi Christianissimo, bannitus à toto Imperio Germanico non poterat ad Leodien. Civitatem accedere, ubi etiam assistebant Copiæ Principum Confœderatorum.

42. Et quamvis juxta DD. Hortodoxorum sententiam apud *Cæsarem Caren. resolut. 1. à num. 4.* Clerici, & alii omnes Ecclesiastici constituant partem distinctam à Republica Civili, & propterea non subjaceant legibus Bellorum, quæ inter eorum Principes Christianos geruntur, itaut aliud Jus, quod servatur, iniquum censeri debeat: nihilominus admissa ea sententia, quæ verissima est, non procedit, quando unus Princeps usus fuerit eo jure contra Ecclesiasticos alterius Principis, sicut Rex Galliæ, durante Bello, Ecclesiasticos degentes in Terris Principum Confœderatorum non admisit, nec admittit ad exercendum eorum Dignitates, nec ad Jus habendi vocem activam, nec passivam in Ecclesiis sub ejus Ditione sitis; quare D. Cardinalis retorcutionem iniqui Juris æquo animo ferre debet, ne admittatur ad Capitulum Ecclesiæ Leodien. ex æquitate *Ædicti*, *quod quisque Juris*, *&c.* fundata in Jure naturali, & Divino: *Patere legem quam tu ipse tuleris: quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris*, ut advertit *gloss. in d. tit. ff. quod quisque juris. Can. Dominus noster 32. qu. 2. Guido-Papæ qu. 34. Ant. Fab. Codic. lib. 2. tit. 9. def. 1. in allegat. num. 6.*

43. Itemque conclusio, quòd Ecclesiastici, tamquam constituentes partem distin-

distinctam à Republica Civili, minimè teneantur Bellorum legibus, quæ geruntur inter eorum Principes, non procedit quoad effectum suspicionis, sive confidentiæ, qua ratione non admittuntur ad Dignitates, quas habent in Regno, vel Statu Principis Temporalis, cui sunt suspecti. *Innocent. in cap. super his col. ult. in princ. de occasat. Ant. de Butr. in cap. quod sicut col. 2. vers. quandoque Laicus De elect. Cotta in memorab. verb. Episcopus electus.*

44. Denique ex causa litis, seu controversiæ de Ducatu Bullionii, quo Ecclesia Leodiensis remanet spoliata facto Regis Gallorum, cujus ope adhuc occupatur à Celsissimo Fratre Germano D. Cardinalis, de quo jure expressa fuit facta protestatio per Episcopum Leodien. & Canonicos, quæ relata est in Capitulis *Fœderis Neomagi ex libro memoires des negotiacions de la Paix de Nimegue tom. 3. pag.* 317. *in Summ. num.* 10. certissimum est quòd D. Cardinalis non poterat habere vocem activam, nec passivam in electione Episcopi. *Bald. in tract. de pact. num.* 104. *post commentaria ad ll. infortiati.*

45. Ex quibus impedimentis perpetuis D. Cardinalis minimè vocari debebat ad Episcopi electionem; Nam si cùm commodè, vel absque periculo vocari non potest, non est vocandus, neque potest dici contemptus. *cap. cùm in Ecclesia* 33. in illis verbis: *si commodè. de præbend. & dignit. in* 6. *cap. quod sicut* 28. *De elect.* in illis verbis: *Sed ad electionem vocati (si tamen sine periculo potuerint convocari) cap. quia propter, §. illud autem De elect. cap. si quis* 46. *De elect. in* 6. in illis verbis: *In electionis negotio nequeat commodè interesse. Passer. de elect. cap.* 11. *qu.* 5. *nu.* 33. ubi agit de Impedito per Bellum, ne vocari debeat ad electionem, fortiùs id procedit in eo, qui habet perpetuum impedimentum; ex quo non poterat, nec debebat admitti ad electionem, quo casu neque si committere voluisset alicui de Capitulo vocem suam, minimè fuisset audiendus, tamquam nullum jus habens in electione. *glos. in cap. Beneficium verb. conferendum in fin. De regular. in* 6. *Tiraquell. de retract. lignagier. §.* 1. *gloss.* 8. *num.* 37.

46. Non obstat quòd Capitulum Leodien. in Decreto, quo censuit ex causa Foraneitatis D. Cardinalem non habere jus suffragii dicendi in electione, non expressit alias causas, scilicet Belli, & litis de Ducatu Bullionii, quia respondetur has causas fuisse, & esse notorias, nec examine indigere: & cùm sint etiam deductæ in actis, posse eas Papam ex officio suo supplere in confirmatione electionis, ut docet in terminis *gloss. in cap. in Genesi* 55. *De elect. in verb. nec præmissi duo litt. H.* Maximè, quia de his fuit virtualiter cognitum, & cuncta fuerunt examinata, cùm D. Cardinalis petiit Salvum-conductum, vel quòd discederent Copiæ Principum Confœderatorum, ut tutum haberet accessum, vel quòd electio fieret in loco tuto, quæ omnia fuerunt rejecta, dum ipse D. Cardinalis non habebat jus dicendi suffragium tamquam Foraneus, vel quia ea essent moraliter impossibilia nedum incommoda, & periculosa: & demum, quia ex causa Belli adversùs illius Principem secularem, vel ratione litis de Ducatu Bullionii non debebat ad Capitulum admitti, atque ita nulla injuria, nullum damnum inferebatur D. Cardinali ex electione; Undè obstabat, prout obstat, D. Cardinali exceptio *tua non interest*, de qua exceptione eleganter agit *Jacob. Cujac. ad l.* 7. *ff. de serv. exportandis lib.* 10. *Papin.* ubi adducit egregium locum *Ciceronis, expressas esse actiones, ex cujusque damno, & injuria.* Et ita Juris esse existimamus, sub censura, &c.

Romæ die 21. Junii 1694.

FRAN-

FRANCISCI STANCHI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super oppositionibus adducendis pro parte Eminentissimi Bullionii.

1\. Vindicata in duabus aliis Scripturis à quocumque objecto validitate dignæ Electionis, & capacitate dignissimi electi, respondendum superest exceptionibus ex parte Eminentissimi D.Cardinalis Bullioni excitatis.

2\. Quarum prima innititur super privilegio Cardinalitiæ dignitatis, eximente à residentia in beneficiis inferioribus Episcopatui, omnes Cardinales uti Coadjutores Pontificis in directione Universalis Ecclesiæ, & inducente necessitatem faciendi de eis specialem mentionem in quocumque Statuto, seù Constitutione etiam Pontificia, ita ut nullibi, & nunquam comprehensi dicantur, absque dicta mentione specifica.

3\. Dico igitur in primis, privilegium non residendi militare tunc in favorem Cardinalium, quando ipsi actu permanent apud Summum Pontificem in Curia Romana, vel extra eam aliquod munus exercent, Sedis Apostolicæ obsequium concernens, substinendo pondus diei, & æstus, ob quam causam meritò privilegiis honorantur, ut *in c.fundamenta,§.decet De elect.in6.Oldrad. cons.* 48. *num.* 2. secus verò quando ex causa voluntaria, nullo prorsùs titulo servitii Apostolici colorata. *Gonzal. ad Regul.8. Cancellar. glos.* 24. *num.* 132. *Mandos.ad Regul.7.pariter Cancell.quæst.3.per tot. Geminian. cons.96.sub n.9. Ancharan.cons.394.num.3.Roman.cons.404.num.4.& 5. Capyc.Latr.decis.102. num.8.* plenè *Tiraquell.in suo tract.cessan.causa, cessat effect. ex num.*210.

4\. Dico secundò, quòd dum prædictus Eminentissimus Princeps se juramenti vinculo obstrinxit ad observantiam Statuti, quando jam dignitate Cardinalitia fulgebat: Equidem tale vinculum nullatenùs dissolvere potest; nam quò major est dignitas Jurantis, eò fortior inest observantiæ necessitas contracta erga Deum, cujus Unigenitus Filius non venit Legem solvere, sed adimplere, ideoque ait *Psalm.* 88. quæ *procedunt de labiis meis non faciam irrita*. Et *Psalm.*109. cantat Ecclesia: *Juravit Dominus, & non pœnitebit eum*: atque Divinum Oraculum apud *Matth. cap.5.* inquit: *Redde Domino juramenta tua*: & abominabile dedecus esse jurare, & non adimplere dixit *D. Isidor. lib.2. sententiar.cap.2.* relatus *in cap.quacumque 22.quæst.5.* plus addit *S.Paulus in ep. ad Hebræos cap.6. num.16.* ibi: *Homines per Majorem sui jurant, & omnis controversiæ eorum finis est juramentum*; Hinc est, quòd dispositioni juratæ nunquam derogatum censeatur à Pontifice, neque per clausulas derogatorias. *Glos.* communiter approbata *in cap.cùm non deceat verb. effectus De elect. in 6. Gra-*

tian.

tian.discept.853. ex num.73. Rot.in præcisis terminis Statuti jurati per Canonicum in actu ingressus decis.5.num.5.usque ad 13. coram Durano.

5. Vanumque est asserere, quòd particularis Cardinalis renunciare nequit privilegio concesso Sacro Cœtui Cardinalium; Etenim jus votandi competebat Eminentissimo Adversario uti Canonico, non uti Cardinali; Undè optimè tanquam duplicem repræsentans personam, potuit absque ulla læsione privilegiorum competentium Cardinalibus ex persona Canonici jurare observantiam Statutorum Capituli. *Lap. allegat.99. per tot.Roman.cons.422.paritèr per tot. Peutinger. decis.194. num.19. & 20.* Maximè quia sine ullo labore, & sine aliqua difficultate juratum Statutum adimpleri poterat, mediante transmissione Procuratoris, aut simplicis epistolæ ad Capitulum, prout tali medio se repræsentarunt pluribus vicibus ipsemet, totque alii Cardinales Canonici ejusdem Ecclesiæ Leodien. nempè De Hassia, licèt esset Episcopus Uratislavien. De Baden, licèt esset Abbas Fulden. ac Furstembergh, licèt esset Episcopus Argentoraten. & quamvis omnes in suis residentiis permanerent, immò quamvis in Curia Romana extarent, vel in Conclavi reperirentur, vel ad illud pergerent. Demonstratio evidentissima, quòd nulla aderat, nec adest implicantia inter Cardinalium privilegia, & Deo juratam Canonicorum Leodiensium obligationem observandi Statuta, veluti diuturnus effectus subsecutus declaravit. *l.sed Julianus, §.proindè,ff.ad Macedon.& l.quadam,ff.de reb.dubiis.Mantic. de tacit.lib.2.tit.1.num.4.& 5. Dunozett.jun.decis.937.num.26.27.& 28.*

6. Sed quid multis? dum ipse quoque Eminentissimus Cardinalis Bullionus semper ab anno 1672. se repræsentavit in festo Sancti Ægidii ad formam Statuti, quamvis moraretur in Galliis, exercens munus Magni Eleemosynarii Christianissimi Regis, sicuti hodiè etiam exercet, ut in Facto *§. exceptis cum seqq.* ac per consequens ampliùs impugnare non debet quod priùs verbis juravit, & posteà factis expressis ratificavit, ad *text.in cap.quod semel De reg. jur.in 6.* optimè *Rot.decis.231.num.8.& 9.coram Priolo.*

7. Nec replicare juvat, quòd prædictæ repræsentationes fuerunt actus facultativi non inducentes approbationem, multoque minus obligationem, quoniam constito de origine tituli, seu causæ, prout constat hic ex censura Statuti, actus successivè secuti referuntur ad titulum præambulum, & causam præcedentem, & consequenter excludunt omnem facultatis præsumptionem. *Bald.cons.89.num.4.cons.265. per tot.& cons.290.num.1.lib.1. Adden.ad Ludovis.decis.162.num.16.vers.primò sciendum. Rot.ferè in puncto decis.400. nu.4. par.4. recent.* Ultra quod favore cultus Divini non præsumitur materia facultativa. *Adden.ad d.Ludovis.decis.162.erga fin.*

8. Neque dubitari contingit de existentia, & validitate Statutorum, siquidem ea usque de anno 1563. recollecta fuisse, & ad debitum methodum, sub congruis titulis redacta probatur in Facto, *§. neque nostra Statuta*, ubi additur in illa recollectione, & compilatione decerni, ut procuretur Signatura Pontificia, quæ post tantum temporis intervallum interventa absolutè præsumitur, ut in levioribus terminis, etiam si confirmationis nulla concurrat enunciativa, & solum spatium 30.annorum effluxerit, *Gonzal.ad Reg.Cancell. gloss.12.num.78.& 79.Seraphin.decis.497. num.2.decis.507.num.3.& dec.536. num.5.cum aliis in recent.decis.329.num.10.par.10.& decis.438.num.6.par.14.*

9. Proindè fatendo valida dicta Statuta, tanquam condita ab Apostolicis

Le-

Legatis insimul cum Episcopis, & Capitulo, idem Eminentissimus Cardinalis Bullionus supplicavit Clementem X. pro illorum derogatione, ut in eodem Facto, §. *sed ipsemet*: atque in Jure expeditum est, quòd confessio emissa in precibus contra confitentem adeò probet, ut impugnari nullatenus possit. *Leum precum, C.de liber.cauf.Dec.conf.534.sub num.4. Ciarlin.controver.131. num.35.lib.2.Gratian.discept.857.num.1.Rot.decis.118.num.7.par.14.& decis. 260.num.7.cum seqq.par.17.*

10. Verùm quando etiam nulla intercessisset auctoritas Apostolica, nec in condendis, neque in confirmandis dictis Statutis, adhuc validitas revocari nequiret in dubium, quia Capitulum super concernentibus negotia, & personas Capitularium, Statuta condere valet etiam sine consensu Episcopi, ut sequendo *Gloss.in cap.2.verb.statutum,de verbor.significat. in 6.* tradunt *Imol. in cap.cùm omnes num.1. De Constitut. Abb. in cap.1.num. 14.De his quæ fiunt à major.part.Capitul.Oldrad.conf.259.sub num.4. Monet.de distribut. quotidian. par.2.cap.13.sub num.25.Rot.decis.20.nu.6.part.3.rec. ibique in puncto Adden. num.37.& decis.12.num.2.cum seqq.coram Celso.*

11. Certiùs ubi, prout hic, Statuta consonant juri communi, & Sacro Concilio Tridentino,secundùm quod Canonici residere tenentur in loco propriæ Ecclesiæ, saltèm majori parte anni, & in festis solemnibus, ut declarant *Barbos.ad dictum Concilium sess.24.de reformat.cap.12.sub nu.63.& 66.Garz. de Benefic.par.3.cap.2.num.316.& seqq.*ubi plures refert ejusdem Concilii resolutiones,prout etiam *Fagnan.in cap.cùm omnes num.37.de Constit.Rot.in Gerunden.Beneficii 11. Decembris 1679.§.maximè, coram Card. Vicecomite.*

12. Certissimè, quia post præfatam diuturnam observantiam consensus Episcoporum accessit, saltèm tacitus, quo stante, valida remanent Statuta condita per Capitulum, etiam respicientia statum universalem Ecclesiæ. *Felin. in d. cap.cùm omnes num.10.Calder.conf.3. circa med. de consuetud. Barbos.de potest. Episc.allegat.93. sub num.26.idem De jur.Eccles.univers. cap.32.num.15. erga fin.Lotter.de re benefic.lib.1.quæst.14.nu.89.& 90.Monet.de distribut. d.par.2. cap.13.num.23.& 24.Cels.d.decis.12. num.16.* adeout opus non sit aliqua confirmatione Apostolica. in puncto *Seraphin.decis.560.num.4.*

13. Quapropter manifestum apparet, quòd prædictus Eminentissimus Princeps foraneus evasit, juxtà recensita Statuta, ideoque ampliùs reputari non poterat Capitularis, licèt Canonicus, & Præpositus, dum ab anno 1689. usque ad præsens se repræsentare neglexit in festo S. Ægidii, etiam per Procuratorem; immò per simplicem epistolam, & quidem in ipso anno 1689. in quo se repræsentavit Eminentissimus Cardin.de Furstembergh;Consequenter jure merito declaratus fuit à Capitulo foraneus, etenim statuta facta pro congruo Ecclesiæ regimine, ac Divini cultus obsequio, sunt tenaciter observanda.*Gloss. in d.cap.2.§.cæterum De verbor.signific.in 6. Ferrett.conf.286.sub num.1. Rot. decis.161.coram Peutinger.decis.46.coram Alex.VIII.& dec. 856. coram Card. Cerro,ubique num.1.*

14. Non suffragante responsione, quòd nullum Statutum, nulla Constitutio quamvis Pontificia, seu Conciliaris, includit Cardinales non expressos; Ultra enim quòd fatis esset replicare, quòd spontè se subjecit Statutis, jurando eorum observantiam, eaque diù observando Eminentissimus Adversarius, veluti observarunt reliqui Cardinales Canonici, ut ostensum, & firmatum est

suprà *in num.* 4. *usque ad num.* 7. nam omnia privilegia habent eam conditionem, nisi tacitè, vel expressè renuncientur. *Bart. in l. fin. column. ultim. ff. de constit. Princ. Jason. in l. falso, vers. quoad ultimum, C. de divers. rescript. Galerat. de renunciat. lib.* 5. *cap.* 14. *num.* 5. *&* 7. ubi quòd tacitè renunciari potest privilegio per non usum, cui expressè renunciari non potuisset. *Cels. decis.* 311. *num.* 5. *&* 6.

15. Addo, quòd Statutaria Dispositio directa fuit in Capitulares, non uti Cardinales, qui licèt expressi nequaquam comprehensi fuissent ex defectu potestatis, sed uti in Canonicos, qui proindè subjecti remanent dictæ Statutorum censuræ, quamvis Cardinales; nam dignitas, quæ non facit ad actum, non habetur in consideratione in illo actu, nec attenditur majoritas ordinis, quando non agitur de illo ordine, sed diverso; cùm tot reputentur personæ, quot sunt munera, & officia, & unaquæque consideratur secundùm actum quem gerit: nec implicat, ut quis ex diversis respectibus modò major, modò minor sit. ita exemplificando docent *Menoch. cons.* 52. *num.* 9. *& seqq. Chassan. in Catal. Glor. mundi par.* 4. *considerat.* 11. *latiùs considerat.* 44. *&* 45. *Lotter. de re benefic. lib.* 1. *quæst.* 16. *nu.* 98. *&* 99. *Mastrill. decis.* 130. *per tot. Puteus decis.* 104. *lib.* 3. *pariter per tot. & in recent. decis.* 226. *num.* 6. *par.* 14. *ac in Cracovien. Præcedentiæ prima Julii* 1675. *§. ultimo coram Card. Taya.*

16. Minus refragante quasi possessione juris votandi, siquidem tale jus oportet acquiri singulis annis per adimplementum conditionis requisitæ à Statuto, & ab Eminentissima sua Celsitudine juratæ, nempè per interventum annuale in Capitulo dicta die S. Ægidii, alioquin possessio unius anni non opitulatur aliis. *Rot. decis.* 215. *num.* 4. 8. *&* 29. *apud Post. de manut. & in Romana, seù Albanen. Donationis* 5. *Aprilis* 1666. *coram Cerro in fin.* ibi: *quo verò ad mandatum de manutenendo, cùm agatur de contractu, in quo singulis annis debet doceri de adimplemento, &c. dixerunt illud non esse relaxandum, &c.* Idque facilius intrat advertendo, prout advertitur in facto sub §. *nec Eminentissimo D. Bulliono, usque ad §. neque nostra*, quòd Statuta nullibi loquuntur per viam pœnæ, seu modum privationis, sed tantum ammissionis lucri, cui quilibet renunciare potest, non interessendo debitis temporibus, ut praxis cujuscumque Ecclesiæ docet.

17. Similiter nihil prodest addere, quòd prius erant examinandæ rationes, & posteà subsequi sententia declaratoria debebat super incursu foraneitate; quippè Capitulum se obtulit promptum ad dictum examen, quatenus etiam in scriptis transmitterentur enunciatæ rationes; undè de se tantum conquæri debet, qui illas transmittere noluit. *Felin. in cap. irrefragabilis num.* 1. *De offic. ordinar. Rot. dec.* 324. *num.* 14. *part.* 9. *recent.* immo contra negligentem sua jura deducere, militat omnis mala præsumptio, ut ad propositum *Card. Tusch. conclus.* 36. *num.* 2. *&* 4. *cum pluribus seqq. litt. N. tom.* 5. *Menoch. præsumpt.* 91. *nu.* 8. *lib.* 2. *Ludovis. decis.* 188. *num.* 5. Sententia verò declaratoria non requiritur ubi factum est notorium, ut hic, propter longam continuam absentiam, absque repræsentatione personæ, saltem in festo S. Ægidii, contra juris communis, & municipalis sanctionem, ut discussa, ac distincta materia conciliat *Lotter. de re benefic. lib.* 3. *quæst.* 27. *num.* 59. *cum seqq. & num.* 64. *usque ad* 73. *Garz. de benefic. par.* 11. *cap.* 10. *num.* 23. 27. *&* 36. *Passarin. De electiion. cap.* 14. *quæst.* 8. *nu.* 52. *Bich. decis.* 52. *num.* 49. *Dunozett. jun. decis.* 705. *num.* 8.

18. At-

18. Atque hinc patet perperam allegari defectum citationis ad comparendum in prædicta die S. Ægidii, quia, stante notorietate Statuti ad id obligantis, nulla exposcitur citatio. *l.magnam,C.de contrahen.empt.Bart.in l.dies,§.hoc autem judicium sub num.1.ff.de damn.infect. Gozzadin.conf.57. num.10. in fin. Celf.decif.95.num.11.*

19. Fortius, quia scientia præcisi diei, sub quo facienda erat electio, luce clarior apparet in Eminentissimo Contradictore, dum post solitas Citationes ad Valvas, ipse, qui de tempore vacationis erat extra Provinciam, spatio ferè trium mensium, Epistolas super materia dictæ electionis transmissit Capitulo, atque recepit ab illo, quæ epistolæ repetitæ pluribus æquipollent citationibus: & sic intrat regula *Text.in cap.eum qui certus De reg.jur.in sexto, l.1. in fin.ff.de act.empt.Menoch.conf.825.num.12.* in specie *Panormitan.in cap.Ecclesia vestra 57.num.9.de elect.Passarin.eodem tract.cap.11.num.66.*

20. Fortissimè, quia Absentes extrà Provinciam de tempore vacati Episcopatus, & diei Statutæ Electionis, non sunt citandi, quamvis posteà superveniant in Provincia. *Innocent.in cap.quia propter num.10. verf. item si fuerit De elect.ibique Jo:Andr.column.9.ad med.Barbof.in cap.coram 35.De elect. idem De jur.Eccles.univers.lib.1.cap.19.sub num.89.* atque ita observatum fuit, & observavit ipsemet Eminentissimus in ultima antecedenti Electione defuncti Episcopi; etenim licet citatus non fuerit ad comparendum, tanquam morans extra Provinciam, attamen de omissa citatione conquæstus non est, sed comparendo per Procuratorem fuit tunc admissus ad votandum, undè nec hodiè conquæri debet. *Baldus conf.251.in med.lib.5. Capyc.Latr.consult.75.num.336.*

21. Minusque conquæri potest de non concesso salvo-conductu, & de loco non tuto electionis; quippè plana, & undique tuta aderat alia accedendi via per Deputationem Procuratoris, ut metuentibus suggerit in puncto *Fagnan.in cap.cùm ex injuncto num.35.De nov.oper. nunciat.* Unde impeditus dici nequibat, dum impedimentum faciliter removere valebat, *ut in cap. final. de elect.* optimè *Seraphin.decif.1206.num.2.& 3.Dunozett.sen.decif.161. num.2.* Ultrà quòd exceptio prædicta, tunc forsan intraret, quando locus fuisset insolitus; at dum consuetus, non attenditur accidentalis diminutio libertatis respectu aliquorum, multoque minus respectu unius. *Doctor.in cap.1.de Cleric.non resid.Rot.decif.412.num.35.par.9.recent.*

22. Immo his etiam seclusis, Capitulum non poterat concedere, nec tenebatur impetrare ei salvum-conductum; Non quidem poterat, quia receptatio subditorum, & Ministrorum Regis Galliæ interdicta fuerat ab Imperatore, & Imperiali Dieta, ideoque ab istis, & non à Capitulo concedendus erat dictus salvus-conductus. in specie *Salycet.in l.cum indulgentia,C.de sentent.pass.Sperell.decif.148.num. 48.* Non tenebatur, quia nullo jure cautum reperitur, Electores esse obligatos ad removenda impedimenta accessus ad locum electionis, ut absentes Coelectores tutè possint intervenire: præsertìm quando subditi, & Ministri sunt Regis inimici, quorum interventum procurando Capitulum, vel se ostendisset proprii suimet Principis hostem, vel Amicum inimicorum suorum se declarasset, cum evidenti periculo magni tumultus, & maximi damni, ut considerant *Baron. de effect.inimicit.effect.102.nu.24. & 35. Graff.de effect. amicit.effect.34. num.129. usque ad 135.* ubi innumeros congerit, & in specie loquitur etiam de Ecclesia, & Prælato Vassallo, atque exemplum similis casus

Leodii fecutum,ab Apoftolica Sede approbatum,refert *Card.de Luca De Regular.difcurf.53.num.11.*

23. Verùm ad nihil profectò infervisset falvi-conductus conceffio; nam prorfus aberrat à verofimili, quòd dictus Eminentiffimus Princeps tradere fe voluiffet in manibus Hoftium de tempore majoris Bellorum incendii, ut notat *Fagnan.in d.cap.cùm ex injunctò nu.37.De nov.oper. nunciat.* Sicut etiam prorfus eft improbabile, quòd Capitulum recepiffet illum poftquam Foraneus evaferat; id enim fuiffet frangere Statuti obfervantiam,juratam ab utraque parte, ac per confequens in duplex perjurium incurrere; quando tamen nemo ex abfentibus vocari debet, nemo admitti nifi vocatio, & admiffio commodè, & abfque ullo periculo fieri poffit ab Ecclefia, ut in præcifis terminis *Bald. in cap. cùm inter il fecondo num.2.De elect.Paffarin.de elect. cap.11.num.33.Barbof.de jur.Ecclef.univerf.lib.1.cap.19.num.89.Tambur.de jur.Abbat. tom.1. difput.5. quæft.3.num.15.Gabriel.de citat.conclus.1.num.460.lib.2.*

24. Augetur dicta improbabilitas ex eo, quia Ducatus Bullionii,detentus à Germano fratre dicti Eminentiffimi, fpectat ad Ecclefiam Leodien. cui proindè reftitutus fuit anno 1506. ab occupatore tunc temporis, & cujus Ecclefiæ Paftor, ac Princeps anno 1679. proteftatus fuit contra articulum 28. tractatus Pacis Neomagenfis, quia ibi agebatur de prædicti Ducatus detentione; Tritum eft autem quòd inverifimile, & improbabile non eft credendum, fed in fubjecta materia, quòd à prudentis Judicis arbitrio dependeat, fecundùm facti circumftantias difcernere, ac decernere, utrum vocandi, & admittendi effent abfentes, tradit egregiè *Panormit.viden.in cap.coram num.3.De elect.fequuntur Barbof.de canonic.cap.39.num.4.in fin.Suarez De relig.tom.4.lib.5.cap.2. nu.3. Pafferin.d.cap.11.fub num.34.*

25. Super objecto diminutæ libertatis propter Milites Leodii exiftentes non infifto, quia illi ibi detinebantur ad effectum tuendi, non autem tollendi dictam libertatem, ut benè probatur in facto, §. *Et quidem quo ad primam cum feqq.* atque colligitur ab impreffa declaratione idiomate Gallico, emanata 22. Aprilis 1694. & comprobavit electio liberè fecuta in perfona noftri Sereniffimi Principis, nullo ibi militari præfidio muniti.

26. Super indulto conceffo per fa. me. Clementem X. nihil pariter infiftendum eft,tum quia inter difpenfationes ibi enumeratas nō legitur illa exemptionis à fe repræfentando ad Capitulum in fefto S. Ægidii, ad quam propterea exemptionem indultum ftrictiffimè intelligendum,extendi nullatenus poteft.*cap.porrò De privileg.Seraphin.decif.605.num.3.*Maximè adverfus Statuti jurati fanctionem. *Felin. in cap.1. num.9. ibique Dec.num.4.de refcript.* & in præcifis,immo durioribus terminis diftinguendo indultum generale à fpeciali emanato ad inftantiam partis,*Rota decif.46.coram Alexandro VIII.& dec.161. coram Peutinger. utrobique ex num. 5.* Tum quia declaravit Pontifex, quòd demptis articulis expreffis in indulto,cæteri effent fervandi: ibi: *De fervandis fupra expreffis articulis.* & rurfus ibidem: *fervatis alias fervandis, &c.* undè res eft clara, ficuti clara eft conclufio, quòd remotio, & difpenfatio unius obftaculi non removet alia. *cap.paftoralis De privileg. & Clement. 1. de præbend. Geminian.conf.33.num.8. Rot.decif.158.fub num.6. part.1. recent. & decif.76. num.2. ac decif.87. num.3. part. 2.* nec gratia ad unum defectum fupplendum, aut unum obftaculum removendum conceffa reliquos fupplet defectus, & cætera

tera

tera obstacula removet. *Gonzalez ad reg.Cancell.gloss.13.num.84. & 92. usque ad fin. Priol.decis.367. num.25.& in recent.decis.18.num.15. cum seqq.par.19.* ita quod nec admittatur argumentum de majori ad minus. *Caputaq. decis.274. num.5.par.1.& Penia decis.1419.num.18.* latè *Surd. decis.268.num.20. usque ad fin.*

27. Dissipata ex hactenus deductis qualibet umbra validæ exceptionis,emicat intacta veritas, quòd contemptor potius fuit quàm contemptus Eminentissimus Bullionus; Etenim nullus dolus, nulla culpa considerari potest ex parte Capituli, dum constabat de pluribus causis non vocandi, nec admittendi Eminentiam Suam, ut notant *Cardinal. cons.11.De verbor.signific.Burdon. variar.resolut.tit.de elect.resolut.61.num.8. de Luc.de Canonic. & Capitul. discurs.27.num.15. Passarin.de elect.cap.14.num.48. Sperell. decis.182. num.26.* Vice versa de summa negligentia excusari non potest idem Eminentissimus t immò de culpa supina,ob prætermissam non solùm propriæ personæ repræsentationem, etiam per Procuratorem in festo S. Ægidii, verùm etiam ob non acceptatam Capituli oblationem de examinando ejus rationes,nunquam transmissas. *Bart.in l.divus num.7.ff.de in integr.restitut. Menoch.præsumpt.91.nu. 14.& 15.lib.2.*

28. Consequenter nescitur à quo gravamine fuerit appellatum,quia si aliquod fuisset illatum, obstarent *Text.in cap.damnum 86. de reg.jur.in sexto, & l.nemo præsumitur, ff. eod.* frustra enim petit refectionem damni, qui dedit illi causam. *Rota decis.26.num.5.coram Penia*: nec admittitur appellatio ab Electione sine expressione causæ rationabilis, & sine juramento, quòd expressa causa credi tur vera, & probari speratur, sicuti præscribitur *in cap. ut circa De elect.in sexto,* quem latè exornant *Passerin. cap.32. num. 54. & pluribus seqq. Castellin. eod.tract.de elect.cap.16. num.2. 7.& 13. Lavor. var. lucubrat. tit.4. cap.19.num.125. Coccin.decis.2088.ex num.37. Baratt. decis. 771. ex num.4. Sperell.decis.182. num.26. Barbos.vot. decis.106.ex 97. lib.3.* quam expressionem non fecit & quòd juramentum non præstitit prænominatus Cardinalis in dicta appellationis interpositione, quia verè nulla aderat legitima causa appellandi, & protestandi, ut constat ex præmissis.

29. Ulterius appellatio interposita fuit extrajudicialiter, ideò suspendere non poterat electionem, multoque minus eam reddere attentatam, ut distinguendo firmant *Jo: Andreas in cap. quia propter col.10. de elect.Barbos. in cap. cùm inter 21. num.3.eod.tit. Gonzalez ad reg.Cancell.gloss.9.§.1. num.27. Tondut.resolut.benefic.par.1.cap.7.num.1. Passerin.cap.32.num.6. Barbos.vot.dec.4. num.54. lib.1.* Maximè quando imminet lapsus trium mensium datus ad eligendum, & major Pars concurrit in Electione facienda, ut conciliando contrarias opiniones probat *Jo:Andreas in d.cap.quia propter colum.10.vers. barum opinionum, &c.*

30. Fateor non sine abusu benignissimæ tolerantiæ Eminentissimorum DD.meorum Patrum, & Illustrissimorum Præsulum tot,& tanta exarasse,dum eorum perspicaciæ hoc unum satis fuisset dilemma, videlicet aut D.Card. Bullionus, recensito bello durante, se gerere volebat uti subditum, & Officialem Christianissimi Regis, talique casu manifesta apparet causa privationis: aut intelligebat se gerere tanquam Canonicum Ecclesiæ Leodien. & profectò opus erat, Gallia relicta, residere ibi, vel saltem ad Capitulum se repræsentare.

OCTA-

OCTAVII DE JANDIS

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super oppositionibus adducendis pro parte Eminentiss. D. Card. Bullionii.

1. ELectionẽ Serenifs. Principis Josephi-Clementis ex Ducibus Bavariæ Coloniẽsis Electoris, qua ad Episcopatus officium Leodiensis Ecclesiæ fuit assumptus, tanquam ritè, & juxtà canonicas sanctiones, ratã habendam, Sedisque Apostolicæ auctoritate firmandam, jam satis in aliis probatũ fuit: ex quibus, cùm appareat justissimam esse vocem poscẽtium, ne dum libenter, sed absque ulteriori dilatione eidem præstandus assensus, & ampliùs non retardanda, cùm omnis mora, præsertim tempore Belli, sit suspecta, juxtà monitum Innocentii III. in *cap. cùm inter universas* 18. *De Electión. Gloss. in cap. Cum nobis* 19. *in verb. revocare eodem tit. ibiq; Ancharan. sub num.* 4. *vers. Et ego credo. Abb. sub num.* 9. *post med. vers. sed causa subest; & cæteri Canonistæ.*

2. Neque attendi merentur ea, quæ in suis epistolis, & protestationibus appellationum objecit Eminentissimus D. Cardinalis Bullonius, Leodiensis Ecclesiæ Canonicus, & Præpositus; Quòd scilicet Electio nulla fuerit, utpotè subsequuta in Civitate Leodii, loco Armis pleno, minùsque tuto, ac impressionibus subjecto, contra libertatem, quam Sacri Canones pro illa requirunt, ut in *cap. ubi periculum* 3. *§. Cæterum De Election. in* 6. *cum concordan.* Quòdque irritanda veniat ex ejus contemptu, & non vocatione, seù nullitate, atque injustitia declarationis super foraneitate à Capitulo emanatæ, ad terminos *Text. in cap. Quod sicut* 28. *cap. bonæ* 36. *& alibi eodem tit.* & demùm, quòd attentis Protestationibus appellationum, Electio sit attentata, ex traditis per *DD. in Rubric. de appellation.*

3. Etenim cùm Electio jam sequuta fuerit, Eminentissimus Princeps tenetur concludentissimè istas exceptiones probare, quia de Jure pro ea præsumitur, & Electo satis est ostendere Instrumentum, & decretum authenticum Electionis suæ, quemadmodum allegatis. *Lapo, Abb. Jo. Andr.* & aliis latè probat *Rota coram Coccin. decis.* 2088. *à num.* 26. *cum pluribus seqq. & in decis.* 2341. *à num.* 38. quarum prima est repetita in *recen. decis.* 289. *num.* 26. *& seqq. par.* 6. & eam refert, & sequitur *Passerin. de election. cap.* 32. *nu.* 69.

4. Tantum verò abest, ut hæc probari possint ab ipso Eminentissimo Cardinali, quòd immò illicò funditus insubsistentes in facto, & in jure deteguntur; & quidem quoad primam de loco non tuto, propter Milites Leodii existentes, quasi Capitulum non esset in libertate, contrarium probatur ex replicatis literis ipsius Capituli profitentis, & declarantis, se pro futura Electione in plenissima

sima

ſima libertate conſtitutum,& præſertim in ultimis. ibi: *Unanimes,non oretenùs ſed re ipſa omnimoda libertate nos gaudere d.claramus.* & iterùm ibi: *Rogamus ut perſuaſum omninò ſibi habeat, nos in futura Electione omnium ſuffragiorum noſtrorum libertatem, & nil, niſi gloriam Dei, & communem Eccleſiæ, & Patriæ utilitatem præ oculis habituros.* & latiùs in *Summ.num.* 16. Eòque magis, quia licet inter milites adeſſent Acatholici, maior tamen pars erat Leodienſium,& omnes Urbem cuſtodiebant ſub ſtipendiis,& obedientia Capituli,quod etiam receperat juramentum fidelitatis à Præfecto Generali, veluti ipſemet D. Cardinalis in ſua proteſtatione fatetur, quibus ſtantibus de aliqua impreſſione dubitari non poteſt: neque Civitas dici valet locus non tutus, maximè quia ad hunc effectum eſſet etiam probanda formalis violentia, quæ, tamquam redolens delictum,concludentiſſimam probationem requiret. *l.2.*ubi *DD.Cod.de his,quæ vi,metuſque cauſa,Barthol.in l.interpoſitæ,Cod.de tranſaction.Maſcard.de Probation.concluſ.*1055.*num.*1.& 12.

5. Quinimmò, ſi Leodii Civitas pro Capitulo tuta non videbatur, tametſi Capitulum ſupremo jure ibi omnia regeret, & pro cuſtodia libertatis Electionis aſſiſterent Leodienſes,nulla ferè alia Catholici Orbis pars tuta fuiſſet,multòque minùs in ipſa Diœceſi,& Principatu Leodienſi; unde neque Capitulum tenebatur alibi peregrinari, neque Electionem alibi, quàm in Eccleſia Cathedrali celebrare, proùt jubent Canonicæ Conſtitutiones, de quibus Innocentius III. in *cap.cùm inter univerſas* 28. *De Election.* & ibi *DD. Gloſſ. in cap. cum Terra* 14.*verſic.in quo eod.tit.Petr. à Baiſ.in director.viſitat.par.*3.*cap.*12.*nu.*1. *& ſeq. inter tract.magn.tom.*15.*par.*1.*pag.*495. *Fermoſin. in cap. congregato* 53. *de elect. Tholoſan.eod.tit.cap.*15. *num.*2. *Laver.eodem tract.tit.*4.*cap.*18. *num.*4. *Samuel. diſput.*2.*controverſ.*15. *num.*7. *Paſſerin. cap.*12. *num.* 3. *Antonell. de loco legal. lib.*1.*cap.*17. *num.*5.

6. Annuendum autem non erat inſtantiæ, & oblationi factæ a Domino Cardinali de transferendo Capitulo, ſeù mittendis Dignitatibus,& Senioribus Canonicis ad Oppidum Huyenſe;quandoquidem, quia illud occupatum reperiebatur ab Hoſtibus, nullo jure obſtricti erant Canonici illùc accedere pro electione, & quocumque alio actu, non attentis ſecuritatibus oblatis, & ceſſante de facto etiam timore ipſius impreſſionis,ex traditis per *Innocent. in cap.* 2. *ſub num.* 2. *de nov.oper.nunciat. ubi quòd quamvis Hoſtis daret facultatem Clericis eundi ad Eccleſiam ſic invaſam, & etiamſi ibi ſemper aliqui Clerici remanſiſſent, & non timeretur de impreſſione, non tamen ipſi tenerentur accedere, immò, & Clerici, qui ibi morantur ad Forinſecos ire debent*: & ſententiam *Innocent.* ſequitur *Abb.in cap.cùm omnes ſub num.*7. *verſic. aut ſine culpa*, ibique *Felin. ſub num.*22.*Petr.à Bais in director.viſitat.cap.*9.*par.*3. *num.*9. *inter tractat.magn.tom.*15.*par.*1.*pag.*494.

7. Quinimò debebat potiùs Eminentiſs.D.Cardinalis ſe conferre ad Eccleſiam, aut ſi tutò non poterat ob perſonale ſui impedimentum, tenebatur mittere Procuratorem, prout Capitulum eum humillimè requiſiverat; cùm enim ratione loci, nulla impreſſio realis circa Electionem conſiderari potuiſſet, ſed omnis eſſet merè perſonalis, reſpectu Domini Cardinalis, qui uti Gallus tutò illuc accedere autumatus non eſt, ſequitur, ut de jure obligatus eſſet mittere Procuratorem. ſic egregiè poſt *Gloſſ. Panormitan.* & alios *in cap.Bonæ De Election.* probat Doctor Gallus *Stephan. Maleret.* inſignis, & profeſſor qu. Pictavienſis,

viensis, & Archidiaconus Burdegalensis, in suo *Tractat. de Elect. liber. fact. pag.* 13. *à tergo quæsit.* 3. ubi ponens quæstionem in terminis, sic inquit: *Quæro tertiò: Si aliquis absens ex his, ad quos spectat Electio, timet impressionem in loco Electionis, an teneatur constituere Procuratorem ad Electionis actum; An verò possit petere, quòd mutetur locus Electionis? distingue hoc modo: Aut metus est realis, puta quòd timetur impressio circa rem, quæ incumbit facienda, videlicet circà Electionis actum; & tùnc non tenetur Absens venire, vel Procuratorem mittere: & ratio est, quia in persona utriusque timetur impressio; Undè tùnc licitè petitur, ut assignetur locus securus, & idoneus, aliàs potest recurri ad Superiorem, & appellari, ut in cap. bonæ* 1. *De Election. quod quidem cap. intelligitur in metu reali, ut ibi per DD. Aut metus est personalis, quia solum timetur impressio circa personam Absentis propter inimicitias, aut odium adversus ipsum Absentem dumtaxat contractum: & tunc debet constituere Procuratorem per cap. Quia propter De Election. ubi dicitur, quòd impeditus debet constituere Procuratorem ad Electionis actum: non autem cavetur ibi, quòd possit petere, quòd mutetur locus Electionis: & ità sentit Gloss. in dicto capit. Bonæ, verb. metuebant in secunda solution. De Election. & istud firmat ibi Panorm. Quid autem si major pars est absens propter metum personalem, numquid minor pars teneatur exire, & accedere ad majorem partem? Panorm. ubi supra concludit, quòd non, quia Electio regulariter est fienda in Ecclesia, ut in cap. Cum terra, & in cap. Quod sicut, cum similibus De Election. Undè ex quo metus, vel impedimentum concernit solùm personas Absentium, debent mittere Procuratorem, si volunt eligere. Nam cap. quia propter loquitur indistinctè, & præsentes regulariter constituunt capitulum.* 10. *quæst.* 11. *cap. Hoc Ius.*

8. Id ipsum benè confirmat insignis Doctor *Petr. à Bais Navarensis in suo Director. Election. dicto cap.* 12. *par.* 3. *num.* 2. *vers. Et adverte*, eisdem ferè verbis firmans, quòd si timeatur fieri impressio circa actum Electionis, sic quòd ille timor sit realis, non tenentur venire Absentes, neque Procuratores mittere, & valent petere loci mutationem; secùs autem ubi metus non esset realis, sed personalis propter inimicitias, quas habent Absentes particulariter, ob quas timent venire, quo casu tenentur constituere Procuratores: & facit etiam *Mandagot. De Election. novor. Prælat. cap.* 13. *litt. C. sivè ad verbum Non tenetur, inter tract. magn. tom.* 15. *par.* 1. *fol.* 410.

9. Parum relevante, quòd D. Cardinalis petierit à Capitulo securitatem, quia nullo jure cavetur, & nulla praxis observat, Capitulum ad hujusmodi securitates Canonicis absentibus concedendas, esse adstrictum, minusque easdem impetrare à Principibus Confœderatis, ut videmus præsertim in Cardinalibus, qui nullam exigunt securitatem à S. Sede, pro se, vel pro Fœderatis; Incumbit enim Absentibus, si volunt accedere, securitates personales procurare, vel, quatenùs illas habere non possint, constituere Procuratorem, cùm ità consulatur eorum personali impedimento, ad notat. per *Castellin. de Election. Canonic. cap.* 8. *sub num.* 6. ubi ponderat quòd *omne periculum personale evitatur per constitutionem Procuratoris*. Et de facto hanc securitatem concedere non poterat Capitulum, quod licèt Fœderatorum copias pro sua custodia teneret: Attamen eisdem nullam umbram in admittendis subditis Hostium dare valebat ad evitandas suspiciones, & prætextus, quibus Milites, ut plurimum non carent; Adeoque benè respondit Capitulum, ad se nullatenùs pertinere securitatem transmit-

mittere,sed ad Imperatorem supremum Principem,cui solummodò jus est meatum,& remeatum concedendi, ad *Text. in l. relegati 4. ff. de pœnis*, & latè,ac egregiè *Petr.Bell. de re militari tit.unic.de Salv.conduct. par.1. num.17. inter tract.magn.tom.* 16. *pag.*362. ubi ulterius advertit, quòd hujusmodi securitates non solent concedi Principibus,Virisque potentibus, ex quorum præsentia, & mora sola, possunt emergere præjudicialia accidentia.

10. Additur,pro excludenda impressione,effectus ipse subsequutus,eo quia nulla violentia in hac Electione processit, & Capitulum in sui plena libertate constitutum, devenit ad electionem, quodque magis est, elegit Serenissimum Principem Josephum-Clementem, nullo stipatum milite, sed solius virtutis præsidio munitum, & tamen pro confirmatione Electionis satis est, quòd impressio sequuta actualiter non fuerit, & Electio liberè processerit. plenè *Innoc. III.in epistol.*89. *Gnesnen.*Archiepiscopo directa,*lib.2.registr.*14. *in edition.Bosquet.*in qua Pontifex confirmavit Electionem Pauli ad Posnaniensem Episcopatum electi, non attenta exceptione aliquorum Canonicorum, qui specialitèr opposuerant de impressione, & loco non tuto; Eo quia Electio in loco consueto, & Ecclesia Cathedrali celebrata fuisset, licèt in ea præsens extitisset Dux, seu Princeps,de cujus violentia dubitatum fuerat, & protestatum.

11. Faciliùs excluditur altera oppositio de prætenso contemptu, & non vocatione Domini Cardinalis; Siquidem in Electionibus vocatio Absentium non est de forma, neque de substantia, sed de sola justitia; nam si de forma, seù de substantia esset, ex eorum acquiescentia ratæ non manerent. *Abb. in cap. quia propter num.*6.*&* 12. ibique post antiquiores *Fagnan.num.*38. idem *Abb. in cap.in Genesi* 55.*num.*11.*de electione.cap.bonæ* 36.*num.*6.*&* 8. *de postul. Menoch.cons.*67.*num.*3. *Petr.à Bais.in direct.Elect.par.*3. *cap.*7.*Castellin. de elect. cap.*8.*num.*1. *Lavor.eod.tract.cap.*17.*num.*17.*Passerin.cap.*11.*à nu.*110. *& præsertim num.* 118. firmans hoc maximè procedere in paucis absentibus. *Barbos. de jur.Ecclesi.lib.*1.*cap.*119. *num.*113.*Tambur. de jur.Abb.disp.*5. *qu.*3.*num.*2. *Pierin.de subdit.qu.*1.*cap.*31.*§.*6. *Ricc.in prax. par.*4.*resolut.* 45. *num.*2. *Rota coram Coccino decis.*2021.*num.*37.

12. Proindè satis est coram Confirmatore, quòd opponens de contemptu, non probet se fuisse habilem ad votandum, & eligendum, aut de inhabilitate coram eodem posse convinci, ne electio ex hoc capite irritari valeat. *Barbos. in cap.*2.*num.*3. *De postulat.Prælat.Fermosin.in cap.illa quotidiana* 31.*num.*10. *&* 11.*De electione.Lavor. de elect.tit.*4. *cap.*17. *num.*7. Ratione quidem evidenti, nam ad Electiones sunt vocandi solùm illi, qui vocem habere noscuntur, non verò inhabiles, & qui vocem non habent, ut ex *Text. in cap.*3. *De postul.Prælat.* & similibus, docet *Abb.in cap.cum omnes sub num.*7.*in med.vers. distingue tamen.Boich.in cap.illa quotidiana num.*2. *de elect.Barbos.in cap.*2.*De postulat. Prælat.Fermosin.in cap.*31.*num.*11.*De election.Petr.à Bais. in sæpè citat. Direct. Electionum par.*3.*cap.*9.*num.*8.*Cucb.in institut.moral.lib.*4.*tit.de elect.n.*122. *Silvester vers.Electio* 1.*quæst.*5.*vers.*6.*Tabien.eodem verb.*1.*num.*4. *vers.quid si non vocentur. Sygismund.à Bonon.de election.dub.*11.*cap.*2.*num.*1.*&* 2.*Ricc.in prax.tom.*4. *resolut.*46.*Lavor.de election.tit.*5.*cap.*17.*num.*5. *Baron. de citat. in addit.ad quæst.*19. *num.* 142. Et consequenter, qui vocem non habet, nequit dici contemptus; Quia non est contemptus, ubi non est injuria, aut injustitia ex necessitate admittendi, & vocandi.*Barbos.in cap.*2.*num.*4.*De postul.Prælat.* La-

Lavor.de elect.tit.4.cap.17.num.7.Passerin.eodem tractat.cap.14.qu.7. num.14. subjungens, Capitulum utens jure suo, & excludens modo debito, & legali quem non tenetur admittere, nullam ei facere injuriam, neque in illum esse injustum, itaut non habeat undè agat de contemptu.

13. Facultas votandi nedum improbabilis, sed facto ipso exclusa convincitur in Eminentissimo Cardinali, vigore antiqui, & undique validi Statuti Leodiensis Ecclesiæ, solemniter ab ipso post Cardinalatum jurati, & religiosè observati, & cujus observantiam, seu obligationem enixè profitetur in suis primis Epistolis. In eo quippè statuto disponitur, ut Canonicus, qui in festo S. Ægidii non resederit, seu Residentiam non obtulerit personaliter, aut per Procuratorem, seu per Epistolam, aut alium actum solemnem, eo anno pro foraneo habeatur, qui fructus non consequitur: & tametsi de Electione Episcopi tractetur, suffragium dare non potest, ut latiùs in facto, & *Summ.nu.*1*.lit.O.* Foraneus autem, & hoc anno inhabilis ad suffragium, absque ulla hæsitatione, probatur D. Cardinalis, ex quo in præterito S. Ægidii festo, immò à principio præsentium Bellorum, & motuum, ut ipse in suo memoriali impresso fatetur, & constat ex Regestis Capitularibus, jam destitit se præsentare, prout solitus olim fuerat per se, vel per Procuratorem, ad tenorem Statuti, & Juramenti religiosè jamdiù observatorum. Nec dubium est hujusmodi Statuta, & Consuetudines posse determinari eos, qui in Electionibus vocales, & vocandi sint, & de quibus solummodo ratio habeatur secundùm doctrinam *Gloss. in cap.cùm inter 28.verb.remoti, & ibid. Abb.num.4. Butrius num. 16. Joann. de Imol.num.6. Bellamer.num.11. de elect.Pirbing. in novo method. Jur. Pontific. lib.1.tit.6.seu 3.n.129. Altaserr.in decretal.Innoc.III.tit.6.de elect.cap.18.lib.1. Petr.de Bait.in Director.elect.3.par.cap.12. num.1.inter tract.magn.tom.15.par. 1.fol.393. Mandagot.eodem tract.cap.5.lib.6. eodem tom.& par.fol.410. Franc. Florens in lib.1. Decretal.tit.6.de forma electtion.fol. 136. Rota coram Celf. decis.75.num.11.* Atque etiam in totum excludere vocationem Absentium, sine qua Electio teneat. *Abb.in cap.coram 35.De elect.Sylvester verb.electio 1.nu.6. dict.2.Baisius par.3.cap.9.num.1.Barb.de Jur.Eccles.lib.1.cap.19. num.89. Passerin.de elect.cap.11.num.13.*

14. De validitate Statutorum nephas est dubitare, utpotè quæ ab antiquo emanarunt, partim à Legatis Apostolicis, & partim à Capitulo de consensu Episcopi, & ab ipsa Sancta Sede approbata, prout *in Summ.nu.*1*.litt. A.B.C.D.* ab ipso D. Cardinali expressa, & relata in sua dispensatione, & circà hanc solemnem præsentationem, seu residentiam in festo S. Ægidii, supplico ponderari, eam à vetustissimis ordinationibus processisse, dum in reformationibus Cleri Leodiensis, tempore Eugenii IV. anno 1446. à Capitulo, & Episcopo sanctitis, & à Nicolao V. anno 1451. confirmatis, plura præscribuntur circa licentias, & regesta Absentium, quæ reformationes habentur *Tom.8. Concil. General. fol.* 1040. *col.* 2. *justa edit. Bini.* Undè non tàm Venerabilis antiquitatis Religione, sed & ipsa authoritate Ordinarii, Legatorum Apostolicorum, & ipsius Sanctæ Sedis roborata, perperam de invaliditate redarguuntur, quando solius Capituli potestas ad ea stabilienda superabundaret in hac materia, ad Capitulum, & Canonicos pertinente. *Text. in cap.2. §. cæterum,* & ibi *Gloss. verb.statutum De verbor.significat. in 6. Dec. in cap.cùm accessissent num.9. de Constitut.Abb.in cap.1.num.14.de his, quæ fiunt à major.part.Capit. Fermosin.* ad

*ad Rubric.de constitut.qu.*11.*num.*13.*Oldrad.consil.*259.*num.*4.*in fine. Federic. de Sen.cons.*100.*num.*2.*Rot.in recent.decis.*398.*num.*1.*part.*2. *coram Seraphin. decis.*560.*num.*4. *Buratt.decis.*758. *num.*1.& ibi *Adden. num.* 10. firmat pro consensu Episcopi, si requireretur, sufficere solam tolerantiam, juxtà *cons.* 2. *Calderin.de constitut.* & doctrinam *Felin.in cap. cùm omnes num.*70. *circa fin. de constitut.Rota coram Seraph. dec.* 560. ubi quòd non requiritur alia confirmatio Apostolica. Et in specie, imò in fortioribus, quòd solum Capitulum statuere valeat inhabilitatem ad votandum in Electionibus certo tempore, & certa durante causa, optimè firmat *Rota in recent. decis.*20. *per tot.part.*3. ubi agitur de Statuto Capituli, adimente facultatem votandi Canonico, durante servitio Episcopi, seù Cardinalis, & facit *Rota in Neritonen. Statuti* 18. *Februarii* 1662.*coram clar.mem.Card.Taya.*

15. Ultrà dispositionem Statuti, Dominus Cardinalis contraxit obligationem pro ipsius observantia, ex juramento per eum præstito inviolabiliter adimpleto, in omnibus Residentiis, usque ad initia præsentium Bellorum, & motuum, prout etiam ipse fatetur in suo memoriali, quod juramentum de se solùm obligat ad residentiam, & foraneitatem, tametsi aliàs statutum minus validum esset, testatur *Seraphin.de Privileg.Juramenti cap.*69.*num.*6.& *Privileg.*162.*num.*2.*Brun.de Statu.Fœminarum exclus.art.princip.*9.*quæst.*10.*ad finem*, & in terminis *Rota coram Buratt.decis.*758.*num.*1.& 2. Est namque juramentum obligatio formalis, & per se Religionis, respiciens Deum ipsum primò, & principaliter.*del Bene De Juram.cap.*2.*dub.*1.*num.*9. & propterea maximum est illius vinculum, ab Ethnicis ipsis summa Religione servatum, juxta illud *Hesiod.*

Mens excitari Jure Jurando solet.
Ut bina diligentèr evitet mala,
Culpari Amicis, & Deos offendere.

16. Et in Sacris Paginis tàm antiqui, quàm novi Testamenti strictè observari præscriptum ab omnibus, itaut Deus ipse vinculo Juramenti se ligatum profiteatur, quemadmodum habetur ex *Psalm.* 109.*Juravit Dominus*, & *non pœnitebit eum.* ex *Hieremia* 44.*F.Juravi in nomine meo Magno, ait Dominus.Daniel* 12.*C.Juravit Dominus Exercituum per Animam suam*, ultra alia, quæ ex novo etiam Testamento congerit *Montolon. in promptuar. Jur.Divin. & Human.verb.Juramentum, & verb.Jurare*, & signanter quòd in Cardinalibus, quorum sicuti major est dignitas, ità major sit Religio, & major obligatio ex Juramento, notant *Butr.in cap. sicut nobis num.*2. *De jur.juran.Del Bene De Juramen.cap.*2.*dub.*22.*num.*9. quam in se ipso recognovit Dom. Cardinalis per suas Epistolas, & præsertim primam, in qua ex suo Juramento se strictè alligatum exprimit.

17. Adversùs hanc Residentiam suffragari non valet Eminentiss.Principi Indultum ei concessum à san. mem. Clemen. X. Siquidem in facto advertendum est, ipsum jam olim in Ecclesia Leodiensi obtinuisse Canonicatum, cujus vigore competit facultas votandi, & Residentia illa levis, seu momentanea, quem Canonicatum adhuc retinet, & ejus occasione post Cardinalatum juravit observare Statuta; Obtinuit postmodum Præposituram, cujus vigore nulla competit votandi facultas, sed injungitur Residentia personalis, & continua, utroque hodiè detento Beneficio. Indultum autem petitum, & concessum

fum fuit à Refidentia Præpofituræ, quæ, ut dictum eft, perfonalis, & ftrictiffima eft, & de hac dumtaxat unicè loquitur, & difponit, quemadmodum clarè, & explicitè præfert in illis verbis: *Pro parte tua Nobis nupèr expofitum fuit, quòd Præpofitus dictæ Ecclefiæ Leodienfis pro tempore exiftens, antequam poffeffionem Præpofituræ hujufmodi adipifcatur, juxtà Statuta ipfius Ecclefiæ, inter alia, Juramentum præftare debeat: quòd in Ecclefia Leodienfi perfonalitèr, & continuè de anno in annum refidebit, juxtà Statuta, & Ordinationes olim factas per Apoftolicæ Sedis Legatos, quàm Epifcopos, & Capitulum Leodienfe, & Refidentiam perfonalem in Clauftris dictæ Cathedralis Ecclefiæ Leodien. aget, &c. Quòd nulli Principi, quocumque Dignitatis, & Præbeminentiæ gradu præfulgeat, neque alicui Ecclefiæ, & Patriæ extrà Provinciam Juramento, vel ftipendio, aut penfione adftrictus fit. Præterea, quòd ultrà quatuor menfes, quibus liberè, necnon duos, quibus cum perditione ex Statuto Ecclefiæ abeffe licet, &c. Tibi, ut Juramentum de fervandis, ut fupra expreffis articulis, & in eis contentis præftare, & fupra expreffa fervare minimè tenearis: & nihilominùs Præpofituræ præfatæ, illiufque annexorum, & pertinentium, &c. (fervatis aliàs fervandis) adipifci, & ad illam admitti, illamque retinere, &c. liberè, & tutè poffis, & valeas, &c. authoritate Apoftolica, tenore præfentium concedimus, & indulgemus, &c.* & latiùs *in Summ. num. 5.*

18. Difpenfatio ifta unicè reftricta ad Refidentiam, qua Eminentiffimus Dominus Cardinalis, tanquàm Præpofitus, obligabatur, eum non liberavit ab illa præfentia, & momentanea Refidentia in fefto, & Capitulo S. Ægidii, ad quam, uti Canonicus, diverfo Jure, & titulo tenebatur, vel perfonaliter, vel per Procuratorem, aut per Epiftolam: & ficut una Refidentia, ficuti eft diverfa ab altera, ità difpenfatio obtenta ab illa non liberavit ab altera, cùm difpenfatio fit ftricti Juris, neque trahatur de cafu ad cafum, & de obftaculo ad obftaculum, etiam ex majoritate rationis. *cap. Paftoralis, ibique Gloffa De Privileg. Abb. in cap. ad aures num. 7. de refcript. Felin. in cap. poftulafti num. 2. eodem titulo, Covar. de Sponfal. par. 2. cap. 8. §. 8. nu. 11. Gonzal. ad regul. 8. Gloff. 13. nu. 83. & feqq. Barbof. vot. decif. 58. num. 9. lib. 2. Rot. in recent. decif. 497. num. 2. part. 1. decif. 94. num. 4. & 5. par. 6. & coram Verall. decif. 8. fub num. 4. par. 2. Penia dec. 488. num. 2. & 3. in imprefs. Venet. Celf. decif. 216. num. 9.* Hinc paffim per Ora volitat Axioma, tot requiri difpenfationes, quot obftacula; nam fublato uno remanet aliud. *Franc. in cap. non poteft De Præben. in 6. num. 2. Gemin. conf. 33. num. 8. Rot. coram Caffador. 9. num. 4. de Præben. inter diverf. decif. 273. nu. 22. par. 1. in recent. decif. 76. fub num. 7. & decif. 87. fub num. 3. par. 2. & facit decif. 14. num. 11. par. 16.* ubi quòd hoc cafu non eft interpretari, vel extendere, fed gratiam extra terminos conceffionis protrahere, & non conceffum concedere, quod fieri non poteft fine nova gratia fpeciali.

19. Confirmantur prædicta, eo quòd ab illa momentanea Refidentia in folo Fefto Sancti Ægidii per Procuratorem, aut Epiftolam, facilè explenda, nec Dominus Cardinalis petiit, neque vel convenienter petere forfan valebat difpenfationem; è contra verò, quia nequiverat adimplere Refidentiam Præpofituræ onerofam, & Perfonalem, rationabiliter petiit, & obtinuit difpenfationem, quæ propterea ad hanc reftringenda eft, natura rei, intentione petentis, & concedentis, fub expreffione folius Præpofituræ, & attentis claufulis ipfius difpenfationis fuper expreffis, & præmiffis reftrictæ. *Bart. in l. tali fcriptura,*

*ptura,§.finali num.3.ff.de legat.2. Dec.consil.*182.*num.*3. *Parif.consil.*2. *num.*37. *lib.*1. Quòd si ab illa Residentia momentanea Canonicali prætendatur dispensatio, utique ea constaret, nedùm specificè petita, sed etiam expressa: & quod maximè urget, *necessaria fuisset mentio de Juramento* pro tali Residentia præstito, sinè cujus expressione speciali, & individua absolutione, dispensatio suffragatura non fuisset, & emersisset nulla, & subreptitia, etiam obtenta. *Franc. in cap.*1.*in fine De jur.juran.in* 6.*ibique Pafferin. num.*36. loquens in terminis dispensationis à Statuto Jurato. *Rota coram Zarate decis.*9.*num.*12. *& in recent.decis.*247.*num.* 16. *par.* 11.

20. Itaque Papa concessit solùm dispensationem à Residentia continua Præpositurae, & à juramento pro ea præstando, non autem à momentanea præsentia Canonicali, pro qua jam D.Cardinalis juramentum præstiterat, dum de nullo Juramento præstito est facta mentio, seù absolutio, quæ fuisset omninò necessaria: quod clarè demonstravit ipsa observantia, qua, non obstante hac dispensatione verè aliena, & pro aliena habita, D. Cardinalis semper ad tenorem Statuti, & Juramenti, Residentiam Canonicalem adimplevit personaliter, vel per Procuratorem: talisque observantia benè ostendit, facto ipsius proprio, pro dicta Residentia Canonicali non fuisse dispensatum, tanquam optima Indultorum, & Dispensationum Interpres, veluti tradunt *Doctores* communitèr *in l.minimè, ff. de legibus, & in cap.cùm dilectus De consuetud. Rota coram Mantic.decis.*120.*num.*5. *Royas decis.*281. *eodem num.in recent.decis.*65. *n.*12. *& seqq.par.*15.*decis.*253.*num.*9.*par.*16.*& decis.*385.*num.*36.*&* 38.*par.*19.

21. Minoris ponderis est exemptio ipso Jure prætensa ob Dignitatem Cardinalitiam, eo quod Cardinales, tanquam non expressi, in prædicto Statuto de Residentia Canonicali non comprehendantur, aut saltèm ab omni Residentia istorum Beneficiorum sint exempti; Quandoquidem hanc prætensionem prosternit qualitas istius Residentiæ, adeò facilis, Juramentum D. Cardinalis, confessio ejusdem ex dispensatione pro illa Præpositurae resultans, ipsa observantia usque ad initia præsentium Bellorum, & demùm usus inveteratus, laudabilisque consuetudo, qua constat tot Cardinales Canonicos, hanc Residentiam complevisse, etiam existentes in Curia, clausosque in Conclavibus, pro Electione Pontificis, & specificè Cardinales de Hassia, Baden, de Furstembergh, qui etiam post initia Bellorum se præsentavit, & paucis ab hinc Residentiis defecit; Quomodò enim, vel sola mente, concipi potest, Cardinales à Statuto non comprehensos, vel à Residentia exemptos, dum omnia supradicta urgent in contrarium? Cæterùm comprehensio in his Statutis redditur incontrovertibilis: & quid quid sit, an in odiosis, sub generale Statutorum dispositione comprehendantur Cardinales, juxtà disputationem, quæ moveri solet à *Doctoribus super cap.*1. *De schismat.in* 6. in qua *Joan. Monach.* cum sequacibus tenet pro negativa, & contrarium ipsemet *Monach.* se retractans, docuit *in Extravagan. excommunicamus, in verb. Clericos*, prout eum notandò, & pro comprehensione sequendo, tenet *Felin. in cap. ad aures De rescript. sub num.*11.*§.tertiò considera, versic.sed ipsemet Joan.Monac. Gemin. in d.cap.unic. de schismaticis num.*3. *Pavin.in extravagan.ad onus, posita post tractat.de offic.& potest.cap.sede vacante. Cassador.decis.*38.*num.*5.*super Regul.Cancellar. Puteus decis.*189.*sub num.*6. *lib.* 1. Hoc tamen certi Juris est, quòd ubi non agitur de materia privilegiorum revocatoria, & odiosa, odio irrationabili, sed de æqua, & ra-

rationabili, semper in generali Statuto, & constitutione Cardinales comprehenduntur. *Gomes.in proœm.Regular.Cancellar.quæst.9. Cardinal. de Albiz. in sua disceptat.de tit.Cardinalium post Cardin.de Luc.de Jurisdiction.disputat.8. num.6.Rot.coram Put.alleg. decis.*189.*num.9. lib.*1.*coram Ottbobon. decis.*257. *per tot.*

22. Quò verò ad exemptionem à Residentiis Beneficiorum, Cardinalibus de jure competentem, unanimis *DD.* sensus, qui illam probat *in rubric. & cap. cùm dilectus De Cleric. non resid.* totus fundatur in ea ratione, & statu, quòd Cardinales uti assistentes Papæ in Concistoriis, Congregationibus, & Consultationibus, seu Legationum muneribus occupati, resideant in Ecclesia Universali, & per consequens hæc residentia influat ad illam Ecclesiarum particularium; Sed hæc ipsa ratio excludit prætensionem D.Cardinalis, ex quo ipse à multo tempore Curiam dereliquit, & moram trahit in Gallia, obsequiis Christianissimi Regis adstrictus; quare dum actu in Curia Papæ non assistit, gaudere nequit privilegio exemptionis à Residentia particularis suæ Ecclesiæ, utpotè cessante residentia in Ecclesia Universali; nam aliàs essent Cardinales ab omni residentia soluti: & ideò hujusmodi exemptionem restringi ad Cardinales actu in Curia Pontifici assistentes, vel Legatos Sanctæ Sedi servientes, comprobat *Germon.de Indult. Cardinal. §. tibi quoad vixeris num.*10.*Dian.par.*5. *tract.*2.*resolut.*8.*Hurtad.de resident.Summ.Pontific.resolut.*8. *num.* 16. & pleniùs *De resident.Canonicorum resolut.*4.*num.*39. ubi occasione exemptionis familiarium Cardinalium ad propositum ait: *Si tamen Cardinales, neque sint Legati Papæ, neque actualiter sint in Curia Romana, in Concistoriis, Congregationibus, & Consultationibus, sed sint, vel in suis Diœcesibus, vel apud suos in propriis laribus, existimo veram primam sententiam; quia etiamsi Cardinales sint de corpore Summi Pontificis, tamen dum non sunt actu servientes, non gaudent privilegiis inservientium, quorum unum est, quòd lucrentur fructus in absentia, quia sint necessarii, & Cardinales se exerceant in utilitatem Ecclesiæ; quare si in hoc non se exerceant, non habent influxum ad Ecclesiam Universalem.*

23. Quamvis enim residentia in Canonicatibus minùs rigorosa sit Episcopali, adhuc illa, etiam ex naturali æquitate, & Juris naturalis efficacia, re ipsa contrahitur pro assistentia in Choro, & celebratione Divinorum, & aliis Ecclesiasticis Muneribus, ad quæ Canonici adstringuntur, eodem ferè gradu, quò Parochi ad ministranda Sacramenta tenentur, juxta illud & *Numerorum*, & *Deuteron.* 18. *Filiis Levi, dedi omnes Decimas Israel in possessionem, pro ministerio, quo serviunt mihi in Tabernaculo fœderis*: ex quo æqualem esse residentiæ obligationem in Parochis, & in Canonicis, tuetur *Hurtad.de Resid.Canonic.resol.*2.*num.*9.& 10.& *resol.*1. Ostendit hanc Residentiam Canonicalem esse strictiorem, utpotè ad interessentiam certis locis, & horis quolibet die, vel alio tempore præscriptam, quod ità rigorosè non accidit in Parocho, certis horis non addicto, allegans *Comitol.Responsf.lib.*1.*qu.* 61.& generaliter de obligatione residendi in omnibus residentialibus beneficiis. *F.Barthol. à Caran. in suo tract.de Residen.Ministr.Eccles.cap.*3. 4. & 5. ubi id solidè comprobat testimonio veteris, & novi Testamenti, SS. PP.traditionibus, aliisque Constitutionibus Juris Canonici.

24. Hanc veritatem benè comprobat *Text.in cap.Ex gestis* 2.*de Cleric.non resid.*

resid. ubi ex Synodo Romana sub Leone III. seu IV. refertur, quòd *Anastasius Cardinalis tituli B.Marcelli ab omnibus canonicè fuit depositus, eo quod Parochiam suam per annos quinque contra Canonum instituta deseruit, in alienis demoratus*: ex quo necessariè arguitur obligari Cardinales Canonicos ad Residentias Canonicales, & non residentes pœnis subjici: & hæsitandum haud est, Anastasium præfatum fuisse Cardinalem S. R. E. eo quia simpliciter sub hoc titulo antiquissimo S.Marcelli nominatus fuit,& in Synodo solemniter depositus, ut probat *Baron.tom.*10.*anno* 853. & *Anastasius Bibliothecarius eodem anno in Leone IV.& Petrus Cappellanus Caroli VI. Regis Francorum in Glossis ad eumdem Anastasium*,quæ habentur manuscriptæ in Bibliotheca Barberina,*Cod.*2017. *in Gloss.ad vitdns Leonis IV.* ubi hac occasione refert originem Cardinalium S.R.E.

25. Exemptio igitur à Residentia in Curis, & Beneficiis inferioribus eam requirentibus,indulgetur Cardinalibus præsentibus in Curia,qui Summo Pontifici necessariò assistunt, qui ideò majoribus privilegiis, quàm Absentes honorantur. *Oldrad.consf.*48.*num.*3.*Germon.de Indult.Cardinalium,§.Tibi quoad vixeris num.*2.& *seqq.* & passim digniores appellantur, teste *Dec.in cap.Cleric.n.*47.*de Judic.Merlin.Brun.de Ordin.Grad.par.*2.*num.*54.*Bon.à Curtil. de Nobilit.par.*3.*num.*44.*Jo:Stophil.de grat.& expect.cap.penult.num.*11.*Germon.de Indult.Cardinal.loc.cit.num.*8.*Gambar.de potest.Legati lib.*2.*cap.*1.*num.*102. *Cassaneus in Cathalog.gloriæ Mundi par.*4. *considerat.*16. Ut propterea assistentia in Urbe, & Curia deficiente, tamquam cessante causa privilegii, privilegium,& amor cesset. ità ex *l.*1.*Cod.de Præposit.labor.lib.*12.ratiocinatur *Germon.sæpè citat.de Indult.Card.ubi sup.num.*6.& 9.*Gomez in regul.de impetr.vacat.per obit. Card.quæst.*14.*num.*7.*Gonzal.super regul.*8.*gloss.*26.*nu.*132. & omnes DD. qui de his privilegiis loquuntur, semper procedunt in eisdem terminis, supponendo Cardinales apud Papam residere, & in ea residentia, quam eis necessariam dicunt apud Papam, & Sanctam Sedem: quæ tamen solùm verificatur in iis, qui à Papa adhibentur, vel in Curia ipso annuente moram trahunt,ut ex *cap.bonæ il primo De postulat.Prælat.* probat *Lauden.de Cardin.quæst.*5.*Germon. loco supra citato, Garz.de Nobilitat.gloss.*48.§.3.*à num.*3.*Parif.de resignat.lib.*2. *quæst.*1.*num.*34.*Barbos.de potest.Episcop.allegat.*53.*nu.*2.*Hurtad.de residen.lib.*2.*de residen.Cardinal.resolut.*5.*per tot.* In hisque terminis cadunt antiquorum disputationes super incompatibilitate Episcopatus cum Cardinalatu, sub eo respectu agitatæ, quòd Cardinalatus requireret necessariam residentiam apud Pontificem, de quibus latè *Cardinalis Thomas de Vio De residentia Episcoporum,Frat. Bartbol.Caranz.de residen.Ministrorum Ecclesiæ,& Episcoporum,Sot.eod.tract.* & *Franc.Toren.adversùs Ambros. Catherin.de residen. Pastor.Jur. Divin.* quorum plurimi confirmant, Episcopos Cardinales non esse exemptos à residentia Episcopali: & de facto Pontifices,juxta Decreta Concistorialia,atque Constitutiones Apostolicas, Cardinales Episcopos ab eorum residentia non distrahere, nisi in arduis, testatur *Dian.par.*5.*tract.*2.*resol.*8.*Hartad.de resid.d. lib.*2.*resol.*8. *per tot.Ros.de resid.Episcop.cap.*3.*sect.*3. *num.*22. Eosque comprehendi in decretis Concistorialibus,residentiam indicentibus, quamvis non expresfè nominatos, declaravit Gregorius XIII. non alia certè ratione,nisi quia,cùm ista obligatio ex natura rei proveniat, nemo absque speciali dispensatione exemptus dici possit: & ideò omnes etiam Cardinales sub tali obligatione,& præcepto compre-

hen-

hendantur.*idem De residen.dicta sect.3.num.23.* & antiquioribus exemplis relatis confirmat *d.Franc.Torr.de residen.Episcop.inter divers. collectiones de Sum. Pontific.auct.factas à Fratr.Remig.Florentin.& impress.Venet. anno* 1562. *pag.* 114. & facit dispositio *Sac.Concil.Trident.in cap.1.& 2.de residen.* comprehendens Cardinales, tùm in cap.primo, ubi exprimit pro Ecclesiis majoribus omnem Personam, quacumque Dignitate, Gradu, & Præheminentia præfulgentem: quàm in secundo, ubi hæc mentio facta non fuit, cùm sit generalis,& circa materiam non odiosam, sed favorabilem, in qua venire Cardinales, supra probatum est.

26. Ex aliis insuper fundamentis vocandus non erat ad hanc Electionem Eminentissimus Princeps; siquidem statutum est ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi, eos Canonicos absentes ad Episcoporum Electiones vocandos,*qui debent, & possunt commodè intervenire*, ut habetur in *cap. Quia propter* 42. *de Election.* & addidit,scribens idem Pontifex Cardinali S.Stephani in Cælio Monte, ut habetur pariter in *cap.Quod sicut* 28.*§.Verum, versic.si autem eod.tit.* esse vocandos illos, *qui tamen sine periculo possunt convocari*: & explicant passim Doctores in utroque capitulo, & præsertim *Abb.in 2.num.5. & Imol. nu.4. Hostiens.in summa tit.de Election.verb.qualitèr facienda electio num.*11. *Sylvester verb.electio* 1.*num.6.Samuel eod.tract.tract.1.disput.2.controvers.7. nu.1. Passerin.de Elect.cap.11.num.12.& alii.*

27. Hæc autem verba:*commodè*, *& sine periculo*, omnes Doctores conveniunt referenda esse ad commoditatem, & periculum Ecclesiæ vacantis, non Personarum,constituentes regulam, quòd ii Canonici absentes non sint vocandi, qui neque commodè,nec absque periculo Ecclesiæ vocari debent,& possunt. benè *Gloss. in d.cap.Quia propter, verb.commodè, ibique Abb.num.5.& cap. Coram num.3.De Elect.Butr.in d.cap.Quod sicut num.24.& in cap.Vel inter nu.16. ibique Imola num.6.eodem tit.Madagot.de Election.nov.Prælat.par.1.cap.5.inter tractat.magn. tom.15.par.1.fol.* 410. *ibique Boer.* adducens plures Canonistas, *Barbos.de Jur.Ecclesi.lib.1.cap.19.num.89.& De Canonic.cap. 39. num.4. in fin. Tamburrin.de Jur.Abbat.lib.1.disput.5.quæst.3. num.15.Samuel De Election.d. disp.2.controvers.3.num.13.Sygismund.à Bonon.eod.tract.dub.9.cap.2. nu.7. Lavor.de Elect.tit.4.cap.17.num.12.Castellin.cap.8.de vocan.ad Elect.n.5.* ubi quòd si imminet aliquod periculum Ecclesiæ, non est servanda etiam consuetudo jurata vocandi Absentes, *& num.6.Passerin.eod.tract.cap.11.num.33. Pyrbing. in Method.Jur.Pontific.lib.1.tit.6.sect.3.nu.127.Zoes.in Decretal.eod.tit. num. 67. Cosm.Guimier.in Pragmat.Carol.VII. tit.de auth.Concil.general. in cap. Sacrosancta colum.2.litt.E.volum.1.fol.68. Baron.de citation. in Addit. ad quæst. 19. num.9.*

28. Non *commodè*, neque *sine evidenti periculo Ecclesiæ* Leodiensis debebat, seù poterat vocari D.Cardinalis, subditus, & Minister juratus Christianissimi Regis, qui actuale Bellum habet cum Imperio, & Ecclesia Leodiensi, illudque prosequitur in ejus Principatu, & Diœcesi, cujus magna parte vi occupata, valido Exercitu, reliquum minitatur: in qua plane circumstantia nemo dicet posse, & debere *commodè,& sine periculo* vocari Principem adeo potentem, Potentissimi Regis subditum, non tam proptèr eas seditiones,quæ sola ejus præsentia movere posset, quàm propter pericula dissentionum, & umbrarum inter Fœderatos de facili resultantium, ut prædictum est: adeòque attentis hujus-

modi incommoditatibus, & periculis, Canonicos absentes non esse vocandos communi calculo Doctores firmant, signantèr verò *Abbas in cap.Coram 35.nũ. 3.de Elect.*inquiens: *Nisi fortè immineret periculum Schismatis, intrusionis, vel abusus Laicæ potestatis, vel propter Guerras imminentes, non potest fieri de facili vocatio. Bald.in cap.cùm inter 18.num.2.eod.tit.* ibi: *Possunt esse in loco vicino, tamen est Guerra in medio, ita quòd non possunt tuto vocari. Tholosan.ad tit.de Elect.cap.14.num.13.* ibi: *Darentur factionum, & corruptionum aditus. Lavor.eod.tract.tit.4.cap.17.num.12.*ibi: *Daretur anza corruptionis, & tumultibus*, subdens: *quia cum hoc periculo non sunt vocandi Absentes. Passerin. de Elect.cap.11.num.33.* tradens, *Absentes non esse vocandos, ubi imminet periculum intrusionis, abusus Laicæ potestatis, vel non possunt vocari propter Bella*: Et in terminis terminantibus alterius Leodiensis Electionis, quòd non debuissent vocari, & admitti Canonici adhærentes Hostibus Capituli, & Ecclesiæ Leodiensis, egregiè probat *Card. de Luca De regular.disc.53.nu.9.10.11. & 12.* & facit *Fagnan.in cap.Cùm ex injuncto De nov.oper. nunciat.*

29. Potissimè, quia jam in principio Belli fuerunt ab Imperatore, & Principibus confœderatis omnes Christianissimi Regis subditi, Adhærentes, & Fautores pro Hostibus Imperii publicè, & solemnitèr denunciati, inter quos comprehendi Dominum Cardinalem haud ambigendum videtur, & ipsemet se talem ingenuè recognovit, dum petiit securitatem pro suo accessu à Capitulo, & Fœderatis, quæ securitates non nisi inter Hostes diffidatos, seù saltem suspectos peti, & practicari solent. *Roland. cons.68.num.23.lib.2.Paccian.consil.44.nu.13. in fin.& de probationibus lib.2.cap.46.sub num.24.*

30. Altero etiam fundamento vocandus non erat Dominus Cardinalis, ex quo videlicet ejus Antenati occuparunt, & ejus Domus adhuc retinet Ducatum Bullionensem, ad Ecclesiam, & Principatum Leodiensem spectantem titulo emptionis à Gottefrido Bulliono, Rege postmodùm Hierosolymitano, eidem Ecclesiæ factæ, acquisito, & pretio in Bellum Sacrum erogato, de quo plenè *Paul.Emil.de gest.Francor.lib.4.incipien.Sac.Bellum pag.72.Ægid.Aurez.Vall. in vita Oberti 55.Episcopi. In Alberone 2. Episc.59. cap.34.* ubi de hac emptione mentionem facit. *Leodien.cap.14.Gugliel.Archiepisc.Thyr. de Bell.Sac.lib. 9.cap.8. in fin.Guicciardin.in suo Belgio sub tit.Leodium Jac.August.Thuan. in histor.sui tempor.lib.11.fol.210.Bartolom.Phizen.in histor.Leodien.lib.8. nu.10.* qui paritèr hanc venditionem refert. *Laurent.Turquet.* Gallus Advocatus Aurelianensis in sua Historia intitulat. *l'Empire François lib.3.c.17.pag.260.vers. de.son.temp.in impress. Aurelianensi anno* 1651. & quamvis Celsissimus Frater Eminentissimi D.Cardinalis Ducatum detineat, attamen ipse etiam Jure Fraternitatis illud possidet, & imo tanquam in eo Jus habens se subscribit, & nominat Bullonium, adeoque ipse etiam pro occupatore est habendus: quod benè agnoscit idem Eminentiss.D. Cardinalis, cùm in actibus capitularibus tale cognomentum ommittit. Undè intrat regula, quòd Canonicus jura, & bona Ecclesiæ occupans non sit vocandus, dum sit incapax cujuscumque Juris Ecclesiastici, præsertim consequendæ vocis activæ, & passivæ, tàm de jure in *cap. Prædia cum seq.12.quæst.2.* quàm ex dispositione *Sac.Concilii cap.11.sess.22. de reformat.* contra occupationes, ut latè prosequitur ibi *Barbos. Novar.in Manual. cap.23.num.110.Reginald.in prax.for.Pœnit.tract.3.num. 254. in fin. Molphes. in summa tract.6.cap.7.nu.39.*

31. In hac circumſtantia ſuboriebatur duplex aliud periculum imminens Eccleſiæ, & Principatui Leodienſi ex vocatione, & præſentia D. Cardinalis; Poterat enim procurare ſuam Electionem, & ita exigentibus ejus egregiis qualitatibus, & virtutibus, forſan aſſequi: quo caſu periculum erat Eccleſiæ, nè in occupatione Bullionenſis Ducatus ejus forſan Domus confirmaretur; erat itidem periculum, cùm Principatus Leodienſis ſit membrum Imperii, ut notum eſt, & tradit *Hermes in faſcic. juris publici cap.* 30. *de S. Roman. Imper. Epiſc. & Princ. num.* 45. quòd Imperator eum non admiſiſſet, cùm nota ſit Principum prætenſio non admittendi Epiſcopos ſuſpectos, ad evitandas ſeditiones, & propalationes Secretorum, quemadmodum ex *Innocent.* tradit *Abb. in cap. quod ſicut* 28. *num.* 7. *verſ. ex quo dicto nota ſingulariter*, quòd ex prædicta cauſa ſuſpicionis poteſt Princeps ſecularis non admittere Prælatum. *Selva De Benefic. part.* 2. *quæſt.* 23. *nu.* 26. *Barbat. conſ.* 11. *num.* 4. *&* 9. *lib.* 1. *Rocc. de Curt. de Conſuet ud. nu.* 490. *Lauden. de Dignit. quæſt.* 4. *Gigas De crim. læſ. Majeſt. quæſt.* 21. *num.* 30. *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 4. *num.* 166. *Vivian. de Jur. patr. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 20. *Bellett. diſquiſit. Clerical.* §. 15. *tit. de favor. Cleric. perſonal.* §. 5. *nu.* 5. *Germon. de Indult. Cardinal. lib.* 3. *cap.* 11. *num.* 21. *&* 24. cum aliis plena manu congeſtis à *Fraſſo De Jur. patr. Reg. cap.* 6. *num.* 41. *tom.* 1.

32. Non erat denique vocandus Dominus Cardinalis; quia proùt ei contigit in antecedenti electione, propter hanc eandem cauſam, Eminentia Sua non reclamante, degebat tempore obitus Epiſcopi defuncti, & vocationis, in Gallia extrà Leodienſem Diœceſim, & Provinciam: & onus vocandi Abſentes ex conſuetudine antiqua hujus Eccleſiæ, & diſpoſitione Juris, reſtrictum eſt ad vocationem Abſentium in Provincia, non à Provincia, & præſertim in Regno diverſo, & Hoſtili, licèt poſtea ſe approximaverit, quia attenditur tempus vocationis. *cap. coram* 35. *de elect.* ibi: *Fratribus omnibus, qui fuerint in Provincia convocatis*, & tradit in eo *Abb. num.* 3. addens nullam eſſe obligationem ad vocandi extrà Provinciam. *Fermoſin. in cap. cùm inter nu.* 2. *De Elect. Lavor. eodem tit. tit.* 4. *cap.* 17. *nu.* 3.

33. Patet ex huc uſque jam deductis, Dominum Cardinalem haud conqueri poſſe de ſua non vocatione, ſeque contemptum aſſerere, quando ex tot, tantiſque fundamentis non debebat, neque poterat advocari, abſque periculo evidenti Eccleſiæ, & tanquam ille, qui inhabilem ad Electionem, voceque carentem, facto proprio, certo, & notorio ſe conſtituerat: minùſque valet declarationem Capituli ſuper ejus foraneitate emanata, de aliqua nullitate, aut injuſtitia redarguere: ſupplicando adverti, quòd ſicuti de Jure incumbit Capitulo inquiſitio Vocalium, & eorum legitimatio, ut Electio fiat ſecundùm Statuta, & Leges, ita ad eum ſpectat decernere quinam ſint Vocales admittendi, quique rejiciendi, & non vocandi, & quod à Capitulo, ſeù à majori parte ſtatuitur circa iſtam materiam eſt obſervandum. *Paſſerin. de Elect. cap.* 14. *num.* 76. ſubdens ideò ex Sacr. Conſtitutionibus præſcriptum eſſe ad Sacrum Cardinalium Collegium ſpectare examen legitimationis Vocalium. In hac Inquiſitione, ſeu cognitione, quia verè, & propriè actus judicialis dici non meretur, cùm Electio ipſa ſit actus extrajudicialis, proceditur abſque formalitatibus, & cognitio reducitur ad meram, & puram declarationem facti, quæ, ut hic, quando agitur de inhabilita-

ditate notoria ad tenorem Statuti, & ex dispositione Juris, fieri potest etiam non citato, neque vocato Absente. *DD.in cap.2.de postulat.Prælator.Boich.in cap.illa quotidiana num.2.de Elect.Lavor.de Elect.tit.4.cap.17.num.6.& 7.* ubi citat *Tabien.Sylvestr.*& alios, & addit satis esse, quòd postea possit convinci. *Castellin.cap.14.num.20.Samuel.eodem tract.disput.2.controvers.11. nu.1. & 2. Ricc. in praxi par.4.resol.46.nu.1.*

34. Stante hac notoria dispositione Juris, & Statuti, attendenda non fuisset quasi possessio eligendi, quatenùs in ea reperiretur D. Cardinalis, eo quod in Electionibus, prout in aliis Beneficialibus, non jus certum evertat hanc possessionem, quemadmodum probat idem *Passerin.de elect.cap.14.sub nu.52.* Nihilominus eò magis dicenda est validissima hujusmodi declaratio, quia verè, & realitèr Eminentissimus Princeps nequit dici constitutus in aliqua possessione eligendi, ad effectum de quo agitur. Etenim Jus eligendi in hoc Capitulo non est fixum, & perpetuum Canonicis, & Capitularibus, sed regulatur de anno in annum à residentia in festo S. Ægidii, quæ facit vocalem eo anno, & tempore si resideat: non vocalem, si non resideat; Quapropter, eùm Eminentissimus Dominus Cardinalis adfuerit per Procuratorem, ad id ab eo specialiter deputatum, in Capitulo præteritæ Electionis, ob residentiam in festo S. Ægidii, & vigore istius qualitatis suffragium tulerit, nequit dici, quòd sit in aliqua possessione pro ista electione, pro qua requiritur præterita residentia in Festo S. Ægidii, & hujusmodi qualitas deficit; Nam regula est, quòd omnis possessio pendens à qualitate, deficit deficiente qualitate, à qua regulatur, itaut prima possessio cum qualitate nequeat dici, aut inducere aliquam possessionem absque ea, cùm una sit totaliter ab illa diversa. benè *Camera* apud *Posth.de manut.vot.seù decis.646. num.15.* ubi quòd diversa est possessio cum qualitate ab altera sine illa. idem *Posth.de manut. observ.33. num.25. & 28.* & præcisè hoc militat in Electionibus, in quibus si Jus eligendi sit annexum qualitati, v.g. alicui gradui, & officio, sublata qualitate talis gradus, & muneris, deficit omnis possessio, quæ cum dicta qualitate attenditur, & sine ea non consideratur. *Passerin.de elect.cap.14.num.38.& 39.*

35. Dum ab annali residentia procedit de anno in annum facultas eligendi, attentis statutis, nullum datur Jus radicatum perfectum, & perpetuum in Canonicis hujus Capituli, in quo talis facultas fundetur, ex eo ipso solo, quòd aliquis sit Canonicus; sed evadit temporanea, variabilis, & incerta, nova, & diversa dependens de anno in annum, oriens, & dependens à qualibet residentia, & dici possunt tot facultates, quot residentiæ, & anni, eo modo, & jure, quo statutum concedit fructus, & distributiones annuales, sub eadem conditione, & qualitate residentiæ, à quo manat, quòd hæc declaratio non concernit, seù infert aliquam pœnam, & privationem, sed merè versatur circa non acquisitionem, & materiam purè lucrativam ad tenorem statuti, quod loquitur, & procedit simplicitèr lucrativè, determinando ibi: *Quicumque volet residere, & fructus facere, debeat in festo S.Ægidii, &c.* veluti latiùs in facto demonstratur: & manat etiam quòd D. Cardinalis nequeat dici privatus aliqua possessione, præsertìm juxtà terminos materiæ pœnalis, & inhabilitatis declaratæ ob delictum, ex quo non agitur de pœna, sed de lucro, & commodo, seu de declaratione inhabilitatis, quæ nuncupanda est substantialis ad instar inhabili-

bilitatis realis, & naturalis, ratione defectus ordinis, vel ætatis; cùm inhabilitas proveniens à lege, vel statuto, verè dicatur inhabilitas substantialis ad eligendum, qualem distinguendo nuncupat *Passerin. de elect. cap.11. num.71.* Quòd si essemus quoque in ipsa materia pœnali, & inhabilitate ob crimen, ubi possessio non solùm ut hìc deficiat, sed simplicitèr dubia appareat, & dubium videatur Jus ipsum vocalis, certèque de possessione, & de jure non constet, Capitulum vocem pro illegitima declarare potest, eaque non attenta, jure optimo procedere ad Electionem, ex notatis per eundem *Passerin. de elect. citato cap.14. sub num.52. vers. circa eum verò*, qui ait: *Circa eum, qui nec certò possidet, neque probat intentionem suam, agere potest Judex, & Capitulum quod sibi videbitur expedire, non vocando, & non admittendo*: & ulteriùs *cap.11. qu. 8. sub num.72.* ad propositum subjungit: *hoc casu dari non posse de contemptu, quòd non fuerit facta discussio Jurium, ex quo tale Jus est debile, infirmum, & non relevans.*

36. Fortiùs quia in hac declaratione fuit satis, superque auditus Eminentissimus Princeps, eique omnia motiva communicata, ut patet ex epistolis ipsius replicatis, ac responsivis Capituli, in quibus omnia apparent deducta, & à Capitulo cognita, & discussa per formales inductiones rationum hinc indè: quæ epistolæ in discussione extrajudiciali valent supplere præsentiam, & excludunt omnem quærelam, quòd quis non fuerit auditus in juribus suis, cùm ista sit earum efficacia, ut absentes præsentes reddant, audientes, & auditos in sensibus eorum. ità ex *Libon. sophista, Possevin. Bcust.* & aliis, probat *Genua De script. privat. lib.3. tit. de Epistol. num.7. Heringh. de fidejussor. cap.11. num.34.* cum cæteris, de quibus *Jul. Pac. in leg. Epistolæ num.10. Cod. de probat. Duaren. disput. anniversar. cap.45. Ancharan. quæst.38. num.10. lib.1.* juxtà illud: *Absenti loquitur, vel carta Vicaria linguæ*. Maximè dum toties in responsivis Capitulum insinuavit D. Cardinali, ut Procuratorem mitteret, quem mittere semper neglexit, omnique jure tenebatur, dum ibi se tutò conferre non valebat ex suo personali impedimento; in ipsis namque Judicialibus, si absens negligat mittere Procuratorem, dum accedere non potest, rectè proceditur. *cap. pervenit De appellat. l. non solùm, ff. de procurator.* & ibi utrobique *DD. Bolan. de restit. in integr. cap.* 340. cum aliis vulgaribus: quod magis procedit in declaratione hac extrajudiciali tangente inhabilitatem absentis, cujus contemptus non annullat Electionem, & satis est, quòd posteà coram Confirmatore inhabilitas possit convinci, ex suprà firmatis: & paritèr coram eodem sat est deducere motiva incommoditatis, & periculorum Ecclesiæ, quæ Capitulum moverunt ad non vocandum absentem, cùm ad Judicem confirmatorem istorum cognitio de jure pertineat. benè *Abb. in cap. coram 35. sub nu.3. de elect.* qui inquirens quandò commodè, & sine periculo Ecclesiæ absentes non vocati dicantur, ait: *Bonus Judex arbitrabitur secundùm pericula imminentia, & discrimina rerum, si fortè immineret periculum schismatis, seu intrusionis, vel abusus Laicæ potestatis, vel quid simile propter guerras*, & addit: *Is ad quem spectat confirmatio, erit idoneus Judex super hoc argumento*. idem comprobat *Butr. in cap. publicato 63. num.21. eodem tit. Hostien. in summa tit. de elect. §. qualiter facienda, versic. quidquid dicatur, Petr. à Bais. cap.8. par.3. num.2. & 3.* ubi quòd super hoc dubio *Is ad quem spectat confirmatio Electionis, erit idoneus Judex, & de*

eo

eo cognoscere poterit. *Sigismund. à Bonon. de Elect. dub. 8. num. 9. Cuch. Institut. Canon. tit. de elect. num.* 54. Et ad eundem Confirmatorem pertinet recognoscere in veritate facti bonam fidem Capituli non vocantis absentes, exclusiva doli, & malitiæ, sine quibus contemptus non consideratur. *Pasferin. de elect. cap.* 14. *quæst.* 7. *num.* 48. & generalitèr *Suarez De legib. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 18.

37. Reflectendo etiam, quòd hìc non agitur de reali electione alicujus, qui in Capitulo actualitèr præsens fuisset, sed tantùm de non vocatione absentis, ejusque prætenso contemptu, quo casu faciliter Capitulum non vocare potest, neque attendere possessionem; nam, ut inquit *Passerin. de elect. cap.* 11. *sub num.* 73. *versic. adjungi etiam.* ibi: *Aliud est* (sunt verba præcisa) *expellere vocalem ne eligat, & aliud est illum non vocare; Nam per primum privatur possessione eligendi, ideò ubi inhabilitas non sit notoria, sed indigeat Judicis declaratione, non licet vocalem inhabilem auctoritate privata vi ejicere ab Electione, & eum de facto privare sua possessione, sed eum non vocare, non est privare possessione; sed ut habet Innoc. cap. cùm Vintonien. 25. de elect. num. 6. solum est dicere, & facto exprimere, quòd non vocat us non habet vocem, cùm sit inhabilis: Ideò non fit injuria tali vocali si non citatur, quia non habet jus, ut non dicatur verbo, & facto, quòd est inhabilis, cùm ejus inhabilitas probari possit in Judicio.* addens: *& cùm tam sit per sententiam Juris, privatus Jure eligendi, non habet jus, ut vocetur ad electionem, quamvis possit habere jus, ut non ejiciatur, & sua possessione non privetur. Talis enim si habet jus, ut non auferatur ab eo, quod habet, non habet jus, ut detur ei quod non habet.*

38. Eisdem rationibus excluduntur attentata adversus electionem objecta propter appellationes, & protestationes D. Cardinalis; nam regula est, ut electio facta post appellationem non sit attentata, quando, prout hìc, Canonica apparet; cùm appellatio de jure semper intelligatur interposita adversus electionem non Canonicam, & illegitimam, non autem à legitima, & Canonica. *Jo. de Anania in d. cap. cùm nobis num.* 1. ibique *Butr. num.* 21. *Bellamera sub nu.* 6. *de elect. Altaser. in decretali Innoc. III. lib.* 1. *tit.* 6. *cap.* 19. Absque ullo dubio, quando electio est præparata, & instat terminus præfixus, quo casu Electores, non attenta quacumque appellatione, ad electionem procedere possunt, & coram Confirmatore appellans eam legitimare, & justificare debet. *Passerin. de elect. cap.* 32. *sub num.* 6. *vers. est etiam considerandum. Fermosin. in cap. cùm inter* 16. *num.* 1. *& cap. cùm nobis* 19. *De elect. Rota coram Buratt. decis.* 809. *n.* 4. *Coccin. decis.* 1431. *num.* 17. quam certè legitimare non valet Dom. Cardinalis, dum ejus protestationes, & appellationes nullam legitimam causam præferunt, & carent juramento, quæ inter alia sunt duo requisita substantialia pro legitimandis hisce appellationibus, ad implendas electiones interpositis, de quibus *in cap. ut circa* 4. *de elect. in* 6. ubi Doctores, & signantèr *Archidiac. Geminian.* & alii quos refert *Barbos. num.* 1. *Sigismund. à Bonon. de elect. dub.* 46. *num.* 11. *Pieryn. de subdit. quæst.* 1. *cap.* 31. *§.* 11. *Castellin. de elect. cap.* 16. *nu.* 2. *&* 14. 15. *& seqq. Passerin. eod. tract. cap.* 32. *num.* 54. *Rota coram Coccin. decis.* 2088. *n.* 37. *& seqq. repetit. in rec. dec.* 289. *par.* 6.

39. Denique ad repetitas in Epistolis quærimonias de spretu Sacræ Dignitatis Cardinalitiæ, cui indebita dicitur repulsa in petitionibus, offendens universum Ordinem, quem præ cæteris Serenissimi Bavariæ Principes, & San-

cta

ćta Leodienſis Eccleſia, Romanæ Filia, qua par eſt, ſumma, perpetuaque obſervantia, ſemper hactenus venerati ſunt, & in dies colunt, breviter reſpondere liceat cum eiſdem verbis, à quibus in ſimili caſu reſponderat Pius II. Summus Pontifex Carolo Regi Francorum, enixè petenti Cardinalem Conſtantienſem Eccleſiæ Tornacenſi in Epiſcopum præfici, & Cardinalem non deberi pati repulſam, inter cætera objicienti, ſcribens: *Dicis non decere Cardinalem pati repulſam: non patietur, ſi ea petierit, quæ abſque alterius injuria, cum Dei beneplacito concedi poſſunt*, ut legere eſt in ejus *Epiſt.*375.repetita per *Raynald.in continuat.Annal.Card.Baron.tom.*19.*Anno* 1459.*num.*50.

PETRI

PETRI DE FUSCO

ADVOCATI NEAPOLITANI,

Ac Regii Consiliarii

ALLEGATIO

Super protestatione, & appellatione Eminentiss. Domini Card. Bullionii, aliisque dilatoriis oppositionibus, quæ jactantur.

1. NUllus est apertior locus, quàm protestatio, & appellatio Eminentissimi Domini Cardinalis Bullionii, novissimè pro ejus parte exhibita, ad demonstrandam formam Canonicam Electionis Serenissimi Domini Principis Clementis è Bavariæ Ducibus in Episcopum, & Principem Leodiensem. Ex sola enim inspectione causarum, quas protestatio, & appellatio continet, satis convincitur, quòd ipse Dominus Cardinalis Canonicus, & Præpositus major Ecclesiæ Leodiensis, non debuisset ad Episcopi Electionem vocari; Quin etiam omnia, quæ jactantur de literis tàm remissorialibus pro faciendis probationibus in Partibus, quàm de compulsorialibus pro exhibitione Statutorum Ecclesiæ Leodiensis,& de citando in Partibus Capitulum,ac Serenissimum Dominum Principem, & quòd audienda sit illa minor Capituli pars, quæ tempore Electionis dissensit, tanquàm inania, & frustratoria rejicienda esse, nec Electionis confirmationem impedire posse, breviter demonstrabimus.

2. In protestatione per publicum Instrumentum celebratum in Civitate Huensi sub die 9. Aprilis 1694. habetur in primis declaratio Domini Cardinalis Bullionii, quòd ipse jàm in Urbem Huensem Diœcesis Leodiensis advenerit die 22. Februarii proximè elapsi, & illic semper degerit, ut veluti in Provincia existens præsens, potuisset ad Episcopi Electionem convocari,& quòd plures de ea re scripserit literas ad Leodiense Capitulum, petendo instantissimè ab illo salvos-conductus ad Leodium pergendum, dum ea Civitas plena esset turmis Principum confœderatorum,hostium Regis Galliæ:& quòd Capitulum responderit Cardinali, non spectare ad ipsum Capitulum salvos-conductus concedere, sed illos à Principibus confœderatis impetrari debere; Quæ omnia (ut infert Dominus Cardinalis) satis ipsi patefecerunt, quòd Capitulo Leodiensi obsesso, & perterrito à præfatis turmis,nulla esset, nec in futurum foret libertas in suis deliberationibus,quod & ipsum Dominum Cardinalem oportuit testari per tres Epistolas sequentes ab ipso missas ad Capitulum pro adhibendis omnibus expeditis modis, & moderaminibus, quæ in pacem, & concordiam conservandam concurrere possent.

3. Præ-

3. Præterea in ea protestatione Dominus Cardinalis afferit, quòd rejectis omnibus his consiliis, pacis animo datis, suggestum Capitulo fuit, quòd nedùm omni modo impediendus esset in Urbem Leodiensem ingressus, sed etiam ipse Dominus Cardinalis voce activa in proxima Electione privandus, vigore Statuti, quod dum nec personaliter, nec per Procuratorem in ultimo Capitulo Sancti Ægidii comparuerit, reputandus esset foraneus; Et quamvis semper institerit, ut ei permissum foret, suas exceptiones, & defensiones proponere, nihilominùs eodem metu, eademque oppressione, quam Capitulum propter turmas in Urbe Leodiensi existentes patitur, nunquàm licentiam à Capitulo obtinere potuerit, ut sua jura, & defensiones proponeret, vel quòd saltem deputarentur aliqui in Urbe Huensi pro eisdem juribus, ac defensionibus audiendis, & conferendis; Manifestata etiam declaratione Regis Christianissimi, quòd pendente Electionis tempore, ac usque ad primum Maji tunc proximi, concedebat liberi commeatus literas pro omnibus Capitularibus. Ex quibus omnibus recusationibus dicit Dominus Cardinalis, jam prævidere, quòd in proxima Electione omnia metu facienda sint, qui animum constantissimi hominis movere potest, quòdque aliundè omnia perficientur potestatum secularium impressione, & consilio; Undè protestatur de nullitate omnium factorum, statutorum, & decretorum per Capitulum Leodiense, ipso non convocato, ex quo ipsius in Diœcesi adventum rescivit.

4. Denique in protestatione Dominus Cardinalis iterùm offerens nomine Regis Christianissimi omne securitatis genus suppeditare, quando illi omnes generalitèr, & particularitèr, qui in Electione proxima vocem activam habere debent, concordare velint de loco tuto, & securo, in quo aliqua oppressio timenda non sit; aliàs si intrà tres dies proximos numerandos ab intimatione ejusdem protestationis Capitulo facienda, quod velit concordare de alio loco tuto, in quo omnes Capitulares possint convenire tàm generalitèr, quàm particularitèr, protestatur Dominus Cardinalis de nullitate Electionis faciendæ, & ex nunc, prout ex tunc, appellat ad Apostolicam Sedem, tàm à Statutis Ecclesiæ Leodiensis, quorum vi Capitulum prætendit illum impedire tanquàm foraneum adesse proximæ Electioni, quàm etiam à decreto per Capitulum interposito die 27. Februarii, quo illum foraneum declaravit, & proindè in Electione suffragium dare non posse, quod decretum dicit sibi fuisse exhibitum die externa per Epistolam dicti Capituli 7. Mensis Aprilis.

5. His ex protestatione habitis, dicimus, causam metus, & impressionis ob turmas Principum confœderatorum hostium Regis Galliæ in Urbe Leodiensi existentes, in qua causa tota versatur protestatio, respiciens illam, veluti primarium objectum, nedùm non operari, quòd possit allegari nullitas Electionis, sed & ipsam efficere, quòd Dominus Cardinalis ad Episcopi Electionem minimè vocari debuisset; Siquidèm ut metus causa impediat liberam Electionē, juxtà *cap. Bonæ 23. & cap. cùm terra 14. de Electione*, necesse est, quòd eligentes verè timeant, ità quod absque plena deliberatione gerant actum Electionis; aliàs enim si gerentes actum dicant se non timuisse, nec timere, sed esse in plena libertate, prout Perillustre Capitulum Leodiense expresè id professum est in literis responsivis ad eundem Dominum Cardinalem sub die 7. Aprilis 1694. certè tunc electio est valida, etiamsi esset periculum valdè timendum. ità in puncto *Paul. de Castro in l. habitatores 30. §. Interrogatus num. 4. ff. locati*, ubi infert ad

Ele-

Electionem Summi Pontificis Urbani VI. qui fuit electus Pontifex ad rumorem Populi Romani, ut valida,& libera fuerit illius Electio; Nam etsi Populus fecisset tumultum, & esset id justè timendum, Cardinales tamen non videbantur timuisse, imò & Electionem fecisse cum omni deliberatione, de qua re etiam agit *Bald.in quæst.de Schismate post commentar.ad tit.C.de edict. Divi Adriani tollendo.*

6. Sed in nostro casu nullum periculum, nullusque metus aderat, qui posset dici realis, sivè communis omnium Capitularium; Nam Capitulum circa Electionis actum nullam fuit passum oppressionem, sicuti per easdem literas ipsum Capitulum declaravit in illis verbis: *Cum plena, ut Eminentissimæ Celsitudini Vestræ totier reiteravimus, hucusque in iis,quæ ad futuram Electionem pertinent, libertate potiti sumus, & etiam nunc potiamur: nec dubitamus nos in ipsa Electione peragenda cum eadem libertate continuaturos,nec aliqui, sed unanimes, non oretenus, sed re ipsa omnimoda libertate nos gaudere,declaramus,nullisque respectu, aut potentia commoti, liberè quod sentimus, efficiemus. Summario num.....*

7. Quare ex turmis Principum confœderatorum in Urbe Leodii existentibus,unde impediebatur D.Cardinali ingressus in eam Urbem,& ex denegatione salvi-conductus, quem Capitulum rescripsit D.Cardinali, ipsum impetrare debere ab Imperatore, & Principibus confœderatis, perperàm in protestatione deducitur metus realis, sive oppressio Capituli circa peragendam electionem, imò circa nullam rem, vel actum,talis impressio, vel metus conjici poterat; Nam cùm regio Leodiensis sit membrum, seu portio Imperii Germanici, & habeat Supremitatem in temporalibus, quam sede vacante Capitulum repræsentabat, certè Capitulum tenebatur servare Banna Imperialia, quibus D. Cardinalis,& cæteri adhærentes Regi Galliæ erant impliciti: idque etiam jure societatis, & fœderis cum Imperio contra Regem Galliæ, qui bellum gerit etiam adversus Leodiensem Ecclesiam:& hæc est obligatio plurium Principum,seù Civitatum sociarum, quæ ex fœdere se tueri, servareque tenentur, ut demonstrat *Cravett. in cons. 717.à num.*30. Unde nefas est dicere, quòd Capitulum fuerit adactum reservare salvum-conductum Imperatori, more improbo, & malo, sed jure licito, & servandi fœderis gratia, quod non est pati metum, nec impressionem. *l. si mulier* 21.*ff.quod metus causa, l.continet* 3.*§.sed vim accipimus, ff.eod. titulo*, exornat latè *Deckerus dissertat.*9.*num.*1.*&* 2.*lib.*1.*Riminald.jun. conf.*612. *num.* 80. Quin etiam ex eo, quod locus, in quo sit facienda electio, subjiciatur Potestati seculari,nil inferri potest contra libertatem electionis. *cap.ubi periculum,§.præterea, ubi gloss.litt.F.in verb.præsumant,de election.in* 6.Igitur ex turmis Principum confœderatorum, & aliis in protestatione contentis, solùm inferri potest metus personalis, sive proprius ipsius D. Cardinalis, qui tamquam Subditus Regis Christianissimi, illique adhærens, ob bellum, quod gerit contra Imperium,& Principes confœderatos,& contra eamdem Ecclesiam Leodiensem,justè, & non sine periculo timebat ad Urbem Leodiensem accedere.

8. Atqui ex metu isto, qui non est communis, nec realis, sed personalis,& proprius unius, ac nedum si plurium Capitularium, sed etiam si fuisset majoris partis Capituli, non possunt cogi reliqui de Capitulo, quòd fiat electio in loco tuto, & securo; Quinimò cæteri de Capitulo possunt electionem peragere in loco solito, absque interventu illorum, qui taliter metuunt, & sine periculo

riculo vocari non possunt, ut tradit *Gloss.in d.cap.bonæ* 23. *de elect. litt. C. in verb.de vi*, ubi ita intelligit, & declarat *Glossam* sequentem *in verb. metuebant litt.D.juncto text.in cap.quia propter, & in cap.quod sicut* 28.*De election.* in illis verbis: *Si tamen sine periculo potuerint convocari, sive nequiverint*, ubi *Gloss. in verb.sine periculo*, refert sequentem *Glossam*, quæ signat argumentum contra *de text.in d.cap.bonæ* 23. in illis verbis: *Si constaret de vi*, qui *text.* loquitur, ubi periculum est commune, non proprium aliquorum Capitularium, & ita hæc omnia declarat egregiè *Abb.Panormitan.in d.cap. bonæ* 23. *num.*10. *De election.* his verbis: *Secunda solutio est melior, distinguens inter metum realem, & personalem: & si metus est realis, puta, quia timetur oppressio circa electionis actum, tunc habet locum, quod hic dicitur; Non enim debet absens mittere Procuratorem, vel venire, quia in persona utriusque timetur oppressio, undè licitè petitur, ut assignetur locus idoneus, & securus, alitèr potest recurri ad Superiorem, & appellari, ut hic; Et idem dicet in quocumque alio contractu Ecclesiæ imminente, ut si meliùs expediri potest extrà Ecclesiam, quàm in Ecclesia, propter metum realem, debet Capitulum exire Ecclesiam, & ire ad locum securum, de quo vide pulchrè Innoc. in cap.* 2. *De novi operis nunciat. Si verò metus est personalis, quia solùm timetur de persona absente propter inimicitiam, vel odium, & tunc habet locum cap. quia propter præallegatum. Sed dubitari potest, quòd si major pars sit absens propter metum personalem, numquid minor pars teneatur exire, & accedere ad majorem? Gloss. ista in principio non benè aperit intentionem suam: Ego putarem, quòd non, quia electio regulariter est facienda in Ecclesia, ut in cap. quòd sicut, infrà eodem, & in cap. cùm terra supra eodem, cum similibus; Undè ex quo metus, vel impedimentum concernit solùm personas, quia cap.quia propter loquitur indistinctè, quòd præsentes regulariter constituant, &c.*

9. Sed & metus ob turmas Principum confœderatorum in Urbe Leodii existentes, nititur jure belli, quod Rex Christianissimus gerit contra Imperatorem, & Principes confœderatos, ideò non potest dicere D.Cardinalis Regis Galliæ subditus, eique adhærens, quòd vim aliquam, vel violentiam sit passus; Nam & eorum, quæ in bello, vel ratione belli geruntur, non potest dici de vi, & violentia. *Angel.in disput.incip. Renovata gratia, &c. col.*4.*Capyc. in decis.*95. *in fine*, latissimè *Roenerius practicar.animadvers. cap.*10. *num.*7. quia metus est justus ex parte inferentium, & D. Cardinalis Regi Galliæ adhærens hunc sibi metum ipse infert. *l.si mulier* 21.*ff. quod metus causa, cum notatis in cap.ad ejus* 5.*distinct. Gloss.ibid.Bursat.cons.*72. *num.* 58. Et sicut Rex Galliæ jure belli, sive excedens illud jus, Ecclesiasticos degentes in Terris Principum confœderatorum non admisit, nec admittit ad exercendum eorum dignitates, nec ad jus habendi vocem activam, & passivam in Ecclesiis sub ejus ditione sitis, ita non fuit admissus, nec admitti debuit D. Cardinalis ad Capitulum Ecclesiæ Leodiensis, sicuti latissimè demonstravimus in prioribus allegationibus editis super oppositionibus D.Cardinalis Bullionii, & nunc addimus egregium *text.in cap. petistis* 20.*De privilegiis circa finem*, ubi contra eos, qui fines juris, & privilegii excesserunt, statuitur æquissimè, quòd alteri Parti sit etiam licitum excedere, & assignatur elegans ratio contra primos excedentes, his verbis: *Ne videantur de aliorum fletu ridere.*

10. Undè Eminentiss. Cardinalis, quamvis non fuisset declaratus forensis, & vocem activam in electione habuisset, nihilominus ob metum personalem,

nalem, & periculum, ob quod vocari non potuit, nec debuit, non poteſt conqueri, nec dicere, quòd electio facta abſque ejus interventu ſit nulla; Atque ita appellatio ejuſdem D. Cardinalis interpoſita in eodem actu proteſtationis, ex ea cauſa, quòd electio deberet fieri in loco tuto, ad quem ipſe poſſet accedere, tamquam cauſa injuſta, & frivola, non potuit impedire actum electionis; Et altera appellatio interpoſita poſt electionem ſub die 14. Aprilis 1694. in Civitate Huyenſi ex eadem cauſa injuſta, frivola, & improbabili, non potuit operari effectum devolutionis ad Apoſtolicam Sedem, nec poteſt impedire electionis confirmationem, per *text. expreſſos in cap. quia propter 42. De electione.* ibi: *Nullo prorsùs appellationis obſtacula interjecto, cap. cùm inter 21. De elect.* ibi: *Non obſtante appellationis objectu, Gloſſ. in cap. cùm nobis 19. De electione, in verb. innovari, litt. A.* his verbis: *Hoc allegando dicit, quia non extenditur appellatio, niſi ad ea, quæ illegitimè fiunt, & illa ſola ceſſat, &c.* eadem *Gloſſ. in cap. conſideravimus 10. De electione in verb. poſt appellationem litt. C.* his verbis: *Appellare ne fiat electio, non valet, ſed ne fiat, niſi Canonica, tunc benè valet, & intellige, quòd allegata fuit aliqua probabilis cauſa, quia ſive appellatur in judicio, vel extrà, appellationis cauſa exprimenda eſt, cap. cordi nobis De appellatione in 6. &c.* Quæ omnia definivit Gregorius X. in generali Concilio Lugdunenſi, relato *in cap. quamvis 10. De electione in 6.* in illis verbis: *In prædictis electionibus, vel in aliis dignitatibus Epiſcopatu majoribus celebratis, ſi expreſſa cauſa manifeſtè frivola contigerit appellari, per appellationem hujuſmodi nequaquam ad Sedem eamdem negotium devolvatur.*

11. Hinc etiam patet, ea, quæ jactantur de litteris remiſſorialibus pro examinandis Teſtibus in Partibus circà coactionem electionis, tanquam fruſtratoria, & inania omninò rejici debere; Omnia enim, quæ in proteſtatione, & appellatione afferuntur, nil inferunt ad metum realem circa actum electionis, ſed ſolùm ad metum perſonalem, ac proprium Domini Cardinalis; Undè nedum non poteſt infringi electio, ſed eò magis confirmatur, dum ob periculum proprium, & perſonale vocari non debuit, nec potuit ad electionem, ut manifeſtè fuit ſupra demonſtratum; Atque ita non eſt concedenda dilatio ad probandum illud, quod probatum non relevaret, vel ſi non ſine ſuſpicione malitiæ peteretur. *Bald. in conſil. 126. num. 2. vol. 4. Cravett. conſil. 216. num. 16. verſ. ob id, &c. & conſil. 273. num. 13. verſ. circa quintum, pleniſſimè Rota Romana in decif. 582. recentior. par. 1.* & in terminis electionis id primus docuit *Innocent. in cap. poſt electionem in ultima col. de conceſſ. præbend. Cantiuncula in conſil. 19. num. 19. Rovit. in conſil. 88. num. 5. & 6. tom. 1.*

12. Idque eo maximè in noſtro caſu procedit, dum ex Capitularibus, qui fuerunt præſentes electioni, etiam his, qui non aſſenſerunt electioni Sereniſſimi Domini Principis Clementis, nullus eſt, qui ſomniaverit, quòd Capitulares omnes non fuiſſent in plena libertate, vel quòd paſſi fuiſſent aliquam impreſſionem circa actum electionis, ob turmas Principum confœderatorum; Imò expreſsè declaraverunt omnimodam Capituli libertatem in electione peragenda in literis ſupra relatis; Ideò contra hanc expreſſam declarationem, inveriſimile eſt, aliquid probari poſſe, quo caſu neque dilatio ad probandum eſt concedenda. *Bald. in margarita, verb. admitti non debet, &c.* imò nec admittitur probatio in contrarium, quia aliàs eſſet res periculoſa, & ſcandalis plena, ac fierent lites ex litibus, quod ſolùm ſufficit ad eam dilationem denegandam.

Anton.Fab.consil.lib.4.tit.15.de testibus definit. 45. Nec ex alia causa evenit in Ecclesia Dei schisma illud tempore Urbani VI. nisi quia post Pontificis electionem, quam Cardinales declaraverunt peregisse cum omnimoda libertate, & deliberatione, nonnulli Cardinales Gallicæ Nationis contrarium declaraverunt, undè schisma illud execrabile ortum fuit, sicuti ex Raynaldo, & aliis annalium Authoribus patet.

13. Quare ad rem nostram nil faciunt *text.in d.cap.bonæ 23.de electione*, in illis verbis: *Si ei de vi, quam ipse, & sui metuebant, constaret, &c. & in cap. cùm terra 14.De electione.* Etenim in specie, de qua agit *tex. in d.cap.bonæ 23.* discordia electionis non ex alia causa processerat, nisi quia pars major Capituli Maguntinensis ex impressione laicorum postulaverat Vormaciensem Episcopum, undè minor Capituli pars, quæ id supponebat, elegit sibi in Archiepiscopum Maguntinum Præpositum Sancti Petri Maguntinensis, ideò cùm fundamentum electionis Præpositi factæ à minori parte, erat metus, seù vis laicorum, qua dicebatur, majorem partem Capituli fuisse oppressam, certè ad confirmandam electionem factam à minori parte, necessariò ante omnia debebat de ea vi, & impressione constare: Idque est, quod innuit *text.* in illis verbis: *Si ei de vi, quam ipse, & sui metuebant, constaret*: Et tamen illa vis, & oppressio, quæ allegabatur, minimè probata fuit, undè ut electio Præpositi facta à minori parte, imò à paucissimis, confirmari potuisset, oportuit recurrere ad tres causas, ex quibus major pars reddidit se indignam, & privata fuit eligendi jure, ex ea potissimum causa, quòd propria authoritate receperit, & admiserit postulatum ad administrandum, undè post eam admissionem, & administrationem minor pars Capituli Præpositum elegit, quare si ante illam admissionem Indigni minor pars Capituli Præpositum elegisset, nempè antequam major pars eligendi jure fuisset privata, tunc procul dubio electio Præpositi facta à minori parte non valuisset, nec poterat, nisi ex gratia confirmari, ut benè hæc omnia declarat *Gloss.in d.cap.bonæ 23.in verb.causis lit.L. de elect.& in verbo:metuebant litt.D.in fine*; Itaque (ut diximus) non possunt hæc ad nostrum casum accomodari, quo inter omnes Capitulares, qui convenerunt electioni, nulla fuit contradictio, nulla querela, quòd aliqui paterentur laicorum impressionem, sed in litteris supra relatis fuit expressè declaratum, quòd omnes essent in plena, & omnimoda libertate.

14. Similiter nihil ad rem nostram facit *tex.in d.cap.cùm terra 14.De elect.* Nam ibi agebatur de prava consuetudine, quæ ex facto non dubitabatur, nempè ut cùm alicujus Prælati electio deberet celebrari, Conventus, ad quem spectaret electio, duas personas latenter auribus Patriarchæ, vel Principis exprimendas nominaret, ut sic alterius eligendæ, vel totius electionis penitùs irritandæ idem Patriarcha, vel Princeps plenariam haberet facultatem; Quam consuetudinem veluti redundantem in gravamen, & perniciem Ecclesiasticæ libertatis, Summus Pontifex improbavit *in d.cap. cùm terra 14. De electione*; atque ita *text.* hic non concludit, quòd sit concedenda dilatio ad probandum contra illud, quod Capitulum expressè declaravit de sui omnimoda, & plenaria libertate.

15. Quæ verò Eminentissimus Dominus Cardinalis Bullionius in eadem protestatione, & appellatione allegavit contra decretum, per quod Capitulum declaravit ipsum Foraneum, & proindè in electionibus suffragium dare non

posse,

posse, iuxtà Statuta Ecclesiæ Leodiensis, certè nec ulla justa, nec probabili causa nituntur; Dicit enim, quòd jure gentium non poterat ei denegari justitia, & defensio; Sed hæc ei nullo modo fuit denegata: imò & Capitulum sæpiùs per litteras eum rogavit, ut si quæ jura haberet adversus Foraneitatem, proponeret, ac allegaret. *Summ. d.nu.* 12.& 14. & certè si impediebatur Leodium personaliter accedere ob turmas Principum confœderatorum ibi existentes, nil tamen impediebat, quominùs constitueret Procuratorem in eodem loco, ubi degebat Capitulum, cui plures misit litteras ad se excusandum, prout ultrà *text.* quem in prioribus allegationibus adduximus *in cap.cùm dilecti 6. De dolo, & contumacia*, nunc addimus alium *text.in cap.bonæ* 23.*De electione*, in illis verbis: *Ad ipsum quoque legatum si voluissent, securè potuissent Procuratorem idoneum destinare, sicut Nuncium destinarunt.*

16. Et frustrà movetur quæstio, an teneatur quis mittere Procuratorem in causa ardua, quando ipse ad illum accedere non potest, putà, quia locus non est tutus, vel aliàs impeditus: in qua quæstione communis conclusio est affirmativa, quando impedimentum non est temporale, sed perpetuum. *Glossa in d.cap.cùm dilecti 6.De dolo, & contumacia, in verb.responsalem litt.K. in fine. Afflict.in decis.*50.*Bursat.in consil.*294.*num.*15. Idque indubitatum est in hoste publico; Is enim non potest per alium modum se defendere, quàm per Procuratorem, qui tamen ex licentia Principis debet pro eo præstare suum patrocinium. *Anton.Fab.consil.lib.*2.*tit.*8.*de Procurat.definit.*8. *num.*3.*in allegation.Caravit.ad ritum Magnæ Curiæ* 220.

17. Sed & contra præfatum decretum nihil fuit allegatum, quod merita respiceret, undè injustitiæ, sive iniquitatis decretum argui posset; Nàm illud erat satis evidenter justum, secundùm statuta Ecclesiæ Leodiensis, cùm jam manifestum esset, quòd D.Cardinalis non comparuerit in festo Sancti Ægidii illius anni in Capitulo generali nec per se, nec per Procuratorem: quo casu dum agebatur de re notoria, nec examen, neque citatio ulla requirebatur, etiamsi negotium fuisset judiciale. *cap.bonæ* 23.*in versic. contra legati, &c. De electione, ubi Glos.in verb.notorius*, adeò, quòd in eadem protestatione, & appellatione, D.Cardinalis, neque expressit eas causas, ex quibus nunc prætendit, quòd non tenebatur se præsentare in festo Sancti Ægidii, nempè Apostolicum Breve Clementis X. & privilegium Cardinalitiæ dignitatis; ideò talis appellatio, in qua non fuit expressa causa legitima, nec probabilis, minimè valere potest, & per eam non devolvitur negotium ad Superiorem.*cap.quamvis* 10.*De electione in* 6.*cap.cordi nobis, De appellat.in* 6.*cap. ut circà De elect. in* 6. Et tamen ad exuberantiam, nec D.Cardinali suffragari posse Breve Apostolicum Clementis X. nec privilegium Cardinalitiæ dignitatis, latissimè in præcedentibus allegationibus demonstravimus. Itaque totum fundamentum appellationis à decreto declaratorio foraneitatis, est appellatio ab ipsis statutis Ecclesiæ Leodiensis, interposita simùl cum appellatione à decreto foraneitatis, & electionis; At verò à Statutis D. Cardinalis minimè appellare potuit, nedum quia nullam continent iniquitatem, & tempore appellationis non largiebantur, juxtà tradita per *Caccialup.in l.omnes populi num.*172.*ff.de justitia, & jure, Rovit.in decis.*14. *num.*7. sed etiam, quia D.Cardinalis eadem Statuta acceptavit, & observavit; Nam sub die 3.Augusti, tempore, quo actu erat Cardinalis, eadem Statuta servaturum juravit, ac tali lege admissus fuit ad residentiam,

tiam, & locum in Capitulo in qualitate Canonici. *Summ.num.4.* & post præfatum Breve Apostolicum Clementis X. per plures annos præsentavit se per Procuratorem in Capitulo generali in festo Sancti Ægidii. *Summar. num. 6.* propterea appellatio contra id, quod ipsemet appellans acceptavit, & observavit, non fuit legitima, nec aliquem effectum suspensivum, nec devolutivum operari potuit, adeout appellans ab his, quæ acceptavit, & observavit, minimè audiendus sit, veluti ille, cujus non interfit, ex *text. expressissimo in cap. cùm inter 16.verf.nos attendentes, &c. De electione.*

18. Hinc omninò evanescit illud, quod jactatur de litteris compulsorialibus pro Statutorum exhibitione; Nàm cùm iste articulus sit incidens appellationi ab ipsis Statutis, & ea appellatio à Statutis acceptatis, & observatis per appellantem, illegitima, & frustratoria sit, adeout appellans non sit audiendus ex *d.cap.cùm inter 16.verf.nos attendentes, De electione. Gloss. in cap.eum, qui, in verb.non teneris, De dolo, & contumacia in 6.* ideò nec audiri debet in hoc incidenti, quia sequitur naturam causæ principalis. *Clementin. Dispendiosam in verb.& eas quoque modo tangentibus, &c. de judiciis. Petrus de Ancharano ibidem in 7.notabili, Riminald.jun.in conf.234.à num.271.*

19. Insuper quæstio exhibitionis Statutorum tunc procedere posset, quando in actis fuisset producta particula Statuti; tunc enim fieret locus quæstioni, an integrum Statutum sit exhibendum, & ita loquitur *Bartol.in l.in civile, ff.de legibus*; At verò cùm in actis productum est integrum Statutum de residentia, & de foraneis, quod non habet relationem, nec connexionem ad alia, ex quibus illud declarari oporteret, tunc minimè sunt exhibenda alia Statuta: & si qua aliorum Statutorum exhibitio prætenditur, inanis prorsus, & frustratoria censenda est. *Bald.in l.1.in fine, C.de Episcopis, & Cler.Bursatt. in consil. 159.num.20.*

20. Quo verò ad id, quod jactatur de citando in Partibus Capitulum, ac Serenifs. Principem, aliosque ex *cap.cùm dilecti 6. de dolo, & contumacia, & cap.finali, De electione in 6.*

21. Primò respondetur, *text.in d.cap.cùm dilecti 6.De dolo, & contumacia,* nihil ad rem nostram facere; Nàm & in specie, de qua ibidem tractatur, causa erat criminalis contra electum, ut advertit *Gloss.in d.cap. cùm dilecti, in verb. Concanonicorum suorum litt.A.* vel si agebatur civiliter, certissimum est, quòd actio descendebat à criminibus, quæ Canonici proposuerunt contra electum, per quæ nitebantur, eum ab electione repellere, uti indignum; Et cùm ipse electus a gravaminibus adversæ Partis appellasset, & appellationem non fuisset per sufficientes Procuratores prosecutus, ideò citatus, ut compareret, nec per se, nec per Procuratorem comparuit, atque ità fuit contumax reputatus, & condemnatus ad expensas; Quare non potest ad nostrum casum accomodari, quo Serenissimus Princeps electus non appellavit, neque contra eum fuerunt proposita crimina, & insuper pro eo est præsens in Romana Curia Dom. Abbas Pompejus de Scarlatis, Serenifs. Electoralis Domus Bavaricæ à Consiliis Status, & Administrator.

22. Similiter non obstat dispositio *cap. fin. De elect. in 6.* quòd in confirmatione electionis, facienda sit citatio nominatim, ubi est Coelectus, vel apparet Oppositor, generaliter verò, sive per edictum in Ecclesia, in qua facta est electio, si qui sint, qui se velint opponere, &c. Quia ea dispositio in dicto

cap.

cap.fin. habet locum, prout loquitur, in ordinariis confirmationibus, non autem in confirmationibus, quæ fiunt à Papa, vel ejus Legato à latere, ut notat *Cravett.conf.*177.

23. Insuper, quamvis ageretur de ordinaria confirmatione, nihilominùs in nostro casu non adest Coelectus, & quatenùs appareret Oppositor, tunc ille citandus esset, quando intrà mensem à jure præfixum prosecutus fuisset oppositionem comparendo per se, vel per Procuratorem specialiter instructum coram Superiore, aliàs enim ex Constitutione Innocentii IV. non est citandus, & elapso eo termino, potest, absente illo, procedi ad confirmationem electionis, ut in *cap.*1.*de elect.in* 6. Immò & eo termino elapso, si velit comparere, & prosequi coram Superiore, non est admittendus, ex posteriori Constitutione Nicolai III. *in cap.cupientes* 16.*De electione in* 6. quæ fortiùs punit, & arctat, quàm Constitutio Innocentii IV. *in d. cap.* 1. ubi post lapsum termini, permittebatur solùm procedi, non citato Oppositore absente, qui tamen si voluisset comparere, ac prosequi, minimè repellebatur; At verò ex posteriori Constitutione Nicolai III.*in d.cap. cupientes*, post lapsum terminum omninò repellitur à prosecutione, ut notat *Gloss.in Clementin.causam* 3.*de election. in verb.devoluta,& in d.cap.cupientes,in ver.compareant litt.E.*

24. Secundò respondetur, ex novo jure canonico fuisse in multis jus antiquum mutatum circà judiciarium ordinem in causis super electionibus; nam ubi ex veteri jure canonico in eisdem causis, sicuti in aliis ordinariis requirebatur litis contestatio, partibus præsentibus, aliàs processus erat nullus, & irritus. *cap. dudum,lo* 2.*de electione, cap. eum, qui De dolo,& contumacia in* 6. *cap.eum qui,De eo, qui mittitur in possess.* ex novo jure Clementinarum, antiquo jure correcto, non requiritur ea solemnitas in causis electionum, sed proceditur simplicitèr, & de plano, ac sine strepitu judicii, & figura. *Clement. dispendiosam* 2.*de judiciis*, ubi *Gloss.* id notat, *in verb. electionibus*; Et ubi, veteri jure inspecto, ille, qui se opponebat electioni, nominatìm erat citandus, hodiè ex novo jure Clementinarum Oppositor, qui appellavit ad Apostolicam Sedem, debet suam oppositionem, & appellationem intimare electo, sivè appellato, & Capitulo, contra quod fuit appellatum, intra mensem à die interpositionis appellationis, aliàs elapso mense, non intelligitur devoluta appellatio ad Apostolicam Sedem, ità quòd nec prosecutio appellationis, nec aliqua impetratio in Romana Curia ex parte appellantis fieri possit, ut expressè Statutum est *in Clementina causam* 3.*De electione, ubi Gloss.in verb.appellati, & in verb.devoluta,& in verb.tempus prædictum.*

25. Et quamvis eadem Clementina post lapsum mensis permittat purgare moram, quam citò commodè fieri poterit, ut notat *Gloss.ibidem in verb. commodè*, nihilominùs purgatio moræ jam evanuit in nostro casu, dum post lapsum primi mensis à die appellationis interpositæ, duo ferè menses elapsi sunt, intra quos appellatio neque fuit intimata Capitulo, nec aliis appellatis. Undè quæstio hæc dilatoria unico dilemmate tollitur: vel enim appellatio fuit intimata appellatis intrà terminum à jure præfixum à die interpositæ appellationis, & tunc ut possit procedi, non est necessaria alia intimatio, sed proceditur contra appellatos tanquam contumaces. *Gloss.in d.Clementin.causam* 3.*De electione, in verb.tempus prædictum.* Vel appellatio non fuit intimata appellatis, & tunc nulla est appellationis habenda ratio, utpotè quæ nullum effectum de-

vo-

volutivum ad Romanam Curiam operari potest, ex *d. Clementina causam* 3. *De electione*. Idque dicendum est, quando appellationes essent probabiles; Cæterùm cùm illæ sunt frivolæ, & frustratoriæ, nullo modo citandi, nec audiendi sunt appellantes ab electione, ut docet *Gloss. in cap. eum, qui, in verb. non teneris, De dolo, & contumacia in* 6. quæ id probat ex *cap. prout* 4. *De dolo, & contumacia*, ubi dum Papa mandat citari ad malitiam convincendam, ergò id de necessitate non erat, quòd scilicèt citaretur.

26. Denique nec audienda est illa minor pars Canonicorum, quæ recessit à Capitulo congregato, & elegit alium post electionem Domini Principis Clementis à majori Parte peractam; Nam & ea minor Pars Canonicorum, quamvis per litteras transmisisset instrumentum electionis ad Apostolicam Sedem, juxta *cap. innotuit* 20. *De electione*: nihilominùs, paulò post mortuo electo, per ipsam minorem Partem non fuit appellatum ab electione Serenissimi Domini Principis Clementis peracta à majori parte; Neque enim sufficit, quòd Canonici minoris partis contradixerint tempore electionis factæ à majori parte, vel quòd se opposuerint electioni, sed necessaria est etiam appellatio, juxtà *cap. cùm inter* 21. *De elect. l.* 1. *§. solent, ff. quando appellandum sit. Gloss. in cap.* 1. *De elect. in 6. verb. opponunt litt. l.* & appellantes debent per se, vel Procuratorem specialitèr instructum, adire Superiorem, ac servare terminos præfixos *in d. cap.* 1. *& in d. cap. cupientes De elect. in 6. & in Clementina causam* 3. *De elect.* quibus elapsis, non sunt audiendi, nec admittendi, ut ex præfatis juribus Statutum est; Eatenùs verò Canonici, qui se opposuerunt, non tenentur Superiorem adire, quatenùs non appellantes censentur acquievisse electioni factæ à majori parte, ac illam ratam habuisse. *l.* 1. *§. solent, ff. quando appellandum sit*, & in terminis docet *Gloss. in cap. statuimus* 1. *De electione in* 6. *in verb. opponunt, litt. L.* his verbis: *Sed numquid illi, qui se opponunt, & non appellant, venire tenentur? Respondeo, illi soli venire tenentur, qui appellant, vel quorum nomine appellatum est, vel qui appellationem ratam habuerunt expressè; Alii autem, qui solùm se opponunt, venire non tenentur; Videntur enim suo juri renunciare, & electioni acquiescere, ff. quando appellandum sit, l.* 1. *§. solent, ff. de appellationibus, l. scio; undè illorum absentia non obstante, proceditur in negotio; semper enim est appellandum, cùm ordo decretum electionis interponit. l.* 1. *§. solent, ff. quando appellandum sit.*

27. Undè, rejectis dilationibus, procedi debet ad electionis confirmationem: Et ità juris esse existimamus, sub censura. Romæ 16. Julii 1694.

GEORGII

GEORGII DE FIRMANIS

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO

Contra Dilationes, & Compulsorias.

1. NImis patens est affectatio petitæ dilationis nomine Eminentissimi D. Cardinalis Bullionii: Imò admodum injuriosa Eminentiæ Suæ, ejusque selecto inter Advocatos Galliæ D. de Vaillant, dum notoria in utroque peritia Sacrorum Canonum, pro quibus nec Eminentia Sua misisset, nec Dom. de Vaillant venisset imparatus, per detrectationes hujusmodi in debita æstimatione minuitur, vel augetur conceptus studiosæ protelationis.

2. Sunt Actores: sunt Oppositores: pro nobis militant Sacri Canones, ne confirmatio differatur, præsertìm quando cedentes Juri nostro, ut de nostra Domo arma sumerentur, dedimus quæcumque petierunt, & per ipsos stetit, quominùs alia habuerint, dum omnia obtulimus; Sed fortè non indigebant, vel promptitudo nostra eorum lineas rumpebat.

3. Dicitur exadverso Foraneitatem significatam Eminentissimo Bullionio dumtaxat septima Aprilis. Animadvertendum est in facto, quòd Capitulum de hoc scripsit die 27. Februarii. *Summario super oppositionibus num.* 10. Et Eminentissimus fatetur in suis litteris 4. Martii. *d. Summ. num.* 11. & replicat habere excusationes validas in litteris 18. Martii. *d. Summ. num.* 13. Et passìm. Undè videat Dominus ex adverso scribens, ne se reum constituat apud Eminentissimum suum Principalem, quia tantus Princeps non approbabit à Procuratore asseri contra dictum, imò scriptum permanens Eminentiæ Suæ.

4. Ex hac veritate facti corruit assertio superædificata, quòd Eminentissimus Cardinalis illicò appellavit, quoniam à 27. Februarii, seu 4. Martii, usque ad 9. Aprilis, quo appellatio interposita, plusquàm illicò intercedit. Imò corruit etiam prætensio, quòd auditus non fuerit, quia inter Eminentiam Suam, & Capitulum continuatæ litteræ super hoc puncto intercesserunt; Itaut ex deductis, & replicatis hinc indè, extet processus Epistolaris; Undè sicuti per comparitionem Partis suppletur defectus citationis, pari modo satis adimpleta dici potest citatio per comparitiones litterales.

5. Præterquàm quòd in his actibus extrajudicialibus non requiritur citatio, & potest Capitulum de se solo procedere, ut egregiè firmarunt DD. scribentes pro Serenissimo Electo.

6. Fortiùs, quia Foraneitas, & non usus Voti, non est nisi pro eo anno, in quo se non repræsentavit in Capitulo S. Ægidii; Undè non applicantur doctrinæ requirentes citationem, quia procedunt in casu præjudicii perpetui. Et

est alia ratio, propter quam non erat necessaria citatio.

7. Et eò magis, quòd ad vocem recuperandam: dummodò alia non obstent; vix desunt quadraginta dies usque ad primam Septembris, quæ est S.Ægidii.

8. Et quatenùs citatio requireretur, quod non concedimus, parum refert laborare circa validitatem processus; quia sive valida, sive invalida, hodiè coram Summo Confirmatore satis est videre de sola Justitia Foraneitatis.

9. Et respectu ad legitimitatem Actorum in Urbe, jam diximus in Memoriali contra prætextus dilationis, adesse legitimos responsales; Ac non solùm adsunt pro Capitulo; Verùm etiam pro parte Diffidentium, qui jam contra nos comparuerunt, & scripserunt.

10. Non applicatur dispositio *cap. cùm dilecti filii De dolo, & contumacia*, quia ultrà responsionem datam in dicta informatione contra prætextus, tàm dicta dispositio, quàm altera *in cap. fin. de elect.in 6.* quæ melius ex adverso allegari posset: utraque procedit respectu Confirmatoris Inferioris, & quando Inferior functus est officio suo, & instituendum est novum Judicium coràm Superiore: quod secus est in casu nostro, ubi recta confirmatio pertinet ad Pontificem, cujus respectu dispositiones non militant, & potius procedendum est cum *cap.statuimus,& cap.cupientes De elect.in 6.*

11. Neque subsistit in jure, quòd appellatio reddat electionem nullam, quia non obstante contemptu, electio valet, licèt sit annullanda, & aliàs, prout in dicta informatione contra prætextus.

12. In eo quod subditur electionem fuisse intrinsecè, & substantialiter nullam ob discordiam Capitularium, & ob assertas pactiones: Hic etiam D. ex adverso excedit fines mandati, & voluntatis Eminentissimi sui principalis, cui propterea non respondemus ob respectum debitum Eminentissimo, quem indubitanter alienum credimus ab hac impostura contra Avunculum Magni Principis, cui se redderet responsalem: & satis nobis fuit respondere Capitularibus diffidentibus in responsione ad illos *in §. altera classis articulorum.*

13. Prohibitio facta per Capitulum Secretario Capitulari de non interveniendo Conventiculis, & de non extrahendis scripturis concernentibus Capitulum sine expresso mandato Capituli legitimè congregati, est admodum rationabilis, quia unusquisque Dominus hanc normam præfigit suis Ministris: & videmus diplomata concernentia interesse Cameræ dari non posse sine expressa licentia Summi Pontificis.

14. Sed hinc nulla indolentia formari poterit pro parte Eminentissimi, seu cujuscumque alterius, nisi quando requisitum fuisset Capitulum, & denegasset, quod certè non evenisset, quia Capitulum profitetur summum respectum erga suam Eminentiam tum uti Cardinalem, tum uti tantum Principem: & probatur ex eo, quòd se in omnibus obtulit promptum Eminentiæ Suæ occasione insinuandæ protestationis, ut ex epistola *in fine informationis contra prætextus dilationis.*

15. Minus dolere potest, quando Eminentissimus Dominus nequit electioni opponere, nisi ex causis contentis in ejus protestatione: Et pro iis omnia documenta necessaria à multo tempore extant in Secretaria, & habuisset, si voluisset.

16. Atque hìc iterum suggero D. ex adverso, ne tam facilè dicat contraria

ria scriptis Eminentissimi Bullionii, hic indignetur; Etenim quo pacto dicere potuit hæc verba? *Adeout nullam prorsùs scripturam usque adhuc obtinere potuerit, nec possit, nec minus Statuta ejusdem Capituli, in quibus fuit fundata figurata incapacitas, ut proindè nullatenus ei imputari debeat cur ad Judicium non venit cum paratis Juribus.* Quando è contra Capitulum, ad primam requisitionem, transmisit Eminentissimo extracta Statutorum una cum litteris datis 11. Martii. *Summario super oppositionibus num.* 12. Undè malè negantur hic quæ Eminentissimus convincitur habuisse. Et scribimus coram Principe. In reliquis supplicamus reassumi informationem contra prætextus dilationis.

17. Hinc planè convincitur studiosa adlaboratio præiudicandi Ecclesiæ Leodiensi contra veritatem, & contra dispositiones Canonicas, quod à summo zelo Sacræ Congregationis non est permittendum, ut consulatur Justitiæ Electi; & Capituli, ac necessitati Ecclesiæ per opportunam confirmationem: dum lapsus est mensis ultra terminum à jure concessum oppositoribus, & semiannus à die, quo Ecclesia Leodiensis viduata est.

PETRI DE FUSCO

ADVOCATI NEAPOLITANI,

Ac Regii Consiliarii

ALLÉGATIO

Super Resolutione Motivorum:

Cuncta, quæ pro Eminentissimo Domino Cardinali Bullionio, motiva excitata sunt, ut tanquam Canonicus, & Præpositus major Ecclesiæ Leodiensis vocari debuisset ad Episcopi electionem, atque ita contemptus censeatur, ad duo capita reducuntur.

1. PRimum scilicet respicit Statuta Ecclesiæ Leodiensis, super quibus decretum Capituli fundatur, dum declaravit Dominum Cardinalem pro Foraneo habendum esse, adeòque juxta Statuta in electionibus suffragium dare non posse; Sed, ut asseritur, nullum est expressum Statutum, quo D.Cardinalis pro foraneo haberi potuisset; Nam statutum in eo capite, ubi loquitur de Canonico, qui se non præsentavit in festo S. Ægidii in Capitulo generali pro facienda secunda residentia, solùm contra illum decernit, ne gratiosam absentiam petere possit; In sequenti verò capite, ubi agitur de eo, qui pro foraneo habendus sit, statuitur solummodò, quòd quicumque in festo Sancti Ægidii se præsentaverit, debeat eo anno residere penès Ecclesiam sex menses, & unam diem continuò, vel discontinuò, aliàs pro foraneo habeatur; Undè non potest sub dicto Statuto comprehendi Dominus Cardinalis, qui in eo festo se non præsentavit.

2. Rursùs (ut in motivis asseritur) non adest expressum Statutum, quo Canonicus simplicitèr foraneus à voce activa in electionibus repellatur; Nam ex duobus Statutis, quæ referuntur, etsi in uno qualitas foranei stet principaliter, & absolutè, ita quòd illa sola sufficiat, ne Canonicus habeat jus dicendi suffragium in electionibus, nihilominus in altero statuto qualitas foranei apposita est conjunctìm, & copulativè cum aliis qualitatibus, adeò ut concursus omnium requiri videatur; Quare cùm incertum sit, utrum statutum attendi debeat, redditur incerta, & dubia probatio. *cap. in præsentia De probat.* Et cùm denegatio juris dicendi suffragium, quod est annexum titulo beneficii, sivè Dignitati Canonici, sit exorbitans, & odiosa, ideò nisi expressa sit, comprehendi nequit sub Statuto, quod strictè intelligendum ast.

3. Præ-

3. Præterea Domino Cardinali per Apostolicum Breve Clementis X. fuit dispensatum in residentia, ad quam tenebatur, ratione Præpositurae Ecclesiæ Leodiensis: & quamvis ea dispensatio concessa sit ei in qualitate Præpositi, debet tamen eidem suffragari etiam in qualitate Canonici ejusdem Ecclesiæ, juxtà decisa per *Sac. Rotam Romanam in Calagurritana Fructuum*: & dispensatus in residentia, censetur etiam dispensatus super præsentatione in festo S. Ægidii, quæ requiritur ob residentiam, & est de accessoriis; Atque ita appellatio D. Cardinalis justa, & rationabilis censenda sit, eaque pendente non potuerit ad electionem procedi, juxta ea, quæ tradit *Rota Romana coram Otbobono dec. 29.*

4. Secundum, ad quod motiva contraria reducuntur, in eo versatur, quòd Capituli decretum restrictum sit ad causam foraneitatis, ob quam declaravit, Dominum Cardinalem in electionibus suffragium dare non posse; Quare ad evitandum contemptum non possunt deduci aliæ causæ, nempè belli, & hostilitatis, ob quas commodè, vel sine periculo vocari non potuit, nec debuit; cùm si non fuisset declaratus foraneus, adeoque exclusus à jure habendi vocem activam in electionibus, potuisset aliundè impeditus constituere Procuratorem in electionis negotio, eique committere vicem suam. *cap. quia propter 42. §. illud autem De electione.*

5. His tamen minimè refragantibus, dicimus, Statuta, quibus decretum nititur, expresse habere Dominum Cardinalem pro Foraneo, ac illum repellere à jure dicendi suffragium in electione; Dispensationem verò nullo modo ei suffragari: Et *decisionem in Calagurritana Fructuum* ad rem nostram non facere; Imò, & quatenùs non potuisset Dominus Cardinalis excludi à voce activa in electione, posse tamèn deduci alias causas, nempè hostilitatis, & belli, ob quas nequivisset ad electionem vocari; Usum denique Procuratoris habere non potuisse, nec si potuisset, voluisse, censendum esse, sicuti breviter ad singula respondendo evidentissimè demonstrabimus.

6. Quo igitur ad primum attinet, ut ad diluenda motiva contraria faciliùs iter aperiatur, præmittenda sunt aliqua circà primam, & secundam residentiam, juxtà consuetudines, & Statuta Ecclesiæ Leodiensis. Prima residentia inducta est, ut ad illam admissus mores audiat, & discat; undè à die admissionis usque ad annum revolutum tenetur habitare intrà Claustrum cum aliquo Confratre in secunda residentia existente. *Summ. Statutorum litt. E.* Iste autem admissus ad primam residentiam, qui eam non absolvit, jus suffragii non habet. *Summ. num.* 1. Sicuti apud veteres Romanos admittebantur adolescentes ad Senatum sine jure suffragii, ut paulatim Reipublicæ scientia imbuerentur. *Francisc. Zipæus juris Pontificii novi lib. 3. tit. de his, quæ fiunt à majori parte Capituli num. 3. fol.* 104. Secunda autem residentia dicitur cujuslibet anni post primam, itaut residentia tertii, quarti, quinti, & aliorum annorum successivè, dicatur secunda respectu primæ: sicuti tertiæ, quartæ, & aliæ nuptiæ, dicuntur omnes secundæ, habito respectu ad primas nuptias, juxtà notata à *DD. in rubrica C. de secundis nuptiis*, post *Gloss. ibidem, Cyriac. consultat. 33. Roland. à Valle in cons. 72. à num. 31. vol. 1. Riminald Jun. cons. 251. à num. 28.* & manifestè patet ex Statuto de secunda residentia. *Summ. litt. G.*

7. Hujusmodi autem secundæ residentiæ fundamentum, & principale requisitum dispositum à Statuto, est præsentatio in festo S. Ægidii in Capitulo generali, ità quòd sivè secunda residentia sit actualis, sivè gratiosa, semper

ejus

ejus principale requisitum est præsentatio in eo festo, cum hac sola distinctione, quòd si quis anno præcedenti resederit, sufficiat ei solùm se præsentare, & exhibere in eo Festo; Si autem non resederit, etiam ex quacumque justa causa, & impedimento, debeat etiam se expressis verbis ad residentiam offerre, ut manifestè cautum est in Statuto his verbis: *Quicumque in Ecclesia Leodiensi, facta prima residentia, velit residere, & fructus facere, debebit in festo Divi Ægidii antedicti personaliter in Capitulo generali sub hora summæ Missæ se se exhibere: & si fortè anno præcedenti non resederit, se expressis verbis ad residentiam offerre, & præsentare, nulla exceptione, allegatione, aut prætextu in contrarium suffragante, &c. Summ. litt.G.* Hoc certè capitulum loquitur de residentia actuali, ut qui velit eam facere, debeat se præsentare in festo S. Ægidii, ut patet ex illius verbis: *Quicumque residere, &c.* Nam intelliguntur non verbaliter, sed cum effectu, ut in terminis est *text. in cap. relatum 4. De Clericis non residentibus*. Sic & fundamentum, sive principale requisitum residentiæ, sive absentiæ gratiosæ, est etiam exhibitio, sive præsentatio in eo festo, ut patet ex sequenti capitulo: *Item qui in dicto festo Beati Ægidii se ad residentiam non præsentaverit, is postea gratiosam absentiam petere non possit, &c. Summario litt.H.*

8. Sequitur immediatè caput ejusdem Statuti adversus eos, qui non fecerint prædicta dispositа, ut pro foraneis habeantur, & conceptum est his verbis: *Item quicumque in dicto festo Beati Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, vel præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses, & unam diem continuò, vel discontinuò; alioqui pro foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus faciat eo anno, nisi illum de licentia Capituli abesse contingat, quin etiam fructus perceptos restituere teneatur, nec absentia gratiosa ei concedatur. Summ.litt.I.* Et quamvis (ut in motivis asseritur) clausula illa concepta sit affirmativè, de eo scilicet, qui se in festo Sancti Ægidii ad secundam residentiam exhibuerit, vel præsentaverit, ut debeat residere eo anno apud Ecclesiam sex menses, & unam diem continuò, vel discontinuò, nihilominùs per subsequentem clausulam: *alioqui pro foraneo habeatur*, convertitur oratio in negativam, & contrariam præcedenti dispositioni, ità ac si à principio dictum fuisset: Quicumque in festo Sancti Ægidii se non præsentaverit, vel si se præsentaverit, & non resederit eo anno, pro foraneo habeatur; Quia dictio *alioqui* continet in se ipsa orationem, & inducit conditionem contrariam præcedenti dispositioni, & secundùm propriam significationem exponitur *alioqui*, idest *si non fecerint prædicta*, prout hæc omnia docet *Bartol.in l.legatis, quæ 1. ff. de condition. & demonstrat. num.11.* ubi id probat ex multis juribus civilibus, & adest etiam *text.*Canonicus *in Clementin.attendentes 2.vers.statuimus insuper De statu Monachorum, Galganett.de condition.& demonstrat.par.1.cap.89. n.4. post Salycet.in l.2.in princip.ff.si certum petatur. Ostasch. decis. Pedemontan. 145.num.5.Purpuratus in d.l.2.num.19.* qui omnes ex *Speculatore* referunt ita Papam Innocentium pronunciasse.

9. Nec obstat, quòd per illam dictionem *alioqui* possit converti in contrarium solus unus casus ex dispositis, nempè sola conditio ejus, qui debet residere eo anno, non item casus præsentationis in festo Sancti Ægidii, ut unica sola conditio ità in contrarium convertatur: Alioqui si se præsentaverit in festo S. Ægidii, & non resederit eo anno, pro foraneo habeatur; Sed iste scrupulus ex pluribus tollitur.

10. Pri-

10. Primò enim respondetur, quòd natura, & proprietas dictionis *alioqui*, ea est, ut inducat conditionem contrariam præcedenti dispositioni, & exponatur *alioqui*, idest si non fecerit prædicta, iuxtà doctrinam *Bartoli in d. l. legatis, quæ 1. num. 11. ff. de condit. & demonstrat.* Atque in præcedenti dispositione, ac etiam in eadem clausula, & oratione, nedum relata est residentia ejus anni per sex menses, & unam diem, sed etiam præsentatio in festo S. Ægidii, imò hæc est fundamentum, & requisitum secundæ residentiæ principalitèr dispositum, ut suprà fuit demonstratum; Ideò natura, & proprietas dictionis *alioqui*, quòd referatur contrariè ad prædicta, non potest restringi ad unum ex prædictis, quia omnis interpretatio restrictiva est contra literalem sermonem: nec à proprietate verborum recedendum est, nisi manifestè, & evidentèr statuentes contrarium voluissent, ut ex *l. non aliter in principio, ff. de leg. 3. l. ille, aut ille, §. cùm in verbis, ff. eodem titulo*, & aliis juribus probat *Bald. cons. 371. col. 2. vol. 5. Cravett. cons. 131. num. 10.*

11. Et enim illa dictio *alioqui* contineat in se ipsa orationem præcedentium repetitivam. *Bartol. in d. l. legatis, quæ 1. num. 11. Alex. de Imol. in additione marginali ibidem*, ideò ad omnia præcedentia dispofita, etiam remotiora refertur. *Bald. in cons. 357. vol. 4. Rota Romana decis. 709. recent. part. 1. à num. 2.* ubi quòd idem procedit etiam in odiosis, & strictè interpretandis. Rursùs nulla ratio potest assignari, quare magis ad unum, quàm ad alterum referatur, undè ad omnia præcedentia refertur, etiam remotiora. *Rot. Romana d. dec. 709. num. 2. recent. part. 1. Riminald. jun. cons. 299. num. 22. juncto cons. 300. num. 61.* & in terminis Statuti idem docet ipse *Riminald. jun. cons. 597. à num. 5.* Imò, & secundæ residentiæ inest præsentatio in festo S. Ægidii; cùm ad secundam residentiam perveniri non possit, nisi per exhibitionem in festo S. Ægidii, ut manifestè cautum est à Statuto. *Summ. litt. G.* Quare conditio: si non fecerit prædicta, inducta per dictionem *alioqui*, referenda est etiam ad exhibitionem in festo S. Ægidii, per quam ad secundam residentiam pervenitur. *l. oratio, ff. de sponsalibus. Gloss. in cap. præterea 5. in verb. ex eo, quod causa, &c. litt. M. De officio, & potestate Judicis Delegati.*

12. Secundò respondetur, quòd aliàs esset melioris conditionis ille, qui majorem contumaciam, & inobedientiam commisit, nempè, qui se non præsentavit in festo S. Ægidii, & non resedit eo anno; Is enim quamvis non posset petere gratiosam absentiam, tamen non haberetur pro foraneo, atque ità careret minoribus, & frueretur majoribus, quod absurdum maximum foret. *l. cui pacto, ff. de servis exportandis*; Per contrarium verò, qui se præsentavit in festo S. Ægidii, & non resedit, & sic minorem indevotionem commisit, haberetur pro foraneo, & gratiosa absentia nullo modo ei concederetur; Id enim absurdum omninò sequeretur, si dictio *alioqui* induceret solùm conditionem contrariam residentiæ, & non item exhibitioni in festo S. Ægidii, dum sequuntur verba: *Alioqui pro foraneo habeatur, & nullo modo ei concedatur absentia gratiosa*; Ideò ne hoc absurdum sequatur, necessariò dictio *alioqui* debet inducere conditionem contrariam etiam exhibitioni in festo S. Ægidii; Nam si facienda est omnis interpretatio, ut evitentur absurda. *l. jam dubitari, ff. de hæredibus instituendis, l. Offidius, ff. de legat. 3.* Adeò ut per hoc argumentum ab absurdo evitando, quod fundatur in discretione naturali, sicuti ex *Baldo*, inquit *Riminald. jun. in cons. 243. num. 51.* nedum relatio fieri debeat ad remotiora. *Castrens.*

*strens.in conf.*14. *vol.*2. *Abbas conf.* 78. *part.* 2. *Cravett.conf.*70. sed etiam ad evitandum absurdum debeant verba impropriari. *Bursatt.conf.*2. *num.*61. *Riminald.jun.in conf.*276.*num.*35. eò fortiùs debet retineri natura, & proprietas dictionis *alioqui*, ut inducat conditionem contrariam etiam exhibitioni, quæ est annexa, & conjuncta cum residentia in eadem oratione, ne illud absurdum sequi possit.

13. Tertiò respondetur, quòd ex proximo capite ejusdem Statuti immediatè præcedenti decernitur contra illum, qui se non præsentavit in festo S. Ægidii, ne gratiosam absentiam petere possit; Undè à contrario sensu, qui se præsentavit, potest petere gratiosam absentiam, quæ ex causa conceditur, & ità practicatur, & observatur; Atqui si in sequenti capite dictio *alioqui* induceret solùm conditionem contrariam residentiæ, non item exhibitioni in festo S. Ægidii, ità ac si dictum fuisset: si se præsentaverit in eo festo, & non resederit, habeatur pro foraneo, & ei nullo modo absentia gratiosa concedatur, certè sequeretur in continenti contrarietas, & correctio: ad quam evitandam, si necesse esset, relatio fieri deberet etiam ad remotiora. *Riminald.jun.conf.*213.*n.*44. *Castrens.d.conf.*14.*vol.*2.*Abb.in conf.*78.*par.*2.*Cravett.in conf.*70. Propterea dictio *alioqui* debet necessariò inducere conditionem contrariam, etiam exhibitioni in festo S. Ægidii, ut ità convertatur: si se non præsentaverit in festo S. Ægidii, habeatur pro foraneo, & nullo modo ei concedatur absentia gratiosa: Vel si se præsentaverit, non resederit, nec impetraverit gratiosam absentiam, pro foraneo habeatur; Nam quando relatio ad superiora non potest fieri commodè, & uniformitèr, tunc referenda sunt singula singulis. *Zasius in l. non omnis,§.si pupillus num.*12.& 13.*ff.si certum petatur. Cravett. conf.* 623. *num.*15.& 16.*Berous.conf.*81.*num.*32.*vol.*2.

14. Quartò respondetur, quòd ille, qui se non præsentat in festo Sancti Ægidii, facit actum contrarium conditioni de faciendo secundam residentiam, qui absque illa præsentatione in festo S. Ægidii non potest eo anno apud Ecclesiam residere, ex eodem Statuto. *Summ. litt.G.* atque ità se opponit principio ejus conditionis adimplendæ, ideò toti conditioni contravenit, & facit in totum conditionem deficere. *l.si sponsalibus, ff. de jure dotium,l.fin.C.de condition. insertis*, & in terminis Statuti idem docet *Ripa in rubr. ff. soluto matrimonio num.* 32. Undè conditio contraria præcedentibus, quam dictio *alioqui* importat, necessariò ità convertenda est: Si se non præsentaverit (dum qui se non præsentat, contravenit principio, & in totum facit deficere conditionem) vel si se præsentaverit, non resederit eo anno sex menses, & unam diem, pro foraneo habeatur.

15. Ex quibus retorquetur in contrarium argumentum, quod ducebatur ex capite Statuti immediatè præcedenti, ubi decernitur contra illum, qui se non præsentavit in eo festo, ne gratiosam absentiam petere possit; Id enim rectissimè constitutum fuit, quia sicut ille, qui vult verè, & effectualitèr residere, debet se in eo festo præsentare, ut demonstravimus supra, ex Statuto. *Summar. litt. G.* ità & qui fictè vult residere per gratiosam absentiam, debet etiam se exhibere in eo festo, ne aliàs fictio prævaleat veritati. *l.qui habet,ff.de tutelis, l.filio,ff.de liber.& posthum.l.finali, C.de his, qui veniam ætatis impetraverunt*, cum aliis adductis per *Cravett.conf.*579.*num.*15. Sed utriusque residentiæ tàm veræ, quàm fictæ, principium, fundamentum, & requisitum dispositum à Statuto,

tuto, est præsentatio in eo festo, adeò ut qui contravenit principio, nempè exhibitioni in festo S. Ægidii, toti conditioni residentiæ contraveniat, & faciat eam deficere, ut supra demonstratum fuit; Nam idem judicatur de principio, quòd de iis, quæ ab ipso principio sequuntur. *Castrens. in l. maritus n.5. C. de procurat. Molina De Hispan. primogen. lib. 1. cap. 6. num. 38.*

16. Denique cùm dictio *alioqui* referenda sit contrariè, tàm ad præsentationem in festo Sancti Ægidii, quàm ad residentiam eo anno, certè relatio facienda est disjunctivè, juxtà naturam contrariorum, & eorum, quæ simul concurrere non possunt. *Additio ad Oldrad. consf. 161. litt. B. Sesse decis. Aragon. 238. num. 3.* ut ità inducatur conditio utrique contraria: *Alioqui si se non præsentaverit in festo S. Ægidii, vel si se præsentaverit, non resederit eo anno, pro foraneo habeatur*; Et ita Capitulum Leodiense rem istam veluti certam, & indubitatam declaravit, & exposuit Domino Cardinali, qui cùm in epistola ad Capitulum missa die 4. Martii, conquestus esset, quòd aliqui Capitulares curare satagerent, ipsum, tanquam si à Capitulo alienus esset, arcere à futura electione, & sub prætextu Statutorum, tanquam foraneum voce activa privandum. *Summ. num.* 11. Capitulum in literis datis 11. Martii respondit, de eadem re veluti clara, & indubitata, non aliquorum, sed communem omnium esse sententiam, his verbis: *Quin autem Statuta, & memoratæ consuetudines eos, qui in die S. Ægidii Capitulo se se non præsentaverint, vel si se præsentaverint, eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unam diem non resederint, foraneos declarent, eademque à voce activa foraneos excludant, apud nos nunquam fuit dubitatum, ut illud ipsum Eminentissima Celsitudo vestra perspiciat ex earumdem extractu. Summ. nu.* 12. Quibus Capituli literis credendum est. *Gloss. in cap. cùm inter R. 16. verb. Episcopus De electione.*

17. Ad aliud verò motivum, quòd non adsit expressum Statutum, quo Canonicus simpliciter foraneus à voce activa in electionibus repellatur: Certè si non haberemus expressas consuetudines, & clarissima Statuta Ecclesiæ Leodiensis, quæ id declarant, sufficeret responsio ex eo solùm, quòd nomen foranei ex sui propria significatione hoc ipsum importat, quòd qui est foraneus, scilicet extraneus, peregrinus, & alienus à Capitulo, nullum judicium ferre possit. ità *Gloss. in cap. Romana 1. De officio ordinarii in 6. verb. Foraneos in fine, litt. C.* in illis verbis: *vel Foraneos, quia de foris veniunt, ut advenæ, vel peregrini dicantur, quorum sunt reprobata judicia. cap. 3. quæst. 6. cap. peregrina, & cap. seq.*

18. Et quamvis *Dufrasne in Glossario, verb. Foraneitas*, intelligat foraneitatem de Canonico, qui non facit residentiam, nihilominùs hanc significationem desumit ex Tabulariis Ecclesiarum Meldensis, Trecensis, & Carnotensis, in quibus Ecclesiis Canonici non residentes privantur fructuum perceptione, prout de Meldensi habetur in *cap. ad audientiam 15. De Clericis non residentibus*, & de Trecensi habetur *in cap. cùm omnes 6. De constitut.* At verò in præfatis Ecclesiis non potest ad Canonicos foraneos accomodari privatio, sive exclusio à jure dicendi suffragium in electione, quia Ecclesiæ illæ sitæ sunt in Regnis Galliæ, ubi Capitula earumdem Ecclesiarum non habent jus eligendi Canonicos, nec Episcopum: atque ità in præfatis Ecclesiis Canonicus foraneus dici non potest de eo, qui caret jure suffragii in electionibus, cùm tale jus nec actu, nec habitu sit penès Capitulum, nec penès alios Canonicos, qui

qui non sunt foranei; aliàs enim diceretur privatus, & exclusus eo jure, quod numquàm habuit, non fine manifesta terminorum repugnantia, & contradictione. *l.manumissiones,ff.de justit.& jure,l.decem,ff.de verbor.obligation.Riminald.jun.in consf.23.à num.95.*

19. Sed ex moribus, ac Statutis Ecclesiæ Leodiensis, Canonicus foraneus nec negotiis capitularibus interesse, nec in electionibus suffragium dicere potest, prout manifestè declaratum est per Statutum, juxta veterem compilationem anni 1562. deductam ex antiquissimis consuetudinibus, & constitutionibus ejusdem Ecclesiæ,confirmatam ab Apostolica Sede per Signaturam.*Summar.num.*1. per quam Signaturam gratia, & confirmatio dicitur perfecta. *Rota Romana decis.625. num.4. recentior. par.*1. Verba ejusdem Statuti sunt hæc: *Item Canonicus foraneus. item qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit. Item qui in Sacro Subdiaconatus Ordine non est constitutus, nullo modo, etiamsi de electione Episcopi,Præpositi, Decani, aut quacumque, & quantumvis ardua re tractetur, negotiis capitularibus interesse, aut suffragium dicere non poterit,&c.Summ.novo num.*1.In hoc Statuto non dubitatur, quin qualitas foranei stet simpliciter, & absolutè, ità ut sola sufficiat,ne Canonicus vocem activam in electionibus habere possit.

20. Neque huic contradicit Statutum,juxta novam compilationem.*Summar.num.*2. conceptum his verbis: *Item Canonicus foraneus, imbannitus, qui primam residentiam non fecit. Item qui in ordine Subdiaconatus non est constitutus, nullo modo poterit, etiamsi de electione Episcopi, Præpositi, vel Decani, seu quacumque alia ardua re tractetur, negotiis capitularibus interesse,aut suffragium dicere,&c.* Hoc enim statutum venit ad declarationem veteris in ea parte, qua jus suffragii denegatur illi, qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit; Poterat enim dubitari, an ille, qui primam residentiam non fecit, nec absolvit, haberet vocem activam in electionibus, ac expressissimè declaratur,eum vocem non habere. Hoc ipsum additur de imbannito, quod in Statuto veteri fuerat omissum, utpotè, quòd nulla indigebat provisione; Nam ex jure communi interdictus, & excommunicatus non potest suffragium dicere in electionibus. *cap. cùm dilectus 8.ubi Gloss.in verb.à suspensis De consuetudine, cap.cùm inter R.16. De elect.Gloss.in cap.cùm bonæ 8.in verb.suspensi De electione,& in cap.si celebrat 10.in verb.nec eligere prohibetur De Clerico excommunicato.Gloss. in cap. constitutis 23.in verb.excommunicationis De appellationibus.*

21. Quòd verò in motivis subjicitur, appositam esse dictionem *Item* singulis qualitatibus contentis in primo Statuto, quæ dictio *Item* minimè legitur in singulis qualitatibus in secundo Statuto contentis, quasi quòd dictio *Item* operetur, quòd singulæ qualitates debeant principaliter, ac disjunctim considerari, ità quòd unaquæque qualitas sufficiat, nec omnium concursus requiratur, idque dici nequeat de secundo Statuto, ubi dictio *Item* non est apposita singulis qualitatibus, atque ità differat secundum Statutum à primo: certè nullo modo subsistit, & ex pluribus diluitur.

22. Primò enim respondetur, ex illa dictione *Item* nullam agnoscendam esse differentiam realem, nec literalem inter primum, & secundum Statutum; nam in utroque Statuto singulæ qualitates reguntur ab unico, & eodem verbo. ibi: *Non poterit;* Et sic in una, eademque oratione sunt positæ, & referun-

runtur ad unum Substantivum, nempè ad Canonicum; Propterea sivè inter illa singula adjectiva, & qualitates apposita sit dictio *Item*, sivè non sit apposita, semper stant principalitèr, & disjunctivè, dum prolata sunt respectu unius Substantivi, adeò quòd non requiratur omnium concursus, sed sufficiat, quòd una qualitas verificetur, exemplo testatoris, qui legaverit empta, parata, &c. nã sufficit parata esse, vel empta, ut notat hæc omnia *Dionis. Gothofred. ad l. qui cõcubinam 29. litt. B. & E. ff. de lega. 3.* Imò etiam cùm plura adjectiva essent conjuncta per copulam &, si tamen referantur ad Substantivũ generis, non ad certum aliquid, & finitum, non requiritur concursus omnium, sed sufficit, unũ verificari. *Dionis. Gothofred. ad d. l. qui concubinam lit. B. & E.* Idque procul dubio quando copula fuisset posita inter penitùs diversa; tunc enim stat ampliativè, & semper resolvitur in disjunctivam, in omni materia, sivè favorabili, sivè stricta. *Bartol. & Dionis. Gothofred. ad l. si Titio 10. ff. de usu, & usufructu, & reddit. Oldrad. in cons. 161. num. 8. Bartol. in l. si is, qui ducenta, §. sed utrùm, ff. de rebus dubiis, Bald. in l. 1. in princ. ff. de justitia, & jure. Alexand. cons. 25. à num. 15. vol. 7. Riminald. jun. in cons. 353. nu. 48.*

23. Quatenùs verò diceretur, in terminis secundi Statuti, ea nomina *Canonicus foraneus, Imbannitus*, & cætera, quæ sequuntur, esse substantiva, & tunc etiam si inter substantiva adfuisset copula, certè ea non requireret concursum omnium, sed haberet vim ampliationis, ut nedùm Canonicus foraneus careat voce activa in electionibus, sed etiam Imbannitus, & cæteri, quos Statutum enumerat; Idque procedit etiam in materia stricta, & pœnali, undè si lex dicit, quòd sit infamis ille, qui de furto, & rapina, & injuria, & de dolo damnatus fuit, non requiritur, quòd omnia ista copulativè concurrant, sed satis est, quòd alterum prædictorum fecerit. *l. 1. & ibi Bartol. ff. de his, qui notantur infamia. Alexand. cons. 64. num. 3. vol. 7.*

24. Secundò respondetur, quòd si in secundo Statuto ea nomina, & qualitates non starent principalitèr, & disjunctivè, adeò quòd requireretur concursus omnium, certè sequeretur maximum absurdum; Nam si quis Canonicus esset imbannitus, scilicèt interdictus, sivè excommunicatus, non sufficeret illa sola qualitas, ut arceatur ab electione, sed requireretur etiam, quòd primam residentiam non fecisset; undè si jam absolvisset primam residentiam, posset excommunicatus interesse Capitulo, & habere vocem activam in electione; Propterea ad evitandam correctionem juris communis, vel aliquod absurdum, necessariò dicendum est, quòd illa nomina, sivè qualitates stent principalitèr, & disjunctivè etiam in materia stricta, & odiosa. *Alexand. d. cons. 64. num. 5. vol. 7. & in cons. 93. num. 10. vol. 3.* quia etiam copula resolvitur in disjunctivam, ad effugiendum absurdum, quod sequi posset. *Riminald. jun. cons. 458. nu. 96. vers. & in quantum, cum aliis relatis per Ossasc. in decis. 141. num. 10. & in decis. 81. num. 18.*

25. Idem sequeretur de eo, qui non est in sacro Subdiaconatus ordine constitutus; Nam neque hoc solùm sufficeret, ut Canonicus repelleretur à jure suffragii, juxtà *Clementin. Ut ii, De ætate, & qualitate, & Sac. Concil. Tridentin. sess. 22. cap. 4. de reformatione*, sed requireretur etiam, quòd primam residentiam non fecisset, & quòd non esset imbannitus, ità ut Canonicus non imbannitus, & qui absolvisset primam residentiam, non constitutus in Subdiaconatus ordine, posset habere vocem in Capitulo, contra dispositionem *Clemen-*

tin.Ut ii,De ætate, & qualitate, & Sacr.Concil.Tridentin.sess.22.cap.4. de reformatione. Et si ad hoc absurdum effugiendum dicatur, quòd Statutum respectu ejus, qui non est in Subdiaconatus ordine constitutus,apposuit dictionem *Item*, ut denotaret, id solùm sufficere ad repellendum Canonicum à jure suffragii: Advertendum tamen est, quòd non regitur a verbo separato, sed ab eodem verbo *Non poterit*, à quo omnes aliæ qualitates reguntur; undè æqualitèr, & uniformitèr omnes determinari debent,ità ut quod attribuitur uni,singulis aliis attribuendum sit, ex regula *l.jam hoc jure, ff.de vulg. & pupill. substitut.* latè *Riminald.jun. in cons.50.num.23. & 55. Soccin.jun.cons.51. num. 7.vol.4.*

26. Tertiò respondetur, Statutum novum venire ad declarationem, & supplementum veteris Statuti, sicuti fuit supra demonstratum; undè intelligendum est juxtà terminos ipsius veteris Statuti. *Bartol.in l.nihil, ff.de conjungend.cum emancip.liberis, Riminald.jun.cons.737.nu.46.& in cons.29.num. 29.* quia lex nova recipit declarationem, & interpretationem ab antiqua.*l.non est novum,ff.de legibus,Jason in l.sciendum num.4.ff.qui satisd.cogantur, Philippus Richter cons.30.nu.53.& 54.par.3.* Atque ità cùm unum Statutum recipiat ab altero declarationem, & sivè unum, sivè alterum inspiciamus, semper concluditur id, quod intendimus, nempè Canonicum simplicitèr foraneum repelli à jure suffragii; ideò non intrat quæstio, an unum, an alterum Statutum attendendum sit, ac servandum, namex utroque intentio nostra fundatur, quare undique res certa dicitur. *Decius in cap.in præsentia nu.86. de probat.& in cons.217.num.1.Cravett. in cons.147. nu.3.* Et hæc interpretatio fuit absque ullo dubio recepta, sicuti testatur Capitulum Leodiense in literis supra relatis.*Summ.nu.12.* Quamobrem in eadem electione declaravit Capitulum, habendum esse pro foraneo Serenissimum bonæ memoriæ Principem Neoburgensem, supremum Ordinis Theutonici Magistrum: atque adeò in electione suffragium dicere non potuisse, ex quo se non præsentavit in festo Sancti Ægidii.

27. Nec verum est, quòd Consuetudines, & Statuta Ecclesiæ Leodiensis sint exorbitantia, & odiosa, dum privant Canonicum jure dicendi suffragium in electionibus, quodest annexum Beneficio, seu Præbendæ, & inhæret titulo, sivè dignitati Canonici; Nam vox Capitularis competens Canonico in electionibus non est de beneficio, nec inhæret dignitati, seu præbendæ: nec est actus ordinis, sed pertinet ad aliquod officium Ecclesiasticum, non jure singulari, sed jure Collegii,ideòque faciliùs evellitur, & longè differt à jure præsentandi, quod Patrono competit, vel à jure eligendi,sivè conferendi, quod competit Episcopo, vel alicui uti personæ singulari, quod est fortius, proùt hæc omnia docet *Gloss.in cap.beneficium,in verb.conferendum, circà finem, De Regular.in 6.Felin.in cap.Apostolicæ num.16.de except.Giballin.de Sacra Jurisdictione disput.7.qu.12. consectar.4.num.9.fol.321.*

28. Quinimò tale jus dicendi suffragium, & habendi vocem Capitularem competit Canonicis ratione interessentiæ in divinis Officiis diebus statutis: idque expressè declaravit *Sac.Concilium Tridentinum sess.22. cap.4. de reformatione*, ubi primò decernit, observari pœnas statutas à *Clementin. Ut ii,De ætate, & qualitate*, scilicèt, quòd vocem in Capitulo non habeant illi Canonici, qui non sunt promoti ad Subdiaconatus ordinem,vel intrà annum ordines

requi-

requisitos non susceperunt, posteà sub eisdem pœnis mandat Tridentinum,esse cogendos diebus statutis dictos ordines per se ipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in Cultu divino præstare: ac ultrà easdem pœnas, quòd vocem in Capitulo non habeant, addit alias graviores arbitrio Episcopi imponendas. Quare Statuta Ecclesiæ Leodiensis, quæ à tali jure dicendi suffragium in electionibus excludunt Canonicum foraneum, & pro tali habent illum,qui se non præsentavit in Festo Sancti Ægidii sub hora Summæ Missæ, vel si se præsentaverit, eo anno apud Ecclesiam per sex menses, & unam diem non resederit, certè nil durum, & odiosum continent, nec sunt exorbitantia, sed juri communi, & dispositioni S.Concil.Tridentin. conformia.

29. Hæc autem minimè labefactari possunt, ex eo, quòd Domino Cardinali per Apostolicum Breve divæ memoriæ Clementis X. fuerit dispensatum super residentia, ad quam tenebatur ob Præposituram ejusdem Ecclesiæ Leodiensis, undè censeatur etiam dispensatum super exhibitione in Festo S.Ægidii, quæ requiritur ob residentiam,& est de accessoriis.

30. Primò enim respondetur, quòd etsi absque præsentatione in Festo S. Ægidii non possit quis facere secundam residentiam,adeò quòd præsentatio sit fundamentum,& requisitum secundæ residentiæ principalitèr à Statuto dispositum, ut supra fuit demonstratum, non tamen ex hoc sequitur,quòd præsentatio in eo Festo in Capitulo generali sub hora Summæ Missæ à Statuto ordinata. *Summ.Statut.litt.*G. requiratur ob solam residentiam,& sit de connexis, vel accessoriis illius,quæ necessariò sequantur. Ea enim præsentatio fit etiam ob majorem celebritatem,& Festi solemnitatem,atque ob interessentiam in Capitulo generali, ubi tractatur de negociis magis arduis,ac etiam de gratiosis,in quibus standum est majori parti Capituli;cùm extrà Capitulum generale contradictio unius possit illa impedire. *Summ.Statut.lit.N.* Neque est de annexis, & accessoriis, quæ necessariò sequantur, sicuti Beneficium Ecclesiasticum conceditur propter officium, ac illius est principium, ac fundamentum, & tamen non est necessariò connexum, nec necessariò sequitur illud;Undè suspensus ab officio, non censetur suspensus à beneficio, præsertim quia per Vicarium potest officium impleri, juxtà communem, & receptam sententiam apud *Giballin.de sacra jurisdict.disput.7.quæst.12.num.9.fol.*318. eaque probatur ex *text. in cap.inter,De purgatione Canonica.*

31. Similiter & residentia est fundamentum, ac principium interessentiæ Divinis Officiis certis diebus, & horis; quia qui non residet, non potest illis interesse: & tamen dispensatus in residentia, non censetur dispensatus in interessentia certis diebus,& horis.*Gloss.in cap.unico De Clericis non residentibus in 6. lit.H. in verb. adfuerint.*ibi: *Nota, quòd si quis impetrat, quòd in absentia percipiat proventus suos, ac si præsens esset, dispensatio faciat eum reputari pro præsente, sed non pro interessente Divinis Officiis; sed si præsens esset, & officiis non interesset, has distributiones non perciperet, ut hìc, ergò nec dispensationis vigore perciperet; sed si diceretur in gratia, quòd reciperet, ac si præsens esset, & Divinis Officiis interesset, tunc secùs, ratione prædicta.*

32. Idque indubitatum est, attentis Statutis Ecclesiæ Leodiensis; Nam qui obtinet gratiosam absentiam, non tenetur verè, & actu residere, & tamen debet in Festo Sancti Ægidii se præsentare. *Summar.Statut.lit.L.* Itemque sit differentia inter exhibitionem ad residentiam, & inter simplicem præsentationem;

nem; Nam qui præcedenti anno non resederit, non sufficit ei simplex exhibitio in Festo Sancti Ægidii in Capitulo generali, sed ultrà exhibitionem debet se ad residentiam offerre; Ille verò, qui residet, tenetur solummodò in eo Festo se præsentare, itaut simplex præsentatio ei sufficiat. *Summar. Statut. lit. G.* Et in subsequenti capite, cùm agitur de eo, qui pro foraneo sit habendus, fit etiam eadem distinctio inter exhibitionem ad secundam residentiam, & inter simplicem præsentationem, quæ refertur ad eos, qui resident, juxtà Statutum in càpite præcedenti. *Summar. Statut. lit. H.* Quare dispensatio Domino Cardinali concessa, quamvis efficiat, ut ille debeat reputari præsens, ac residens, ex hoc tamen non sequitur aliud, quàm quòd tamquam residens non debeat se offerre ad residentiam, ad quam non tenetur ex dispensatione, sed tamen tenetur ad simplicem exhibitionem, & interessentiam in eo Festo, quæ differt à residentia, nec est de connexis, vel de accessoriis, quæ necessariò sequuntur, juxtà *Gloss. in d. cap. unico lit. H. in verb. adfuerint, &c. de Clericis non residentibus in 6.* Et ità fuit observatum, & practicatum; Nam post dispensationem per Apostolicum Breve Clementis X. Dominus Cardinalis simpliciter se præsentavit in Festo S. Ægidii per Procuratorem, nec obtulit se ad residentiam, ad quam vigore dispensationis non tenebatur, sed simpliciter se præsentavit ab anno 1675. usque ad annum 1688. *Summ. num. 6. lit. D. usque ad T.*

33. Secundò respondetur, quòd exhibitio in Festo Sancti Ægidii, & residentia, non accessoriè, sed principaliter sunt à Statuto disposita, & ordinata, adeò quòd pro foraneo habendus sit tàm ille, qui non se præsentaverit in Festo S. Ægidii, quàm is, qui se præsentaverit, & non resederit eo anno, ut supra fuit demonstratum; Undè non est quærendum, an unum requiratur propter alterum, quando utrumque principaliter est deductum in dispositionem statutariam. Sic & instrumentum fundi, quamvis sit accessorium fundi, eique connexum, & deserviens, si tamen testator legaverit alicui fundum, & instrumentum fundi, sivè legaverit fundum instructum, tunc quia instrumentum fundi non conjungitur accessoriè, sed principaliter in legato, adempto posteà fundo, non censetur ademptum fundi instrumentum. *tex. est expressus in l. si cui fundum 5. ff. de fundo instructo, & instrum. legat.* Sic & dispensatus in retentione plurium Ecclesiarum, quamvis censeatur dispensatus in omnibus, quæ sunt de accessoriis, atque ità habeat vocem activam in electionibus, nihilominùs si ex consuetudine alicujus Ecclesiæ jus suffragii haberent solùm residentes, tunc illud jus non esset de accessoriis, & non comprehenderetur sub dispensatione: *Gloss. in cap. quia in tantum 5. de præbend. & dignitat. in verb. plures*, cum aliis adductis in prioribus allegationibus editis super oppositionibus Eminentiss. D. Card. Bullionii.

34. Tertiò respondetur, quòd etsi admitteremus (quod non concedimus) præsentationem in Festo S. Ægidii esse de connexis, & accessoriis residentiæ, nihilominus principalis ratio dispensationis fundata est in impedimento Cardinalitiæ Dignitatis, ob quam non poterat D. Cardinalis residere personaliter, & continuò de anno in annum in Ecclesia Leodiensi ratione ejusdem Præposituræ, sicuti expressè dicitur in præfatione concessionis. *Summ. num. 5. litt. C.* quæ ratio non convenit præsentationi in festo S. Ægidii, quæ est actus instantaneus, & per Procuratorem fieri potest. *Summ. num. 2.* Undè corruit argumentum de connexis, & de principali ad accessorium; id enim nullo modo procedit,

dit, quando ratio est diversa. *Gloss. in cap. præterea 5. verb. ex eo, quòd causa litt. M. de officio, & potestate Judicis Delegati.*

35. Quartò, respondetur, eam dispensationem fuisse restrictam ad certos articulos, qui continebantur sub juramento, quod Dominus Cardinalis præstare tenebatur, ut ad Præposituram admitti, & illius possessionem adipisci potuisset, & fuerunt expressi articuli, super quibus fuit dispensatum, cum clausula (servatis aliis servandis) *Summario num. 5. lit. D.* Inter quos articulos fuit expressus ille, quo uti Præpositus tenebatur residere in Ecclesia singulis annis per sex menses continuos in Claustro, sed nulla facta fuit mentio exhibitionis in Festo Sancti Ægidii, nec obligationis jam contractæ ex juramento, quod uti Canonicus præstiterat. *Summario num. 4.* Quare, dispensatio nullo modo potest ei suffragari in qualitate Canonici, cujus officio inest jus dicendi suffragium in electionibus, sicuti latissimè fuit demonstratum in præcedentibus allegationibus, & nunc addimus, adeò verum esse, quòd dispensatio per Apostolicum Breve Clementis X. nihil concesserit Domino Cardinali in qualitate Canonici, ut in ejus impetratione fuerit dictum, nulla opus fuisse dispensatione super Canonicatu, in illis verbis: *Electus fueris ad Præposituram, quæ in Ecclesia prædicta post Pontificalem major existit, per unum, & eumdem ex dictæ Ecclesiæ Leodiensis Canonicis, etiam cum suis Canonicatu, & Præbenda, absque dispensatione Apostolica obtineri consuevit. Summario num. 5.* Et tamen nulla consuetudo etiam immemorabilis id efficere potest, quòd absque dispensatione Apostolica valeat quis duas dignitates, vel officia cum duabus præbendis in una Ecclesia consequi, & retinere, ut declaravit *Bonifacius VIII. in cap. 1. De consuetud. in 6.* ubi consuetudinem immemorabilem damnat, tamquam corruptelam. *Gloss. in cap. literas 9. in verb. ex consuetudine, De concessione præbendæ, & in Clementin. finali De præben. & dignitat. lit. C.* ubi subdit hæc notabilia verba: *Et nota, quòd plus abhorrent jura, habere duas præbendas in una Ecclesia, quàm aliàs habere duo curata; Primum enim non licet, etiam jure annexionis, quam habet præbenda ad dignitatem, ut hîc; sed secundum licet jure annexionis, quam habet curatum ad præbendam;* At si dicatur, Præposituram dictæ Ecclesiæ esse curatam, ut sic jure annexionis possit præbenda retineri, tunc certè corrueret dispensatio super residentia; quia qualitatis curatæ nulla facta mentio est in impetratione, nec in concessione. *Decius cons. 135. Rota Romana decis. 632. recent. part. 1.*

36. Undè non facit ad rem nostram *decisio Rotæ in Calagurritana Fructuum;* Nam in eo casu Reverendus Dominus Hieronymus-Joseph Urvitigoiti ex dispensatione Apostolica retinebat Canonicatum, & Archidiaconatum in una Ecclesia, & sic fuerat ei dispensatum tàm super Canonicatu, quàm super Archidiaconatu; Ideò rectè conveniebat illud juris principium, quòd cùm naturaliter in utraque sede residere non posset, virtualiter, & civiliter in una residendo, censeretur utrique satisfacere, ut potuisset percipere fructus utriusque beneficii, juxtà *Gloss. in cap. non potest 21. litt. F. De præbendis in 6. Geminian. ibidem, §. Illud num. 11.* & alios allegatos: & cùm ob litem super Archidiaconatu obtinuisset licentiam discedendi à residentia, donec ea lis terminata fuisset, meritò per Rotam fuit decisum, quòd fructus percepti à Capitulo ex Canonicatu deberent ei restitui; quia cùm esset ei dispensatum etiam super Canonicatu, habebatur pro residente: & quamvis durante lite super Archidiaconatu non resedisset, justa fuit absentia ex causa litis, ob quam obtinuerat licen-

centiam abeundi: In nostro casu non fuit dispensatum Domino Cardinali super Canonicatu, sed solùm super Præpositura, sivè super certis articulis, nulla facta mentione obligationis, quam contraxerat ex juramento ab ipso præstito uti Canonico: & inter articulos, qui respiciebant Præposituram, neque mentio facta fuit obligationis præsentandi se in Festo Sancti Ægidii. Nec agitur de perceptione fructuum, sed de jure suffragii in electionibus, quod alia ratione competit, ut demonstravimus supra, quare decisio prædicta nullo modo ad speciem, de qua agimus, potest accomodari.

37. Quintò hæc omnia confirmantur ex observantia, dùm Dominus Cardinalis etiam post Breve Clementis X. anni 1675. usque ad annum 1688. singulis annis per procuratorem se repræsentavit in festo Sancti Ægidii in Capitulo Generali. *Summ. num. 6.* Nec valet quod dicitur, hos repræsentationis actus fuisse gestos jure facultatis; Id enim supponit veluti certum, & indubitatum, quòd ei dispensatum sit super exhibitione in Festo Sancti Ægidii, quando contrarium fuit manifestè supra demonstratum, & tamen ut interpretatio fiat secundùm observantiam, licitum est etiam offendere verba dispositionis; *Cravett.cons.*754. *num.*15. *& in consil.*766. *num.*7. *Becc.cons.*101. *num.*49. *Rinald.jun. in cons.*806. *à num.* 11. Rursus facultatis usus tunc allegari potest, quando in dispensatione, seù privilegio usus ejusdem positus fuisset in libera facultate privilegiati. *Fontanell.decis. Cathalon.*463. *num.*8. Cæterùm per actus contrarios dispensationi, seù privilegio, censetur ei renunciatum, imò per unicum actum contrarium amittitur. *Gloss. in cap. cùm accessissent* 8. *in verb. contravenissent littera C. de constitutionibus*, cum aliis adductis per *Decker. dissert.* 17. *à num.*5. *lib.*2.

38. Ex quibus manifestè constat, decretum Capituli esse fundatum in expressis Statutis Ecclesiæ Leodiensis, quinimò appellationem extrajudicialiter interpositam per Dominum Cardinalem à Decreto foraneitatis, nulla expressa causa justa, nec probabili, omninò frustratoriam fuisse, nec per eam potuisse impediri actum electionis, latè fuit demonstratum in prioribus allegationibus editis *super protestatione, & appellatione*. Nec ad rem nostram faciunt ea, quæ tradit *Rota Romana coràm Otbobono decis.* 29. quia in eo casu agebatur de appellatione interposita ab uno ex electis, in cujus persona totum jus consolidatum fuerat per mortem alterius electi: cùmque Capitulum prætenderet, superstitem electum pati multos defectus, ex quibus redderetur ineligibilis, adeòque per mortem alterius electi vacaret præbenda, fuit de his omnibus introducta lis coràm Episcopo, eaque pendente Capitulum processit ad novam Electionem; Quare jure meritò nova electio fuit habita nulla, & attẽtata, & simùl fuit prima electio confirmata in persona superstitis, dum nullos patiebatur defectus allegatos, qui per totam ferè decisionem discutiuntur.

39. In nostro casu, nulla lis fuit mota coràm Superiore: appellatio Domini Cardinalis à Decreto foraneitatis fuit extrajudicialiter interposita in actu protestationis, ante electionem; undè non poterat impedire actum Electionis. *cap. quia propter* 42. *de Electione*. ibi: *Nullo prorsùs appellationis obstaculo interjecto. Gloss. in cap. cùm nobis* 19. *De appellatione, in verb. innovari lit. A.* in illis verbis: *Hoc allegando dicit, quia non extenditur appellatio, nisi ad ea, quæ illegitimè fiunt, & illa sola cassat. Gloss. in cap. consideravimus* 10. *De Electione in verb. post appellationem litt. C.* his verbis: *appellare ne fiat electio, non valet; sed ne fiat, nisi Canonicè, tunc benè valet: & intellige, quòd allegata fuit aliqua probabilis*

babilis causa, quia sivè appellatur in judicio, vel extrà, appellationis causa exprimenda est. cap.cordi nobis De appellatione in 6. Denique appellatio à decreto Capituli, per quod Dominus Cardinalis fuit habitus pro foraneo, &c. nullum habet fundamentum, nisi appellationem, quæ simul interposita fuit, à Statutis Ecclesiæ Leodiensis, quæ dùm ipse Dominus Cardinalis promiserat se servaturum, appellatio ab eis, diffugium censendum est, atque ità nullum effectum operari potuit. *capit. relatum 4.juncta Gloss. ibidem, in verb.diffugium,De Clericis non residentibus.* Sed, & constituta à majori parte Capituli servanda sunt, appellatione remota, ut statuit Concilium Lateranense,relatum in *cap.1.de his, quæ fiunt à majori parte Capituli.*

40. Quò verò ad secundum caput pertinet, ad quod motiva contraria reducuntur, nempè Capituli decretum restrictum esse ad causam foraneitatis, ob quam declaravit Dominum Cardinalem suffragium dare non posse in electionibus, atque ità ad evitandum contemptum non posse deduci alias causas, nempè hostilitatis, & belli, ob quas commodè, vel sine periculo vocari non potuit, nec debuit, juxtà *capitulum cùm in Ecclesia 33. De præbend. & dignitat.in 6.cap. quod sicut 28.De Electione,cap.quia propter 42.§.Illud autem De Electione,cap. si quis 46. De Electione in 6.* cùm si non fuisset declaratus foraneus, adeòque exclusus à jure habendi vocem activam in electionibus, potuisset aliundè impeditus constituere Procuratorem in electionis negotio, eique committere vicem suam.*capit. quia propter 42.§. Illud autem,De Electione.*

41. Primò respondetur, quòd Dominus Cardinalis tempore vacationis Ecclesiæ Leodiensis per mortem Episcopi,reperiebatur extrà Diœcesim Leodiensem in loco remoto, nempè Parisiis, undè non erat vocandus ad electionem. *cap.coràm 35. ubi Gloss. in verb.in Provincia,De Electione*; Et ex eo loco remoto, de quo non erat vocandus, neque poterat procuratorem constituere. *cap. quia propter 42.§.Illud autem De Electione*,& notat expressè *Gloss.in cap.si quis justo 46. in verb. Detentus litt. H. de Electione in 6. Gloss. in cap. beneficium, verb. Conferendum circà finem,De Regular. in 6. Tiraquell. de retractu lignagier.§.primo Gloss.8.num.37.* Quare cùm vacationis tempore esset absens extrà Provinciam,non erat admittendus ad electionem, nisi electionis tempore fuisset præsens in Ecclesia. *Gloss.in Clement.ut ii in verb.constitutus,litt.B. de ætate, & qualitate.* Et quamvis Dominus Cardinalis, audita Episcopi morte, se contulerit ad Civitatem Huvensem Diœcesis Leodiensis, ut haberet salvumconductum, adeòque intrà terminum Electionis posset ingredi in Civitatem Leodiensem, ubi electio erat celebranda, nihilominus Canonici non tenebantur expectare, sed absque ejus interventu poterant statim electionem peragere. *Glossa in dicta Clementin. ut ii, verb. constitutus, litt. B. vers. Sed fortiùs quæro, &c. de ætate, & qualitate*, ubi docet, quòd sicuti esset absurdum, si expectandus esset Canonicus in Sacris non constitutus, volens se ordinari proximis temporibus, quæ incidunt intrà terminum juris datum ad eligendum, etiam si id peteret, ità (inquit *Glossa*) esset absurdum, si Capitulum expectare teneretur absentem in loco, de quo vocari non debet, dicentem, se velle ad Ecclesiam redire.

42. Sed & Civitas Huyensis, ad quam post vacationem Dominus Cardinalis se contulit, quamvis sit in Diœcesi, & sub dominio temporali Episcopi, & Principis Leodiensis, nihilominus impræsentiarum illius Civitatis potitur

Rex Christianissimus, qui eam bello occupavit, atque ità erat locus hostilis Principi Leodiensi, quem Capitulum repræsentabat; undè ad eum locum Capitulum non tenebatur mittere aliquem, quamvis Dominus Cardinalis nomine Regis Christianissimi obtinuisset Capitulo omne genus securitatis. *cap. accedens 4. ut lite non contestata*, in illis verbis: *Ubi sine periculo mortis accedere non audebat, & licèt literas non habuerit de Conductu, si tamen missæ ei fuissent, non debebat se credere suis capitalibus inimicis*. Nec in hoc casu poterat sufficiens cautio præstari, ut inquit *Gloss. in dicto cap. accedens 4. in verb. inimicorum*; Quare locus hostilis, sivè incommodus, & periculosus, æquiparatur loco remoto, de quo non debet quis vocari, ut tradit *Gloss. in cap. ex parte 47. litt. E. in verb. periculosum De appellation.* Atque ita cessat omninò motivum de Procuratoris usu; Ut enim Procuratoris usus concedatur, debet Principalis esse in loco, de quo vocari deberet, vel esset impeditus ob infirmitatem, ut expressè cavetur in *dicto capit. quia propter 42. §. Illud, juncta Gloss. ibidem litt. E.* At in nostro casu, locus, in quo Dominus Cardinalis degebat, erat hostilis, ac incommodus, & periculosus, de quo non erat vocandus, sicuti si fuisset locus remotus, & consequenter usum Procuratoris non habebat, ut in *dicto §. Illud, Gloss. in cap. si quis justo 46. in verbo detentus litt. H. de Electione in 6. & in dicto cap. beneficium, verb. conferendum, circa finem De regular. in 6. Tiraquell. de retractu lignagier. §. 1. gloss. 8. num. 37.*

43. Secundò, quia non audemus, nec oportet affirmare, Dominum Cardinalem Hostem publicum Principis Leodiensis habendum esse, tamquam adhærentem Regi Galliæ, ejusque Ministrum, & partes sequentem, qui cum copiis eiusdem Regis numero militum sexaginta mille ad Civitatem Huyensem advenerat. Neque enim hùc trahi potest conclusio illa, quòd Clerici, & Ecclesiastici omnes constituant partem distinctam à Republica civili, & propterea non subjaceant legibus bellorum, quæ inter eorum Principes Christianos geruntur; Hæc enim conclusio non pertinet ad illos Ecclesiasticos, qui actus hostiles gerunt, tunc enim veluti hostes publici subjiciuntur de facto bellorum juribus, & id est apud omnes Auctores Catholicos, & piissimos indubitatum, non ex vi jurisdictionis, quam nec actu, nec habitu Princeps secularis habet in Ecclesiasticos, præsertim in personam in sublimi Cardinalitia Dignitate constitutam, quæ soli Apostolicæ Sedi subjicitur, sed virtute defensionis naturalis, & ob Oeconomicam potestatem, quam habet secularis Princeps in suo Regno, & Statu, sicuti Paterfamilias in domo sua, prout hæc omnia tradunt *Suarez in Regem Angliæ lib. 4. cap. 34. num. 30. & 31. Cardinal. Cajetan. in Opusculo De Potestate Papæ cap. 27. post Bald. in cap. clim De rescriptis, Erringius De Molendinis quæst. 45. num. 50. Cresp. de Valdaur. observ. 113. num. 75. cum seqq.* Qua ratione Prælati, & alii Ecclesiastici inconfidentes non admittuntur ad exercendum eorum Dignitates, & Officia Ecclesiastica. *Innocent. in cap. super his, col. ultima in princip. de accusation. Anton. de Butrio in cap. quod sicut, col. 2. vers. Quandoque Laicus De election. Cotta in memorabilibus, verb. Episcopus electus*; certissimum autem est, quòd nemò absque licentia Principis potest esse procurator hostis publici. *Anton. Fab. Cod. lib. 2. tit. 8. de Procuratoribus defin. 8. num. 3. in allegation.*

44. Verùm de his (ut diximus) differere non licet, nec oportet; Nostræ enim intentioni sufficit, quòd ea de facto observentur, & tolerentur, adeò

quòd

quòd si Dominus Cardinalis voluisset uni ex Capitularibus vicem suam committere, certè non repertus fuisset qui vellet mandatum acceptare, prout etiam ipse Dominus Cardinalis testatus est, aliquem non invenire, qui pro ipso coram Capitulo jura proponeret, sicuti hæc omnia optimè demonstravit in facti notula, *Dominus Georgius de Firmanis*; Nam extrà Capitulares non potest absens alium constituere Procuratorem ad dicendum suffragium. *cap. quia propter, §. illud autem De Electione.* ibi: *Qui committat de ipso Collegio vicem suam. cap. si quis justo 46. §. final. de election. in 6.* in illis verbis: *Absens quoque, licèt nullus de Collegio velit esse Procurator ejusdem, nec ipse, nolente Capitulo, extraneum valeat deputare*; quare dicendum est, Dominum Cardinalem usum Procuratoris non habuisse.

45. Tertiò respondetur, Dominum Cardinalem nullo modo institisse super hoc, nec Capitulo significasse, quòd ipse absens impeditus vellet alicui Capitulari suffragium suum committere. Neque potest dici, quòd fuerit impeditus ex Decreto Capituli, quo declaratum fuit, ipsum pro Foraneo habendum; Nam per dies triginta post dictum decretum, ex literis inter Dominum Cardinalem, & Capitulum, satis constat fuisse ipsum Dominum Cardinalem rogatum, ut jura omnia, si quæ haberet, adversus decretum, vel alia, proponeret; Et quamvis exceptio, quam principaliter allegabat, in eo versabatur, quòd in Civitate Leodii, plena turmis Principum Confœderatorum, non posset fieri electio cum plena libertate, quod certè supponit, ipsum, nec alteri voluisse, nec potuisse committere vicem suam. *Glost. in cap. Bonæ 23. de election. lit. D. in verb. metuebant, Abb. in dicto cap. Bonæ num.* 10. Nihilominus poterat etiam allegare metum proprium, & periculum ipsius personale, adeoque committere alteri vices suas; Nemò enim ex his, quæ negavit, aliis defensionibus uti prohibetur. *l. nemo, ff. de regulis juris.* Et tunc debuisset mittere mandatum alicui Capitulari, qui si illud munus acceptasset, & à Capitulo non fuisset admissus, eo casu dumtaxàt gravatus fuisset, & debuisset appellare, ut notat *Glost. in cap. si quis justo 46. in verb. detentus De election. in 6.* Nam (ut diximus) si Capitularis nollet mandatum recipere, potuisset Capitulum electionem peragere, nec dici posset Dominus Cardinalis contemptus. *cap. si quis justo 46. §. finali De election. in 6. Glost. in cap. quia propter 42. §. illud autem, in verb. venire litt. E. circa finem, Glost. in dict. cap. si quis justo, in verb. detentus.*

46. Nec obstare potest, quòd si ex præfatis causis belli, & hostilitatis Dominus Cardinalis non debuisset, nec potuisset vocari juxtà Sacros Canones; quare Capitulum fundavit ejus decretum super Statutis Ecclesiæ Leodiensis, ex quibus declaravit, eum pro Foraneo habendum, atque adeò in electione suffragium dicere non posse?

47. Primò enim respondetur, quòd Capitulum cùm ex una causa censet, aliquem non esse vocandum ad electionem, & ea causa non militaret, nil prohibet, quin aliæ causæ non discussæ à Capitulo deducantur, & allegentur ab electo coràm Superiore, ad quem spectat electionis confirmatio: imò, & ex officio, Papa in confirmatione electionis illas supplere debet, ut docet in terminis *Glost. in cap. in Genesi 55. de electione in verb. nec præmissi duo litt. H.*

48. Secundò respondetur, Capitulum satis cognovisse, quòd ex causis hostilitatis, & belli Dominus Cardinalis non potuisset, nec debuisset vocari, idque

idque etiam virtualiter significasse in litteris ad Dominum Cardinalem missis: ibi: *Ultrà alias causas suo loco, & tempore proponendas.*

49. Noluit enim ex illis causis quidquam contra Dominum Cardinalem judicialiter decernere, quia (ut diximus) impedimenta hostilitatis, & belli, ex quibus Dom. Cardinalis vocari non debuit, nec potuit ad electionem, fundata sunt in causis, quæ de facto observantur, & recepta sunt propter communem utilitatem, & ad evitanda majora mala: quo casu Judex debet ea observari facere de facto, absque ordine, & cognitione jndiciaria, sed per modum extrajudicialis cognitionis, & ex officio, juxtà doctrinam *Castrens. in cons.* 397. *vol.* 2.

50. Quare nil est, quod dubitari possit, quin electio confirmari debeat. Et ità juris esse existimamus, sub censura. Romæ die 5. Augusti 1694.

J. C.

J. C. RESPONSUM
PRO VERITATE.

1. Electionis confirmationem in Ecclesia Leodiensi postulat, ab infallibili Summi Pontificis Oraculo, Serenissimus Princeps Joseph-Clemens ex Inclytis utriusque Bavariæ Ducibus, rejectis frivolis oppositionibus, quæ adversus personalem ipsius eligibilitatem, & contra intrinsecam celebratæ Electionis formam, excitantur, necnon inani illa exceptione unius ex vocalibus, asserentis se fuisse contemptum. Huic petitioni favere cogit nuda veritas, pro qua scribere profiteor. Idcircò susceptum munus, paucis absolvam; nam veritas consistit in paucis, & vera Judicii ratio à recta dumtaxat legis ponderatione desumitur.

§. I.

In quo Validitas Electionis ostenditur.

2. Electio controversa nullam patitur in substantialibus rationabilem ambiguitatem; Siquidem in prælecta Scrutinii forma omnia inspiciuntur ad unguem servata, de quibus habetur ex *Concilio Lateranensi sub Innocentio III. in cap. quia propter 42. lib. 1. decretal. sub tit. de elect. & elect. potest.*

3. Huic veritati non officit, quòd postquam Canonici legitimè convenerunt in Capitulo ad tractandum de Electione Pastoris, Decanus cum quibusdam suis Sociis, dum jam instaret Electio, appellantes, & protestantes, recesserint à Capitulo. Etenim explorati Juris est, quòd semel legitimè Congregato, ad faciendam electionem, Capitulo, etiam si terminus ad eligendum præfixus nondum fluxerit, non potest minor pars impedire, invita majori, Electionem, sub prætextu eam differendi in aliam diem; undè si illa minor pars voluntariè discedat, devolvitur Electio ad illam majorem, quæ ibidem pro facienda Electione permansit. *text. est punctualis in cap. cùm nobis olim 19. sub eodem tit. de elect. & ibi Gloss. in verb. revocare. Hostien. num. 17. Abb. num. 10. Butr. num. 17. Panorm. num. 11.*

4. Rationem fundamentalem hujus receptissimæ sententiæ affert ibidem *text.* in illis verbis: *Item cùm post appellationem emissam Archidiaconus cum suis Fautoribus quorum exiisset, & vos illos, ut interessent Electioni faciendæ curassetis, sollicitè revocare, quoniam ad Electionem faciendam accedere noluerunt, alienos se fecisse videntur; propter quod electioni à vobis concorditer celebratæ, de Jure non posse contradicere videbantur.* Non enim dicitur venisse, qui non stetit, nec esse debet in facultate minoris partis dissolvendi Capitulum jam legitimè congregatum: quinimò standum est majori, quæ intendit tunc sine ulteriori mora, semper in talibus periculosa, prout notat *gloss. prædicta in verb. revocare inchoatum electionis actum perficere, cap. 2. in fin. & ibi Gloss. de elect. in 6.*

5. Hæc

5. Hæc indubitata conclusio eò fortiùs recipienda est, dum maior illa pars, quæ remansit, unanimiter consensit in personam Serenissimi Principis; undè consequens est, curandum non esse de recessu illius minoris partis, cui etiam præsenti, & dissentienti, maioris, & sanioris uniforme votum prævaluisset, sicuti docent *Abb. & Butrius loc. sup. cit.*

6. Oriri posset aliquod dubium, quoties Decanus, ejusque sequaces docerent de aliqua justa, & rationabili causa, ex qua se potius contemptos, quàm alienos, seù Foraneos ostenderent: neque enim apud bonum, & æquum Judicem suum semper sortitur effectum, quòd à maiori, & saniori parte Capituli fuit constitutum, si à paucioribus, & inferioribus aliquod rationabilitèr objectum, & ostensum fuerit, sicut ex Lateranensi Concilio habetur in *cap. 1. sub tit. de his quæ fiunt à majori parte Capituli.*

7. Verumtamen super hoc puncto tollunt omnem amaritudinem acta Capitularia, ex quibus in vim publici Instrumenti liquidò constat, post expleta omnia præliminaria, dum assumptis Scrutatoribus jam parata immineret Electio, oppositum fuisse in primis ex parte Decani, quòd munus publicandi Electionem spectabat ad Seniorem ex tribus Scrutatoribus jam à Capitulo designatis, & ideò removendum Canonicum Scholasticum, cui jam tale munus obtigerat, quo nihil ineptiùs excogitari potuit, cùm secundùm Canonica Instituta nulla Capitularibus super hoc necessitas imponatur, sicuti habetur in *cap. sicut 21. cum concordantibus*, & ibi *Gloss. in verb. unum De election. in 6.* & eruitur *ex eodem Concilio Lateranensi Canon. 24.*

8. Spreta hujus objectionis vanitate, aliam Decanus rimam aperuit ad hanc sibi invisam Electionem eludendam; sciens namque prava Consilia mora valescere, *& maximè in Electionibus valdè suspecta, imò sæpè damnosa, prout monet text. in cap. cùm inter universas 18. vers. quia verè De elect.* feria in crastinum protrahere curavit, sub fucato, & umbratili prætextu, quòd dilata pro illa die Electione, opus esset in primis inquirere, an Breve Eligibilitatis prædicti Serenissimi Principis subsisteret.

9. Huic colorato subterfugio obniti jure meritò debuit major pars Capituli, demonstrando Eligibilitatis Indulta ad eum dumtaxat finem exhiberi, ut Eligentium animi extrajudicialitèr circà Eligendos instruantur, in quo jam fuerat super abundè satisfactum; cùm ipsius Indulti copiæ typis impressæ, per multos dies ante congregatum Capitulum, cuilibet ipsorum fuissent distributæ; undè ambigendum non erat omnes satis de contentis in eodem Indulto instructos ad Capitulum accessisse. Et quod magis est ipsummet Indultum fuisse paulò ante publicè lectum, non solùm nemine reclamante, sed etiam pro valido habitum ex pluralitate votorum. Cæterùm nefas esset Capitularibus judicare de viribus Apostolici Indulti, quibus solo obsequendi, & parendi Gloria relinquebatur.

10. Si igitur huic justo, & prudenti responso non acquieverunt conjurati ad dissentiendum animi, sed spretis monitis, & precibus Confratum, maluerunt à Capitulo discedere, firma manet allegata conclusio, Decanum, & ejus Fautores in suo affectato, & irrationabili discessu, se sponte Foraneos, atque alienos fecisse; & ideò ritè, ac rectè ipsis absentibus majorem partem in Capitulo remanentem, ad canonicam Electionem processisse.

§. II.

§. II.

In quo diluitur Ineligibilitatis objectum.

11. Manifestum Facti, & Juris æquivocum continent ea, quæ hodiè apud Apostolicam Sedem ad effectum infringendæ Electionis, adversus Indultum Eligibilitatis excitantur; Etenim, quamvis ex ejusdem Indulti dispositione fuerit à Summo Pontifice præordinata vacatio Ecclesiarum Frisingen. & Ratisbonen. statim ac Serenissimus Princeps Ecclesiam Metropolitanam Coloniensem, Hildesimensem, & Leodiensem, vel alteram ipsarum obtineret: Attamen animadvertendum est, hujusmodi futuram vacationem indictam fuisse in eodem Decreto Pontificio, tribus copulativè concurrentibus, nempè in primis Electione, ibidem: *Ita tamen ut statim, atque Electionem sic de persona tua pro tempore factam*, secundo loco confirmatione, in illis verbis, ibidem: *per Nos, seu Romanum Pontificem pro tempore existentem, confirmari*. Tertio loco institutione in Episcopum, & Pastorem, sicuti habetur subsecutivè, ibidem: *teque iisdem Ecclesiis Metropolitanæ Coloniensi, Hildesimensi, & Leodiensi, vel etiam earum alteri dumtaxat in Archiepiscopum, vel Episcopum respectivè, & Pastorem præfici contigerit, Ecclesiæ suprascriptæ Ratisbonen. & Frisingen. vacent, & vacare censeantur eo ipso.*

12. In contingentia facti verificata quidem fuit electio, & confirmatio, favore Serenissimi Principis ad Ecclesiam Coloniensem; Attamen, cùm eo tempore sic electus, & confirmatus, vix decimum septimum suæ ætatis annum expleret, tantùm abest, quòd Summus Pontifex eundem prædictæ Ecclesiæ in Episcopum, & Pastorem præfecerit, ut attenta ejus notoria incapacitate, ob defectum ætatis, præfatæ Ecclesiæ Administratorem, dumtaxat in temporalibus, & Joannem-Henricum Episcopum in Spiritualibus Coadministratorem designaverit, prout disertè legitur in literis Pontificiis ibidem: *Te ac ex nunc, prout ex tunc, postquam ad legitimam ætatem hujusmodi perveneris, de persona tua præfatæ Ecclesiæ Coloniensi providemus, teque illi in Archiepiscopum præficimus, & Pastorem: tibique ex nunc in Temporalibus soli; in Spiritualibus verò, & ab eis dependentibus, quousque legitimè ætatis fueris, conjunctìm cum dicto Joanne-Henrico Episcopo, vel aliis per nos deputandis Coadministratoribus: & deindè legitima ætate tibi suffragante, tàm in Spiritualibus, quàm in Temporalibus ipsius Ecclesiæ Coloniensis plenariè curam, regimen, & administrationem tibi soli committendo.*

13. Cùm itaque secundùm præsentem statum remaneat adhuc purificanda principalis illa conditio copulativè in decreto vacationis apposita, quòd sic electus, & confirmatus præficiatur Episcopus, & Pastor: inciviliter omninò ante adjectæ conditionis eventum, locus huic adhuc immaturæ vacationi tribuitur, & attendendum est illud tempus, in quo Serenissimus Princeps effectivè, & actualiter, postquam ad legitimam ætatem pervenerit Episcopi, ea quæ sunt ordinis exercendo, & Pastoris oves suas pascendo, spiritualia munera subeat. Etenim duplex spirituale conjugium, diversis tamen respectibus, in promotione ad Episcopatum contrahitur, alterum scilicet inter eligentes, & electum, quod confirmatione perficitur, & alterum inter confirmatum, & Ec-

Ecclesiam, quod nonnisi consecratione, & manuum impositione consumitur. *cap.transmissum 15.de elect. cap.quod sicut,§.super eo autem eod. tit. cap. inter corporalia, §.sicut enim De translat.Episc.* Quomodo ergo in contingentia facti potest allegari purificata conditio illa, quatenùs in Episcopum, & Pastorem præfici contigerit, dum electus solam habet ex Pontificia benignitate temporalium administrationem? unde, juxta traditionem *Gloss.in cit. cap. transmissam,* videtur Ecclesiam ipsam adhuc viduatam dici posse, saltem respectu eorum, quæ ordinis sunt, sicuti declarat *Hostiensis in cap.de multa num.3. De præbendis.*

14. Istis minimè obloquitur, quòd licèt Summus Pontifex in confirmatione Coloniensis electionis concesserit sic electo, & confirmato retentionem prædictarum Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. illa tamen appareat restricta, & limitata prout sequitur: *Volumus insuper, ut donec, & quousque pacificam possessionem, seu quasi possessionem regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque mensæ Archiepiscopalis bonorum, seu majoris partis eorum assecutus fueris, Ecclesias supradictas Ratisbonen. & Frisingen. quibus, ut præfertur, praees, similiter retinere liberè, & licitè possis, & valeas: quæ tamen cùm primum pacificam possessionem, seu quasi possessionem præfatas, sicuti præmittitur, adeptus fueris, vacent, & vacare censeantur ipso jure.*

15. Etenim malè adhuc infertur ex subsecuta possessione simplicis administrationis in temporalibus jus concessæ retentionis expirasse, dum talis concessio expressè legitur qualificata ab integra, & actuali possessione, seu quasi curæ, seu regiminis, & administrationis Ecclesiæ Coloniensis, quod cùm ex defectu legitimæ ætatis, nondum evenerit, durare adhuc debet concessa retentio, neque ad alium sensum trahi potest Pontificia voluntas, stantibus maximè jam in ordine ad hanc vacationem dispositis in præcedenti eligibilitatis indulto, quibus superaddita in literis confirmatæ electionis, non solùm minimè aliquod detrahunt, sed famulantur, juxtà dispositionem *textus in l.hac saluberrima, Cod.de præpositis agentibus lib. 12.l.si Ruffinus, ubi Alexander nu.3. & 4. Jason.ex num.4.cum seqq.Cod.de testam.militari cap.1. de rescript. ubi Abb.ex num.6.*

16. Verumtamen tantùm abest, quòd ex præallegata clausula, *volumus autem,* erui valeat aliquod ad hanc vacationem inducendam ultrà, aut præter disposita in prædicto eligibilitatis indulto, ut è contra ab ejusdem contextu, nova conditio suspensiva ejusdem vacationis oriatur, ob nondum impletam pacificam possessionem bonorum temporalium ad prædictam Ecclesiam Coloniensem pertinentium.

17. Regulare sanè est, juxtà juris Canonici disciplinam, etiam si agatur de beneficiis ex sui natura ratione personalitatis, aut actualis curæ animarum incompatibilibus, non intrare obligationem dimittendi primum beneficium, nisi obtenta prius pacifica possessione secundi, sicuti expressè disponitur *in cap. de multa, & ibi Gloss. in verb.post receptionem De præbendis, cap. licèt Episcopus 28. De præbendis in 6.Clement.Gratiæ De rescriptis, & Clement. si plures De præbendis, & Extrav.Joannis xxii. quæ incipit execrabilis sub tit.de præbendis,* in illis verbis: *Postquam secundi possessionem, scilicet pacificam. & in verb. habuerint litt.S.* in illis verbis: *& ex eo fructus percipere potuerit, aliàs primum quis dimittere non tenetur, cap. si sibi concesso 26. & ibi gloss.in verbo vacare De præbendis in 6.* ità ut ad remorandam vacationem, aut saltem ad excusandam re-

retentionem sufficiat quælibet molestia, seù jactantia turbativa tàm juris, quàm facti super proprietate, aut fructibus. *Card. in cap. gratia De rescriptis num.* 8. *Vital. num.* 50. *Barbat. num.* 22. *& Canonistæ communiter ita intelligentes text. in cap. commissæ* 35. *de elect. in* 6. prout, discusso articulo, firmavit *Rota coram Seraphin. decis.* 997. *num.* 3. *&* 5. *& in decis.* 1254. *num.* 2.

18. In casu proposito cùm Summus Pontifex confirmando electionem, rejectisque contradicentium oppositionibus, omnem suo infallibili oraculo juris controversiam ademisset, nulla in eo, quod pertinet ad juris rationem, tàm in spiritualibus suo tempore, quàm in temporalibus de præsenti, juridica quæstio adversus electum moveri poterat, ex qua eidem impediri, aut turbari posset pacifica Coloniensis Ecclesiæ possessio; undè concludendum est, declarationem illam, in qua voluit, ut electus retinere legitimè posset Ecclesias Ratisbonen. & Frisingen. donec, & quousque pacificam possessionem regiminis, & administrationis dictæ Coloniensis Ecclesiæ, illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, seù majoris partis eorum fuisset assecutus, referendam omninò esse ad turbationes, & inquietationes de facto, quas in illo deplorabili rerum statu inevitabiles præviderat, dum subverso divinarum, atque humanarum rerum ordine, Coloniensis Ecclesiæ Jus, seù potius injuria, fervebat in armis, & prævalebat ratio ultima Regum, in cujus strepitu, & furore silent omnia justitiæ, & æquitatis dictamina.

19. Si igitur ardet adhuc non solùm in illis partibus, sed in toto ferè Christiano Orbe sævissimi illius belli incendium, undè Ecclesiæ Coloniensis Jus, atque possessio, & maximè intuitu bonorum temporalium, pendet actualiter à dubio armorum eventu, atque bona ipsa militaribus invasionibus quotidiè devastantur, itaut Elector Coloniensis pacifica eorumdem possessione nondum fruatur, & ab iisdem nullam prorsùs utilitatem percipiat: Nescio qua facie possit etiam in hac parte ad inducendam vacationem, in odium Serenissimi Principis, allegari purificata conditio pacificæ illius, & tranquillæ possessionis bonorum temporalium ipsiusmet Ecclesiæ, post cujus verificationem inter alias conditiones dumtaxat potest prætensa vacatio suum locum obtinere.

20. Tandem videtur temerè Pars adversa in hac jactata vacatione persistere, dum fel. mem. Alexander VIII. in suo Brevi Apostolico sub die 19. Novembris 1689. inspectis, & cognitis omnibus super hac re à suo Prædecessore gestis, Indultum eligibilitatis ad prædictas Ecclesias Hildesimen. & Leodien. confirmavit, & ampliavit, non obstante, quòd electus, & confirmatus ad Ecclesiam Coloniensem, Ratisbonensis, & Frisingensis possessionem actualiter retineret: ex quo sequitur de necesse, retentionem illam, nondum purificatis conditionibus, vacationi appositis, tamquam legitimam fuisse à Summo Pontifice approbatam, juxtà vulgatas Juris regulas, quòd qui vult consequens, vult etiam necessarium antecedens.

21. Strictiùs ad ita sentiēdum urget decretum hujus Sacræ Congregationis Consistorialis de anno 1691. in quo, annuente Sanctissimo Domino Nostro Innocentio XII. feliciter regnante, attento obitu Canonici Coadministratoris, dum viveret, Serenis. Principis in Ecclesia Frisingen. fuit in eadem administratione subrogatus ejusdem Ecclesiæ Præpositus Zeller; undè cùm tunc temporis ipsemet Princeps reperiretur jam electus, & confirmatus ad Eccle-

fiam Colonien. temerarium omninò eft, poft hanc apertiffimam Summi Pontificis declarationem, prædictas Ecclefias tamquam vacantes expendere, aut poffeffionem Sereniffimi Principis, uti illegitimam, exprobare.

22. Idem convincitur ex decreto ab eadem Sacra Congregatione nuperrimè emanato fub die 24. Martii 1694. in quo, non obftante, quòd Sereniffimus Princeps actualiter retineat prædictas Ecclefias Frifingen. & Ratisbonen. nihilominus obtinuit confirmationem coadjutoriæ cum futura fucceffione in Ecclefia Hildefimen. & Sacra Congregatio in eodem decreto refervavit fibi dumtaxat cognitionem de proroganda in futurum retentione earumdem Ecclefiarum, poftquam factus effet locus d. Coadjutoriæ.

23. Et fanè, quis unquam induci poterit ad credendum, fuppofitæ vacationis cafum eveniffe, dùm neque ipfarum Ecclefiarum Capitula fpatio quatuor, & ultra annorum ad electionem procefferunt, neque Apoftolica Sedes iifdem Ecclefiis de Epifcopo providit, ubi agebatur de evidenti animarum periculo, prout annuit *Textus in cap. dudum De electionibus?*

24. Verumtamen hæc omnia ex fuperabundanti dicta funt; nam quatenùs Pars adverfa tenaciter contra omnem fenfum veritatis in hac erronea vacatione perfiftat, adhuc laborat in nihilo, & in proprio fenfu decipitur, quoties ex fubfecuta earumdem Ecclefiarum retentione refolutum, aut vulneratum expendat Apoftolicum eligibilitatis Indultum, fine cujus firmitate corrueret hujus electionis, & confirmationis ædificium.

25. Nullus eft, qui ignoret invifam ab omni ævo femper fuiffe Ecclefiaftico inftituto pluralitatem beneficiorum in una eademque perfona, & maximè quotiès beneficia funt inter fe incompatibilia, ratione perfonalis refidentiæ, aut actualis curæ animarum, ficuti poft *Concilium Calcedonenfe can. 10. habetur in can. Sanctorum diftinct. 3. can. unio, §. fi d. & hoc 10. quæft. 3. & 20. quæft. 1. per totam.* Verùm non femper adversùs contraventores eadem viguit difciplina; nam in primis obtinenti plures Ecclefias dabatur Electio, quam mallet ex iifdem retinendi, cæteras dimittendo. *cap. referente 7. & cap. præterea 14. De præbend. & dignit.* Ifta autem facultas eligendi fublata legitur *in cap. quia nonnulli 3. De Clericis non refidentibus*, ubi obtinens beneficium incompatibile cum primo, quod iam poffidebat, eft privandus fecundo fortiùs indè provifum, *in cap. de multa 28. fub tit. de præbend.* ubi fancitum fuit, quòd recipiens aliquod beneficium incompatibile cum primo, eo fit ipfo jure privatus, & fi fortè illud retinere contenderit etiam alio fpolietur. Severiùs tamen actum *in Extravaganti execrabilis, §. quæ tamen, & §. qui verò fub tit. de præbend.* ubi non folùm vacat primum beneficium ipfo jure, fed etiam fimiliter fecundum, & fi quis utrumque retinere præfumpferit remanet ineligibilis, & inhabilis ad omnia beneficia, juxtà ea, quæ habentur *in cap. cùm fingula fub tit. de præbend. in 6. cap. cùm jam dudum 18. De præbend. & dignit. cap. dudum 54. §. nos igitur De elect.* Iftis demùm acceffit *Concilium Tridentinum De reformat. feff. 7. cap. 4.* ex cujus difpofitione privatio ipfo jure utriufque beneficii extenditur ad quæcumque beneficia etiam fimplicia, prout funt Cappellaniæ, quoties ex fundatione, vel confuetudine refpectu tituli, non autem ammiffionis fructuum, perfonalem refidentiam requirunt, ficuti latè declarat *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloff. 19. à num. 15. ufque ad 41. Fagnan. ad cap. de multa De præbend. num. 3. & feqq.*

26. In

26. In contingentia facti, dato etiam, & numquam concesso, quòd advenisset casus vacationis, perperam adhuc ex subsequuta retentione infertur ad pœnam ineligibilitatis, de qua loquitur *Joannes XXII.* in *prædicta Extravag.* & habetur *in allegat.cap. dudum il secondo,§.Nos igitur De election. capit. cùm jamdudum De præbend.& cap. cùm singuli De præbend. in 6.*Etenim si diligenter prædictæ Constitutiones,de hac inhabilitate loquentes, inspiciantur, locum habent, quando, nullo præcedente retentionis, aut eligibilitatis Indulto, Clericus à veræ cupiditatis vitio excœcatus, plura beneficia inter se incompatibilia, retinere præsumit, sicuti expresse legitur in prædicta *Extravag. §. Porrò, & in §. Qui verò*, & declaratur in prædictis aliis Pontificiis Constitutionibus, à quarum terminis longè distat casus noster, ubi Summus Pontifex utilem, & omninò necessariam apud Germanos plurium Ecclesiarum concessionem, uni, eidemque personæ non condemnat: quinimò in eodem retentionis provido, & prudenti decreto Serenissimo Principi insimul Ecclesiarum Metropolitanæ Colonien. Hildesimen. & Leodien. eligibilitatem indulget, & plurium aliarum dignitatum Ecclesiasticarum retentionem impartitur,mandando dumtaxat,quòd advenientibus conditionibus, jam latè supra ponderatis, vacare debeant ipso jure Ecclesiæ Ratisbonen. & Frisingen. in quibus jam electus, & confirmatus solam ad temporalium administrationem actualiter exercebatur.

27. Cessat itaque fundamentalis ratio Pontificiæ sanctionis *in allegat.Extravag.execrabilis*, quæ ad extirpandam beneficiorum incompatibilium pluralitatem, temerario detentori ineligibilitatis, seu inhabilitatis ad beneficia Ecclesiastica obtinenda pœnam adjecit; sed quod summoperè notandum, stante jure retentionis, quamvis limitato, quod habetur in ipso Apostolico eligibilitatis Indulto, propositæ quæstionis definitio peti, & regulari debet ab ipsiusmet Indulti speciali provisione, quæ cùm cessare faciat dispositionem legis universalis, irrationabiliter, & contra utriusque Juris regulas extenditur ad jam concessæ eligibilitatis revocationem ob odium pœnæ de sui natura restringendæ. *l.interpretatione,ff.de pœnis, cap.pœnæ distinct.* 1.*de pœnitent.l.si ità stipulatur, ff. de verb.oblig.* nam si voluisset Summus Pontifex in casum retentionis hanc prætensam inhabilitatem inducere, hoc utique expressisset.*cap. ad audientiam De decim.*

28. Quinimò stantibus Indultis Innocentii XI. & Alexandri VIII. silere affatim debet dispositio dictæ *Extravagantis*, quæ latam culpam, seù dolum supponit ex parte temerarii detentoris, sicuti ipsius *Extravagantis* lectura,aliarumque suprememoratarum Constitutionum series manifestè convincunt, supponendo nullum Indultum Apostolicum præcessisse, ex quo posset talis detentio colorari. Quid ergo resolvendum erit in contingentia facti? ubi titulus retentionis nullo vitio laborat, & bona fides possessoris exuberat ex supra ponderatis *num.*20.*& duobus seqq.*

29. Sed quæro,quo jure adaptari potest casui nostro,ad hanc ineligibilitatis pœnam inducendam, dispositio prædictæ *Extravagantis*,dum ista retentio non versatur circa multiplicitatem titulorum, aut beneficiorum inter se, ratione personalis residentiæ, aut actualis curæ animarum incompatibilium, quorum intuitu procedunt dumtaxat omnes Pontificiæ Sanctiones, de hac beneficiorum pluralitate loquentes,sed verè, & realitèr consistit pro nunc in simplici, & nuda

nuda ad miniſtratione bonorum temporalium, in cujus ſpecie quamvis multiplicata nulla cadere poteſt incompatibilitas, cùm tales adminiſtrationes, neque reſidentiam perſonalem requirant, neque actualem, aut habitualem aliquam animarum curam importent? & hæc fuit vera, atque naturalis ratio, ob quam cenſendum eſt, prout ſupra probavimus, Summum Pontificem voluiſſe, ut prædictæ Eccleſiæ Ratisbonen. & Friſingen. eo dumtaxat caſu vacarent, quo Sereniſſimus Princeps in legitima ætate conſtitutus actualitèr Epiſcopi, & Paſtoris munus ſubiret; nam tunc incipiebat locum obtinere ratio illa incompatibilitatis, ex qua de jure mo/eri ſolummodò poterat ad prædictarum duarum Eccleſiarum vacationem inducendam.

§. III.

In quo fallacia ſuppoſiti contemptus detegitur.

30. Poſt vindicatam hanc Canonicam electionem ab omni publici Juris cenſura, ſupereſt inquirendum, cujus momenti cenſenda ſit legalis quædam vindicta, ex cujus proſecutione Eminentiſſimus Cardinalis Bullionius hujuſmodi electionem, quamvis ex ſe validam, irritare prætendit, quamquam fas eſſet privatam ultionem publicis neceſſitatibus remittere, prout annuit *Innocentius III. in cit. cap. quod ſicut De elect.* ibi: *Niſi poſteà propter bonum pacis curaverint conſentire.*

31. Conquæritur ſe fuiſſe contemptum ex eo, quòd cùm tamquam Canonicus, & Præpoſitus tunc viduatæ Leodienſis Eccleſiæ haberet locum, & vocem in Capitulo pro electione novi Epiſcopi, non ſolùm nequivit, ex Oppido Huyenſi, quò jam pervenerat, Leodium, ex defectu publicæ ſecuritatis, accedere; ſed placuit Confratribus, Capitulari decreto, eundem, tamquam foraneum, & incapacem expendere.

32. Ex hoc ſuppoſito contemptu præſumptam injuriam, ſeù contumeliam ulciſcendo, tenacitèr inſiſtit, ut ad ſui perſonalem inſtantiam, celebrata electio, aliàs ex ſe valida, & confirmanda, retractetur, implorans ad hunc effectum Canonici Juris rigorem *in cap. quòd ſicut 28. cap. Venerabilem 34. & cap. Bonæ memoriæ 36. cum concordantibus, ſub titulo De elect. & in cap. cùm in Eccleſiis 33. de præbend. in 6.* ex quibus communi Scribentium conſenſu receptum eſt, canonicis electionibus unius magis obeſſe contemptum, quàm multorum contradictionem.

33. Verumtamen nè præallegatæ Pontificiæ Conſtitutiones hujuſmodi contemptum vindices perperam adhibeantur, neceſſe eſt, clavo non errante, diligentèr inquirere, an in ſubjecta facti ſpecie dici valeat Eminentiſſimus Dominus Cardinalis verè, atque effectivè contemptus, itaut in ejuſdem arbitrio, & facultate verſetur, tacito, vel expreſſo conſenſu, contumeliam remittendo, petitæ electionis confirmationi non officere, aut injuriam, quam ſibi illatam pútat proſequendo, ipſius electionis caſſationem inducere.

34. Illud in primis certum eſt, nullum cadere poſſe contemptum ob omiſſam citationem, quando vocandus erat aliundè certus de obitu Epiſcopi, atque de tempore, & loco celebrandæ electionis. *cap. Cùm inter 18. De election. verſ. quamvis. Panormitan. in cap. Eccleſia veſtra 57. num. 9. ſub eodem tit. cap. cùm quis*

quis certus De reg. jur. in 6. Quòd autem Dominus Cardinalis haberet præcisam scientiam vacationis Ecclesiæ, & temporis, ac diei in qua facienda erat electio, patet evidentèr ex ejus migratione ad Oppidum Huyense, Diœcesis, & Dominii Leodiensis, & ex crebris Epistolis ibidem ad Capitulum inscriptis.

35. Multò minùs aliqua de contemptu quæstio moveri potest ab eo, qui ita volens, neglexit intervenire, vel postquam præsens erat in Capitulo, dein sine legitima causa recessit, aut in eo permanens à suffragio vo'untariè se abstinuit, aut inutile votum protulit. Etenim volenti non fit injuria, atque sic agens facit se extraneum, seù foraneum, & voci activæ renunciare videtur, proùt literalitèr definitum legitur in *cap. Cùm nobis, & in cap. quòd sicut, & ibi gloss. & Doctores De elect.* nec diversimodè, quoad exclusionem contemptus censendum est de illo, qui dum vellet non potuit ex aliquo justo impedimento interesse electioni, prout expressè habetur *in eodem cap. quòd sicut, ibidem, sivè nequiverint, sivè noluerint, cap. Bonæ memoriæ 23. vers. deindè, & ibi Glos. in verb. de Vi, litt. C. de election.* & ex sententia nullum habet contradictorem, quotiès impedimentum processit citra culpam, & factum Capituli, à quo insonte, & inculpato, annullatæ electionis pœnam exigere iniquum esset. Solus enim is de contemptu agere potest, qui dum reperitur in statu, Jus quod habet in electione exercendi, se à Capitulo neglectum, aut non vocatum ostendit. *cit. cap. quòd sicut in fin. De elect.*

36. Subjectam facti speciem perstringendo, non defuit ex parte Eminentissimi Domini Cardinalis enixa voluntas, omnisque conatus accedendi ad locum electionis; sed voluntatem suam ad actum reducere non potuit, stante actuali bello Christianissimi Regis cum Imperatore, omnibusque membris Imperii, & singularitèr cum Ecclesia, & Principatu Leodiensi, cujus majorem partem Potentissimi Regis arma occupaverant, & jam expugnato Castro Huyensi ipsius conterminiæ Civitatis Leodii minabantur excidium: quibus sic stantibus, non mirum si eidem tamquam publico hosti fuerat à Cæsare, aliisque Principibus confœderatis denegata publica securitas, seù salvus-conductus pro libero accessu ad Urbem, insidiis inimicorum expositam, & maximè ad hoc, ut ibidem partem haberet in eligendo novum ejusdem Urbis, atque Provinciæ Episcopum, & Principem; undè proùt monet *Seneca De anim. clement.* species crudelitatis fuisset hunc salvum-conductum concedere Viro, inimici Regis Subdito, Consiliario, & Officiali primario: eòque magis Cæsari, & Civitati, aliisque Summis Principibus confœderatis suspecto, quò majori æstimatione, & dignitate fulgebat; nam, sicut notat *Filic. ad Plat. lib. 6. hostem expellere oportet, naturam immitando, quæ contrarium suum à se expellit.* Nihil enim illo insidiosiùs, nihil periculosiùs, juxtà illud Poetæ: *timeo Danaos, & Dona ferentes.*

37. Hujus impedimenti irreparabilis naturam agnovit Eminentissimus Dominus Cardinalis; undè quamvis frustrà egisset pro salvo-conductu obtinendo ab eo, qui solus concedere poterat, videlicèt à Cæsare, aliisque Principibus confœderatis, quorum Summo Imperio interdicta fuerat receptatio Subditorum, & Ministrorum Christianissimi Regis, proùt annuit *Text. in l. cùm Indulgentia, & ibi Salicet. de senten. pass. l. Relegati 4. ff. de pœnis*: Nihilominùs numquam institit, quòd saltem liceret sibi proprias vices uni ex Capitularibus delegare, juxtà formam præscriptam *in cit. cap. quia propter, §. Illud autem De elect.*

elect.& in cap.si quis justo 46.*De elect.in* 6. sciebat enim, quòd nullus ex Capitularibus poterat sine gravi criminis nota, hostis publici mandatum suscipere, nisi malet quis dicere de minimis non curasse, cùm graviora suscepti muneris evanescerent, quæ propriæ personæ industriam, & authoritatem requirebant.

38. Cùm itaque Eminentissimus Dominus Cardinalis ex propriæ personæ notorio, & insuperabili defectu reperiretur in statu tali, in quo non poterat sine facto, & culpa Capituli Leodium accedere, atque ibidem electioni interesse, inepta, atque inutilis redditur omnis quærela affectati contemptus, sub prætextu, quòd fuerit ab eodem Capitulo declaratus tamquam foraneus, seù alienus.

39. Poterat sanè Leodiense Capitulum hanc declarationem, tamquam supervacuam omittere, cùm multa quandoque expressa noceant, quæ tacita non officiunt, sicuti monet Juris-Consultus in *l.non numquam, ff.de condit. & demonstrat.* sed maluit, quamvis aliundè iam esset illius indemnitati provisum ingenitæ apud Germanos libertati proprium in prædicta declaratione sensum aperire, qua tamen nihil justiùs, nihil rationabiliùs attentis Statutis, inconcussè servatis illius nobilissimæ Ecclesiæ, ex quibus cavetur, quòd qui non se præsentaverit ad residentiam in festo S. Ægidii personalitèr, aut per Procuratorem, habeatur in eo anno pro foraneo, & quòd Canonici foranei nullum habeant votum in Electione Episcopi, in qua parte exclusiva suffragii, cùm alieni, & foranei significatus idem sonet, nihil additum fuit dispositioni Juris communis in *cit.cap.cùm nobis olim in verbo alienos De elect.* sufficit enim declarare aliquem pro foraneo, ad hoc, ut censeatur exclusus à functionibus Capitularibus.

40. Non negatur ex parte Eminentissimi D.Adversarii, & ex indubitatis documentis convinctum, ipsum tamquam Canonicum, & dein Præpositum ejusdem Ecclesiæ huic Statuto, cujus observantiam juris jurandi Religione firmaverat, etiam post adeptam Cardinalatus dignitatem, annuatim obtemperasse ab anno 1672. usque ad annum 1688. Diversæ tamèn excusationes ad evitandam contraventionem subsequutam à prædicto tempore usque ad præsens adducuntur, quæ in rei veritate nihil relevant, & ipsummet D. Cardinalem Ecclesiæ Leodiensis potiùs manifestum Contemptorem, quàm ab illius Capitulo in prædicta declaratione fuisse contemptum, ostendunt.

41. Supervacuum in primis est quærere de viribus Statuti, pro cujus observantia contraveniens reperitur astrictus vinculo juramenti. *Gloss. in cap. cùm aliquibus in verb.firmitatem De rescript.in 6. Fagnan. in cap. cùm omnes num.*39.*&* 40.*de constit.* & intuitu Cardinalium, quibus ob culmen dignitatis oritur ex juramenti Religione maior obligatio, notat *Butrius in cap.sicut nobis num.*2.*de jur.jur.Rota coram Buratto decis.*758.*num.* 1. *&* 2. ultra quòd nefas esset ambigere de hujusmodi Statutorum validitate, quorum Venerabilem antiquitatem, non tam Ordinarii, quàm Legatorum Apostolicorum, & ipsius S.Sedis auctoritas, ab omni censura defendunt, quando solius Capituli potestas, & maximè accedente consensu Episcopi, ad ipsorum firmitatem sufficeret, ex *text.in cap.*2. *§.cæterum,& ibi Gloss.in verb.statutum De us.in 6.Abb.in cap.* 1.*num.*14.*de his, quæ fiunt à majori parte Capituli, Fagnan. in cap.cùm omnes* 37.*de Constitut.*& in puncto firmat *Rota in recent.decis.*20.*par.*3.

42. Multò

42. Multò minùs relevat Indultum san. mem. Clementis X. quia cùm respiciat dispensationem juramenti præstandi, & onerum subeundorum intuitu Præpositur æ, suffragari nequit juramento jam præstito pro oneribus anteà susceptis, ratione Canonicatus distincti à Præpositura. *cap. Pastoralis, ibique Gloss.de privileg. Abb.in cap.ad aures num.7.de rescript.Felin.in cap. postulasti sub eodem tit. num.* 2. quod idem subsequuta observantia, vera privilegiorum interpres, manifestè demonstrat, dum D. Cardinalis, tali Indulto non obstante, Statuti formam in hac parte, quæ Canonicalem residentiam concernit, personaliter, vel per Procuratorem adimplevit, sicut de observantia interpretativa docent communiter Doctores *in l.minimè,ff.de leg.& in cap. cùm dilectus De consuetud.*

43. Inutilitèr autem, ut supra dictum est, proponitur quæstio circa comprehensionem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium in hujusmodi Statuto, dum ipsemet Dom. Cardinalis in suprema illa dignitate constitutus, ipsius Statuti, tamquam Canonicus, observantiam juris jurandi Religione promisit, *cap.si verò* 8.*& cap.quanto* 18.*de jur. jur.* prout fuit semper ab omnibus Cardinalibus in eadem Ecclesia Canonicis inconcussè servatum, & ipsemet D. Cardinalis Bullionius religiosè servavit, donec ex indicto bello inter Germanos, & Francos, se tamquam foraneum, & extraneum, jure meritò, facto magis, quàm verbis declaravit sibi ipsi conscius, quòd persistens in servitio Christianissimi Regis, tamquam hostis publicus, & diffidatus Ecclesiæ, atque Principatus Leodiensis, nec debebat, nec poterat, tàm personaliter, quàm per Procuratorem aliquod ibidem habere commercium.

44. Cæterùm etiam in terminis generalibus Canonici Juris ratio postulat, ut S.R.E. Cardinales ab illis dumtaxat Statutis, & Ordinationibus exclusi censeantur, quæ sunt privilegiorum revocatoria, & odiosa, odio irrationabili, secùs si æquitati, & rationabilitati nitantur, juxtà praxim, de qua testantur *Gomez.in proæm. reg.Cancell.quæst.9.Card.de Luca De Jurisdict.disc.8.nu.6.Rota coram Ottbobono decis.*257. *per tot.*

45. Quinimò quidquid duriùs circà residentiam S. R. E. Cardinalium in propriis Ecclesiis decreverit antiqua Romana Synodus, de qua apud *Gratian.in cap.ex gestis* 2.*de Cleric.non residentibus*, illud sanè exploratum est, excusandos non esse, nisi, vel Summo Pontifici in Curia, aut extrà de ipsius mandato, publicis Ecclesiæ Universalis necessitatibus inserviant, ex unanimi traditione Canonistarum *in rubrica,& cap.cùm dilectus De Cleric.non residentib.* quod tamen judicio meo adhuc inexcusabile censendum esset in subjecta facti specie, dum sufficit sola per Procuratorem momentanea præsentatio, pro cujus facili adimplemento, neque necessaria absentia, neque aliud quodvis impedimentum legitimum dignam excusationem mereretur; unde de facto constat ex actis Capitularibus, tam Eminentissimum Dom. Cardinalem Bullionium, quàm alios Cardinales, licèt Episcopos, nempè Furstembergium, & Langravium Hassiæ, prout etiam Marchionem Badensem, ejusdem Ecclesiæ Canonicos, se per Procuratorem repræsentasse in festo S.Ægidii, non solùm quando ipsi actualitèr Romæ, annuente Summo Pontifice, morabantur, sed etiam de tempore Sedis Apostolicæ vacantis, non obstante quòd iidem Cardinales itineri se commisissent, vel actualitèr interessent Cardinalitiis Comitiis pro novo Pontifice eligendo, sicuti liquidò resultat ex temporum computatione de anno

no 1676. in quo Sedes vacavit à die 22. Julii, usque ad 22. Septembris, & anni 1689. in quo Sedes vacavit à die 12. Augusti, usque ad 6.Octobris. Siquidem præsentatio prædictorum Cardinalium, & singulariter Eminentissimi D.Cardinalis Bullionii legitur facta in eisdem annis per Procuratorem in festo S.Ægidii, quæ est dierum prima Septembris.

46. Demùm Eminentissimo D. Cardinali non suffragatur allegare nullitatem Capitularis declarationis circa ejus Foraneitatem, tamquam emanatæ eo non citato, neque servatis Judicii formalitatibus, & maximè dùm ipse jam reperiebatur in quasi possessione eligendi.

47. Etenim cùm à Capitulo fuerit inventus minus habens,& carens veste nuptiali, sine qua juxtà dispositionem Statutorum, tamquam foraneus reperiebatur, facto proprio inhabilis ad interveniendum ex electione facienda necessè non habuerunt Capitulares facti notorietatem forensibus cavillationibus involvere, sed licuit per viam notorietatis, & qualificationis procedere. *Gloss.in cap.si quis justo 46. in verbo admitti lit.F. de elect.in 6. cap.venerabilem 34.De elect.* & ibi *Glos. lit.A. cap.bona memoria 18. §. Licèt eodem tit. & in §. Contra ibidem*. Porrò excessus notorius examinatione non indiget. *Fermosin. in cap.bonæ memoriæ 51. quæst.1. num.23. in fin.de appellat.cap.Ecclesia Sutrina 23. de causa possess. & proprietat.* & maximè dùm Jus eligendi in hoc Capitulo non est fixum, & perpetuum,itaut semel admissus non possit ejici,seu non vocari, nisi causa judicialiter cognita; nam præsentatio successivè facienda in quolibet anno, facit vocalem si se præsentet, & Foraneum quoties non liquet de illius præsentatione; undè considerari non potest aliqua quasi possessio, dum defuit qualitas, ex qua ipsa possessio justificatur, prout docent communiter *Pragmatici penès Posth. de manutent. observat.33. num.25. & seqq.* neque subsecutæ Electioni nocere potuit extrajudicialis appellatio, quæ dicitur ab eodem Eminentissimo D. Cardinali interposita à prædicta declaratione incapacitatis, & cæteris actibus; Etenim explorati Juris est, appellationem extrajudicialem non suspendere electionem, sed dumtaxat eam retractare, quatenùs actus à quo fuit appellatum justum gravamen contineat, ex *gloss. magna in cap.non solùm De appellat. in 6.*quam probat, & sequitur *Abbas in cap. cùm nobis olim sub num.8.de elect.Joannes Andreas in cap. quia propter 28. de elect. vers.sed opponet. Barbos. in cap.cùm inter 21.num.3.eodem tit.*

48. Corruit itaque juxtà hucusque allegata fictitia moles hujus mendicati contemptus; Primò quia ineptè spretum se dicit, qui citrà culpam Capituli interesse nequibat Electioni; Secundò quia cadere non poterat contemptus erga illum, qui ad mentem Statutorum ex proprio defectu reperiebatur inhabilis ad ferendum suffragium. Sed ut claudatur os injustè conquerenti de sibi illato contemptu, concludendum est, Capitulum Leodiense, stantibus facti circumstantiis, & qualitatibus non solùm potuisse, sed debuisse habere Eminentissimum D.Cardinalem pro Foraneo, & alieno, illumque arcere à functionibus Capitularibus; etenim quamvis declarando D.Cardinalem pro Foraneo, solam Statutariæ controventionis causam expresserit, gravioribus omissis, tamquam superfluis, aut quia sic decebat, nihilominùs nunc in hoc Judicio contentioso, ubi cuilibet permittitur ad propriam defensam variis, & etiam contrariis exceptionibus uti, cogitur Scribens pro veritate urgentiores causas inquirere, ex quibus ultrà jam allegatas silet omnis ratio jactati contemptus.

49. Cer-

49. Certissimi sanè Juris est, illos dumtaxat vocandos, & admittendos esse ad Electionem, qui possunt eidem commodè, & absque periculo interesse, juxtà punctualem decisionem *textus in cit.cap.quòd sicut* 28. *de elect.* in illis verbis: *Si tamen sine periculo potuerint convocari*, & ibi *Gloss. litt.D. in verbo sine periculo, cap.quia propter* 42. §. *statuimus ibidem*, præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, & ibi *Gloss. in verbo commodè*, determinans non esse vocandos, si commodè, & sine periculo vocari non possunt, quod idem confirmant *text.in cap.cùm in Ecclesia* 33. *De prœbend. & dignit.in 6.& in cap.si quis* 46. *De elect.eodem lib.*ibi: *In Electionis negotio, neque commodè interesse*: & hæc est communis sententia omnium Scribentium, quorum aliquos cumulat, & sequitur *Passerin.in suo novissim. tractat. de elect. cap.*11.*quæst.*5.*num.*33.

50. Illud pariter ex præallegatis Constitutionibus unanimi Scribentium consensu receptum est, Jus Canonicum in præallegatis verbis *commodè,& sine periculo*, prospicere voluisse principaliter indemnitati ipsius Ecclesiæ viduatæ, sicuti post *Ostiens. Panormitan. Archidiaconum, Ancharan. Silvestr. Tabien. Barbos.& Lavorium*, tradit *Passerin.loco sup.citato*, quibus addo *Abb. in citat. cap.quia propter num.*5. *Imolam num.*6.*Bald.in cap.cùm inter il secondo num.*2. *De elect.Butrium in d.cap.quod sicut num.*24.

51. Cùm hæc de Jure ità se habeant, facilè erit bono, & æquo Judici, sine aliqua hæsitatione arbitrari nō potuisse, Capitulares in illo rerum Statu, in quo reperiebatur Ecclesia, & Principatus Leodiensis, non solùm *commodè, & sine periculo*, sed quod magis est, nisi *cum inevitabili incommodo,& maximo periculo* vocare, & admittere Eminentissimum D.Cardinalem Bullionium ad Electionem Episcopi, & Principis Leodiensis. Siquidem, prout supra annuebam *num.*36. attento bello jam tunc vigente, cùm fuissent ab Imperatore, & Principibus confœderatis omnes Christianissimi Regis Subditi, adhærentes, & fautores pro hostibus Imperii publicè, & solemnitèr denunciati, Capitulares ipsi vocando, & admittendo intrà propriam Civitatem Ministrum, Officialem, Amicum, & Familiarem Christianissimi Regis, bellum actualiter ipsimet Civitati Leodiensi inferentis, pro inimicis, & rebellibus proprii Principis, & Patriæ libertatis habendi fuissent per ea, quæ in hac materia recensent communiter *Feudistæ*, inter quos *Scrader. de feud.part.*9.*cap.*5.*nu.*23.*Rosentall.cap.*10.*conclus.*12. *num.*14. & 31. & in punctò, licèt in debilioribus terminis, videlicèt propter bellum, ex quo fieri nequeat de facili vocatio, docent relati per *Passerin.cit.cap.*11.*sub nu.*33.*Abb.in cap.coram* 35.*num.*3.*de Elect. Bald.in cap.cùm inter* 18.*num.*2.*sub eodem tit.Fagnan.in cap.cùm ex injuncto De nov.oper. nunciat.*& in specie Leodiensis Ecclesiæ probat *Cardinalis de Luc.disc.*53.*num.*9.*& seqq.sub tit. de Regal.*

52. Augebatur periculum, & incommodum ob seditiones, & tumultus, ex sola ejusdem D.Cardinalis præsentia inevitabiles, dum Leodiensis Civitas à confœderatis Militibus custodiebatur, qui Virum Inimici, & Potentissimi Regis Subditum, ipsis invitis, & renuentibus, nulla publica securitate munitum, suspectum, & invisum habuissent; undè illius persona magnam in Urbe commotionem excitasset, renovata maximè apud Militares animos semper acri memoria, quòd ejusdem Dom. Cardinalis Domus Bullionensem Ducatum retineret, ad Ecclesiam, & Principatum Leodiensem spectantem, pro pretio in

bellum Sacrum erogato, olim invictissimo Duci Gottofredo Bullionio, de quo plenè illorum temporum publica monumenta testantur, cujus Juris novissimè factam solemnem protestationem legimus ab Episcopo, & Canonicis Leodien. in fœdere Neomagensi *artic.* 28.

53. Si prædicta, pluraque alia cunctis notoria, oculis, & menti judicantium subjiciantur, nullus dari potest casus, in quo congruentiùs abstinere potuerint, & debuerint Capitulares ab alicujus ex vocalibus convocatione, quotiès ad mentem Sacrorum Canonum ea commodè, & sine periculo fieri nequit, undè insimul silere debeat omnis suppositi contemptus quærela; nam is, qui Jure publico utitur, non videtur aliquid injuriæ faciendæ causa peragere. *Ulp. in l.* 13. *ff. de injur.* nam injuria ex affectu facientis consistit. *l.* 3. *§. fanè, ff. eodem tit.* & quidquid Reipublicæ servandæ causæ, ita necessitate cogente, fit, etiamsi ad contumeliam alicujus pertineat, quia tamen non ea mente fit, ut injuria fiat, sed ut publicæ securitati consulatur, cessat omnis iniuriarum, seù contumeliæ actio, sicut monet *Paul. Jur. Consult. in l. quod Reipublicæ* 33. *ff. eodem tit.* Salus enim Populi, ut inquit Cicero, extrema lex est.

54. Hanc veritatem fassus est Eminentissimus D. Cardinalis, dum in quadam Scriptura, Typis impressa, contra Electionem Serenissimi Principis, tentans *in §.* 7. evadere dispositionem Statutorum Capituli Leodiensis in ordine ad annuam præsentationem faciendam in festo Sancti Ægidii, allegat, & asserit fuisse se impeditum de jure, & de facto ad comparendum in prædicto Capitulo Sancti Ægidii, tàm per se, quàm per Procuratorem, stante bello, quod in illis partibus viguit; si igitur putat D. Cardinalis potuisse, & debuisse, tàm de Jure, quàm de Facto abstinere, pendente bello, à se præsentando Leodii, tàm personalitèr, quàm per Procuratorem, undè jure meritò existimat, sic legitimè impeditum, Capitularis Statuti formam non contempsisse, cùm non teneretur aliquem, & multò minùs propriam personam Hostium ferocitati, atque publicæ diffidationis contraventionibus exponere: aut ne aliquam suo Christianissimo Regi de se ipso quamvis levem suspicionem præberet, contra propriam emanati Judicii conscientiam, nunc conqueritur se fuisse à Capitulo contemptum, ex eo, quòd iisdem, & majoribus causis durantibus, non fuerit vocatus ad Electionem Episcopi, & Principis Leodiensis; Siquidem ex tali vocatione maiora pericula eidem Ecclesiæ, atque Principatui imminebant.

55. Ex his omnibus in unum congestis, satis emicat Justitia, & veritas hujus dignissimæ Electionis, celebratæ in personam Serenissimi Principis, cujus confirmationem, nec denegandam, nec differendam, ex indubitatis in utroque Jure fundamentis existimo.

GEORGII

GEORGII DE FIRMANIS

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS, ET FACTI

Super puncto contemptus.

1. PRoduximus Statutum authenticum, conforme Statuto per Pium IV. approbato. *Summ. præsenti num.* 1. & illud in copia simplici repertum in Urbe dedimus. *in Summ. super oppositionibus num.* 1. *& Summ. præsenti num.* 2. Et in utraque lectura verificatur foraneitas ad sensum explicatum à consuetudine attestata per Capitulum, ob solum defectum S. Ægidii. *Summ. super oppositionibus num.* 12. *litt. A. & Summ. præsenti num.* 3. *litt. D.* super quo standum est testimonio illorum de Collegio. *Bart.* in puncto *in l. in tantum, ff. de rerum divis.* & est sensus, quem legaliter habet Statutum virtute efficacis particulæ *alioqui*, super qua rogamus videri *Bart. in l.* 1. *ff. de condit. & demonstr. num.* 11. Et ultra foraneitatem, ob impedimenta facti, Eminentissimus non poterat intervenire personaliter, ut ipsemet Eminentissimus recognoscit in protestatione, & in literis. *Summ. præsenti num.* 4. Et è contra Capitulum, quod tanquam membrum Imperii acceptaverat Legem, per quam via facti damna, & pericula passurum erat, non poterat admittere neque Personam, neque Procuratorem. *Summ. num.* 5. *litt. N. O. T. & Z.* Ideoque Eminentissimus non potest dici contemptus, tum ratione Statutaria, tum ratione Canonica, incommoditatis, & periculi Eminentiæ Suæ, & Capituli.

2. Foraneitas convincitur, quia se non repræsentavit in S. Ægidio, ut non negatur, & *Summ. super oppositionibus num.* 7. & non resedit physicè, ut fatetur, nec per Juris fictionem, ut ostendetur; Adeoque intrat Statutum: *pro foraneo habeatur. Summ. præsenti num.* 1. *litt. D. & num.* 2. *litt. E. & propterea non habet vocem. dicto num.* 1. *litt. F. & H. & num.* 2. *litt. L. & O.* absque eo, quòd relevet carentiam voci esse sub titulo de Capitulis, & amissionem fructuum sub titulo de residentia; quia non perceptio fructuum stat augmentativè ad foraneitatem, ibi: *nec ullus omninò fructus, &c.* & una pars Statuti, sicut una lex, explicat aliam, & fructus Canonicatus nunquam percepti fuerunt durante bello, ut gratis exadverso asseritur.

3. Tota inspectio reducitur ad Breve Clementis X. *Summ. exadv. nu.* 15. & illius vigore nihil ampliùs prætendi potest, nisi per Juris fictionem, quòd ultrà Præposituram expressus esset etiam Canonicatus; At quoniam ob non expressum Juramentum jam præstitum, Indultum respectu Canonicatus remanet subreptitium. in puncto *Rota coram Duran. decis.* 5. *num.* 8. non obstante, quòd si expressisset, Papa concessurus crederetur. *Fagnan. in cap. super litteris num.* 31. *de rescript.* respectu Canonicatus non potest haberi pro residente, præsertim quia cùm obstaculum esset quid facti, non possit censeri sublatum per

per derogationes, quæ tollit solùm obstacula juris, non autem impedimenta facti, nisi narrentur. *Fagnan. in cap.nonnulli num.39.de rescript.*

4. Hinc non recurratur ad privilegia Ordinis Cardinalitii, ad defectum potestatis in Statuentibus, & ad Juris repugnantiam; quia Statutum non est contra Jus, sed augumentativum Juris, favore servitii Ecclesiæ: & quomodocumque sit, Juramentum præstitum ab Eminentia Sua. *Summ. super oppositionibus num.4.* est obligatorium vigore pacti conventionalis, ut satis demonstravimus in præteritis, pro quarum reassumptione supplicamus ex *Fagnano*, & per eum deductis *in cap.cùm omnes De Constitut.num.39.*

5. Multòque minus opitulatur, quòd Statutum loquens per verba: *quicumque volet*, dicendum sit, esse voluntarium, ac propterea non obstare proferendo suffragio, quia certè est voluntarium, sed eo modo quo Symbolum S. Athanasii conceptum per eadem verba: *quicumque vult salvus esse*, quæ nempè talis est, ut alioqui pereat, & hìc, *ut alioqui pro foranco habeatur*; Cùmque hodiè constet de foraneitate quoad merita, quæ respiciunt ordinatoria, non indigent responsione.

6. Sed ponit falcem ad radices dispositio Sacrorum Canonum; Itaut non debeamus fastidire Eminentissimos Patres in punctis, & vocabulis, & præbere pabulum Adversariis pro dilationibus, prætextu Statutorum, quando, præscindendo à Statutis, constat aliundè Eminentissimum Bullionium non posse dicere de contemptu, scilicet ex quo Capitulum non poterat commodè, & sine periculo admittere Eminentissimum, neque ejus Procuratorem, ut non potest controverti, non obstante quòd Capitulum allegaverit semper foraneitatem, quia factum pro summo respectu Eminentiæ Suæ, non est detorquendum in damnum Capituli, præsertim quando, licèt cum summa modestia, significavit Eminentiæ Suæ non obstare solam foraneitatem, ut *in Summario Memorialis contra prætextus.*ibi: *propter etiam alias rationes uberiùs postmodum deducendas, & ubi opus insinuandas.*

7. Et quatenus Capitulo non liceret, quod omnibus licet in secunda, ac tertia instantia: *non deducta deducam, non probata probabo*. Certè non sunt angustata Jura Serenissimi Electi, qui potest omnia deducere pro tuenda electione, & jure sibi quæsito; Et deducit incommoda, & pericula Ecclesiæ pro excludenda prætensione contemptus.

8. Capitulum usque de mense Octobris anni 1689. una cum Episcopo, tanquam membrum Imperii, & propter fœdus initum cum Imperio, acceptavit, & admisit tanquam legem Edictum Imperii. *Summ. præsenti num.5.litt.A.* Tali Edicto sub pœnis gravissimis realibus, & corporalibus. *litt.T.* & degradationibus familiæ. *litt.Z.* prohibetur admittere Oratores, Ministros, Servitores, aut Nationales Gallos. *litt. N.* neque per paucos dies. *litt. T.* Imò neque in Collegiis, Claustris, aut Communitatibus. *litt. O.* prohibito etiam omni prorsùs commercio, correspondentia, & litteris. *litt.S.*

9. In his terminis quicquid sit de Jure, certè in facto, & de facto, seu ratione facti, Capitulum non poterat admittere Eminentissimum Bullionum ratione Nationis, & quia munitus amplissimis facultatibus, quæ eum constituebant Summum Ministrum, ut ex literis Eminentiæ Suæ. *Summ.præsenti n.6.* quia contravenisset Edicto. *litt. N. O.* & timere poterant ne via facti exequerentur comminata. *litt. T. & Z.* qui timor est justus, & cadit in Viros Constan-

ftantes, ftante præfertim exemplo Canonicorum,de quorum infortunio difplicet ipfi Eminentiffimo in fua proteftatione: Et eft adeò verum, ut ideò Eminentiffimus vellet Paffa-portus à fœderatis, *ut in Summar. fuper oppofitionibus num.* 8. quia cognofcebat illum Capituli non fufficere, quòdque Capitulum non poterat fe exponere damnis, & periculis folo fuo Paffa-porto,ex infrà confiderandis.

10. Non obftat admiffio Canonici Poitiers, quia ifte eft Leodienfis, perfona privata, nullum habens minifterium, & non oftenditur, quòd ullum præftiterit Juramentum, & cujus qualitatis: dum, quatenus fit ratione habitationis, hoc non eft de Juramentis Edicto prohibitis. *Summ.d.num.5.litt.Q.* & poterat eo non obftante reverti, & admitti in patria, ut Galli domiciliati reverti poffunt in Gallias, qui non poffunt dici fequuta fervitia contraria.

11. Et magna eft differentia à nativo Leodienfi, & perfona privata, ad perfonam fupremi gradus, cum munere perpetuo in Aula, venientem ab Aula, ut in ejus proteftatione, & munitum inftructionibus, & facultatibus pro neutralitate, mittendis, & dimittendis militibus. *Summ.præfenti num.6.* quæ præfeferunt quamdam Plenipotentiam, ac proindè per illius admiffionem, Capitulum timere poterat, quòd fe conftituebat in gravi periculo de damnis propriis, & Ecclefiæ per viam facti, quia admiffioni in Civitate obftat. *litt.N.* in Collegio,feu Communitate. *litt.O.* & pro neutralitate. *litt. X.*

12. Nihil relevat, quòd Sede vacante fumma poteftas refideat penès Capitulum, quia verum eft; fed etiam eft verum, quòd Sede vacante non poteft immutare Siftema in materiis graviffimis, nec præbere motiva, ut prætextu contraventionis patiatur Capitulum, & Ecclefia, & domeftici ejus, & Amici quærant nodum in Scirpo, juxta dictum Archidiaconi *in Canone confequens diftinct.* 11. & fe, & Ecclefiam exponerent evidentiffimis periculis facti.

13. Undè impoffibile eft, quòd Innocentius III. *in cap. quod ficut* in verbis *fine periculo*: & idem in Concilio generali relato *in cap.quia propter* in verbo *commodè De electione*, fub quibus verbis Canonîftæ exemplificant de incommodis, & periculis levioribus, non intellexerint etiam de præfentibus, quæ funt de graviffimis, & quorum confiderationem relinquimus altiffimæ comprehenfioni EE. VV. quoniam in his cafibus,ad effectum excludendi contemptum,non folùm confiderantur impedimenta Juris, fed etiam impedimenta facti, prout eft impedimentum peftis, quod eft quid facti, & in quo cafu quicumque venire vellet à loco infecto, feu fufpecto, nullatenus admitteretur, quia ea admiffione fufpicio contagionis. Pari modo in præfenti contingentia, talis admiffio tantæ perfonæ graviffimas parere potuiffet fufpiciones, & pati potuiffent Capitulum,& Ecclefia per viam facti maxima incommoda.

14. Pari modo pericula, & incommoda facti timenda erant ex admiffione mandati Procuræ,tàm à parte Canonici, qui mandatum acceptaffet, quàm à parte Capituli fi admififfet, dum Eminentiffimi Patres, qui præfident Urbi, & Orbi, & quibus extrinfeca, & intrinfeca innotefcunt, benè poffunt reflectere, quòd ante ufum prætextu correfpondentiæ, & contraventionis. *litt. S.* Se exponebat periculis facti, & poft ufum majus periculum facti propter eventum, quæ etiam confideranda funt refpectu Capituli,fi admififfet.

15. Sed hanc difficultatem facti impoffibilitatis inveniendi qui fe voluiffet onerare mandato Procuræ,agnovit optimè ipfemet Eminentiffimus, dum

etiam

etiam pro intimanda protestatione sciebat non posse Leodii invenire Notarium, ideoque transmisit ad ipsum Capitulum, illudque rogavit, ut intimationem disponeret, prout ex litteris Eminentiæ Suæ. *Summario num.4.*

16. Cæterùm quatenus aliquis Canonicus potuisset acceptare, reflecti supplicamus ad *cap. si quis justo, §. Porrò De Electione in sexto*, ubi judicium Electivum Procuratoris debet esse uniforme proprio, atque an Eminentissimus in circumstantiis notissimis fuisset aliter ordinaturus.

17. Et adhuc figurato per impossibile, quòd inventus fuisset Procurator, & verificari potuisset exercitium Procuratoris, dicimus stetisse per Eminentiam Suam quominus miserit, non obstante præcedenti declaratione foraneitatis, quia Capitulum non habuit suum judicium pro irreformabili dum exhibuit se promptum ad examinandas ulteriores rationes Eminentiæ Suæ, si scripto misisset, ut rogabat, protestando: *Itaut nequaquam Nobis imputari possit, quòd illa, ut innuere videtur, inaudita, hocce in negotio procedamus. ut ex litteris in Summario super oppositionibus num. 14. §. Sed.*

18. Undè stetit per Eminentiam Suam quominus melius examinaretur, vel quia non transmisit ulteriores rationes, vel quia in tractatione tot dierum nunquam recurrit ad Nuntium Apostolicum ibi proximum. Undè per eum stetit, quominus mitteret Procuratorem, & ideò facto suo non mittens, non potest dicere de contemptu: Et multò minùs ubi contemptus tollitur à ratione Canonica, *commodè, & sine periculo.*

19. Præmissa superabundant quoad Comitem de Rechen, pro cujus parte exhibita fuit procura, data in Castelletto Parisiorum, nisi addamus eum esse nominatim proscriptum ab Imperio.

20. Cæterùm quoad aliam facti super electione, & eligibilitate, nihil deducitur, quod indigeat responsione, & non sit sublatum in antecedentibus reassumendis.

ALOYSII

ALOYSII MANSI,

ET

HIERONYMI PALMA

NEPOTIS,

ADVOCATORUM, AC PATRICIORUM LUCENSIUM

ALLEGATIO

Super puncto contemptus prætensi ab Eminentissimo Domino de Bullione.

1\. COnfirmationem electionis ad Episcopatum, & Principatum Leodiensem, factæ à Capitulo Cathedralis de persona Serenissimi Principis Josephi-Clementis, ex Ducibus Bavariæ, retardare non potest oppositio Eminentiss. Principis D. Cardinalis de Bullione, qui uti Canonicus, & Præpositus præfatæ Ecclesiæ Leodien. à tali electione uti nulla, & attentata appellavit, & ejus nullitatem prætendere desumit ex eo, quòd ipse uti Præpositus, & sic unus ex Canonicis præfatis, non fuerit ad electionem admissus; & ideò ejus contemptus cum subsequenti reclamatione irritam reddere valeat hujusmodi electionem, cùm de Jure Canonico videatur indubitatum magis in electione nocere unius contemptum, quàm multorum contradictionem. sunt *text. in cap. quod sicut* 28. *& in cap. bonæ memoriæ* 36. *De elect.* & ibi scribentes, *Lanc ellott. institut. Canon. lib.* 1. *tit.* 6. *de elect. §. nam cùm viduata*; sunt etenim plurima, quæ hujusmodi oppositiones de medio tollunt, & omninò resolvunt.

2\. Sed priusquam id fiat, opus est præmittere, electionem factam à Capitulo aliquo ex vocalibus non vocato, & contempto, non esse nullam, nec invalidam, sed validam, & legitimam; irritari tamen ipso vocali contempto opponente, ut probatur per *Tex. in cap. bonæ, & in cap. Ecclesia il secondo De elect.* & optimè declarat *Joannes Andreas in cap. quia propter nu.* 28. *& Abbas nu.* 12. *De elect. & electi potestate. Lavor. de elect. cap.* 17. *num.* 17. *Barbosa De jure Eccles. lib.* 1. *cap.* 119. *num.* 115. *Fagnan. in cap. quia propter num.* 38. *De elect.* latè *P. Passerin. de elect. cap.* 11. *num.* 118. ubi plures cumulat.

3\. Quod confirmatur ex eo, quòd consuetudine validè introduci potest, ut absentes, etiam in Provincia existentes, non citentur, nec vocentur, licèt contraria consuetudo, quòd etiam absentes in loco remoto vocentur, nullo

modo

modo subsistat, ut latè docet *Panormitan.in cap.coram De elect. Jo: Andreas in cap.cùm inter num.6.de elect.Miranda in manuali Prælatorum tom.2.quæst.23. artic.6.conclus.2.* quem refert, & sequitur *Barbosa De univers. jure Eccles.lib. 1.cap.19.num.89.* idem *Barbos.in cap. coram 35.de elect. Fermosin. ad cap.cùm omnes 6.quæst.2.num.27.de constitut. P.Passeran.de elect. cap.11. nu.13.* ubi ex *decis.14.Putei* dicit sufficere decem annorum spatium, *D.Ludovisius Engel. de elect.& electi potestate par.1.lib.1.tit.24.num.11.*

4. His igitur præmissis, quæ multum conferunt pro comprobatione eorum, quæ infra dicenda sunt. Primo loco dicitur, Eminentissimum Dominum Cardinalem de Bovillon non posse asserere in hujusmodi electione se cōtemptum: & ideò pro illius annullatione instare, ex eo, quòd cùm in festo Sancti Ægidii ad formam Statuti Capitularis, cujus observantiam ipsemet juravit, nec se in Capitulo personaliter præsentaverit, nec mediante suo legitimo Procuratore, ideò effectus fuit foraneus, & extraneus: & ideò ex eodem Statuto incapax vocis activæ in electione etiam Episcopi, ut in eodem Statuto litteraliter continetur.

5. Certum autem de jure est, quòd valet electio facta non vocatis illis, qui sunt inhabiles ad eligendum, ut post *Barbos.in cap.2. de postul.Prael.*dixit *Fermosin.in cap.illa 31.num.11.de electione.*

6. Nec pro evitando hoc efficacissimo fundamento recurri valet ad dispensationem concessam eidem Eminentiss. Celsitudini Suæ per Clementem X. Summum Pontificem, quando fuit electus ad Dignitatem Præpositi in præfata Cathedrali Ecclesia Leodien.

7. Quia dispensatio Apostolica, casum hunc comparitionis per se, vel per Procuratorem in festo Sancti Ægidii, nullo modo comprehendit; Nam ea continet quidem dispensationem ab obligatione residentiæ, ac derogationem statuto ordinante privationem Præpositruæ in casu assumptionis ad Cardinalatum: nullo autem modo nec loquitur, nec comprehendit, aut dispensat ab obligatione comparendi vel per se, vel per Procuratorem in festo S. Ægidii; Undè, cùm versemur in dispensatione, & derogatione statutorum dictæ Cathedralis Ecclesiæ, stricta est sumenda interpretatio. *Corrad. de dispensat.lib.1. cap.5.num.28. Barbos.vot.58. num.9. & 10.* cum pluribus aliis cumulatis per *Justum* nostrum Civem *in suo moderno tractatu De dispensat.lib.1.cap.2.n.16. & num.17.Rota decis.18.num.15.par.19.*

8. Nec replicatur, quòd eo ipso, quòd Eminentissimus Dominus Cardinalis fuit dispensatus ab onere residendi, censeatur etiam dispensatus ab obligatione comparendi per se, vel per Procuratorem in festo Sancti Ægidii; in facto etenim, & in jure tollitur replicatio.

9. In facto, quia statutum duo distinctè, & copulativè requirit, Unum scilicèt residentiam, alterum comparitionem per se, vel per Procuratorem in festo Sancti Ægidii. Undè cùm agatur de duabus qualitatibus, seu requisitis omninò distinctis, & separatis, de uno ad alium inferri non potest.

10. In jure, quia tantum derogatum, & concessum censetur, quantum dictum, aut expressum, aut de necessitate infertur, exclusa omni extensione. *Rota coram Coccino decis.2283. num.102.& coram Bichio decis.558. num.32. & coram Celso decis.216. num.9. & decis.258.num.3.par.18.tom.1. & dec.18. num.16. par.19.* Undè dispensatus, ut residere non teneatur, non censetur di-

spen-

ſpenſatus, ut in caſu non reſidentiæ poſſit percipere fructus: nec diſpenſatus ad obtinendum, cenſetur diſpenſatus ad retinendum, quamvis ſit quid minus. Sic pariter diſpenſatus ad Archiepiſcopatum non cenſetur diſpenſatus ad Epiſcopatum, licèt ſit idem ordo, ut hæc, & plura alia ſimilia adducit *Juſtus dicto tract. de diſpenſat. lib. 1. cap. 2. num. 30. 31. & 32. & ſeqq. uſque ad num. 52.* & plures allegat concordantes, & eam efficaciſſimam, & ad propoſitum noſtrum ſatis opportunam adducit rationem, quòd ſcilicèt ſunt res inter ſeſe diverſæ, diſpenſatio una ex eis facta non extenditur ad aliam, quamvis ſimilem, etiamſi eadem, vel major ratio adſit; Undè intrat concluſio, quòd tot requiruntur diſpenſationes, quot ſunt vincula, exemplo ducto à vincto duobus catenis, quarum una ſublata remanet altera, ut poſt *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 13. num. 84.* dixit *Rota dec. 262. num. 4. par. 15. recent.*

11. Hæc autem omnia, licèt ex ſe ſatis clara, in caſu præſenti ex duobus videntur reddi indubitata.

12. Unum eſt, quòd in proœmio conceſſæ diſpenſationis, à quo deſumitur cauſa finalis. *Rota coram Royas deciſ. 199. num. 2. & coram Ottbobono dec. 229. nu. 15. & nu. 16. & in Urbevetana fideicommiſſi Mercurii* 10. *Maji* 1690. *coram R. P. D. Urſino*, dicitur: *Tu verò ratione Cardinalitiæ, qua fungeris dignitatis, præmiſſa ſervare, ac propterea juramentum de illis ſervandis præſtare nequeas, cupiaſque, &c.*

13. Ex quorum verborum tenore manifeſtè colligitur, Pontificem intellexiſſe ipſum diſpenſare ab iis, quæ erant incompatibilia cum Dignitate Cardinalitia, prout erat reſidentia; cùm Cardinales, tanquam Collaterales Pontificis, apud ipſum reſidere teneantur.

14. Comparitio autem in Capitulo in feſto Sancti Ægidii ſaltèm per Procuratorem, nullo modo eſt incompatibilis cum Dignitate Cardinalitia, undè de hoc nec ſit mentio in Brevi diſpenſationis, nec comprehenditur, aut continetur ſub ratione ejuſdem; undè nec tacitè, nec expreſsè dici poteſt eidem fuiſſe derogatum.

15. Alterum eſt, quòd ipſe Eminentiſſimus Dominus Cardinalis de Bovillon per plures annos, non obſtante præſato Brevi diſpenſatorio, comparuit in Capitulo in feſto Sancti Ægidii mediante ſuo Procuratore; undè quatenus aliquid adeſſet dubii, prout non eſt, ex obſervantia ſubſecuta optimè declaratur quid fuerit conceſſum. *Rota coram Celſo deciſ. 7. num. 6. & coram Bichio deciſ. 244. num. 31.* ubi, quòd ſufficit obſervantia ad declarationem Indulti deduci ex unico actu, quod, & confirmat eadem *Rota in deciſ. 212. num. 38. & 39. par. 17.*

16. Undè attenta diſpoſitione præfati ſtatuti, cujus obſervantiam juravit ipſemet Eminentiſſimus Princeps, quando à principio ad reſidentiam Canonicatus admiſſus fuit, de quo juramento jam ſuſcepto dum erat Cardinalis, nec de dicto ſtatuto fuit aliqua mentio facta in precibus Pontifici porrectis, clarum videtur eidem in electione etiam Paſtoris vocem non competiiſſe, cùm etiam, ſemota ejus acceptatione, & juramento, Capitulum ſtatuere poſſit, quòd Canonicus in aliquo caſu vocem in Capitulo non habeat, ut ex *Covarruv. lib. 1. cap. 17. num. 7. verſic. qua ratione*, dixit *Rota deciſ. 20. num. 7. verſ. jus enim non reſiſtit par. 3. recent.*

17. Nec opponi potest de dispositione *textus in cap. in Genesi 55. de elect.* ubi deciditur nullitas electionis, & eadem irritatur, ex eo, quòd duo ex Canonicis non fuerint admissi ad dandam vocem. Tum quia in dicto *textu* plura concurrebant, quæ electionem ipso jure nullam reddebant, etsi ignoranter, quòd major pars Capituli non consenserat in electum, sed solùm majorem partem vocum habuerat comparatione minorum, ut colligitur ex principio dicti *textus*.

18. Tum quia communiter Canonistæ tenent, quòd sufficit ex post probari, & justificari Canonicum, qui ad electionem non fuit admissus, vocem non habere. *Lavor. de elect. tit. 4. cap. 17. num. 7. Barbosa ad cap. 2. num. 4. in fine De postulat. Prælat.*

19. Tum quia in casu nostro nullo modo applicantur verba dicti *textus*, quæ sic se habent: *Quia utrum G. & H. de quibus Adversarii referunt quæstionem, in electione vocem habuerint, tractatum non extitit, neque discursum.*

20. Quoniam plenè de hoc fuit, antequam ad electionem procederetur, tractatum in ipso Capitulo, & res accuratè examinata, attentè, & protestationibus factis pro parte dicti Eminentiss. Cardinalis, & ei oblata commoditas jura sua deducendi: & tandem, & omnibus rectè perpensis, ac auditis sententiis insignium Virorum, & præcipuè Academiæ Lovaniensis, fuit per Capitulum declaratum, ipsum admitti non debere ad hujusmodi electionem.

21. Et licèt regulariter videatur ad Confirmatorem spectare cognitio, an Canonicus admitti deberet ad electionem: Id tamen procedit post electionem factam, ad effectum videndi, an talis Canonicus legitimè dicere valeat se contemptum, & irritationem electionis postulare; secùs autem quando de ea re agitur ante electionem, quia tunc hujusmodi cognitio, & declaratio spectat ad Præsidentem ipsi Capitulo, unà cum ipso Capitulo, ut benè inter unum, & alium casum distinguit *P. Passerinus De elect. cap. 11. De vocandis ad electionem num. 34. vers. verùm hic mihi distinguendum.*

22. Nec ex eo, quòd à tali declaratione Capituli fuerit per dictum Eminentissimum Dominum Cardinalem appellatum, dici potest attentata electio subsequuta, ut asseritur in appellatione ad Sanctam Sedem, interposita post electionem per dictum Eminentissimum Dominum Cardinalem.

23. Tum quia in hujusmodi re extrajudicialiter fuit processum; Undè appellatio in his terminis non suspendit electionem, nec causat attentata. *Jo: Andr. in cap. quia propter 28. col. 10. de electton.* ubi hæc habet: *Sed oppones: quicquid post appellationem legitimam fit, revocandum esse, de appellat. cap. cùm causam,* dicit *Innocent. in judiciis id locum habere, ubi post appellationem definit Judex esse; secùs in extrajudicialibus, ut hic, ubi non debet quis omittere propter alterius appellationem etiam justam, quin utatur jure suo,* latè plures decisiones Rotales referens *Gonzal. ad regul. Cancellar. regul. 8. glossa 9. §. 1. num. 27. Barbosa in cap. cùm inter 21. num. 3. de elect. & electi potestate, Tondut quæstionibus, & resolutionibus Benefic. par. 1. cap. 7. num. 1.*

24. Tum quia, quando quis procedit uti Collator, & Elector, non uti Judex, tunc nullo modo datur appellatio, nec causantur attentata. *Gonzal. ad regul. Cancellar. d. cap. 9. num. 36. Fermosin. in cap. bonæ memoriæ 51. quæst. 1. num. 23. in fine De appellat. Barbos. vot. lib. 1. vot. 4. num. 54.*

25. Tum

25. Tum quia, cùm periculum esset in mora, cùm elaberetur tempus triũ mensium præscriptum ad eligendum, tunc talis appellatio nullo modo suspendit, nec impedit electionem, maximè, dum in ea facienda concurrit major pars Capituli, ut conciliando contrarias sententias *Innocent.* & *Hostien.* distinguit *Jo: Andr. in cap. quia propter col.* 10. *vers. harum opinionum quælibet De elect.*

26. Secundo loco principaliter excluditur contemptus Eminentissimi Domini Cardinalis, qui prætendit desumi ex ejus non vocatione; quia de tempore secutæ vacationis, & forsan tempore quo fuit præcisa dies electioni destinata, ipse erat in Gallia, & sic extra Provinciam, undè non erat vocandus. est *textus in cap. etiam* 35. *gloss. in cap. cùm inter universas* 18. *in litt. C. in verbo remoti, & in cap. in Genesi* 55. *litt. E. in verbo de consuetudine De elect.* & super dictis Juribus communiter scribentes.

27. Parum relevante, quòd posteà se approximaverit, & de tempore electionis esset in terra, seu Civitate Huyensi, non solùm de Provincia, sed de Diœcesi Leodiensi.

28. Quoniam satis est, quòd non fuerit in Provincia de tempore vacationis, & determinationis temporis pro electione, quia si ex post supervenit, non est vocandus. *Innocent. in cap. quia propter num.* 10. *versic. item si fuerit De elect. Joannes Andr. in d. cap. quia propter col.* 9. *ad medium, versic. quo in casu convent. De elect. & electi potestate.*

29. Nec dicatur de tempore electionis, & paulò ante, Eminentissimum D. Cardinalem apud Capitulum Leodiense institisse pro salvo-conducto, & admissione ad scrutinium, & electionem.

30. Hæc etenim instantia respicit rem omninò diversam, de qua inferius tractabitur; Quo enim ad præsentem rem, in qua agitur de prætenso contemptu, attinet, hujusmodi instantiæ eò fortiùs excludunt necessitatem vocationis dicti Eminentissimi Principis, cùm demonstrent ipsum de morte Episcopi, & Principis Leodiensis jam fuisse certioratum, undè vocationem non requiris; cùm certus amplius non sit certiorandus. *cap. eum qui certus De regul. jur. in* 6. *l.* 1. *in fine, ff. de action. empti. Menoch. consil.* 825. *num.* 12.

31. Et licèt aliqui ex Canonum Interpretibus voluerint, & senserint non sufficere scientiam mortis Episcopi, sed requiri scientiam temporis, & diei, in qua facienda est nova electio: Attamen cùm in casu nostro in Eminentissimo D. Cardinali adesset præcisa scientia, & vacationis Ecclesiæ, & temporis, ac diei, in qua præcisè facienda erat electio, ut patet ex ejus Instantiis, ac protestationibus: in his terminis dare non valet de contemptu, & petere electionem initari ex eo, quia non fuit vocatus, ut benè probat *P. Passerin. de elect. de vocandis ad electionem cap.* 11. *num.* 66. ubi adducit punctualem auctoritatem *Panormitani in cap. Ecclesia vestra* 57. *num.* 9. *de elect.* respondentis ad objectum illud *Antonii de Butrio*, asserentis citationem requiri pro Justitia, & quia sic Jura præcipiunt, cum verbis *Textus in cap. cùm inter* 18. *de election.* in illa parte ubi ait: *Quamvis consuetudo Ecclesiastica non exigat, ut ad electionem Pastoris Canonici tam remoti vocentur, præcipuè qui longè antequam vos Metropolitani vestri obitum præsentialiter cognoverunt:* & latè prosequitur idem *Passerin. num.* 62.

32. Tertiò principaliter ad objectum ex prætenso contemptu, & non in-

terventu Eminentissimi D.Cardinalis in electione,respondetur, quòd sivè fuerit in Provincia, sivè extrà, certum est eos tantùm vocari debere, qui volunt, & debent, seu possunt commodè interesse, ut sunt verba præcisa *text. in cap. quia propter De elect.*De voluntate Eminentissimi D. Cardinalis interveniendi præfatæ electioni non dubitatur; ea enim nimis clara est.

33. Sed de aliis duobus requisitis discurrendum est: & circa hæc constanter dicitur, Eminentissimum D.Cardinalem præfatum non debuisse, nec potuisse commodè intervenire.

34. Non debuit; quia cùm Bellum atrox vigeret inter Sacrum Imperium, cujus pars est ipse Princeps Episcopus, & Capitulum Leodiense, & Regem Christianissimum, cum proscriptione hinc indè omnium Subditorum,& Ministrorum alterius Principis, & pœnis gravissimis impositis illos receptantibus, vel cum eis tractantibus: non debuit Capitulum admittere in ipsa Urbe præfatum Eminentissimum Dom. Cardinalem, nedum originc Gallum, sed actualem Officialem Coronæ Gallicæ; aliàs enim ipsa Civitas, quæ ab Episcopo, & Capitulo etiam in temporalibus regitur, incurrere potuisset Bannum Imperiale, utpotè operando contra præscripta in Edictis Imperialibus, in quibus ipse Episcopus, & Princeps Leodien. uti Sacri Imperii membrum intervenit, & sua approbatione confirmavit præfatas ordinationes, circa quod punctualis videtur doctrina *Baldi in cap. cùm inter il secondo num.2.de elect.* hæc præcisè dicentis: *Item possunt esse in loco vicino,tamen est guerra in medio, ita quòd non possunt tutè vocari.*

35. Et ex *Hostien.in Summa tituli De elect.§.qualiter facienda n.11.* idem firmat *P. Passerin. d.cap.11.num.33.* ibi: *Vel non possunt vocari propter bella*:Et ab eo non citatus,idem dicit *Panormitan.in cap.coram num.3.de elect.*

36. Non debuit, neque potuit commodè vocari, nec admitti; quia cùm arduissima lis adsit inter Capitulum Leodiense, & Celsissimum Principem ejusdem Eminentissimi Cardinalis Germanum fratrem, & totam eorum Inclytam Domum super Ducatu Bovillonis, justè prætenso uti proprio per præfatum Capitulum, usurpati actualiter, & per eumdem D. Ducem fratrem Eminentissimi D.Cardinalis,de qua prætentione terminanda actum specialiter fuit in articulo vigesimo octavo Pacis Neomagi; undè pro fratris interesse,& proprio etiam, cùm & ipse in defectu lineæ fratris prætendat succedere in dicto Ducatu Bovilloni, & ab eo actualiter denominetur, non debuit admitti ad electionem Episcopi Leodiensis, nec potuit commodè per Capitulum vocari; cùm receptissima sit Canonistarum Sententia, verbum illud, *commodè*, de quo in præfato *textu*,referri non ad commoditatem Canonici vocandi, sed potiùs ad commodum Capituli eligere debentis. *Barbos.de Canonic.& Capitulo c. 39. num.4.in fine*, & post *Ludov.Miranda in quæst.23. artic.6. conclus.3.* id ipsum confirmat *Barbos.in cap.quia propter num.12. De elect.& de univer.Jur.Ecclesiæ lib.1.cap.19.num.89.* & ante eos dixit, licèt ab illis non allegatus, *Panormitan. in cap. quia propter num.5. De elect.* ibi: *Tertiò requiritur, quòd possint commodè interesse, & hæc commoditas refertur ad utilitatem Ecclesiæ, & non personæ, secundùm Doctores*: & benè *Tambur. de jure Abbatissarum lib.1. disput.5.quæst.3.num.15.Suarez De Relig.tom.4.lib.5.cap.2.nu.3. Lavor.de elect. tit.4.cap.17.num.12.Passerin.de vocand.ad elect.cap.11.num.33.*

37. Non

37. Non potuit commodè vocari, & admitti, nec debuit; quia si ipse venisset, probabiliter tumultus, & seditio sequuta fuisset; quando autem de hoc periculo timetur, non sunt, nec vocandi, nec expectandi absentes, ut per *Lavor.d.cap.17.nu.12.cum aliis per Passerin.de elect.* in sæpè citato *cap.11.nu.33. versic. ex quo sequitur*; Et ideò aliàs in electione Coadjutoris Episcopi, & Principis Leodiensis, S.Sedes Apostolica admisit electionem factam nedum à maiori parte, prout in casu nostro, sed ea minori parte Capituli, aliis non vocatis, & contemptis, ex ea solum ratione, quòd illorum vocatio poterat causare impedimentum, & tumultum, ut per cl.mem. *Card. de Luca De Regularibus disc. 53.num.10. & num.11.*

38. Si igitur Capitulum validè potest statuere, ut ex aliqua rationabili causa aliquis Canonicus non habeat vocem in Capitulo. *Rota decis.20. num.7. vers.jus enim par.3.recent.*

39. Si arbitrio Judicis, tamquam boni viri, definiri, & discerni debet quando absentes debeant, vel vocari, vel expectari, ut per *Abb.Panormitan.in cap. coram n. 3. de elect.* quæ mirabiliter stringunt ad casum nostrum. ibi: *Quando autem dicantur commodè posse vocari, dic, quòd non potest dari certa regula; sed bonus Judex arbitrabitur secundùm pericula imminentia, & discrimina viarum.* Nam fortè, si citò non fieret electio, immineret periculum schismatis, seù intrusionis laicæ potestatis, vel quid simile, vel propter guerras imminentes, non potest fieri de facili vocatio, pro hoc *Suarez De Relig. tom.4. lib.5. cap.2. num.3.Barbos.de Canonicis, & Capitulo cap.39.num.4. in fin. & de univers. Jur.Eccles.cap.19.num.89.in fine. Passerin.de elect.cap.11.sub num.34.*

40. Certè in casu præsenti, nedum concurrunt, sed superabundant sufficientissimæ causæ, per quas Capitulum nec debebat, nec commodè poterat admittere in Civitate Leodiensi, & ad electionem Ecclesiæ viduatæ Eminentissimum Dom. Cardinalem de Bovillon, quæ sunt ita notoriæ, ut ulteriori expressione non indigeant.

41. Si verò objiceretur de non concesso salvo-conductu, per Eminentissimum Dominum Cardinalem petito, ad effectum se transferendi ad Urbem Leodii, objectum faciliter de medio removetur. Tum quia, cùm ex supra narratis Eminentissimus Princeps non posset commodè, nec deberet admitti, aut vocari ad præfatam electionem: Ideò nec ei debebat dari, aut concedi prætensus salvus-conductus, seù securitas ad hunc effectum petita, dum ex ea major aditus apertus fuisset tumultibus, & aliis periculis superiùs indicatis. Tum quia prohibitio commercii, & receptationis subditorum Regis Galliæ, & ejus Ministrorum, non pendebat à sola authoritate Capituli, & Principis Leodiensis, sed ab authoritate Dictæ Imperialis, & Imperatoris, à quorum manibus debebant peti salvi-conductus, & securitates, non autem à Capitulo Leodiensi, quod est simplex membrum ejusdem Imperii. Tum quia Milites, qui tunc existebant in Civitate Leodii, & eius adjacentiis, non omnes erant Leodienses, sed in parte erant ex aliis Regionibus Confœderatorum, quorum opera opus habebant ad defensionem propriæ Civitatis ab invasione facta, & occupatione partis suæ Diœcesis, & Territorii, & signanter Civitatis Dynant, & Huy, ubi commorabatur Eminentissima Sua Celsitudo, ab armis Regis Christianissimi; Undè securitas vel concedi non debebat à Capitulo ne deficeret Imperio, vel à concedenda prudenter abstinere, ne se redderet

ret debitorem contingibilium absque sua culpa inter odia bellorum, & Nationum, cum aliquo sinistro eventu irreparabili in vigenti anthipathia.

42. Additur pro coronide, quòd sumus in electione jam facta, pro qua in dubio debet sumi omnis interpretatio, ut post *Martinum Andream decis.* 101.*num*.4.& *Rotam decis.*774.*num*.6. *part*. 2.*recent*. dixit *Rota coram Priolo decis.*205.*num*.29. maximè quando, si ad novam electionem deveniri deberet, plura orirentur scandala, & absurda, ut subdit eademmet *Rota coram Priolo decis.*205.*num*.30.

43. Ex quibus pro confirmatione Electionis concludendum videtur; salvo tamen semper cujuslibet meliùs sentientis Judicio.

A. JA-

A. JACOMETTI

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super puncto contemptus.

1. STatutum, quod habemus in forma authentica præsenti *Summario num.1.litt.F.* disponit, quòd Canonicus Foraneus nullum habeat suffragium in Capitulo, etiamsi agendum sit de Electione Episcopi, parificando Foraneum cum eo, qui primam residentiam non fecit, ac etiam cum altero, qui in Sacro Subdiaconatus ordine nondum est constitutus, ut colligitur ex dictione *item*, cum qua dicti tres casus inter se distinguuntur, & ex pœna privàtionis suffragii continuativè apposita in fine ejusdem Orationis complexivæ omnium dictorum casuum: itaut attento isto Statuto sola supersit quæstio, an Eminentissimus Cardinalis haberi debeat pro Foraneo.

2. In eodem Statuto *dicto Summ.num.1.litt.C.D.E.* cavetur pariter, quòd habeatur pro Foraneo quicumque in festo B.Ægidii se ad Residentiam non exhibuerit, & per sex menses, & una die continuo, vel discontinuo, non resederit: super quo tamen duæ exadverso fuerunt excitatæ difficultates, quas tamen non obstare, ex sequentibus resolvendum credimus.

3. Prima igitur difficultas est, quòd Statutum loquitur affirmativè de eo, qui se præsentavit, cui deindè injungit Residentiam, ideò non videmur versari in casu Statuti, cùm simus in casu negativo de eo, qui se non præsentavit; verùm hæc difficultas frivola est, quia Statutum ponit casum affirmativum ad denotandum onus se præsentandi, & residendi, sed deindè in casu negativo imponit pœnam, ut habeatur ex interdicta Oratione cum dictione *alioquin*, ibi: *alioquin pro Foraneo habeatur*: & propterea determinatio pœnæ qualificat casum negativum, in quo versamur; nam dictio *alioquin* dicitur stare conditionalitèr, & adversativè ad casum præcedentem, & talis dispositio dicitur habere locum, quatenùs contenta in præcedenti casu affirmativo, facta, vel adimpleta non fuerint. *Text. in l.divortio in princip.ff.de negot.gestis*, cum aliis apud *Barbos.tract.var.dict.17.num.2.*

4. Altera difficultas est, quòd sicut Statutum in casu præcedenti affirmativo requirit præsentationem una cum Residentia, ita pariter pœna apposita in altero casu negativo non censeatur inflicta, nisi una cum non præsentatione non concurrat defectus Residentiæ, cujus defectus in casu nostro cùm verificari non valeat, ex quo Eminentissimus Cardinalis fuerat à Residentia dispensatus, ideòque non sit locus pœnæ à Statuto inflictæ.

5. Verùm istud objectum, in quo consistit totum momentum defensionis Partis adversæ, facilè evitari videtur, advertendo, quòd licèt Statutum in casu affir-

affirmativo, duo copulativè requirat, nempè exhibitionem, seu præsentationem, & Residentiam: non indè tamen sequitur, quòd in casu negativo pœnam non imposuerit, nisi concurrat utrumque copulatum; sed ad incurrendam pœnam afficit, quòd in altero tantùm ex copulatis verificetur omissio, ea ratione, quia sicut ex implemento unius ex copulatis in casu affirmativo non est satisfactum Statuto, ità pœna apposita in casu negativo debet habere locum, etiam si unum tantùm ea copulatis deficiat, quia cùm dictio *alioquin* ibi apposita, stet adversativè ad præcedentia, non rectè verificaretur, nisi quod positum est copulativè in casu affirmativo, intelligetur disjunctivè in casu negativo, & præcedenti contrario.

6. Hinc non obstat, quòd Eminentissimus Cardinalis habuerit Indultum de non residendo; nam si Statutum requirit etiam præsentationem, non censetur eidem satisfactum ex sola Residentia, quæ suppletur ex Indulto: & ubi etiam per possibile casus iste, quo quis est dispensatus à Residentia, deberet haberi pro mixto, non indè tamen sequeretur non cadere sub Statuto loquente de Foraneo; quia cùm dictum Statutum respiciat favorem Religionis, quòd scilicet quolibet anno absentes se præsentent in Ecclesiam ad offerendum actum obedientialem, & hæc ratio æquè militet quoad omnes, & etiam quoad eos, qui residere non tenentur: hinc dispositum in casu simplici habet locum etiam in mixto, quamvis dispositio Statuti sit pœnalis, ut monet *Gloss. in cap. cuncti sciunt verbo aliàs De elect. in 6. Abb. in cap. nihil, num. 9. versic. emanavit enim pariter De elect. Spad. consf. 25. num. 19. & num. 26. lib. 1. & cons. 102. n. 9. & duobus seq. lib. eodem, Capyc. Latr. consultat. 157. num. 35. & seq. tom. 2. Rot. decis. 117. num. 1. & per tot. par. 1. divers.*

7. Additur, quòd in quocumque casu non factæ præsentationis, Capitulum semper hujusmodi Canonicos habuit pro Foraneis, & ità etiam in individuò censuit in casu nostro; nullum autem deferri solet circa interpretationem Statutum illis, qui continuò versantur in judicando circa eorum observantiam, ut in specie dixit *Rota coràm Durano decis. 462. num. 2. decis. 7. num. 27. par. 17. recent. in Melevitan. Bajulivatus 15. Junii 1663. sub §. nec merito coràm bo: mem: Albergato, in Melevitana Commendæ 16. Junii 1683. coram bo: mem: Paulucio, & 12. Decembris 1688. §. hac observantia coràm bo: mem: Rondanino.*

8. Sed ultra foraneitatem, Eminentissimus Cardinalis non erat vocandus, cùm commodè intervenire non posset, ideòque contemptus non dicitur, ut fundat *Text. in d. cap. quia propter, ubi Fagnan. num. 41. De elect.* & passim tradunt Canonistæ, itàut sola quæstio reducatur in videndo, an commodè intervenire potuisset.

9. Quòd autem intervenire non potuerit, evidenter convincitur ex ipsis protestationibus emissis ab eodem Eminentissimo Cardinali, dùm petiit à Capitulo, ut sibi procuraret salvum-conductum à Principibus fœderatis, quod non erat in potestate ejusdem Capituli: & multò minùs admitti potuit, uti legitimè impeditus ad dandum suffragia per procuratorem; quia cùm suffragium absentis dari non posset, nisi ab aliquo de gremio Capituli, Capitulum autem ex banno Imperiali prohiberetur de facto habere commercium cum subditis Regis Christianissimi, sequitur, quòd nemo ex Capitularibus de facto potuisset idem mandatum acceptare.

10. Nec suffragatur responsio, quòd bannum Imperiale non comprehenderet

deret Ecclesiasticos, tùm quia Capitulares idem bannum acceptaverant,& una eum Episcopo dicto banno se submiserant, tum etiam quia non debebant saltem de facto se exponere pœnis in eo comminatis, satis edocti exemplo quatuor Canonicorum, qui ob dictam contraventionem præcedenter fuerant carcerati: & propterea quatenus etiam Eminentissimus Cardinalis non caderet sub dicto banno, itaùt eo non obstante potuisset per procuratorem ferre suffragium, afficit, quòd impedimentum esset ex parte Capitularium, qui de facto mandatum acceptare non poterant; nam commoditas consideratur ex parte Ecclesiæ, non autem personæ, quæ suffragium ferre debet, ut tradunt *Miranda in Manuali Prælat.tom.2.quæst.23.art.6.conclus.3. Barbos.in dicto cap.quia propter num.12.De elect.* & notandum est verbum illud *commodè* appositum in *textu dict.cap.quia propter*; non enim lex voluit impossibilitatem, sive Juris, sive Facti, sed commoditatem; unde infertur, quòd ex omni periculo etiam minus juridico,& de facto,ac possibili,Ecclesia non teneretur absentes vocare.

11. Exemplum Canonici Poytiers admissi ad votandum, non suffragatur, quia bannum loquitur de subditis Regis Christianissimi, & ideò non comprehendit dictum Canonicum subditum Principatus Leodiensis.

12. Neque obstat, quòd Capitulum non nisi foraneitatem opposuerit, tum quia licèt de aliis impedimẽtis nõ opposuerit in specie, opposuit tamen in genere, ut in facto, itaùt semper, & qua ndocumque ad excludẽdum contemptũ possit eam ad speciem deducere, tum etiam quia ubi contemptus allegatur in judicio coram Superiore, intrat regula passim in judiciis recepta, *non deducta deducam.*

13. Quamvis præmissa sufficiant ad excludendum contemptum, adhuc ex abundanti additur motivum in præteritis non deductum, & est, quòd Eminentissimus Cardinalis in promotione sua ad Cardinalatum non obtinuit retentionem Canonicatus, unde ille vacavit ipso Jure:& propterea si non est amplius Canonicus, neque habebit votum, cùm illud etiam ad sensum partis sit adnexum Canonico.

14. Neque obstat, quòd in ipsa promotione eidem indulta fuerit retentio incompatibilium; quoniam ex Constitutione Sixti V. *la* 79. *Bullar.tom.2.* generale Indultum retinendi incompatibilia non comprehendit Canonicatus, nisi de iis facta fuerit mentio specialis.

15. Minus juvari potest Eminentissimus Cardinalis altero Brevi obtento super Præpositura, quia dum Papæ non innotuit, quòd Eminentissimus Cardinalis retineret Canonicatum de facto, & absque dispensatione Apostolica, dispensatio non est trahenda ad defectum non expressum; opus enim fuisset narrare, quòd de facto retinebat Canonicatum, qui ex promotione ad Cardinalatum vacaverat, non obstante speciale illius retentione, ut latè probat *Pir.Corrad.in prax.dispensat.lib. 8.cap.5.num.42.& 43.*

16. Nec allegari potest dispensatio præsumpta ex lapsu temporis, quia cùm hujusmodi dispensationes, non nisi à Summo Pontifice concedantur, & adnotari soleant in Registris, dum factis diligentiis nullibi reperta fuit, probata dicitur negativa, & consequenter non potest habere locum præsumptio, quæ semper cedit veritati, juxtà formam in *decis.365.num.4.& 5.& in decis. 396.num.12.par.18.rec.*

17. In reliquis concernentibus attentata, & concessionem compulsoriæ, satis responsum fuit in præteritis; alia autem cumulata magis ad ornatum, quàm causæ necessitatem, nullam merentur responsionem.

OCTAVII DE JANDIS

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super puncto contemptus:

1. PLuribus fundamentis jàm deduximus in præterita, Eminentiss. D. Cardinalem Bullionium se contemptum haud posse asserere, minusque exinde prætendere irritandam esse electionem Serenifs. Principis Josephi-Clementis Electoris Colonien. Præcipuè verò, quia ob non residentiam, & præsentationem in Festo S. Ægidii, ad tenorem Statutorum, effectus fuerat Foraneus, & voce carens: & quia attenta ipsa dispositione Juris, uti Gallus, Princepsque adeò potens, & Minister Christianissimi Regis, ejusque hostilibus Copiis militaribus, Principatum, & Ecclesiam Leodiensem invadentibus, etiam bello ipso furente imperans, neque commodè, neque sine evidenti Ecclesiæ damno (ne dicam periculo) vocari poterat, juxtà terminos litteralium *Canonum Quia propter 42. & quòd sicut 28. de Election.* in quibus sancitur, eos tantum esse ad Electiones vocandos, qui Vocem habent, quique possunt, & debent intervenire *commodè, & sine periculo Ecclesiæ*, & tradunt ibidem omnes *Canonistæ.*

2. Utrumque impedimentum in Eminentissimo D. Cardinali benè agnovit Capitulum, quod licèt satis modestè objecerit, principalitèr in Epistolis responsivis, foraneitatem, nihilominus non per hoc à jure suo cadere valuit, neque cecidit in aliis, quæ etiam positivè reservavit, & expressit; Nam, rejiciendo appellationem ab eodem Eminentissimo interpositam, non tàm objecit, eum non debuisse intervenire ob Statutorum, & consuetudinum notoriam dispositionem circa foraneitatem; Verum etiam *propter alias rationes uberius postmodum deducendas, & ubi opus fuerit insinuandas:* quæ certè expressiones, & verba indicant, & complectuntur omnes etiam alias rationes, ex quibus ultrà Statutorum dispositionem de jure communi advocandus non erat, eò quia hæc est jus illorum verborum *propter alias rationes*, ut nempè diversas ab expressis indicent, juxtà traditionem *Bartol. in l. si quis, §. fin. ff. de legat.* 2. quam sequitur *Hond. d. consf.69. num.25. lib.2. & Rota coràm Royas decif.41. nu.6.*

3. Hinc pro amputandis ulterioribus dilationibus, quæ prætextu transportandorum Statutorum exquiruntur ad retardandam Confirmationem, nevè ista diutiùs in evidentem perniciem Ecclesiæ, quæ suo ingemit viduata Pastore, dirisque bellorum cladibus dilaniatur, contra eam pietatem differatur, qua Sacri Canones commiserantes necessariè, & celeritèr confirmationem concedi præcipiunt, ut in *cap. cùm inter universas 18. cap. cùm nobis 19. cap. quia propter 42. & Concordan. de Election.* supplico, sola ipsa dispositione juris inspecta, ponderari, quòd Eminentissimus D. Cardinalis nequit dici contemptus,

itaut

itaut ex eo irritari debeat Electio. Quippè, si ipse allegat non fuisse vocatum, utique hæc formalitas vocationis erga eum non erat necessaria, duplici evidenti motivo. Altero, quia eo tempore degebat extrà Provinciam, & Leodiensem Diœcesim in Gallia, seù in Regno hostili, nec propterea inerat de iure obligatio illum vocandi, juxtà *Textum clarum in cap.coram 35.De Election.*ibi: *Fratribus omnibus, qui fuerint in Provincia convocatis*, ibique *Abb.nu.3.* addens, *nullam esse obligationem advocandi extrà Provinciam*, quod confirmat *Fermosin. in cap. cùm inter num. 3. De Elect. Lavor. eod. tract. tit. 4. cap. 17. num. 3.*

4. Altero, quia Eminentissimus D. Cardinalis optimè noverit vacationem Ecclesiæ, ac diem ipsum indictæ Electionis, ut patet tùm ex ejus Epistolis, tùm aliis responsivis Capituli, qua notitia stante, Capitulum non tenebatur eum ulteriùs intimare, seù certiorare, ex quo vocatio absentium non est de forma Electionis, sed de solemnitate, ut jàm probavimus, quæ suppletur per notitiam: & ideò eò ipso, quòd absens scit vacationem, & diem Electionis, non est citandus, nàm debet venire si vult, & si non venit, censetur nolle interesse, sibique imputet. benè *Abb. in cap.cùm Ecclesia vestra 57.num.19. De elect.* ubi rejicit contraria, & firmat, quòd vocatio non est de forma, sed pro notitia, idque latè repetit in *cap. cùm inter universas num.10. eod. tit. Pasterin. de Elect. cap.11. num. 66.* ubi alias reddit rationes, *quia certus non debet certiorari, quòdque præsens de jure habendus sit, & censendus ille, qui scit, & potest venire*, & allegat *Petr.de Baif. in director. Elect. part.3. cap.10. num.4. inter tract.magn.tom. 13. part.2. pag.394. & Castellin.de Elect.cap.8.num.50.*

5. Igitur ex non vocatione non potest dici contemptus, neque quòd Electio sit irritanda hoc capite; Addendo, quòd pro contemptu, Canones non loquuntur de simplici non vocatione, sed de contemptu formali injurioso, & vilipendente, qui est Sac. Canonibus exosus, & valdè etiam diversus à non vocatione; Pro hoc namque requiritur, quòd sit non vocatio dolosa in odium cum spretu injurioso, non autem sine eo: & si detur aliqua causa, ne dum verisimilis, sed etiam injusta, colorata tamen, non intrat injuria, & contemptus. optimè *Felin. in cap. si quis 2. sub num. 7. De majorit. & obedient.* ubi dicit, *quòd per ignorantiam excluditur contemptus, similiter si sine dolo, seù quis faciat cum aliqua causa non dicitur contemnere etiamsi sit injusta*, & allegat *Gloss. in cap.Metropolitanum 2. quæst.7.* idemque docet *Card. cons.15. de verb.signif. Anton. de Burgos in cap.Canonum Statuta De Constitut. num.128. inter repet. Canonic.tom.2. pag.77.à tergo. Beat.Anton.in suo Tractat.de Excommunic.cap. 47. sub num.11. inter tract.magn.penult.edit.tom.16.pag.216. Passerin. de elect. cap.14. sub num.48. vers.& agere*, ubi *quòd agere de contemptu est agere de injuria, & per consequens de dolo. Bordon.var.resolut.tit.de elect. resol.61. num.8.*

6. Contemptus enim ex *D.Thoma 2.2.quæst. 186. artic. 9. in corpore*, est actus non simpliciter contrà legem, seù hominem gestus, sed ille, qui præcisè, & formaliter fit in odium, & injuriam, & hac præcisa voluntate reflexa contemnendi, & vilipendendi, & alias refert auctoritates, præsertim *Sancti Augustini lib.de natur. & gratia cap. 29. circà medium* asserentis, quòd non omnia peccata committuntur ex contemptu superbiæ.

7. Idque illustratur à *Cajetano in calce sui Commentarii ad eumdem artic.* dum inquit *peccare ex contemptu secundùm doctrinam præfatam D.Thomæ, duo*

importare, actum scilicet peccati, & causam peccandi: itaque ad contemptum non sufficit actus contrà legem, vel hominem, etiamsi esset multiplicatus, sed necessariò requiritur, quòd quis peccet ex causa formaliter, quòd non vult deliberatè subjici legi, vel homini, & in ejus injuriam, seù odium, prout latius explicat *Castellin. de elect. in prælud. §. 11. de contept. in transgressor. leg. Suarez De legib. lib. 3. cap. 28. nu. 18. Valentia Commentar. tom. 2. disputat. 7. quæst. 5. de leg. human. punct. 6. §. 4. pag. 822. col. 2. litt. B. versic. primus casus*, inquiens, *quòd peccatur ex contemptu, non quando ex malitia peccatur, sed quando ex superbia, tumore animi, data opera in legem, vel hominem formaliter invehitur*, & infert ab hoc contemptu *excusare omnem bonam fidem, & causam coloratam, etiam ex probabili ignorantia.*

8. In casu, de quo agitur, voluntas reflexa, animusque injuriandi, & contemnendi Eminentissimum D. Cardinalem certè in Capitulo non adest; imò omnem umbram excludit tenor Litterarum plenus reverentia, respectu, dignaque æstimatione: & licèt eumdem non admissibilem Capitulum dixerit, & crediderit ex Foraneitate, & aliis causis suis loco, & tempore deducendis, tamen vel istæ causæ sunt justæ, & ipso facto cessat omnis contemptus: & quatenùs aliquid dubii paterentur, satis superque essent ad excludendum contemptum, qui ex qualibet justa ignorantia, & causa etiam injusta evanescit, prout docent *Felin.* & alii supra allegati, quibus addo in terminis *Barbos. de jur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 19. num. 88. Rot. coram Ninot. decis. 88. num. 8.* ubi, *quòd vindicatur contemptus, vel ex probabili ignorantia, vel justis aliis causis.*

9. Eòque minùs dare valet de contemptu Eminentissimus D. Cardinalis, utpotè qui non fuit ejectus à Capitulo, sed tantùm non vocatus. Ut enim inquit *Passerin. de elect. cap. 11. sub num. 73. vers. adjungitur: Aliud est* (sunt verba præcisa) *expellere Vocalem ne eligat, & aliud est illum non vocare; Nam per primum privatur possessione eligendi; ideò ubi inhabilitas non sit notoria, sed indigeat Judicis declaratione, non licet Vocalem inhabilem auctoritate privata vi ejicere ab Electione, & eum de facto privare sua possessione, sed eum non vocare non est privare possessione*; sed ut habet *Innocent. in cap. Vintonien. &c. 25. de Elect. num. 6. solùm est dicere, & facto exprimere, quòd non vocatus non habet vocem, cùm sit inhabilis; Ideòque non fit injuria tali Vocali, si non citatur, quia non habet Jus, ut non dicatur verbo, & facto, quòd est inhabilis, cùm ejus inhabilitas probari possit in Judicio*, addens: *& cùm jam sit per sententiam Juris privatus jure eligendi, non habet jus, ut vocetur ad Electionem, quamvis possit habere jus, ut non ejiciatur, & sua possessione non privetur; Talis enim si habet jus, ut non auferatur ab eo, quod habet, non habet jus, ut detur ei quod non habet, & cap. 14. num. 14.* subdit, Capitulum utens jure suo, & non vocans, & excludens modo debito, & legali, quem non tenetur admittere, nullam ei facere injuriam, neque in illum esse injustum, itaut non habeat, undè agat de contemptu.

10. Attentis itaque præfatis, remanet exclusus omnis contemptus, circà quem versatur Judicium Confirmatoris, qui benè libratis circumstantiis, judicare debet, an adsit, vel non adsit. *Barbos. in cap. 2. num. 3. De postulat. Prælat. Fermosin. in cap. illa quotidiana 31. num. 10. & 11. de elect. Lavor. eodem tractat. tit. 4. cap. 17. num. 7.* Prout an adfuerit, vel non adfuerit periculum Ecclesiæ, & justus ejusdem timor in vocatione absentis. *Abb. in cap. 35. num. 3. de elect.* ibi: *Bonus*

Bonus Judex arbitrabitur secundùm pericula imminentia, si fortè immineret periculum schismatis, &c. & addit: *is ad quem spectat confirmatio erit bonus Judex*, idque repetit *Butr. in cap. publicato 73. num. 21. eodem tit. Hostien. in summ. tit. de Elect. §. qualiter facienda, vers. quidquid*, cum aliis in præterita adductis.

11. Proindè ubi eidem Confirmatori constet, deficere contemptum formalem, tenetur necessariam confirmationem concedere, ut firmant præcitati *DD.* etenim cùm electio facta, aliquo ex Capitularibus absente non vocato, aut contempto mero jure valida sit, vel saltèm ipso jure non nulla, sed annu landa in tantùm, quòd neque per Episcopum, neque per Capitulum aliquid statui potest in contrarium, veluti satis probatum fuit in alia, & ultrà ibi adductos egregiè, & latè firmant *Gomez. in cap. ut animarum, §. statuto num. 22. De Constit. in 6. Rip. respons. 1. de Elect. per tot. Barsatt. consil. 325. nu. 137. tom. 3. Samuel De Election. tit. 1. controvers. 7. conclus. 3. Gonzal. in cap. cùm inter 18. num. 10. De Election. Pyring. eodem tit. sect. 3. sub n. 140. Cosmus Guimier. super Pragmatic. Car. VII. Reg. Francor. cap. sicut tit. de Elect. fol. 96. vol. 1. to. 1.* Sicuti data Electionis nullitate, valida esse potest confirmatio, tanquam proveniens ab alio principio speciali, ex notatis per *Carocc. in repetit. cap. cùm quid, limit. 3. num. 6. De reg. jur. in 6. inter repetit. Canonic. to. 5. pag. mihi 472. col. 3. in princip.* Ita hujusmodi defectus non est talis, quin, eo non obstante, electio sit à Summo Pontifice confirmanda, maximè si facta fuerit à majori parte, cùm non sit defectus juris naturalis, sed positivi. ita generaliter *Imol. in cap. quòd sicut sub num. 23. De Elect. Abb. in cap. cùm super num. 4. de caus. possess. & propriet. idem in cap. ad probandum num. 5. de sentent. & re judicat. Lavor. de Election. cap. 25. n. 72. tit. 4.* Et in puncto post eumdem *Imolam*, *& alios*, quòd hujusmodi Electio debeat confirmari, licèt facta non vocato absente, cessante tamen formali spretu, & contemptu, latè tuetur *Fachine. consil. 55. sub num. 39. vers. quartò dato, & nu. 40. & 41.* juncto antecedenti *num. 34. versic. secunda exceptio lib. 1.* inter cætera dicens ad id optimè facere, *quod habetur de sententia, quæ etsi nulla, debet confirmari, si aliàs sit justa, ex l. final. §. final. ff. quod met. caus.* & facit etiam *Parisius consil. 97. num. 22. lib. 4.* qui ex *Abb. in cap. Ecclesia vestra col. 2. de Elect.* docet, *quòd vocatio illius, qui debet interesse in Electione, est de Justitia, & solemnitate, non de forma; undè quando res benè geritur, non potest dici injusta, & viciata per omissionem solemnitatis, & formalitatis.*

12. Et hujusmodi electio eodem jure confirmari debet, quo confirmari potest electio facta de inhabili, quæ continet valdè majus vitium, quàm ex unius contemptu. *Abb. in cap. quia diligentia num. 5. De Election. Lavor. citat. cap. 25. num. 72.* seù confirmatur altera, in qua adsunt Vota per vim, & metum extorta, dummodò major pars liberè elegerit. *Innocent. in cap. quòd sicut 28. num. 10. De Election. Samuel. eod. tract. 1. disput. 2. contr. 5. num. 13. & controv. 7. num. 2. Passerin. de Election. cap. 4. num. 18. & 19.*

13. Ratio omnium prædictorum ea redditur, quia attenta potestate eligentium, actus electionis validus est, cùm à majori, & saniori parte Capituli processerit, & ideò sivè inhabilis eligatur, sivè aliquis metu votet, seù contemnatur, cùm in substantia adsit principium productivum electionis ex potestate eligentium, Confirmator habet semper fundamentum suæ confirmationis, licèt actus peccet in solemnitate, & formalitate extrinseca, quæ non est attendenda,

denda, prout advertit *Bertacchin. de Episc. par. 2. lib. 3. p. 4. de effect. confirmat. quæst. 27. num. 20. inter tractat. magn. penult. edit. tom. 2. pag. 156. à t.* Potissimè ad evitandos circuitus, & diuturnam Ecclesiæ vacationem, cùm semper electus solemnitate, & formalitate non servata, iterùm foret eligendus, & per Superiorem ad id Electores compellendi, qui propositum mutare non possent, neque ab electo variare, juxtà rescriptum Gregorii IX. *in cap. publicato 63. de Election.* ubi Doctores communiter. *Zabarell. in Clement. 1. in princip. 4. Notabil. de Jurepatronat. Bertacchin. in suo repertor. verb. Electus sub num.* 50. ubi refert Innocentium IV. ita in publico Concistorio substinuisse.

14. Quòd autem Capitulum in hoc summo actu Electionis Episcopi, & Principis Leodiensis vocare non potuisset Eminentiss. Dominum Cardinalem, disertè in aliis fuit ostensum, latiùsque in præsenti à Domino Causæ Patrono exhibente ordinationes, ipsis Ecclesiasticorum Germanorum Ordinibus suffragantibus emanatas, acceptatas ab Episcopo, & Principe Leodiense, & nostro Capitulo, ab eodemque promulgatas, & in formam legis redactas, quorum solus interventus, & approbatio, legem hanc satis rationabilem reddet. *Butr. in cap. dilecti num. 13. de arbitr.* quibus sub rebellionis pœna, capitis, ammissionis bonorum, ac privationis omnium beneficiorum, & dignitatis, tàm Laicis, quam Clericis, & Religiosis, etiam Claustralibus, interdictum est omne commercium, omnisque communicatio cum Gallis Hostibus, & Ministris Regis Christianissimi, tàm in Civilibus, quàm in Militaribus, *ut in Summar. num.* 5. quarum ordinationum tenore comprehendi de facto casum, de quo agitur, haud hæsitandum; cùm Eminentissimus Dominus Cardinalis sit Gallus, Princeps adeò Potens, & Minister Regius actualis juratus, & quod plus urget, Armorum omnium, & Copiarum Hostilium, Bello offensivo Diœcesim, & Principatum Leodiensem dilaniantium, supremus Dominus ab invictissimo Rege constitutus, quemadmodum notorium est, & apertè constat ex ejus instantiis, & oblationibus pro Armistitiis, Copiarum recessibus, securitatibus, tractando per Tubicines, ut inter Hostes, ac petendo salvum-conductum, prout ab Hoste peti solet: quibus stantibus, neque Capitulum, neque Canonici poterant de facto eum vocare, & admittere, ne pœnas indictas solùm privationis bonorum incurrerent de facto, juxtà tradita per *Gail. de pac. public. cap. 8. num. 13. & per Limne. de jur. publ. cap. 3. num. 56. in fine lib. 3.* quibus licèt comprehendi non posset Dominus Cardinalis ratione Eminentissimæ Dignitatis, tamen Capitulum ipsum de facto subjectum erat, nevè Princeps adeò potens, Minister Regis Inimici, sui adventu, Ecclesiam, & Principatum poneret in aliquo periculo, cujus solus timor operatur, quòd absens non sit vocandus, ut communi sensu Doctores tenent, ex *text. & Gloss. in cap. quia propter 42. verb. commodè,* & præcipuè docet ibi *Abb. num. 5. & in cap. coram num. 3. de Elect. Butr. in cap. quòd sicut num. 24. & in cap. vel inter num. 16.* ibique *Imol. n. 6. eodem tit. Mandagot. de elect. nov. Prælat. par. 1. cap. 5. inter tract. magn. tom. 15. part. 1. fol.* 410. ibique *Baer.* adducens plures Canonistas, *Barbos. de jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 19. num. 109. & de Canonic. cap. 39. num. 4. in fin. Tamburin. de jur. Abbat. lib. 1. disput. 5. quæst. 3. num. 15. Samuel. de Elect. dicta disput. 2. controv. 3. num. 13. Sigismund. à Bonon. eodem tract. dub. 9. cap. 2. num. 7. Lavor. de Elect. tit. 4. cap. 17. num. 12. Castellin. cap. 8. de vocand. ad Elect. num. 5.* ubi quòd si imminet aliquod periculum Ecclesiæ, non est servanda etiam consuetudo ju-

rata

rata vocandi absentes, *& num.6.Passerin.eod.tract.cap.11.num.33.Pyringh.in Method.jur.Pontific.lib.1.tit.6.sect.3.num.127.Zoes.in Decretal.eod.tit.nu.67. Cosm.Guimier.in Pragmat.Carol.VII.tit.de auth.Concil. general. in cap.Sacrosancta col.2.litt.E.vol.1.fol.68.Baron.de citat.in addit.ad quaest.19.num.9.*

15. Et in specie ubi timetur periculum schismatum, intrusionum laicae potestatis, seditionum, & similium, ac praesertim propter bella, quòd absens nullo modo vocari debeat, firmant *Abb.in cap.coram 35.n.3.De elect.* inquiens: *Nisi fortè immineret periculum schismatis, intrusionis, vel abusus laicae potestatis, vel propter guerras imminentes non potest fieri de facili vocatio. Bald. in cap.cùm inter* 18.*num.*2. *eod.tit.*ibi: *Possunt esse in loco vicino, tamen est guerra in medio: ità quòd non possunt tuto vocari. Tholosan.ad tit.de elect.cap.*14. *n.*13. ibi: *Darentur factionum, & corruptionum aditus. Lavor.eod.tract. tit.4.cap.*17. *num.*12. ibi: *Daretur anza corruptionis, & tumultibus*, subdens: *quia cum hoc periculo non sunt vocandi absentes. Passerin. de elect. cap.*11. *num.* 33. tradens, *Absentes non esse vocandos, ubi imminet periculum intrusionis, abusus laicae potestatis, vel non possunt vocari propter Bella*: Et in puncto praeciso alterius Leodiensis Electionis, quòd non debuissent vocari, & admitti Canonici adhaerentes Hostibus Capituli, & Ecclesiae Leodiensis, egregiè probat *Card.de Luca De Regular.discurs.*53.*num.*9.10.11.*&* 12. & facit *Fagnan. in cap. cùm ex injuncto De nov.oper.nunciat.*

16. Neque dicatur, quòd Eminentissimus Dominus Cardinalis erat saltèm vocandus, ut Procuratorem constitueret; Etenim de jure tunc tantum est vocandus Canonicus absens, quando non abest ex propria culpa, seu proprio defectu, sed non potest venire propter aliquam inimicitiam, timens de sua persona. Sed quando quis abest propria culpa, & proprio defectu, neque potest venire ob periculum Ecclesiae, quia adhaeret Hostibus, & comprehenditur inter inimicos proclamatos, tunc nullo modo est vocandus, neque etiam, ut constituat Procuratorem. sic ex *Innocent.in cap.2.de nov.oper.nunciat.& Bartol.in l. omnes populi ff.de just.& jur.* benè distinguit *Abb. in c.cùm omnes 7.nu.7.col.3. vers.distingue tamen hunc articulum, ibique Felin.suò num.22.columnn.pariter 3.§.sed sumitur De Constitut.Petr.à Bais.in director.Election.part.3.cap.9.nu.9. inter tractat.magn.tom.*13.*par.*1.*pag.*494.

17. Absentes enim, qui justa causa sunt expulsi, banniti, & declarati hostes, perdunt omnia jura, & omnis potestas remanet apud praesentes. *Bartol. in d.l.omnes populi sub num.17.ff.de justit.& jur.* & praeisè ut ille, ex cujus vocatione imminet Ecclesiae periculum, nullo modo sit vocandus, neque ut mittat Procuratorem, sed tantùm ille, qui non potest venire ex impedimento personali, notat idem *Innocent.ab Abbate non citatus in cap. quòd sicut* 28. *num.2.in fine De elect.*ibi: *Nota, quòd si quis non possit vocari sine periculo, vel venire, nihilominus praesentes possunt procedere in eorum absentia, sed hoc ultimo casu citandus est, & citatus vices suas potest committere*. En ergo quòd antecedenti, quo quis non potest vocari sine periculo, non est citandus, neque etiam ut mittat Procuratorem.

18. De facto autem nec minùs Eminentissimus Dom. Cardinalis valebat constituere aliquem Procuratorem, ex quo etiam nemo ex Leodiensibus, & praesertim Capitularibus poterat hoc mandatum acceptare, attentis praedictis ordinationibus vetantibus omne commercium, omnemque communicationem,

nem, ut prædictum est, præcipuè ne contingeret, quod & ipsemet D. Cardinalis in suis Epistolis refert accidisse præterito anno quatuor illis Canonicis Leodiensibus, qui ex sola, simplicique propensione quadam ad armistitium, fuerunt de facto traducti ad Carceres in aliena, ubi unus ex eis, dignitate Archidiaconus Leodiensis, supremum diem obiit, tanquam ordinationum contraventores, & communicantes cum Hostibus, absque quo sufficeret Capitulo dicere, Eminentissimum Cardinalem non constituisse Procuratorem, neque hunc ab ipso rejectum fuisse, sed tantum non vocatus Dom. Card. quem non fuisse vocandum sola notitia, & periculum Ecclesiæ satis, superque probant ex prædictis.

19. Haud subsistente, quòd D. Cardinalis potuisset admitti, prout admissus fuit Canonicus de Poitiers, qui degebat in Gallia, à qua de facto occupatur Oppidum Dinant Leodiensis Ecclesiæ Patrimonium, ubi beneficium obtinet dictus Dominus de Poitiers Natione Leodiensis, qui parendo ordinationibus Imperii, & Capituli, reversus fuit ad proprios lares; undè ab eo facienda non est illatio ad Eminentissimum Dom. Cardinalem, Principem adeò Potentem, Ministrum Hostis, ejusque Copiarum dispositorem, ut ipsemet suis literis, & protestationibus expressè fatetur; cùm materia sit totaliter diversa, in qua non currit illatio. *l. ultim. in fin. & ibi Bartol. ff. de calumniator. cum concordant.*

20. Hæc omnia fortius procedunt advertendo, quòd hodiè confirmatio petitur à Serenissimo Electo, cui propterea sufficit pro substinenda sua electione ostendere, quòd D. Cardinalis non esset vocandus, quòdque electio, eo non vocato, de jure sit valida ad tuendum suum jus, quod electio ei tribuit. *cap. cupientes 16. De elect. in 6.* ibi: *Petituri suarum electionum confirmationes, vel prosecuturi electiones suas. Castellin. de elect. cap. 14. num. 63. Passerin. eodem tractat. cap. 33. num. 39.*

21. Denique ex alio capite omne jus Eminentissimi Dom. Cardinalis exclusum apparet. Certùm est enim, quòd per Cardinalatum ob notoriam dispositionem Constitutionis Sacrorum Canonum, & peculiarem 79. san. mem. Sixti V. vacant omnia beneficia minora, & in specie *Canonicatus*, eò quia indecens reputatur summæ Cardinalitiæ Dignitati post Episcopos, in Capitulis, & Choro se exhibere: & quamvis Eminentissimus Dominus Cardinalis habuerit Indultum retinendi simplicitèr Beneficia, quæ possidebat, tamen hoc Indultum non suffragatur, quia ab eadem Constitutione litteralitèr sancitum est, ex eo generalitèr concesso non comprehendi hos Canonicatus, & dignitates. ibi: *Per promotionem ad Cardinalatum vacent omnes Ecclesiæ, & omnia beneficia cujuscumque nominis, & tituli sint, nisi fuerit data retentio, quæ concessa intelligatur, & data ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias, ad Monasteria etiam commendata, ad Prioratus, & ad cætera omnia alia Beneficia, quæ videntur convenire dignitati Cardinalatus. Ad alia verò, quæ videntur repugnare dignitati, & gradui Cardinalatus, putà Archipresbyteratus, Archidiaconatus, Decanatus, Canonicatus, & similia Beneficia, non extendatur, cùm obtinentes hujusmodi Beneficia teneantur residere in Choro, & habere debeant locum post Episcopum, Cardinalis dignitati non convenientem.* Ex cujus Constitutionis clara dispositione constat, ipsum nullo titulo vocem habere posse in Capitulo: neque suffragatur qualibet possessio etiam triennalis, quia hæc regula

gula ex natura rei, ob dictam Constitutionem, & rationem in ea contentam, intrare non potest, & in incompatibilibus non procedit. *Wamef.conf.*233.*in addit.fub num.*5.*tit.de Præbend.tom.*1.*Gomez.in regul.de triennal. quæst.*10. *per tot.Garz.de benef.par.*11.*cap.*5.*num.*379. *Cockier ad Regul.de triennal.* 35. *fub num.*49.

22. Hæc funt, quæ ftrictè ponderata vindicant à contemptu objecto Electionem adversùs omnia ea, quæ opponitur, quibus fingulariter non eft opus refpondere: non prætermittendo, quoad prætenfa attentata, quòd appellatio inter Electores non impedit Electionem, quando controverfia eft fuper jure eligendi, fed tantùm inter Electos, ut probat *dec.*29.*num.*5. coram Otthobono: & diftinguendo docent auctoritates ab ea relatæ, nempè *Innoc. in cap. ex parte fub num.*4.*de arbitr.Lancellott.de attent.lib.*22. *limit.*22. *cap.*4.*num.*3. *& feqq. ufque ad num.*12.*Lottber.de Benefic.lib.*3.*quæft.*17.*num.*140.*& feq.* quibus addo *Ferrett.conf.*192.*num.*15.*Boer.dec.*2.*num.*25.& alii in præteritis allegati.

GEORGII DE FIRMANIS

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO NOVA JURIS, ET FACTI

Super contemptu.

1. INhærendo menti Sacr. Congregationis, unicè scribimus super puncto Contemptus prætensi ab Eminentissimo D.Cardinali Bullionio, & nunc etiam à Comite de Rekem, super quo neutrius prætensionem subsistere, præsertìm ad effectum infringendi electionem factam à Reverendissimo Capitulo Leodiensi de nostro Serenissimo Principe Josepho-Clemente Electore Colonień, clarissimè demonstrabimus, tùm de jure communi, tùm jure statutario Ecclesiæ Leodiensis super Foraneitate.

2. Pro Jure Statutario: objecta exadverso incertitudine veri Statuti, & ex duplici, quæ circumferebatur compilatione, quænam esset in observantia, SS. D. N. ad veritatem, pro justificatione præsentis Judicii, eruendam, injunxit Illustrissimo D.Nuntio Apostolico in Inferiori Germania, ut mandaret D. Halley, integra fidei, & peritiæ Viro, Decano Insignis Collegiatæ Sanctæ Crucis Leodii, ut associatus quatuor Canonicis Collegiatarum procederet ad necessarias diligentias.

3. Propterea D.Nuntius de ordine Sanctitatis Suæ dedit in mandatis præfato Decano, ut assumptis quatuor Canonicis, quorum duos D.Nuntius designavit, utpotè sibi cognitos, tamquam olim Ministros Nuntiaturæ, præmissa forma servata, extrahi faceret articulos Statuti integros in ea parte, quæ Foraneitatem concernit; Animadvertendo tamen, ut hoc fieret ex eo Statuto, quod est in observantia: Imò observantia hæc à quanto tempore esset, expressè declararetur, prout ex litteris in præsenti *Summ.num.*1.

4. Communicatis Reverendissimo Capitulo Cathedralis mandatis Apostolicis, Decanus, & Capitulum ad hoc specialitèr congregatum, statim obediendo, mandavit ibidem reproduci Registrum: Ac declaravit illud esse Registrum ad quod recurritur, quotiescumque occurrit materia aliqua in qua agitur de Statutis: Et ea Statuta à tempore immemorabili esse in observantia respectu puncti Foraneitatis: & illa intelligi, cùm de Statutis observandis sit Juramentum, ut ex actu vigintiocto Capitularium, inter quos præsertìm Decanus, & alii diffidentes. *Summ.num.*2.

5. Hinc Delegatus Apostolicus cum quatuor Canonicis prædictis, Testibus, & Condeputatis, jussit fieri Extractum, prout factum fuit juxta tenorem *in Summ. num.*3. quod collationatum cum originali de verbo ad verbum concordat, prout attestantur Secretarius Capituli *litt. I.* & Delegati *litt. T.* suntque Statuta quæ sunt in usu. *litt.L. & R.* Nec sciri alia Statuta deducta in obser-

servantiam, præter ista. *litt. N. & S.* Imò Delegati dicunt ea esse in observantia, ex quo in libris Capitularibus adsunt complura Decreta super observantia Foraneitatis. *litt.V.& X.*

6. Statuta hæc compilata fuerunt anno 1560. ut in illorum proœmio. *d. Summ.num.3.* Imò cùm Reverendissimus Sanfelicius bo.mem. Archiepiscopus Consentinus, & Nuntius Apostolicus in partibus Inferioris Germaniæ, anno 1656. à san. mem. Alexandro VII. jussus fuisset visitare Civitatem, ac Diœcesim Leodiensem, juxta Breve. *in Summ. num.* 4. idem Nuntius in visitatione Cathedralis comperiit statuta hæc, compilata dicto anno 1560. esse Statuta, quibus Cathedralis regebatur, & hæc eadem inseruit inter Acta Visitationis, prout refert Sanctissimo modernus D.Nuntius. *Summ.num.5.* Idemque Nuntius, ut pleniùs satisfaceret mandatis Apostolicis, desumi fecit ex dictis Actis Visitationis integram copiam totius corporis Statutorum, prout *in d. Summ. nu. 5. litt.B. C.* Eaque ad Sanctissimum transmissa, qualis est in *Summ.num.6.* reperitur conformis Extractui, de quo in *Summ. num.3.* & amborum tenores conformes sunt tenori Statutorum reperto in Regesto Pii IV. 16. Kalen. Aprilis anno secundo.

7. Neque ullam ingerit difformitatem, quòd in Extractu omissus dicitur Articulus, qui sub *litt. C.* legitur in copia desumpta ex Visitatione Apostolica. *d.Summ.nu. 6.* quoniam sublato æquivoco resultante à particula negativa *non*, quæ sivè per errorem irrepta, sivè ex quacumque causa, legebatur in nuper hìc extimatitiis, hodiè pseudo-Statutis, articulus ille meritò omissus fuit, tamquam non pertinens ad Foraneitatem, dum Nuntius conformitèr ad mandata Sanctissimi jussit quidem extractum integrum, sed in ea parte quæ *Foraneitatem* concernit, prout ex litteris. *d.Summ.num.1.litt.F.*

8. Et quidem articulus conceptus his verbis: *Item qui in die B.Ægidii se ad residentiam præsentaverit, is postea gratiosam absentiam petere non possit*, prout est admodum rationabile, quia scilicet, qui se repræsentat, promittit residentiam; Idcòque non potest petere absentiam, quia esset mentiri, promittendo quod non vult observare, & esset illudere Statutis; iste inquam articulus nequaquam pertinet ad Foraneitatem, dum ille qui se non præsentat est Foraneus, & non qui se repræsentat; Ac proindè à tali articulo nullum argumentum desumi potest, prout priùs cum particula *non* anteposita desumebatur, & non pertinet ad Foraneitatem, & omittendus.

9. Nec hodiè potest ampliùs controverti super hac, vel illa Statutorum compilatione, quia omninò standum est compilationi anni 1560. dum de illa habemus tria exempla authentica, scilicet per extractum solemnem authoritate Apostolica. *d.Summ.nu.3.* per copiam desumptam ex actis Visitationis Apostolicæ anni 1656. custoditis in Archivio Nunciaturæ, transmissam ad Sanctissimum à D.Nuntio, cujus legalitas est irrefragabilis. *d. Summ.num.6.* ac tenorem ejusdem compilationis in Regestis Pii IV. conformem tenori transmisso à Nuntio.

10. Hæc igitur Statuta data *in Summ.num.3.& 6.* sunt Statuta, ex quibus in præsenti judicandum, dum illa extimatitia anni 1563. numquam habuerunt effectum, & credenda potiùs minuta præparata, sed non effectuata. Ideoque nulla ex iis copia reperitur authentica: ac propterea, detecta hodiè veritate, in nulla consideratione habenda sunt, & unicè standum compilationi anni 1560.

quæ est tot authenticis roborata, & quæ est in usu, prout *in Summ. d. num.3. litt.L.& R.* Imò erant in usu de anno *1656. ut in Summ.num.5.litt.B.C.* Ideòque D. Cardinalis, qui juravit anno 1672. & Canonicatum obtinuerat anno 1657. Jus cæpit habere ad Canonicatū de tempore, quo anno præcedenti 1656. compertum fuerat hanc compilationem anni 1560. esse in usu.

11. Imò beneficium hoc detectæ insubsistentiæ Statutorum anni 1563. & observantiæ Statutorum anni 1560. debemus DD. Agentibus Causæ Eminentissimi Bullionii, quia ipsi semper institerunt pro Compulsatione Statuti, *ut in Summ. num. 7.* Undè facta hodiè Compulsatione, veluti ex officio Supremi Confirmatoris, nephas est illi contradicere; Ac si veritas illuxit ad favorem Serenissimi Electi, gratias agimus, quòd nobis benefecerint.

12. Ex Statutis itaque compilatis anno 1560. judicandum est, & ex iis, juxta omnia tria exemplaria, juncta præsertim observantia, constat Eminentissimum Dom. Cardinalem Bullionium quoad electionem, de qua agitur, fuisse *Foraneum* pro tali anno carentem voce; Ac propterea ob non vocationem, & non admissionem ad suffragandum, Eminentiam Suam non fuisse contemptam, subindeque Electionem ad ejus instantiam non esse irritandam.

13. Suppono in primis non esse laborandum super articulis in abstracto: An Cardinales subjaceant potestati legislativæ Capituli statuentis, aliisve hujusmodi quæstionibus inutilibus, quia sumus in casu quo Cardinalis vigore Stipulationis Juratæ se obligavit ad contenta in Statuto, prout in simili de Ecclesiasticis contrahentibus ad servanda contenta in Statuto laicali, validè obligari firmavit *Rota coram Priolo juniore decis.423.& 439.*

14. Tota itaque disputatio versari debet super eo: *An D.Cardinalis ad tenorem Statutorum sit Foraneus*: & supposito, quòd in facto non controvertatur Eminentissimum Dom. se non repræsentasse in Capitulo S. Ægidii anni 1693. ut est in confesso passim in informationibus DD. exadverso scribentium, & præsertim in Summariis Nullitatum, quas proposuit D. Advocatus Gallus, cui tamquam magis informato credendum est in facto. *Summ.num.8.* Eminentissimus Bullionius ob hanc solam omissionem incurrit *Foraneitatem*, quia Statuta decernunt *Foraneum* quemcumque Canonicum, etiamsi solummodò defecerit quoad sui repræsentationem per se, vel per Procuratorem.

15. Sublata difficultate, quæ in antecedentibus Causæ propositionibus oriebatur ex lectura statuti, quam nobis instantia Adversarii detexit erroneā, ubi erroneè pro se non repræsentantibus alia pœna præscripta videbatur, hodiè plana est legalis intelligentia Statuti, ex qua Canonicus se non repræsentans, est *Foraneus*, quamvis deindè inserviat Ecclesiæ.

16. Siquidem inquit Statutum: *Quicumque volet residere, & fructus facere, debebit in festo B.Ægidii se exhibere. Summ.num.3. & 6.* utrobique *litt.A.* Et connectendo prosequitur: *quicumque se exhibuerit, resideat eo anno sex menses integros, & unam diem, alioqui pro foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus faciat eo anno, ut d.Summ.num.3.& 6.* utrobique *litt.D.*

17. Ex prima igitur periodo Statuti *d.litt.A.* sensus est planus, quòd ergo qui se non exhibet in festo B.Ægidii, signum est, imò per omissionem declarat, quòd non vult residere, nec fructus facere. Et ex altera periodo. *d.litt. B.* planus est sensus affirmativus, quòd ergo qui non vult haberi pro Foraneo, & fructus facere, oportet ut se præsentaverit, & ulteriùs resideat per sex menses, & unam diem.

18. Ergo

18. Ergo revolvendo orationem affirmativam in Negativam, ut stante dictione *alioqui* de jure est ex aurea doctrina *Bartoli in l.1.ff.de condit.& demonstrat.num.11.* proculdubiò sensus erit: *Alioqui quicumque in festo Beati Ægidii se non exhibuerit, aut præsentaverit, & non resident eo anno sex menses integros, & unam diem, habeatur pro Foraneo, nec ullos omninò fructus faciat eo anno.*

19. Et hunc esse verum, genuinum, & legalem intellectum Statuti negari non potest, quia ex verbis Statuti nihil prorsùs est immutatum, nisi quòd applicatæ sunt particulæ negativæ, quæ erant in ventre dictionis *alioqui*, ut virtute illius continentis in se Negativam *Si non fuerit ita*, prout docet *Bartolus loco citato*, oratio affirmativa convertetur in Negativam.

20. In utroque intellectu, tàm plano, quàm converso, sicuti ad effugiendam *Foraneitatem*, requiritur copulativè repræsentatio, & semestris residentia, ità ad *Foraneitatem* incurrendam sufficit deficere in repræsentatione, quoniam in duobus copulativè requisitis satis est deficere in alterutro, ad hoc, ut dicatur Statutum non adimpletum, per *textum in l.si hæredi, ff. de condit.instit.* per hæc verba: *Si hæredi plures conditiones conjunctim datæ sunt, omnibus parendum est, quia unius loco habentur.*

21. Hæc legalis intelligentia corroboratur ab intelligentia, quam habet Leodii, juxtà attestationem Sacerdotis, qui diù fuit Amanuensis defuncti Secretarii Cathedralis, qui Juratus testatur à dicto Secretario didicisse, illum, qui ipsa die S.Ægidii se non repræsentavit, intelligi *Foraneum*, *ut in Summario num.9.*

22. Item alter Sacerdos, qui est Custos Horarum, & Claustrarius, cui ex officio incumbit adnotare interessentes divinis officiis, & intimare Capitularibus, quando celebrandum est Capitulum, pari Juramento testatur, Canonicos *Foraneos*, etiamsi Horis Canonicis intersint, quod facere possunt ex devotione, nequaquam adnotare inter præsentes: Et quamvis morentur in Civitate, non vocare ad Capitulum. *Summar.num.*10.

23. Eidem intelligentiæ adstipulantur continuatæ repræsentationes ipsius Eminentissimi Bullionii, prout in antecedentibus satis ostendimus: Et nostra propositio, quòd per solam omissionem repræsentationis in S.Ægidio incurratur *Foraneitas*, mirabilitèr confirmatur ex tenore Mandati procuræ Eminentiæ Suæ ad se repræsentandum, ubi inquit: *Ad comparendum nomine nostro in Capitulo proximo festo S.Ægidii: Nosque ad residentiam*, Prout moris est, *repræsentandum, & in electionibus, &c. quando in absentia nostra vacare contigerit, nomine nostro suffragium dandum. Summ.num.*11.

24. Et exindè plura deduci possunt, nempè quòd Eminentia Sua attestatur de Consuetudine. ibi: *Prout moris est*. Quòd pro effugienda *Foraneitate* necessarius erat iste actus repræsentationis, dùm cæteroqui, si non fuisset necessariùs, non est credendum, Eminentiam Suam fuisse assumpturam hanc servitutem constituendi singulis annis Procuratores, prout fecisse per annos decem, & septem absque ulla interruptione ostendimus in antecedentibus, dùm de tanto Viro præsumi nequeunt actus frustranei, quia semper actus tribuendi ad Causam necessariam præexistentem obligationi juratæ, non ad meram voluntatem. *l.hujusmodi 84.§.cùm Pater, ff.de legatis primo*. Ac demùm, quòd cum actu repræsentationis substinetur facultas votandi, dùm in repræsentatio-

tionis sequelam Procuratores constituit ad suffragandum.

25. Sed tollit omnem difficultatem observantia scripta, juxtà quam solus defectus repræsentationis facit *Foraneum*, ut est casus Canonici Merode de anno 1652. qui defectu repræsentationis in festo S. Ægidii inventus fuit Foraneus. *Summ. num.* 12. & inseri voluerunt Delegati Apostolici in Extractu Statutorum. *d. Summ. n.* 3. *litt. T.* prout etiam est casus Serenissimi Magni Magistri Ordinis Theutonici piæ me. *Summ. num.* 13. & 14. Supplicando in hoc exemplo reflecti primò: declarationem *Foraneitatis* in Theutonico non posse dici artificiosam, & politicam, ut exadverso dicebatur, quando isto defectu repræsentationis jam fuerat notatus in Septembri 1693. de quo tempore nullus prævidere poterat vacationem subsequuturam anno sequenti, *ut dict. Summar. num.* 14. *litt. B.* Secundò, quòd in Theutonico nullus defectus concurrebat, nisi solus defectus repræsentationis. *dict. Summ. num.* 14. Undè solus iste defectus facit *Foraneum*, proùt etiam in antiquiori exemplo anni 1604. *Summ. num.* 15.

26. Undè supplico reflecti, quòd si pro *Foraneitate* incurrenda, ultra defectum repræsentationis requireretur copulativè defectus semestris Residentiæ, proculdubiò, cùm annus Capitularis incipiat prima Septembris, nullus Canonicus declarari posset *Foraneus*, nisi de Mense Martii, quando jam non superessent sex menses, & una dies, in quibus posset satisfacere residentiæ per tempus præscriptum à Statuto; Et nihilominùs observantia est in contrarium, quia declarantur *Foranei*, etiam quando adhùc superest opportunum temporis spatium, ut videre est in allato exemplo Theutonici, juxtà resolutiones Capitulares, tàm si respiciatur ad captam 27. Februarii 1694. *dict. Summ. num.* 13. quàm si reflectatur ad antecedentem 7. Septembris 1693. *Summ. num.* 14. & in exemplo anni 1604. ubi prima Septembris decernitur *Foraneitas*, nisi infrà sex septimanas doctum fuisset de missione in tempore mandati, quod dicebatur deperditum. *dict. Summ. nu.* 15. & in alio paritèr ipsa prima die Septembris 1652. *dict. Summ. num.* 12.

27. Ac proindè, tàm ex legali intelligentia Statuti suprà relata, quàm ex intelligentia genuina attestata ab Officialibus. *Summ. nu.* 9. *ac* 10. quàm ex recognitione ipsius Eminentissimi. *Summ. num.* 11. quàm ex observantia scripta, ut ex actis Capitularibus. *Summ. num.* 12. 13. 14. & 15. remanet incontrovertibile, quòd Canonicus deficiens in se repræsentando in Capitulo S. Ægidii, hoc solo defectu est *Foraneus*, juxtà Statuta, & observantiam interpretativam, quæ locum haberet, etiamsi littera Statuti repugnaret. *Rota decis.* 132. *num.* 6. *par.* 19. *recent.* ac fortiùs quando Statutum non solùm non repugnat, sed legalitèr interpretatum hanc habet intelligentiam.

28. Cùm itaque Eminentissimus Bullionius toto quinquennio in consueta, ac debita repræsentatione defecerit, ut est in confesso. *Summ. dict. nu.* 8. idem Eminentissimus pro anno Capitulari, in quo obtigit Electio, de qua agitur, meritò per Capitulum habitus fuit pro *Foraneo*, *ut in Summ. num.* 16. Ac tamquam talis caruit voce eo anno, juxtà Statuta. *dict. Summ. nu.* 3. & 6. utrobique *litt. F.* & *G.* & juxtà observantiam. *Summ. n.* 10. Proindèque ex eo, quòd non fuit, neque vocatus, neque admissus, non potest dici contemptus, quia contempti dicuntur dumtaxat qui vocem habent, si non vocentur, non verò, qui actibus Capitularibus interesse non debent. *Cap. quia propter* 42. *De Electione.*

29. Ne-

29. Neque dicatur, quòd impeditus fuit de Jure, ac de facto à se repræsentando, quasi ex hoc à *Foraneitate* sit excusandus, ut arguit D. de Vaillant relatus *in Summar.dict.num.*8. quia admissa propositione quoad impedimentum, retorquemus argumentum: ergo, si impeditus fuit de Jure, & de facto à constituendo, seù potiùs reperiendo Leodii Procuratore pro se repræsentando, seù ab Epistola ad repræsentationem mittenda, juxtà mitigationem *in Summar.num.*17. fortiùs fatetur se impeditum de facto, & de jure à suffragando in Electione, cùm à tempore repræsentationis ad tempus Electionis, rerum Status nequaquam sit immutatus, nè dicam magis difficultatus, ut est notorium.

30. Et hinc ultrà *Foraneitatem* insurgit altera ratio Canonica, propter quam Eminentissimus Dominus non debet dici Contemptus, super qua ratione supplicamus benignè reminisci, quòd usque ab initio deputationis Sacræ Congregationis pro parte Serenissimi Electi, antequam scriberent Advocati Urbis, datæ fuerunt inter cæteras duæ Scripturæ, nempè votum Universitatis Lovaniensis, quæ desuper consulta de Mense Martii antè Electionem, censuit Eminentissimum Bullionium propter bella ad futuram Electionem non admittendum, & aliam Scripturam Capituli, quæ inscripta erat: *Deductio, & Explanatio Rationum, propter quas Capitulum, &c. Eminentissimum, &c. non admisit, ut in Summ.num.*19. ut non graventur recognoscere, has concordare cum tunc datis, & persuasum habere motivum *incommoditatis, & periculi*, fuisse rationem non adinventam in Urbe, sed consideratam, & examinatam à Capitulo, ibique usque ex tunc Leodii typis datam, ut in manibus D. Secretarii.

31. Ac proptereà dici nequit Capitulum se restrinxisse ad solam *Foraneitatem*, ità ut non possit alias rationes deducere, quia theorica, quòd sententia ex falsa causa non substinetur ex vera, non videtur applicabilis casui nostro; quia resolutio Capituli non est sententia, sed actus extrajudicialis, proùt etiam sunt Epistolæ; Undè cùm in Epistolis Capitulum profiteretur adesse etiam alias rationes, proùt in *Summ.num.*20. & insuper pluries obtulerit examinare rationes Eminentiæ Suæ, si transmisisset combinatis litteris, & resolutione, Capitulum non solùm à *Foraneitate*, sed ab aliis etiam rationibus motum fuit ad Eminentissimum non admittendum.

32. Imò reflectendo, quòd resolutio super *Foraneitate* fuit 27. Februarii, & finalis exclusio fuit 15. Aprilis. *dict.Summ. num.*20. cùm interim Eminentissimus, quot litteras dabat ad Capitulum, totidem titulis se declararet Ministrum, & Plenipotentiarium sui Regis, ac magis suam inadmissibilitatem fundaret, hinc est, quòd si Capitulum die 27. Februarii excludebat propter *Foraneitatem*, negari non potest, quòd successivè excluserit propter alias etiam rationes. *dicto Summ.num.*19. & 20.

33. Sed etiam dato, & non concesso, quòd Capitulum se restrinxerit, certè Serenissimus Electus non est arctatus, ac suam Electionem tueri potest rationibus diversis ab illis eligentium, quia Electus habet jus distinctum à Jure Electorum. *Abb.in cap.Exhibita num.*1. *De Judic.* quamobrem, sivè pro Reverendiss. Capitulo, & pro Serenissimo Electo, sivè pro alterutro, aliis etiam rationibus Contemptum excludimus.

34. *Secunda* itaque *ratio*, propter quam Eminentissimus Dominus non potest dici contemptus, consistit in eo, quòd neque Eminentia Sua, neque man-

mandatum procuræ admitti poterant fine incommodo, damno, & periculò Ecclesiæ, & Capituli,ad terminos Sacrorum Canonum.

35. Periculum in jure non æstimatur à damno jam passo, sed à possibili futuro, ut egregiè pro nobis periculum explicat, seu exemplificat *Abbas antiquus* in solo jussu Personæ potentis, ut ita facerent, aliàs scirent se suam indignationem incursuros, ut *in cap.bonæ il primo De Elect. colum.*3. per hæc verba: *Dicas, quòd nemo tenetur promptum periculum, vel discrimen expectare infra. Ut lit. non contest. accedens. In hoc enim erat promptum periculum, quia Dux mandaverat Capitulo, quòd Episcopum Vormacien.postularet, aliàs scirent se suam indignationem incursuros.* .

36. Applicando hanc doctrinam casui nostro: Hìc Personæ potentes; nempè Imperator, Electores,& Status Imperii mandaverant Statui Leodiensi, uti membro Imperii,nè admitteret quoscumque Nationales Gallos,ut *in Summar. num.*21.*litt. N.* multòque minùs Regis Gallorum Oratores, aut Ministros. *d.litt N.* nullumve cum illis commercium,litteras, aut correspondentiam haberent. *litt.S.* aut in Collegiis, Claustris, aut communitatibus supportarent. *litt.O.* Aliàs scirent se bonis, gradibus, honoribus, Dignitatibus, atque etiam vita privandos. *litt.T.Z.*

37. Ergo Capitulum, si voluisset admittere, se exposuisset periculo subeundi de facto pœnas, ac damna hujusmodi absque ulla excusatione, tantò magis, quòd Capitulum cum Episcopo, & Statibus Patriæ Leodiensis, etiam per modum conventionis, acceptaverat mandata, & pœnas præfatas, illisque pro Statu Leodiensi legis robur addiderat. *d.Summ.nu.*21.*litt.A.*

38. Et ista Ratio periculi, quæ militat, nè Capitulum teneretur admittere D.Cardinalem, æquè benè procedit ad hoc, ut Capitulum non admitteret Procuratorem, & nullus ex Capitularibus procurationis mandatum acceptaret, aut acceptato uteretur; Siquidem egregiè distinguit idem *Abbas antiquus in cap.quòd sicut,col.2.à vers.antepen.* tunc scilicèt absentem impeditum accedere ad electionem, removere posse impedimentum constituendo Procuratorem, quando periculum consistit in persona ipsius absentis dumtaxat, ut est casus *cap.Quia propter*; Secùs verò quando periculum est commune in eligentibus; Undè applicando ad casum nostrum, cùm hìc ratio periculi non esset particularis dumtaxat in persona Cardinalis, sed communis toti Capitulo,pro non admittendo D.Cardinali esset eadem, ac pro non admittendo ejus Procuratore, seu mandato procuræ, seu pro non reperiendo Capitulari,qui acceptaret; quia in unoquoque ex dictis casibus, sivè Capitulum admittens, sivè Capitularis acceptans contravenisset mandatis, & legibus de non admittendis,aut ullo commercio, seu correspondentia habenda cum Ministris Christianissimi; Ideò nullo modo poterant admittere, neque Personam Eminentiæ Suæ, neque mandatum procurationis.

39. Quòd autèm Eminentissimus esset ex Personis, quas Capitulum erat de facto prohibitum admittere, seu quovis modo participationem concedere in gravissimo negocio Electionis, nedùm Episcopi, sed etiam Principis, manifestè patet ex eo, quòd ipsemet Cardinalis agnovit hanc veritatem, dùm in ejus protestatione impressa, *pag.2.vers.4.* dicit: *Capitulum de proximo suo adventu in Diœcesim, & Civitatem Leodiensem*, Si ità liceret, *commonefaceret*; Et in ipsis primis literis ad Capitulum datis petiit sibi procurari passa-portus à Prin-

cipi-

cipibus fœderatis. *Summ.num.*22. imò ipsemet diligentias adhibuit pro passaportu Imperiali, quem obtinere non potuit. *Summ.num.*23. & clariùs sibi aditum interclusit ex iis, quæ gessit existens in Civitate Huensi. *Summ.num.*24. & fatetur in prædicta protestatione, data pro parte Eminentiæ Suæ, *pag.*1.*vers.*20.*pag.*3.*vers.*26.28.31.*&* 33.*& pag.*4.*vers.*19.*usque ad* 24. in quibus junctis literis in *Summ.dict.num.*24. se declaravit Regis Christianissimi Ministrum Supremum, & Plenipotentiarium, dùm nullus tot, ac tanta spondere poterat, nisi tali charactere insignitus.

40. Hinc epistola responsiva D. Nuncii Apostolici apud Cæsarem, exadverso data, & a nobis repetita in *Summ. dict.nu.*23. expressè facit contra Cardinalem, tùm quia passa-portus videtur promissus per verba curialia, non ipsius Cæsareæ Majestatis, sed D.Comitis de Vindisgratz, dùm non ostenditur obtentus, proùt neque ostenditur ulterior responsio D.Nuncii; tùm quia verba illa: *Lo trasmetti à V. E.quando però il suo ingresso in Liegi venga ora* Unicamente *impedito dal motivo di esser V.E. Francese, ed aver aderito alla Francia dopo esser pubblicate le avocatorie*, non admittunt interpretationem exadverso excogitatam, quòd scilicèt deindè Imperator non concesserit passa-portum propter Foraneitatem, quoniam Imperator non se intromittebat in Statutis. Et Foraneitas impedire poterat suffragium in Capitulo, pro quo passaportus non profuisset, & nō ingressum in Civitatem, pro quo pass.-portus exoptabatur: & convincitur ex eo, quòd Sereniss. Principalis, proùt etiam Serenissimi Theutonicus, & Saxo, erant Foranei, & nihilominus erant Leodii; Undè verior glossa erit, quòd non solùm obstabat Nationalitas, & non recessisse à Galliis post avocatorias, de quibus fit mentio in Epistola D.Nuntii; sed obstabat ulteriùs tot, ac tanta obtulisse pro parte Regis Christianissimi, & easdem oblationes translatas in linguam vernaculam sparsisse in Vulgus Leodiense, & in locis publicis affixisse, ut in Epistolis Eminentiæ Suæ. *dict.Summar. nu.*24. & in protestatione. *pag.*3.*vers.*28.

41. His stantibus quoad Personam, & supposita etiam in Eminentissimo Domino potestate activa constituendi Procuratorem, dubitari non potest nullum ex Capitularibus futurum fuisse Leodii, qui mandatum procuræ Eminentiæ Suæ voluisset, aut potuisset acceptare, ex quo nullus æstimandus erat adeò animosus, ut voluisset se exponere periculis patiendi in Persona, & in bonis pro exercenda hac procuratione, & pœnas acceptatas in se convocare.

42. Neque replicetur, quòd dicere Procuratorem non inveniendum, sit divinare, quia præsumere juxtà legales præsumptiones, non est divinare. Et de Jure præsumitur nullum velle contravenire legibus acceptatis in loco ubi vivit, & reputari, ut eos, qui se periculis exponunt, reputat *Fagnanus in cap. Nè innitaris De Constitut.num.*291.

43. Et fortiùs in casu nostro, ubi leges Edictales, de quibus in *Summ. d. num.*21. de facto sunt in viridi observantia, ut in recenti exemplo Archidiaconorum, relato per eumdem Eminentissimum in sua protestatione. *pag.*4.*vers.*30. & D.Canonici Bocholtz, qui præsens in Curia testatur ob vanas suspiciones contraventionis se passum fuisse carcerationem sedecim mensium Trajecti. Et magis timendum in casu, de quo agitur, ubi studia exoptantium hunc, vel illum in Principem, proculdubio ad debilitandam Partem alterutri faventem, non omisissent factum criminari, & sivè Magistratui, sivè aliis executionem re-

linquere; Et quamvis secùs esset de Jure, nihilominùs periculum consistit in facto, & in iis, quæ absque Jure fiunt de facto. Et meritò ab unoquoque prudenti timeri poterat, dùm bellum fervet, & recentes sunt hostilitates facti in Personas Ecclesiasticas, avulsas via facti ab Ecclesiis, & à Choro inter laudes Divinas. *Summ.num.*25.

44. Neque iterum objiciatur admissio Canonici Poitiers, quia repetimus, istum esse Leodiensem, & pro Leodiensi semper habitum, absque ullo Ministerio, & ducentem vitam privatam; ideòque semper admissum in S. Ægidio ad se repræsentandum, & nunc admitti potuit ad electionem, quia ab illius interventu nulla suspicio excitari poterat in Confœderatis, & in nullo acceptatis legibus contraveniebatur.

45. Imò pro impossibilitate votandi per Procuratorem, res etiam videtur in confesso, dùm D. de Vaillant fatetur, Eminentissimum non potuisse se repræsentare propter impedimenta facti, ut in particula eius Scripturæ hoc nostro *Summ.num.*8. Cùm repræsentatio fiat per Procuratorem, uti fatetur non potuisse per Procuratorem repræsentare, pari passu fateri debet non posse per Procuratorem votare; Cùm nulla sit ratio disparitatis, imò sit maior ratio pro impotentia ad suffragandum in maximo negotio Principatus, si fateatur impedimentum in pusillo repræsentationis, quæ fieri poterat etiam per Epistolam.

46. Hinc remanet innegabile, quòd Eminentissimus Dominus non erat vocandus ad hanc electionem, quia non poterat admitti; ideoque non potest dici Contemptus ex quo non fuit neque admissus, neque vocatus, quia tunc potiùs dolere posset de Contemptu si vocatus fuisset, dum vocare non admissibilem, fuisset Vocato illudere.

47. Sed ultrà foraneitatem, incommodum, & pericula facti, propter quas rationes cessat querela Contemptus, cùm DD. exadverso fundare voluissent Jus D. Cardinalis ad prosequendum Contemptum super eo quòd esset Canonicus Leodiensis, ex quo in Cardinalatu obtinuit retentionem omnium quæ obtinebat, prout in particula eorum Scripturæ, quam damus in *Summ. nu.*26. Videntes eos dubitare ubi numquam dubitassent, nisi hanc rationem reddidissent; hinc excitati fuimus ad perscrutandum de sufficientia Retentionis, quoniam illam in genere exadverso enunciatam sciebamus non esse sufficientem ratione Declarationis Sixtinæ. Et invento Eminentissimo destituto sufficienti retentione, utentes lumine exadverso subministrato, deduximus, & fortioribus mediis repetimus in præsenti.

48. Pro *Tertia Ratione* excludendi Contemptum, E. S. non esse amplius legitimum Contradictorem, ex quo detectum est fundamentaliter non esse Canonicum, & retentio præsumpta ex diuturnitate temporis, vel aliundè, ac prætensa possessio clarius convelluntur.

49. Quoad defectum retentionis in sui primordio dubitari non potest, quia exadverso pro titulo retentionis productum fuit Decretum Consistoriale dici 19. Maji 1670. ubi dicitur solummodò: *cum retentione omnium quæ obtinet*, prout videre est in præsenti *Summ. num.* 27. & in hoc non discordamus, quia nos etiam, ex abundanti, damus litteras Apostolicas extensas, juxta dictum Decretum. *Summ. num.* 28. Et hoc est quod dicimus, Retentiones hujusmodi non sufficere, quia ita declarat Sixtus V. *Summ. num.*29. absque eo quòd Jus varietur respectu Canonicatuum Germaniæ, quia Germani retinent, non vigo-

re

re retentionis generalis, ſed propter retentionem expreſsè conceſſam de Canonicatibus, ut, omiſſis cæteris exemplis, videre eſt in titulo Cardinalitio Eminentiſſimi Furſtembergii. *Summ.num.*30.& in Cardinali de Haſſia quando confirmatus fuit in Epiſcopum Uratiſlaviæ. *Summ.num.*31.

50. Neque D.Cardinalis juvari poteſt Brevi Clementis X. ſuper Præpoſitura, aut alio Diplomate, ubi Canonicatus narraretur, quia oportuiſſet narrare defectum in retentione primordiali, ut firmavit *D. Jacometti* in ultima Reſponſione ſuper contemptu *num.* 15.

51. Et minùs juvari poteſt titulo præſumpto ex diuturna poſſeſſione, quoniam factis de licentia Superioris diligentiis, prout de Jure, in tribus Regeſtis Apoſtolicis Gratiarum Beneficialium, nempè Secreto, Cancellariæ, & Cameræ, cùm in iſtis prætenſa retentio inventa non fuerit, prout ex Relationibus, quas habebit Sac. Congregatio, probata dicitur negativa abſque obligatione recurrendi ad alia Regeſta, quia ſufficiunt diligentiæ in Regeſtis ſolitis. optimè *Amaydenius De Stylo Dataria lib.*1.*cap.*26. *num.*19.cui addi poteſt ratio, quòd in Beneficialibus, ex quo proviſiones, ſeu diſpenſationes non ſuffragantur, niſi litteris expeditis juxtà regulas *Canc.*27.& 52. non eſt neceſſe perquirere alibi, niſi ubi litteræ Apoſtolicæ Beneficiales regiſtrantur.

52. Et alia ratio eſt, quia extra ſolitum non præſumitur, cùmque pro defectu Retentionis habeamus perquiſitiones factas in Regeſtis conſuetis, necnon *Concilium Tridentinum cap.*17.*ſeſſ.*24. *de reform.* ubi nominatim diſponitur de Cardinalibus, & declarationem Sixti V. *Summ.num.*29. quæ continet obſtaculum perpetuum inconvenientiæ ſeſſionis Cardinalium poſt Epiſcopos, dicimur habere pro noſtra Negativa intentionem fundatam in Jure; & ideò ceſſat præſumptio Rei inſolitæ, ut benè ad caſum *Romanus ex decif.*20. *in antiquis conſil.*499.*num.*4.

53. Sed etiam ſine hujuſmodi perquiſitionum labore, D. pro Eminentiſs. Bullionio Cauſæ Patronus nobis favit, producendo titulum in forma authentica, nempè Decretum Conſiſtoriale retentionis in genere. *d. Summ.num.*27. dum per talem productionem eliſa remanet præſumptio tituli, reſultans ex lapſu decennii, aut alterius temporis. *Rota diverſor.decif.*731.*par.*1.*num.*18. & 19.*Adden.ad Gregorium decif.*353.*num.*19.

54. Etenim inter Beneficialiſtas regulare eſt, ut oppugnatus in ſuo Beneficio defendat ſe poſſeſſione dumtaxat abſque tituli productione, quando titulus eſt inſufficiens, quia per poſſeſſionem tueri ſe poteſt titulo potentiali; at productione ſequuta, extincta remanet præſumptio alterius tituli, quia producendo imperfectum, præſumitur non habere meliorem; Ideòque ceſſat titulus præſumptus, ut latè docet *Lother. de re Beneficiaria lib.*2. *qu.*46. *num.*29. & *ſequentibus.*

55. Cùm itaque titulus exadverſo productus ſit inſufficiens, juxtà Declarationem Sixtinam: ac tàm per productionem, quàm per diligentias excluſus remaneat quicumque titulus præſumptus, Eminentiſs.D.Canonicatu deſtitutus, deſtitutus hodie detegitur Jure agendi de contemptu, qui fundari nequit, niſi in Canonia, ut fatentur DD. exadverſo ſcribentes.

56. Neque caſui noſtro applicari poteſt regula deſumpta ex *cap. cùm Eccleſia Sutrina De cauſa poſſeſſ. & propriet.* ſcilicèt, quòd interim Cardinalis eſt manutenendus, donec defectus petitorii declaretur per ſententiam, quia nos ſu-

sumus in terminis longè diversis à relatis in *d.cap.cùm Ecclesia Sutrina*; Siquidem ibi Papa electionem irritaverat, *quoniam deprehenderat Testes Capituli extitisse varios, atque adversus finem attestationis suæ coram Auditoribus vacillasse*:& è contra *per Testes Partis adversæ fuerat sufficientèr ostensum, &c.* ut sunt verba Textus.

57. In casu autem nostro termini sunt omninò oppositi, quia pro parte nostra sufficientèr ostensum est, Cardinalem non habere retentionem, & è contra pro Cardinali retentio nec probatur, nec probari potest; quia non aliundè peti potest auxilium, quàm à Regestis Apostolicis: Et ista dare nequeunt, quod ostensum est non habere.

58. Hinc textus ille non obstat, & regula exindè, vel aliundè desumpta pro possessore non militat; quia ostensa fundamentalitèr nullitate petitorii, possessio vel est evacuata, vel adeò discolorata, ut Eminentissimus non possit esse legitimus Contradictor, prout in terminis strictioribus *Romanus d. consil.* 499. *per totum*, & præcipuè *num.6. circa finem*, præsertim quia in præsenti deductum est non solùm possessorium, sed etiam petitorium, nempè per Cardinalem in protestatione *pag.1.vers.24.& 27.* & per Procuratorem in Informatione, cujus particulam dedimus in *Summ.d.num.26.* Ideòque inspecto etiam petitorio resolvendum est. *cap.cùm dilectus, De causa possess.& propriet.*

59. Neque dicatur, quòd tunc quando Eminentissimus non fuit vocatus, nec admissus, tunc habebatur pro Canonico, quia hoc profuisset illo tunc ob errorem communem, sed hodiè detecto errore non suffragatur ampliùs, præsertim in damnum publicum, & Tertii. *Bald. in l. Barbarius, ff.de offic. Prætor. num.12.* Et concludi potest cum *Romano d.cons.499.in fine.* ibi: *Ubi definit causa, propter quam competit actio, vel definit interesse, propter quod quis agit, definit etiam actio ipso jure competere*, dicit *Textus, ff.de exhiben.l.signi, §. fin.*

60. Patet itaque triplici ratione Eminentiss. D. Bullionio nullum jus, nullamque actionem competere ad dicendum de contemptu, tùm quia suffragandi jus exercere non poterat propter incommoda, & pericula Ecclesiæ. *cap.quòd sicut, cap. quia propter, De elect.* tùm quia suffragandi jus non habet ex declaratione Sixti V. ac tunc temporis non habebat propter foraneitatem, juxtà Statuta jurata, & inconcussè semper observata, ut ex præmissis.

61. Et quatenùs exclusio quærelæ contemptus non esset adeò clara, prout est tribus rationibus clarissima, adhuc in aliqua turbiditate non poterat dici contemptus; quia pro vero contemptu requiritur spretus cum odio, superbia, & reflexa voluntate vilipendendi, ut ex *D.Thoma*, & aliis, præsertim *Castellin. de elect. in prælud. §.11.de contempt.* deduxit *D.Jandi in responsione super puncto contemptus*, pro Sacra Congregatione habita 9. Augusti proximè præteriti, *num. 6. cum seqq.* quorum, cùm nihil evenerit in casu nostro, quin imò summa reverentia, Eminentiss. Dominus parcere poterat necessitati, qua de facto difficillimis hisce temporibus Capitulum non poterat admittere.

62. Ac demùm intelligi nequit ad quem finem ordinata sit præsens prosequutio contemptus; quoniam Sacri Canones non ad alium effectum irritari volunt electionem ratione contemptus, nisi ut ordinetur nova electio, in qua interveniat etiam ipse contemptus. *Passerin. de elect. cap.11. quæst.12. n.125. in fine.* Jam verò in casu nostro, sivè esset facienda electio nova, in qua idem noster Serenissimus esset reeligendus, juxtà doctrinam *Panormitan. in cap. bo-*

ne

næ il 2. De elect. num. 5. sivè Ecclesiæ Leodiensi providendum esset à Summo Pontifice, juxtà concordata Nicolai V. cum Inclyta Natione Germanica in *§.Itèm placuit, quòd in Metropolitanis, &c.* semper in quovis casu obstarent Eminentiæ Suæ impedimenta juris, & facti; Ita ut videatur labor absque fructu ordinato à Sacris Canonibus in favorem contempti: atque adeò prætensus contemptus pro solo detrimento Tertii, & Ecclesiæ, non esset ad mentem Sacrorum Canonum.

63. Sed veritas est, quòd Eminentissimus Dominus non fuit contemptus ex duplici, & hodiè cessat contemptus ex triplici ratione. *Primò*. De Jure statutario, cujus vigore deficiens in sola repræsentatione est *Foraneus*, tum ex verbis statuti. *Summ. num.3. & 6. litt. D.* tum ex observantia interpretativa. *Summ.num.9.* 10. 12. 13. 14. *&* 15. prout ex confessis Eminentissimus in hoc defecit. *Summ. num.8.* Ideòque carebat voce. *Summ.num.3. & 6. litt.F.& G. & num.* 10.

64. *Secundò*. De Jure Communi; quia de facto non erat admissibilis propter incommoda, damna, & pericula passivè in Capitulo, & Capitularibus. *Summar. num.* 21. & ex recognitione ipsius Eminentissimi, ejusque Defensorum. *Summ.num.8.* 22.23. Eòque magis, quia in Eminentia sua ultra Ministerium pro Rege Christianissimo. *Summ.num.*24.concurrit etiam qualitas augumentativa periculi, ex ea ratione, quæ exadverso dicebatur omittenda; sed reverà ad effectum periculi, de quo agitur, motivum non debet contemni. Siquidem est indubitatum, quòd Bullionii Ducatus pertinet ad Ecclesiam Leodiensem, quòdque articulus 28. Pacis Neomagensis nullum Jus tribuere poterat Occupatori; quia Plenipotentiarii Pacis non poterant transfigere super Jure Tertii: Et protestationes aliàs à nobis datæ præservarunt Jura Ecclesiæ. Imò ratio præcipua,propter quam Episcopus, Capitulum, & Status Leodii partes susceperunt in præsenti Bello, & fœdere se junxere aliis Principibus, ut Bullionii Ducatus armis recuperaretur pro Ecclesia. Hinc in materiis suspiciosissimis, & in quibus inditia habentur loco demonstrativæ, oportuisset credere fatuitatem in Confœderatis, ut non suspicarentur de secretis pactionibus, ac de recessu à fœdere, si Capitulum ad electionem Episcopi, & Principis, qui pro urgenda recuperatione eligendus erat, admisisset Germanum fratrem Celsissimi Detentoris: præsertim quando Eminentissimus Dominus in suis epistolis obtulerat media Fœderatorum,suspicionem augentia.*dicto Summ.num.*24. Undè quæ in aliis Christianissimi Ministris ratio periculi fuisset generalis,in Eminentissimo D. erat,& generalis, & specialissima. Ideòque Eminentissimus non potest dici contemptus, ex quo Capitulum, & Canonici de Jure fecerunt quod de Jure facere debuerunt: Et de facto non fecerunt quod facere de facto non potuerunt.

65. *Tertiò*. quia hodiè Eminentissimus detegitur non Canonicus. *dicto Summ. num.* 27. 28.*&* 29.& Canonicatu sublato,corruit etiam Præpositura, & Custodia, quæ sine Canonicali fundamento subsistere non possunt; Ac proptereà cessat hodiè omnis actio prosequendi prætensum contemptum.

66. Undè, cùm Electio Serenissimi nostri Principalis de se sit valida, ex quo propter contemptum electiones non sunt nullæ ipso Jure, sed semper validæ, donec non superveniat irritatio.*Donatus tom.2.tract.4.quæst.*11.

67. Hinc cùm in casu nostro demonstratum fuerit, quòd Eminentissimus de

de tempore credulitatis, quòd esset Canonicus,non fuit contemptus,tum propter Forancitatem, tum propter evidentia incommoda, & pericula Ecclesiæ; Verùm etiam quòd sit extinctum Jus agendi de contemptu: nullo modo electio de Jure valida potest irritari, dum si quælibet, & unaquæque ex præmissis rationibus sufficeret ad tuendam electionem ab ictibus irritationis, fortiùs hoc triplici scuto munita,immunis, & illæsa remanebit.

68. Præmissa exuberant ad repellendum majori cum facilitate D.Comitem de Rekem, qui *Primò* à pluribus jam annis resignavit suum Canonicatum: supplicatio non solùm signata fuit, sed etiam consensus irrevocabiliter extensus, ut supplicamus recognosci ubi oportet; Itaut Canonicale Jus à D.Comite à pluribus jam annis sit abdicatum. *Secundò*. Neque se repræsentavit in S.Ægidio, ut justificavimus in scripturis antecedentibus; Undè dupliciter, & duplici defectu est *Foraneus*. *Tertiò*. Cùm ipse sit nativitate, origine,& feudo Germanus, & Subditus Imperii cum ipso Canonicatu, & Subdiaconatus ordine, quo insignitus est, veritus non fuit arma gerere in Galliis, & contra Imperium militare,juxta ejus confessionem irretractabilem in precibus Summo Pontifici,porrectis. *Summ.num.*32. Undè tanquam Rebellis, & proscriptus,non poterat admitti ob Edictum in *Summ. num.* 21. & ipsemet fatetur impotentiam suæ admissionis, quia propter præmissa exposuit eidem Summo Pontifici non esse sibi tutum accessum in Germaniam. *dicto Summar. num.*32.ibi: *Et quoad provisiones committatur quoad primo dictos eidem* Argentinen. *necnon quoad secundo, & tertio dictos Canonicatus, attento, quòd ad Ecclesias* Leodien. *& Colonien.* tutus *Oratori* non patet accessus.

69. Undè habens Canonicatum in aëre, Foraneus, & inadmissibilis, & adhuc degens apud Hostes, ut ex data mandati Procuræ,non potest dici contemptus; ideòque electio non est irritanda.

70. Sublatis itaque omnibus oppositionibus, nihil est, quod impediat; Ideòque supplicamus dignetur Sacra Congregatio ad formam *Cap. Postquam* 3. *De Electione*, Capituli, & Principis nostrorum Principalium, confirmationem petentium,desideria benignè exaudire.

PETRI

PETRI DE FUSCO

ADVOCATI NEAPOLITANI,

Ac Regii Consiliarii.

ALLEGATIO NOVA

Super puncto contemptus:

1. SAcræ Congregationis jussu causa ista confirmationis electionis Episcopi Leodiensis restricta est ad punctum contemptus, de quo conqueritur Eminentissimus D. Cardinalis Bullionius, allegans se Canonicum, & Præpositum majorem Leodiensis Ecclesiæ, atque adeò vocari, & admitti debuisse ad Episcopi electionem.

2. Verùm, perstringendo articulum, breviter demonstrabimus, nullum querelæ de contemptu locum esse; quia Electores excluserunt Dominum Cardinalem, non ex causa contemptus, sed ex aliis nedùm probabilibus, & justis existimatis (quod solùm sufficeret, ut contemptus evitetur) sed etiam ex verè justis, rationabilibus, & necessariis, quales sunt causæ foraneitatis, belli, & hostilitatis. Denique D. Cardinalis intentionem destitui principali fundamento tituli Canonicatus, & Præpositturæ; Atque ità querelam ejus de contemptu prorsùs evanescere, manifestò probabitur.

3. Et quidem, ut Electio irritari possit, non sufficit simplex omissio vocationis absentis; quia convocatio absentium non est de substantialibus formæ requisitis à Lateranensi Concilio, ut constat ex *cap. Ecclesia 57. il 2. in vers. denique De Electione*, & ibidem notat *Gloss. litt. C. verb. sicut est istud, &c.* eadem *Gloss. in cap. cùm in Ecclesiis 33. lit. C. in verb. si commodè, De præbendis, & dignitatibus in 6.* Undè Electio peracta, non vocato eo, qui debuit interesse, non est ipso jure nulla. *Gloss. in cap. bonæ 36. in verb. expectare, De electione, Bonifac. de Vitalin. in Clementin. Quod circà num. 28. & in Clementin. Constitutionem num. 26. de electione*, cum aliis adductis per *Samuell. de electione tract. 1. disput. 2. controv. 7. conclus. 2. & controv. 10. conclus. 4. Baixio in director. election. par. 3. cap. 7. Menoch. conf. 67. num. 31. Murga ad Constitutionem Alexandri IV. num. 643. fol. 176.* sed electio rescinditur, sivè cassatur per sententiam, proposita querela de contemptu ab eo, qui vocari debuit, & contemptus omissus, sivè exclusus fuit. *cap. bonæ 4.* ibi: *eis contemptis, De postulat. Prælat. cap. Venerabilem 34. De elect. cap. bonæ 36. De elect. cap. ex eo 32. De electione in 6.* ibi: *De contemptu conqueri, cap. cum Ecclesia Sutrina 3. De causa possessionis, & proprietatis, cap. quod sicut 28. De electione.* ibi: *Quòd si eos vocatos non fuisse constiterit, sed contemptos, infirmanda erit penitùs Electio taliter*

ce-

celebrata, nisi postea propter bonum pacis curaverint consentire.

4. Hic autem contemptus supponit in Electoribus malam fidem, & certam scientiam juris suffragii, quod habet ille, qui non fuit vocatus, nec admissus, animo faciendi ei injuriam, quia contemnere est aspernari, non curare: & tunc propriè convenit, quando sine causa aliquid non servatur, juxtà id, quod notatur in *cap.2.quæst.7. cap. Menopolitanum, Archidiacon.in cap.1. num.7.de appellation.in 6.* latissimè *Schmidius consil.argentoratens.57.nu.204. vol.2.* Quamobrem Sacri Canones, qui statuunt pœnam cassationis electionis, loquuntur non adversus Electores, qui simpliciter processerunt ad electionem, non vocatis, nec admissis illis, qui vocari, & admitti debuerunt, sed contrà Electores, qui contemptis eis, ad electionem procedere præsumpserint, ut in *cap. Venerabilem 34.De elect.* in illis verbis: *Et ex eo, quòd fautores Ducis, absentibus aliis, & contemptis, ipsum eligere præsumpserunt,* & in *cap.cùm Ecclesia Sutrina 3.De causa possessionis, & proprietatis,* in illis verbis: *suam deposuere querelam, quòd cùm in Episcoporum electionibus ipsi, ac prædecessores eorum consueverint interesse, vos, eis renitentibus, & exclusis, ad electionem procedere præsumpsistis.* Atqui certissimum est, verbum illud *præsumpserunt* significare certam scientiam, malam fidem, & temeritatem. *Gloss.in cap.scriptum 40.in verb. præsumptione, De elect.Felin.in cap.Judæi num.8.de testibus,* cum aliis collectis per *Augustin.Barbos.de dictionibus,in verb.præsumere,diction.278.*

5. Idque est illud, quod communitèr Doctores inquiunt apud *Menoch. conf.67.nu.31.Samuell.de electione tract.1.disput.2.controv.7.conclus.2.Murg. ad Constitut.Alexandri IV.d.num.643.* scilicèt, absentium convocationem non esse de substantia electionis, sed de justitia; Exindè sequitur, quòd sufficiat Electoribus bona fides, & causa probabilis, sivè justa existimata, nè eum, qui vocari, & admitti debuit, contempsisse censeantur. Non enim facit contrà justitiam ille, qui bona fide procedit, quamvis jus alterius lædat, ut elegantèr docet *Zasius ad tit.ff.de justitia, & jure num.2.* & latissimè *ad l.jus dicentis nu.4. & 5.ff.de jurisdictione omnium Judicum.Bald.in l.eos num.4.in fine De appellationibus.* Quarè causa justa existimata tollit contemptum, quamvis illa causa esset verè injusta. *Gloss.in l.satisque litt.Q. ff. de in jus vocando,* in illis verbis: *Hic non in contemptum, sed ob aliquam causam licèt non justam, Schurf. in conf.95.num.2.vol.1. Schmidius conf.argentoratens.57.num.215.vol.2.*

6. Rursùs ex contemptu oritur duplex pœna: altera cassationis electionis per sententiam imponenda, si contemptus fuerit prosecutus querelam de contemptu. *Gloss. in cap.bonæ 36.in verb.expectare De elect.* adeò quòd si ante sententiam contemptus moritur, vel transfertur ad aliam Ecclesiam, perit actio de contemptu. *Gloss.marginal.in cap. quòd sicut litt.C.28.de elect.* Altera pœna est, quòd ratione contemptus jus eligendi non transfertur in contemptum, nec redit ad Capitulum, sed electio devolvitur ad Summum Pontificem, ut advertit *Archidiacon.in cap.si fortè num.4.distinct.65.fol.88.* his verbis: *Is, qui est contemptus non eliget, nec per se potest eligere, sed ad suam petitionem Superior ordinabit Ecclesiam, & sic servat, & tenet Curia Romana.* Quibus conveniunt concordata Germaniæ apud *Carolum-Pelicem de Matta fol.4.vers.item placuit,* & apud *Laurentium Nicolartt in proœmio, §.4. & tit.1.de reservat. dub.1.§.4.* ubi statuitur, quòd si electiones Episcoporum præsentatæ, minùs Canonicæ fuerint, provisio spectat ad Apostolicam Sedem: Idque etiam jure communi

di-

dispositum fuerat in Ecclesiis Cathedralibus. *cap. quamquam* 18. *De elect.in* 6. in illis verbis: *Vel per sententiam, cùm formam traditam per generale Concilium non observant, eligendi potestate privantur, non ad dictum Superiorem, sed ad Romanum Pontificem potestas eadem devolvetur.*

7. Cùm itaque cassatio electionis, ratione contemptus sit pœna, & oriatur etiam altera pœna devolutionis electionis ad Apostolicam Sedem, ideò plura inferuntur ad excludendam querelam de contemptu.

8. Primum scilicèt, quòd pœnæ nullus locus esse potest, quando non ex causâ contemptus, sed ex alia probabili, seù colorata Electores possunt excusari, juxtà illud effatum, quòd causa colorata, qua quis putabat sibi licere id, quod fecit, excusat à dolo, & pœna, etiamsi illa causa non esset plenè probata, ut ex *l.igitur.§.potest,ff.de liberali causa*, probat *Jo.de Amicis in cons.*84.*nu.* 6. & *cons.*138. *num.*11. *Hippolyt.de Marsil.in l.de unoquoque num.* 226. *ff.de re judicata*, cum aliis adductis per *Schmid.d.cons.argentoratens.*57. *num.*212. & 213.*vol.*2.*Cravett.cons.*18.*num.*9.10.& 16.*Riminald.jun.cons.*715.*num.*31.*cum seqq.* præclarè *Divus Augustinus contra Faustum lib.*22.*cap.*43. *tom.*6. ubi excusat filias Loth ab incestu, ex eo, quòd se crederent, invenire non posse alios viros, velut exusto illa conflagratione Orbe terrarum, undè prolem quærentes ad conservationem generis, miscere se Patri voluerunt: & ibi *D. Augustinus* tradit generalem regulam, his verbis: *Ratio quippè justitiæ nontantùm quid factum sit, verùm etiam quare factum sit, intuetur, ut ex causis suis facta pendentia, libramento æquitatis examinet*; Et in terminis omissionis vocationis ad electionem, & exclusionis ab ea non ex causa contemptus, est *text.in cap. cùm Hadrianus* 24.*distinct.* 63. in illis verbis: *Indignati scilicet, quòd dum præsentes essent, non fuerant invitati, nec optatæ affuturi Præsulis electioni interesse meruerunt qui accepta ratione, quòd non causa contemptus Augusti, sed futuri temporis prospectu omissum hoc fuerit,&c.*

9. Idque est, quod Perillustre Capitulum Leodiense reverenter, & devotè significavit Domino Cardinali in litteris. *Summar. super oppositionibus num.*9. per hæc verba: *De cætero, Eminentissimæ Celsitudinis vestræ convocationem, suas pati difficultates, plurimum dolemus; licèt enim pro sua Eminenti Cardinalatus dignitate, ac hujus Ecclesiæ Præpositura, singularibusque suis meritis, omnem, quem debemus, respectum habeamus, cùm tamen Ecclesiæ nostra Statuta, & laudabiles consuetudines hactenùs inconcussè observatæ, quorum observationem quilibet Canonicus in sui admissione juravit, eos, qui in festo S. Ægidii Capitulo personaliter, vel ad minus per constitutionem se non repræsentarunt, Foraneos declarent: qui juxtà eadem Statuta, quorum copia hic jungitur, negotiis capitularibus interesse, vel suffragium dicere non possunt, etiamsi de electione Episcopi, Præpositi, vel Decani, & quavis alia re ardua ageretur; Speramus, Eminentissimam Celsitudinem Vestram ægrè non laturam, si præfatis Statutis, ac juramento nostro nos conformantes, ab ejus convocatione abstineamus*: Eademque reverentia hoc ipsum sæpiùs insinuavit Capitulum per sequentes literas. *d. Summ.num.*12.& 14.

10. Causa igitur servandi Statuta, ac Religionem Juramenti, quæ adegit Canonicos Leodienses, neminem foraneum interesse electioni passuros, debuit removere Dominum Cardinalem à proponenda omni querela de contemptu, cùm nec ipse Summus Pontifex existimaverit se contemptum à Canonicis

Ecclesiæ Bituricensis, qui propter Statuta ab ipsis juramento firmata, Mandatis Apostolicæ Sedis parere non potuerunt, ut in *cap.constitutus 19.de rescriptis*: eò magis, quòd causa, qua fuit motum Capitulum ad eum excludendum versabatur in quadam facti notorietate; Nam Dominus Cardinalis cùm esset (ut asserit) Canonicus, & Præpositus major Ecclesiæ Leodiensis, & uti talis, etiam post promotionem ad Cardinalatus dignitatem, ac post dispensationem in continua, & personali residentia ei concessam per Breve Apostolicum Clementis X. agnoscens, quòd privilegium, & dispensatio in residentia non comprehenderet interessentiam per se, vel procuratorem certa die, & hora, nempè in festo S.Ægidii hora Summæ Missæ in Capitulo Generali (juxtà *Gloss.communiter receptam in cap.unico De Clericis non residentibus in 6.litt.H.in verb.adfuerint*, & ea, quæ latissimè tradidimus in præcedentibus allegationibus editis super resolutione motivorum) singulis annis in eo festo per procuratorem se præsentavit, usque ad tempus belli moti à Gallorum Rege contrà Imperatorem, aliosque Principes Confœderatos, quorum unus est Princeps, idemque Episcopus Leodiensis, & ab eo tempore, quo voluit adhærere Regi Christianissimo, & esse à consiliis ejus, ac Plenipotentiarius in re bellica, cessavit se præsentare in festo S.Ægidii. *Summ.novo num.*24. Quare non potest conqueri se contemptum, cùm ex alia causa fuerit exclusus. *d.cap.cùm Hadrianus 24.distinct.63*. Eòque magis, quòd exclusio ex causa belli, & hostilitatis esset necessaria (ut infrà demonstrabimus) Undè contemptus penitùs tollitur. *causa 17. qu.4.cap.nullus res Ecclesiæ, juncta Gloss.ibidem,in verb.non possit.*

11. Secundum ex eo, quòd cassatio electionis sit pœna contemptus, infertur contrà Dominum Cardinalem, qui talem pœnam petit, ipsum, scilicet, debere esse extrà omnem pœnam, idque priùs liquidò constare oportere, ut notat *Dionys.Gothofred.ad l.cùm pater 77.§.liberti litt.V. ff.de legat.* 2. his verbis: *Qui petit pœnam, extrà omnem debet esse, qui non facit quod non debet, percipit quod non oportet; Hæc enim natura pœnarum est, & legitimarum, & conventionalium, ut liquida sit causa priùs quàm pœna petatur*; Pœnam autem, extrà quam omnem diximus debere esse ipsum, qui pœnam petit, non intelligimus illam, quæ statuta est in *cap.sæpè Principes 23.quæst.8.* in illis verbis: *Quia verò à Christo ad ministerium salutis electi sunt, ibi consentiant Regibus fieri judices, ubi jure jurando supplicii indulgentia promittitur, non ubi discriminis sententia præparatur; Si quis ergò Sacerdotum contrà hoc commune consultum discussor in alienis periculis extiterit, sit reus effusi sanguinis apud Christum, & apud Ecclesiam perdat proprium gradum*; Sed loquimur de foraneitate inducta per Statuta, & consuetudines Ecclesiæ Leodiensis, quæ Statuta, & consuetudines ipse Dominus Cardinalis tempore suæ admissionis ad Canonicatum juravit se observaturum. Itemque de pœna, quæ de facto servatur contrà Personas Ecclesiasticas cujuscumque gradus, & dignitatis, adhærentes Regi Galliæ, bellum gerenti adversùs Imperatorem, aliosque Principes Confœderatos, ut numerentur inter hostes publicos, ità quòd nullum commercium per se, nec per Procuratorem habere valeant in terris Imperii, & in Regione Leodiensi, cujus Episcopus recognoscit Principatum in temporalibus ab Imperio Germanico, sub fidelitate, nunc à Capitulo, Sede Episcopali vacante, repræsentatum. Itaque debet liquidò constare priùs, Dominum Cardinalem de facto extrà has pœnas esse, ut pœnam contemptus petere possit, juxtà doctrinam

Dio-

Dionys.Gothofred.ad d.l.cùm pater 77.§.liberti litt.V.ff.de legatis 2.quæ confirmatur ex *cap.constitutus 7.de pœnis*,& aliis juribus per ipsum adductis.

12. At verò impossibile est Agentibus partes Domini Cardinalis , liquidò demonstrare, illum extrà has pœnas esse ; Imò & contrarium apertissimè constat, dum ab anno 1689. Dom. Cardinalis non se repræsentavit in festo Sancti Ægidii in Capitulo generali , quemadmodum annis præcedentibus se præsentavit per Procuratorem. *Summ.antecedenti nu.6.& 7.* Atque ità ob defectum repræsentationis in eo festo , numerari debebat inter foraneos , nec vocem in electionibus habere poterat , secundùm Statuta Ecclesiæ Leodiensis , ad quorum formam Capitulum declaravit,Dominum Cardinalem pro foraneo habendum, atque adeò suffragium dicere non posse in electionibus,dum ad officium Capituli spectabat cognoscere eos, qui haberent vocem in Episcopi futuri electione, juxtà *cap.bonæ, il primo in fine De postulatione Prælatorum*,in illis verbis: *Cum his,qui vocem in electione habere noscuntur.*

13. Et quamvis ex Statutis Ecclesiæ Leodiensis,sivè attendatur compilatio anni 1560. confirmata per Signaturam Apostolicæ Sedis, sivè inspiciatur compilatio anni 1563. quæ non fuit perfecta , & absoluta , secundùm utramque manifestè constaret justitia decreti Capituli , quo Dominus Cardinalis fuit habitus pro foraneo,ut latè ostensum fuit in *allegationibus editis super resolutione motivorum*: nihilominùs ad majorem Causæ cognitionem ,& satisfactionem Partium , ex officio fuit injunctum Illustrissimo Nuncio Apostolico in Inferiori Germania, ut faciendum curaret extractum Statutorum spectantium ad foraneitatem, quæ impræsentiarum observantur , & hactenùs fuerunt observata ; Undè fuit à Domino Nuncio transmissum extractum Statutorum respicientium foraneitatem, juxtà compilationem anni 1560. *Summar.novo num.3.* cum attestationibus Officialium Capituli , ad quos spectat, de inconcussa observantia ab antiquo, & immemorabili tempore. *d.Summ.nu.3.9.&* 10. de quo etiam testatur plenum Capitulum,juxtà mãdatum ei factum à Domino Nuncio, ad sciendum quæ,& à quanto tempore Statuta essent in observantia. *Summar. novo num.* 1. Et insuper Dominus Nuncius transmisit copiam integram Statutorum juxtà compilationem anni 1560. existentium in Cancellaria ejusdem Nunciaturæ, relatorum in acta visitationis Cathedralis Leodiensis anno 1656.per Nuncium Apostolicum Sanfelicium Archiepiscopum Consentinum, ex delegatione speciali divæ mem.Alexandri VII. *Summ.novo num.4.*

14. Quarè cessat motivum de nova compilatione anni 1563. quæ facta fuerat ad declarationem , correctionem, reformationem , & supplementum veteris compilationis, sicut in ea asseritur. *Summ. antecedenti num.*1. Hæc enim nova compilatio non fuit perfecta , & absoluta, & numquàm servata, & nullibi authentica reperitur; ideò firma remansit compilatio anni 1560. confirmata per Signaturam Apostolicæ Sedis. *cap. consuetudinis 9.De consuetudin.*

15. Undè etiam nullius momenti est quod opponitur, nempè compilationem Statutorum anni 1560. non fuisse confirmatam à Sede Apostolica ; Nam per solam Signaturam confirmatio perfecta censetur , etiam litteris non expeditis. *Rota Romana decis.625. num.4.recent. par.*1. Eademque compilatio constat ex Statutis usu antiquissimo receptis , & confirmatis per Apostolicos Legatos,ut habetur in principio ejusdem compilationis: idque etiam asseruit Dominus Cardinalis in impetratione dispensationis super residentia per Apostolicum

licum Breve Clementis X. adeòque nullum objectum pati possunt. *Gloss. in cap.cùm aliqui 4.in verb.firmitate alia litt. F. de rescriptis in 6.* Et de illorum receptione, & usu ab immemorabili tempore, constat ex scripturis a Domino Nuncio transmissis. *Summar.novo d. num.4.* & aliis per totum. Quare sumunt etiam robur à consuetudine, & usu. *cap. cùm aliqui 4. De rescriptis in 6.* ubi *Gloss.in verb.consuetudinis*, eadem *Gloss.in cap.finali, verb.consuetudo litt.A. de consuetud.in 6.* Imò & Statuta, quæ pertinent ad præsentationem in festo Sancti Ægidii, ut qui non se præsentant in eo festo, foranei censeantur, & veluti foranei vocem non habeant in electionibus, fieri potuerunt à solo Capitulo absque consensu Episcopi, dum non tangunt jus Episcopi, sed ipsorum Capitularium. *Gloss.in cap.constitutionem 2.§.cæterum in verb. statutum litt. H. de verborum significatione in 6.ex cap.cùm aliqui 4.de rescriptis in 6.* ubi *Gloss. in verb.statutis lit.D.* eadem *Gloss.in cap.1.in verb.constitutum De his,quæ fiunt à majori parte Capituli.*

16. Neque continent magnum gravamen, dùm non aliud imponunt, quàm actum momentaneum præsentationis in eo Festo per se, vel Procuratorem: & minus onerosa sunt in hac re, quàm jus commune,quo inspecto,jus dicendi suffragium in electionibus non inhæret dignitati Canonici, nec beneficio (ut Adversarius supponit) sed pertinet ad aliquod officium Ecclesiasticum, ideòque faciliùs evellitur. *Gloss.in cap.beneficium in verb. conferendum, circà finem,De Regularibus in 6.Felin.in cap.Apostolicæ num.16.de constitution.Giballin.de Sacra Jurisdictione disquisit.7.quæst.12.consect.4.nu.9.fol.321.* Quinimo, ut jus habendi vocem in Capitulo competat, nedùm requiritur, quòd Canonicus resideat,sed etiàm quòd intersit Divinis Officiis,dùm Sacrum Concilium Tridentinum *sess.22.cap.4.de reformatione*, expressè statuit, quòd non habeant vocem in Capitulo illi, qui non intersunt Divinis Officiis, ultrà alias graviores pœnas ab Episcopo imponendas.

17. Cui dispositioni Concilii non obstat illa conclusio, quòd Canonicus absens potest suffragium dicere per Procuratorem. *cap.quia proptèr 42. §.illud De electione*, & sic non est necesse, quòd resideat, & intersit Divinis Officiis; Nàm respondetur, eam conclusionem non refragari, quia intelligitur de eo, qui interessentiam in Divinis Officiis adimplevit, sed tempore electionis reperitur legitimè absens, puta de licentia Capituli, vel ex causa infirmitatis,aliave justa, de qua debet fidem facere juramento, ut expressè disponitur in *dict. §.illud*, & declarant *Carolus-Felix de Matta ad concordata Germaniæ num.58.fol. 34.Cabassutius juris Canonici Praxis lib.1.c.7.n.3.& lib.2.cap.22.num.2.*

18. Insuper Statuta sunt juramento confirmata, dùm Canonici singuli cùm admittuntur, jurant eorum observantiam, & sic per tempus immemorabile fuit servatum: Atque ipse D.Cardinalis in sui admissione ad Canonicatum juravit se ea servaturum. *Summ.antecedenti num.4.* Sed confirmatio Statutorum per juramentum æquiparatur confirmationi per Apostolicam Sedem. *cap.dilecto filio 25.vers.Prætereà,De Præbendis, & Dignitatibus*, in illis verbis: *Nisi fortè,Statutum aliquod obviaret, quod esset juramento firmatum, vel cui Sedis Apostolicæ confirmatio accessisset*; Imò, etsi à lege fuisset derogatum alicui Statuto, vel consuetudini, si tamèn quis juraverit illa observare, ligatur juramento. *Gloss.in cap.cùm non deceat 30.in verb.effectus, De electione in 6.* Nec fit distinctio inter juramentum in genere, vel in specie,quando Statuta,

tuta, vel consuetudines sunt bonæ, & licitæ. *Gloss. in cap. 1. in verb. juramento, De his, quæ fiunt à majori parte Capituli*; Propterea Constitutiones Ecclesiæ Leodiensis, juxtà compilationem anni 1560. approbatam, & receptam, non censentur immutatæ per compilationem anni 1563. quæ non fuit absoluta, & nunquam servata fuit. *cap. consuetudinis 9. de consuetudine.*

19. Hinc cessat alius scrupulus, qui injiciebatur ex compilatione anni 1563. de qualitate Foranei, conjuncta cum aliis qualitatibus, ut copulativè omnium qualitatum concursus requireretur ad excludendum Canonicum à voce activa in electionibus. *d. Summ. antecedenti num. 1.* Qui certè scrupulus omninò tollitur ex compilatione anni 1560. approbata, & recepta, ex qua apertissimè constat, qualitatem Foranei non stare conjunctim, sed principalitèr, & separatìm, ut sola qualitas Foranei sufficiat, nè Canonicus in electione suffragium dicere possit. ibi: *Item Canonicus foraneus; Item qui impetrata gratiosa absentia, ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit; Item qui in Sacro Subdiaconatus ordine non est constitutus, nullo modo, etiam si de electione Episcopi, &c. tractetur, negotiis capitularibus interesse, aut suffragium dicere non poterit. Summ. novo d. num. 3.* Hoc ipsum importat nomen Foranei ex sui propria significatione, quòd qui est Foraneus, scilicèt extraneus, peregrinus, & alienus à Capitulo, nullum judicium ferre valeat. *Gloss. in cap. Romana 1. de Officio Ordinarii in 6. verb. Foraneos, in fine litt. C.* in illis verbis: *Vel Foraneos, quia de foris veniunt, ut advenæ, vel peregrini dicantur, quorum sunt reprobata judicia. c. 3. qu. 6. cap. peregrinus, & cap. seq.*

20. Quòd autèm ille, qui non se præsentavit in Festo S. Ægidii in Capitulo generali, pro Foraneo habendus sit, constat ex eisdem Statutis, juxtà compilationem anni 1560. contentis in extracto transmisso à D. Nuncio. *Summario novo d. num. 3.* & in libro integro Statutorum relatorum in acta visitationis Cathedralis Leodiensis per Apostolicum Nuncium Sanfelicium Archiepiscopum Consentinum. *Summ. novo num. 5. & 6.* Nàm sub titulo *de secunda residentia* in primo capite ità disponitur: *Quicumque in Ecclesia Leodiensi, facta prima residentia, velit residere, & fructus facere, debebit in festo Divi Ægidii antedicto personalitèr in Capitulo generali sub hora Summæ Missæ se se exhibere: & si fortè anno præcedenti non resederit, se expressis verbis ad residentiam offerre, & præsentare, &c.* ex his verbis constat, principium, & fundamentum secundæ residentiæ, quod principalitèr à Statuto requiritur, esse præsentationem in Festo S. Ægidii, & sic etiam in tertia, quarta, & sequentium annorum residentia; nam omnes dicuntur secundæ respectu primæ, ut demonstravimus in prioribus allegationibus editis super resolutione motivorum; In sequenti verò capite ità decernitur: *Itèm quicunque in dicto festo S. Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, vel præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses, & unam diem continuò, vel discontinuò, alioqui pro Foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus faciat eo anno, nisi illum de licentia Capituli abesse contingat, &c.* Illa dictio, *alioqui*, continet in se ipsa orationem, & inducit conditionem contrariam præcedenti dispositioni, & secundùm propriam significationem exponitur, *alioqui*, idest, *si non fecerit prædicta*, prout docet *Bartol. in l. legatis, quæ 1. ff. de condition. & demonstration. num. 11. Osasches decis. Pedemont. 145. num. 5.* post *Salycet. in l. 2. in princip. ff. si certum petatur, Parpurat. in d. l. 2. num. 19.* qui omnes ex *Speculatore* referunt ità Papam Innocentium pronunciasse.

21. Sed

21. Sed in dispositione, quæ præcedit dictionem, *alioqui*, expressè constitutum est, quòd quis se debeat præsentare in Festo Sancti Ægidii in Capitulo generali, & quòd cùm se præsentaverit, debeat residere eo anno per sex Menses; Undè contraventio inducta per dictionem, *alioqui*, respicit tàm illum, qui nullo modo se præsentaverit in eo Festo, ut pro Foraneo habeatur, quàm illum, qui se præsentaverit, & non resederit eo anno per sex Menses; Neque enim potest assignari ratio diversitatis, quarè magis ad unum, quàm ad aliud referatur, undè ad omnia præcedentia refertur, etiam remotiora, ut latissimè docet *Rota Romana in decis.709.recentior.par.1.à num.2.* ubi idem inquit procedere in odiosis, & strictè interpretandis. Imò major ratio est, ut referatur ad illum, qui nullo modo se præsentaverit in eo Festo, nè sequerentur absurda, quæ consideravimus in præcedentibus allegationibus editis super resolutione motivorum.

22. Et cùm uterque casus de eo, qui nullo modo se præsentaverit in dicto Festo, & de eo, qui se præsentaverit, & non resederit, non possit simul concurrere, quia, qui non se præsentavit in dicto Festo, non potest eo anno residere, ità quòd, etiam si præcedenti anno resederit, requiritur, quòd se præsentet, ut expressè cautum est in dicto Statuto, ideò contraventio in utroque casu inducta per dictionem, *alioqui*, necessariò convertitur disjunctivè, scilicèt alioqui, qui non se præsentaverit, vel si se præsentaverit, non resederit, pro Foraneo habeatur, juxtà naturam eorum, qui simul concurrere non possunt. *Addit.ad Oldrad.cons.161.lit.B.Sesse decis.Aragon.238.num.3.*

23. Idque etiàm liquet ex Statuto sub titulo *de Capitulis Ordinariis, & specialibus*, juxtà compilationem anni 1560. *Summar. novo num.* 3. ubi inter eos, qui non habent vocem activam in electionibus, numeratur ille, qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit; Sed annualis residentia post primam non potest absolvi, nisi incipiat per præsentationem in eo Festo, ex Statuto superiùs memorato sub titulo, *de secunda residentia*; Igitur solus defectus repræsentationis impedit absolutionem annualis residentiæ post primam, nè possit haberi vox activa in electionibus, quia dictio illa, *Nisi*, inducit obligationem, & dispositionem. *Bald. in cons.447.num.2.vol.2.* cum aliis adductis per *Rotam in decis.639.nu.2.recent. par.1.*

24. Quæ omnia redduntur certissima, nedùm ex eo, quòd Capitulum semper ità intellexit Statuta secundùm legalem, & propriam verborum significationem, ut nunquam de hoc fuerit dubitatum, ut constat ex litteris Capituli, ubi disjunctivè convertitur uterque casus. ibi: *Quin autem Statuta, & memoratæ consuetudines eos, qui in die Beati Ægidii sese non præsentaverint, vel si se præsentaverint, eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unam diem non resederint, foraneos declarent, eademque à voce activa foraneos excludant, apud nos nunquam fuit dubitatum, ut illud ipsum Eminentissima Celsitudo Vestra perspiciet ex eorumdem extractu. Summario antecedenti nu.12.* Sed etiàm ex observantia præteriti temporis inducta per Decreta Capitularia, quibus declarata est foraneitas per solum defectum repræsentationis, ut patet ex novis Scripturis, quæ disertissimè deducuntur in *Summario novo num.9. 12.13. 14.& 15.*

25. Cessat quoque alius scrupulus, qui movebatur ex compilatione anni 1563.

1563. in eo articulo, quo statuebatur contrà illum, qui non se præsentaverit in Festo Sancti Ægidii, nè postea petere posset gratiosam absentiam, Nam juxtà compilationem anni 1560. receptam, & approbatam, articulus ille non loquitur de eo, *qui non se præsentavit, sed absque negativa loquitur de eo, qui se præsentavit* in dicto Festo ad residentiam, ut is posteà nequeat gratiosam absentiam petere, ut apparet ex Libro Statutorum, relato in acta Visitationis Ecclesiæ Leodiensis anno 1656. per Apostolicum Nuncium Sanfelicium, cui concordat eadem compilatio existens in Regestis Romanæ Curiæ, confirmata per Signaturam; Atque ità cessat omnis suspicio, ac probatio redditur indubitata. *Castrens.consil.*344.*num.*1.*volum.*1.

26. Nec inverisimile videtur Statutum in isto capite, quòd ille, qui se præsentavit in eo Festo non possit posteà petere gratiosam absentiam; Nam loquitur de petitione facienda post præsentationem, & oblationem ad residentiam actualem, ut manifestè liquet ex illa dictione, *posteà*, quæ denotat petitionem ex intervallo post actum repræsentationis. *Alciat.de præsumpt.regul.* 3.*præsumpt.*35.*num.*3.*Thesaur.decis.*30. At verò si gratiosa absentia petatur in actu præsentationis, tunc arbitrio Capituli conceditur, sicuti cautum est Statuto sub titulo *de gratiosis absentiis*, his verbis: *Qui primam residentiam perfecerit, si quidem 25. annos ætatis suæ compleverit, & in Festo B. Ægidii per se, vel Procuratorem suum, ad hoc specialitèr pro illo anno mandatum habentem, gratiosam absentiam sibi dari petierit, arbitrio Capituli constituetur, & concedetur*, ut in copia transmissa à Domino Nuncio, ut exindè constet, fundamentum, ac principium residentiæ tum veræ, tum fictæ per gratiosam absentiam, esse præsentationem in festo Sancti Ægidii in Capitulo Generali, principalitèr à Statuto requisitam, ut latè demonstravimus in præcedentibus allegationibus super resolutione motivorum.

27. Nec obstat, quòd in extractu transmisso à Domino Nuncio, fuit omissum istud capitulum de eo, qui se præsentavit, ne possit posteà petere gratiosam absentiam; Nam respondetur, meritò fuisse omissum, quia commissio de extractu limitata erat ad Statuta, quæ spectabant ad foraneitatem ex defectu præsentationis in festo Sancti Ægidii; At verò capitulum istud non loquitur de foraneitate, nec de eo, qui non se præsentavit in festo Sancti Ægidii, sed de eo, qui in eo festo se præsentavit, atque ità non pertinebat ad commissionem extractus; Sed utcumque sit, jam constat ex Libro integro Statutorum relatorum in actu Visitationis Cathedralis Leodiensis, ac existente in Archivio illius Nunciaturæ Apostolicæ, transmisso à Domino Nuncio Apostolico cum suis litteris, attestantibus, Librum illum relatum in acta Visitationis, ut suprà, conservari in prædicta Cancellaria: & quamvis desit legalitas, illa tamen non requiritur pro forma, sed pro summaria informatione extrajudiciali per attestationes Officialium illius loci, sivè alias personas publicas, ut notat *Caravit. ad Ritum Magnæ Curiæ* 188.*num.*1.& 11. quare majori fide suppletur per litteras Apostolici Nuncii, cum quibus prædictus Liber transmissus fuit ad Apostolicam Sedem, præsertim cùm Liber præfatus concordat cum Regesto Curiæ Romanæ, quod plenissimam probationem facit, ut in puncto tradit *Castrens.d.consil.*344.*num.*1.*vol.*1. sicque frustà quæruntur aliæ copiæ in Partibus, dum Statuta, quæ observantur, apparent ex Signatura Pii IV. in eodem Regesto, cùm sola facti veritas attendatur, ut in *Clementin.dispendiosam* 2. *de judiciis*,

diciis, ubi *Gloss.* id notat *in verb. electionibus*; Imò & instrumento minùs solemni propter distantiam locorum credi solet. *Anton. Fab. Codicis lib. 4. tit. 14. de probationibus definit. 8. in allegation. num. 7.*

28. Quò verò ad id, quod subjiciunt Adversarii, illum scilicet esse propriè, & verè Foraneum, non habentem vocem in Capitulo, qui primam residentiam non absolvit, ut in *titulo de Foraneis*; alios verò, qui non se præsentaverunt in festo Sancti Ægidii non esse verè, & propriè foraneos, sed pro foraneis haberi, & sic fictè, & per interpretationem, undè ad istos non posse extendi pœnam exclusionis vocis activæ in electionibus; Responsio patet ex eisdem terminis.

29. Nam à titulo, sive rubrica, quæ non habet orationem perfectam, nullum argumentum sumi potest, juxtà notata *in l. 1. ff. si certum petatur*: Imò & in corpore, sive sub nigro illius tituli de *Foraneis*, nil aliud habetur, quàm quòd Canonicus donec primam residentiam fecerit, nullos fructus lucretur in Ecclesia, nec quidquam ei concedatur gratiosæ absentiæ, ut in præfato libro transmisso à Dom. Nuncio, nec ullum adest verbum de foraneitate, nec de voce Capitulari; At verò sub *titulo de Capitulis ordinariis, & specialibus* secundùm compilationem anni 1560. receptam, & approbatam, inter eos, qui non habent vocem activam in electionibus, numeratur ille, qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit; Non tamen is numeratur sub qualitate foranei generali, sed sub speciali, & distincta, ut patet ex illis verbis: *Item Canonicus foraneus. Item, qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit. Item, qui in sacro Subdiaconatus ordine non est constitutus, non possit suffragium dicere in electionibus, &c.*

30. Hæc verba *nisi primam, & annualem residentiam absolverit*, certissimè excludunt illum, qui non se præsentavit in festo S. Ægidii, dum non potest absolvi annualis residentia post primam, nisi inceperit per præsentationem in festo Sancti Ægidii, ut expressum est in statuto sub *titulo de secunda residentia*; Et tamen iste, qui non se præsentavit in eo festo, quamvis impetraverit gratiosam absentiam, non habet vocem activam in electione, etiam juxtà sensum Adversariorum, quòd iste non sit propriè foraneus, sed pro foraneo habeatur; Aliàs enim frustratoria, & inutilis esset ea declaratio ampliativè facta per Statutum sub *titulo de secunda residentia*, quòd ille, qui non se præsentavit in eo festo, habeatur pro foraneo, & fructus suos non faciat, & denegetur ei gratiosa absentia, quæ omnia stant ampliativè. *l. ea tamen 46. ff. de legat. 3.*

31. Porrò repræsentatio in dicto festo Sancti Ægidii requiritur pro declaratione animi, ut eo loco domicilium retineatur, & hæc declaratio magis necessaria est ei, qui dispensatus est in residentia; nam iste dispensatus non sortitur domicilium in eo loco, ubi beneficium, vel dignitatem obtinet, ut in puncto docet *Abb. in cap. quia in tantum num. 3. De præb. & dignit.* quare debet esse animo destinato in eo loco per repræsentationem in eo Festo, juxtà *text. in l. ejus, qui manumisit 27. ff. ad municipal.* in his verbis: *Ibi festos dies celebrat*, juncto §. *Celso, ejusdem legis, Gloss. in cap. dilectus 29. in verb. domicilium De rescriptis*; Hinc Eminentissimi DD. Cardinales, qui pro tempore fuerunt Canonici Ecclesiæ Leodiensis, qui dispensati erant in pluralitate, & residentia, ac præsertim Eminentissimus D. Cardinalis de Furstembergh, dispensatus specificè

super

super Canonicatu, singuli per procuratorem se repræsentaverunt in eo Festo, etiam cùm existerent Romæ in Conclavi pro futuri Summi Pontificis electione. *Summ.antecedenti num.6.*

32. Undè corruit alia objectio, quòd secunda residentia non sit principalitèr deducta in præceptum, sed maneat in libera facultate, ex illis verbis Statuti: *Quicumque volet residere,& fructus facere, debebit in festo B.Ægidii antedicto personalitèr in Capitulo generali sub hora summæ Missæ se exhibere, &c.*atque ità inquiunt Adversarii, Dominum Cardinalem, qui non vult residere,utpotè dispensatus super residentia per Apostolicum Breve Clementis X. non debere se præsentare in eo Festo;Hoc enim argumẽtum continet æquivocationem in multis, quia dispensatio in residentia non efficit, ut dispensatus nolit; sed ne teneatur residere: qua ratione non sortitur domicilium in eo loco, ubi beneficium, & dignitatem obtinet, juxtà doctrinam *Abb.d.cap.quia in tantùm num.3.de præbend.& dignitat.*Itemque Statutum voluit allicere,& invitare Canonicos ad se se præsentandum in eo Festo,ne dum sub spe lucri fructuum, & aliorum commodorum, quæ residentia tribuit, sed etiam metu foraneitatis, & exclusionis vocis activæ in electionibus, & denegationis gratiosæ absentiæ, ut in sequentibus capitulis disponitur; quare si nolunt lucrari fructus, & percipere commoda residentiæ, ob solum defectum repræsentationis, pro foraneis habentur, ità quòd vocem activam in electionibus habere nequeant, sicuti in *Clementina ut ii, De ætate, & qualitate.*Non est deductum in præceptum, quòd Canonicus assumat Sacros Ordines, sed sub spe habendi vocem in Capitulo allicitur ad suscipiendos illos, & sic consecutivè si volet habere vocem in Capitulo, necesse est, quòd ordinetur in sacros Ordines, aliàs à voce Capitulari excluditur, ut declarat *Bonifacius de Vitalinis in d. Clement. ut ii,De ætate, & qualitate num.11.& 12.*

33. Rursùs dispensatio in residentia nõ efficit, quòd dispensatus nolit residere, imò operatur, quòd dispensatus habeatur pro residente, & præsente, sicut alii Canonici, qui actualitèr resident, & sunt præsentes, ut docet *Gloss. communiter recepta in cap.unico De Clericis non residentibus in 6. litt.H. in verb. adfuerint.* At verò Canonici, qui actu resident, & sunt præsentes, tenentur se præsentare in festo Sancti Ægidii in Capitulo generali, ex eodem Statuto sub *tit.de secunda residentia. Summ.novo nu.3.* ubi expressa fit distinctio, quòd si anno præcedenti resederint, sufficiat eis, simplicitèr se se exhibere in eo festo; si verò non resederint, debent, ultrà repræsentationem, expressis verbis se offerre ad residentiam; ideòque dispensatio super residentiâ non comprehendit interessentiam certa die, & hora, qualis est præsentatio in festo S. Ægidii sub hora summæ Missæ, ut egregiè declarat eadem *Gloss. in d.cap.unico,De Clericis non residentibus in 6.litt.H.in verb.adfuerint.* ibi: *Nota, quòd si quis impetrat, quòd in absentia percipiat proventus suos, ac si præsens esset, dispensatio faciat eum reputari pro præsente, sed non pro interessente Divinis Officiis; sed si præsens esset, & officiis non interesset, has distributiones non perciperet, ut hic; ergò nec dispensationis vigore perciperet; sed si diceretur in gratia, quòd reciperet,ac si præsens esset,& Divinis Officiis interesset,tunc secùs, ratione prædicta.*

34. Hinc etiam evanescit motivum, quòd præsentatio in festo S. Ægidii requiratur ob residentiam,& sit de connexis, & accessoriis illius; Undè dispensatio concessa D. Cardinali super residentiâ ob Præposituram, comprehendere

debeat præsentationem in festo Sancti Ægidii; nam (ut suprà demonstravimus) præsentatio in eo festo est principalitèr deducta in Statutum, & ad illam tenentur etiam Canonici, qui actu resident, & sunt præsentes; Quare dispensatio super residentia non comprehendit interessentiam certa die, & hora, & sic præsentationem in eo festo in Capitulo generali sub hora summæ missæ, ex *Gloss. in cap. unico De Clericis non residentibus in 6. litt. H. in verb. adfuerint*, & ex aliis rationibus adductis in *praecedentibus allegationibus editis super resolutione motivorum*, præsertìm, quia est actus non successivus, sed instantaneus, qui per Procuratorem adimpleri potest, & habet diversam rationem ab impedimento Cardinalitiæ dignitatis, ob cujus causam fuit concessa dispensatio super continua, & personali residentia; Ideò præsentatio in eo festo, etiam si esset de connexis, & accessoriis residentiæ, non comprehenderetur sub dispensatione; quia non valet argumentum de principali ad accessoria, & connexa, quando militat diversa ratio. *Gloss. in cap. præterea 5. verb. ex eo, quòd causa, litt. M. De officio, & potestate Judicis delegati.* Nec verum est, quòd qui non tenetur per se, neque teneatur per Procuratorem, ut Adversarii asserunt; Nam ex hoc sequeretur, quòd dispensatus super pluralitate Ecclesiarum, & sic super residentia, non teneretur constituere Vicarium in illa Ecclesia, ubi non residet, contra dispositionem Sacrorum Canonum. *cap. cùm ex eo 34. De electione in 6. vers. porrò, &c.*

35. Insuper ea est consuetudo, & observantia Ecclesiæ Leodiensis, ut Canonici etiam dispensati super residentia, sicuti Eminentissimi Domini Cardinales, qui pro tempore fuerunt Canonici dictæ Ecclesiæ, semper se præsentaverint per Procuratorem in eo festo, & Eminentiss. Dom. Cardinalis Bullionius in constitutione Procuratoris expressè dixit: *Ut moris est. Summar. novo num.* 11. Quare cessat omninò argumentum de principali ad accessorium, ex *Gloss.* adducta in prioribus allegationibus, *in cap. quia in tantùm 5. De præbendis, & dignitatibus, in verb. plures*, qua *Glossa* modò Adversarii utuntur, sed suppressis illis verbis: *Nisi consuetudo Ecclesiæ approbata, faceret in contrarium.*

36. Ex quibus manifestè constat, causam, ob quam Perillustre Capitulum Leodiense censuit, Dom. Cardinalem pro Foraneo habendum, atque adeò juxtà Statuta suffragium dicere non posse in electionibus, esse verè justam, & rationabilem, ideòque querelam de contemptu cessare; Nam qui juribus suis inhæret, non delinquit, nec contemnit, nec ulli facit injuriam. *cap. cùm Ecclesia 31. de Electione, cap. quia per ambitiones ad finem dist. 64. ubi Gloss. finalis* hos versus ponit:

Cuilibet est homini licitum sua jura tueri:
Quòdque resisto tibi, non potes inde queri.

37. Sed quatenus ea causa Foraneitatis, ex Statuto inducta, non militaret (quod nullo modo concedimus) adsunt tamen aliæ rationes procedentes ex causis hostilitatis, & belli, ex quibus sivè de jure, sivè de facto non debebat, nec poterat juxtà Sacros Canones Dom. Cardinalis vocari, nec admitti ad Episcopi electionem.

38. Nec in ordine cognitionis obstat, quòd cùm non militat causa Foraneitatis expressa in Decreto Capituli, appellatio D. Cardinalis non sit frivola, atque adeò per eam impediretur processus ad electionem.

39. Etenim respondetur, causas hostilitatis, & belli, constare ex eadem appel-

pellatione, & protestatione D. Cardinalis; undè si causæ eædem hostilitatis,& belli excludebant dictum Dom.Cardinalem, appellatio ex sui facie est inanis,& frustratoria, nec impediebat electionem canonicè faciendam, non vocato, nec admisso D.Cardinali ex causis belli, & hostilitatis; tunc enim electio futura esset etiam canonica, quamvis non militaret causa Foraneitatis, ex *Gloss. notabili in cap.consideravimus 10.de elect.in verb.post appellationem litt.C.* his verbis: *Appellare ne fiat electio, non valet; sed ne fiat, nisi canonica, tunc benè valet.*

40. Rursùs dum electio fieri poterat, excluso Domino Cardinali ex causis belli, & hostilitatis, & sic ex aliis, quàm ex causa Foraneitatis, certè electio non præjudicabat appellationi à declaratione Foraneitatis, contrà quam Dom. Cardinalis deduxit jus suum in appellatione; Atque ità appellatio non impedit actum, qui non præjudicat juri appellantis. *cap.quòd sicut 28. vers.nec appellatio De electione*; Jus enim, si quod habet D. Cardinalis contra Foraneitatem, semper ei salvum remanet, ac reservatum, quando exclusio ejus ab electione sustinetur ex causis belli, & hostilitatis; Nam etiam in negotio judiciali, & contentioso,tunc propter appellationem in uno articulo, supersederi debet etiam in causa principali, quando sine illo articulo causa principalis terminari non potest. *cap.super eo 10.de appellation.*Secùs verò si terminari possit ex aliis articulis separatis, & non connexis. *Decius in d.cap.super eo, & in cons. 33.num.4.Riminald.jun.cons.113.à num.43.*

41. Nec obstat, quòd Capitulum non cognovit de causis belli, & hostilitatis, ob quas D.Cardinalis non debebat, nec poterat vocari, & admitti ad electionem; Nam respondetur, contrarium constare apertissimè, quia Capitulum consuluit Collegium Lovaniense, an Dominus Cardinalis ex causis belli, & hostilitatis deberet vocari, & admitti ad electionem, quod sub die 20. Martii 1694. negativè respondit, ex rationibus sumptis non ex Statutis Ecclesiæ Leodiensis, sed ex jure communi, & canonico. *Summ. novo num.18.* Et sic de his causis cognovit Capitulum, quas etiam generalitèr expressit D. Cardinali. ibi: *Et ex aliis causis suo loco, & tempore proponendis*, ut in *Summariis præcedentibus*. Neque enim licuit ob honestatem, & majorem reverentiam ergà D. Cardinalem explicare, & in acta publica referre rationes speciales ex bello, & hostilitate procedentes, quibus non debuit, nec potuit Dom. Cardinalis vocari, nec admitti ad electionem; Illæ enim exprimendæ erant, prout Capitulum expressit in genere, & sub nube, sicuti tradit *Ancharan.in consil.154.num.3.in fine*, quas modò Adversarii cogunt nos vel invitos infrà subjicere.

42. Sed & causa hostilitatis, & belli, ex qua oriuntur rationes infrà subjiciendæ, notoria est, ac deducta in actis, & in epistolis E.S. Undè quamvis de ea non cognovisset Capitulum, debet tamen in confirmatione electionis à Superiore suppleri. *Gloss. in cap. in Genesi 55. De electione in verb.nec præmissi duo litt.H.& in cap.bonæ 3.litt.C.in verb.curavimus allegare De postulatione Prælatorum, & in cap. cùm nobis olim De elect.* latissimè *Henricus Boich. in d. cap. bonæ 1.num.4. in fine, & num.5. De postulatione Prælatorum*, ubi docet de eo, quod est notorium Judici, ut Judici, ut quia illud factum continetur in actis, & apparet, tunc de tali facto Judicem supplere, etiam si pars aliqua non innitetur rationi illi, quæ ex facto resultat, quia non crederet relevari, ex *cap.cùm dilectus De consuetudine.cap.causam De electione. cap. cùm Bertoldus De re judicata. cap.ex parte De concessione præbendæ.*

43. Quinimò in terminis fortioribus, etiam si Capitulum vocavisset aliquem ad electionem, & eo non expectato eligeret, potest electus allegare, & deducere jus, quo non debuisset vocari ille, qui fuit vocatus, atque ità nequeat impugnare electionem: docet *Henricus Boich.in cap. cùm intèr universas nu. 8.in fine De electione, post Innocent. Hostiens. Jo.Andr. & Abb.ibidem.*

44. Quamplures verò sunt rationes ductæ ex causa hostilitatis, & belli, quæ singulæ sufficiunt, nè D.Cardinalis debuisset, vel potuisset vocari, & admitti ad electionem.

45. Primò, quia Ecclesia Leodiensis ratione supremi Principatus in temporalibus, quem sub fidelitate tenet ab Imperio Germanico, habet bellum cum Rege Christianissimo, qui eam pluribus Oppidis spoliavit; Certissimum autem est, quòd obtinens beneficium, vel dignitatem ab aliqua Ecclesia, si in causa temporali suscipiat patrocinium contra eam Ecclesiam, & faveat, ac inhæreat ejus adversario, spoliari debet beneficio, & dignitate, quam ab eadem Ecclesia tenet, ex *cap.cùm Sacerdotis 3. de postulando*; Nam ille, qui tenet ab Ecclesia beneficium, æquiparatur Feudatario, & militi quo ad obsequia, & fidelitatem, ut docet *Gloss.in d.cap.cùm Sacerdotis, in verb.contrà Ecclesiam*; Et notentur verba *tex.in d.cap.cùm Sacerdotis: tamquàm ingratus potest hujusmodi beneficio spoliari*; Undè immeritò conqueritur Dominus Cardinalis, ipsum absque ordine judiciario fuisse spoliatum voce activa in electionibus, quando cum illo benigniùs actum fuit, dùm tanquam existens à Consiliis Regis Galliæ, Plenipotentiarius in re bellica, eique favens, & adhærens, poterat spoliari dignitatibus Canonicatus, & Præposituræ, quas tenere asserit in Ecclesia Leodiensi.

46. Secundò, quia Dominus temporalis saltèm de facto habet exceptionem, nè admittatur Prælatus, de quo timet, nè scrutetur, & prodat hosti secreta eius Principatus. *Gloss.Zenzellini in extravagant.Jo.xxii.Execrabilis,in verb.diversorum Regnorum littera O.de Præbendis, & Dignitatibus*. Idquè servatur de facto adversùs personas Ecclesiasticas cujuscumque gradus, & dignitatis, ex vi defensionis naturalis, ac virtute œconomicæ potestatis, quam habet Princeps in suo Regno, & Statu, sicut Pater-familias in domo sua, ut demonstravimus *in præcedentibus allegationibus super resolutione motivorum*, quibus nunc addimus alios Theologos, & Canonistas plenissimè relatos *à Murga in tract.de Beneficiis, quæst.10.conclus.3.à num.78.ad 82.fol.730.* Quantò fortius timendum erat de eo, qui adhæret Regi Galliæ, ejusque partes sequitur, cùm admitteretur ad negotium electionis, in quo agebatur de summa rei, scilicèt de eligendo Episcopo, ac Principe Leodiensi, nè involveret electionem, sivè curaret eligendum aliquem, qui Regi Galliæ faveret, cum periculo Ecclesiæ Leodiensis, & Principatus ei annexi; Siquidem Sacri Canones, qui statuunt, non esse convocandum illum ad electionem, qui sine periculo, vel commodè interesse nequit. *cap.quia propter, §.illud autem De electione, cap.quòd sicut 28.De electione, cap.si quis 46.De electione in 6. cap.cùm in Ecclesia 33. de præbendis, & dignitatibus in 6.* certè respiciunt principalitèr favorem, commoditatem, & indemnitatem Ecclesiæ, juxtà communem, & receptam sententiam apud *Tamburin.de Jure Abbat.tom.1.disp.5.qu.3.num.15.Murg.ad Constit.Alexandri IV. num.632.fol.174.Henric.Boich.in cap.cùm intèr universas num. 8. De electione, post Hostiens.in cap.quòd sicut, & in cap.quia proptèr De elect.*

47. Tertiò, quia ratione Principatus temporalis, quem Ecclesia Leodiensis

fis tenet ab Imperio Germanico sub fidelitate, non poterant Canonici, sivè Capitulum ejusdem Ecclesiæ recipere D. Cardinalem adhærentem hosti publico Imperii; Ea enim admissio sinè licentia Imperatoris habuisset figuram, vel similitudinem mali, undè Capitulares potuissent timere, nè de facto offenderentur à Copiis Imperatoris, & aliorum Principum Confœderatorum, ut tradit *Andr. de Isernia in cap. 1. num. 22. circà finem, quæ sit prima causa beneficii amittendi*, in illis verbis: *Abstinendum est à malo, & à specie mali, secundùm Apostolum, id est ab eo, quod habet figuram, vel similitudinem mali, quod habet facere subditus loqui cum inimico Regis, quamvis posset eum inclinare, & reducere ad partem Domini sui, timeat de facto offendi à Rege. l. nèc timorem, ff. quòd metus causa.*

48. Quartò, quià verba Sacrorum Canonum de his, qui *commodè*, vel *sine periculo* convocari non possunt, intelliguntur de impotentia, tàm de jure, quàm de facto, ut in terminis clausulæ, *si interesse nequiveris, est tex. expressus in cap. scifcitatus 13. de rescriptis*; Atqui personæ Ecclesiasticæ de terris Principum belligerantium, quamvis de jure habeant securitatem, ut in *cap. 2. De treuga, & pace*, nihilominùs id non servatur de facto, adeòut personæ Ecclesiasticæ de Regno unius Principis, nullum commercium habere possint in terris, neque cum subditis alterius Principis, durante intèr eos bello, sicuti testatur *Zoesius ad titulum Decretalium De treuga, & pace nu. 4.*

49. Undè Dominus Cardinalis, nec per se, nec per procuratorem poterat interesse electioni, quia nemo absque licentia Principis potest esse procurator hostis publici. *Anton. Fab. Cod. lib. 2. tit. 8. de procuratoribus, definit. 8. nu. 3. in allegat.* & ex aliis rationibus, quas adduximus in *præcedentibus allegationibus super resolutione motivorum*, demonstravimus, Dominum Cardinalem, nec voluisse, nec potuisse procuratorem constituere, & nunc addimus *Henric. Boich. in cap. bonæ num. 5. De electione*, in illis verbis: *Si velit procuratorem constituere, aliàs major pars poterit eligere, ipsius absentia, vel appellatione non obstante.* Impotentiam verò facti agnovit ipse Cardinalis, dùm à tempore cœpti belli cessavit se per procuratorem præsentare Capitulo generali in festo S. Ægidii, quemadmodum anteà consueverat: idque processit, quia ob causam belli, & hostilitatis non potuit per procuratorem se præsentare, ut expressè fatetur Adversarius in scriptura edita. *Summ. novo num. 8.*

50. Et circà salvum-conductum, de quo Illustrissimus D. Nuncius Apostolicus apud Cæsarem in ejus literis missis ad Dominum Cardinalem dicit, habuisse spem ab uno ex præcipuis Ministris Cæsaris, quòd ille concederetur D. Cardinali, si nihil aliud ei obstaret, *quàm quòd esset Gallus, & adhærens Regi Christianissimo*, certè fuit ea modesta negatio per responsionem dubiam, obscuram, & conditionatam. *Gloss. in l. mutus. 43. lit. O. in verb. forsitàn, ff. de procuratoribus.* Alia enim obstacula, prætèr illud, quòd D. Cardinalis esset Gallus, & adhærens Regi Galliæ, possunt multa intelligi, sivè quòd esset ejusdem Regis Plenipotentiarius in re bellica, sivè timor, nè electio turbaretur, & involveretur, vel nè ea fieret de persona, quæ Regi Galliæ faveret, & similia; Quæcumque sint, non potest esse declaratio foraneitatis, ut modò dicunt Adversarii, quia de ea re nil pertinebat ad Cæsarem respondere; Imò, & Capitulum in literis ad Dominum Cardinalem scriptis, inhærens rationibus allatis super puncto foraneitatis, quibus D. Cardinalis pluries rogatus non dùm satisfecerat, cir-

circa transmissionem salvi-conductus, respondit in hæc verba: *At equidem in omnem casum priùs à Sac. Cæsarea Majestate, & à Principibus confœderatis pro consequenda debita securitate, esset obtinendus. Summario antecedenti nu. 16. lit. A.* Ponderentur ea verba *in omnem casum*, & dictio illa *priùs*, quia unum impedimentum removere non sufficit, ubi plura removenda sunt. *Castrens. in l. Avia, quæ nepotem 77. §. mutiana cautio, ff. de conditionibus, & demonstrationibus.* Neque Capitulum pro facienda electione tenebatur expectare, quòd Dominus Cardinalis impetraret salvum-conductum, & removeret omnia impedimenta superiùs commemorata, quæ obstabant ejusdem convocationi, nè aliàs sequerentur illa absurda, quæ considerat *Gloss. in Clementin. Ut ii, verb. constitutus lit. B. verf. sed fortiùs quæro, &c. de ætate, & qualitate*; Atque ità dùm ex causis belli, & hostilitatis D. Cardinalis convocari non debuit, nec potuit *commodè, & sine periculo* ad Episcopi Electionem, immeritò de contemptu conquæritur, juxtà Canones suprà relatos.

51. Denique intentio Domini Cardinalis destituitur fundamento tituli Canonicatus, & Præpositura; Nàm cùm allegasset, ipsi, tempore promotionis ad Cardinalatum, concessam fuisse retentionem omnium beneficiorum, concedi solitam DD. Cardinalibus per Apostolicum Breve, id causam dedit recognoscendi breve ei concessum circà retentionem, & in eo nullum verbum fit de Canonicatu; Quarè per promotionem ad Cardinalatum ea dignitas vacavit *ex Sixti V. Constitutione 79. Bullarii tom. 3. Summario novo num. 29.* qua decernitur, per promotionem ad Cardinalatum vacare omnes Ecclesias, & omnia beneficia cujuscumque tituli, nisi concessa fuerit retentio, quæ concessa intelligatur ad omnia, quæ videntur convenire dignitati Cardinalatus; *ad alia verò* (subdit Constitutio) *non extendatur, quæ videntur repugnare dignitati, & gradui Cardinalis, nempè Archipresbyteratus, Decanatus, Canonicatus, & similia beneficia; cùm obtinentes ea teneantur residere in Choro, & habere debeant locum post Episcopum, Cardinalis dignitati non convenientem.* Atque ità retentio concessa Domino Cardinali omnium, quæ obtinebat. *Summario novo num. 28.* certissimè porrigi non potest ad Canonicatum Cathedralis Leodiensis, juxtà *expressam Sixti V. Constitutionem.*

52. Nec Domino Cardinali suffragatur Breve Apostolicum Clementis X. Non enim continet aliud, quàm dispensationem super residentia, & super certis articulis contentis in juramento præstando ratione Præpositura ejusdem Ecclesiæ Leodiensis, ut illius possessionem adipisci potuisset: Ad quam Præposituram fuit canonicè electus ipse Dominus Cardinalis, uti de gremio Capituli, dùm per unum, & eundem de dictæ Ecclesiæ Leodiensis Canonicis, etiam absque dispensatione Apostolica, obtineri consuevit; Sed in hac parte, ubi de canonica electione ad Præposituram fit mentio, adest expressa clausula: *Ut asserebas.* Atque ità dispensatio ista super residentia nihil novi juris tribuit in beneficiis, sed vetus jus, si quod est, conservat, & prorogat; quia semper intelligitur, ut fuit assertum, si Canonicatum, & Præposituram canonicè obtineret. *c. si gratiosè 5. in fine De rescriptis,* ubi *Gloss. in verb. Canonicè litt. O. eadem Gloss. in cap. quia 15. in verb. Beneficiorum suorum litt. Q. de rescriptis in 6.*

53. Porrò cùm ob defectum residentiæ, & inobservantiam articulorum contentorum in juramento præstando, amittebatur beneficium, ideò dispensatio super residentia, & observatione dictorum articulorum, induxit solummodò

dò prorogationem Beneficii, quæ non confirmat possessionem Beneficii injustam, & vitiosam, *ut ex l.Legata inutilitèr in primo responso, ff.de Legatis primo*, advertit *Gloss.marginalis in dicto cap.Si gratiosè 5. litt.A. de rescriptis in 6.* Quarè necessè est, quòd Papa ex certa scientia confirmet. *Gloss. in cap.dudum 54.in verb.expressa, De electione.*

54. Insuper cùm à tempore promotionis ad Cardinalatum vacaverat jam Canonicatus, ideò Dominus Cardinalis illum non potuit possidere, atque adeò injustus possessor, sivè intrusus censendus est; Undè efficiebatur inhabilis ad illud idem beneficium legitimè impetrandum, nisi individualis mentio fieret vacationis, & intrusionis. *Felin.in cap.postulati num. 14. & 15. de rescriptis, Selva De benefic.par.3.quæst.11.latè Sanchez opusc.lib.2.cap.2.dub.21. num.8. Thesaur.de pœnis Ecclesiast.par.2.cap.1.verb.Intrusio num.6.fol.199.*

55. Quod verò dicitur, Dominum Cardinalem, etiam post promotionem ad Cardinalatum fuisse receptum uti Canonicum, & interfuisse præcedenti Episcopi electioni, & gessisse alios actus possessivos, uti Canonicum, & Præpositum majorem Ecclesiæ Leodiensis, nullo modo ei suffragatur, quando titulus est evidentèr nullus, & vitiosus, juxtà *Text.expressum in cap.dilecto filio 25.De Præbendis, & Dignitatibus*, in cujus specie concurrebant omnia prædicta, & majora his, ac signantèr, quòd ille uti Canonicus Trecensis interfuerit tàm Decani, quàm Episcopi electioni, aliisque tractatibus, & tamèn ob vitium evidens tituli, fuit remotus à præbenda, & condemnatus ad restitutionem fructuum; quia nec admissio, nec patientia facit aliquem Canonicum, nisi canonicus titulus. *Gloss.in dict.cap.Dilecto filio 25.in verb.recepisti, De præbendis, & dignitatibus, & in cap.Cumana 50.in verb.jàm præscripta, De electione.*

56. Nec obstat, quòd ut competat vox activa in electionibus, vel pro collatione, sufficiat sola possessio, ut in *cap. querelam De electione, cap. cùm olim, De causa possessionis, & proprietatis, cap.consultationis, De jurepatronatus, Gloss. in cap.in Genesi 55.in verb.possessione, vel quasi, De Electione.*

57. Respondetur enim, ea jura procedere, quando ille, qui possidet interfuit electioni, & in ea suffragium dixit: tunc nt valeat votum, & electio, sufficit possessio cum bona fide, quam requirit *Glossa in dicto cap. in Genesi 55. in verb.possessione, vel quasi*; Quæstio verò nostra versatur in Possessore Canonicatus, qui non interfuit electioni, non vocatus, nec ad eam admissus, an cùm impugnat electionem, possit contrà eum objici de defectu notorio tituli, & juris in proprietate.

58. Et certè cùm Dominus Cardinalis deduxerit etiam petitorium, dum in ejus scripturis allegavit principalitèr se Canonicum, & Præpositum majorem Ecclesiæ Leodiensis, eique dignitati inhærere vocem Capitularem, & quòd ex privilegio jure communi Cardinalibus concesso competat ei retentio plurium beneficiorum, ut in Scripturis exadversò datis, & nunc pro ejus parte fuit exhibitum Decretum Consistoriale, ex cujus tamèn facie constat, non fuisse concessam ei retentionem Canonicatus. *Summario novo nu.27.* ideò dici debet causa possessorii, & petitorii simul, ut in terminis est *Text.in cap. cùm Ecclesia Sutrina 3. de causa possessionis, & proprietatis*, ubi per Summum Pontificem decisa fuit causa possessorii pro illis, qui consueverunt interesse electioni, & non fuerunt vocati; Sed quia simul fuerat deductum petitorium, in quo nullum jus habebant, ideò cōtrà eos simultanea sententia in judicio proprietatis

tis fuit pronunciatum, & sic Decretum possessorii contrà electionem remansit nudo nomine tantùm, & sine aliquo effectu, ut notat *Glost. in dicto cap. cùm Ecclesia Sutrina 3. in verb. reducenter, litt. D.* his verbis: *Verbo tantùm, & non re, cùm jam constet de proprietate, & sequitur in littera.*

59. Rursùs possessio Canonicatus, etiam si sola fuisset deducta in judicium, & non cumulata simul cum petitorio, nihilominùs non esset manutenibilis pro intruso; quia in beneficialibus quodlibet possessorium habet admistam causam proprietatis; undè debet produci titulus saltem coloratus, juxtà communem, & receptam sententiam apud *Cravett. in consil. 258. num. 9. & consil. 484. nu. 9.* Sed in nostro casu agitur de Possessore dignitatis incompatibilis, quo casu si nullam dispensationem producit, vel si dispensatio exhibita, non est sufficiens ex sui facie, & evidentèr, possessio non est manutenibilis, per *Text. in cap. Ordinarii 3. vers. quòd si forte De officio Ordinarii in 6. juncta Glost. ibidem in verb. nullam*; Nec regula de triennali tuetur intrusum, nec illum, qui non habet titulum saltèm coloratum, nec malæ fidei possessorem, ut ex ipsa patet. latè *Cravett. consil.* 565. cum aliis apud *Mandos. ad regul. 21. quæst. 12. & ad regul. de triennali.* Atque ità non potest impugnare electionem ille, cujus possessio non esset manutenibilis, per *Text. in cap. cùm venissent 2. in fine, juncta Glost. ibidem lit. C. in verb. Electionem, De in integrum restitutione*, ubi allegat *Text. in dicto cap. cùm Ecclesia Sutrina*, in cujus specie fuit mota quæstio post electionem.

60. Ex his, fundamentum querelæ de contemptu omninò deficere: ac ità juris esse existimamus. Sub censura, &c. Romæ die 2. Septembris 1694.

FRANCISCI

FRANCISCI STANCHI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO NOVA

Super contemptu.

1\. QUia lapis angularis, cui tota moles Partis adversæ nititur, est assertus contemptus Eminentiss. Dom. Bullionii, ideò omissa prolixitate, & melius solvendo in auro, vel argento, quàm in ære dotem huic articulo debitam, ut inquit *Card. de Luc. in relat. Curiæ discurs. 46. num. 31. tom. 15.*

2\. Strictè dico, quòd in præsẽti hypothesi, termini de contemptu remanent prorsus extranei, quoniam omnis umbra doli, aut injuriæ, vel injustitiæ, sine quibus agitur de subjecto non supponente, ut tradunt *Barbos. in cap. 2. nu. 4. De postulat. Prælat. Card. cons. 11. de verbor. signific. Bordan. var. resol. tit. de elect. resol. 61. num. 8. Lavor. var. Lucubrat. tit. 4. cap. 17. num. 7.* cæterique apud *Passerin. de elect. cap. 14. quæst. 7. num. 14.* evanescit ex sequentibus.

3\. *Primò*, quia discurrere de dolo prohibet qualitas insignis Capituli, conflati Personis Nobilissimis, ac integerrimis; nam si dolus, aut fraus non præsumitur in personis indifferentibus, teste locupletissimo *Ulpiano in l. quoties, §. qui dolo, ff. de probat. Mascard. eodem tract. conclus. 531. num. 1. cum seqq. num. 9.* Quanto minùs in Ecclesiasticis, & in universo concordi Capitulo. *Menoch. præsumpt. 20. num. 44. & 45. lib. 5. Andreol. controv. 66. num. 18. Dunozzet. Jun. decis. 332. ex num. 17. & decis. 1365. nu. 3. & in recent. decis. 423. nu. 19. part. 18.*

4\. Dixi concordi Capitulo, quia à decreto declarante foraneum dictum Eminentissimum, nemo ex Capitularibus discrepavit, veluti nec discrepabat ab opinione, & credulitate, quòd foraneus, juxta Statuta, intelligeretur qui in festo B. Ægidii nullo modo se repræsentaverat, ut expressè protestatum fuit idem Capitulum in una ex Epistolis transmissis eidem Eminentissimo, quæ proindè communis opinio abundasset ad excludendum dolum, & injustitiam, quando etiam dubia, aut erronea fuisset. *Andreol. d. controv. 66. nu. 25. Menoch. præsumpt. 3. num. 31. & 35. lib. 5. Coccin. decis. 1820. num. 10.* ibi: *Veluti si quis errore motus fuerit, existimando sibi licere, & in recent. decis. 320. ex nu. 2. par. 2.* melius *decis. 608. num. 12.* imo, quòd excusentur agentes id, ad quod agendum invitabat rumor, & fama. comprobant variis exemplis *Cravett. cons. 319. sub num. 3. & 4. Franc. Marc. decis. Delphin. 732. nu. 3. & decis. 775. nu. 1. ac ultimo.*

5\. *Secundò*, quia declaratio foraneitatis non emanavit præcipitãter, absque consilio Sapientum, sed eo præhabito, cum matura deliberatione, ut fatetur *D. Vaillant* in sua scriptura super contemptu, quæ matura deliberatio per se sola pariter fraudem, & injustitiam excluderet. *Bart. in l. bonorum, ff. de bonor. possess. Florian. in l. Regula, §. sed & juris, ff. de jur. & fact. ignor. Rot. decis. 337.*

*num.*17.*part.*5.*recent.ac decis.*13. *sub num.*6.*cum sequentibus part.*14.

6. *Tertiò*, quia omnia gesta, & gerenda, notificata fuerunt Eminentissimo Contradictori longè ante Electionem, cui insuper 30. diebus ante illum stabilitæ Electionis, exhibita fuit prompta discussio omnium ejus rationum: imò pro illarum transmissione institit Capitulum, *ne videretur*, *quòd Eminentia Sua inaudita procederet*; quomodò igitur excogitari potest injuria, aut injustitia in Decreto propalato, antequam emanaret, & revocari exhibito, quatenùs rationes revocandi transmittantur, dum machinationes dolosæ, & injustæ fieri solent in abscondito non antè palàm? *Menoch.præsumpt.*3.*n.*107.*lib.*5.*Mascard.conclus.*531.*num.*43. optimè *Rot.decis.*375.*num.*4.*par.*16. Et cujus culpa considerari debeat, an Capituli instantis, vel Cardinalis negligentis, colligi potest ex *Felin. in cap.irrefragabilis num.*1.*De offic.ordinar. Tusch. conclus.*36. *num.*2.*&* 4.*cum seqq.litt.N.tom.*5.*Menoch præsumpt.*91. *num.*15. *lib.*2.*& præsumpt.*44.*num.*8.*lib.*5. qui firmant negligentem potiùs contemnere, quàm contemni; nam contemnere is solùm dicitur, qui aspernatur, & non curat, ut in *cap.cupientes extr.de elect. Alberic.in dictionar.jur.litt.C.vers.contemnere dicitur,& vers.contemptus vitium demonstrat.*

7. Nec applicantur *text.in cap.in Genesi De elect.* cæterique exadverso allati; Etenim in illis tractatum non fuerat, utrum exclusi essent admittendi: multòque minùs invitati fuerant ad rationes deducendas, nec concurrebant præmissæ circumstantiæ, & aliæ inferiùs ponderandæ, ex quibus assequitur veritas, ut ait *Coccin.decis.*2030.*num.*11.

8. *Quartò* demum, quia dissipatæ remanent caligines omnes circa foraneitatem per adventum Solis, nempè per novum Statutorum extractum, de ordine Sanctissimi factum, eidemque transmissum à Reverendissimo Nuntio, cui talis data fuerat incumbentia; quippè sicuti dubitari haud amplius contingit, quin foraneus verè sit, qui se nullo modo repræsentavit in festo S. Ægidii, ac proindè jure votandi careat in illo anno, ita nec amplius ambigi valet, quin Eminentissimus Bullionius licèt non vocatus, attamen spretus dici nequeat, cùm vocandi minimè sint voce carentes. *cap.quia propter* 42.*De elect. Glos.in cap.bonæ il* 1.*verb.qui vocem De postulat.Prælator.Roman.cons.*483.*sub nu.*16. *cum seqq.& cons.*499.*sub num.*5.*&* 6.*Cravett.cons.*134.*num.*11. *erg.fin.*

9. Assumptum, quòd foraneus evadat, qui repræsentare se negligit in festo Sancti Ægidii, probatur in primis ex verosimili, & juridico intellectu eorumdem Statutorum, ponderato in facto, *§.siquidem,& seqq.* ubi optimè advertitur, quòd nulla verba impropriantur, sicuti impropriari possent, ut convenirent menti statuentium, & subjectæ materiæ. *l.non omnis in princip.ff.si cert.petat. Gemin.cons.*122.*sub num.*3.*Corn.cons.*138.*num.*3.*lib.*3.*Paris.cons.*76. *num.*20. *lib.* 3. sed dumtaxat oratio affirmativa revolvitur in negativam, quod passim permittitur in Statutis, arguendo à contrario sensu. *Fenzon.ad Stat.Urb.c.*143. *num.*29.*Roman.exemplificans cons.*399.*num.*1. *usque ad* 6. *Baratt. decis.*116. *num.*7. melius *decis.*7.*num.*16. *part.* 17. *recent.* maximè concurrente dictione illa *alioquin*, cujus natura est inducere conditionem contrariam dispositioni præcedenti, & sic affirmativam convertere in negativam. *Bartol. in l.*1.*nu.*11. *ff.de condit.& demonstr.* cujus doctrinam mirabilem dicunt *Alberic. in Dictionar.jur.d.verbo alioquin vers.de hac dictione.Bertachin.in repertor.eodem verb. fol.*101. *Soccin.cons.*51.*num.*9.*lib.*1.

10. Undè

10. Unde sicuti ad evitandam foraneitatem opus est repræsentari, & residere per semestre, ita ad illam incurrendam sufficit non repræsentari; quia ex duobus copulativè requisitis, satis est deficere in alterutro, ne dicatur adimpleta dispositio, sive sit legis, sive hominis, sive affirmativa, sive negativa, ut per *text. in l. si hæredi plures, ff. de condit. institut.* tradunt *Hippolit. Rimin. consil. 208. num. 37. tom. 2.* egregiè *Gratian. discept. 70. num. 42. cum duobus seqq. & discept. 546. num. 52. Surd. dec. 228. num. 3.*

11. Fortius autem hic, ubi repræsentatio est primum, & verè necessarium requisitum, cùm sine illa dari non possit residentia semestralis, quæ incipit post repræsentationem in festo Sancti Ægidii, à qua die sumit initium annus Capitularis; Propterea defunctus Magnus Magister Ordinis Theutonici, declaratus fuit foraneus ex solo defectu dictæ repræsentationis, antequam laberetur tempus semestris assignatum pro residentia; quia nihil suffragari valet secundum requisitum residentiæ, quatenus deficiat primum repræsentationis: & quamvis iste solus actus præcisæ observantiæ satis esset ad reddendam clariorem prædictam Statutorum intelligentiam, juxta *text. in l. si de interpretatione, ff. de legib. Cravett. consil. 101. sub num. 4. Rota in Leodien. coram Cavalcr. decis. 497. num. 5. & coram Pamphil. decis. 695. num. 6. ibique Adden. num. 11.* Attamen dantur alii duo actus in *Summ. num. 12. & 15.* qui clarissimam reddunt eamdem intelligentiam, & superant omnem alteram, licèt de jure veriorem (quod hic non verificatur) *Honded. consil. 35. num. 45. & consil. 92. num. 30. lib. 1. Buratt. dec. 944. num. 6. Bich. decis. 668. num. 7. & in recent. dec. 132. num. 6. p. 19.*

12. Itaquòd superfluum videatur addere attestationes Amanuensis defuncti Secretarii Cathedralis, deponentis ab illo didicisse, quòd foraneus intelligitur, qui in die Sancti Ægidii se non repræsentavit, & Custodis horarum, necnon Claustrarii, ad quem spectat adnotare interessentes Divinis Officiis, & convocare ad Capitulum, qui pariter deponit, foraneos non vocari, etiamsi extent in Civitate, nec adnotari inter præsentes, licèt Chorum frequentent ex devotione: Quibus attestationibus emanatis prævio juramento à Sacerdotibus, & circà pertinentia ad eorum Officium, plena fides datur. *l. apparitores 5. C. de exact. tribut. lib. 10. Spad. consil. 167. num. 3. lib. 2. Card. Cels. decis. 395. n. 10. & in recent. decis. 348. num. 14. par. 16.* Concurrentibus præsertim aliis recensitis adminiculis, immo demonstrationibus, ut ad propositum *Buratt. dec. 306. num. 6.* cæterique apud *Adden. ad Ludovis. decis. 14. sub num. 3.*

13. Similiter superfluum videtur superaddere mandatum Procuræ ipsius Eminentissimi ad se repræsentandum, ex cujus tenore, relato in *Sum. n. 11.* constat quòd Eminentia Sua testatur de cõsuetudine, per illa verba, *prout moris est*, nempè quòd pro evitanda foraneitate necessarium est se repræsentare saltem per Procuratorem, quæ necessitas si ipsi non innotuisset, equidem tot annis constitutiones Procuratorum ad dictum effectum nequaquam fecisset. *Cravett. consil. 149. num. 12. Corn. consil. 283. sub num. 6. lib. 4.* optimè *Cyriacus controvers. 207. ex num. 40. & controv. 479. ex num. 5. Rota decis. 339. num. 3. par. 12. recent.* multòque minùs dixisset *prout moris est*, quæ verba important confessionem non admittentem probationem in contrarium. *cap. per tuas De probat.* & excludunt arbitrium, inducunt necessitatem, ac declarant actum gestum, prout geri debebat juxta solitum *Bald. eleganter in l. quicumque, C. de serv. fug. Innoc. in c. olim in princ. de verb. signif. Tambur. de jur. Abb. to. 1. disput. 12. q. 2. n. 4. & seqq.*

14. Et nihilominus accedit casus individuus Canonici Arnoldi de Merode, qui fuit inventus foraneus, ob solum defectum repræsentationis in festo Sancti Ægidii anno 1652. *Summ.num.*12. quem casum Statuti, tanquam casum legis, omnem dubietatis umbram elidere, dixit in specie *Rot.dec.7.num.*14. *par.*17.*recent.*

15. Nec dicatur Statuta non fuisse integrè extracta, nec satis legaliter; etenim *extractus demandatus fuit integer à Reverendissimo Nuncio, quoad Capitula dumtaxat respicientia foraneitatem*, ideò omissus fuit articulus eam nihil concernens, ut in facto §.*neque ullam ingerit difformitatem*, & ut in jure *Cardin.de Luca De judic.discurs.*31.*num.*20.*Rot.decis.*106.*num.*15.*cum seqq.part.* 5.*recent.* Legalitas verò abundans derivat ex eo, quia extractio facta fuit à Decano Delegato Apostolico, una cum quatuor aliis Canonicis, de ordine ejusdem D. Nuntii, cui tale munus fuerat injunctum à Sanctissimo sub dicta præcisa forma, & ad effectum sciendi, *quæ Statuta, & à quo tempore essent in observantia. Summ.num.*1.2.*&* 3. Undè nefas est dubitare de legalitate; nam Delegatis Apostolicis, tamquam repræsentantibus Delegantem, major fides præstatur, quàm mille Notariis. *Canonistæ omnes in cap. sanè il secondo De offic. & potest. judic.Deleg.Rosa De exequ.litt.Apost.part.*2.*cap.*1.*num.*5.*cum seqq. Gratian. disceptat.*167.*num.*56.*& seqq.*

16. Certius quia præfati Canonici non permisissent extractum minus verum, nec testati fuissent de observantia Statuti extracti, & sic etiam, uti testes, tantum considerati probarent in specie. *Bartol. in l.in tantum, ff. de rer.divis. Bald.in cap.insuper num.*3.*de testibus. Rot.dec.*320.*num.*13.*par.*9.*recent. & decis.*7.*num.*... *par.*17.

17. Certissimè quia Sanfelicius Archiepiscopus Consentinus, Delegatus pariter Apostolicus ad visitandam Leodii Cathedralem, comperiit Statuta cōpilata anno 1560. esse illa, quibus dicta Cathedralis regebatur, quæ proindè inseruit inter acta visitationis, ut refert Sanctissimo præfatus Illustrissimus Nūtius. *Summ.num.*5. quod solum sufficeret, ut de legalitate dubitandum non esset in terminis *Rot.dec.*573.*part.*2.*Rec.dec.*230.*par.*9.*& dec.*200. *apud Posth. de manut.ubique sub num.*4.

18. Et quando hæc non satisfaciunt Parti adversæ, quæ videtur nugari, controvertendo splendorem Solis in meridie, meliùs satisfieri poterit in Regestis Apostolicis Pii IV. in quibus adsunt Statuta, quæ concordant cum copia sumpta per dictum Archiepiscopum Sanfelicium in visitatione, & per Nuntium transmissa, ut notat in puncto *Rub.in singular.ad Rot.tom.*1.*tit. de compulsor.num.*6.*fol.*166.*Seraphin.decis.*1192. *num.*3. *Cavaler. decis.*79. *sub num.*2. Sed gaudemus, quòd objiciantur nimis frivola, & insubsistentia, ut clarior appareat unica spes dilationis, quæ si vana redditur, quando vani sunt prætextus in omni materia. *Cæsar de Grassis decis.*1.*&* 2. *de dilat.* quanto magis in materia ista electionis, ubi Sacri Canones celeritatem expolcunt, cùm dilatio fit Ecclesiæ viduatæ damnosa, ut monuit *Gregor. X. in cap. ut circa* 4. *De elect.* & statuit *Innocent.III.in generali Concilio relato in cap.*41. *tit.eodem*, & refert *Barbosa De jur.Eccles.univers.lib.*1.*cap.*19.*num.*145.*&* 254. quæ damna nunquam fortasse imminere, adeò proxima, sicuti in tempore præsenti, quo Diœcesis illa ab Armis hostilibus devastatur, non sine periculo Catholicæ Religionis, & sic urget *textus in cap. ubi periculum De elect. in* 6. satisf-

que

que ad propositum *Adden. ad decisionem 46.num.82.part.9. recent.*

19. Minùs dicatur, quòd excusandus sit à foraneitate prædictus Eminentissimus, uti impeditus de jure, & de facto, ut arguit *D.Vaillant.Summ.num.8.* quoniam idem, immo majus impedimentum vigebat de tempore Electionis; quapropter si àntea impeditus fuerat constituere, & reperire Procuratorem Leodii, pro se repræsentando, ut fatetur ipse Eminentissimus in sua protestatione, & appellatione, *§.sed cùm propter.* Equidem multò magis posteà impeditus erat à suffragando, tàm de jure, quàm de facto. *auth.multò magis,C.de Sacros.Eccl.* ideòque contemptus dici nequit si Capitulum existimavit eum non vocandum, nec admittendum; nihil enim aliud mali fecit, quàm adhærere eidem impedimento vigenti, jam declarato per eumdem Eminentissimum. *Gobb. consult.88.num.24.*

20. Atque hinc oritur altera ratio, ob quam cessat contemptus, quia nimirum jam sumus in confessis, *quòd commodè, & sine periculo* Cardinalis accedere non poterat, nec à Capitulo recipi, ut fusè firmavimus in præteritis scriptis, & plenè cõfirmat Dom.Causæ Patronus à *numero 34.usque ad numerum 46.* Quatenus verò fuisset à Capitulo exhibita acceptatio Procuratoris, tunc illusio, & calliditas exadverso exagerata apparuisset, cùm illudere dicatur, qui offert, vel promittit id, quod observare prohibetur. *Abb.in rubric.titul.de collus.detegen.Rota decis.247. num.9. par. 15.* Tantò magis, quia nemo quidem ausus esset acceptare Procuram contra Edicta Imperii, promulgata pro lege ab ipso Capitulo, cujus solùm aliquis Capitularis deputari poterat Procurator. *cap.quia propter,§.illud,* ibique *Gloss.verb. venire De elect.* & cujus unus tantùm fecisset de facto incidere in pœnas totum Capitulum. *Suarez De censur.lib.5.disput.36.sect.2.sub num.9.& 10.*

21. Nec talis assertio est divinatio, sed præsumptio juris moraliter infallibilis, cùm nemo fatuus, aut temerarius censeatur, ut velit gravi, & evidenti periculo se exponere, contraveniendo legibus acceptatis ad alterius favorem. *Fagnan.in cap.ne innitaris num.291.De Constit. de Luca De Canonic. & Capitul.disc.27.num.17.* eleganter *Scacc.de commerc.§.1.quæst.7.par.1.num.17. & 65. vers.3. respondeo:* Præcipuè advertendo, quòd opus haud erat revocare ad memoriam antiqua exempla SS. Silverii, & Martini Pontificum, Stanislai, & Thomæ Cantuarien. aliorumque Prælatorum, qui sub Principibus Christianis de facto, vel occisi, vel ad Insulas deportati, seù Carceribus mancipati, inter quos superiori seculo Georgius ab Austria Episcopus Leodien.jussu Francisci Regis Galliarum, Lugduni per quam diutissimè carceratus, licèt hi omnes exempti à Jurisdictione laicali, dum recentia aderant narrata *in facto n. 71.* quæ exempla quasi digiti ostendunt, & tacitè subjiciunt verificationem ejusdem periculi in similibus casibus. *Bald.consf.358.sub num.4. lib.1. Maceraten. var.resol.lib.2.cap.56.num.26.& 27.*

22. Constat igitur, Capitulum manus habuisse ligatas agendi plusquam egit erga Suam Eminentiam, consequenter intrat axioma allatum per dictum *D.Vaillant, quòd necessitas reddit licitum quod per se est illicitum,* & alterum, quòd propter periculum receditur à regulis juris, & permittuntur etiam prohibita. *l.1.ff.de damn.infect.Dec.in cap.prudentiam num.55.De offic.Judic.deleg.* nam priùs sibi, & suis, posteà aliis consulendum esse, dictat ratio naturalis. *Roman.consil.364.num.2.Cravett.consf.8.num.18.Mantic.decis.10.num.7.* & nemi-

ni

ni irrogat injuriam, qui præcepto sui Principis, aut Magistratus obtemperat. *Cagnol.in l.non videtur,§.qui jussu num.1.ff.de reg.jur. Mascard.de probat.conclus.531.num.89.& 90.*

23. Nihilque adaptatur exemplum Canonici Poitiers;iste enim erat Leodiensis, vitam privatam ducens, absque ullo ministerio Regis inimici, proindè semper fuit admissus ad se repræsentandum: nec cadere poterat ulla suspicio in Confœderatis per illius interventum in Electione, neque ulla contraventio edictis. Ulterius non erat Frater occupantis Ducatum Bullionii, qui spectat ad Ecclesiam Leodien. non refragante responsione, quòd ei relictus fuerit in tractatu Pacis Neomagensis, quia hoc non est verum, ut patet ex prædictæ Pacis Instrumento *artic.*28. & dicta prætensa dimissio impugnata fuit expressè ab Episcopo, totoque Capitulo; undè cùm termini sint omninò diversi,impossibilis est paritas illationis. *vulgat. l.Papinianus, ff.de minor.*benè *Rot.dec.633.num.21.par.18.& decis.235.num.12.par.19.*

24. Nihil pariter juvat repetere, quòd Clerici non subjacent Edictis Laicorum, tum quia experientia de facto, & in facto docuit contrarium, juxtà exempla recensita sub §. *nec talis assertio*, & ubi proceditur de facto Tyrannus dicitur facti.*Alex.adBart.in l.in bello,§.facta,ff.de captiv.*Tum quia quando,sicuti in præsenti,eodem jure contra quoscumque Ecclesiasticos usus est, & utitur alter Princeps hostis, tunc æquo animo tolerandi sunt transgressus reciproci. *l.justitia,ff.de justit.& jur.Card.Tusch.conclus.49.per tot.litt.Q.* Tum,& tertiò, quia si non subjacebant Cardinales Edicto, utique subjacebat Capitulū, quod illud acceptaverat, eique legis robur addiderat, & quod proindè Eminentiam Suam admittere non poterat, siquidem periculum, & commoditas refertur ad Ecclesiam non ad personas vocandas. *Tambur. de jur.Abb.tom.1.disp.5.qu.3.num.15.Barbos.de jur.Eccles.univ.lib.1.cap.19.num.89.in fine.Passer. de elect.cap.11.num.33.*

25. Nihil demū juvat addere,quòd Cardinales nō includantur sub Statutis Capituli;etenim pretermissis respōsionibus aliàs datis,abūdat hæc una,quòd per stipulationem juratam Eminentia Sua reperitur adstricta ad observantiam Statuti, itaut obligatio non à Statuto procedat, sed à voluntaria conventione. *Priol.dec.423.num.16.& dec.439.num.6.& in recent.dec.159 sub n.9.part.16.*

26. Objectum, quòd exclusio prædicti Cardinalis restricta fuerit ad foraneitatem,non subsistit in facto, nec in jure; non quidem in facto, quia longè ante electionem, & antequam causa agitaretur in Urbe,consulta fuit à Capitulo Universitas Lovanien. quæ respondit eumdem Cardinalem, propter Bella, ad futuram Electionem non admittendum, quæ veritas comprobatur ex alia Scriptura Capituli data D. Secretario, & ex Epistolis ejusdem Capituli declarantibus, *alias adesse exclusionis rationes*; quapropter inepta remanet conclusio, quòd sententia lata ex una falsa causa non substinetur ex altera vera, dūm resolutio Capituli non est sententia, sed actus extrajudicialis, nec sententiam proferendi jurisdictionem habuisset Capitulum.*Abb.in cap.cùm olim De major. & obed. Fagnan. in cap.bis, quæ num.54.cum seqq.tit. eodem,*ultrà quòd dicta aliarum rationum præservatio substinuisset etiam sententiam.*Coccin.dec.1817.num.5.*& in fortioribus *Bart.in l.1.num.16.C. quando provocare, &c. Buratt. decis.251.num.10.cum seqq.*

27. Non in jure,quia sicuti Electus habet distincta jura ab illis electorum. *Abb.*

Abb.in cap.exbibita num.1.de Judic. ita tueri valet Electionem,& contradictores rejicere ex quacumque nova causa. *Innoc. in cap. veniens il secondo De test. Panorm.in cap.Auditum De elect.Sperell.decis.*182. *num.*49. *Ridolphin.in prax. par.*2.*cap.*4.*num.*94. & 98. dummodò in confirmatione citentur coram Superiore, qui confirmare, vel infirmare debet Electionem,priùs non citati, nec vocati. *Gloss.in cap.venerabilem* 34.*litt.A.De elect. Passerin.eodem tract. cap.*14. *qu.*8.& *num.*51.

28. Additur exabundanti tertia ratio exclusiva contemptus, nempè insufficientia Indulti pro retentione Canonicatus post promotionem ad Cardinalatus dignitatem, ut declarat Constitutio *Sixti V. la* 79. *Bullar. tom.*2. quæ iterum datur *in Summ. num.* 29.non suffragante varietate Juris Germaniæ, quippè illa derivat ex speciali retentione aliquando concedi solita etiam Canonicatuum, ut in exemplis. *Summ. num.*30. & 31. solitum autem concludit tantùm probabilitèr non necessariò, ut apud *Everard.* in suo loco. Immò solitum hoc includit in se, ut etiam alitèr concedi possit retentio. *Rota in Patavina Pensionis* 14. *Martii* 1664.§.*quia ex his, coram Card.Taya.* in puncto *Roman.cons.*499.*num.*4.*vers.tamen illud.*

29. Minùs suffragante narrativa Canonicatus in Brevi Clementis X.quia oportebat narrare defectum in retentione primordiali, alioquin dicitur Pontifex circumventus sub involucro verborum, iuxta *Regul.Cancell.*57. *Felin. in cap.super litteris num.*8.*De rescript.*& *cap.in nostra sub num.*15. *eodem tit. Rot.in Gerunden.Beneficii* 11.*Decembris* 1679.§.*cum quia coram Card.Vicecomite*, ubi punctualitèr de Canonicatu Cathedralis,optimè etiam in *decis.* 363. *num.*25.& 26.*par.*10. *recent.* ubi non sufficit, quòd ex generalitate narrativæ, defectus potuerit innotescere Papæ.

30. Nihil tandem suffragante præsumptione alterius Indulti ob diuturnitatem temporis ; quoniam talis præsumptio evanuit ex negativa probata per revolutionem trium Regestrorum,in quibus hujusmodi indulta describi solent. *Bart.in l.Titia Textores* 36. *ff.de legat.*1. & *in l.final.C.de rebus credit.* nec opus est perquirere in Regestris insolitis. *Amayden.de styl.Datar.lib.*1. *cap.*26. *num.* 19. nam qui allegat possibilitatem insolitam,probare tenetur eam uti inverisimilem. *Bart.in l.si major num.*1.*Cod.de legit.hæred. Albert.in l.ex his sub nu.*5.& 6.*ff.De legibus.Roman.cons.*499. *sub num.*4. *Cassador.super regul.triennal.decis.*5.*num.*6.& *decis.*8.*num.*2.*Capntaq. decis.*45.*num.*3. *cum seqq.part.*3. Maximè ubi contra impugnantem probationem negativæ,militat præsumptio Juris, videlicet dicta Bulla Sixtina, & *Concil.Trident.cap.*17.*sess.*24. *De reformat.R.*, ut declaratur *in decis.exadverso allegata* 175. *num.*48.52.66.& *seqq. part.*9.*recent.*

31. Hic autē dicta Juris præsumptio militans pro negativa,redacta fuit ad veritatem ex productione Decreti Consistorialis,concedentis retentionē in genere;nam productio tituli expressi, tollit præsumptionem alterius taciti,orientem ex temporis lapsu:& quatenus aliud melius indultum intercessisset,utique illud productum exadverso fuisset, aut saltem modò produceretur. ità discurrendo concludunt *Cravett.cons.*134.*sub num.*44.& *cons.*290.*sub nu.*6. *Lotter. de re benefic.lib.*2.*qu.*46.*num.*29.*cum seqq.Rota decis.*731.*num.*19.*par.*1.*divers.* & *coram Dunoz.jun.decis.*119.*num.*6.*ac decis.*731. *num.*55. & *post Merlin. de pignor.decis.*44. *ex num.* 9. Igitùr ex defectu etiam Canonicatus, præclusa remanet

manet via agendi de contemptu, quem super Canonia dumtaxat inniti, falsi sunt DD. exadverso scribentes.

32. Quamvis autem de tempore, quo Eminentissimus non fuit vocatus, nec admissus, esset in possessione Canonicatus, & reputaretur Canonicus, attamen dicta possessio, & reputatio profuisset pro sustinendo actu suffragii tunc dato, secùs verò pro impugnanda Electione nunc, postquam detectus est erroneus, atque insufficiens titulus, propter quem competebat actio, & interesse. *Roman.d.consf.*499.*per tot.*signantèr *in fin.ex gratia viden.Hostien.& Abb. in cap.illud De præsumpt.ambo col.*3.*in fin.Gabriel.eodem tit.conclus.*1. *num.*62.*in med.Rot.decis.*79.*num.*11. post *Torr.de pact.fut.success.*

33. Quocumque proindè ex tribus præfatis fontibus copulativè, vel disjunctivè derivet insubsistentia contemptus, confirmatio Electionis erit in tuto; alterum enim satis esset etiam ad excludendum Comitem de Rekem, contra quem fortiùs militant omnia præmissa, ut in facto §. *ultimo.* Quoniam absque ulla etiam ex eisdem tribus urgentissimis rationibus contemptus remaneret exclusus, cùm pro eo requiretur spretus cum odio, nulla causæ legitimæ umbra coloratus, ut præter adductos in §.1.& *pluribus seqq.* advertit *Castell. de elect.in prælud.*§.11.*de contemptu.*

34. Cæterum percipi non potest, quare tanta machina erigatur super dicto contemptu, dum sivè nova facienda esset Electio, sivè alio modo providendum Ecclesiæ, juxta concordata Germaniæ cum Nicolao V. Bullar.nov.*tom.*1. *constit.*1.semper obstarent Eminentissimo, necnon Domino Comiti de Rekem, nedum recensita fundamenta, verùm quoque impedimenta Facti, quæ adhuc vigent, & utinam non vigerent, per quæ os clausum remanet tàm agendo, quàm excipiendo, & appellando. *Scacc.de appell.quæst.*5.*num.*95.*Rota dec.*303. *in fin.par.*8.*recent.& dec.*508.*num.*13.*par.*14.

35. Quando tamen sufficit, quòd non vocati, nec admissi possint posteà convinci non fuisse vocandos, ut contemptum allegare nequeant, licèt anteà discursum non fuerit de eis. *Barbos.de jur.Eccles.univers. cap.*19. *sub num.*89. *vers.qui quidem lib.*1. *Coccin.decis.*2021. *num.*37. Hinc autem abundans discussio intercessit, ut demonstravi in *num.*5. *cum sequentibus:*& quando insuper in dubio etiam confirmanda venit Electio, præsertìm conspicuæ Personæ de Inclyta illa Domo, Religionis Catholicæ Vindice semper acerrima. *de Luca De Regular.disc.*11.*num.*11.*Coccin.decis.*2082.*ex num.*1.*Priol.decis.*205.*num.*29.

OCTAVII

OCTAVII DE JANDIS

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO NOVA

Super contemptu.

1. Strictè, juxta ordinem hujus Sac. Congregationis, ad exclusionem asserti contemptus, regula est, quòd Electio, aliquibus absentibus non vocatis, seù contemptis, nequit dici nulla, sed valida; quia vocatio absentium non est de forma substantiali Electionis, sed de justitia, & solemnitate pro eorum jure, si quod habent: & proindè, dum Electio non peccat in potentia, quæ residet penès eligentes, minusque in forma substantiali, dum ea aliàs apparet canonica, omni jure valet, quamvis utpotè injusta, si talis verè contra absentium jura probetur, retractari, seù cassari possit. ita ex *cap. quòd sicut* 28. *cap. bonæ* 36. *& cap. Ecclesia vestra* 57. *De elect.* docent Canonistæ communitèr, ac plenè in *cap. quia propter* 42. *eod. tit.* ubi in specie *Abb. sub num.* 12. clarè firmat, *quòd contemptus aliquorum non inducit nullitatem Electionis; quia præsentia, seù vocatio absentium non est de forma substantiali*, cum cæteris, quos refert, & sequitur ibi *Fagnan. num.* 38. qui ait, *non peccare Electionem, neque in substantia consensus, neque in forma substantiali*, idem *Abb. in d. cap. bonæ sub num.* 9. *vers. ad secundum*, addit, quòd *si talis præsentia esset de forma substantiali, Electio ipso jure nulla remaneret, quòd nemo dicit Gomes. in cap. ut animarum §. Statuto num.* 22. *De constit. in* 6. ubi, *quòd de jure non est sancitum esse nullam. Gonzal. in cap. cùm inter* 18. *num.* 10. *De elect. Pyringh. in Jus Canonic. lib.* 1. *tit. de elect. sect.* 3. *num.* 140. *Menoch. cons.* 67. *nu.* 31. qui ex *Bero*, & *Felino* tradit paritèr, *contemptum istum non reddere Electionem nullam; quia vocatio absentium non est de forma substantiali. Petr. de Buis. in director. Elect. par.* 3. *cap.* 7. *num.* 1. *inter tractat. magn. tom.* 15. *part.* 1. *pag.* 492. *Samuel. de elect. tit.* 1. *controvers.* 7. *conclus.* 3. benè *Lavor. eodem tractat. cap.* 17. *num. pariter* 17. inquiens, *quòd ista Electio non peccat in potentia, dum facta est à majori parte, penès quam est potestas eligendi: minùsque in forma, dum est Canonica. Guimier. ad Pragmat. Sanction. tit. de elect. in cap. sicut, vers. dic, fol.* 96. latiùs prosequens hanc materiam *Tamburrin. de jur. Abbat. disput.* 5. *quæst.* 3. *num.* 2. *Ricc. in prax. par.* 4. *resolut.* 45. *Rot. coram Coccin. decis.* 2021. *num.* 37. ubi quòd *vocatio absentium non est de substantia, & non inducit nullitatem. Rota in Leodien. Electionis* 23. *Januarii* 1677. *§. nullitas verò, coram R.P.D. Bourlemont.*

2. Et hujusmodi Electio est ita de jure valida, ut si contrarium, eam nempè esse nullam, Statuto aliquo Ecclesiæ, vel Episcopi disponeretur, tale Statutum non valeret, cùm efficere non possit quòd Electio, tum ex potestate Eli-

gentium, tum ex forma substantiali valida, & perfecta, infringatur, & reddatur nulla. *Abb.in d.cap.quia propter sub eodem num.12.vers. nec valeret Statutum inducens nullitatem propter defectum non vocatorum*, subdens rationem, *quia non potest Statutum infringere electionem validam*: idque confirmat *Barbat.in cap.cùm dilectus 8.sub num.103. De consuetud.Felin. in cap. quod super 9. sub nu.9.vers.item quæritur*, ubi quòd *ita fuit determinatum in Curia super quadam Electione facta in Ecclesia Rutensi. Imol.in cap.ex tua 11.De Cleric.non resid. n.Gomes.in d.cap. ut animarum, §. Statuto eodem num. 22. De Constitut.in 6.Oldrad.cons.259.num.3.Botte.de Synod.part.3. art.1. num.67. Sigismund. à Bonon.de Elect.dub.9.n.3.Samuel.eodem tract.tract.1.disput.2.controvers.7.n.7. Lavor.cap.17.num.15.Barbos.de jur.Ecclesiast.lib.1.cap.19. num.116. Sperell. decis.182.num.48.* ubi quòd Capitulum non potest statuere, ut electio ex aliquorum contemptu sit nulla.*Garz.de Benefic.par.3.cap.2.nu.576.* & post eum *Rota in Toletana Canonicatus,coram san.mem.Clemente VIII.*apud *Garz.par.5. cap.4.sub nu.166.post medium, vers.quemadmodum enim,repetit.*apud *Marchesan.de commission.par.1.pag.288.sub num.7.*

3. Agitur ergo in præsenti de cassanda, & retractanda electione valida, & perfecta,ad instar Ædificii licitè extructi solo æquandi, & demoliendi,ad quem effectum non nisi potens causa ex formali contemptu requiritur, cùm aliàs Electionibus non minùs, quàm Ædificiis licitè extructis sit favendum ob publicam utilitatem. Quapropter in hoc versatur judicium Confirmatoris, qui benè libratis Juribus absentis, & circumstantiis facti,judicare debet, an verè contemptus adsit, & an sufficiens sit ad retractandam, & destruendam hanc Electionem;Nam satis est coram eo de non jure,seù de non contemptu posse convinci, juxta communem Doctorum sententiam, de qua in *cap.gratum 2. de postulat.* ubi *Innocent.sub num.2.* ibi: *Sat est post electionem constare.Barbat.n.16.* ibi: *Satis enim si posteà convinci possit*, cum aliis relatis per *Barbos.num.3. Fermosin.in cap.illa quotidiana 31.num.10.& 11.De elect.Lavor.eodem tract. tit.4. cap.17.num.17.*

4. Prout idem Confirmator agnoscet,an potuerit commodè vocari,& num adfuerit, vel ne,periculum Ecclesiæ,sive Capitularium, justusque timor in vocatione, & præsentia absentium. benè *Abb.in cap.coram sub nu.3. De elect.*ibi: *Bonus Judex arbitrabitur secundùm pericula imminentia,& discrimina rerum, si fortè immineret periculum Schysmatis, seù intrusionis, vel abusus laicæ potestatis, vel quid simile propter guerras*, & subdit: *Is ad quem spectat confirmatio erit idoneus Judex super hoc argumento.* hoc ipsum comprobat *Jo:Andr.in cap. publicato 63.* ibique *Anton.de Butr.num.21.eodem tit.Hostiens. in Summ.tit.de Elect.§.qualiter sit facienda electio column.2.vers. quidquid dicatur.* ibi: *Si ergò aliquis dicat se esse contemptum, bonus Judex extimabit utrum commodè, & sine periculo potuit vocari.Petr.à Bais.in citat.director.cap.8.par.3.num.2.& 3.* qui paritèr docet, *quòd super hoc dubio is,ad quem spectat confirmatio, erit idoneus Judex, & de eo cognoscere poterit.Fermosin.in cap.illa quotidiana 31.n.10. & 11.de elect.Sigismund.à Bonon.de elect.dub.8.num.9. Cucch.Instit.Canonic. tit.de elect.num.54.Passerin.de elect.cap.11. num.34.*

5. Certè nequit Eminentissimus Dominus Cardinalis de aliquo sui contemptu electionem istam convincere; quippè si eum objicit, ex quo non fuerit à Capitulo vocatus ad interessendum, quilibet contemptus illicò deficit; Nam

Nam, quemadmodum in præterita diximus, hæc formalitas erga ipsum nullatenùs erat necessaria, dum constat ex tot Epistolis Capituli, & responsivis ejusdem, quòd optimè noverat, non tàm mortem Episcopi, quàm diem præcisam indicti Capituli pro electione facienda, ad quam, nî alia obstitissent, illicò se conferre poterat, uti degens in Oppido Huyensi, quatuor horis Leodio distante; quando autem absens aliàs scit vacationem, & diem electionis, non est citandus, quia formalitas citationis est pro simplici notitia, eaque stante, non requiritur, sed absens venire debet, si vult interesse, & si non venit, censetur nolle, sibique imputet: nec potest objicere de contemptu, prout animadvertit *Abb. in cap. cùm Ecclesia vestra 57. num. 19. De elect.* qui rejicit contraria, repetens, quòd *vocatio non est de forma, sed pro simplici notitia*, & pleniùs in *cap. inter universas num. 10. eodem tit. Petr. à Baisi in citat. director. election. par. 3. cap. 10. num. 4. Castellin. de election. cap. 8. nu. 10. Passerin. eodem tractat. cap. 11. n. 66.* adducens alias rationes, signantèr quia *certus non debet certiorari*, quia *præsens de jure habendus sit ille, qui scit, & non venit, &c.* Verùm potiùs credo de contemptu potuisse redargui vocationem ipsam; nam dum uti Gallus, actuque Minister Regis Christianissimi, & imperans ipsis militaribus Copiis, Statum Leodiensem invadentibus, recipi non poterat, injuria fuisset eum vocare, & posteà non recipere.

6. Minùs autem contemptus allegari valet, ex quo Capitulum declaraverit Eminentissimum Dom. Cardinalem Foraneum, & voce carentem; Etenim in hoc Capitulum totum processit nemine discrepante, & certè cum summa reverentia, & existimatione erga eumdem Dom. Cardinalem, ut patet ex tot ejus obsequentissimis Epistolis, & his modis summi respectus usum fuit jure proprio vigore sui Statuti efficientis Foraneos, voceque carentes illos, qui se eo anno non repræsentant in festo Sancti Ægidii personalitèr, vel per Procuratorem, ibi: *Quicumque volet residere, & fructus facere, debebit in festo Beati Ægidii se exhibere. Summ. præsenti num. 3. & 6.* utrobique *litt. A.* & connectendo. ibi: *Quicumque se exhibuerit resideat eo anno sex menses integros, & unam diem, alioqui pro Foraneo habeatur*, ut in *eodem Summ.* Quod Statutum duo concernit affirmativa, quòd quis debeat se exhibere, & quòd debeat residere per sex menses: & per consequens duo sunt contraria negativa, quòd scilicèt quis non se exhibeat, & quòd non resideat: in hoc utroque casu est imposita pœna Foraneitatis per illa verba: *Alioqui pro Foraneo habeatur*, quæ dictio utrumque hunc casum litteralitèr exprimit negativè, & in utroque Foraneitatem inducit, & extra dubium in casu non repræsentationis, sine qua residentia ipsa fieri non potest ex ejusdem Statutis, juxta theoricam *Bartol. in l. 1. nu. 11. ff. de condit. & demonstrat.* qui ait, quòd *ista dictio mirabilis est, & non solùm facit orationem conditionalem, sed in se ipsa orationem continet, & inducit conditiones contrarias præcedenti dispositioni.* Exponitur enim, alioqui si non fecerint prædicta, ubi *id ostendit per multa jura*, quæ allegat, subdens etiam, *quòd idem pronunciavit Papa ex Speculator. tit. de citation. §. 1. versic. sed pone*, idem repetunt, & sequuntur *Soccin. sen. consil. 51. num. 9. lib. 1.* ubi quòd *exponitur aliàs, idest si non sic factum fuerit, vel non contra factum fuerit*, & alii plures, quos referunt, & pariter sequuntur *Cacheran. decis. Pedemont. 145. num. 5. Tiraquell. de retract. lignag. §. 8. Gloss. 6. num. 1. Mant. de success. legal. par. 4. quæst. 2. artic. 4. num. 53.* & prædicta dictio apposita in Statuto, dispositionem resolvit, si quali-

 tates

tates præcedentes in casibus enumeratis non concurrunt. *Rot. in recent. decis. 183. num. 11. & 12. par. 8.*

7. Veritas hujus intelligentiæ magis convincitur, & probatur, ne dum ab iis, qui fuerunt Ministri ad istas Residentias notandas, & decernendas; Isti enim plenè testantur, Foraneum semper eum fuisse habitum, & intellectum, qui in Festo Sancti Ægidii se non repræsentavit personalitèr, vel per Procuratorem. *Summ. num. 9. & 10.* quibus in hac materia standum esse non dubitatur. *Rot. decis. 41. num. 17. decis. 79. num. 28. & decis. 110. num. 30. part. 12. decis. 98. nu. 26. par. 19. coram Dunozzett. jun. decis. 376. num. 5.* & alibi passim. Sed etiam ab observantia, & solitò, dum religiosè ista præsentatio semper observata fuit, & observatur, & præcisè à Cardinalibus prætendentibus ad Residentiam non obligatis, atque ab ipso Dom. Cardinali Bullionio, qui in Mandatis Procuræ eam committit ad finem præcisum evadendi Foraneitatem, & votandi in Electione, ut in Facto, ubi recensentur casus declarationum, nempè casus Canonici Merode de anno 1652. qui defectu repræsentationis in Festo Sancti Ægidii inventus fuit Foraneus. *Summ. num. 12.* & inseri voluerunt Delegati Apostolici in Extract. Statutorum. *d. Summ. num. 3. litt. T.* prout etiam est casus Serenissimi Magni Magistri Ordinis Theutonici piæ mem. *Summ. num. 13. & 14.* supplicando in hoc exemplo reflecti. Primò, declarationem Foraneitatis in Theutonico non posse dici artificiosam, & politicam, ut exadverso dicebatur, quando isto defectu repræsentationis jam fuerat notatus in Septembri 1693. de quo tempore nullus prævidere poterat vacationem subsequuturam anno sequenti, ut in *d. Summ. num. 14. litt. B.* Secundò, quòd in Theutonico nullus defectus concurrebat, nisi solus defectus repræsentationis. *d. Summ. num. 14.* Undè solus iste defectus facit Foraneum, prout etiam in antiquiori exemplo anni 1604. *Summ. num. 15.* quæ observantia est optima interpres cujusvis Statuti, ut ex *cap. cùm dilectus De consuetud.* & aliis probat *Honded. cons. 1. n. 36. & 37. lib. 2. Rot. in recent. decis. 75. num. 7. par. 18.*

8. Hinc patet ex hac justa declaratione totius Capituli super Foraneitate Eminentissimi Dom. Cardinalis, emanata vigore Statuti, & observantiæ, & adeò modestè, ac reverentèr etiam insinuata, nullo modo posse contemptum objici, & tamen ad hunc excludendum satis esset ponderare, quòd Capitulum usum fuisset jure suo, cum ista credulitate; nam dum Canones loquuntur de contemptu pro annullando actu, & Electione, intendunt contemptum formalem, injuriosum, & vilipendentem, qui est Sacris Canonibus exosus; pro hoc namque requiritur, quòd sit non admissio, seù vocatio dolosa, in odium, cum spretu injurioso, non autem sine eo, & si detur aliqua causa, nedum verisimilis, sed etiam injusta, colorata tamen, qualis certè hìc innegabilis semper esset, non intrat injuria, & contemptus. optimè *Felin. in cap. si quis 2. sub nu. 7. de majorit. & obedien.* ubi dicit, *quòd per ignorantiam excluditur contemptus: similiter si sine dolo, seù quis faciat cum aliqua causa, non dicitur contemnere, etiamsi sit injusta,* & allegat *Gloss. in cap. Metropolitanum 2. quæst. 7.* idemque docet *Cardin. consil. 1. de verbor. signific. Anton. de Burgos in cap. Canonum Statuta De constitut. num. 118. inter repeten. Canonic. tom. 2. pag. 77. à t. Beat. Anton. in suo tractat. de Excommunicat. cap. 47. sub num. 11. inter tractat. magn. penult. edition. tom. 16. pag. 216. Passerin. de elect. cap. 14. sub num. 48. versic. & agere,* ubi quòd *agere de contemptu est agere de injuria, & per consequens de dolo.*

Bor-

Bordon.variar.resolut.tit.de Election.resolut.61.num.8.Cardin.de Lugo respon-sor.moral.lib.4. dub.24.num.2.& 3.

9. Etenim contemptus, ut aliàs diximus ex *D.Thoma 2.2.qu.186.art.9. in corpore*, est actus non simpliciter contra legem, seù hominem gestus, sed ille, qui præcisè, & formaliter fit in odium, & injuriam, & hac præcisa voluntate contemnendi, & vilipendendi, & alias refert authoritates, præsertim *S. Augustini lib. de natur. & gratia cap.29.* circa medium, asserentis, quòd non omnia peccata committuntur ex contemptu superbiæ.

10. Quod illustratur à *Cajetano in calce sui Comentarii ad eumdem artic.* dũ inquit: *peccare ex contemptu, secundũ doctrinam præfatã D.Thomæ, duo importare, actum scilicet peccati, & causam peccandi; itaque ad contemptum non sufficit actus contra legem, vel hominem, etiamsi esset multiplicatus, sed necessariò requiritur, quòd quis peccet ex causa formaliter, quòd non vult deliberatè subjici Legi, vel homini, & in ejus injuriam, seù odium,* prout latiùs explicat *Castellin.de Election. in prælud. §.11. de contempt. in Transgressor. leg. Suarez de legib.lib.3. cap.28.num.18. Valentia commentar.tom.2.disputat.7. quæst.5. de leg.human. punct.6.§.4. pag.822.column.2.litt.B. vers. primus casus,* inquiens: *quòd peccatur ex contemptu, non quando ex malitia peccatur, sed quando ex superbia, tumore animi, data opera in Legem, vel hominem formaliter invehitur:* & infert, *ab hoc contemptu excusare omnem bonam fidem, & causam coloratam, etiàm ex probabili ignorantia. Barbos. de Jure Ecclesiast. lib.1. cap.19. num.*88. firmans, *contemptum Electoris non vocati funditùs cessare ex qualibet causa probabili. Rot.coram Ninot.decis.*88.*num.*8.perbellè tradens, quòd *iste contemptus vendicatur, vel ex probabili ignorantia, vel justis aliis causis.*

11. Potissimè verò quia hæc ipsa declaratio, nĩ alia obstitissent, nullatenùs vetuit Eminentissimo Domino Cardinali veuire, & deducere jura sua, prout Capitulum recognoscere se obtulit: imò etiam se præsentare Electioni, pendente appellatione facta, & in hoc consistere saltèm constituendo Procuratorem ad eligendum; quare dum hæc omisit, contemptum objicere non valet, quia non agitur de aliqua formali ejectione, & præsertim injuriosa, & vilipendente ipsius, vel Procuratoris à Capitulo in votando, sed de pura declaratione, pro qua omnis proprii Juris allegatio excusat; ut enim inquit *Passerin. de Election. cap.11. sub num.73. vers.adjungitur: Aliud est expellere vocalem nè eligat, & aliud est illum non vocare* (& ego addam, *declarare inhabilem*) *Nam per primum privatur possessione eligendi, &c. sed eum non vocare* (seù addam, *inhabilem declarare*) *non est privare possessione, sed ut habet Innocent. in cap. Vintonien.25.De Election.num.6. solùm est dicere, & facto exprimere, quòd non vocatur non habet vocem, cùm sit inhabilis; Ideòque non fit injuria tali Vocali, si non citatur,* & addam *per consequens, si sit declaratus inhabilis, quia non habet jus, ut non dicatur verbo, & facto, quòd est inhabilis, cùm ejus inhabilitas probari possit in judicio,* subiungens; *non habet jus, ut vocetur ad electionem, quamvis possit habere jus, ut non ejiciatur, & sua possessione non privetur; Talis enim si habet jus, ut non auferatur ab eo, quod habet, non habet jus, ut detur ei, quod non habet,* & magis ad propositum *cap.14. num.14.* animadvertit, quòd *Capitulum utens jure suo, & non vocans, seù excludens modo debito, & legali, quem aliàs non tenetur admittere, nullam ei facere injuriam, imò neque in illum esse injustum, itaùt non habeat undè agat de contemptu,* & sub

sub *num.52.versic. circà eum verò*,tradit: *Circà eum, qui sibi non constat certò jus habere; minusque certò suffragari possessionem aliquam,Capitulum agere posse quod sibi videbitur, neque exindè resultare contemptum*,& antea *quæst.8. sub num.72.* innuit rationem, *quia jus absentis hoc casu videtur infirmum, & non relevans.*

12. Excluso contemptu præsertìm formali, sicuti cassari, & destrui nequit Electio, quæ ex consensu, & potestate eligentium, atque forma Electionis valida, & Canonica reperitur, ità confirmatio eidem de necessitate debetur, ut communitèr tradunt *Doctores in cap.postquàm 3.De Election.*& præsertìm *Abb. num.1. Dec.eodem num. Butr. num.5. Joannes Andr. num.15.Barbos.num.1.* & *Gonzal.num.8*.cum aliis cumulatis per *Sigismund.à Bonon.de Election. dub.45. num.1. Castellin.eod.tractat.cap.14. num.1. Lavor.cap.25.num.42.Lottber.de re benefic. lib.1. quæst.27. num.2. Camerat. respons.decis.15. num.38. tom.1. Rota coram Greg.dec.240.num.12. & coram Rembold. decis.591. num. 9. Adden. ad Pamphil.decis.517.num.9.*

13. Quinimò quando,prout hic, Electio non peccat in naturali consensu ex potestate eligentium, & in forma substantiali, defectus solemnitatis Juris positivi non valet impedire confirmationem. *Imol. in cap. quod sicut 28.sub num.23.De Elect. Abb.in cap. cùm supèr num.4. De caus. possess. & proprietat.* idem *in cap.ad probandum num.5.De sentent.& re judicat. Brixien.in suo Apparatu verb. Electio patiens*. ibi: *Electio patiens defectus Juris naturalis, sivè consensus,non cõfirmatur,secùs Juris positivi.Lavor.de Elect.c.21.n.23.*& in terminis, ut debeat etiam confirmari electio non attento unius, vel alterius contemptu, dùm de eo dubitari potest, cùm aliàs electio valida sit, probat *Fachin. cons.55.sub nu.39. vers.quartò dato,& n.40.& 41.juncto antecedenti n.34.versicul. secunda exceptio lib. 1.* inter cætera dicens, ad id optimè facere quod habetur *de sententia, quæ etsi nulla,debet confirmari si sit justa, ex l. final. §.final. ff.quod met.caus.*& anteà firmaverat *Anan.in cap.quòd sicut num.7.De Election.* & facit etiam *Paris.cons.97. num.22.lib.4.*dicens,*quòd quando Electio fuit benè gesta, non potest dici injusta per omissionem alicujus solemnitatis*; undè absque ullo dubio,omnique jure debet confirmari Electio nostri Serenissimi Principalis, quia nullus adest contemptus,nullusque defectus solemnitatis, & Justitiæ.

14. Neque hodiè revocari potest in dubium verus tenor Statutorum,quia benè justificatum est in facto, quòd Statuta, quæ sunt in observantia, sunt illa compilata de anno 1560. Undè cùm istorum Authographum extet in Urbe signatum à Pio IV. in Regestis Apostolicis: & facta ex officio à D. Secretario Sac. Congregationis collatione, compertum fuerit concordare cum datis *in Summario novo*,frustrà quæritur de Statutis aliundè asportandis,dùm alia non adsunt, & omninò judicandum ex præsentibus, quia frustrà quæritur de copia ubi habetur original. *Rot. coram Buratt. dec.294. num.12.& 13. Duran.decis. 265.num.13.* cùmque ex his tùm de se solis, tùm eò fortiùs junctà observantia demonstrata etiam in facto, Eminentissimus sit verè Foraneus non habens vocem, nequit dici contemptus.

15. Hujusmodi Electio eodem Jure confirmari debet,ex quo nil vetat confirmari electionem factam de inhabili, quæ continet valdè majus vitium,quàm ex unius, vel alterius contemptu. *Abb. in cap. Quia diligentia num.5. de Election. Lavor.eod.tit. citat.cap.25.num.72.* seù confirmatur altera,in qua adsunt

Vota

Vota per vim, & metum extorta, dummodò major pars liberè elegerit. *Innocent. in cap. quòd ſicut 28. num. 10. De Election. Samuel. tractat. 1. diſputat. 2. controv. 5. n. 13. & controv. 7. n. 2. Paſſerin. pariter De Election. c. 4. n. 18. & 19.*

16. Omnium quippè prædictorum ea viget ratio, quòd attenta poteſtate Eligentium, & forma, actus validus ſemper eſt in ſubſtantialibus: & ideò ſivè inhabilis eligatur, ſivè quis metu votet, aut contemnatur, cùm adſit omne principium electionis, Confirmator habet ſemper fundamentum ſuæ confirmationis, licèt actus peccet in Solemnitate aliqua merè extrinſeca, quæ non eſt attendenda. *Bertacchin. de Epiſcop. part. 2. lib. 3. cap. 4. tit. de effect. Confirmat. quæſt. 27. num. 20. inter tractat. magn. penult. edition. Lugdunen. Anni 1549. tom. 2. pag. 156. à tergo.* Signanter ad evitandos circuitus, & diuturnam Eccleſiæ vacationem, cùm ſemper ſolemnitate, ut hìc merè extrinſeca, haud ſervata, iterum Electus foret eligendus ab Electoribus, & per Superiores ad id Electores ipſi compellendi, qui propoſitum mutare non poſſunt, neque ab Electo variare, juxtà *Reſcriptum Gregor. IX. in cap. Publicato 63. De Election.* ubi DD. communiter, *Zabarell. in Clement. 1. in princip. in 4. notab. de Jurepatronat. Bertacchin. in ſuo Repertor. verb. Electus forma non ſervata, ſub num.* 50. qui refert *Innocentium IV. in publico Conciſtorio ità determinaſſe*; Undè nil prodeſt contempto allegare hanc nullitatem ad retardandam Confirmationem, dum Electores perſiſtunt, vel perſiſtere tenentur in eadem voluntate: & nil vetat electionem ipſam confirmari ex eodem conſenſu primoeligentium, non attento contemptu, qui talem conſenſum de ſe retractare non valet, ut benè tradit *Petr. de Ancharan. in cap. bonæ 36. num. 1. verſ. quintò nota*, ubi quòd nil prodeſt contempto agere, dum vel ſormiter Electores perſiſtunt in eodem conſenſu, vel talis conſenſus haberi poteſt pro durante, quod docet etiam *Hoſtien. in eod. cap. ſub num. 4. verſ. vel poteſt dici*, idemque repetunt, *Bellamer. ſub num. 4. §. ſecundò opponitur, verſ. vel poteſt dici. Anton. de Butr. num.* 11. & ideò cùm valida ſit, optimè confirmatur. *Imol. in cap. quòd ſicut num. 12. De Election. Lavor. eod. tit. cap. 11. num. 23.*

17. Præthereà ex alio æquè validiſſimo fundamento ceſſat quilibet contemptus Eminentiſſimi Cardinalis Bullionii; nàm ut pariter in aliis firmavimus, & eleganter, latèque in facto hodiè comprobatur, Eminentiſſimus Dominus Cardinalis, uti Gallus, Princepſque adeò potens, & Miniſter Regis Chriſtianiſſimi, actu imperans, tunc ejus Exercitui Statum Leodienſem dilanianti, ut patet quia offerebat armiſtitia, ſecuritates, Copiarum receſſus, & plura alia in ſuis Epiſtolis contenta, non poterat vocari ſine evidenti periculo Eccleſiæ, & ipſorum Capitularium, & quidquid eſſet de Jure, de facto prohibita jam omni communicatione cum Gallis, & Miniſtris Chriſtianiſſimi Regis, Capitulares erant obnoxii de facto pœnis Ordinationum Imperialium, quæ ab ipſo Epiſcopo, & Capitulo renovatæ, & publicatæ fuerunt, non minùs quàm ex ejus adventu Eccleſia ipſa periculis ſeditionum, ſaltèm in Fœderatis, ex quo timore Domin. Cardinalis non debuit vocari, & electio remanet valida, neque de contemptu redargui poteſt, ut communi ſenſu *Doctores* tenent, ex *Text. & Gloſſ. in cap. quia propter 42. verb. commodè*, & præcipuè docet ibi *Abb. num. 5. & in cap. coràm num. 3. de Election. Butr. in cap. quòd ſicut num. 24. & in cap. vel intèr n. 16.* ibique *Imol. num. 6. eodem tit. Mandagot. de Election. nov. Prælat. par. 1. cap. 5. inter tractat. magn. tom. 15. par. 1. fol. 410.* ibique *Boer.* adducens plures *Canoniſtas.*

Bar-

Barbos.de Jur.Ecclesiast.lib.1.cap.19.num.109.& De Canonic. cap.39.num.4.in fin. Tamburrin.de Jur.Abbat. lib.1. disput.5. quæst.3. num.15. Samuel.de Election.disputat.2.controverf.3. num.13. Sigismund.à Bonon.eodem tractat.dub.9. cap.2.num.7. Lavor.de Election.tit.4.cap.17.num.12. Castellin.cap.8.de vocand. ad Election. num.5. ubi quòd si imminet aliquod periculum Ecclesiæ, non est servanda etiam consnetudo jurata vocandi absentes, & *num.6. Passerin.eodem tractat.de Election.cap.11.num.33. Pyringh.in Method.Jur.Pontific.lib.1.tit.6. sect.3.num.127. Zoes in Decretal.eodem tit.num.67. Cosm. Guimier. in Pragmat.Caroli VII.Reg.Franc.tit.de Authentic.Concil.General. in cap.Sacrosancta col.2.litt.E.vol.1.fol.68. Baron.de citat.in addict.ad quæst.19.num.9.*

18. In specie antem ubi timetur periculum Schysmatum, intrusionum laicæ potestatis, seditionum, & similium, ac præsertìm propter Bella, quòd absens nullo modo vocari debeat, neque de sui contemptu Electionem redarguere valeat, firmant *Abb.in cap.coram 35.num.3.De Elect.*inquiens: *Nisi fortè immineret periculum Schysmatis, intrusionis, vel abusus laicæ potestatis, vel propter guerras imminentes non potest fieri de facili vocatio. Bald. in cap.cùm inter 18.num.2.eodem tit.* ibi: *Possunt esse in loco vicino, tamen est guerra in medio, ità quòd non possunt tuto vocari. Tholosan.ad tit.de Election.cap.14.num.13.*ibi: *Darentur factionum, & corruptionum aditus. Lavor.eodem tractat.tit.4.cap.17. num.12.* ibi: *Daretur anza corruptionis, & tumultibus*, subdens: *quia cum hoc periculo non sunt vocandi absentes. Passerin.de Election.cap.11.num.33.*tradens, *Absentes non esse vocandos, ubi imminet periculum intrusionis, abusus laicæ potestatis, vel non possunt vocari propter bella*: Et in puncto præciso alterius Leodiensis Electionis, quòd non debuissent vocari, & admitti Canonici adhærentes hostibus Capituli, & Ecclesiæ Leodiensis, egregiè probat *Card. de Luca De Regular.disc.53.num.9.10.11. & 12.*& facit *Fagnan. in cap. cùm ex injuncto De nov.oper.nunciat.*

19. Haud subsistente, quòd Eminentissimus Dominus Cardinalis erat vocandus, ut Procuratorem constitueret; Etenim Monitio ista constituendi Procuratorem de Jure non est scripta, sed sola citatio ad interessendum, neque continetur in formula citationis, quam ponit *Mandagot. de Election. nov.Prælat.par.2.cap.59.form.4.& Castellin.eodem tractat. c.8.n.16.* in qua de hac Procuratoris constitutione nulla fit monitio; cùm nemo sit citandus, quòd mittat Procuratorem, & de directo repugnat dispositioni Sacrorum Canonum, & communi omnium sententiæ, determinantibus hoc casu absentes cum periculo Ecclesiæ non esse vocandos, & absque ipsorum vocatione Electiones esse validas, neque dari posse de contemptu; Ista quippè omnia vana forent, si absentes essent citandi specialiter, quòd Procuratores constituerent, vel mitterent: & ideò ad tollendum æquivocum supplico ponderari, quòd tunc tantùm Canonicus absens est vocandus, quando non abest propria culpa, seù defectu, ac legitimè est impeditus, & posset sine periculo Ecclesiæ intervenire: non potest tamen propter aliquam inimicitiam timens de sua persona, vel ex alio suo personali obstaculo, hoc casu potest mittere Procuratorem, qui non est casus noster; sed quando Canonicus abest propria culpa, & proprio defectu, nec potest venire ob periculum Ecclesiæ, ut hic, quia adhæret hostibus, & est inter inimicos conclamatos, tunc nullo modo vocari debet, neque potest constituere Procuratorem, ut ultrà superiùs citatos, benè ex *Innocent. in cap.2.num.1.de nov. oper.*

oper.nunciat. & Bartol.in l.omnes populi ff.de Iustit. & Iur. distinguit *Abb. in cap. cùm omnes 7. num.7.col. 3. versic. distingue tamen hunc articulum, Pelin. sub num.22. colum.pariter 3. §. sed similiter De constitut. Petr. à Bass. in sæpè citat. director. Elect. par.3. cap.9. num. 9. inter tractat. magn. tom. 13. part. 1. pag.* 494.

20. Siquidem absentes, qui propria culpa sunt expulsi, habitique saltem de facto pro hostibus, ammittunt Jura sua, & remanet omnis potestas apud præsentes. *Bartol.in dicta l.omnes populi sub num.17. ff.de Iustit.& Iur.*& præcisè, ut ille ex cujus vocatione imminet periculum Ecclesiæ non sit vocandus, neque valeat mittere Procuratorem, sed tantùm quòd valeat constituere Procuratorem ille, qui cessante hoc periculo Ecclesiæ est vocandus,sed non potest venire ex aliquo suo periculo personali, tradit *Innoc.* ab *Abbate* non citatus in *cap.Quòd sicut 28.n.2.in fin.De Elect.*ibi: *Nota,quòd si quis non possit vocari sine periculo,vel venire, nihilominùs præsenter possunt procedere in eorum absentia; sed hoc ultimo casu citandus est,& citatus vices suas potest committere*:En ergò, quòd in casu antecedenti,quo quis non potest vocari sine periculo Ecclesiæ,sicuti non est citandus, ità non potest constituere Procuratorem: & in secundo casu posse eum constituere quando est citandus,sed venire nō potest ex suo periculo personali.idem ad verbum repetit *Zabarell.in cap.si autē sub n.1.vers.2. oppono De Electione.*ibi: *Si quis non potest vocari sine periculo,vel non potest venire sine periculo, nihilominùs præsenter possunt procedere ; sed hoc ultimo casu citandus est, & poterit vices suas committere.Bero in d.cap.cùm omnes num.82. ante medium, vers.Abbas,*pariter distinguit *periculum Ecclesiæ , & absentiam ex propria culpa à periculo personali sine culpa erga Ecclesiam : & hoc secundo casu ait esse citandum absentem, ac posse mittere Procuratorem,*quod confirmat *Henric.Boich.in cap.Bonæ memoriæ num.4.& 5.De Election.* pleniùs hoc idem expendens, & *Jo:Andr.in cap.Quod sicut num.30.& Butr.num.24.*pariter dicit, *quòd si non possunt vocari sine periculo Ecclesiæ, & non sunt vocandi : aut periculum est ipsorum in veniendo,& sunt vocandi, quia possunt constituere Procuratorem.*

21. Et est indubitatum, quòd is,qui vocatus est legitimè impeditus,potest mittere Procuratorem, non autem qui non vocatus, seù non vocandus. *Abb. in cap.Bonæ memoriæ 23.num.20.De Elect.*ibi: *Quid si citatur,ut veniat ad Electionem faciendam,impeditur debet mittere Procuratorem, si vult, aliàs procedetur ad Electionem eo absente, ut in cap.Quia proptèr, infrà eod. tit.* & reddit rationem, *quia non debet impediri provisis Ecclesiæ propter impedimentum istius,* & magis strictè tradit *Innocent.in dict.cap.2.De nov.oper.nunciat.sub nu. 2.vers.secùs*, firmans, quòd ille *potest constituere* Procuratorem, qui propter particulares inimicitias suas non potest ire ad Ecclesiam.ibi:*Si propter suas inimicitias non possunt ire ad Ecclesiam, quia tunc possunt constituere Procuratorem,* & ista impedimenta personalia, quia sunt legitima, & sine culpa absentis erga Ecclesiam, & sine ejus periculo, non privant absentem Jure votandi per Procuratorem, ut sunt, quando quis absens gravi præmitur corporis infirmitate, vel est detentus in Carcere,seù Castro,vel propter proprium periculum, & inimicitias, vel quia non patet accessus ob Pestem,Guerram, & similia, quæ solum adventum impediunt, de quibus *Gloss.in cap.quia proptèr, §.illud, verb. venire De Election.* & ibi Doctores communitèr, *Castellin. de Election. cap.5.*

*num.*91.quod non accidit in eo, qui illegitimè,& cum propria culpa,& ex proprio delicto est absens, & non nisi cum periculo Ecclesiæ vocari potest;is namque pro extraneo habendus est, & non vocandus, neque mittere valet Procuratorem, ut specialitèr probant *Felin.Abb.Baif.* & alii supra relati.

22. Ex his auctoritatibus duo casus distinguuntur, unus scilicèt,quando vocalis venire nequit ob impedimentum personale, ac tunc dumtaxat dicunt posse mittere Procuratorem; Alter verò casus est, quando ex admissione sequeretur periculum Ecclesiæ, ac tali casu concludunt posse Capitulum procedere de se solo, ideòque sine absente, & sine ejus Procuratore, ex quo tali casu non est vocandus stante periculo Ecclesiæ: Et talis est casus noster, in quo Eminentissimus propter Ecclesiæ periculum non erat vocandus, neque admittendus, ac propterea neque constituere Procuratorem, juxtà distinctionem ex *DD.* præallegatis.

23. Jus siquidem constituendi Procuratorem dependet à Jure vocationis; nam si quis non habet jus, ut vocetur, neque est vocandus, ut hic, ratione periculi Ecclesiæ, vel quando commodè vocari non potest, non habet jus constituendi Procuratorem.*Barbos.*plures referens in *cap.Quia proptèr* 42.*§.illud nu.* 32.*& de Jur.Ecclesiast.lib.*1.*cap.*19.*num.*108. *Mandagot. par.* 1. *cap.*10. ibique *Botr.*benè *Passerin.dict.cap.*10.*num.*37. qui etiam alios citat.

24. De facto autem Eminentissimus Dominus Cardinalis, neque constituere valebat aliquem Procuratorem, quia neminem mittere poterat à latere suo,ut ipse pluries fatetur, tàm in epistolis, quàm in protestationibus appellationum,& nemo ex Leodicensibus,eòque minùs ex Capitularibus,poterat suum mandatum acceptare,seù exequi,attentis prædictis Ordinationibus,vetantibus omne commercium,omnemque communicationem,nè de facto contingeret acceptanti id, quod ipsemet Eminentissimus Dominus Cardinalis accidisse refert in suis Epistolis, anno præterito, illis quatuor Canonicis, qui ex sola, simplicique propensione quadam ad armistitium fuerunt de facto traducti ad Carceres, ubi unus ex eis Archidiaconus Leodiensis,supremum diem obiit,tanquam ordinationum contraventores, & communicantes cum Hostibus; Et imò his cessantibus nemo tenebatur acceptare, & poterant omnes rejicere, ut clarè probat *Gloss.in dict.cap.Quia proptèr* 42.*§.Illud De Electiom.verb.venire, vers. sed quod*, ubi, quòd Canonici non tenentur acceptare Mandatum, neque admittere extraneum etiam Religiosum; Sed pro remotione hujus objecti satis est, quòd non debuerit vocari propter periculum Ecclesiæ, itaùt multò minùs valuerit constituere Procuratorem.

25. Neque dicatur,quòd Capitulum se restrinxerit in suo Decreto ad excludendum Eminentissimum Dominum Cardinalem ex sola foraneitate,& ideò non possit hodie de hoc alio impedimento periculi Ecclesiæ opponere. Quandoquidem licèt in Decreto fuerit expressa foraneitas, & circa eam latè post Decretum discussum in Epistolis, tamen non ex hoc Capitulum cecidit à Jure suo in ista Electione, dùm foraneitatem expressit modestiùs agendo cum Eminentissimo Domino Cardinali, & credendo eam satis, superque fuisse. Cæterum ante ipsam electionem Capitulum, etiam formalitèr respexit ad non vocationem ex periculo Ecclesiæ, & super eo requisivit judicium Facultatis Lovaniensis, cujus datur Votum usque tunc ante Electionem, editum à tali Facultate, de qua erant quatuor Canonici Leodienses: quod Votum ex tunc firmavit,

mavit, Eminentissimum Dominum Cardinalem ob periculum Ecclesiæ non fuisse vocandum: & rursùs adest alia Scriptura Capituli statim edita post Electionem super hoc eodem motivo non vocationis, & validitatis Electionis, quæ in Urbem venerunt, una cum ipsa electione pro confirmatione, & statim distributæ fuerunt, & hodie repetuntur in *Summario num.*18. *&* 19. hæc autem omnia demonstrant Capitulum super præcisò motivo periculi Ecclesiæ etiam non vocationem fundasse: idque clarè patet ex ultimis Epistolis ante Electionem, & tempore congruo, ac re ipsa integra missis, in quibus expressit non solùm ex capite Foraneitatis, sed etiam ex aliis causis omne jus Eminentissimi D.Cardinalis excludere. ibi: *Propter alias rationes uberiùs postmodùm deducendas, & ubi opus fuerit insinuandas.Summar.num.*20. quæ verba satis exprimunt rationes istas ultra foraneitatem expressam, cùm indicent alias rationes ab expressis diversas, juxtà traditionem *Bart.in l. si quis, §.fin.ff.de leg.*2. quem refert, & sequitur *Honded.conf.*69.*n.*25.*lib.*2.*Rot. coram Royas decis.*41.*num.*6.

26. Verùm pro obtinenda Confirmatione cessat omnis hæsitatio, quandoquidem pro ea instat Serenissimus Princeps electus, cui, cùm ex hac Electione quæsitum fuerit jus, vel in re ipsa, vel ad rem, & actu etiam Prælaturæ, juxtà *Text.in cap.cùm inter* 21. ubi *Gloss.verb.resilire De Election. cap. Dilectissimo* 8.*qu.*1.*Gloss.in cap.Quanto, verb.relatio, distinct.*63.*Abbas conf.*47. *num.*2.*tom.* 1.*Ricc.collect.*1648.*Barbos.vot.*35.*à num.*2. *Lotor.de Elect.cap.*25.*sub num.*2. *Castellin.eod.tract.cap.*14.*nu.*63. *Passerin. pariter De elect.cap.*33.*nu.*6. Potest omni Jure prosequi suam Electionem, ejusque validitatem pro obtinenda confirmatione, ad *Text.in cap.Cupientes* 16.*De Election.in* 6.ibi:*Prosecuturi Electiones suas*, & ibi *Gloss. in verb.post obtentam,ac Geminian.num.*13.*col.*4.*Imol. in cap.exhibita num.*1.*de Judic.*ubi etiam *Abb.num.pariter* 1.*Hostien.in cap.licèt* 5.*num.*1.*de Offic.Legat.Jo:Andr.in cap.Publicato, versus finem De Election. Butr.in cap.cùm inter* 21.*num.*2.*eod.tit.Mandagot.de Election.par.*2.*cap.*59.*tit. de forma, Castellin.eod.tractat.cap.*14.*num.*53. Eamque omni Jure tueri, ac defendere adversùs nullitates, & omnia objecta, & adversùs ipsosmet Electores, utpotè habens jus non dependens ab illis. *cap.exhibita* 19. *de Judic.* ubi *Abb. num.*1.*Innocent.in cap.veniens il* 2.*de Test.Geminian.in dict.cap.Cupientes dict. column.*4.*Mandagot.d.part.*2.*cap.*59.*tit.de forma. Castellin. de Election. cap.*14. *nu.*63.*Sperell.decis.*182.*num.*149.

27. Haud subsistente, quòd Dominus Cardinalis potuisset admitti, prout admissus fuit Canonicus de Poitiers, qui degebat in Gallia, à qua de facto occupatur Oppidum Dinant, Leodiensis Ecclesiæ Patrimonium, ubi Beneficium obtinet dictus Dom.de Poitiers Natione Leodiensis, qui parendo Ordinationibus Imperii, & Capituli, reversus fuit ad proprios lares; undè ab eo facienda non est illatio ab Eminentissimum Dom. Cardinalem, Principem adeò potentem, Ministrum Hostis, ejusque Copiarum dispositorem, ut ipsemet suis Litteris, & protestationibus expressè fatetur, cùm materia sit totaliter diversa, in qua non currit illatio. *l.Papinianus,ff.de minor.l.ultim. in fin. & ibi Bartol. ff. de calumniator.cum concordantibus. Rot.decis.*633.*num.*21.*part.*18.*& dec.*235. *num.*12.*part.*19.*recent.*

28. Demum pro excludenda quacumque prætensa irritatione ex asserto contemptu Eminentissimi Domini Cardinalis, satis est advertere, quòd ipse futuræ Electioni, dato per impossibile, quòd juxtà sensum Partis esset deve-

niendum, intervenire non posset non tantùm ex rationibus suprà deductis, quàm etiam ex eo quòd hodiè detegitur carere ipso Canonicatu, eumque à multo tempore fuisse vacatum, ex notoria Constitutione 79. fan.me. Sixti V. demandante Canonicatus hujusmodi vacare, non attento generali etiam Indulto retinendi, eo quia non deceat Cardinalitiæ dignitati post alios Canonicos, & Episcopum, Cardinales locum, incessum, & Stallum habere. ibi: *Per promotionem ad Cardinalatum vacent omnes Ecclesiæ, & omnia Beneficia cujuscumque nominis, & tituli sint, nisi fuerit data retentio, quæ concessa intelligitur, & data ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias, ad Monasteria etiam commendata, ad Prioratus, & ad cætera omnia alia Beneficia, quæ videntur convenire Dignitati Cardinalatus. Ad alia verò, quæ videntur repugnare dignitati, & gradui Cardinalatus, puta Archipresbyteratus, Archidiaconatus, Decanatus, Canonicatus, & similia Beneficia non extendatur; cùm obtinentes hujusmodi Beneficia teneantur residere in Choro, & habere debeant locum post Episcopum, Cardinalis dignitati non convenientem.* Prout etiā latiùs in facto deducitur, ubi respondetur omnibus indultis pro retentione obtentis: & propterea cum Contempto non intersit, & intervenire non valeat Electioni, nullum jus habet pro ea annullanda; res enim, ut dicunt, devenit ad eum Statum, à quo incipere non potest. ita probat *Ancharan.in cap.cùm venissent num.2.De restitut.in integr.Prob.ad Monac.in cap.1.num.45. De præben.Roman.cons.* 499. *in fine.* ibi: *Quòd, ubi definit causa, propter quam definit actio, vel definit interesse, quo quis agit, definit etiam actio ipso jure competere,* allegans *text.in l.signi,§.final.ff.ad exhiben.Spirell.dec.*182.*num.*25. ubi, quòd quis debet posse interesse jure electionis, ut contemptum allegare valeat, & faciunt *Hostiens.& Abb.in cap. illud De præsumpt.& amb.col.3. in fin.* & faciunt *Gabriel eod.tit. concl.1.num.62.& Rot.decis.79. num.10.* post *Torr. de pact.futur.successi.*

29. Nil refragante præsumptione particularis Indulti ex lapsu temporis; nam illa præsumptio cessat ex perquisitione, & inspectione Regestrorum, ex quibus negativa dispensationis probata resultat. *Cassador.super regul.dec.5.nu. 3.Verall.dec.45.num.5.par.3.Gregor.decis.13.nu.10.Celf.dec.130. nu.12.& 13.* ubi quòd hoc casu *veritas excludit hanc præsumptionem.* Accedente præsertim decreto consistoriali exhibito, quod dumtaxat solam retentionem in genere præfert, ex cujus exhibitione cessat præsumptio cujuslibet alterius tituli melioris, & particularis. *Lottber.de re benef.lib.1.qu.46.num.29.* cum ibi citatis, ac per *Rot.in recent.decis.210.num.3.par.2.& decis.336.num.30.par.10. & decis. 154.num.17.par.12.* coram *Carill.decis.44.num.4.Merlin.decis.702.n.34. Celf. decis.239.num.11.& Priol.decis.40.num. 16.*

30. Minusque juvante possessione, nam cùm hodiè agatur pro annullatione exadverso, & pro confirmatione ex nostra parte, & ante eam constet de defectu proprietatis, quidquid esset, si ageretur de sustinendo Voto jam tradito ratione possessionis, seu de ejiciendo possessore, licet hoc casu, quo agitur petitorio, & possessorio, dum petitur annullari petitorium absorbet possessorium, itaut retardari non potest confirmatio. *DD.in cap. cùm Ecclesia Sutrina 3. de caus.possess.& propriet.* ubi *Innocent. num.1.* ubi quòd contemptus petens cassare Electionem, possessorium, & petitorium intentat. *Abb.ibidem num.1. vers. unde non confirmari. Hostiens.num.2.& 3.Imol.sub num.5.Ancharan. num. 23.*

ad-

addens *num.*24. quòd contra petentem confirmationem non potest opponi exceptio spoliationis. latè *Jo:Andr.* & alii. Prout videmus in præsentato, cui non impeditur institutio ex contemptu præsentantis, si ante eam constet de non jure ipsius non attenta possessione. DD. in *cap. consultationibus De Jurepatronat. Dec.conf.*127.*num.*1.*Rot.decis.*167.*num.*10.*part.*2.*diversf.& in rec.dec.*374. *num.*4.*par.*1.*& decis.*423.*num.*13.*par.*14. coram *Priol.decis.*113.*nu.*34.*&* 35. atque optimè *Coccin.annot.*304.*nu.*5. Et id absque difficultate procedit, quando, prout hic, jus ipsum resistit possessioni, quia tunc nec minùs acquiritur possessio. *Covarr.practicar.cap.*17.*num.*5.*quæst.*11.*vers.*4. *Menoch.de retinend.possess.remed.ult.num.*24.*Coccin.d.annot.*304.*num.*5.

31. Ex prædictis itaque tria pro exclusione contemptus urgent validissima fundamenta; Primum, quòd Eminentissimus Dominus Cardinalis non erat vocandus, dum sciebat vacationem, & diem Electionis, quòdque ex declaratione Foraneitatis nullo modo resultat contemptus; Secundum, quia Eminentiss.Dom.Cardin. vocari non debebat ob periculum Ecclesiæ; & Tertium, quia hodiè ex vacatione Canonicatus cessat omne interesse, & jus ipsius, quorum unumquodque per se sufficit, ne sit ampliùs retardanda Confirmatio, ut tandem bono, & tranquillitati huic Ecclesiæ consulatur, respectu cujus, quisque videt, *quàm tristia fuerint, quàm periculosa sint, & quantò periculosiora immineant tempora*, ut utamur verbis, quibus *Joannes Saritburiensis Epist.*299. allocutus fuerat Alexandrum III. nomine Prioris, & Capituli Cantuariensis, supplicando, *ut quem elegerant Pastorem authoritate Apostolica adversùs eos, qui ruinas Ecclesiarum perpetuare machinantur, roborare dignaretur.*

32. Quoad Dominum Canonicum de Rekem obstant omnia prædicta, ac duo etiam alia specialia; Alterum nempè quòd ipse non se præsentavit in festo Sancti Ægidii, neque resedit, & ideò est, & non potest controverti, Foraneus ex ipsamet insubsistenti opinione DD. exadverso scribentium; Alterum quia contrà Imperium, suamque Ecclesiam, & Canonicalem professionem assumpsit militiam, & quod magis repugnat, in servitium Regis Christianissimi, Præfectus unius Legionis adversùs propriam Patriam pugnavit, ex quibus nemo dicet eum fuisse vocandum, & uti hostem, & uti notoriè, & ipso jure beneficio privatum. *Gloss.in cap.fin.in verb.redierint De Cleric.non residen. Imol.* qui de communi testatur in *cap.fin.num.*6. *De vit.& honest.Clericor. Barbat. conf.*11.*col.fin.vers.prætereà*, facit *Gigas De pens.quæst.*55.*num.*2. *Clar.in §.fin. quæst.*73.*num.*6.*sub vers.item Clericus*, *Farinac.par.*1. *Fragment. crimin.in verbo Clericus*, seù saltem suspensum. *Pellizar.in manual.Regular.tract.*9. *cap.*2.*sect.*2.*num.*86.*tom.*1.

GEORGII

GEORGII DE FIRMANIS

ADVOCATI ROMANI.

RESPONSIO

Juris, & Facti super contemptu.

1. SUper duobus scribitur exadverso, nempè super meritis Contemptus, & super Dilatione pro nova compulsatione. Et in hoc secundo præsentiunt malam causam fovere, ut scripsit Bonifacius I. ad Episcopos Galliæ *in cap.nullus 4.De Præsumpt.* & Gelasius itidem I. *Can. Christianis causa 11. quæst.1.* per hæc verba: *Quisquis dilationibus judicium refugit, eum apparet de Justitia diffisum.*

2. Et in ordine ad merita, clarissimè æquivocatur in aliquo Juris principio, & super intellectu Statuti manifestè confunditur, ut mox demonstrabo, postquam documenta, quæ dedimus in *Summario* à frivolis exceptionibus vindicavero.

3. Extractus in *Summario nostro nu.* 3. impugnari non potest ex defectu partis non citatæ, quia miramur inter bellorum fragores prætendi possibilitatem alicujus interventus pro parte Eminentissimi Bullionii in Civitate Imperii, & Confœderata, ac prætendi observantiam styli forensis Pragmaticorum in circumstantiis adeò singularibus, in quibus Pontifex Summus Canonum, ac Legum Moderator, aliter procedendum censuit, & procedi mandavit; dum ideò Princeps est lex animata, ut tamquam regulam lesbiam procedendi modos loco, tempori, aliisque rerum circumstantiis adaptet, ad tradita per *Solorzanum Emblem.63.*

4. Et quatenùs temporum difficultas non concurreret: Satis est, quòd Extractus factus fuerit de Mandato Papæ, ut optimè *Butrius* relato *Hostiens. in cap.Pervenit De fidejussor.num.*10.ibi: *Etiamsi fiat sine solemnitate, dummodò fiat de mandato Papæ auctoritate Judicis, exemplatio obtinet vim Instrumenti publici, & probat.*

5. Neque impugnari potest prætextu defectus integritatis, quia Illustrissimus Dominus Nuntius demandavit extractum in concernentibus foraneitatem, super qua disputabatur; ideòque servanda regula *Text. in cap. contingit De fide Instrument.*ibi: *Itò quòd, si super uno tantùm Capitulo quæstio fuerit, illud solummodò describatur, & adversæ parti copia ejus fiat*, ubi *Mysingerius num.*11. concludit hanc regulam nullam pati limitationem, *quando Capitula Instrumenti sunt separata, diversamque materiam comprebendunt*; quoniam tali casu jam docuerat *n.7. Non totum cuique Codicem rationum, totasque Membranas inspiciendi, describendique potestas fiat; sed ut ea sola pars rationum, quæ ad instruendum aliquem pertinet, inspiciatur, & describatur.*

6. Et solùm articulos in extractu descriptos concernere foraneitatem,

mox

mox ostendetur, cùm Statutum interpretabimur.

7. Minùs verò excipi potest adversùs Copiam ab Illustrissimo Nuntio plico obsignato per Secretariam Status transmissam ad Sanctissimum; Imò fateor exceptiones datas à Domino de Vaillant cum indebitis suspicionibus, videri nimis audaces, dum Legatis Principum, præsertim Apostolicis, nephas est non præstare fidem. *Can.Nobilissimus 97.dist.*

8. Sed multò minus, ampliùs revocari potest in dubium verus tenor Statutorum, dùm Romæ habemus authographum in regestis Apostolicis; Itàut Leodium ab Urbe, non Urbs à Leodio indigeat extractu.

9. Illud sanè certum est, quòd Statuta, quibus gubernatur Ecclesia Leodiensis, quæque hodie, & ab initio observantur, alia non sunt, nisi compilata anno 1560. ut probatur: *Primò*, quia Decanus, & Capitulum ad jussum Nuntii ità capitulariter fassi sunt. *Summ.nostro num.2. Secundò*, quia ità testantur Secretarius Capituli, & Delegati Apostolici. *Summ.num.3.litt.L.& R.Tertiò*, quia ista compilatio reperitur inter acta Visitationis Apostolicæ de anno 1656. ex quo erant in observantia. *Quartò*, quia idem Illustrissimus D. Nuntius de eodem expresse testatur. *Summ.num.5.*

10. Stante igitur, quòd ista sunt Statuta, quæ vigent, quæque signata manu san.mem. Pii IV. reperiuntur in regestis Apostolicis, & collationata per Dominum Secretarium permissu Eminentissimi Domini Cardinalis Prodatarii, consonant de verbo ad verbum cum datis in *Summario num.6.* planum est, opus ampliùs non esse tenorem Statutorum aliunde petere.

11. Et ne Adversariis, dilationes dumtaxat aucupantibus, ullum prorsus diffugium supersit, promptè exhibemus in manibus Domini Secretarii extractum integrum, authorizatum ab uno ex Delegatis ab Illustrissimo Nuntio: Et istud etiam collationatum cum regesto Apostolico, compertum est, esse ejusdem tenoris, ut idem Dominus Secretarius testari non gravabitur. Undè habemus jam tot authentica, & omnia inter se conformia, eademque consonantia Autographo Apostolico, ut nulla remaneat dubitandi occasio super vero tenore Statutorum.

12. Posito tenore, prout in nostro *Sum.* tàm *n.3.* quàm *n.6.* Valdè æquivocatur exadverso super præfacto Juris, quòd hoc Statutū sit odiosum, & contra jus, quia veriùs conformatur *Conc.Trid. in c.4.sess.22.de refor.* ubi postquā adversùs morosos in Sacris Ordinibus suscipiendis innovavit dispositione *Clement. Ut ii, qui De ætat.& qualit.* Statuentis, *ut nullus vocem in Capitulo habeat, nisi saltem in Subdiaconatus ordine fuerit constitutus*: Idem *Concilium* subdit: *Cogantque Episcopi eos diebus Statutis dictos Ordines per se ipsos exercere.* Et cōtinuando prosequitur: *Ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu Divino præstare* sub eisdem, *& aliis etiam* gravioribus pœnis *arbitrio eorum imponendis.*

13. Imponere igitur pœnam privationis vocis in iis, quæ mandantur pro servitio Ecclesiæ, non est Statuere contra jus, sed potiùs procedere cum Juris conformitate, dùm Concilium sub eisdem pœnis, nempè carentiæ vocis, & aliis gravioribus, decernit consulendum Ecclesiæ. Et ità, permittente Jure, Statutum valet in casu nostro, quia comparitio in die S. Ægidii concernit maximum Ecclesiæ servitium, dum tali die celebratur Capitulum Generale, in quo decernuntur negotia graviora, & statuuntur observanda toto illo anno, absque eo, quòd obstet mitigatio subsequuta interveniendi per Procuratorem; quia con-

conceſſum ob motiva particularia trahi non debet ad Statuti deſtructionem: Et adhuc Procuratores muniri conſueverunt opportunis facultatibus pro deliberationibus in Capitulo faciendis, & pro ſuffragio ferendo in Electionibus, prout recognoſcitur ex mandato ejuſdem Eminentiſſimi. *Summ. dato num.* 11.

14. Propterea de validitate Statuti non poteſt dubitari. *Primò*, quia conforme Concilio Tridentino. *Secundò*, quia fieri potuit à Capitulo, juxtà irrefragabilem ſententiam Sac. Congregationis Concilii, & *Fagnani in cap. cùm omnes De Conſtitut. num.* 39. *Tertiò*, quia ad effectum validitatis ſufficit ſupplicationem ſignatam fuiſſe à Pio IV. ut firmavit *Rota* allegata per *Dom. de Fuſco decis.* 625. *num.* 4. *par.* 1. *recentior. Quartò*, quia iſta compilatio, non ſolùm excerpta eſt ex Statutis antiquiſſimis, ut apparet ex illorum proœmio. *dict. Summ. num.* 3. & 6. verùm etiam à die compilationis in antea per centum, & ultra annos obſervatum, & juratum fuit; ideòque vim habet conſuetudinis, qua ſola ratione Honorius III. mandavit Cap. Pariſienſi, ut obſervaret Conſtitutiones Eccleſiæ. *Cap. cùm conſuetudinis* 9. *de conſuet. Quintò*, quia Dom. exadverſo ſcribens, facto recedens, ab indebita opinione Domin. de Vaillant, admittit Statutum pro obſervando, & copiam Dom. Nuntii pro authentica, dùm illa utitur in *Summ. novo n.* 7. & dùm ex illa declarat deſumpſiſſe. *Sextò*, quia ipſemet Eminentiſſimus Bullionius in ſuis precibus porrectis Clementi X. ſan. memor. recognovit in Eccleſia Leodienſi vigere hujuſmodi Statuta, & pro illis non obſervandis, eſſe neceſſariam derogationem Apoſtolicam, prout ex Brevi in primo *Summ.* ex adverſo dato *num.* 15. & hæc ſola confeſſio removet omne dubium.

15. Poſita validitate Statutorum, ſolùm remanet inſpicere de illorum intelligentia, pro qua explananda Statutum dividendum eſt in plures periodos, quarum *Prima* diſponit de Canonicis, qui ſe debent exhibere in Capitulo Sancti Ægidii: *Secunda* de Canonicis, qui non reſederunt anno præcedenti: Et de iſtis diſponit, quòd debeant ſe præſentare, & offerre ad reſidentiam, verbis expreſſis.

16. Supplicamus igitur reflecti, Statutum conſiderare Canonicos in duplici Statu: *Primò* ſcilicet, in eo Statu, in quo, in nullo defecerunt: Et *Secundò* in eo, in quo comperti ſunt defeciſſe anno præcedenti.

17. De iis, qui non defecerunt, Statutum diſponit per verbum *exhibere*: Et in iis, qui defecerunt, diſponit per verbum *præſentare, & offerre ſe ad reſidentiam* verbis expreſſis. Illi, qui non defecerunt, ad effectum adimplendi Statutum, ſatis eſt quòd *ſe exhibeant in Capitulo*, nempè, ut compareant in ipſo Capitulo; dum *exhibere* nihil aliud in jure ſignificat, niſi copiam ſui facere, ſeu ſe in publico oſtendere. *Lexhibere, ff. ad exhibendum*, vel in publicum producere, & videndi hominis facultatem præbere. *l.* 3. *§. ait Prætor, ff. quod vi, aut clam*: Et in caſu noſtro nihil aliud importare poteſt, *niſi publicè comparere in Capitulo S. Ægidii.*

18. Pro iis verò, qui anno præcedenti non reſederunt, Statutum non contentatur de pura, & ſola comparitione, ſed præcisè requirit, ut *ſe præſentent, & expreſſis verbis offerant ſeſe ad reſidentiam*: Et meritò conſtituta eſt hæc differentia, ut defectuoſi, tanquam contumaces, *petant veluti veniam ſeſe præſentando: Et promittant emendationem* in futurum; Et ideò requiritur, ut expreſſis verbis offerant ſeſe ad reſidentiam: ut in exemplis in *Summ. num.* 3. *litt. X.*

litt.X. extractis per Delegatos Apostolicos, qui non excesserunt fines mandati, ut opponitur exadverso, quia Sanctissimus D. Nuntio, & iste Delegatis præcisè injunxerat, ut explorarent super observantia, ut *in Summ. dato num.* 1.

19. Retenta dispositione Statuti cum hac discretiva inter observantes, & defectuosos, totum quod sequitur usque ad verba: *petere non possit*, pertinet ad Canonicos contumaces. Siquidem de his decretum est, nullam eis exceptionem suffragari. ibi: *Nulla exceptione, &c. suffragante*. Et prosequendo circa eosdem Contumaces Statutum subnectit duas limitationes pro duobus casibus, in quibus excusantur: *Prima* scilicet *gravissimæ infirmitatis*. ibi: *Nisi si quis gravissimè ægrotet*. Et explicat quibus modis probanda est infirmitas. *Secunda limitatio est* de iis, qui absunt pro negotiis Capituli, & cum licentia sufficienti. ibi: *Aut si quem in negotiis Ecclesiæ de speciali Capituli mandato, &c.*

20. Rursùs, prosequendo adversus eosdem contumaces, expressè disponit, ut isti non possint petere absentiam gratiosam, ut patet. ibi: *Item qui in die Beati Ægidii se ad residentiam præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit*; quoniam loquendo per verbum *præsentaverit*, quod est verbum à Statuto adhibitum in Canonico defectuoso, proculdubio dispositio intelligitur de eodem, cui verba conveniunt, & de quo per eadem verba dispositum fuerat, *ut se præsentaret, & verbis expressis offerret ad residentiam*. Et ideò in pœnam præteritæ contumaciæ non potest petere Indultum non residendi. Undè cessat scrupulus omnis, qui priùs desumebatur ex negativa *non*, dum disponendo adversus Canonicos contumaces, dispositio est plusquam rationabilis sine negativa.

21. Postquam Statutum distinxit duas hujusmodi species Canonicorum, nempè observantium, qui solummodò tenentur se exhibere, & contumacium, qui tenentur se præsentare, & expressè offerre ad residentiam: Reassumit disponere super utraque specie, dicendo: *Item quicumque in festo Beati Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit*: Isti sunt observantes: *aut præsentaverit*: Isti sunt contumaces: *Resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unam diem continuè, vel discontinuè; Alioqui pro* Foraneo *habeatur*; Et ultrà Foraneitatem addit, & aggravat alias pœnas. ibi: *Nec ullos omninò fructus faciat eo anno*, cum reliquis, quæ sequuntur, ad casum nostrum non pertinentibus.

22. Hinc satis apparet Statutum nostrum expressè, & directè disponere, ut Canonici compareant in Capitulo Sancti Ægidii, & postquam comparuerunt resideant; dum reliqua interjacentia à verbo *exhibere*, usque ad verba: *Item quicumque*, omnia stant veluti intrà parentheses; Ac propterea clara sequitur intelligentia, quòd qui in Capitulo se non exhibuit, seu se non præsentavit, seu se exhibuit, aut præsentavit, sed non resedit, habeatur pro *Foraneo*, ut Capitulum usque ab initio respondit Eminentissimo Bullionio. *Summario antiquiori num.* 12. *litt. A.* & in nova juris Domini *de Fusco num.* 24. & *in Epistolis* exadverso impressis *pag.* 13. *versic.* 28. *usque ad* 33. Quidquid sit, quòd posterioribus temporibus per usum loquendi promiscuè adhibitum fuerit verbum præsentare pro utraque specie Canonicorum, quod nequaquam alterat discretivum loquendi modum à Statuentibus adhibitum ad effectum discretivè explanandi Statutum.

23. Hinc dici non potest, casum ejus, qui se non exhibuit, seu non præ-

sen-

sentavit, esse casum omissum à Statuto; quia dum Statutum in sui principio statuit dispositivè de exhibitione per hæc verba: *Debebit personalitèr se exhibere*, nullatenùs dici potest, quòd casus illius, qui se non exhibet, non est casus Statuti, non secus, ac si diceremus, quòd ex quo in Decalogo præcipitur per affirmativam Ama Deum, casus illius, qui non amat, sit casus omissus. Quod est maximum, & solemnissimum absurdum; Ideòque par esset absurdum dicere, quòd in Statuto disponente, ut se præsentet, non comprehenditur qui se non præsentat.

24. Et de isto casu diximus Statutum intelligi, quòd per non præsentationem incurritur Foraneitas, de qua hodiè non potest ampliùs controverti; quia habemus observantiam interpretativam de anno 1652. in extractu facto per Delegatos. *Summ.num.3.litt.X.* & rursus. *d.Summ. num.* 12. ac de Serenissimo piæ mem. Theutonico. *Summ.num.*13. & 14. in quibus solus defectus repræsentationis in S.Ægidio induxit Foraneitatem.

25. Et quidem exemplum Serenissimi Theutonici optimè adaptatur Eminentissimo; quia in Serenissimo nullus omninò defectus concurrebat, nisi quòd se non repræsentaverat anno 1690. ut in *Summ.num.*14.ibi: *Anno autem* 1690. *non apparet de repræsentatione neque personali, neque per Constitutionem*. Imò, quamvis annis subsequentibus admissæ fuissent repræsentationes: Nihilominùs, animadverso errore de anno 1693. Capitulum recusavit admittere mandatum procuræ: & cùm deindè peteret admitti ad residentiam, censuerunt admitti non posse, & habendum pro *Foraneo*, ut in *Summ.num.*13. quod optimè, imò potiori ratione quadrat Eminentissimo Bullionio, qui per integrum quinquennium ab annuis repræsentationibus defecit.

26. Neque ad hunc effectum suffragari potest Eminentissimo Breve Clementis X. quia licèt excusare possit à residentia, nequaquam extendi potest ad eximendum à repræsentatione in S. Ægidio; quia repræsentatio ordinata fuit à Statuto per dispositionem distinctam à residentia. ibi: *Debebit in Capitulo Generali se exhibere*. Et super ista parte Eminentissimus non fuit dispensatus a Clemente X. ac propterea trahi nequit ad articulos non expressos, & Pontifici incognitos. *Rota coram Greg.decis.*109.*num.*6.

27. Eòque magis, quia Eminentissimus fatetur hanc esse consuetudinem, ut ex ejus mandato procuræ. *Summ. num.* 11. ibi: *Prout moris est*; præsertim quando Eminentissimus etiam post obtentum Breve, diligentiam se repræsentandi religiosissimè servavit usque ab Bellum. *Summ. antecedenti super oppositionibus num.*6.

28. Minus dicatur à nobis afferri solùm quatuor actus miserabiles super observantia interpretativa Statuti: quòdque deberemus afferre centurias; quoniam multipliciter respondemus: *Primò*, ad observantiam interpretativam pauciores etiam actus sufficere. *Rota coram Cavalerio decis.* 497. *num.*5. *Secundò*, In hac specie, quia observantia emanavit à Statuentibus, & inter ipsos Statuentes unicus actus sufficit, quia est declaratio authoritativa. *Tertiò*, paucos admodum inveniri negligentes in omittendo adimplemēto tam facili, a quo multum dependet, prout videmus tot Cardinales gravioribus, & arduissimis negociis implicitos, etiam tempore Conclavis fuisse diligentissimos, prout etiam fuit ipsemet Eminentissimus Bullionius. *d. Summ.super oppositionibus num.*6. & nunquam intermisisset, nisi bellum afferens impedimenta facti, & impossibili-

litatem habendi Procuratorem Leodii supervenisset, ut fatetur *D. de Vaillant* relat. *in Summ. nostro num.8. quartò*, quia in partitis extrahendis satis fuit extrahere eas, quæ loquebantur explicitè; dum cæteroqui inter partitas importantes Foraneitatem numerari possunt etiam illæ, quæ extant *in Summ. super oppositionibus num.7.* de non repræsentationibus Eminentissimorum Bullionii, & Furstembergii, & Comitis de Rekem: supplicando reflecti, Capitulum non teneri ad singulos Canonicos non repræsentantes, superflua repetitione adnotare, quòd se non repræsentavit, & ideò est Foraneus; ideòque caret voce; quia satis est, quòd appareat de non repræsentatione, dum pro reliquo cantat Statutum, non secus, ac in libris Parochialibus non est necesse ad singulos adscribere, quòd non satisfecit Paschali præcepto; Ideoque est excommunicatus, dum satis est, quòd appareat descriptio nominis in libro, & desit linea designans restitutionem bollettini, quia exindè sufficienter apparet de inobedientia præcepto Ecclesiæ, & quod extet *Canon omnes utriusque sexus De pœnit. & remiss.* ut dicatur excommunicatus. Adversus observantiam contrariam exadverso prætensam, prout ad reliqua omnia, quæ in materia facti dicuntur à *D. Vaillant*, vel ab aliis, non est opus respondere, quia nihil datur in Summario; Imò nullus apparet fumus.

29. Cessat etiam redargutio, quòd Capitulum, dum jussu D. Nuntii cogebatur respondere super observantia Statutorum, nihil dixerit, quòd sola non præsentatio facit Foraneum; quia D. Nuntius juxtà mandatum Sanctiss. interrogabat de observantia, non de intelligentia Statutorum, ut in *Summ. nu.1.* Ideòque respondere non debebat, nisi super interrogatis, ut respondit *Summ. num. 2.* Cæterùm super intelligentia satis dixerat in Epistola relata post *D. de Fusco num.24. & in Epistolis* exadverso impressis *pag.8. vers.15. pag.13. vers.20.* & magis expressè *à vers.28. usque ad 33.*

30. Et spernenda non est attestatio in *Summ. num. 9.* quia Sacerdotis, & cum juramento, absque eo quòd obstet exercuisse officium Amanuensis; quia attestationibus deponentium ratione Officii, *Sacra Rota* semper fidem habuit *decis.348. num.14. par. 16.* Et Officium hoc in Secretaria nobilissimi Capituli Condominii in supremo Dominio, non est contemnibile, & in materia observantiæ interpretativæ probant testes singulares. *Dec. cons.51. num.84. lib.1.*

31. Et revertendo ad verba Statuti, de quo in ordine ad præsentationem prætenditur non esse obligatorium, sed merè facultativum, ex quo Statutum utitur verbo: *Volet.* Et in ordine ad foraneitatem illam in se non repræsentante, prætenditur esse similitudinariam, ex quo utitur verbo *habeatur*, quamvis hoc pertineat ad Advocatos, qui *D. de Vaillant* dicentem nunquam hæc voluisse intelligere, facili negotio confutabunt, ego etiam pro posse meo satisfaciam.

32. Et quidem ad primum de actu facultativo, dictio illa *residere* non est adeò vacua, ut de se nihil significet; quia residere importat haberi velle inter residentes, & pœnis non residentium teneri, ut colligitur ex particula, *&*, quæ subsequens ad dictum verbum, *residere*, importat, effectum sequentem percipiendi fructus, esse quid distinctum à significato importato per verbum *residere*, quod clarius colligitur infrà ex eodem Statuto, ubi perceptio fructuum distinguitur ab effectu foraneitatis, per dictionem *nec*, quæ est augmentativa præcedentis. Ac propterea dicendum est, tàm fructus facere, quàm residere pro-

proponi voluntati, sed tanquam conditionem, seù requisitum necessarium ad fruendum effectibus residentiæ, & faciendi fructus suos,& non restituendi etiã eos, quos jam fecit suos,ut disponitur in Statuto uniformiter ad *Conc.Tridentinum cap.12.sess.24.de reform.§.prætereà.*

33. Jam verò voluntarium sub hac forma, poterit benè esse conditio protestativa; sed insimul, nisi talis protestativa adimpleatur, nequaquam consequi poterit præmium pro tali adimplemento propositum, vel effugere pœnam pro non adimplemento inflictam. *l.conditionum,ff.de condit.& demonstr.cap.de illis 3.de condit.apposit.ir. cap.Romana 1. de censibus.* ibi: *Quilibet Archiepiscopus suam volens visitare Provinciam, priùs Ecclesiæ suæ Capitulum,ac Civitatem,& Diœcesim propriam plenè visitare procuret.* Ubi proponitur sub dictione *volens* visitatio, sed tali voluntate, ut non possit visitare Suffraganeos, nisi priùs adimpleverit, quod ejus voluntati remittitur. Et de hoc etiam voluntatis genere ultra Symbolum S.Athanasii, loquitur Evangelium S. Matthæi 19. vers.17. *Si vis ad vitam ingredi serva mandata*. Ergo etiam Canonicus, si vult ingredi Capitulum, servet Statuta.

34. Ad secundum de foraneitate impropria, & similitudinaria deducta ex dictione *habeatur*, respondet Alexander III. tali modo loquendi importari etiam essentiam, & non semper similitudinem, ut est *text.in cap.tanta 6. qui filii sint legitimi.* ibi: *Post contractum matrimonium, legitimi habeantur, & in cap. ex parte 10. de concess. præb.* ibi: *Prædictos Clericos pro Canonicis faciatis haberi*. Undè haberi pro Foraneo veram, & non fictam foraneitatem importat vigore Statuti. *d.Summ.num.3.& 6. litt.D.* Et foraneitatem cum carentia vocis in electione Episcopi. *d. Summ. litt. F. & G.* Ideòque ratione foraneitatis Eminentiss.Dom.Cardinalis Bullionius non debet dici contemptus, quia contemptus non est, qui non erat vocandus. *cap.quia propter 42.de elect.*

35. Hæc dicta sint pro defensione Capituli, & Capitularium in ea parte, quæ foraneitatem concernit: Eaque clarissimè demonstrata per se sola sufficiens est ad elidendã querelam prætensi cõtemptus.Cæterùm,quia,tàm in ista, quàm si aliæ celebrandæ forent electiones, etiamsi Eminentissimus Dominus non esset, vel non fuisset Foraneus,semper tamen idem Eminentissimus esset inadmissibilis: prout etiam, quia in Scena præsentis controversiæ, primam, & primariam personam agit Serenissimus Electus noster Principalis. Ipseque Electus nõ recedens à Juribus Capituli, sibique respectu Capituli competentibus, expressè insistit, ut ad ejus instantiam, primo loco examinetur, & excludatur prætensus contemptus ex ratione Canonica incommodi, & periculi; Propterea in hac iterum insistimus.

PRO SERENISSIMO PRINCIPE ELECTO.

36. SUper hoc puncto DD.exadverso scribentes, ex quo non valent evitare potentiam hujus motivi, fingunt se longiùs ire: Et iste vocat *figmenta*, & *machinam aeream*,alter *nugas*,alter *vanum timorem*, & alter alia,quæ nodum difficultatis non solvunt, omnesque verbis nihil significantibus, & non rationibus respondent, quasi nihil legerint ex iis, quæ super hoc puncto dedimus in *Summario*. Imò quasi non viderint litteras Eminentiss. Bullionii, quas ipsimet peculiariter impresserunt, fingunt non videre pericula, quæ sunt eviden-

dentia; Undè cogimur per ipsasmet literas Eminentissimi Bullionii, ea, quæ negant demonstrare.

37. Proponimus primo loco hanc propositionem, scilicet, quòd *Eminentissimus Dominus munitus erat facultatibus amplissimis, & secretis instructionibus pro parte Regis Christianissimi.*

38. Probatur primò, quia Eminentissimus non illicò, sed paulatìm juxtà hanc, vel illam circumstantiam, suas facultates a Rege Christianissimo susceptas, propalavit, ut convincitur ex Epistolis *pag.24. vers.10.* per hæc verba: *huc usque bancce Regiæ voluntatis declarationem mittere ad vos distuli, spe fretus, me ipsum posse ad Capitulum deferre.* Et in postremis litteris *pag. 32. vers.28.* per hæc verba: *Ut in bacce Civitate Huensi Electio celebretur, offero, & spondeo nomine Regis Christianissimi, præter Salvos-conductus jam oblatos, Copias omnes etiam à Castellis recessuras.*

39. Cæcutire oportceret: Et in materiis politicis (in quibus umbræ sufficiunt) non intelligere quid important, & quid sibi velint verba præinserta. Siquidem, dum Eminentissimus Regium Diploma *non manifestavit, nisi in tempore*: Nullus poterit negare, quòd ita operaretur ex receptis instructionibus, quia nullus, & præsertìm Vir tantæ prudentiæ, unquam casualiter operatur.

40. Rursùs allata excusatio, quòd manifestare vellet personaliter in Capitulo, nihil relevat, imò magis aggravat; Quoniam, postquam Eminentissimus liberum ingressum in Civitatem habuisset, frustranea erat exhibitio Regii Diplomatis: Et hinc frivola excusatio, vel exhibitio ordinata erat ad alium effectum, & cum ulterioribus instructionibus oretenùs explicandis: Et hinc suspicio magis augetur. Prout ex aliâ oblatione dimittendi Copias omnes, etiam ex Arcibus, quis est, qui non recognoscat Regias instructiones, & Plenipotentiam?

41. Secunda propositio est, quòd *timor, & periculum seditionis non erat vanum*: Imò *ad seditionem fomenta jam fuerant suppeditata.* Et hanc propositionem hactenus intelligentiæ legentium epistolas reliquimus. Modò tamen, quia DD. exadverso utuntur hoc termino *seditionis*, licebit etiam nobis de illa discutere.

42. Et probatur ex eisdem Epistolis Eminentissimi, ubi, quamvis reticere velit, ac propriis verbis nebulas injiciat; dum adhuc sub nube refulgent instructiones, & consilia, ad quæ properabat, ut patet ex allegata Epistola *pag. 24. vers.30.* per hæc verba: *Vobis ex animo profiteor, me de oppressione, quam patimini, ingemiscere. Illam certè amoliri liceret, si mihi adlaborare, & cum aliqua animi constantia, & fiducia quid sentiatis circa violentias, quæ vobis incutiuntur, & minas, quæ vobis quotidiè intentantur, explicare consideretis.*

43. Quid sonent ista verba, absque ullo Interprete benè cognoscitur: Et quamvis profiteatur nolle consulere recessum à fœdere: talis professio est protestatio contradictoria, quia est impossibile adhærere consiliis præfatis, & fœdera non rescindere.

44. Et clariùs explicatur in eadem Epistola *pag.25. vers.4.* per hæc verba: *Saltèm Populis Leodiensibus innotescere poterit, me totis viribus tentavisse, ut calamitates, quibus Patria Leodiensis jam dudum premitur, sistere possim.* Ex his, quæ non pertinent ad electionem, apertè intelligitur quibus periculis Patria exponeretur, quoniam in ordine ad Leodii libertatem verba hujusmodi ve-

verificari non poterant, nisi, vel per recessum à fœdere, vel vim vi repellendo, vel commovendo Urbem, vel Urbe commota potentiam Gallorum adhibere pro Leodio liberando; Ac tali pacto bellum, novo bello instaurare. Et bellatorum personas, sed belli mala non mutare.

45. Sed periculum aggravatur sequentibus verbis *pag.25. verf.6.* ibi: *Sique contingat inposterum illa infortunia augeri, non immeritò illorum progressus in authores spretarum, & rejectarum conditionum oblatarum rejicient, & refundent*; Exindeque negari nequit in tota ista negotiatione Eminentissimum Dom. Bullionium gessisse partes modò suaves, modò minaces, non secus ac cum Gothofredo Bullionio gentili suo gessit Alethes. Et exindè secretas instructiones non arguere, vel non cognoscere, est impossibile.

46. Veritatem hanc negare non potuit ipsemet Eminentissimus, dum in postremis litteris *pag. 30. verf. 22.* conceptarum de facultatibus, & instructionibus Regiis suspicionum, profert hæc verba: *Et res eò devenisse, ut sinceritas eorum, qui vellent animi sui sensus explicare, in crimen, & scelus imputaretur.*

47. Super his verbis libentèr interrogarem DD. exadverso scribentes, qui credunt allata pericula esse in Urbe adinventa, ut respondeant Dilemmati, scilicèt: aut Eminentissimus fatetur ejus oblationes imputatas sibi fuisse in crimen, & scelus, ex quo fœderati ita interpretarentur: Et res est inconfesso ex ore ipsius Eminentissimi, quòd ex quocumque interventu Eminentiæ Suæ in electione Principis Leodien. imminebant gravia pericula, præsertim contra Capitulum, & Capitulares admittentes. Aut ita loquitur, ex quo ita præsentit in corde: & exindè etiam duplex oritur consequentia, scilicet, quòd, aut excusatio non petita est accusatio manifesta, aut periculi timor, quem ipsemet Eminentissimus præsentiebat, vanus non erat.

48. Sed timor periculorum innegabiliter augebatur ex facto ipsius Eminentissimi, prout in eisdem Epistolis *pag.20. verf.24. Et ut omnibus etiam vulgi hominibus, præsertìm Leodiensibus, latinæ linguæ penitus ignaris, si repulsam à vobis iterum patiar, innotescere deinceps possit quid perillustri Capitulo per hancce Epistolam significaverim, præsertìm ad ipsius Capituli nunc oppressi, & singulorum Capituli membrorum futuram defensionem, & tuitionem: hancce Epistolam de Latino in Gallicum Sermonem verti curavi.*

49. Et addendum Epistolis id, quod legitur in protestatione *pag.3. versic. 26. Et insuper declarationem authenticam Majestatis Christianissimæ ipsi Capitulo significaverit, & etiam in publicum prodire curaverit per affixionem ad Valvas Ecclesiæ Leodien. & locorum conviciniorum.*

50. Hæc cælari non possunt, prout neque alia pariter in Epistolis *pag. 19. versic.31. pag.23. versic.32. & pag.24. versic.1.* Et super his Eminentissimi Patres, quibus notissima sunt jura Gubernii politici, reflectere dignentur, quid ista significent, quò tendant, ad quem effectum, & qua potestate, seu jure ordinata, dum hæc non respiciunt electionem, neque tuitionem prætensi juris suffragandi, super quo, si quid ei competeret, simplicissima appellatione tutissimum remanebat absque evulgationibus, & affixionibus, quæ aptæ erant Populi iram excitare in gubernantes, dum contra eos Populo annunciabatur: *Sique contingat inposterum illa infortunia augeri, non immeritò illorum progressus in authores spretarum, & rejectarum conditionum oblatarum rejicient, & refundent*, ut in Epistolis *pag.25. verf.6.*

51. An

51. An ista dici debeant, prout exadverso dicitur, *figmenta, nugæ, & machinæ aereæ*, dicant qui sapiunt! Et in his circumstantiis, in quibus ex confessione ejusdem Eminentissimi, Principes confœderati suspiciones conceperant, idemque Eminentissimus sparsis in mobile vulgus litteris, fomentum submiserat, posset absque timore concedi Eminentiæ Suæ participatio aliqua in electione futuri Principis Leodiensis, seu Capitulum imprudenter se submittere periculis, quæ prudenter timebantur, & imminebant.

52. Nihil refert, quòd Eminentissimus non intendebat ingredi *cataphractus*, sed tantùm simplici famulatu stipatus; quia certè, etiamsi plusquam mille homines secum duxisset, timor non resultabat ex numero istorum, sed ex authoritate ipsius, & ex inclytis qualitatibus Magni Principis; atque ex iis, quæ superindicata sunt in Epistolis, quæque cum aliis secretioribus instructionibus Leodii poterant insinuari: Et quando ab infimæ conditionis hominibus gravissima pericula in momento emerfere, ut passim in Historiis, multò magis in casu nostro timendum erat.

53. Neque ulla pietati Eminentiæ Suæ irrogatur injuria, quia non semper pericula proveniunt activè, sed etiam quandoque passivè, præsertim pro viris pietate conspicuis, ut de S.Joanne Chrisostomo legit Ecclesia sub die 27.Januarii: *Sed paulò post propter ejus desiderium seditione Populi facta, admirabili Civitatis plausu ab exilio revocatur.*

54. Hinc inutile est discurrere de imperiali passa-portu, tum quia in Epistola exadverso data D.Nuncius loquitur per conjecturam. ibi: *Devo arguire*: tùm quia quatenùs pervenerit ad manus Legati Cæsarei existentis Leodii; Dum ad Eminentissimum non pervenit, hoc idem confirmat Majestatis Suæ Ministrum (cujus prudentiæ credendum est) Cæsarem se remisisse; ideò non transmisisse, quia sciebat in loco pericula, quæ exindè resultassent, & non propter Foraneitatem, ut dicebamus in nova facti *num.*40. Fortiùs si Passa-portus regulabatur ad terminos litterarum D.Nuntii, ubi supponitur, dumtaxat de obstaculo Nationalitatis, & de avocatoriis in genere, prout respiciunt nudum Nationalem, absque ulla reflexione ad præmissas suspiciones, exortas ex gestis Eminentiæ Suæ, dum Passa-portus expeditus pro casu simplici: *Quando venga unicamente impedito dal motivo d'esser Francese, e d'avere aderito alla Francia*, suffragari non poterat in casu mutato ob novissimè gesta, quæ longè plus erant, quàm antiquitus Christianissimo adhæsisse.

55. His stantibus, & ex iis, quæ exadverso deducuntur pro admissibilitate Mandati Procuræ, ex illismet convincimus verissimam esse nostram propositionem, quòd nullus usurus fuisset Mandato Procuræ Eminentissimi Bullionii.

56. Dicitur exadverso, quòd Canonicus Poitiers attulit secum Mandatum Procuræ Eminentissimi Furstembergii: Et in hac parte credimus confessioni Partis adversæ; sed in eo, quod subdit, Mandatum hoc rejectum fuisse à Capitulo ex capite Foraneitatis, expressè negamus, quia hoc absque ullo fundamento gratis omninò asseritur exadverso. Et ex Instrumentis electionum, tàm nostri Serenissimi sub *litt.*F. benignè reassumendo, quàm alio piè defuncti Serenissimi Theutonici, convincitur contrarium, dùm in utroque Instrumento apparet lecta fuisse Mandata procuræ in Capitulo exhibita DD.Libov, & Baronis de Bocholtz, illaque comperta sufficientia; Undè pari modo lectum fuisset mandatum Eminentissimi Furstembergii, si Canonicus Poitiers illud exibuisset.

57. Re-

57. Retorqueremus igitur allatam confessionem, & eruimus consequentiam; ergo mandatum Eminentissimi Furstembergii non fuit rejectum ex capite foraneitatis, quia in Instrumentis appareret de illius lectura, & rejectione; Ergò dùm non apparet, indè sequitur, quòd potiùs Canonicus Poitiers noluit se exponere periculis adversùs ipsum exindè proventuris: Et consequenter subsumimus aliam consequentiam, quòd pari modo usus non fuisset Mandato procuræ Eminentissimi Bullionii.

58. Undè dicere, quòd Eminentissimus Bullionius non habuisset Procuratorem, qui ejus mandato usurus fuisset, non est divinatio. *Primò*, quia in mandato Eminentissimi Furstembergii, ità comprobavit experientia. *Secundò*, quia ut dicebamus in nova *Facti, num.42.* præsumere proùt Jura præsumunt non est divinare. Et hoc motivum mirabiliter dilucidatur ab Eminentissimo Domino in Epistolis *pag.19.versic.1.* ibi: *Potentiam eorum, qui minacem furorem possunt ostendere si vestræ sententiæ ipsis gratæ non habeantur, prævalere adversùs omnes leges*, dùm, ut pariter dicebamus in eadem nova Facti, *num.43.* non defuissent studia partium iram Edictorum adversus mandato utentem excitare iuxtà sensum ipsius Eminentissimi loco mox citato; Undè nullus credendus erat adeò fatuus, ut mala hujusmodi pro absentibus sibi pararet, incurrendo reprehensionem *Fagnani in cap. ne innitaris De Constitut. num.291.*

59. Neque Dominus exadverso scribens effugere debebat difficultatem impugnando unam Edicti partem pro altera, & ità discurrere quasi in Edicto prohiberetur dumtaxat mercantile commercium, cùm adsint aliæ Edicti partes, quæ loquuntur de quacumque correspondentia citrà litteras Cambii, præsertim sub *litt.E.* ubi loquitur de adhærentibus Franciæ, & de adhærentium adhærentibus, ibiq. prohibet: *Nè avere corrispondenza, ò commercio veruno con essi, meno di soffrire appresso di se i loro Ministri, ò servitori, ò dare loro alcuno ajuto, ò sollievo, mà più tosto debbano fare loro ogni dispiacere possibile*, & hinc, & ex aliis Edicti partibus ad servandam dispositionem Juris in *l. 24. ff. de leg.* videndum est, an prohibita omni prorsùs correspondentia, intelligatur excepta correspondentia pro electione Principis; Et injuncta obligatione displicendi, an ille, qui mandato usus fuisset faciendo rem gratam Eminentissimo, debuisset, necnè de Edictis timere.

60. Ac demùm omitti exadverso potuissent tot allegationes ad firmandum personas Ecclesiasticas secularium legibus non comprehendi; quia nos etiam non solùm ità sentimus, sed etiam defendimus, nullamque Ecclesiasticorum, multòque minùs Eminentissimi S.R.E. Cardinalis immunitatem violare intendimus, quia distinguimus de Jure ità procedere debere, sed de facto semper, & ubique absque ullo personarum discrimine practicari, & practicatum fuisse contrarium de facto: Cùmque pericula consistant in facto, & non in Jure, de facto timendum erat, quamvis contrarium esset de Jure; quia Jus à facto non liberat.

61. Ac rursùs periculum, de quo loquimur, declaravimus, & intendimus passivè, & merè passivè in personis Capitularium, & respectu Ecclesiæ, & Capituli: Et in his terminis defendimus, nullum ex Capitularibus uti potuisse, seù uti ausurum Mandato procuræ Eminentiæ Suæ, proùt comprobatum est ex casu Eminentifs. Furstembergii.

62. Et ulteriùs, quòd absque ullo documento in Summario asserit in facto unus ex Dominis exadverso, nempè Eminentissimum Bullionium habere Leo-

dii

dii Canonicum, Cathedralis Eminentiæ Suæ Vicarium, pro exercenda jurisdictione competenti Præpositturæ, nihil probat, quòd iste usurus fuisset Mandato procuræ, quia respectu istius militant eædem rationes periculi.

63. Imò dicimus istum Canonicum nullam ampliùs habere correspondentiam cum Eminentissimo Bullionio, & jurisdictionem exercere ex antiqua deputatione, & continuare pro bono Civitatis, & ob curam animarum, quæ nullam connexionem habet cum Principatu temporali, parum referret, etiamsi facultas sumeretur ab Eminentia Sua pro validitate Sacramentorum.

64. Id est adeò verum, ut exadverso adhùc nomen istius Canonici ignoretur. Item si Eminentissimus cum hoc Vicario Dignitatis ullam correspondentiam conservasset, procul dubio ad eundem transmisisset mandata procuræ pro se repræsentando, prout anteà faciebat; Undè convincitur DD. exadverso non solùm nihil justificare in facto; verùm etiam admodum inverisimilia prætendere, imò firmam, & inconcussam remanere rationem incommodi, & periculi, subindeque Eminentissimum, neque personalitèr admittendum, neque inventurum fuisse Procuratorem, qui mandato uteretur; Ac propterea, sicuti, si mandatum tradidisset, seù transmisisset, & Procurator, præscindendo à periculis, ejus mandato usus non fuisset, nequaquam conqueri potuisset de contemptu, pari modo conqueri nõ debet in casu, quo Procurator eo uti non poterat propter periculum, quia paria sunt non habere usum Procuratoris ex defectu, seù negligentia personæ constitutæ, seù non habere, ex quo persona constituta exercere non poterat propter periculum; ac tali casu iste absens non potest dicere de contemptu, juxtà *glos. in cap. si quis justo*, ubi rejicitur *Goffredus* per hæc verba: *Sed non est verum; à principio enim nullus compellitur Procuratorem recipere, C. de Procurat. invit. Instit. mandati, §. mandati.*

65. Ex duplici itaque titulo perempta cognoscitur querela contemptus propositi pro parte Eminentissimi Bullionii: Et quilibet de per se superabundat ad defendendam validissimam electionem Serenissimi nostri Principalis ab irritationis timore.

66. Sed his accedit tertia securitas ratione defectus legitimi Contradictoris, quam ingenuè fatemur Romæ perscrutatam, sed per viam nobis ab Adversariis apertam, scilicèt Eminentissimùm Dom. non habere sufficientem retentionem Canonicatus, ideòque non esse Canonicum, neque Contradictorem legitimum, ut concludentèr demonstravimus in nova facti, *num.* 48. *cum seqq.* ubi quæcumque nunc exadverso deducuntur, plenè confutata sunt.

67. Et nihil aliud fit exadverso per novas titulorum retentionis productiones in eorum *Summar. nu.* 5. nisi, quòd attenta eorumdem insufficientiam, magis, magisque fortificatur nostra conclusio, quòd scilicèt elisa remanet omnis præsumptio tituli melioris, ad tradita per *Lotter. in inform. allegatum lib.* 2. *quæst.* 46. *num.* 31.

68. Et licèt *Dominus Corradini in sua secunda Juris, in num.* 53. conetur respondere: nihilominùs non solvit argumentum; quia verum quidem est ejus dictum, scilicèt, quòd per productiones titulorum non excluditur possibilitas alterius tituli; Sed etiam est verum, quòd excluditur à beneficio præsumptionis melioris tituli, quia una præsumptio destruit alteram: Et præsumptio, quòd post productionem tituli non habeat titulum meliorem, est fortior præsumptione possibilitatis tituli, ut docet idem *Lottber. alleg. quæst.* 46. ex

46.*ex pluribus Rotæ decisionibus num.*31. Ideòque onus probandi retentionem refunditur in ipsum retinere prætendentem; & nisi producat illum titulum possibilem, proùt producere non potest, nunquam erit Canonicus,& ejus contradictio devenit ad casum, à quo incipere non potest,& in quo non est attendenda, proùt plenissimè ostensum est in novis Facti, & Juris pro Serenissimo Principe.

69 Ac propterea attento, quòd Eminentissimus Dom. erat foraneus, ideòque carebat voce: Et quando foraneitas non obstitisset, adhùc propter damna, & pericula, & diffidentias demonstratas ex litteris ejusdem Eminentissimi, ejus persona non erat admissibilis, & Procurator non erat invenibilis, non potest dici contemptus, quia, vel carebat voce, vel non erat vocandus. Et hodiè non potest ampliùs contradicere.

70. Ideòque Electio ab omnibus oppositionibus vindicata, confirmanda est, nec permittenda diuturnior Leodien. Ecclesiæ viduatio.

PETRI

PETRI DE FUSCO

ADVOCATI NEAPOLITANI,

Ac Regii Consiliarii

RESPONSIO JURIS

Super contemptu.

1. QUamvis magnus sit scripturarum numerus editarum à doctissimis Advocatis Eminentissimi Domini Cardinalis Bullionii asserti Canonici, & Præpositi majoris Leodiensis Ecclesiæ super ejus prætenso contemptu in electione Episcopi Leodiensis, ad impugnandam justitiam decreti Perillustris Capituli, quo Dominus Cardinalis habitus fuit pro foraneo, atque ità exclusus à voce activa in electionibus, juxtà Leodiensis Ecclesiæ Statuta: cuncta tamen in eis contenta ad unicum fundamentum restringuntur, nempè, quòd ex Statuto *sub titulo de secunda Residentia*, juxtà compilationem anni 1560. receptam, & approbatam, non sit in præceptum deducta secunda residentia apud Ecclesiam, scilicet residentia sequentium annorum post primam, sed posita sit in mera facultate Canonici, qui primam residentiam absolvit, cùm Statutum loquatur per verbum *volet*. ibi: *Quicumque in Ecclesia Leodiensi, facta prima residentia, volet residere, & fructus facere, debebit in festo B. Ægidii antedicto personalitèr in Capitulo generali sub hora summæ Missæ se exhibere, &c.* Atque ità (inquiunt) si quis residere noluerit, & lucrum fructuum recusaverit, minimè debebit se præsentare in eo festo; Undè dum Statutum in sequenti capite ità decernit: *Quicumque in festo B. Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unam diem continuò, vel discontinuò, alioqui pro foraneo habeatur*, negant, pertinere ad illum, qui noluit residere, fructusve suos facere, cùm iste non teneatur se exhibere in eo festo, & consequentèr non possit pro foraneo haberi. Addunt etiam, majori odio, & pœna dignum fore eum, qui ad secundam residentiam se obtulit in eo festo, & posteà non resedit, contraveniendo propriæ oblationi, & promissioni, quam ille, qui noluit residere, ac nullo modo in festo S. Ægidii se præsentavit. Exindè effingentes talem Canonicum, qualis eorum causæ inserviat, qui scilicèt nolit residere, recuset percipere fructus, & interesse divinis officiis, ità quòd solùm habeat vocem activam in electione, facilè inferunt, Dominum Cardinalem non potuisse pro foraneo haberi, ob defectum repræsentationis in eo festo, dum ille noluit residere, fructusve suos facere, atque ità non tenebatur in eo festo se præsentare.

2. Sed hoc fundamentum undique vanum, repugnat verbis, & menti sta-

tuentium, inconcussæ observantiæ, Canonicis institutionibus, & Ecclesiasticæ disciplinæ; Undè omnis apparatus super eo positus, necesse est, ut corruat, & evanescat.

3. Et quidem residentia in Ecclesia, de qua agit Statutum, non est actus indifferens, sed imperatur à virtute Religionis, & obedientiæ. *Concilium Agathense can.64.cap.sacrorum distinct.70.cap.relatum 4. cap.cùm sint 16. de Clericis non residentibus. Gloss.in cap.inter quatuor 10.verb. sine justa causa De Clericis non residentibus*; Ideò voluntas residendi sub illis Statuti verbis: *Quicumque in Ecclesia Leodiensi volet residere, & fructus facere, debebit in festo Sancti Ægidii se se præsentare, &c.* intelligitur de voluntate, prout est causa vitii, vel virtutis. *cap.nasci in fine distinct.56.cap.8. quæst.1. cap.sciendum, cap.15. quæst.1.§.ex voluntate,in principio quæstionis*. Exindè voluntas residendi non potest intelligi de mera facultate,ità quòd contraria voluntas libertati dimittatur, sed per statutum dirigitur, & excitatur bona voluntas residendi, ut simul contraria prohibetur, & cogatur ad bonum, & ità voluntas accipitur in materia virtutis, & vitii, ut exemplis pluribus, ex sacris litteris probat *Divus Augustinus*, relatis in *cap.23.qu.4. cap.displicet*, & nolenti residere adimuntur fructus, ut ità fiat indirectè volens. *Gloss.in cap.cùm sint 16.in verb. venerint De Clericis non residentibus.*

4. Sed, & residentia supponit principalitèr voluntatem, & destinationem animi in Ecclesia. *cap.7.quæst.1. cap.si quis Presbyter*, ideoque Statutum ad significandam eam voluntatem, & animi destinationem, requirit præsentationem in festo S.Ægidii in Capitulo generali, per illa verba: *Quicumque in Ecclesia Leodiensi volet residere, debebit se præsentare, &c.* Atque ità omissio præsentationis in eo festo, signum est contrariæ voluntatis, nempè, quòd quis residere nolit, etiam secundùm sensum Adversariorum, qui fatentur, eum, qui non se præsentat, nolle residere; At verò id totum revolvitur contrà Adversarios; Nam qui verbo, vel facto declarat se nolle residere, & non esse animo destinato in eo loco, certè juxtà Sacrorum Canonum dispositionem censetur esse plusquam foraneus, nam hoc ipso, quòd declarat nolle residere, tunc absque ullo ordine judiciario, & monitione, nòn admittitur ad beneficium, quod residentiam exigit; Si verò est admissus cum promissione de faciendo residentiam, & facto contraveniat, quia recedit, tunc præmissa monitione removetur, ut ex Lateranensi Concilio sub Alexandro III. statutum est in *cap.relatum 4.De Clericis non residentibus*, juncta *Gloss.ibidem in verb.amoveri, & in verbo diffugium*; Ideò maiori ratione verba Statuti in sequenti capite *alioqui pro foraneo habeatur*, debent referri ad eum, qui nullo modo se præsentavit in festo Sancti Ægidii, & re ipsa declaravit nolle residere, quia voluntas contraria residentiæ est etiam prohibita, & repugnat admissioni ad beneficium, juxtà proprietatem, & litteralem significationem dictionis *alioqui*, quæ exponitur, idest, *si fecerit contra prædicta. Bartol.in l.legatis,qu.1.ff.de condition. & demonstrat. num.11.Osasch.decis.Pedemont.145. num.5.* post *Salycet.in l.2. in princip. ff.si certum petatur. Purpurat.in d.l.2.num.19.*

5. Hinc etiam evincitur manifestè, quod Adversarii dicebant, nempè, illum, qui se præsentaverit, & non resederit, majori pœna, & odio dignum esse, dum contravenit oblationi de residendo, & fidei datæ (ut loquuntur) Nam in specie, de qua agit *text.in d.cap.relatum*, promiserat ille, qui fuit admissus ad bene-

nefi-

neficium, de faciendo residentiam, & tamen si recedit, & facto contraveniat, non removetur, nisi præcedente monitione; At verò qui noluit se offerre ad residentiam, non fuit à Summo Pontifice admissus ad beneficium, ob malam voluntatem ejus à principio, de qua sufficit solùm constare, ut absque ulla monitione admitti nequeat, sicuti constat ex *d.cap. relatum 4.de Clericis non residentibus*, juncta *Gloss. ibidem in verb. amoveri, & in verb. diffugium*; Porrò, qui declarat nolle residere, nec esse animo destinato in Ecclesia, habet Ecclesiam pro derelicta, quo casu cùm de hoc constat, absque ulla monitione à beneficio removetur, illudque alteri conferri potest. *Gloss. in cap. Clericus 17. lit. O. in verb. redierint De Clericis non residentibus.*

6. Exindè in contrarium revolvitur adagium illud, quòd Dominus *Turchus in secunda facti* allegavit: *Turpiùs ejicitur, quàm non recipitur hospes*, quasi quòd hospes admissus mereatur hanc pœnam, quòd turpiùs ejiciatur, quã ille, qui non fuit admissus; sed vulgaris sensus adagii non est iste, quo Dominus *Turchus* utitur, sed vera, & communis intelligentia adagii est, quòd majori turpitudine notatur qui ejicit hospitem admissum, quàm qui non admittit hospitem, & sic majori turpitudine, & absurditate notarentur statuentes, qui præsentatum, & admissum ad secundam residentiam pro foraneo haberent; Illum verò, qui nullo modo se præsentavit, & non fuit receptus, non numerarent inter foraneos; Utcumque sit, jam ipse Adversarius allegans illud adagium satis fatetur, quòd Canonicus, qui noluit residere, & nullo modo se præsentavit, numerandus sit inter non admissos ad beneficium, atque ita plusquam foraneus censendus sit, juxtà *text. in d.cap. relatum 4. De Clericis non residentibus.*

7. Illud verò, quòd cùm Canonicus nolit percipere fructus suæ Præbendæ, nullam habeat obligationem residendi, repugnat ex diametro Institutis Sacrorum Canonum, & Ecclesiasticæ disciplinæ; Nam beneficia Ecclesiastica, & fructus indè provenientes conceduntur propter officium, sivè servitium, & obsequium Ecclesiis debitum. *cap. fin. de rescriptis in 6.* & beneficium ejus, qui non vult residere, nec fructus percipere, conferretur alteri, qui servire vellet, aliàs enim contrà intentionem statuentium, declaratam in præfatione Statutorum, diminueretur Divinus cultus, quia quantò plures actualiter serviunt, tantò augumentatur cultus Divinus. *Gloss. in cap. 1. De consuetudine in 6. in figuratione casus*; Quo circà contra non residentes, etiam post pœnam subtractionis fructuum, privantur beneficiis, eaque aliis conferuntur, ex *Sac. Concil. Tridentino sess. 24. cap. 12. vers. prætereà obtinentibus, De reformatione.* ibi: *Privetur omnibus fructibus; crescente verò contumacia, contrà eos, juxtà Sacrorum Canonum Constitutionem, procedatur*, idest ad privationem beneficii, ut notat *Garzias De. Beneficiis cap. 2. num. 140. cap. ex gestis 2. cap. relatum 4. cap. inter quatuor 10, cap. cùm sint 16. de Clericis non residentibus*, ubi *Gloss. optima in verb. venerint*, advertit, subtractionem fructuum esse directam non ad hoc, ut ei, cui fructus subtrahuntur, licitum sit non residere, nam adhuc est contumax, & inobediens, sed adimuntur ei fructus, ut qui non residet, fiat indirectè volens, & in Ecclesia resideat.

8. Rursùs talis Canonicus, qualis ab Adversariis effingitur, qui dum nolit percipere fructus, licitè possit deserere Ecclesiam, nec in ea residere, nec interesse Divinis Officiis ad hoc solùm, ut vocem Capitularem habeat in electionibus, ex diametro repugnat dispositioni *Tridentini sess. 22. cap. 4. de reformatione*, ubi

ubi contrà eos, qui non interfunt Divinis Officiis, statuitur, ne vocem in Capitulo habere valeant, ultrà alias pœnas graviores ab Episcopis imponendas; Undè confirmatur communis sententia, quòd vox Capitularis non inhæreat Dignitati, seu titulo Canonicatus, sed spectat ad aliquod officium Ecclesiasticum, ideòque faciliùs evellitur. *Gloss. in cap. beneficium in verb. conferendum circa finem De Regularibus in 6. Felin. in cap. Apostolicæ num. 16. de Constitution. Giballin. de Sacra Jurisdiction. disquisit. 7. quæst. 12. confict. an. 4. n. 9. f. 321.* Cui conclusioni non repugnat, quòd suspensus à beneficio possit interesse electionibus, quia suspensus à beneficio non est suspensus ab officio, nec à ministerio, secùs verò si esset suspensus à beneficio, & officio, vel ab officio tantùm; tunc enim non haberet jus dicendi suffragium in electionibus, juxtà communem, & receptam sententiam apud *Giballin. de sacra Jurisdictione disquisit. 7. quæst. 12. confect. 4. nu. 9. & per tot. fol. 321. Thesaur. de pœnis Ecclesiasticis part. 2. verb. Electio cap. 1.*

9. Quæ omnia redduntur indubitata ex dispositione expressa Statuti sub titulo *de Capitulis ordinariis, & specialibus*, juxtà compilationem anni 1560. receptam, & approbatam. *Summ. novo num. 3.* ubi inter eos non habentes vocem activam in electionibus numeratur ille, qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit: atque ità, ut quis habeat vocem activam in electione, non sufficit, quòd primam residentiam absolverit, sicuti perperam Adversarii supponunt, sed requiritur etiam, quòd post primam absolutæ sint residentiæ sequentium annorum, quæ certè absolutio non potest fieri, nisi incipiat per præsentationem in festo Sancti Ægidii, ex Statuto superiùs memorato sub titulo *de secunda residentia*, quæ repræsentatio etiam requiritur, ut possit quis impetrare gratiosam absentiam, sicuti cautum est Statuto sub titulo *de gratiosis absentiis*; Igitur tunc habet Canonicus vocem activam in electione, quando præcedentium annorum residentiam absolverit, & præsenti anno, verbi gratia, quo contingit fieri electionem, se præsentasset in Festo Sancti Ægidii, ac impetrasset gratiosam absentiam, & iste est casus expressus in Statuto prædicto, quo per speciem distinctam à genere Foranei præcipitur contra eumdem, quòd non habeat vocem activam in electionibus, per hæc verba: *Item Canonicus foraneus. Item qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit*; verba enim *nisi primam, & annualem absentiam absolverit*, inducunt obligationem, & dispositionem. *Bald. in cons. 447. num. 2. vol. 2.* cum aliis adductis per *Rotam in decis. 639. num. 2. recent. par. 1. Manente in cons. 36. à num. 7.*

10. Et ità semper inconcussè fuit practicatum, & observatum, etiam per Eminentissimos Dominos Cardinales, qui pro tempore fuerunt Canonici Ecclesiæ Leodiensis; Nam quamvis absolvissent primam residentiam, & fuissent dispensati super pluralitate, & residentia, nihilominùs singuli semper se præsentaverunt in festo Sancti Ægidii per Procuratorem, etiam dum existerent Romæ in Conclavi pro futuri Summi Pontificis electione. *Summ. antecedenti num. 6.* Ipseque Dominus Cardinalis Bullionius idem observavit, & in constitutione Procuratoris ad se præsentandum in eo Festo, expresè dixit, *ut moris est. Summ. novo num. 11.* Satis enim cognoverunt, quòd dispensatio in residentia non faciebat eos nolentes residere (ut modò Adversarii dicunt) sed quòd haberentur pro residentibus, veluti ex justa causa impediti, ne facerent perso-

na-

nalem, & continuam residentiam, juxtà *Gloss. in cap. unico De Clericis non residentibus in 6. in verb. adfuerint litt. H.* Nam & aliàs dispensatio non fuisset concessa ex justa causa, & non esset dispensatio, sed dissipatio; quia *dispensare* est diversa pensare, & sic scrutari causam tollendi jura. *Abb. in cap. quia in tantùm 5. num. 2. De præbend. & dignitat.* Atque ità taliter dispensati cùm haberentur pro residentibus, & præsentibus, sicut alii Canonici, qui actu resident, tenebantur se præsentare in eo Festo in Capitulo generali sub hora Summæ Missæ, ex dicto Statuto sub titulo *de secunda residentia*, ubi fit expressa distinctio de his, qui resident, ut sufficiat eis simplex exhibitio, & præsentatio in eo festo; Aliis verò, qui præcedenti anno non resederint, non sufficiat simplex exhibitio, sed ultrà præsentationem requiritur, quòd expressis verbis se offerant ad residentiam; Quare Domini Cardinales, qui per dispensationem habebantur pro residentibus, simpliciter per Procuratorem se præsentaverunt in eo festo, quia dispensatio super residentia non comprehendit interessentiam certa die, & hora, ad quam residentes tenentur, ex *Gloss.* communiter recepta, in *cap. unico De Clericis non residentibus in 6. in verb. adfuerint lit. H.* & ex aliis rationibus adductis *in allegatione super resolutione motivorum, & in alia super contemptu.*

11. Propterea nil est quod exadverso dicitur, scilicèt Dominum Cardinalem, absoluta prima residentia, nullam aliam sequentium annorum residentiam fecisse, & tamen certum esse, quòd ille interfuerit prædecessoris Episcopi electioni; Nam ex prædictis patet responsio, quia Dominus Cardinalis ob dispensationem ei concessam ante electionem Episcopi prædecessoris habebatur pro residente, nec obstabat ei defectus præsentationis, quia singulis annis per Procuratorem se præsentavit in eo Festo. *Summ. antecedenti num. 6.* At verò post electionem Episcopi prædecessoris desiit se præsentare à tempore moti belli per Regem Christianissimum adversus Cæsarem, aliosque Principes confœderatos, & omissio præsentationis fuit singulis annis in libris Capituli Leodiensis annotata: Et frustrà Adversarii requirunt, quòd tunc debuisset Dominus Cardinalis declarari foraneus; Sufficit enim sola annotatio in libris, ut ità constaret defectus præsentationis in eo Festo, undè cessaret animi destinatio in Ecclesia Leodiensi, vel quòd illam haberet pro derelicta, vel quòd tamquam adhærens, & favens hosti, censeretur, Civitatem Leodiensem dereliquisse, ita ut haberetur in numero eorum, qui non admissi, vel remoti sunt. *Gloss. in cap. Clericus 17. lit. O. in verb. redierint De Clericis non residentibus. Andr. de Isern. in cap. unico num. 82. quæ sint regalia.* Atque ità ob defectum repræsentationis apparet manifestè justitia decreti Capituli Leodiensis, quo declaravit, Dominum Cardinalem pro foraneo habendum esse, atque adeò in electionibus suffragium dicere non posse; Ideò cessat querela de contemptu, nam qui juribus suis inhæret, non delinquit, nec contemnit, nec ulli facit injuriam. *cap. cùm Ecclesia 31. De elect. cap. quia per ambitiones in fine distinct. 64. Gloss. fin. ibidem.*

12. Sed ad tollendum contemptum sufficit solùm causa probabilis, seù colorata, ac justa existimata, nè Dominus Cardinalis contemptus censeatur, quia Sacri Canones pro irritanda electione, ultrà defectum convocationis, & exclusionem illius, qui vocari, & admitti debuisset, requirunt etiam contemptum, ut in *cap. bonæ 4. De postulatione Prælatorum, cap. bonæ 36. De electione. cap. ex eo 32. De electione in 6. cap. venerabilem 34. De electione, cap. cùm Ecclesia*

Su-

Sutrina 3. *De causa possess. & propriet.* Idque etiam perspicuè patet, quòd loquuntur contrà Electores, qui contemptis vocandis, ad electionem procedere præsumpserint, ut in dicto *cap.venerabilem* 34.*De electione, & in d. cap.cùm Ecclesia Sutrina* 3. Verbum autem *præsumere* supponit in Electoribus malam fidem, certam scientiam juris suffragii, quod haberet ille, qui vocandus esset, ac temeritatem. *Gloss.in cap.scriptum* 40. *in verb.præsumptione De electione, Felin.in cap.Judæi, num.*8. *de testibus*, cum aliis collectis per *Augustin.Barbos.de dictionibus, in verb.præsumere, diction.*278.

13. Quare dùm Adversarii utuntur authoritate eorundem Sacrorum Canonum ad probandum, quòd sola omissio convocationis, absque ulla alia causa inducat contemptum, certè Sacri Canones eisdem adversantur, dùm ultrà omissionem convocationis, & exclusionem, requirunt etiam contemptum, & ex aliis rationibus adductis in præcedenti nostra allegatione super contemptu, ubi etiàm allegavimus *Text. in cap. cùm Hadrianus* 29. *distinct.* 63. quo loci dùm Legati Cæsaris conquererentur, quòd dùm præsentes essent, non fuerunt invitati, nec optatæ à se futuri Præsulis electioni interesse meruerunt, Summus Pontifex excusat Electores à contemptu, ea ratione: *Quòd non causa contemptus Augusti, sed futuri temporis prospectu omissum hoc fuerit, nè videlicèt Legatos Principum in electione Romanorum Præsulum expectandi mos per hujusmodi fomitem inolesceret.*

14. Et minùs rectè Adversarii ad hunc *Text.* respondent, quòd Legati Imperatoris nullum jus habebant in electione; Nàm Summus Pontifex non utitur ea ratione, præsertim, quia tunc vigebat jus Imperatoribus ex privilegio Sedis Apostolicæ concessum, quod posteà amiserunt, vel propria renunciatione, vel quia per legem Ecclesiasticam fuit posteà sublatum propter abusum, & alias rationes, ut constat ex *cap.in Synodo* 23.*distinct.* 63. & demùm jus illud fuit nonnullis personalitèr concessum, ut in *cap.in nomine, distinct.* 23. in illis verbis: *Salvo debito honore, & reverentia dilecti filii nostri Henrici, qui impræsentiarum Rex habetur, & futurus Imperator, Deo concedente, speratur, sicut jam sibi concessimus, & successoribus illius, qui ab hac Apostolica Sede personalitèr hoc jus impetraverint*: Et ità etiam loquitur, & intelligenda est *Gloss. in dict.cap.cùm Hadrianus in princip.*

15. Hinc doctissimus Vir, & præstantissimus Jure-consultus conatus est reperire aliquem juris locum, quo probari possit, ex sola omissione vocationis induci contemptum, nec credidit alium invenire, quàm *text.* quem ad hoc inducit in *cap.bonæ memoriæ, il secondo, De electione*; Sed tamèn textus ille favet nostræ sententiæ, dùm in ea specie Electores habebant certam scientiam juris suffragii competentis ei, qui vocandus erat, adeò quòd illum vocaverunt ad electionem, sed antequam Ecclesia vacaret, nempè Episcopo in extremis agente, cùm de convalescentia ipsius desperaretur, & post mortem Episcopi processerunt ad electionem, non vocato eo, quem ante mortem Episcopi citaverunt; Quare in Electoribus perspicua fuit mala eorum fides, & temeritas, ut expressè innuit *text.idem in d.cap. bonæ memoriæ, il secondo*, in finalibus verbis: *Nec prædicta debet dici citatio valuisse, quia cùm Episcopi mortem prævenerint, temeraria nimis extitit, & ideò non potuit arctare citatum.*

16. Quæ verò authoritates adducuntur ad probandum, quòd inhabilitas ad eligendum, ut quis ex ea possit contemni, & ab actu electionis excludi, debeat

beat esse liquida, & manifesta, non probant id, ad quod inducuntur ; Nam loquuntur de eo casu, quo non fuisset discussum, an is, qui omissus fuit, haberet vocem in electione, & absque ulla cognitione, & discussione fuisset omissus, & exclusus, & ità expressè loquitur *Abb.in cap.2.num.15. De postulatione Prælatorum*, & ità intelligendi sunt, qui Abbatis doctrinam sequuntur, ut *Peyrin. quæst.Regular.tom.1.quæst.1.cap.31.§.6.in princip.* & alii adducti; At in nostro casu plenissimè fuit cognitum, & discussum à Capitulo de Foraneitate Domini Cardinalis, pluries rogati per litteras successivas, ut dignaretur satisfacere articulo Foraneitatis juxtà consuetudines, & Statuta Ecclesiæ Leodiensis, quorum extractum ad eundem Dominum Cardinalem omni, qua decebat, reverentia, Capitulum transmisit ; Undè quamvis articulus Foraneitatis esset dubius (qualis non est, sed clarissimus) id solùm sufficeret, ne querelæ de contemptu sit locus ; Nam pro Decreto Capituli semper præsumendum est, cùm præsertìm agitur de Statutis, & moribus ejusdem Ecclesiæ, quæ nullus creditur magis novisse, & calluisse, quàm Capitulum ipsum ; Atque ità in re ambigua (si talis esset coram Confirmatore) judicandum esset pro Decreto Capituli, contrà querelam de contemptu, & appellationem. *Bartol.in conf.150. nu.5. & 6.Cravett.conf.668.num.18. Afflict.decis.45.in fine.Bursat.cons.113. nu.1. & 2.* Et eo tantùm casu non sufficeret, rem esse dubiam, quando non fuisset cognitum de causa inhabilitatis ejus, qui fuit omissus, & exclusus ab electione ; tunc enim ad evitandum contemptum, oporteret, apud Confirmatorem certò, & liquidò constare, & convinci eum, qui fuit omissus, & exclusus ab electione, quòd non haberet vocem activam in electione. *Abb.ex adversa adductus in cap.2.num.15.De postulatione Prælatorum.*

17. Idque etiam liquescit ex ipsa appellatione extrajudiciali, quam Dominus Cardinalis interposuit à Decreto Foraneitatis, dum in ea nullam Causam gravaminis expressit, nisi quòd simul appellaverit à Statutis Ecclesiæ Leodiensis, quæ per tantum tempus observavit ex vi juramenti præstiti de illis observandis; Atque ità appellatio fuit nulla. *cap.cordi nobis De appellatione in 6.cap.constitutis 46. De appellatione. cap.quamvis 10.De appellatione in 6. cap. cùm inter 16.versic.nos attendentes De electione.Gloss.in cap.relatum 4.in verb. diffugium De Clericis non residentibus, & in cap.eum,qui,in verb. non teneris De dolo,& contumacia.*

18. Sed & cùm adsunt aliæ Causæ distinctæ, & separatæ ab articulo Foraneitatis, ob quas Dominus Cardinalis non fuisset vocandus, nec per Procuratorem admittendus esset ad vocem dicendum in electione; Ideò quamvis Causa Foraneitatis non militaret, & appellatio à Decreto Capituli non esset frivola (quod non concedimus) tamen ex dictis aliis causis distinctis, & separatis, electio futura esset etiam canonica, non vocato, nec admisso Domino Cardinale, ex *Gloss.* notabili, quam in *nostra allegatione super contemptu* adduximus in *cap.consideravimus 10. De electione in verb.post appellationem litt.C.* his verbis: *Appellare ne fiat electio, non valet; sed ne fiat, nisi canonica, tunc benè valet.* Et nunc addimus *Peyrin.de Regular.tom.1.cap.31.§.12.in fine fol.162.* Plures verò sunt causæ distinctæ, & separatæ à Foraneitate, ob quas Dominus Cardinalis non erat vocandus, nec admittendus ad electionem.

19. Primò, quia Dom.Cardinalis tempore vacationis Ecclesiæ per mortem Episcopi, commorabatur Parisiis, & sic erat absens extrà Provinciam Leodiensem,

ſem, quo caſu non erat vocandus, nec Procuratorem conſtituere poterat ad ſuffragium dicendum, ità ut in uno ſolo caſu ad electionem admittendus eſſet, quando ex loco remoto perſonalitèr veniſſet ad Eccleſiam, ut ibidem tempore electionis reperiretur præſens, ità quòd non ſufficiat, veniſſe ad Civitatem Huyenſem de Diœceſi Leodienſi, ſed venire debuiſſet Leodium ad Eccleſiam perſonalitèr, quando tempore vacationis erat abſens extrà Provinciam. ità *Gloſſ. in Clementin. ut ii, in verb. conſtitutus litt. B. De ætate, & qualitate*; Præſens autem in loco non dicitur eſſe qui eſt in Provincia, ſed qui eſt in loco Eccleſiæ, ubi electio eſt celebranda, ità ut per ſonum Campanæ Capituli ſit convocandus. *Henric. Boich. in cap. cùm inter univerſas num. 4. De elect.*

20. Atque ità dum tempore vacationis Eccleſiæ eſſet abſens extrà Provinciam, non habebat uſum Procuratoris. *cap. quia propter 42. §. illud De election. Gloſſ. in cap. ſi quis juſto 46. in verb. detentus litt. H. De electione in 6. & in cap. beneficium, verb. conferendum circà finem De regular. in 6. Tiraquell. de retract lignager. §. 1. Gloſſ. 8. num. 37.*

21. Neque conſuetudo vocandi abſentes extrà Provinciam, quam Dominus *Turchus* allegat *in ſecunda facti*, probatur ex inſtrumento electionis, quod citat. *Summ. noſtro præcedenti num. 1.* Nam ex eo inſtrumento non conſtat, abſentes extrà Provinciam fuiſſe vocatos; Capitulum enim ſi velit, poteſt admittere Procuratorem conſtitutum à Capitulari, quamvis tamquam abſens in loco remoto non ſit vocandus, nec fuerit vocatus. *Gloſſ. in d. cap. ſi quis juſto 46. in verb. detentus litt. H. de elect. in 6.*

22. Secundò, quia D. Card. tamquam adhærens Regi Galliæ, ejuſque Miniſter, & Plenipotentiarius in re bellica, nullum commercium de facto habere poterat in Civitate Leodienſi, durante bello moto à Rege Chriſtianiſſimo adversùs Imperatorem, alioſque Principes Confœderatos, quorum unus eſt Epiſcopus, idemque Princeps Leodienſis à Capitulo repræſentatus ratione Principatus temporalis, quem Eccleſia Leodienſis tenet ſub fidelitate ab Imperio Germanico; undè Dominus Cardinalis de facto erat in numero hoſtium, ac de facto implicitus banno Imperiali, ſicuti demonſtravimus in præcedenti *allegatione ſuper puncto contemptus*; Quare neque poterat habere uſum Procuratoris abſque licentia Principis. *Anton. Fab. Codicis lib. 2. tit. 8. de Procurator. definit. 8. num. 3. in allegation.* & in negotio electionis validum eſt argumentum de mandato judiciali ad extrajudiciale. *Gloſſ. in cap. beneficium in verb. conferendum De regular. in 6.*

23. Nec obſtat quod Dominus *Turchus* in *ſecunda facti* aſſerit, nempè ex banno Imperiali fuiſſe prohibitum ſolùm commercium mercaturæ; nam convincitur ex verbis expreſſis banni, quibus prohibitum eſt etiam omne negotium, atque ità comprehenditur omne negotium, ſivè judiciale, ſivè extrajudiciale, quia latiùs patet. *l. 1. ff. de negot. geſtis. cap. forus 10. de verb. ſignific.* & quòd electio ſit negotium, ſivè judiciale, ſivè extrajudiciale, conſtat ex *cap. ſi poſtquam 33. de electione in 6.* ibi: *Pro electionis ſuæ negotio proſequendo. cap. provida 44. De electione in 6. cap. ſi quis juſto 46. De electione in 6.* ibi: *In electionis negotio nequeat commodè intereſſe, ubi Gloſſ. in verb. admitti litt. F.*

24. Et quod inquit de commercio per litteras permiſſo Religioſis, præſentandas tamen Superiori, ſi non eſſent ſuſpectæ: Id certè infert prohibitionem commercii per litteras in negotio electionis Epiſcopi, & Principis Leodien-

dienſis,in quo maxima omnium ſuſpicio verſabatur, ut dicetur infrà.

25. Et in hac re diſtingui oportet Capitulum à ſingulis Capitularibus,juxtà *cap. in Geneſi 55. verſ. nec etiam electio De elect.* Nam quod licitum fuit Capitulo, Principatum etiam temporale repræſentanti, vacante Sede Epiſcopali, diſcutere per litteras cum Domino Cardinali articulum foraneitatis, certè non licebat ſingulis Capitularibus, qui fuut ſubditi, & tamquam alii Cives nullum commercium, nec tractatum habere poſſunt cum his, qui de facto inter hoſtes publicos numerantur. *Andr.de Iſern.in cap.1.num.22. quæ ſit prima cauſa beneficii amittendi.*

26. Propterea nullius momenti eſt quod Adverſarii dicunt,nempè,in Eccleſia Leodienſi adeſſe Vicarium Domini Cardinalis, per quem exercetur Præpoſitura; Nam Vicarius fuerat conſtitutus à Domino Cardinali ante bellum motum, atque ità continuavit, & continuat curam animarum, & exercitium aliorum ſpiritualium Præpoſituræ annexorum, tacitè confirmatus ab Epiſcopo, & Capitulo; Id enim ſpectat ad officium Ordinarii tàm in beneficiis curatis, quàm in dignitatibus, & perſonatibus, quæ obtinentur ab illis, qui non reſident etiam ex diſpenſatione, ne cura animarum negligatur, neve beneficia ipſa debitis obſequiis defraudentur.*cap.Ordinarii 3.verſ.cæterum*,ubi *Gloſſ.lit. T.in verb.Ordinarii De officio Ordinarii.cap.cùm ex eo 34.verſ.porrò De elect. in 6.*

27. Sed & exercitium ſpiritualium ratione Præpoſituræ per Vicarium,nil commune habet cum electionis negotio, in quo agebatur de ſumma rei, propter Principatum temporalem Eccleſiæ Leodienſi annexum; Omnis enim ſuſpicio, timor,ac periculum ob bellum, & hoſtilitatem,verſabatur in damno, vel amiſſione Principatus temporalis annexi Eccleſiæ; Quare argumentum de exercitio Spiritualium Præpoſituræ per Vicarium, ad negotium electionis Epiſcopi, ejuſdemque Principis Leodienſis, continet æquivocationem de ſimplicibus ad ſecundum quid, atque ita nullo modo eſt validum. *Gloſſ. in l.ea eſt natura 66.ff.de regulis juris,Speculator lib.2,par.2. tit.de diſputat.& allegat. Advocatorum,§.4.num.22.Riminald.jun.in conſ.265.num.17.*

28. Quod verò ſubdit idem Dominus *Turchus in eadem ſecunda Facti*, nempè, Canonicum Poitiers recepiſſe mandatum Eminentiſſimi Dom. Cardinalis de Furſtembergh etiam adhærentis Regi Galliæ, ac de facto impliciti Banno Imperiali, ex inſtrumento electionis, quod allegat, revolvitur manifeſtè contra Adverſarios; Nam ex eo loco patet, Canonicum Poitiers non auſum fuiſſe eo mandato uti,nec illud Capitulo oſtendere. *Summ.noſtro ſuper puncto electionis num.1.litt.F.*

29. Tertiò Dominus Cardinalis non poterat *commodè,& ſine periculo* vocar i, nec admitti ad electionem; quare nullus querelæ de contemptu eſt locus. *cap.quia propter §.illud autem De electione. cap.quòd ſicut 28 .De electione. cap.ſi quis 46.De electione in 6.cap.cùm in Eccleſia 33. De præbend.& dignit. in 6.* quorum Canonum diſpoſitio certè reſpicit principaliter favorem, commoditatem, & indemnitatem Eccleſiæ, juxtà communem, & receptam ſententiam apud *Tambur.de jure Abbatum tom.1.diſput.5.quæſt.3. num.15.Murg. ad Conſtitutionem Alexandri IV.num.632.fol.174.Henric. Boich.in cap.cùm inter univerſas num.8.de electione*, poſt *Hoſtienſ. in cap.quòd ſicut, & in cap. quia propter De electione. Lavorius lucubrat.variar.tit.4.de elect.canon.cap.17.nu.2.*

30. At verò nullus casus, in quo maius incommodum, & major timor periculi,& damni Ecclesiæ Leodiensis considerari potest,quàm iste,qui nunquam evenit, propter Principatum temporalem annexum eidem Ecclesiæ, quæ illum tenet ab Imperio Germanico sub fidelitate,si convocatus, & admissus fuisset Dominus Cardinalis, Minister, & Plenipotentiarius Regis Galliæ in re bellica, qui eam pluribus Oppidis spoliavit; Porrò Capitulum contravenisset fidelitati,quam ratione Principatus temporalis debet Imperatori, si tantum Regis Galliæ Ministrum admisisset ad negotium, in quo de summa rei agebatur, nempè de electione Episcopi, & Principis Leodiensis, cum duplici periculo amittendi Principatum temporalem: alterum, quo dum contraveniebatur fidelitati debitæ Imperatori, id esset causa amittendi Principatum temporalem, juxtà *cap. 1. §. item qui Dominum, versic. sed quia natura &c.quæ fuit prima causa beneficii amittendi.* Alterum, quo Dominus Cardinalis per se, vel per aliquem Capitularem sub occasione mandati etiam generalis eidem Capitulari injungendi, potuisset electionem involvere,vel quòd ea fieret de persona, quæ Regi Galliæ faveret, cum damno, & periculo Principatus temporalis Ecclesiæ annexi; Solus enim timor, & suspicio actus operatur idem quod agit existentia ipsius actus, ut docet, ac pluribus exemplis demonstrat *Gravett.consil.268. num.2.& 3.versic.Nono considero,&c.& in consil.319. num.5. Riminald. jun. consil.245.num.2.*

31. Demum ea, quæ de spe obtinendi Salvum-conductum ab Imperatore Adversarii subjiciunt, jam confutata fuerunt in præcedenti nostra *allegatione super contemptu*, & magis evanescunt ex his,quæ disertissimè in nova facti deduxit Dominus *Georgius de Firmanis*: nunc addimus, quòd Salvus-conductus à Cæsare impetrandus tollebat solùm impedimentum,& periculum,quod proveniebat ex fidelitate Imperatori debita ratione Principatus temporalis annexi Ecclesiæ Leodiensi, ne per admissionem Fautoris, & adhærentis hosti publico caderet Ecclesia à Principatu temporali, & ille devolveretur ad Imperium Germanicum; Sed non tollebatur alius timor, & periculum, quod erat maximum, & proximum, ne occuparetur Principatus temporalis Ecclesiæ à Rege Christianissimo, quando per admissionem Domini Cardinalis potuisset involvi Electio, vel ea fieri de persona, quæ Regi Galliæ faveret; Quare Capitulum in litteris scriptis ad Dominum Cardinalem, cautè dixit ea verba de Salvo-conductu: *At equidem in omnem casum, priùs à Sacra Cæsarea Majestate, & à Principibus confœderatis,pro consequenda debita securitate,esset obtinendum. Summ.antecedenti num.16.litt.A.*sub quibus verbis Capitulum etiam se ipsum comprehendere voluit, dum Sede Episcopali vacante ipsum Capitulum repræsentabat Principem Leodiensem, unum ex Principibus confœderatis. Atque ità unum impedimentum removere non sufficit, ubi plura removenda sunt. *Castrens.in l.Avia,quæ nepotem 77.§.mutiana cautio, ff. de condit. & demonstrat.*

32. Nec oportere existimamus aliquid replicare his, quæ Adversarii conati sunt probare circà retentionem Canonicatus, & Præposituræ Ecclesiæ Leodiensis incompatibilis cum dignitate, & gradu Cardinalatus; Undè retentio concessa Domino Cardinali omnium beneficiorum, quæ obtinebat, cum expressione Præpositurae in genere, intelligitur de illis, quæ compatibilia sunt cum gradu, & dignitate Cardinalis, nec extenditur ad illas dignitates, ob quas ra-

ratione assistentiæ in Choro deberet Cardinalis habere locum post Episcopum, dignitati, & gradui Cardinalis non convenientem, ex *Constitutione expressa Sixti V.*79.*Bullar.tom.*3.*Summar.novo num.*29.

33. Undè nil refragatur, quòd sit expressa Præpositura in genere; ea enim potest intelligi de Præpositura, quæ sit nullius Diœcesis, vel exempta, ità ut obtinens illam habeat jura Episcopalia, atque ità compatibilis cum gradu, & dignitate Cardinalis, & harum Præpositurarum exemptarum mentionem facit *Sac.Concilium Tridentinum De reformatione sess.*21. *cap.*8.

34. Ex his, & aliis adductis per doctissimos Collegas, manifestè patet, nullum querelæ de contemptu esse locum: & ità juris esse existimamus. Romæ die 14. Septembris 1694.

FRAN-

FRANCISCI STANCHI

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super contemptu.

1. REdarguit noſtra ſcripta de prolixitate, & prætextu dilationum *Dominus de Vaillant in numer.* 7. quando nos, & ego præ cæteris, ipſum, alioſque exadverſo Scribentes redargueram de modo ſcribendi non ad cauſæ opportunitatem, ſed ad conſovendam mentem Judicantis, inutili lectura deſatigatam, ut inquit *Dec. conſ.* 404. *&* *Card.de Luc.in relat.Curiæ diſc.*46.*num.*30. *&* 31.

2. Quòd is dilationes perquirat, verba, & facta demonſtrant: Verba, quia nos ſemper in ſcriptis, & in voce ſupplicavimus pro celeritate, eo quod dilatio damnoſa ſit Eccleſiæ viduatæ: Facta, quia Pars adverſa inſtetit, & iterum inſtat, non ſine admiratione, pro compulſoriis, ad effectum extrahendi integra ſtatuta annorum etiam, necnon Capitulationes, quas aſſerit illicitas, & quæ licèt probatæ vitiarentur, ſed non vitiarent electionem, ut *in cap.*3. *De elect.* optimè *Card. de Luca De Canonic. diſc.*29.*num.*2. *&* 3. *ac num.*9. *&* 10.

3. Dixi non ſine admiratione, quia ſtatuta concernentia ſoraneitatem, & extantia in viridi obſervantia, jam extracta fuerunt à Reverendiſſimo Nuntio, juxta legem ei præſcriptam à Sanctiſſimo, cui extractioni quidquid gratis, & ſine ulla auctoritate exadverſo dicatur, ſtandum eſt omninò, maximè quia concordant cum Autographo originali, quod aſſervatur in libris Datariæ, faciliter ab Adverſariis inſpiciendum, atque indubitanter, quia Archiepiſcopus Sanfelicius eadem ſtatuta de anno 1656. inſeruit inter acta Viſitationis, & in libris Eccleſiæ Leodien. quibus etiam fides præſtatur, ut plenè firmavi in poſtrema informatione, *à num.*15.*vſque ad num.*19.

4. Nec iſta ſunt dubiæ Lucis crepuſcula, ut inquit *D. Vaillant numer.* 14. ſed Luminaria clariſſima; nam prædicta inſertio facta per Sanfelicium tam reſpectu Perſonæ, ſcilicet Delegati Apoſtolici, quàm reſpectu temporis, nullam patitur ſuſpicionis labem. *Menoch.conſ.* 221.*num.*1.*&* *ſeqq.lib.*3.*idem præſumpt.*20. *ex num.*44. *lib.*5. *Adreol. controv.*66. *num.*18. Atteſtationes etiam Clauſtrarii, & Amanuenſis Secretarii Defuncti, deponentes circa proprium officium, augent ſplendorem. *Spad.conſ.*167.*num.*3.*lib.*2.*Celſ.deciſ.*395. *num.*10. illumque ſuperauget præſentia Canonicorum, qui extractionem minus veram non permiſiſſent: & quamvis de Capitulo, attamen cùm ageretur de intereſſe ipſius Capituli univerſalitèr, non autem Canonicorum uti ſingulorum, optimè probant in puncto. *Bart.in l.in tantum,ff.de rer.diviſ.Farinac.de teſt. quæſt.*60. *num.*405. *Rot.deciſ.*7. *num.*17. *par.*17.*rec.* Præſertim adminiculati ex dicto viſitationis actu, & tranſmiſſione Nuntii, ut ampliando tradit *eadem Rot. deciſ.* 320.*num.*13. *cum ſeqq. par.*9.

5. Suſ-

5. Suspicare verò de mutatione, seù alteratione, esset improprium etiam in vili Persona; etenim delicta similia nunquam præsumuntur. *Menoch. dicto cons.*221.*Ciriac.controv.*131.*num.*12. multoque minus in Nobilibus,& in Dignitate constitutis.egregiè *Peutinger.dec.*54.*nu.*20.*&* *dec.*72.*num.*7. ubi concordantes, quibus arridet *Dominus Sardinius in numer.*86. Undè cessant assertivæ *D.Vaillant in numer.*24.87.*&* 96.

6. Quòd autem nulla amplius ambiguitas cadere possit super intelligentia Statutorum,demonstravit *D.de Firmanis in sua scriptura numer.*16.*cum seqq.* & quòd dictio *alioquin* exposcat concursum utriusque requisiti, firmavi ego *in numer.* 10. *cum seqq.* & confirmatur in *restricta* sub §. *Minus autem.* Proindè perperam laboraverunt *DD.* exadverso scribentes, signanter dictus *Dominus Vaillant*, satagendo suadere contrarium in *numer.* 61. *&* *numer.* 71. quia statuta interpretanda sunt ne contineant absurdum, aut iniquitatem, & ne reprehendi possint à Sapientibus. *Surd. decis.*43. *num.* 11. *Peutinger.dec.*79.*num.*9.*&* 10.

7. Tandem sufficit, ni fallor, lectura, & dispositio litteralis illius Statuti de Capitulis ordinariis,& specialibus,incipien. *Item Canonicus foraneus*,ubi concluditur, quòd interesse, & votum dare non possit; Undè videndum quis sit foraneus, juxtà subjectam materiam, & quidem ille est, vel qui non fecit primam residentiam, vel qui non se exhibuit in festo S. Ægidii, nec fecit residentiam semestralem, vel qui est extra Civitatem,ut egregiè *Dominic.Macro in suo Prolex.Sacr.verb.foraneus,fol.*277.*&* *Alberic.in Dictionar.Jur. eod. verbo, & verbo extrinsecus*. Videant ergo doctissimi Judices utrum sub aliquo ex dictis casibus sit inclusus Eminentissimus Bullionius, advertendo ad actus, & attestationes per nos datas ad declarandam veritatem.

8. Neque ad probandum usum, vel observantiam opus est consuetudine præscripta, sed aliquibus actibus, immò unico probatur. *Butr.in cap.final. de consuet. Dec.in cap. cùm M. Ferrariensis De constit. Cravett. cons.*101. *num.*4. *Rot.decis.*316. *num.*14.*&* 15.*par.* 9. *recent.* & observantia in una parte arguit observantiam in aliis. *Cels.decis.*125. *num.*8. & admittit prolixissimus *Dominus Sardinius numer.*40. gratisque asseritur, actus esse æquivocos per interpretationem proprio marte datam, dum verba multoque magis facta, semper, & ubique interpretantur juxtà subiectam materiam. egregiè *Surd. decis.* 322. *num.*29.*&* 30.

9. Nullumque Statutum remittit observantiam in voluntatem, & ad libitum subditorum (quod toties inculcat prædictus *D.de Vaillant*) sed obligat per necessitatem, cùm dicatur lex municipalis superans jus commune. *Paris. cons.* 86.*in fin.lib.*1. *&* *cons.*20.*ex num.*5. *lib.*2. *Joseph.Ludovic.decis.Perus.*9. *n.*30. *Cels. dec.*125.*num.*5. Et proindè prius semper se repræsentaverat Eminentiss. Adversarius per Procuratorem.

10. Verba demum *pro foraneo habeatur*, ideò fuerunt à Statuto probata, quia *foraneus* non est semper, qui repræsentare se neglexit in festo S. Ægidii, sed tantùm pro illo anno; undè dictio illa *pro*, importat veritatem pro eodem anno,& fictionem in reliquis,cùm habeat diversos significatus secundùm subjectam materiam. *Barbos.tract.var.dict.*287.*num.*2. *&* 11.

11. Addit *Dominus Corradinus sub numer.* 55. quòd adest Statutum dans

dans facultatem Decano dissolvendi Capitulum. Gaudemus quia amplius controvertere nequit scientiam Statutorum nobis in hac parte ignotam, prout ignotum est quid ex tali Statuto colligere prætendat, nisi forsan, quòd Capitulum procedere non poterat ad electionem, postquam Decanus recesserat, sed frustra, quia post convocatum Capitulum, & unitum in die stabilita de consensu ipsius Decani, eoque interveniente, non est locus dissolutioni, nisi ita volente majori parte, ut latè firmavi in scriptura super puncto electionis, *numer.* 8. *cum seqq. & numer.* 15. & in hoc adaptantur conclusiones exadverso adductæ, quòd Statutum interpretari debeat, ut confirmetur cum jure communi, sed id non concernit contemptum, sicuti nec illud concernunt ea, quæ repetit *Dominus de Vaillant numer.* 108. neque ulterius insisto, quia *Dominus meus Fuscus* latiùs omnia circa foraneitatem, egregio solito more, comprobavit.

12. Verùm quando etiam recurrendum esset ad jus commune, super quo figit pedes idem *D.Vaillant*, adhuc illud nobis adsisteret; quia vocandi non sunt, & consequenter spreti nequaquam dicuntur qui *commodè, & absque periculo* intervenire nequibant. ad *Text.apertum in cap.quia propter in fin.de elect.* ubi scribentes omnes, & *D.Corradinus in num.*58. Ratio est naturalis, quia illusio manifesta, immò Iniuria esset vocare, & postea non admittere, ut dixi in Informatione sub *numer.* 20. nam turpius ejicitur, quàm non recipitur hospes. *Bellett. disquisit. Cleric. tit.de disciplin.* §.29. *numer.*7. *Seraphin.decis.*1483. *in fin.*

13. Nec repeto demonstrationes aliàs recensitas ad ostendendum *incommoditatem, & periculum*, quia sufficit legere, & ponderare Epistolas Eminentissimi Contradictoris, ejusdemque protestationes, ad convincendam hujusmodi veritatem; etenim inter cætera asserit, *quòd statim audita morte Leodiensis Episcopi, discessit ab aula Christianiss.Regis*, nempè à loco hostili, & quòd perventus ad Oppidum Huense, *in præsidio dicti Regis*, misit Virum nobilem Leodii *non ingressum, sed expulsum*; undè posteà coactus fuit, more bellico, *uti Tubicinis* pro transmissione Epistolarum, quas *lingua vernacula traduci fecit, & affigi* Leodii; ad quem autem finem dicta traductio, & affixio demandata fuerit, satis eruitur ex tenore ipsarum Epistolarum, continentium *oblationes Legionis Militum, securitates, aliasque auctoritatis, & plenipotentiæ jactationes pro excitanda Plebe ad seditionem, & Capitulum ad neutralitatem*: & quamvis aliqua verba urbana, & captiosa per *Dominum Sardinium* ponderata *in numer.*9. *& numer.* 81. concurrant, attamen notum est axioma: *latet anguis in herba*.

14. Igitur nemo non videt oculis intellectus, quòd Eminentissimus ampliorem viam talibus Epistolis aperuit propriæ exclusioni, dum Capitulum eum admittendo, aut aliquis ex Capitularibus acceptando ipsius procuram, statim de facto incidisset in pœnas edicti Imperialis, & dum certissimum est, quòd *Commoditas* ex parte Ecclesiæ adesse debet, & ex parte ejusdem abesse *periculum*, ut fusè, distincta materia, & conciliatis casibus, in quibus permitti debet, seù denegari constitutio Procuratoris, firmatur in *restrictu §.Præterea, usque ad §.Neque dicatur*, per quam conciliationem cessant omnia longo calamo exarata per *Dominum Corradinum numer.*10. *& seqq.* qui tandem descendit in nostram sententiam, *num.*16.

15. In

15. In nihilo opitulante, immò obstante exemplo, quatenus verò Eminentiss. D. Cardin. de Furstembergh, quem supponitur constitui Procuratorem Canonicum Poitiers, non admissum ob solam Constituentis declaratam foraneitatem; Quippè ex eo datur intelligi, quòd etiam D.Card. Bullionius, licèt declaratus foraneus, facere poterat eamdem deputationem; undè vel sibi debet imputare omissionem, vel tolerare foraneitatis effectum, prout toleravit dictus Card.Furstembergh,qui tāquam Germanus,ideòque melius informatus de Statuto,& stylo Capituli, dictæ declarationi acquievit;ut etiam Pars adversa fatetur, quæ normam à prædicto exemplo percipere debet. *Bald. conf. 358. sub num.4.lib.1.*

16. Nec intrat dilemma *Domin. Sardini sub numer.85.* Quoniam non ex capite tantùm impressionis, & abusus secularis potestatis, aut inimicitiæ particularis, quæ considerata non fuit, & consideranda non esset in persona prædicti Cardinalis, sed etiam ex altero inimicitiæ generalis inter totam Germaniam, totamque Galliam, cujus causa generaliter etiam prohibiti erant de facto quicumque actus commercii,licèt remoti. videatur quæso *Graff.de effect.amicit.effect.34. num.129. usque ad 143.*

17. Minùs applicantur exempla allata per *Dom. Vaillant numer. 134.* quia hostilitas inter Christi fideles, licèt varios pariat malos effectus, non tamen pessimum parere potest, impediendi jurisdictionem Episcopis in locis propriæ Diœcesis, licèt occupatis ab hoste; id enim esset privare Episcopos indirectè mitra,& baculo pastorali.

18. Responsio,quòd Capitulum restrinxerit decretum ad causam derivantem à jure municipali, ac per consequens allegare non possit causas procedentes à jure communi, satis, superque remanet enervata ex replicationibus datis in mea Informatione *numer. 26.* & in *Restrictu §. Neque dicatur, cum seqq.* quæ responsiones haud sunt præstigia, & cavillationes, ut eas appellat *Dominus de Vaillant in numer. 103.* Verùm solida Juris principia, innixa super instrumento solemnis electionis, quocumque possibili modo tam per Electores, quàm per Electum tuendæ, itaut sufficiat turbiditas oppositarum exceptionum, ut electio valida declaretur. *Innocent.in cap.innotuit num.3. de elect. Gemin.in cap.licèt Episcopus num.12.De præbend.in 6.*& ut in dubio confirmari debeat. *De Luc.de Regular.discurs.11.num.11. Priol.decis.205.num.29.*

19. Et ad nostram responsionem, quòd electus nova jura, novasque rationes deducere valeat independenter à deductis per Electores, nullam reperio datam exadverso replicationem,quia verè dari juridica nequit.

20. Similiter non aliam video datam extinctioni Canonicatus ob superventam dignitatem Cardinalatus, & insufficiens retentionis indultum quoad Canonicatum ibi non expressum, ac per consequens non inclusum juxta Bullam Sixti V. nisi illam reputationis, & quasi possessionis in jure votandi: quam responsionem incongruam pro actibus explendis, post detectam erroneam reputationem, & ineptum retentionis titulum, demonstravi in Informatione *numer. 32.* & latiùs in *Restrictu §. Demum, usque ad §. Ex prædictis itaque.*

21. Ultra quòd dum Canonicatus expiraverat usque ab anno 1659. per promotionem, frustrà adducuntur actus posteriores,incipiendo à Præpositura; ista enim infundere novum spiritum Canonicatui jamdiu extincto,nullatenus po-

poterat: & quamvis Papa tale miraculum facere valeat, attamen fecisse minimè præsumitur absque clara narrativa secutæ extinctionis, ut dixi in Informatione *numer.* 29. & in *Restricta* §. *Minusque fol. ultimo*, optimè *Ludovis. decis.* 353. *sub num.* 14.

22. Nihilque juvat, immò nocet qualitas Eminentissimi Bullioni primaria gaudentis dignitate in Capitulo post Episcopum; etenim illa adauget absurdum, & indecentiam consideratam in dicta Bulla Sixtina, nimirum, quòd Cardinalitiæ dignitati præcedat Episcopalis, quæ indecentia, & absurdum non tollitur lapsu temporis, cùm habeat tractum successivum, ideòque cessant conclusiones de triennali, & decennali pacifico possessore, allatæ per *Dominum meum Philippuccium numer.* 28. & semper obstaret productio indulti insufficientis exadverso facta, excludens omnem alium titulum meliorem, sivè verum, sivè præsumptum, ut in eadem Informatione *numer.* 31. & tradunt etiam *Gabriel. de præsumpt. conclus.* 1. *sub num.* 62. *Adden. ad Gregor. decis.* 353. *num.* 19. *Posth. de manutent. observat.* 42. *sub num.* 49. *Rota post ipsum decis.* 540. *num.* 21. *Penia in contrarium allat. decis.* 1004. *num.* 8. *in fin.*

23. Igitur delusoria Viris cordatis videri non potuit hæc obiectio, sicut asserit *D. Vaillant nu.* 121. sed quidem inevitabilis; præcipuè, quia non constat de litteris Apostolicis, quæ, iuxta *regul.* 27. *Cancellar.* expediri debent ad gratiæ perfectionem, & ad verum titulum acquirendum, ex quibus litteris appareret, an fuerit concessa retentio Canonicatus incompatibilis cum Cardinalatu. *Rosa De execut. litter. Apostolicar. part.* 1. *cap.* 2. *per tot. signanter sub nu.* 4. & 16. ubi, quòd nec suffragantur regulæ de annali, vel triennali, &c. absque dicta expeditione litterarum.

24. Concludo, quòd si est verum, prout verissimum esse tradunt *Barbos. de jur. Eccles. univer. lib.* 1. *cap.* 19. *sub num.* 89. cæterique in *Restrictu* §. *Agitur ergo*, sufficere, quòd posteà coram Confirmatore constet de aliqua legitima causa exclusiva contemptus, sicuti admittit etiam *D. Becchettus in numer.* 7. *in fin.* Equidem confirmatio amplius retardari non poterit; cùm non tantùm ex una, sed ex pluribus causis nunc appareat, Eminentissimum Bullionum nequaquam dici posse contemptum, ut concludit in puncto, etiamsi causæ viderentur dubiæ, *Facbin. consf.* 55. *sub num.* 33. 34. 40. & 41. *Coccin. decis.* 2021. *num.* 37. & *seqq.*

OCTAVII

OCTAVII DE JANDIS

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super contemptu.

1. Frustrà DD. exadverso Scribentes, in principio Scripturarum, tanquam pro capitali Causæ fundamento, deducunt agi de appellatione ad Sanctam Sedem interposita, deque actu Electionis subsecutæ in illius spretum attentato, sic vertentes insubsistentem contemptum Eminentissimi D. Cardinalis in illum Sanctæ Sedis: Verùm istæ exagerationes, inspecta Juris Canonici dispositione, illicò diluuntur; Eo enim statutum est, Electiones, tanquàm actus necessarios proptèr hasce Electorum appellationes extrajudiciales, non retardari, neque dici posse attentatas, de quo sunt *Text. litterales in cap. Cùm inter* 21. in illis verbis: *Non obstante appellatione*, & in *cap. Quia propter* 42. *De Election.* paritèr ibi: *Nullo prorsùs appellationis obstaculo interjecto, cum concordantiis.*

2. Adeòque appellatio semper in his terminis intelligitur habere clausulam salutarem, si & quatenus Electio non sit canonica, ut declarat *Gloss. in cap. Consideravimus, verb. post appellationem, litt. C.* ibi: *Appellare ne fiat Electio non valet, sed ne fiat nisi canonica. Anan. in cap. Cùm nobis num.* 1. ibique *Butr. num.* 2. *Bellamer. num.* 6. *De Election. Altaserr. in Decretal. Innocent. III. lib.* 1. *tit.* 6. *cap.* 19.

3. Rursùs eò minùs attentatam reddere valuit appellatio Eminentissimi D. Cardinalis Electionem, & illam suspendere, dùm instabat terminus eidem de Jure præfixus, in quo statu Electores, non obstante quacumque appellatione, valent omni Jure procedere ad Electionem; neque alitèr expectare tenentur revocationem appellationis, sed coram Confirmatore post Electionem appellans debet justificare, & legitimare suam appellationem prætensam. *Fermosin. in cap. Cùm inter* 16. *nu.* 1. *& cap. Cùm nobis* 19. *De Election. Passerin. de Election. cap.* 32. *sub num.* 6. *vers. est etiam considerandum*, qui individualitèr ait, Electores non teneri expectare declarationem Superiorum, quòd quis habeat vocem, & revocationem appellationis, seù oppositionis. *Rota coram Coccin. decis.* 1431. *num.* 17.

4. Præterea eò minùs valebat hujusmodi appellatio Eminentissimi Domini Cardinalis retardare Electionem, tanquam destituta requisito substantiali Juramenti, quod præstare adstrictus est ille, qui prætendit vel ex contemptu, vel ex alio capite Electionibus opponere, illasque per oppositiones, vel contrà substantiam, vel contrà formam impedire, quemadmodùm sancitum est in *cap. Ut circà* 4. *& cap. Is qui* 19. *De Elect. in* 6. ubi *Canonistæ* communitèr; signantèr

verò *in cit.cap.Ut circà. Geminian.ibid.num.3.Franc. num.9. cum aliis relatis à Barbos.num.*1. quibus addo *Sigismund.à Bonon.De Elect.dub.46.nu.*11.*Pirrus.de Subdit.par.1.cap.31.§.1.Castellin.de Election.cap.16.nu.2.14.& 15.Passerin.eod.tract.cap.32. num.54.* & hanc sententiam probavit *Rot.coram Coccin. decis.2088.num.40.& seqq.* repetit. *in Recent.decis.289.par.6.*

5. Neque refragatur *Text.in cap.Consideravimus* 10.*De Election.* in contrarium allegatus; Nam ut ibi *Gloss.verb.post appellationem* explicat, appellatio non reddit Electionem attentatam, neque ipso Jure nullam. benè *Innocent.* ibi sub *num.2.Abb.ibidem num.1.* qui ait: *nota, & tene menti, quòd Electio facta post appellationem extrajudicialem non est ipso Jure nulla*, idque ampliat etiamsi appellatio legitima fuerit. *Ancaran.num.1.Imol.num.3.* ubi hoc ait maximè procedere, quando appellatio respicit Injustitiam Electionis, ad quam reducitur contemptus, qui ab Innocentio parificatur cum appellatione, itaùt utrumque non reddat Electionem ipso Jure nullam, & per consequens attentatam, & in spretum, sed appellatio regulatur à natura Causæ in eadem expressa, sicuti contemptus à causa, quæ si frivola sit, seù postmodum appareat minùs subsistens, non refragatur validitati Electionis, & confirmationi, ex traditis per DD. præfatos, quibus addo *Bald.in cap.Constitutus* 47.*De Election.* firmantem, quòd qui petit cassari Electionem ob suam appellationem, debet probare causam sufficientem. *Innocen.in cap.Cùm nobis* 19.*nu.*1.*De Election.* & *Imol.in cap.Auditis nu.7.eod.titul.* ubi quòd appellatio etiam legitima non reddit attentatam Electionem, sed tanquàm extrajudicialis, est mera provocatio, quæ solùm devolvit cognitionem ad Superiorem.

6. Totum ergò momentum Causæ ad articulum jam agitatum reducitur, videlicet: An D.Cardinalis possit dici contemptus, & an coram Confirmatore Electio de ipsius contemptu valeat convinci, juxtà tradita per *Innoc. cap.Gratum* 2.*De Postulat.sub num.*2. ibi: *Sat est post Electionem constare. Barbat. nu.* 16. ibi: *Satis enim si posteà convinci possit*, cum aliis per *Barbos.ibid. n.3. Angel.de Colvas.in summa.verb.Electio num.3.Fermosin.in cap. Illa quotidiana* 31. *num.10.& 11.De Election.Lavor.eodem tractat.tit.4.cap.17. num.7.*

7. Hujusmodi contemptus ex non vocatione certè, ut dictum est, deduci nequit; Quando Eminentissimus D. Cardinalis jam sciebat, nedùm vacationem, sed diem indictæ Electionis, ut patet ex ejus Epistolis, & signantèr ex illa 30.Martii in impressis *pag.25.§.Mihi enim*. ibi: *Cùm modicum adhùc temporis supersit usque ad diem Electioni faciendæ præfixum*, & clariùs in declaratione Regis Christianissimi ab eodem missa pro armistitio, *pag.27.* ibi: *Non solamente fino alli venti d' Aprile, giorno assegnato all' Elettione*, & rursùs in Epistola diei 10.Aprilis, *pag.31.§.Cùm modicum tempus supersit usque ad diem à vobis Electioni pertractandæ præfixum*. Qua scientia stante non erat vocandus, sed debebat venire, si volebat, & non veniendo sibi imputet, ut ex *Abb. Bais.Castellin.Passerin.* & aliis, plenè fuit firmatum in aliis: & licèt *Abb.& Petr.de Bais.* loquantur etiam de eo, qui se absentavit, tamen in genere firmant, quòd scientes diem indictæ Electionis non sunt vocandi, ea ratione, *ex quo sciunt diem assignationis, certiorari non debent*, sunt verba *Petr. à Bais. in directtor.Election.cap.10.par.3.num.4.* & licèt *Compostellan.in cap.Cùm inter universas* 18. *De Election.* videatur contrarium firmare, eumque referant ibidem *Joan.Andr.Butr.* & alii exadverso allegati, tamen hujusmodi opinio communi-

ter

ter rejicitur, ut ipsemet *Abbas* ibi, *num.* 10. exadverso pariter citatus, expressè tradit in illis verbis: *Sed ego dubito de hoc ultimo; quia, ex quo sciunt vacationem Ecclesiæ, & diem assignatum ad electionem faciendam, non video, ad quem effectum fieri debeat vocatio.*

8. Minùs autem contemptus educi potest ex declaratione Foraneitatis; Hæc enim non impedivit, quin Eminentissimus Dom. Cardinalis potuisset venire, ni alia ei obstitissent, & instare ut pendente appellatione non ejiceretur à sua prætensa possessione, quo casu, si fuisset ejectus, forsan potuisset dare de cõtemptu; Cæterùm in hac declaratione non adest contemptus, non in modo, quia fuit plena respectu, non in re, quia hæc Foraneitas declarata fuit ad tenorem Statutorum, & consuetudinis, & sufficit pro excludendo contemptu, Capitulum usum fuisse jure suo, & justa, seù probabili, aut verisimili credulitate talem declarationem edidisse, prout etiam poterat facere in dubio, ut latiùs in *Restrictu* §. *potissimè*, & tradit *Passerin. de election. cap.* 14. *sub num.* 52. ubi ait, *quòd circà eum, qui sibi non constat certò Jus habere, minusque certò suffragari possessionem aliquam, Capitulum posse agere quod sibi videbitur, neque exindè resultare contemptum*, repetendo semper, quòd ad effectum annullandi Electionem, quæ ex se etiam aliàs cum contemptu valida est, requiritur contemptus formalis, injuriosus, ac vilipendens, & potens ad destruendum Ædificium jam licitè constructum, & perfectum.

9. Ad arguendum hunc contemptum ex dicta declaratione, controvertitur ipsa extractio, ejusque legalitas, & solemnitas ab aliquibus ex *DD.* in contrarium Scribentibus, aliis eam non impugnantibus, & quidem omne ratione, utpotè factam adamussim, juxtà mandatum Summi Pontificis ab Illustrissimo Nuncio, ejusque deputatis, quod satis ex se solum illam reddit legalem, & solemnem, ut tradunt *DD.* communiter *in cap. pervenit* 2. *de fidejussor.* ibique *Barbat. num.* 18. inquiens, *quòd in exemplatione facta ex mandato Papæ cum auctoritate Judicis, non requiritur alia solemnitas. Butr. num.* 10. firmans, *quòd etiam si fiat sine solemnitate, dummodò fiat de mandato Papæ authoritate Judicis exemplatio obtinere vim Instrumenti publici, & probat. Imola num.* 35. qui pariter ait: *si fiat exemplatio sine illa solemnitate dummodò fiat de mandato Papæ, & authoritate Judicis exemplatio obtinebit vim publici Instrumenti, & probabit. Rota coram Verall. decis.* 351. *num.* 4. *par.* 2. *Coccin. decis.* 1358. *num.* 20. *&* 23. *& in recent. decis.* 422. *num.* 3. *part.* 1.

10. Rursùs negatur Statutum esse original, & quod inauditum fuit, in dubium revocatur ipsamet integritas Illustrissimi Domini Nuncii, & identitas Scripturarum, & Plici ab eo transmissi tanquam alterati; Verùm hæc omnia unica responsione cadunt; Original enim Statuti anni 1560. quod observatur, non adest Leodii, quia Original est in Urbe in Regestis Pii IV. ubi apparet ab eodem confirmatum, & signatum, & de ejus observantia Capitulum, Secretarius, Extractores, & Nuncius testantur; & desuper adest evidens probatio ob ejus insertionem in Visitatione R. P. D. Sanfelicis, & ipsius Illustrissimi Nuncii relationem, ex quibus omnibus resultat veritas locorum extractorum, totaque littera Statuti, ad quam recurri potest in omnibus dubiis; Et quia adsunt tria exemplaria concordantia, nempè unum in Dataria, secundum missum à Nuncio, & tertium authenticum nuper etiam transmissum, de illius existentia, tenore, & veritate non sine evidenti calumnia dubitari nequit, dum concur-

currunt tria documenta publica, & authentica, & præcipuè illud in Dataria, quod est Original, & aliud in Visitatione Sanfelicis, quæ reddunt illius fidem indubitatam, & operantur, ut non sit ampliùs causa differenda cum petitione Compulsorialium, quæ semper denegantur, ubi in Curia adsunt ipsa Originalia, vel documenta publica ante litem extracta. *Rot. coram Seraphin. dec. 1236. num. 3. & decis. 1481. num. 1. Buratt. decis. 878. nu. 7. Coccin. decis. 2358. nu. 21. & in recent. decis. 125. num. 13. par. 6.*

11. Absque eo quod necesse fuerit extrahere aliquid ex prætensis Statutis anni 1563. seù 1641. nam ista non sunt Statuta perfecta, & observata, sed imperfecta, quæ remanserunt incompleta, & Statutum quod observatur est illud anni 1560. prout testatur totum Capitulum, Secretarius, & Illustrissimus Nuncius, quod extractum fuit, & cujus Original reperitur in Dataria, unde incassum pro assertis Statutis supradictis petuntur Compulsoriales, quæ pro imperfectis Scripturis, & irrelevantibus concedi non debent *Vestr. in prax. lib. 6. cap. 1. num. 12. in med. Scacc. de judic. lib. 2. cap. 11. num. 840. vers. debet enim. Rot. coram Duran. decis. 376. num. 3. Merlin. decis. 596. num. 1. Cels. dec. 299. n. 1. Priol. decis. 339. num. 1. in recent. decis. 189. num. pariter 1. par. 11. & decis. 485. num. 6. par. 14.*

12. Indebitè etiam sed æquè torquetur ejusdem Statuti intelligentia, & tenor nō solùm in interversione, & transpositione haud tolerabili *§. illius.* Item, qui in dicto transposito post sequentem *§. item quicumque*, sed in sensu ipso, cùm clarum sit pro Foraneo habendum esse Canonicum ex *d. cap. de secunda residentia, §. item quicumque eum*, qui in Festo Beati Ægidii ad secundam residentiam se non exhibuerit, ex latè jam firmatis juncta illius observantia, quæ nuper abundè fuit justificata, tum ex depositionibus Testium, tum ex casibus secutis, absque eo quod isti de paucitate redarguantur, quando hujusmodi exhibitio, seù repræsentatio est adeò facilis explenda per Procuratorem, vel Nuncium, ut nemo illam certè omittere valeat, imò mirabile est, quòd hujusmodi casus inventi fuerint.

13. Ad majorem comprobationem, quòd Foraneus non sit solùm ille, qui primam residentiam non fecerit, sed quilibet anno is, qui in Festo B. Ægidii non se exhibuerit, vel præsentaverit, hodiè supplicamus ponderari, quòd præfatum Statutum duos casus diversificat. Alterum, quo Canonicus in præcedenti anno resederit, & sic observans fuisset: & alterum quo non resedisset, & sic non observans, sed contumax. In eo, qui observavit, Statutum disponit, quòd debeat simpliciter comparere. ibi: *Quicumque facta prima residentia voluerit &c. debebit in Festo Sancti Ægidii, &c. se exhibere*, quod verbum nil aliud significat, quàm sui copiam facere, seseque ostendere. *l. 2. ff. ad exhibend. l. 3. §. hoc interdictum, ff. de Tabul. exhiben.* & in publicum producere, & sese videndi facultatem præbere, ut in *l. 3. §. ait Prætor, ff. de liber. hominum exhiben. l. plus 22. & l. final. ff. de verb. signif. Speculat. lib. 2. part. 2. de disput. & allegat. Advocat. §. 5. sub num. 22. vers. quia exhibere. Gregor. in Syntagm. Jur. par. 3. lib. 29. cap. 7. nu. 2. & 3.* Quapropter in isto casu nil aliud præfert, quam publicè comparere, & præbere sui ostentationem.

14. De hac verò comparitione, & simplici ostentatione non contentatur pro non observantibus, & contumacibus, qui anno præcedenti non resederunt, sed præcisè requirit præsentationem formalem cum oblatione residendi. ibi:

ibi: *Ut se præsentent*, & verbis expressis *offerant se se ad residentiam*; Et jure quidem meritò ità petendo veniam, & promittendo emendationem in futura residentia, veluti uberiùs constat ab exemplis relatis in *Summ. num.3.*

15. Posita hac distinctione, & discretiva inter non observantes, & observantes, totus §. *quicumque volet, &c.* tangit Canonicos primos, ideft non observantes, quibus etiam addit nullam Causam suffragari præter necessarias, quas enumerat, & de his non observantibus loquitur Statutum prosequendo in illis verbis juxtà verum ejusdem tenorem: *Item, qui in die Beati Ægidii se ad residentiam præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit*, quia loquendo per dictum verbum *præsentaverit*, à Statuto adhibitum pro Canonico contumace, & defectuoso, absque difficultate dispositio intelligitur de eodem, cui verbum dictum convenit, & quem aliàs suprà designavit in eodem sensu, & intellectu, maximè dum etiam ex subsequentibus idem sensus habetur, & sic uti in medio posita dicta verba ab antecedenti, & subsequenti eotum sensu, magis hanc intelligentiam probatur, ex traditis per *Rotam* coram *Pamphil.decis.728.num.12.Bich.dec.19.num.12.*

16. Postquam ergò Statutum hanc distinctionem litteralitèr adhibuit, observantium videlicèt, quibus onus simplicitèr comparendi injunxit, & non observantium, qui sunt adstricti formalitèr se se præsentare, & verbis expressis offerre ad residentiam, seu pœnitentiam, reassumit disponere de utraque specie, dicendo: *Item quicumque in Festo Beati Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit*, isti sunt observantes, *aut præsentaverit*, isti contumaces, *resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unam diem continuè, vel discontinuè, alioqui pro Foraneo habeatur*, & ultrà foraneitatem aggravat. ibi: *Nec ullos omninò fructus faciat eo anno*. Ex quibus patet à Statuto disponi, quòd Canonici compareant in Festo S.Ægidii, & postquam comparuerint resideant, ità quòd illa, quæ intermediant à verbo *exhibere*, usque ad verba *quicumque*, omnia stent de per se, veluti intra Parenthesim sensum in alienis præferentem; Et verus sensus est à primo ad ultimum, quòd Foraneus habendus est ille, qui in dicto Capitulo ex observantibus *se non exhibuit*, & ex non observantibus, & contumacibus *se non præsentasset, vel si se præsentavit, non resedit*, quemadmodum Capitulum ipsum his verbis respondit Eminentissimo Dom.Bullionio.*Summ.antiquiori num.12.*

17. Valdè extranea est intelligentia illa, conficta iis verbis: *Alioquin pro Foraneo habeatur*, quòd scilicet præferant foraneitatem impropriam, ad instar similitudinariam non identificam, verificabilem in sola privatione fructuum; Quandoquidem hæc repugnat dispositioni juris ipsius Statuti: De jure siquidem hujusmodi verba *Pro foraneo habeatur*, in Legibus, & Statutis, quorum jus est, & potestas qualitatem inducere, verè disponunt, & illam inducunt, & talem esse decernunt, ut evidentèr probat *Justinian.in l.2.§.quòd si Actor,versic. sin autem reus,C.de Juram.propt.calumn.dand.* ibi: *Sin autem Reus hoc Sacramentum subire recusaverit in iis Capitulis, quæ narratione comprehensa sunt, pro confesso habeatur*, quæ verba disponunt reum verè confessum, dum subdit: *Et liceat Judici sententiam proferre, quemadmodum ei, & ipsa rei qualitas suggesserit*, idque repetiit *Innocentius III.in cap.final.§.pœna eod.tit.* ibi: *Pœna verò recusantis hoc Juramentum cùm præstandum fuerit est, ut Actor ab instantia cadat actione, reus autem haberi debeat pro confesso*, & tradunt *Jo: Andr. in cap.*

2. *de*

2.*de Confess.in* 6. ibique *Ancharan. num.*3. *& Geminian.* qui prædictam reddunt rationem, quòd in Statutis, & Legibus, quorum est disponere verba præfata, qualitatem veram, & identificam inducunt, & significant talem esse, quibus addo *Ancharan.quæst.*39.*num.*6.*part.*1.*Cyriac.controverſ.*21.*num.*55.& faciunt ad idem *text.in cap.ex parte* 9.*de Sponſal.*ibi: *Juravit se illum pro marito habiturum,in cap.tanta* 6. *qui fil.ſint legitim.*ibi: *Post contractum matrimonii legitimi habeantur,in cap.ex parte* 10.*de conceſs.prabend.*ibi: *Prædictos Clericos pro Canonicis faciatis haberi, cum concordantibus.*

18. Repugnat itidem hæc similitudinaria interpretatio dispositioni Statuti; Statutum quippè foraneitatem inducit, & postea ultrà eam augumentativè aggravat, & decernit privationem fructuum, ibi: *Alioquin pro Foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus suos faciat eo anno*, quæ verba *nec ullos omninò fructus* sunt de se disjunctiva, & licèt continuativè adjecta legantur in sequelam, tamen aliud disponunt, & inducunt qualitatem præcedenti diversam. ita ex *Bartol.in l.final.§.cui dulcia, ff. de vin.oleo,tritic. legat.* reprobante *Dynum* tradit *Ruin. conſ.* 119. *num.*2. *tom.*4. subdens hanc dictionem *nec* esse ampliativam, & augumentativam alterius diversæ rei, ac si dictum fuisset *nec etiam fructus ullos percipere. Pariſ.conſ.*36. *num.*3. *vol.*3. *Menoch.conſ.*542. *num.*1.*lib.*2.

19. Et omissis aliis, quibus satis responsum est, mirabilis apparet alia interpretatio, ut scilicet Foraneitas contrahatur ab eo, qui non se præsentavit, itaut major sit favor contumacis, quàm observantis; ideò quamvis agatur de Statutis hoc ita evidens absurdum operatur, quòd verus sensus dictorum verborum *alioquin pro foraneo habeatur*, ex vi hujus dictionis casus negativos includentis, inducat foraneitatem tam in casu non exhibitionis, quàm exhibitionis sine residentia, ut latè probatum est.

20. Verùm declaratio Capituli super hac foraneitate Eminentissimi Domini Cardinalis, quæ adeò fantasticis transpositionidus, argumentis, & interpretationibus Statuti contra litteram, & observantiam impugnatur, non est in præsenti criticanda, examinandaque rigorosè, & judaicè, sed tantùm benignè delibanda, ad effectum dumtaxat videndi an ex ea resultet ille contemptus, qui in suo esse formali, injurioso, & vilipendente requiritur ad effectum ex eo annullandi, & irritandi Electionem aliàs validam, tùm ex potestate eligentium, tùm ex forma substantiali observata, & ad effectum destruendi ædificium licitè fabricatum, pro quo effectu evitando, & excludendo, satis est, quòd Capitulum in ea Jure suo usum fuerit, neque dolosè, aut sine justa, vel probabili causa ad talem declarationem devenerit, & in substantia, ex *D.Bernardo non spreverit, ut sperneret, neque detraxerit, ut detraheret*; nam, ut firmavi, ad evitandum contemptum satis est credulitas rationabilis, & causa etiam minus justa.

21. Alii ex DD. exadverso scribentibus benè agnoscentes veritatem, admittunt, neque controvertunt hanc indubiam conclusionem; sed alii eam oppugnant uti hactenus Juris Canonici studiosis incognitam, contemptum restringentem ad solam non vocationem: Ut verò pleniùs probetur, Sacr.Canones requirere hunc contemptum, malitiosum, & dolosum, verè aspernantem, & delictum secum ferentem, supplico ponderari, quòd Summi Pontifices non loquuntur, neque firmant simpliciter, quòd Electio non vocatis absentibus,

iisque

iisque non admissis sit irritanda,prout de facili loqui potuissent, si non vocatio simplex, simplexque non admissio contemptum,de quo agitur, operaretur, sed semper aggravant non vocationem, & admissionem cum qualitate, & expressione contemptus,ut in *cap.quòd sicut* 28.ibi: *Non vocatis, sed contemptis, in cap.venerabiles* 34. ibi: *Absentibus aliis, & contemptis, in cap. bonæ memoriæ* 36. ibi: *Inventus est N. fuisse contemptus, cum cæteris De Election. cap. ex eo* 32.*eod.tit.in* 6.ibi: *De contemptu conqueri.Cap.cùm Ecclesia Sutrina* 3.ibi:*Eis renitentibus,& exclusis De Caus.possess.& propriet.*Et ultrà hanc expressionem contemptus per verbum,*præsumpserint*,procedunt,ut in dicto *cap.cùm Ecclesia Sutrina* 3.*de Caus.possess.& propriet.*ibi: *Querelam, &c. quòd vos eis renitentibus, & exclusis ad electionem procedere præsumpsistis*, & in dicto *cap. venerabilem* 34.*De Election.* ibi: *Fautores Ducis absentibus aliis, & contemptis ipsum eligere præsumpserunt.* Hæc autem verba *contemnere*, & *præsumere* in Sacr.Canonibus significant, & denotant verum contemptum aspernativum, & vilipendentem, atque actum malitiosum dolo, malaque fide, & eum temeritate, ac delicto gestum, ut de verbo *Contemnere*, sunt plures *Textus*, præcipuè in *cap.quorumdam* 23.*De Election.* ibi: *Contemptis honoribus, abjectis divitiis, spretisque deliciis.Cap.cùm parati* 19. *De appellation.*ibi: *Cùm ad ejus vocationem contempsisses accedere, in personam tuam excommunicationis sententiam promulgavit*, cum quo concordat *cap. eos qui* 22. *De sentent. excommun.in* 6. *cap.cupientes* 16.*De Election. cap. de Constantinopolitano, distin.*22. *cap.Metropolitanus* 7.*qu.*7. ibique *Gloss.cap.quicumque distin.*81.

22. Et de verbo *præsumere* est *Textus in cap.si Religiosus* 27.*De Election.* ibi: *Si Religiosus Electioni sui Superioris,non petita licentia,& obtenta, præsumpserit consentire, consensus sic præstitus non teneat, & in pœnam præsumptionis illius, electio ipso facto juribus vacuetur omninò. Cap.scriptum* 40. *De Election.* ibi: *Nisi forsan omnes, aut major pars postulantium præsumptione damnabili postulaverint scientèr indignum. cap.*2.*de Judic.* ibi: *Laici Ecclesiastica tractare non præsumant*, ibique *Dec.num.*6. prædictisque concordant *cap. cùm Laici De Jurepatronat.cap.primo* 9.*qu.*2.*cap.precariæ* 10.*quæst.*2.*cap. sanè De Privileg.*cum aliis per *Anguian.de legib.lib.*2.*controv.*28.*num.*13,ubi quòd hoc verbum semper sonat in delictum, & in malam partem; Undè si tàm *contemnere*, quàm *præsumere*, denotant malam partem,malitiam, dolum, & delictum ex se, quantò magis id importare dicendum est in casu isto, ubi Canones hæc verba copulant, & proindè eorum est major efficacia. *l.Balista, ff. ad Trebell.* cum aliis vulgaribus.

23. Quòdque verè in hoc contemptu sequitur injuria, spretus, dolus, malitia, & delictum, non est dubitandum, ut ultrà citatos in præteritis benè probat ipsemet *Compostellanus* exadverso allegatus in *cap. quia propter columa.* 14.*circa finem, vers.credimus tamen De Election.*ibi: *Credimus tamen, quòd si ex condicto Capituli,vel partis majoris sit factum,nè vices præsentiam recipiantur, quòd ob hoc absens possit dici contemptus,& potest peti Electionem cassari, ne possit de malitia sua gaudere,præcipuè cùm in Electionibus omnis fraus, & dolus abesse debeat. Hostien.in cap.Ecclesia vestra* 57. *sub num.*3. *De Elect.*pro contemptu considerat omissionem vocationis ex malitia. ibi:*Non ne est ex malitia Capituli, si ità non citat.Innocent.in cap.quòd sicut* 28.*versic.dolus eod.tit.* ubi, quòd dolum, & delictum continet contemptus, & *cap. quia propter un.*7.

vult, quòd vocatio non omittatur ex malitia. ibi: *Si electio ità fieret, esset malitia, quæ in electionibus est vitanda. Abb.in cap. bonæ memoriæ 36.sub num.9.* ibi: *Eligentes aliquo contempto delinquunt contra proximum eod. tit. de Elect. Butr.in d.cap.Ecclesia vestra 57.sub num.17. in medio eod.tit.*ibi: *Appareat malitia sua*, æquiparans malitiam Capituli in non citando, malitiæ Canonici in latitando ne citetur. *Ancharan.in cit.cap.bonæ memoriæ 36.sub num.3.* ibi: *Delinquerunt in non vocando, & eligendo, non vocato absente. Baif. in director. Elect.part.3.cap.7.nu.3.* ibi: *Contemptus eo spreto*, & pleniùs *Cosmus Guymier. ad Pragmat.Sanction.tit.de Elect.pag.32. §. idem Juramentum*,pro contemptu considerans dolum, malitiam, & delictum, & clarè convincitur ex eo,quòd annullatio Electionis præcisè à Sac.Canonibus sancita est in pœnam contemptus, qui per consequens delictum redoleat.idem *Abb. in citat. cap. bonæ memoriæ 36.sub d. num.9. vers.satis ergo est.* ibi: *Ratione contemptus in pœnam retractatur electio, & ista pœna est in jure statuta:* imò aliqui Canonici ejecti etiam tenent adesse pœnam privationis pro ea vice protestatis eligendi, ut patet ex *gloss.in d.cap.bonæ memoriæ 36.* & quòd sit vera pœna probat *Bellamer. num.4.* addens posse disputari, an incurratur alia, quòd Capitulum privetur jure eligendi, idemque repetit in *cap.Ecclesia vestra num.15. & 16.* Ex quibus omnibus constat contemptum debere esse formalem cum spretu injurioso, & vilipendente,redolente malitiam,& delictum, itaut in pœnam sit retractanda, quæ omnia certè evitantur de jure, ubi adest, & concurrit nedum causa legitima, sed etiam rationabilis, licèt minùs justa, excludens animum, temeritatem, & malitiam contemnendi, & aspernandi, & dolum, ac delictum, ut latiùs firmatum est in præteritis, & tradit *Barbos.de jur.Eccles.lib.1.cap.19. num.88. Bordon.var.resolut.tit.de Election.resol.61.nu.6.Passerin.de Election.cap.14.nu.48. Card.de Lugo respons.moral.lib.4.dub.24.num.2.& 3. Rot.coram Ninot.dec.87. num.8.*ubi, quòd vindicari potest contemptus, vel ex probabili ignorantia,vel justis aliis de causis.

24. Parum obstantibus iis, quæ in contrarium afferuntur; nam omnes dicunt in contemptu saltem injuriam considerari, & sic semper contemptum debere esse injuriosum, & vilipendentem cum spretu, certa scientia, & temeritate, aliàs Sacri Canones de simplici non vocatione loquuti fuissent, non per verba contemptus, & præsumptionis; adeòque non vocatio, seù non admissio, habens causam saltèm probabilem, contemptum excludit, & non vocationem vindicat ab injuria: & si injuria reduceretur ad simplicem actum contra jus, Sacri Canones, & DD. ità locuti non fuissent dedolo, malitia, & delicto:Imò contra jus,seu Justitiam non agit, qui juris proprii experimentum facere vult, etiam contra jus alterius, dummodò sine spretu, & temeritate agatur, & hoc est, quod ad propositum tradit *Passerin.citat.cap.14.num.48.*quòd Capitulum utens jure suo, & non vocans, seu excludens modo sibi debito, & legali,quem alias non tenetur admittere, nullam ei facere injuriam, neque in illum esse injustum, itaut non habeat, undè agat de contemptu, & sub *num.52.* id extendit, ut dictum est, quòd circa eum, qui sibi non constat certo jus habere, minusque certo suffragari possessionem aliquam, Capitulum agere posse quod sibi videbitur. Et potissimè, quando, ut hic,non tractatur de facto injurioso ejectionis Electoris præsentis, vel illius Procuratoris, sed de simplici non vocatione; nam pro hac quælibet causa à contemptu excusat, ex traditis per eumdem

dem *Passerin.de Election.cap.*11.*sub num.*73. addens, quòd præsens habet majus jus ne ejiciatur, quàm absens ut vocetur.

25. Non adversatur, sed potiùs retorquetur distinctio, quòd alind sit agere de nullitate actus, aliud de pœna, in tantùm quòd pro pœna requiratur formalis contemptus, non autem pro nullitate, qualis hìc prætenditur; Etenim procederet distinctio, si Electio esset nulla ipso jure ex contemptu, sed cùm eo non attento sit valida, solùmque ex eo irritanda, & cassanda, jam agitur de pœna irritationis, & cassationis faciendæ, prout verè agi de pœna tradunt DD. superiùs allegati, adeòque in sensu etiam hujus distinctionis, sicuti quælibet causa excusat à pœna. *Gloss.in L.plagii C.ad L.Flav.de Plag.* ità quælibet causa contemptum excludit, & pro eo malitiam, dolum, ac temeritatem, juxtà prædicta, ac tradita per *Menoch.de recuperan.remed.*5.*num.*48.

26. Admittendo tandem hanc conclusionem conantur Domini exadverso Scribentes probare contemptum, dolum, ac fraudem Capituli in declaratione Foraneitatis. Primò, quòd studiosè, & dolosè Capitulum, aut potiùs illi, qui eum violentèr ad agendum compellebant, occultaverint decretum latum die 27. Februarii, & negaverint congressum Eminentissimo Domino Cardinali. Secundò, quòd fuerit privatus in dedecus Dignitatis Cardinalitiæ. Et tertiò, quòd Capitulum, non obstante appellatione, declaraverit se velle ad ulteriora procedere. Duo ultima satis ex prædictis, & aliis fuerunt rejecta; primum autem illicò removetur, dum Capitulum usque à principio notificavit Eminentissimo Domino Cardinali illum esse Foraneum vigore Statuti, neque eidem notificavit declarationem, quia ex ejus Epistolis, & Responsivis, illum super eadem foraneitate audivit, & misit copias Capitulorum Statuti de ista foraneitate loquentium ad effectum præcisum, ut deduceret sua jura, ad quorum recognitionem Capitulum se exhibuit paratum usque ad finem; undè nullus dolus, nullaque fraus desuper argui potest, & multò magis hæc remanent exclusa, dum de dolo non redarguitur Capitulum, sed illi, qui eum violenter ad agendū compellebant, quæ compulsio cùm sit prorsus falsa, dum non solùm nulla datur probatio, prout necessarium foret, quando in Judiciis oportet probare, & non sufficit dicere. *Gloss.verb.dicatur in l.*1. *in princip.ff.si quadrup. Pauper. fuiss.dicat.Barbos.axiomat.*191. *num.* 1. Verùm in contrarium urgent tot Capituli declarationes se in plena libertate, & à nemine compulsum, aut alicui violentiæ subjectum, cùm omnes militiæ essent ad defensionem Capituli, & Ecclesiæ contrà Gallos invasores, à quibus solùm dicitur vim passum Capitulum, dum eorum Regi subjectum non erat, & ab ejus Copiis invadentibus defendebatur.

27. Quærit unus ex DD. exadverso Scribentibus asserere, quòd Electio ob contemptum sit necessariò cassanda, præsertìm à Judice; Verùm hæc conclusio non aliter intelligi posset, quàm si adesset formalis contemptus, spretum, & dolum redolens, & in inferioribus, & minoribus Electionibus, ubi confirmatores sunt puri Judices; sed in his majoribus Electionibus Cathedralium, in quibus confirmatio pertinet ad Summum Pontificem, asserere, quòd necessariò cassanda sit Electio ex contemptu, est dare legem Papæ, qui Electionem etiam cum contemptu cassare non tenetur; sed valet omni Jure, imò, & ut plurimum solet, ubi persona est digna semper confirmare, cùm Electio etiam cum formali contemptu sit valida ex possessione eligentium, & forma substan-

tiali, & solemnitas illa vocandi absentem valdè frivola, & non attendibilis. *Innocent.in cap.quòd sicut num.*23. ibique *Anan.num.*7. *Bellamer. num.*50. *Imol. num.*12.*Bald.num.*5.*de Election.Lavor.eod.tit.cap.*21.*num.*23. *Passerin.de Election.cap.*33.*num.*168.

28. Eodem Jure, quo potest confirmari electio facta de inhabili, continens majus vitium, quàm ex unius contemptu. *Abb. in cap. quia diligentia num.*5. *De Election.Lavor.eod.tit.cap.*25. *num.*72. seù etiam confirmari alia, in qua adsint vota per vim, & metum. *Innocent.in d.cap.quòd sicut* 28.*num.*10.*de Elect. Samuel eod.tract.disputat.*2.*controv.*5.*num.*13.*& controv.*7.*num.*2. *Passerin.de Election.cap.*14.*num.*18.*&* 19.

29. Ea ratio est omnium, quia dum actus est validus, & fundatus in potestate eligentium, & forma, confirmator habet motivum sufficiens ad concedendam suam confirmationem Electionis, quæ ex potestate eligentium, & forma, habet esse validum, & perfectum, non attento defectu illius parvæ solemnitatis vocandi absentem, prout advertit *Bertacchin. de Episcop. part.*2.*lib.*3. *par.*4.*de effect.confirmat.quæst.*27.*num.*20. *inter tractat. magn. penult. edition. tom.*2.*pag.*156.*à t.* Maximè ad evitandos circuitus, & diuturnam Ecclesiæ viduitatem, cùm semper electus, formalitate hac non observata, ex vi prioris consensus esset ab eligentibus denuò eligendus, & ad Electores compellendi, juxtà rescriptum Gregor.IX. *in cap.publicato* 63. *de Election.* ubi Doctores *Zabarell.in Clement.*1.*in princip.de Jurepatronat.in* 4.*notabil. Bertacchin. in suo Repertor. verb. electus sub num.* 50. ubi refert Innocentium IV. ità in publico Concistorio substinuisse.

30. Hæc autem sunt extranea à præsenti causa, in qua necessaria est confirmatio ex validitate Electionis in sui radice, quam irritare non valet assertus contemptus, dum non adest; quia Eminentissimus Dominus Cardinalis contemptus non fuit, neque in modo, neque re ipsa in declaratione, & multò minus in possessione; quia, ut aliàs dixi, possessio est qualificata à qualitate Residentiæ in Festo Sancti Ægidii, & sub ea qualitate Eminentissimus Dominus Cardinalis admissus fuit ad electionem in vacatione penultima; undè cessante qualitate residentiæ, cessat possessio, quæ tunc posset dici attendibilis ad hunc effectum, quando fuisset in possessione sine dicta qualitate Residentiæ; cùm autem ejus possessio sit cum hac qualitate, cessante qualitate, cessat possessio. *Posth.de manut.observat.*33.*num.*25.*&* 28. *Camera* apud eum *decis.*546. *n.*15. ubi quòd diversa est possessio cum qualitate ab alia sine qualitate, neque illa suffragatur, & in terminis Electionum *Passerin.de Election.cap.*14. *n.*38.*&* 39. ubi quòd cessante qualitate cessat possessio; Igitur dum Capitulo, neque certò constabat de jure Dom. Cardinalis, neque certò de possessione, potuit sine ulla nota contemptus ad electionem, undique validissimam, procedere, non vocato Domino Cardinali, ex laudata Theorica tradita per *Passerin.de Election.cit.cap.* 14.*num.*52.

31. Accedit quòd tunc forsan posset disputari an suffragaretur possessio ex ultimo statu, quando ageretur de substinendo voto dato; sed cùm hodiè agatur de annullanda Electione, prout petit contemptus, hoc casu cùm dicatur deductum possessorium, & petitorium, defectus boni Juris in petitorio excludit hanc annullationem, & non valet retardare confirmationem, ex traditis per *DD.in cap.cùm Ecclesia Sutrina* 3.*De caus.possess.& proprietat.*& signanter

Abbas

Abbas ibidem nu.1.verſ. unde non confirmat. Hoſtien.nu.2. & 3. Imol.ſub nu.5. Ancharan.nu.23. addens *num.24.* quòd contra petentem confirmationem non poteſt opponi exceptio ſpoliationis.latè *Jo:Andr.*& alii: Prout videmus in præſentato, cui non impeditur inſtitutio, & contemptus præſentantis, ſi antè eam conſtet de non jure ipſius non attenta poſſeſſione. *Doctores in cap. Conſtitutionibus De Jurepatronat.Dec.conſ.127.nu.1.Rot.diverſ.deciſ.167.num.10.part.2. & in recentior.deciſ.374.nu.4.par.1.& deciſ.423.num.13.par.14.*coram *Priol. deciſ.113.num.34. & 35.* atque optimè *Coccin.annot.304. num.5.* Et id abſque difficultate procedit, quando, prout hic, jus ipſum reſiſtit poſſeſſioni, quia tunc nec minùs acquiritur poſſeſſio. *Covarr.practicar.cap.17.num.5.quæſt.11.verſ.4. Menoch.de retinend.poſſeſſ.remed.ultim.num.24.Coccin. d.annot.304. num.5.*

32. Subſiſtit pariter aliud fundamentum, quòd Eminentiſs. D. Cardinalis vocari non potuerit abſque periculo Eccleſiæ, & Capitularium, ad quem effectum quilibet timor ſufficit ex jam firmatis, quibus addo *Gloſſ.in cap.bonæ memoriæ 22.verb.metuebant De Electione.*ibique *Abb.num.1.Innocent. num.1.* ubi reddit rationem, quia nemo debet ſe periculo exponere, ibique *Hoſtien.num.8. Calderin.conſ.17.de præbend. Petr.de Baiſ.in director. Election. cap.12. part.3. ſub num.4. Barboſ.de Canonic. cap.24.num.39.*

33. Repetitur exadversò, quòd de hujuſmodi periculo non ſit hodiè habenda ratio:tum quia Capitulum ex ſola foraneitate decretum excluſionis edidit, in illis verbis: *Pro Foraneo habendum eſſe, adeòque, juxtà Statuta, in Electionibus ſuffragium dare non poſſe*; undè ex alia cauſa Decretum non poſſit juſtificari: & cùm actus humani nunquam operari valeant ultrà intentionem, & cognitionem agentis, ſi Judex ſe reſtrinxit ad aliquod motivum, ad aliud extendi Judicium non poſſit: Tum etiam quia hoc periculum ſit inſubſiſtens, & ex epiſtolis reſponſivis Capituli excluſum, in quibus nulla ei de hoc timore ſit ſignificatio.

34. Quo enim ad primum, palàm eſt, Capitulum à principio hæc omnia conſideraſſe, ut patet ex Voto Lovanienſi, aliiſque ſcripturis deſuper editis, ut in *Reſtricta*, & colligitur ex ſuis Epiſtolis, & ex ſecunda reſponſiva diei 27. Aprilis, in qua non ſolùm rejecit inſtantiam de Salvo-conductu, & de receſſu Copiarum, niſi eſſet mutuus, ſed ſpecialitèr ſignificavit, convocationem Eminentiſſimi Dom. Cardinalis ſuas pati difficultates: & in ultimis litteris apertè inſinuat ante electionem alias etiam rationes pro ejus excluſione habere. ibi: *Propter etiam alias rationes uberiùs poſtmodum deducendas*, ex quibus conſtat, Capitulum omnia conſideraſſe, & foraneitatem principaliter oppoſuiſſe; quia credidit ei Dom. Cardinalem acquieturum, abſque eo quòd neceſſaria forent alia exprimi, quæ tamen Capitulum recognovit ante electionem, & coactum fuit etiam exprimere in dictis ſcripturis impreſſis. Aſt quia hodiè agitur de confirmatione, etiamſi decretum appareret latum ex falſa cauſa, dum tamen adeſt vera, & realis, Confirmator non debet curare de cauſa, ſed tenetur ſententiam attendere, quæ licèt in cauſa expreſſa poſſet deficere, tamen non deficit in Juſtitia, dum agitur ad eumdem finem, ad quem conducit, & implicitè continetur cauſa non expoſita, & ſtrictè etiam in Judicio teneretur confirmare, quia juſta de jure eſt: & lex, quæ omnia ſcit, eidem ſententiæ favet. *Franc. in cap. cùm in Eccleſia 38.num.7.De appellat.Marant.in Specul.par.6. art.2. in princ. verb.& quandoque appellatur num.163.limit.2.ful.482.Scacc.de ſentent.qu.32. ſub n.44.& de appellat.qu.11.n.22.*

35. Præ-

35. Præterea hæc tangunt Electores, sed non Electum, qui cùm jus acquisiverit ex electione, potest ejus justitiam, & validitatem tueri omni jure sibi competente, ut diximus, & latè in *Restrictu* firmavimus, cui motivo nihil ex adverso in tot, tantisque scripturis respondetur.

36. Quo verò ad secundum, quòd in litteris Capitulum nil de Eminentissimo D. Cardinali suspicatum appareat, haud asseri valet, dum petiendo Passa-portum, instantiæ non annuit: petiit Cardinalis admitti suum à latere Missum, & illum Capitulum rejecit: exquisivit ad se mitti Dignitates, & Capitulum denegavit: ulteriùs institit transferri electionem ad locum tertium, seù ad Oppidum Huyense, & paritèr Capitulum hoc denegavit: in omnibus epistolis se obtulit à violentiis vindicaturum Ecclesiam, & Capitulares: in omnibus opem suam, & Copias obtulit, & Capitulum intrepidè semper respondit sibi nullam violentiam fuisse illatam, & Capitulares omni libertate gaudere, & electionem esse undique liberam absque ulla impressionis, & violentiæ umbra: quæ omnia satis superquè ostendunt factis tot reiteratis, qualem haberet Capitulum de præsentia D.Cardinalis, ejusque potentia, & oblatis conditionibus sensum, & apprehensionem, quæ prævalent verbis aulicis, in Epistolis exprimi solitis, nec solitis attendi. *cap.cùm venissent*, ubi *Zabarell.* & *Imol.de Consil.* idem *Zabarell.in Clement.exivi, §. Nos igitur De verbor. significat. Rota coram Coccin.decis.*239. *num.*7. Legantur ulteriùs protestationes Eminentiss. D.Cardinalis: istæ non se fundant principalitèr in exclusione foraneitatis, sed in impressione, & violentiis, de quibus conqueritur, & quas Capitulo incussas objicit, & sic majus objectum Dom. Cardinalis sunt violentiæ insubsistentes, benè agnoscens foraneitatem, quas dum se obtulit Eminentiss. Dom. Cardinalis vindicaturum in his oblationibus, nedum implicitè, sed explicitè habetur periculum Ecclesiæ, & apertum fundamentum pro rejectione suis defensoribus, & armis deficeret.

37. Præventivè in *Restrictu* latè responsum fuit ad iterum recantatum objectum, quòd esset monendus Eminentiss. Dom. Cardinalis, ut Procuratorem mitteret; hæc enim monitio verè est de jure incognita, nam in formula vocationis, relata à *Mandagot.de Election.part.*2. *cap.*59. *formul.*4. & à *Castellin. eod.tractat.cap.*8. *num.*16. nemo moneri debet, quòd mittat Procuratorem: & dum non est vocandus, multò minùs est monendus, ut constituat Procuratorem, ex latè firmatis; Maximè quia jus constituendi Procuratorem pendet à jure vocationis, itaut qui non habet jus quoad vocationem, non habet jus quoad constitutionem Procuratoris, ex traditis per *Barbos.in cap.quia propter.* 42.*§.illud num.*32.*De Election.& de jur.Ecclesiast.lib.*1.*cap.*19.*num.*108. *Mandagot.par.*1.*cap.*10.*ubi Boer. Passerin. eod.tractat.cap.*10.*num.*37. Contrarium non solùm non firmant Doctores exadverso relati, verùm potiùs favent, nam *Innocent.in cap.quòd sicut*, benè perpensus, & intellectus, duos casus distinguit. Primum, quando quis non potest vocari sine periculo, quod ex communi sententia refertur ad Ecclesiam. Secundum, quando non potest quis venire sine periculo proprio: hoc secundo casu ait, esse vocandum, quia potest constituere, seù mittere Procuratorem; sed in primo dicit non esse vocandum, & per consequens neque habere jus mittendi Procuratorem.

38. Idem probant *Bald.in cap.quia propter, & Mandagot.par.*1.*verb.commodè*, qui loquuntur de impedimento personali, non verò de periculo Ecclesiæ,

fiæ, ut in ſpecie ſunt verba relata *Mandagot.*ibi: *Licèt Canonici commodè, & ſine periculo perſonarum, fortè per infirmitates, vel inimicitias, ſunt tamen vocandi*, & idem probat *Cucch. & Archidiacon.* diverſum autem eſt, quòd quis intereſſe poſſit, non autem venire propter ſuum periculum perſonale, & non poſſet intereſſe, neque venire ob periculum Eccleſiæ, & Electorum. Primo caſu habet jus, ut vocetur, & ſic mittere, ſeù conſtituere valet Procuratorem. Secundo, ſicuti non habet jus, ut vocetur, ità neque jus habet, ut Procuratorem mittat, & hæc diſtinctio vera, evidens, & ab omnibus admiſſa.

39. Præterea Eminentiſſimus D.Cardinalis neque habebat perſonam, quæ ſuum Mandatum acceptaſſet; datur quidem epiſtola ſcripta D.Clerex, ſed debebat dari reſponſio; unde ſi D. Clerex non reſpondit, multò minùs dicendum eſt fuiſſe acceptaturum hocce Mandatum, prout etiam patet de alio Mandato Cardinalis de Furſtembergh, quod non fuit acceptatum, dùm nimis evidens erat exemplum quatuor illorum Canonicorum, qui de facto in Carcerem obtruſi fuerunt, ubi alter ex Archidiaconis vitam cum morte commutavit.

40. Nulla contrarietas adeſt in eo, quòd Eminentiſs.D.Cardinalis Bullionius fuerit declaratus Foraneus, ex quo non comparuerit in feſto S. Ægidii per ſe, vel per Procuratorem, & quòd afferatur non fuiſſe vocandum, quia non poterat venire abſque Eccleſiæ periculo; Nàm cùm ipſemet fateatur, occaſione Bellorum non potuiſſe venire, ac deſtitiſſe conſtituere Procuratorem, idque ſucceſſerit ex ejus culpa, quia adhæret Hoſtibus: benè Capitulum eum declaravit Foraneum, cùm aliàs propria culpa ipſum excuſare non debuerit, ex vulgatis,& ſic benè Capitulum pronunciavit Foraneum eumdem Eminentiſs. D. Card. eò quia nec venit, nec venire potuit propria culpa, imò neque conſtituere Procuratorem, & non vocavit ex eadem cauſa, quæ unica eſt, & utrumque caſum legitimare optimo jure valet.

41. Denique nil relevans exadverſo deducitur contra motivum, quòd Eminentiſs. D.Cardinalis cùm vacaverit Canonicatus, & non ampliùs ſit Canonicus, quemadmodum non poteſt intereſſe, neque habet Jus in futura Electione, ita non poteſt ampliùs agere de contemptu, quod eſt indubitatum, quia tota ratio annullandi Electionem ex contemptu provenit ab hoc Jure contemptus, ut novæ Electioni accedat, & interveniat. probat *Lavor.var.lucubrat.tit. De Elect.4.cap.11.num.125.in finalibus verbis*, & benè probat *Facchin. conſ. 55.num.34.& ſeq.* ubi præciſè firmat, Electionem eſſe confirmandam, quando contemptus non habet Jus intereſſendi futuræ Electioni, idemque confirmat, & *Pariſ. conſ.97. à num.16.lib.4.*

42. Idque ingenuè fatetur Senior ex DD. exadverſo ſcribentibus in fine ſuæ Scripturæ, aſſerere contendens, quòd Confirmator poteſt confirmare, quando Electio ad ipſum devoluta fuiſſet, non autem quando contemptus habet jus interveniendi, afferendo hanc rationem diſparitatis. ibi: *Quia in primo caſu Superior facit gratiam de ſuo abſque alterius injuria, in ſecundo autem faceret de alieno, nàm præjudicaret contempto, qui aliàs ad novam Electionem vocandus eſſet, & confirmaret Electionem injurioſam, & injuſtam, quoad contemptum, ut diſtinguendo firmat Hoſtienſ.in cap. Bonæ memoriæ 36. num.5. & ibi Jo.Andr.col.1.verſ.poſſet etiam dici De Elect. & quòd caſſata Electione ob contemptum, debeat iterum fieri, convocato etiam dicto contempto, poſt plures Lavor.variar.Elucubrat.tit.4.cap.17.num.18.* Et licèt conetur reſpondere *Pariſio,*

risio, & *Fachineo*, tamen nil solidi deducit, imò in substantia admittit, quòd quando quis notoriè non potest intervenire, nequit agere de contemptu, & de annullatione.

43. Ex his igitur constat, quàm sint frivolæ exceptiones objectæ, & quàm à casu ipso incongruæ, advertendo quòd hic non agitur de Coelecto concurrente, qui Jus habeat opponendi pro substinenda sua Electione, sed agitur de uno solo Electore prætendente se contemptum, qui si interfuisset Electioni, forsitan suffragatus fuisset pro Serenifs. Electo, quem elegit Factio contraria Electioni Serenifs. Theutonici, quive ubi de nova agendum foret, juxtà præsentes contingentias, certè nullam habere posset spem passivæ Electionis suæ, ut tradunt: minusque valeret, durantibus hisce Bellis, vel per se interesse, aut per Procuratorem suffragari, itaùt inanis, nulliusque effectus irritatio petita per solum objectum, & asserti contemptus vindictam, hodie cognoscatur, ad quam certò deveniendum esse omnia Jura prohiberent, & absque ullo dubio in casu isto, ubi Electio valida est, & ab Electo tueri potest omni via, & Jure.

44. Cæteris respondere, esset de Summa Eminentissimorum Patrum, & Illustriss. DD. scientia dubitare.

PETRI

PETRI DE FUSCO

ADVOCATI NEAPOLITANI,

Ac Regii Consiliarii

RESPONSIO JURIS

Super Foraneitate.

1. STatutorum exhibitioni, ad quam nunc Pars adversa se restringit, non debet esse locus, quia cùm diebus proximè elapsis instetisset pro literis compulsorialibus in partibus ob eorumdem Statutorum editiouem, agnoscens, quòd hoc non posset præstare impedimentum Causæ expeditioni, nunc revolvendo instantiam, incipit ab exhibitione ordine retrogrado. Undè eo magis est rejicienda instantia, quia ea variatione illius, qui modò unam, cras alteram opponit exceptionem, præsumitur malus animus differendi. *Cravett. consf.* 657. *num.* 49.

2. Sed etiam talis exhibitio opponitur modò, quo funt elapsi fere tres menses à die appellationis interpositæ ab electione facta, atque ita tempora non largiuntur, nec potest impediri confirmatio electionis, quia in appellatione prædicta, nedum non fuit deducta talis Statutorum exhibitio, ut requirebatur juxta *c. ut circa* 4. *De election. in* 6. sed etiam appellatio non fuit intra mensem intimata Principi Clementi appellato. Undè ex appellatione nullum effectum devolutivum operari valet, nec ex ea impetrari potest aliquid in Romana Curia, sicuti expressè cautum est in *Clement. causam* 3. *de elect.* ubi *gloss. de verbo devoluta.*

3. Insuper frustratoria est ea exhibitio, ex eo, quod dicitur adesse aliud Statutum, quod limitet, sive corrigat Statutum foraneitatis, quo Dom. Cardinalis Bullionus non habebat vocem in electione, tanquam foraneus reputatus. Hoc enim Statutum correctorium, sive limitatorium, nunquam fuit allegatum à Dom. Cardinali, nec ad tempus electionis, quo per spatium octuaginta dierum, per quamplures literas inter ipsum, & Capitulum scriptas, fuit actum de hac foraneitate, neque post tempus electionis: & tamen ipse tanquam Canonicus, & Præpositus major Ecclesiæ Leodien. præsumitur habere scientiam omnium Statutorum, dum speciali Statuto cavetur, quòd ut intrare possit Canonicus ad primam residentiam, sive per tempus novit, teneatur Statuta discere, & permittatur eidem penès se retinere Statutorum copiam. Ideò si adesset hoc Statutum limitatorium, & correctorium, id à principio allegasset, & non modò, ut faciunt illius Advocati, post elapsos fere tres menses ab electione: & certè dum allegant dictam exceptionem, sive correctionem, videntur omninò fateri, quòd Regula, sive Statutum exhibitum eis obstet.

4. Quod verò dicitur non apparere, eadem Statuta fuisse confirmata ab Apostolica Sede, debet omninò evanescere ex observantia eorumdem Statuto-

rum per spatium centum annorum, & ultrà, ex qua observantia præsumitur, & confirmatio, & omnis solemnitas; unde non obstat *Otthoboni decisio* 202. in qua non concurrebat hæc observantia, & statutum illud non fuerat acceptatum à Capitulo, nisi sub conditione quatenùs accederet confirmatio Apostolicæ Sedis:& insuper in specie, de qua ibi agebatur, Statutum illud ex diametro repugnabat dispositioni Sac. Conc. Trident. dum auferebat vocem minori viginti duobus annis, etiamsi Subdiaconatus ordinem assumpsisset: non sic in Statuto, de quo agimus, quod denegat dari vocem illis, qui non resident per sex menses, & non petierunt admitti ad residentiam in festo S. Ægidii in Capitulo Generali:certè est omninò rationabile, & conforme juri communi, quia jus dandi vocem in electione est de accessoriis residentiæ secundùm Juris Canon.disp.*gloss.in cap.quia in tantum* 5.*in verbo plures De præbendis,& Dignitatibus*. Undè Statutum Ecclesiæ Leodien. quo declaratur modus, & tempus residentiæ, ut quis possit habere vocem in electione, validissimum est, nec indigebat aliqua Sedis Apostolicæ confirmatione. *Gloss.in cap.cùm accessissent* 8.*in verb.confirmatur De Constitutionibus*.

5. Nec valet argumentum de jure præsentandi, vel eligendi, quod alicui tanquam Principali competit; nam hoc longè differt ab eo jure, quod competit Juri Collegii, quod certè debilius est, & faciliùs evellitur. *Gloss. in cap. Beneficium* 4. *in verb.conferendum in fin.omninò videnda De regular.in* 6.

6. Nec obstat, quòd ut Statutum habeat locum requiratur Concursus omnium qualitatum, nempè quòd sit foraneus, & banditus, & quòd primam residentiam non fecerit, ita quòd non sufficiat una qualitas,sed requiratur copulativè concursus omnium.

7. Primò enim respondetur in conjuncta ratione sufficere quamlibet partem esse veram, quando plura adjectiva referuntur ad substantivum, quod non est certum, & finitum, sed indeterminatum. *l.qui concubinam* 29.*ff. de legat*.3. ubi *Dionysius Gothofred.id notat litt.B.&c.* & in terminis Statuti, quòd forensis non subditus statuenti, & non substinens onera, non possit acquirere bona, etsi qualitates illæ per copulam conjunctæ sint, nihilominus sufficit unamquamque earum verificari, nec requiritur concursus omnium, ut docet *Riminald.jun.cons.*353.*num*.48.*post Dec.cons.*66.*column*.1.

8. Secundò respondetur,id absque ullo scrupulo procedere quando copula est posita inter plura adjectiva omninò diversa; nam tunc resolvitur in disjunctam.*Bartol.& Dionys. Gotfred. ad l.si Titio* 10.*ff.de usu,& usufructu, & reditu*, & certè omninò diversa sunt esse foraneum, vel banditum, & sicuti sufficeret sola qualitas foranei, vel banditi, ita debet sufficere quælibet ex aliis qualitatibus adjectis; Aliàs enim eveniret, quòd ut quis careret voce in electione,non sufficeret, quòd omninò Canonicus destitisset, vel quòd interdictus esset, vel quòd non fecisset primam residentiam, sed requireretur copulativè omnium concursus, quod esset ridiculum,& absurdum.

9. Et frustrà ponderatur dictio *item* de eo, qui non assumpsit ordinem Subdiaconatus, quasi quòd illa qualitas sit principaliter, & separatim apposita, atque ita sola sufficiat; nam advertendum est, quòd illa qualitas regitur ab eodem substantivo *Canonicus*, & ab eodem verbo *non possit*, à quo reguntur omnes aliæ qualitates præcedentes. Undè non potest dici, quòd ea sit oratio separata,& principaliter posita, sed unica,& conjuncta cum aliis qualitatibus ante-

antecedentibus, juxta notata *in l. re conjuncti, ff. de legatis* 3.

10. Præterea dicimus, quòd hic punctus foraneitatis non est necessarius; nam etiamsi admitteremus, quod non concedimus, Dom. Cardinalem Bullionum habuisse jus dicendi suffragium, nihilominus cùm ipse in protestatione, & appellatione expressè professus est, quòd absque Salvo-conductu non potest absque ipsius periculo accedere ad Leodiensem Civitatem: certè hoc solum periculum suum, etsi non sufficit, debuisset vocari ad electionem. *cap. quòd sicut* 28. *De elect. cap. quia propter, & illud autem De elect. in 6. cap. cùm in Eccles.* 37. *De præbend. & Dignitat. in 6.*

11. Neque enim in protestatione, nec in appellatione Dom. Cardinalis aliquo modo dixit, quòd vellet mandatū facere uni ex Capitularibus ad dandum pro eo vocem in Capitulo: Immo, & debuisset mittere procuratorē, qui si non fuisset admissus, tunc appellare debuisset, ut notat *Gloss. in cap. si quis juxta* 46. *in verb. detentus De elect. in* 6. quia etiam dum erat banditus à toto Imperio Germanico, neque poterat habere usum talis Procuratoris absque Principis licentia. *Anton. Fab. lib.* 2. *tit.* 8. *de Procuratoribus definit.* 8. *n.* 3. *in alleg.* & si nullus ex Capitularibus voluisset illud mandatū suscipere, neque idem Dom. Cardinalis Bullionus fuisset vocandus. *d. cap. si quis juxta* 46. *ubi gloss. in verbo admitti.* Undè impedimentum ejus æquiparabatur absentiæ remoto in loco: atque ita nec per procuratorem suffragium in electione dicere potuisset. *Gloss. in cap. Beneficium* 4. *verb. conferendum, circa finem, De regular. in* 6.

JOANN. BAPTISTÆ SANUTI
P E L L I G A N I

J. U. D. collegiati, in Patrio Bononien. Archigymn. Practicæ Criminalis publici Lectoris, SS. Inquisitionis Promotoris Fiscalis, & in Curia Legationis Pauperum Carceratorum Advocati,

A L L E G A T I O

Super puncto contemptus prætensi ab Eminentiss. Domino de Bullione.

1. VAcante Leodiensi Episcopali Sede, cùm ad electionem novi Præsulis procedere decrevisset Illustrissimum ejusdem Ecclesiæ Capitulum, supervenerunt illi litteræ Eminentissimi Cardinalis Bullionii, Canonici, & Præpositi ejusdem Capituli sub datum Parisiis: quibus mediantibus, inter alia, hortatus est ille DD. Canonicos, ut antequam præfigerent diem Electionis, procurarent apud Cæsarem, & Principes Confœderatos, quòd salvi-conductus pro securitate eorum, qui Electioni de Jure adesse debebant, quantocitiùs expedirentur.

2. Et cùm his litteris responsum dedisset Capitulum, certiorem reddendo D.Cardinalem, quòd oneri suo non incumbebat procurare à Principibus Confœderatis prædictos salvos-conductus; Ideòque in primis diebus viduitatis Ecclesiæ, decreto particulari jam declarasse hujus securitatis procurationem spectare ad Canonicos absentes, prout pluries, antè casum electionis istius, declaratum exiterat: Pluribus hinc inde iterum, atque iterum missis, & reversis litteris, tandem respondit idem Capitulum, se adstrictum fore ex peculiari jurata sanctione Statutorum suæ Ecclesiæ pronunciare, prout pronunciavit, Eminentiam Suam pro Canonico Foraneo, cui propterea *nullo modo, etiamsi de electione Episcopi, &c. aut quacumque, & quantumvis ardua re tractaretur, negotiis Capituli laribus interesse, aut suffragium dicere non licet* (sunt verba ipsissima statuti dictæ Ecclesiæ sub *rubr. de capit. ordinar. & special.*) & successivè, imminente jam lapsu temporis ad Electionem concessi, Serenissimum Principem Bavarum in novum Præsulem elegit.

3. Cùm autem adversus hanc electionem reclamaverit, ac protestatus fuerit Eminentissimus D.Cardinalis: Hinc est, quòd hodie quæritur, num Capitulum in prædictis ritè, ac rectè processerit,

4. Et

4. Et jure, ac legitimè processisse non est dubitandum.

5. Quandoquidem, cùm Dominus Cardinalis neglexerit observantiam Ordinum præscriptorum à statuto prædicto, ab Eminentia Sua post susceptam Cardinalitiam Dignitatem jamdiù jurato: certum est, quòd de tempore Electionis habendus fuit pro foraneo Canonico, ad normam ejusdem Statuti sub *rubr. de secunda resident.* sic se habentis: *Quicumque in Ecclesia Leodien. facta prima residentia, volet residere, & fructus facere, debebit in festo B. Ægidii antedicto personaliter in Capitulo Generali sub hora summæ Missæ se exhibere, &c. nulla exceptione, allegatione, aut prætextu in contrarium suffragante, &c.* Et inferiùs: *Item quicumque in Festo B. Ægidii se ad secundam Residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unam diem continuè, & discontinuè, alioquin pro foraneo habeatur, &c.* Propterea cùm D. Cardinalis à pluribus annis citra non accesserit ad Capitulum in festo B. Ægidii, nec personalitèr, nec per Procuratorem, quod facere sibi licebat, & in primis annis assuetus fuerat, meritò habitus, & pronunciatus fuit pro Canonico Foraneo prohibito, ut videmus, accedere ad Capitulum, etiam si de electione Episcopi tractandum foret,

6. Nil obstante, quòd privatio accessus non inducatur, nec locum habeat, nisi præcedente hominis sententia, quæ non suppletur ex verbis dicti statuti: *pro Foraneo habeatur.*

7. Vel enim agitur de expellendo Vocalem, ne eligat: vel tractatur de non vocando absentem, ne accedat, ut in casu; Si de actu primo, quia expulsus privatur possessione eligendi, ubi inhabilitas non est notoria, sed indiget Judicis declaratione, non licet vocalem inhabilem auctoritate privata ejicere ab Electione, & eum de facto privare sua possessione; Si verò tractatur de actu secundo, cùm non vocare non sit privare possessione, sed solùm dicere, & facto exprimere, quòd non vocatus non habet vocem, quia sit certè inhabilis. *Innoc. in cap. cùm Wintonien. 25. De Elect. in 6.* Itaùt si vocem dare vellet, actus subsequens, tanquam per personam inhabilem factus, insanabilis nullitatis vitio obnoxius remaneret, attenta antedicta prohibitione Statuti. *Bald. conf. 283. in princip. lib. 4. Gemin. conf. 51. per tot. Angel. conf. 160. num. 3. vers. controversum dico.* Ideò non fit injuria tali Vocali, si non citatur, cùm non habeat jus, ut non dicatur verbo, & facto, quòd est inhabilis, quippè ejus inhabilitas probari poterat in Judicio; Et cùm jam sit per sententiam Juris privatus (ut in casu præsenti reperitur D. Cardinalis) Jure eligendi, non habet Jus, ut vocetur ad Electionem, quamvis possit habere jus, ut non ejiciatur, & sua possessione non privetur; Talis enim, si habet jus, ut non auferatur ab eo, quod habet, non habet tamen jus, ut detur ei, quod non habet. ità in puncto *Passerin. de Election. cap. 11. quæst. 8. num. 73.*

8. Minus refragante, quòd D. Cardinalis prædictam Statutariam sanctionem evitare possit, attento Brevi ei usque de anno 1672. concesso à fan. mem. Clemente X.

9. Quia, cùm in illo enumerentur ad oculum Gratiæ, quæ ipsi à Sede Apostolica concessæ fuerunt, inter quas tamen non legitur exemptio à sui ipsius præsentatione, & residentia personali in Capitulo, currente die festivo Beati Ægidii; Imò cùm volitum appareat, quòd demptis articulis in Gratia expressis, servandi sint cæteri articuli à Statutis Ecclesiæ præscripti. ibi: *De servandis supra*

supra expressis articulis, &c. & ibi: *Servatis aliàs servandis*, impropria redditur qualiscumque reflexio, quòd exemptus dici debuerit idem D. Cardinalis à e præsentando, & residendo prædicta statuta die in Capitulo Leodien. mulctam Foraneitatis transgredienti imponente; Extensio siquidem de casu ad casum non permittitur in privilegiis, & gratiis, quæ imo strictè interpretari debent, maximè, si non motu proprio, sed ad Partis petitionem, ut in casu, obtentæ fuerint. *Jas.in l.Imperium num.14.ff.de Jurisd.omn.Judic. Sperell.decis. 21.nu.3.& 20.Rot.par.12.recent.decis.109.num.27.*

10. Et quatenus aliquis scrupulus in hoc articulo remanere posset (quod absolutè negatur) juvari D.Cardinali nullo modo potest sub prætextu, quòd Capitulum procurare sibi deberet ab Imperatore, cæterisque Principibus Confœderatis securitatem pro accessu.

11. Vel quia in Jure non est dispositum, quòd Coelectores, qui sunt in loco Electionis, teneantur removere impedimentum prohibens accessum aliorum Coelectorum ad eundem locum.

12. Vel quia, cùm Capitulum respondisset D. Cardinali (procurationem securitatis ab eodem Capitulo petenti) nedùm quòd id onus suum non foret, sed quòd adeundus erat Cæsar, audiendique Principes Confœderati; Si id exequi recusabat ipse, quis eum impediebat, ne Procuratorem deputaret (*Unum scilicet de Capitulo. cap. quia propter, §.illud autem De Elect.Mandag. de Elect. novor. Prælator.cap.1.Tholos.ad decretal.tit.De Elect.cap.6.num.9.cum aliis per Fagnanum ad d. cap. quia propter num. 62.* quemadmodum à quibusdam aliis Canonicis Coelectoribus executum extitit)

13. Non ergo de contemptu suæ ipsius personæ dare potuit Dominus Cardinalis, cùm nullus in hoc casu adfuerit dolus, nec in necessarium consequens aliquis potuit esse contemptus, qui semper cum dolo est. *Cardin.cons.11.de verbor.signif.& ex eo Grilenz.cons.132.num.2.Bordon.var.resol.tit.de elect. resol.61.num.8.*

14. Et planè, cùm statuerint Canones, quòd pro validitate Electionis vocari debeant omnes de Capitulo, si tamen debent, volunt, & commodè accededere possunt, ad *Text.apertum in dict.cap.quia propter.* ibi: *Præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse*, Dominus Cardinalis, qui propria culpa absens erat à Civitate Leodii, nec commodè interesse poterat, nullo pacto vocandus erat ad Electionem, & per ejus non vocationem irrita neutiquam dici potest ipsa Electio successivè facta à majori, & saniori parte Capituli. *Bordon.loc.cit.num.3.*

15. Absens erat D.Cardinalis propria culpa, quia cùm esset Minister Juratus, & in actuali obsequio, & servitio Christianissimi Regis, qui de tempore electionis habebat, adhùcque substinet Bellum acerrimum cum Civitate, & Episcopatu Leodiensi, ut notorium est, accessum ad ipsam Civitatem habere numquam poterat, nisi dicto Servitio totalitèr renunciasset, & licentiam ab Imperatore, ejusque Confœderatis, ex quo Minister Christianissimi, obtinuisset pro accedendo ad Civitatem prædictam, attentis maximè Edictis Cæsaris, omnem cum ipso Christianissimo, ejusque Subditis, & adhærentibus correspōdentiam inhibentibus, & eos quibuslibet in Imperio, cujus pars est Provincia Leodiensis, prærogativis, & privilegiis privatos declarantibus, itaut huiusmodi Ministri, tamquam Imperii hostes, nec vocem habere, nec ad Terras Imperii con-

convocari possint; Absens ergo Dom. Cardinalis propria culpa extitit; ideò ad Electionem istam vocandus non erat, ad doctrinam *Bartol. in l. omnes col. 3. ff. de justitia, & jur. Abb. in cap. cùm omnes, & ibi Felin. col. 15. De constit. Gabr. de citat. conclus. 1. limit. 94. num. 489. Ubert. de citat. cap. 15. num. 417.*

16. Commodè ad Electionem interesse nec poterat Dom. Cardinalis; quippè, vel sumimus ly *commodè* respectu personæ, vel respectu Ecclesiæ (ad cujus utilitatem magis propriè intelligendum esse) ex *d. cap. quòd sicut, & ex Hostien. Panormit. Arebidiac. Anchar. Sylvestr. Tabien.* & ex aliis firmarunt *Passerin. d. cap. 11. quæst. 5. num. 33. Tambur. de jur. Abb. tom. 1. disput. 5. quæsit. 3. num. 15.* si respectu personæ, tàm ex prædictis, quàm ex mox dicendis, commoditatis expers erat Dom. Cardinalis, qui in manus hostium sui Regis se exponere non debebat; Respectu verò Ecclesiæ, commodum illa non habuit vocandi dictum Dom. Cardinalem, postquam pertractavit negocium hocce cum ipso per dies octuaginta, & ipse numquam se exhibuit accessurum: adeoùt, cùm Capitulum animadverterit, quòd imminens erat lapsus trimestris (à jure sibi indicti pro facienda Electione Episcopi, sub pœna devolutionis. *cap. ne pro defectu extr. de elect. Jo: de Imol. in Clement. si Romanus 4. n. 10. de Præb. Bertachin. de Episcop. lib. 1. in 2. quæst. Lambertin. de Jurepatron. part. 2. lib. 1. quæstion. principal. n. 6. Pacian. de prob. lib. 2. cap. 30. num. 2.*) quòd nullum cathegoricum responsum ab E. S. super hoc reportabat: Quòd Salvum-conductum à Cæsare non petierat: Procuratorem non constituebat: ritè, ac legitimè ad Electionem processit, ut commodo, & utilitati Ecclesiæ suæ consuleret, proùt facere debebat, maximè occasione belli. *Arg. cap. de caus. de off. deleg. Host. in summ. d. tit. de elect. §. qualibet facienda num. 11. Passerin. d. cap. 11. num. 33.* & docuit in specie *Panormit. in cap. coram num. 3. de elect.* ubi quòd commodè non potest dici posse fieri vocationem absentis, quotiès imminent Guerræ.

17. Verùm (si veritati locus esse debet) nullo modo facienda erat per Capitulum vocatio Dom. Cardinalis, nec minus expectandus erat ipse pro Electione ista.

18. Nedum quia cùm per literas ipsius ad notitiam Capituli devenisset, quòd sibi aditus negabatur accedendi ad Electionem ex causa Belli antedicti, propter quod quærebat Salvum-conductum, non erat ille expectandus, ut in terminis aditus denegati ob pestilentiæ morbum, scripsit multis relatis *Samuel. de Canon. elect. tract. 1. contr. 2. conclus. 7. num. 13. & 14.*

19. Sed etiam quia Capitulum vocando, & admittendo intus Civitatem Imperialem Ministrum, & Officialem Belli, Gallum, Amicum, & Familiarem Christianissimi, Guerram substinentis cum Imperatore: Capitulum, inquam, pro Inimico, & Rebelle proprii Principis certo certius habendus fuisset, & consequenter suppositum periculo amittendi utilia per propriam Ecclesiam jamdiu à Cæsare recepta; Vassallus enim non solùm privatur feudo propter inimicitiam sui culpa cum Domino contractam, sed etiam si amicitiam contrahat cum inimicis Domini. *Scrader. de feud. par. 9. cap. 5. num. 23. 19. caus. privat. feud.* post multos, quos citat *Graff. de effectibus Amic. effect. 34. nu. 129. Rosendal. de feud. cap. 10. conclus. 12. nu. 14.* cum cæteris collectis per *Baron. de effect. inimic. effect. 102. num. 24.* quæ conclusio habet locum etiam in simplici conversatione. *Scrader. ubi proximè num. 26.* & procedit quoque in Prælato Vassallo, qui contra amicitiam, vel converfetur cum inimicis Domini sui. *Scrader.*

num.

num.27.Graff.de effect.amicit.effect.129.num.135.Rossendal.ubi suprà num.31, Baron. d. tit.effect.102.num.35.& effect.116.num.36.

20. Concurrebat ulteriùs altera, & quidem præpotens reflexio, quòd scilicet, ultra Ministerium, & servitium Domini Cardinalis per hæc addicti Christianissimo Regi, est etiam ipse Frater D.Ducis Bullionii, qui, ut notorium est, universaliter consideratur tamquam merus detentor, & usurpator Ducatus Bullionen. constituentis majorem, ac meliorem partem bonorum Mensæ Episcopalis Leodiensis, quæ per annos sexcentum, & ultrà, pacificè jam possederat eumdem Ducatum. Pro qua detentione, licèt in Capitulis Pacis Cæsareo-Gallicæ, Neomagi, facta fuerit mentio cum conventione, quòd controversia super Dominio istius Ducatus vertens, *amicabili via, vel per arbitros, à Partibus intrà bimestre à ratihabita Pace nominandos, terminetur, via facti penitùs exclusa*: Attamen usque adhuc non fuit dare modum, quòd pactum hocce debitæ executioni demandari potuerit, reluctante semper eodem Dom. Duce; Quo facto attento, ne malum malo adderetur, justa semper fuisset resistentia Capituli (non tamen propter hoc resistit) in non vocando, nec admittendo Dom. Cardinalem ad Electionem istam propter prædictum nimis grave præjudicium sibi illatum à Duce Bullioni, commodo, & utilitati Leodiensis Ecclesiæ nimis repugnans; Quam exceptionem, si Capitulum propter reverentiam Dom. Cardinalis non exposuit (licèt ejus allegationem una cum aliis exceptionibus sibi reservaverit in ultima epistola, ipso Dom. Cardinali transmissa) non est improprium, etsi dici posset de jure Tertii, quòd à Serenissimo Episcopo nuperrimè electo, quandocumque proponatur, per tritam regulam, quòd exceptio de jure Tertii semper deduci potest ad tuendam possessionem propriam. *Scappuc. de Salvian.lib.2.quæst.14.nu.6.Gratian.discept.261.per tot.Pax-Jord.lucubrat. volum.6.lib.14.tit.23.num.72.*

ANTONII

ANTONII VAILLANT

ADVOCATI GALLI

MEMORIALE

Super Eligibilitate S.P. Clem. de Bav. & nullitatibus intrinsecis.

1. Non venit confirmanda Electio, quæ non solùm irrita declarari debet propter gravissimum contemptum factum Eminentissimi Cardinalis Bullionii partis principalis, & propter attentata contra authoritatem Summi Pontificis, eiusque Sedis Apostolicæ, sed etiam propter nullitates intrinsecas, & substantiales, quæ in præfata electione reperiuntur, quæ quidem in *Summario* jam perstrictæ fuerunt, & quas fusiùs hic advertere licebit.

2. Cùm Eminentissimus Cardinalis Bullionius inhærendo præmissis appellationibus, & protestationibus, pars sit principalis in hoc negotio discutiendo, idcircò est audiendus, quia non venit tamquam opponens post electionem jam factam, sed tamquam appellans ante, & post electionem: & ipsi etiam incumbit tamquam Præposito Majori Ecclesiæ Leodien. ne provideatur Ecclesiæ Leodien. de persona, quæ juxta Canonicas sanctiones prædictam Ecclesiam Leodien. regere, & gubernare non valet, & ut scandalum, & schisma exortum in eadem electione reparetur.

3. Nec debent separari nullitates intrinsecæ, & obiectivæ à contemptu, & ab attentatis in præjudicium Eminentissimi Cardinalis Bullionii, quia una, & eadem causa censeri debet, cùm gravamina sua paratus sit coram Judice Supremo exponere: & iniquum omninò videretur, si appellationum interpositarum ab Eminentissimo Cardinale, judicium divideretur inter easdem partes, cùm omnia media, æquè principaliter concurrere videantur ad electionis destructionem.

4. Primum, quod occurrit examinandum, est *Eligibilitas* Serenissimi Principis de Bavar. nam licèt sit Princeps magnæ spei, & sit ex illustri Prosapia Ducum Bavariæ, quæ toto Orbe Christiano maximè commendanda videtur, tamen cùm non habeatur acceptio personarum apud Deum, nulla fiet injuria claritati, & splendori generis, si demonstretur, eumdem Serenifs. Princi-

pem nullatenus fuisse eligibilem ad Episcopatum Leodien.

5. Ut brevitati consulatur prætermittenda sunt ea omnia, quæ in dubium non revocantur.

6. Duo sunt certissima in Jure Canonico.

7. Primum, illum, qui unam solummodo Dignitatem Episcopalem obtinet, non posse ad novam Dignitatem Episcopalem eligi, quia non potest admitti ad aliam Ecclesiam, nisi prius absolutus fuerit, auctoritate Sedis Apostolicæ, à vinculo, quo ad aliam Ecclesiam alligatur; cùm inter electum, & Ecclesiam cui præficitur, contrahatur matrimonium spirituale. *cap. unanimiter De postulat. & cap. inter corporalia De translat. Episcopi.*

8. Secundum non potest in controversiam deduci, scilicet, illum esse ineligibilem ad Episcopatum qui plures Dignitates Ecclesiasticas incompatibiles sine ulla valida dispensatione Sedis Apostolicæ retinet. *cap. dudum 54. de elect. & elect. potest. & ibi gloss. Fagnan. & omnes Doctores, extravag. execrabilis De Præb. & Dignit.*

9. Totus ergo cardo difficultatis vertitur in disquisitione validitatis dispensationis, quæ ex parte Ser. Princ. Clem. de Bavar. adducitur.

10. Opponuntur ab Adversariis duo Brevia Apostolica, unum scilicet à fa. mem. Innoc. XI. concessum, & alterum à fa. mem. Alex. VIII. subjungitur etiam Breve confirmationis in Archiepiscopum Colonien.

11. His tribus Brevibus innititur Serenifs. Princ. Clem. de Bavaria.

12. Si attentè legantur hujusmodi Brevia Apostolica, satis innotescet, Ser. Princ. Clem. de Bavar. non potuisse validè, & licitè retinere duas Ecclesias Episcopales, scilicet Ratisbonen. & Frisingen. & consequenter cùm dispensationes sint stricti juris, præcipuè quando jus commune lædunt, & decretis *Concil. Trident.* adversantur, *sess. 7. de Reformat. cap. 2.* strictè interpretandæ sunt, ne major læsio fiat disciplinæ Ecclesiasticæ, ita ut, qui cadit à syllaba, cadere debeat à toto.

13. In Brevi fan. mem. Innoc. XI. quo indultum fuit, ut Ser. Princ. Clem. de Bavar. licèt tunc in 17. ætatis anno constitutus, posset eligi, vel in Archiepiscopum Colonien. aut in Episcopum Hildesimen. & Leodien. *Si contingeret easdem Ecclesias vacare per mortem Maximiliani-Henrici, earumdem Ecclesiarum* Administratoris, & Rectoris, conditio expressè limitativa gratiæ apposita fuit, *scilicet ut si contingeret eisdem Ecclesiis, vel etiam earum alteri duntaxat, in Archiepiscopum, vel Episcopum respectivè præfici, Ecclesiæ supradictæ Ratisbonen. & Frisingen. vacent, & vacare censeantur eo ipso.*

14. Per Breve concessum à fa. mem. Alex. VIII. certum est, nullam novam dispensationem inductam fuisse, sed tantùm extensam fuisse in eventum cessus, vel decessus moderni Episcopi Leodien. quia prior dispensatio concessa ab Innocentio XI. restricta erat in casum mortis Maximiliani-Henrici: & cùm dispensatio sit strictissimè accipienda, non poterat trahi in eventum mortis moderni Episcopi Leodien. idcircò nova dispensatio indigebat.

15. Sed tantùm abest, ut fan. mem. Alex. VIII. aliquid aliud de novo ad confirmandam dispensationem addiderit, quin è contra prædictum Breve fan. mem. Innoc. XI. in suo Brevi inseri de verbo ad verbum curavit, ut nihil ipsi additum, vel detractum videretur, *& expressè statuit servandam esse in reliquis formam, & dispositionem Brevis fan. mem. Innoc. XI.*

16. Ex

16. Ex his itaque duobus Brevibus, nulla potest omninò induci dispensatio quoad retentionem Ecclesiæ Ratisbonen. & Frisingen. ex quo Serenifs. Princ. Clem. in Archiepiscopum Colonien. electus fuit, ipsiusque Electio confirmata; Nam gratia ipsi facta, per illa duo Brevia consumpta fuit quoad modum eligibilitatis, & consequenter debuit satisfieri conditioni, quæ erat omninò restrictiva, & limitativa gratiæ, & dispensationis post Electionem; si itaque hisce duobus Brevibus inniti oportet, luce meridiana clariùs apparet, Serenifs. Principem Clementem de Bavaria non potuisse validè, & licitè retinere Ecclesias Ratisbonen. & Frisingen.

17. Adducitur Breve ejusdem Innoc. XI. quo electionem factam prædicti Serenifs. Princ. Clem. in Archiepiscopum Colonien. confirmavit.

18. Licèt Adversarii omnem machinam moveant, ut ex verbis ejusdem Brevis confirmationis, quæ in commodum Ser. Princ. Clem. intricare conantur, eliciatur ejusmodi dispensatio, tamen si verus, & genuinus sensus ejusmodi Brevis expendatur, cavillatio argumentorum propositorum detegetur, ita ut nullus dubitandi locus superfuturus sit.

19. Contendunt Adversarii ex hoc Brevi confirmationis inferri debere, tempus dimissionis, aut vacationis Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. prorogatum fuisse usque ad consecrationem præfati Serenissimi Principis Clementis de Bavaria in Archiepiscopum Colonien. Legantur, & relegantur omnia verba apposita in hoc Brevi, nullibi reperietur indulta retentio præfatarum Ecclesiarum; undè cùm tacitæ dispensationes contra jus numquam admittantur, sufficit ostendere nullibi de hac prorogatione statutum fuisse, quæ quidem speciali nota, & expressa dispositione indigebat, undè neque suppleri, neque subintelligi debet.

20. Sed ut Adversariorum labyrinthus extricetur, ostendendum est, *ex ipsismet verbis* ejusdem Brevis apertè elici, retentionem earumdem Ecclesiarum non prorogatam fuisse ad aliud tempus, nisi ad possessionem bonorum Mensæ Archiepiscopalis, sive majoris partis eorumdem.

21. Ut nihil eorum, quæ ad præsentis quæstionis elucidationem opportuna videri possunt, prætermittatur: ipsum Breve Apostolicum sedulò, & diligenter examinandum est.

22. Tres præcipuè dispositiones in hoc Brevi reperiuntur.

23. Per primam confirmatur Electio facta Serenifs. Princ. Clem. de Bavaria in Archiepisc. Colonien. sed donec ad ætatem legitimam pervenerit, in qua consecrari possit, ipsi in Coadministratorem, conjunctìm, in spiritualibus, sufficitur Joannes-Henricus Episcopus Hieropolitan. In temporalibus verò omnimoda administratio fructuum temporalium Mensæ Archiepiscopalis Colonien. conceditur Ser. Princ. Clem. de Bavar. itant à Clero, & Populo Civitatis, & Diœc. Colonien. ac Capitulo, cæterisque Vassallis ab eadem Ecclesia dependentibus, omnis reverentia, & omne obsequium ipsi debeat præstari tamquam electo, & confirmato.

24. In secunda parte Brevis indulgetur Ser. Princ. Clem. *ut statum suum juxtà natalium suorum amplitudinem, & Pontificalis Dignitatis exigentiam decentiùs tenere valeat, ut etiam postquam pacificam possessionem, seu quasi possessionem regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ Colonien. illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, seu majoris partis eorum, assequutus fuerit*: & deindè

deindè ætate legitima ipsi suffragante, munus consecrationis susceperit, una cum eadem Ecclesia Colonien. Monasterium, Præposituram nuncupatam, Sancti Petri Berchtesgadense, Ordinis Sancti Augustini, & alia quæcumque Beneficia Ecclesiastica, Monasteria, etiam consistorialia, Prioratus, Dignitates, necnon quascumque pensiones super iisdem Beneficiis retinere liberè, & licitè possit, & valeat.

25. In tertia verò parte ejusdem Brevis statuit Sum. Pont. Innocentius XI. *ut donec, & quousque pacificam possessionem regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ Colonien. illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, vel majoris partis eorum assequutus fuerit, Ser. Princ. Clem. de Bavaria, Ecclesias Ratisbonen. & Frisingen. quibus præerat, similiter retinere liberè, & licitè possit, & valeat, quæ tamen cùm primum pacificam possessionem, seu quasi possessionem præfatas, adeptus fuerit, vacent, & vacare censeantur eo ipso.*

26. Hæc sunt verba dispositiva in eodem Brevi expressa.

27. Ex præmissis evidenter concluditur, nullatenus mentem san. me. Innocentii XI. fuisse differre tempus vacationis præfatarum Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. in diem consecrationis ejusdem Serenifs. Principis in Archiepiscopum Colonien. nam in secunda parte, in qua super retentione Monasterii Berchtesgadensis, & aliorum beneficiorum, & pensionum, quæ, vel quas obtinebat, vel obtinere poterat, dispensat, fit mentio expressa de consecratione, sed in tertia parte, in qua disponit de vacatione earumdem Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. nullam omninò de consecratione mentionem facit, sed præcipuè vult, & ordinat, *ut statim atque præfatus Serenissimus Princeps pacificam possessionem regiminis, & administrationis Ecclesiæ Colonien. illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, seu majoris partis eorum, adeptus fuerit, præfatæ Ecclesiæ vacent, & vacare censeantur eo ipso; undè limitatur, & restringitur præcisè dispensatio ad tempus adeptæ possessionis.*

28. Si nunc tertia pars coniungatur cum prima, patet, quòd per confirmationem Electionis regimen, & administratio statim commissa fuerit Ecclesiæ Colonien. Serenifs. Principi Clementi de Bavaria: & licèt ipsi coadministrator in spiritualibus quoad ea, quæ sunt ordinis, datus fuerit, tamen non desinit esse verus Rector, & Administrator Ecclesiæ Colonien. quemadmodum in jure civili, si plures dentur Tutores, aut adjutores Tutelæ, prout in *l. solet etiam, ff. de tutel.* non desinit unus esse verè, & propriè Tutor, quia illa societas non destruit regimen, & administrationem, quæ utrique in solidum competit. *l. si plures, ff. de Curatore bonis dando*; sed hîc à fortiori concludendum est, quòd cùm administratio, & regimen Ecclesiæ Colonien. concessum fuerit principaliter in instanti confirmationis, Serenissimo Principi Clementi de Bavaria, & ipsi soli insuper plenaria administratio bonorum temporalium concessa fuerit, verè, & propriè eo ipso habendus est Rector, & Administrator Ecclesiæ Colonien. ipsiusque bonorum; undè revocari non potest in dubium, quin verba apposita in dispensatione verificata fuerint, & conditio omnis purificata fuerit, statim atque Serenissimus Princeps Clemens de Bavaria possessionem assequutus est Ecclesiæ Colonien. nam statim ei omnis reverentia, & omne obsequium tanquam Rectori, & Administratori ejusdem Ecclesiæ, præstitum est à Capitulo, Clero, Populo, & Vassallis Ecclesiæ Colonien. subditis: & quoad possessionem bonorum temporalium Mensæ Archiepiscopalis, seu majoris partis eo-

rum-

rumdem, nulla ipsi controversia nunc movetur, & consequenter pacificus possessor eorumdem bonorum debet haberi.

29. Undè omnia secundùm mentem, & intentionem Summi Pontificis plenariè adimpleta fuerunt, itaut vacatio Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. eo ipso inducta fuerit.

30. Frustrà opponitur in secunda parte Brevis', *de tempore consecrationis* loquutum fuisse Summum Pontificem, quinimmò reticentia ejusdem verbi *consecrationis* facta in tertia dispositione Brevis Apostolici (quæ quidem dispositio nullatenus pendet à præcedenti, cùm ab hac omninò re, & verbis discreta, & separata videatur) clarè evincit nullatenus voluisse san. me. Innocentii XI. extendere retentionem Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. ad tempus ulteriùs, quo præfatus Sereniſſimus Princeps possessionem assequutus fuisset regiminis, & administrationis Ecclesiæ Colonien. eo ipso modo, quo ipsi commissa, & concredita fuerat, statim atque ipsius electio confirmata fuit: & si mens alia fuisset sa. me. Innocentii XI. ſanè non omisisset mentionem facere *de tempore consecrationis*, quemadmodum de eadem mentionem fecerat in præcedenti dispositione, in qua de retentione perpetua aliorum beneficiorum effatus est.

31. Clarè itaque, & liquidò constat tum ex mente, tum ex verbis ejusdem Brevis Apostolici, nulla valida dispensatione fulfultum Serenis. Principem Clementem de Bavaria retinuisse de facto Ecclesias Ratisbonen. & Frisingen. Ex quo consequitur factum fuisse ineligibilem ad Episcopatum Leodiensem.

32. Instant Adversarii, & contendunt duo cumulativè requiri, scilicet regimen, & administrationem plenam, & omnimodam cum possessione bonorum temporalium, & ex hoc inferre volunt tempus consecrationis expectandum esse.

33. Sed jam demonstratum superiùs fuit, non posse induci tacitas dispensationes ex præsumpta mente concedentis, quia in dispensationibus tantum valent verba, quantum sonant: nec potest suppleri aliquid in dispensatione, quæ jus commune lædit; at probatum est verba Brevis Apostolici omninò adimpleta fuisse per actualem, & realem possessionem adeptam administrationis bonorum temporalium, cui regimen etiam, quod competere poterat secundùm statum, & qualitatem personæ, adjunctum erat.

34. Advertendum est etiam ex jure Canonico differentiam esse inter ea, quæ sunt jurisdictionis, & ordinis, nam electus statim, atque confirmatus fuit à Summo Pontifice, potest exercere ea omnia, quæ sunt jurisdictionis, non verò ea, quæ sunt ordinis, quæ ipsi competere non possunt, nisi post consecrationem, & hoc benè adnotavit sa. me. Innocentii XI. dum regimen, & administrationem Ecclesiæ Colonien. commisit Serenis. Princ. Clem. conjunctim cum Episcopo Suffraganeo, quem Vicarium deputavit ad nutum amovibilem; nam electio, & confirmatio sunt duo correlativa; unde ex quo Sereniſſimus Princeps Clemens de Bavaria eligibilis factus fuerat, confirmari etiam debebat tamquam electus, si Electio valida erat, & ipsi tamquam electo confirmato indulgeri debebant ea omnia, quæ de jure competunt post confirmationem Electionis, & idcircò Regimen, & administrationem Ecclesiæ Colonien. ipsi recusare non potuit Innocentius XI. sed quoad munus consecrationis, ipsum differre potuit in aliud tempus à Conciliis determinatum, & sic ea, quæ erant ordinis, dilata sunt in tempus consecrationis.

35. Op-

35. Opponunt etiam Adversarii possessionem pacificam requiri; sed obtendunt Adversarii possessionem non fuisse pacificam.

36. Certum est, quoad beneficia, illum pacificum possessorem haberi, cui super titulo beneficii nulla controversia movetur, & licèt quis turbetur in possessione fructuum temporalium beneficii, tempore hostilitatis, aut aliquo alio facto, tamen non desinit pacificus esse possessor; quia possessio non solùm est facti, sed etiam juris, & animi, & qui de facto in possessione alicujus rei turbatur, non desinit eam possidere, quia semper animum retinendi penès se habet.

37. Sed ut omnia excutiantur. Certum est, quòd nullatenus turbatus fuerit in possessione bonorum Mensæ Archiepiscopalis Colonien. vel majoris partis eorumdem Serenifs. Princeps Clemens de Bavaria, ex quo possessionem recuperavit Civitatum Bonnæ, Nuys, Kaifervert, necnon omnium Castrorum, arcium, ditionum, & dominiorum à Mensa Archiepiscopali Colonien. dependentium; fictitia est itaque omninò illa turbatio possessionis.

38. Posset etiam subjungi ex mente sa. mem. Innocentii XI. non requiri plenariam, & omnimodam possessionem regiminis, & administrationis, & bonorum temporalium Mensæ Archiepiscopalis; nam hæc duo expressit disjunctivè *possessionem, aut quasi possessionem*, quæ verba, *quasi possessionem*, satis denotant qualemcumque possessionem, etiam juris, sufficere, quia ex jure Civili, & Canonico, quasi possessionem is habere dicitur, qui jus habet ad rem recuperandam, licèt ab ipsa dejectus fuerit; unde cùm omne jus habeat Serenifs. Prin. Clem. de Bavaria in omnibus bonis temporalibus Mensæ Archiepiscopalis, ex quo in electum confirmatus fuit, procuIdubio haberet *quasi possessionem*, licèt turbaretur.

39. Adducunt aliud argumentum Adversarii, scilicet mentem sa. me. Innocentii XI. fuisse concedere Serenifs. Princ. Clem. de Bavaria unde se posset sustentare secundùm natalium suorum splendorem, & consequentèr duriùs cum ipso non esse agendum super vacatione Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen.

40. Illud sanè argumentum non probaret Serenissimus Princeps Clemens de Bavaria, cùm sit de prosapia, ex qua ipsi ad sustentationem status sui provideri posset ex bonis avitis sine ullo subsidio bonorum Ecclesiæ, quæ aliquando largiùs Sedes Apostolica benignè solet concedere in favorem Pauperum Principum; sed injuria sanè fieret Serenifs. Principi Clementi de Bavaria, si prætenderetur aliquid posse ipsi deficere ex bonis gentilitiis, ut statum suum secundùm eximiam claritatem generis, qua pollet, posset sustinere; idcircò hæc conjectura, aut præsumptio, quæ commentitia prorsùs videtur, rejicienda est.

41. Insuper benè hoc distinctum videtur in Brevi Apostolico; nam in secunda parte superius relata, Summus Pontifex concedit retentionem omnimodam Monasterii Berchtesgadensis, & aliorum beneficiorum, ut posset Ser. Prin. Clem. *Statum suum, juxta natalium splendorem, & Pontificalis dignitatis exigentiam, decentiùs tenere*; sed in tertia parte, in qua de vacatione Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. post adeptam possessionem disponit, nullam hujus motivi mentionem facit, ex quo elicitur noluisse hancce retentionem ullatenus concedere.

42. Adducitur tandem ex parte Adversariorum, tacita patientia, & toleran-

rantia Sum.Pont. qui hactenus non providit Ecclesiis Ratisbonen. & Frisingen.tamquam vacantibus: adducitur etiam bona fides in possessione earumdem Ecclesiarum, ex prætextu præsumptæ dispensationis.

43. Hæc omnia sanè Legibus Canonicis non conveniunt; nam ex patientia, aut tolerantia, aut retentione Beneficiorum incompatibilium, nunquam potest induci tacita, aut expressa dispensatio, nam ut inquit Alexander III. *multa per patientiam tolerantur, quæ si deducta forent in judicium, exigente justitia, debeant emendari*, & possessio, quæ est ex se illicita magis gravat possessorem, quia abusus, & corruptela augetur ex diuturnitate temporis, & possessionis. Gregorius IX. *cap. cùm tanto De consuet.* bona fides numquam potest juvare possessorem rei illicitæ, nec inducere tacitam dispensationem, quæ nunquam præsumitur contra jus commune; quia ignorantia juris, præsertìm in rebus spiritualibus, non excusat à peccato, & semper ei qui contra leges committit, præsumitur impressa mala fides; At sanè ex retentione plurium Beneficiorum incompatibilium prævaricatio juris inducitur, & incurritur transgressionis nota, cùm possessor rem contrectet alienam, nunquam præsumpta bona fides potest excusare, quia frustra auxilium legis implorat, qui contra legem committit. *cap.23.de elect.& electi pot.*

44. Tandem Adversarii opponunt Decretum Congregationis nuperrimè factæ super confirmatione Coadjutoriæ Episcopatus Hildesimen.

45. Illud sanè Decretum non potest patrocinari Ser.Prin.Clem.de Bavar. quia præterquam quod non agebatur de electione, sed de postulatione facta à Capitulo Hildesimen. quæ quidem postulatio, eligibilitatem non supponit, immò ipsam destruit, quia postulari potest incapax, & inhabilis, cùm confirmatio postulationis pendeat tota ex arbitrio, & nutu Summ.Pont. qui indulgentiam, quam vult, facere potest, certum est etiam in præfata Congregatione nihil omninò deliberatum, aut statutum fuisse circa dispensationem retentionis Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. undè cùm res sit adhuc integra, nihil impedit, quin in præsentis electionis confirmatione attentè debeat disquiri.

46. Ex præmissis omnibus patet consumptam omninò fuisse dispensationem retentionis Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. per adeptionem possessionis Ecclesiæ Colonien. & bonorum Mensæ Archiepiscopalis, nec posse amplius indulgentiam fieri gratiæ, & dispensationis semel extinctæ, quia gratia semel extincta, numquam restituitur, prout obligatio semel extincta non reviviscit. *l.qui res,§.aream,ff.de solut.*

47. Undè cùm ineligibilis factus fuerit Ser. Prin.Clem. de Bavaria ex retentione injusta, & invalida earumdem Ecclesiarum, quia ut inquit *Fagnan. in cap.dudum De electione,& electi potest.* incurrit avaritiæ,& cupiditatis vitium, ut innuit *Conc.Trid.cap.17.s.si.24.* qui improbæ cupiditatis affectu retinet sine valida dispensatione, plures dignitates præsertìm Episcopales; cupidi autem ab Apostolo promoveri prohibentur *1.ad Timoth.cap.3.*

48. Posset etiam adduci, mentem, & intentionem san.me. Innocentii XI. penitus defraudatam videri, quia ut notare licet in præambulo Brevis concessi Ser. Princ.Clem.de Bavaria, san.mem.Innocent.XI. satis significavit, se confidere, quòd ubi primum Ser.Prin.Clem.de Bavar. attigisset ætatis annum, quo secundùm Canones posset ad Ordines sacros promoveri, se ministeriis Ecclesiasticis, & Ordinibus Sacris alligare deberet, tamen licèt præfatus Ser.Prin. attigerit

gerit 23. ætatis suæ annum, in quo ad sacros Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines posset promoveri, spes omnes Summ. Pont. de ipso conceptas, vacuas, & inanes reddidit; nam *salva reverentia debita Celsitudini suæ*, huc usque in ipso juvenilis, & martius ardor genti suæ innatus, magis emicuit, quàm studium ministeriorum Ecclesiasticorum; undè facto suo ex gratia, & dispensatione sibi facta cecidit, cùm hæc etiam conditio apposita sit in dispensatione ipsi concessa; quia omnes gratiæ Principum, præsertìm quæ juri communi omninò adversantur, vim omnem, & auctoritatem accipiant ex ipsorum intentione, quam eludere numquam licet.

49. Cùm, gravissimis hisce momentis, destructa omninò videatur eligibilitas Ser. Prin. Clem. de Bavar. superfluum videretur inquirere de aliis nullitatibus intrinsecis, quæ in ipso Electionis Instrumento continentur; verùm ut nihil omittatur in causa, ad quam omnes populi Christianitatis sunt attenti, & solliciti, paucis differendum est de illis, quæ in ipso actu electionis reperiuntur.

50. Pleræque jam in Summario nullitatum congestæ fuerunt: & licèt aliquæ singulæ, & separatim sumptæ, non possent forsan nullitatem omnimodam operari, tamen ex illis omnibus colligatis in unum eruitur idea scandali, & schismatis exorti in Ecclesia, quod severiori judicio animadvertendum videtur.

51. Ne nimium excurratur, non singulas illas nullitates intrinsecas exquirere visum est, sed præcipuas, & magis substantiales.

52. Certum est libertatem, præcipuè in electionibus, commēdari ab omnibus Canonibus Ecclesiæ; quia, ut inquit Apostolus, ibi est Spiritus Domini, ubi est libertas, & ubi tumultus, & discordia reperiuntur, exulat omninò Spiritus Domini, quo Ministri Ecclesiæ præcipuè agitari debent in Electionibus Canonicis.

53. Nemo ambigit electiones debere esse liberas ab omni coactione, & coarctatione, quia libertas consistit in differentia, quæ præcipuè consistit in delectu, qui potest fieri inter plures eligibiles.

54. Si ea, quæ in Civitate Leodiensi peracta sunt à tempore obitus Celsissimi, & Reverendissimi Joannis Baronis de Elderen nuperrimi Episcopi, expendantur, nec species quidem libertatis effulgebit.

55. Civitas undequaque repleta Militibus armatis, & hæreticis, qui nullam rationem legum Canonicarum habent, tres Legati Imperatoris, specialiter deputati, Legati etiam Regis Catholici, necnon Ser. Princ. Elect. Duc. Bavariæ, & Principis Auriaci, qui omnes in unum conspirabant, ut nullus alius eligeretur, nisi qui confœderationi inter ipsos initæ, addictus omninò foret: postea unusquisque illum inter confœderatos, qui sibi gratior videbatur, promovere ad Episcopatum minis atrocibus, pactionibus secretis, conventionibus simoniacis, conatus est: pactiones etiam, & capitulationes factæ sunt inter Capitulares ante electionem, inter quas pleræque prorsus libertati, & immunitati Ecclesiasticæ adversantur: harum pactionum observantiam inviolabilem unusquisque Canonicus jurare coactus fuit, quia conventum erat, ut nemo *posset eligi*, quin prius juravisset de illis servandis. Hoc modo non solùm Eminentissimus Cardinalis Bullionius privatus fuit voce activa, sed etiam voce passiva, cùm non vocatus fuerit ad jurandas hasce Capitulationes: & licèt Sereniſ-

reniſſimi Principes de Bavaria, & Neoburgo vocem non haberent in Electione, ſpecialiter tamen ad juramentum præſtandum vocati fuerint: ſolus Dux Saxoniæ Canonicus hoc juramentum præſtare recuſavit. Si hæc omnia cumulentur, quis poteſt dubitare Leges omnes Canonicas violatas fuiſſe in hacce Electione? conſequenter ex illa Canonum, & libertatis Eccleſiæ violatione, cùm grave ſcandalum exoriatur in Eccleſia, illud omninò debet reparari.

56. Canones omnes inſurgunt contra abuſus ſecularium poteſtatum in Electionibus. Canones Apoſtolorum *Canon.* 30. expreſsè ſtatuunt, quòd ſi quis Epiſcopus adhibuerit aliquam potentiam ſecularem, ut promoveretur ad Epiſcopatum, tollatur & ſeparetur ab Eccleſia: idem ſtatuitur in *Concil. Lateranen.* ſub Innoc.III. *cap. quiſquis De elect.* nam Poteſtatibus Laicis interdictum eſt omninò extendere manum ſuam ad Arcam Domini, quæ nunc per Eccleſiam repræſentatur, quia aliter facinus *Datan*, *& Abiron.de quo Numer. cap.* 16.*committunt.*

57. Amputâdæ à radice ejuſmodi violentiæ, modus nullus occurrit promptior, neque compendioſior, quàm in hoc negotio, ad quod omnes intenti ſunt; quia leges numquam melius firmantur, quàm cùm peccandi contra ipſas libido ſeverè animadvertitur.

58. Certum eſt autem omnia per vim, & per metum, & malis artibus peracta fuiſſe in Electione Ser.Princ.Clem.de Bavar. & licèt contendant Adverſarii horum omnium, quæ allegantur, probationem plenam, & integram non fieri per Inſtrumenta authentica, tamen facta ex ſe patent; nam nemo ambigit, Civitatem Leodien. tempore electionis repletam fuiſſe militibus armatis, & plerique Hæreticis: conſtat etiam Legatos miſſos fuiſſe ſpecialitèr ad Electionem procurandam; undè cùm fama publica ſuppleat probationes propter notorietatem indubitatam, ulterior probatio non requiritur: & cùm illi Legati ſpecialitèr miſſi fuerint ad negotium electionis pertractandum, patet quòd ante Electionem, authoritatem, quam habebant, ratione muneris ſui, adhibuerunt, ut Canonicos in ſuas partes traherent; numquam ſanè abuſus ſecularis poteſtatis poſſet reprimi, ſi hæ probationes non admitterentur.

59. Demonſtratum eſt autem *Summ.num.* 13. quòd non ſolùm in Electionibus oppreſſio manifeſta ſit vitanda, ſed etiam illa, quæ licèt occulta, tamen non leviorem metum incutere poteſt: certum eſt etiam, armorum metum eſſe cadentem in virum conſtantem. *l.qui armati, ff.de vi, & vi armata, & ibi Bart.*

60. Inſuper ex atteſtationibus authenticis, quæ exhibentur à 22. Capitularibus opponentibus, ſatis eruitur probatio violentiarum: & ſi aliquid deficeret adhuc in probatione, cùm ex his omnibus *fumus detur ſufficiens*, non poſſent denegari litteræ remiſſoriales, ſuper quibus etiam inſtat Emin.Card. Bull.

61. Adducitur atteſtatio Baronis de Surlet ut deſtruatur ſuſpicio violentiæ ipſi factæ; ſed ſi attentè perpendatur, illum, cui ſemel metus incuſſus eſt, numquam id, quod factum eſt, poſſe retractare eodem metu durante: nulla debet haberi ratio ejuſmodi atteſtationis, quia eodem metu durante facta eſt; ſed ſi præfatus junior Surlet audiatur judicialiter coram Judice non ſuſpecto, indubitatum eſt, ſaſſurum ſe violentias ſibi adhibitas in Electione.

62. Ex ipſa etiam atteſtatione præfati Junioris de Surlet eruitur probatio violentiarum, quæ à Legatis adhibitæ fuerunt ante Electionem; nam ipſe fatetur *ſibi violentiam, & vim illatam fuiſſe ab aliquibus, qui negotia Ser.Prin. Neo-*

burgici, Ordinis Teutbon. supremi Magistri, peragebant, seu ipsius ad Episcopatum Leodiensem promotioni vacabant, ut illum suffragio suo gratificaretur.

63. Habetur itaque fides ex ipsismet Adversariis, violentias illatas fuisse à Legatis: nec suspicandum est alios Legatos idem non præstitisse, quia in id unum incumbebant, ut modis omnibus inducerent Capitulares, ut partibus suis faverent: deindè sufficit ut ab aliquibus violentia ante Electionem illata fuerit, ut probetur Electionem factam fuisse per abusum secularis potestatis.

64. Ex eadem attestatione Junioris de Surlet eruere etiam licet, Capitulares omnes ante ipsum actum Electionis vota sua publicavisse, cùm fateatur prædictus Junior de Surlet *adactum fuisse ad suffragium suum dirigendum in favorem Ser. Princ. Clem. de Bavar. eo quod aliter vota ad æqualitatem fuissent redacta*; quia jam 22. Capitulares stabant à partibus Principis Neoburgici, & si iisdem accessisset idem Surlet, vota utrinque fuissent facta æqualia: illa confessio facta ex parte Adversariorum probat evidenter pactiones factas ante Electionem; nam illa determinatio Junioris de Surlet, proculdubio est prævia Electioni, nec debebat divinari illam æqualitatem votorum, nisi jam Capitulares ipsam patefecissent, quod quidem à jure prohibetur, nam Electores non possunt suffragium suum publicare ante scrutinium.

65. Sed etiam ex hoc conjici licet quantum Electio Seren. Princ. Clem. de Bavar. sit illegitima, nam ex Adversariorum confessione, prævaluit solùm vox ejusdem junioris de Surlet, & quodam modo solus Elector fuit Ser. Prin. Clem. de Bavar. quia æqualitatem, quæ erat in Capitulo diremit: si perpendatur eumdem Surlet Missæ Spiritus Sancti non interfuisse, sed in claustris toto tempore decantationis Missæ Spiritus Sancti detentum fuisse, & in compotationibus occupatum fuisse, sanè si aliqua habeatur ratio disciplinæ Ecclesiasticæ, non videbitur illa Electio Canonica, quæ non Spiritu Sancto procurata videtur.

66. Frustra opponitur, Missam de Spiritu Sancto præviam Electioni, non esse de substantia Electionis: conveniunt in hoc omnes Doctores, quòd omittentes preces prævias Electioni, debent ejici pro qualitate scandali indè consurgentis. *Samuel controv. 20. num. 6. & Passerin. cap. 15. num. 5.* Denique in Electionibus peragendis, saltem quantum ad decentiam, debent observari consuetudines immemorabiles, quæ sunt juri Ecclesiastico conformes; undè cùm mos inoleverit in Capitulo Leodien. ut Missa Spiritus Sancti decantetur ante Electionem Episcopi, quæ quidem consuetudo laudabilis est, certum est eos scandalum facere in Ecclesia, qui ab hac Missæ decantatione sine ullo impedimento absunt: & quis non fateatur scandalum generandum in Ecclesia, si unus solus Canonicus, *levioris sanè ingenii*, post compotationem factam in claustris ante Electionem, & violenter posteà ductus in Capitulum, omnium Capitularium vota ita determinavisse dicatur, ut unus solus Electionem, quæ ex utraque parte anceps, & dubia erat, voce sua, & suffragio in favorem unius stabiliverit?

67. Si confirmatio talis Electionis procuraretur, in toto Orbe Christianissimo inclamare liceret, unum solum Canonicum, vino repletum, constituisse Episcopum in solio Episcopatus Leodien. quod quidem maximè scandalosum foret in Ecclesia. Tantùm abest, ut illud inclamare liceat, quin è contra, secundùm Canonum verba, clamare necesse est, & tuba exaltanda est vox, ut annuncientur populo scelera, & scandala eorum, qui Ecclesiam sic turpiter fœdaverunt.

68. Hæc

68. Hæc omnia facta non indigent probatione, nam eruuntur ex ipsismet Adversariorum Instrumentis; undè illorum veritas non potest in dubium controverti.

69. In hocce negotio Electionis singulæ circumstantiæ non sunt separandæ, sed potiùs cumulandæ ad disciplinæ Ecclesiasticæ majorem vindictam; quodnam enim scandalum gravius potest oriri in Ecclesia, quàm si confirmaretur electio, in qua tot vitia, & tot scandala reperiuntur?

70. Clarè etiam demonstratur ex *Summ.num.*14. coarctatam fuisse electionem ad duo tantùm subjecta, quod quidem stabilitur ex ipso Instrumento electionis Principis Clementis de Bavaria, cùm examen propositum fuerit solummodò eligibilitatis horum Principum, scilicet Principis Clementis de Bavaria, & Principis Neoburgici, quæ quidem coarctationem Electionis ad illa duo subjecta satis indicant, & per illam coarctationem omnis libertas in Electione sublata fuit.

71. Constat etiam capitulationes prævias factas fuisse ante electionem, quarum observantiam juravit Serenissimus Princeps Clemens de Bavaria ante, & post electionem: & licèt prætendatur exadverso, capitulationes ejusmodi plerumque fieri apud Germanos, tamen illa consuetudo non potest inducere aliquid, quod libertati, & immunitati Ecclesiæ contrarium sit; quia ex communi Doctorum sententia illæ omnes pactiones, & capitulationes, quæ possunt respicere commodum particulare eligentium, & non bonum commune Ecclesiæ, meritò reprobantur, & electio sub iis conditionibus, aut capitulationibus facta, irrita, & nulla declarari debet, sicut statuitur in Concilio Lugdunensi *cap. ubi periculum De electione in* 6. quia electionesomnes, quæ fiunt privato affectu, veniunt annullandæ, quod à fortiori locum debet habere, quando illæ pactiones sunt prorsus obviantes libertati, & immunitati Ecclesiasticæ.

72. Obtendunt Adversarii harum pactionum fidem authenticam non fieri, quia earumdem copia solummodò adhibetur; sed ut omnis ambiguitas tollatur, non revocatur in dubium ab Adversariis, capitulationes factas fuisse, quæ juratæ fuerunt à Serenissimo Principe Clemente de Bavaria tum ante, tum post electionem, & ab omnibus etiam Capitularibus. Producantur itaque illæ capitulationes, ut discutiantur, aut saltèm cùm ipsarum *sufficient detur sumas* ex ipsorummet Adversariorum confessione, litteræ compulsoriales ad evidentiorem comprobationem non debent denegari.

73. Nullitas etiam intrinseca in electione arguitur ex ipsismet duobus Instrumentis duarum electionum; nam si dividantur, vel conjungantur, fides undequaque habebitur, electionem Serenis. Principis Clementis de Bavaria prorsus nullam, & invalidam esse, tamquam præproperè, & festinanter celebratam in contemptum 22. Canonicorum.

74. Factum scissuræ, & discordiæ inter Capitulares per se patet; superest itaque inquirẽdum, utrum potuerint Canonici procedere ad electionem Principis Clementis de Bavaria, spretis, & contemptis 22. Canonicis, qui non se fecerant alienos ab electione, sed solùm instabant, ut terminus competens ipsis daretur ad maturiorem indagationem validitatis Brevium eligibilitatis Serenis. Principis Clementis de Bavaria.

75. Certum est, hanc disceptationem fuisse magni momenti, & certum etiam reperietur, si Statuta Capituli Leodiensis in integrum adducantur, specialem

cialem esse articulum, in quo Decano, tamquam Præsidi Capituli, incumbit differre in alium diem discussionem rerum *magni momenti*, *si in Capitulo proponantur, ut matura desuper accepta deliberatione, sententias suas Canonici possent dicere*; undè cùm Statuta contra Capitulum ipsum meritò sint retorquenda, cùm ageretur de re maximi momenti, scilicet de validitate electionis, quæ debebat fieri, certum est Decanum, tamquam Præsidem Capituli, potuisse in sequentem diem differre maturiorem indagationem hujusce negotii, præcipuè cùm tempus opportunum non superesset ad electionem perficiendam, quia jam medius dies elapsus erat, & consumptus in præviis electionis; undè illa recusatio dilationis petitæ usque ad diem subsequentem, evincit, electionem præcipitanter ab aliis factam fuisse in contemptum aliorum.

76. Frustrà allegatur *cap. cùm nobis* 19. *De elect. & electi potest.* quia in hoc capite inveniebantur pauci, qui se alienos ab electione fecerant, dum recesserant à Capitulo: & insuper, ut notat *textus*, solùm protestati fuerant, ne electio fieret nisi Canonica; supererat itaque solummodo inquirendum, utrum electio facta fuisset canonicè, vel non: & cùm canonica inventa fuerit, nulla est habita ratio opponentium, quia ipsorum oppositio non tendebat ad aliud, nisi ad id, quod factum fuerat.

77. In specie, quæ nunc proponitur, 22. Capitulares non protestati fuerunt, ne electio fieret nisi canonica; sed immò electioni canonicæ se velle interesse declaraverunt; undè non se fecerunt alienos ab electione: protestati sunt solummodo contra recusationem termini, & dilationis, ut securiùs electio posset fieri, quæ quidem recusatio omninò iniqua censeri debet, prout in *Summario num.* 27.

78. Deindè certum est, quòd quando nullum est periculum in mora, & dilatio intrà breve tempus postulatur, ut inquiratur de persona eligendi, nullatenus debet recusari; quia, ut inquit *Gloss. super hoc cap. cùm nobis, præceptum est Apostolicum, nemini manum citò imponas*: & idcircò *non præcipiti festinatione, sed moratoria cunctatione, modò non sit dispendiosa Ecclesiæ, Electio debet perfici.*

79. Palàm est, nullum dispendium timendum fuisse Ecclesiæ Leodien. ex dilatione unius diei.

80. Advertendum est etiam, in illo Capitulo curavisse sollicitè Canonicos, qui remanserant, ut revocarētur illi, qui secesserant è Capitulo, quæ verba *sollicitè*, ut *Gloss.* inquit, denotant *ipsos admonitos fuisse, ut redirent post discessum è Capitulo*; nam *Gloss. in verb. alienos eodem cap.* dicit, *quòd ex quo nolunt venire vocati, procedi potest sine illis*; prius est ergo, ut vocentur de novo, antequam contumaces possent dici, & alieni fieri ab electione.

81. Sed nullatenùs patet, Canonicos, qui remanserunt in Capitulo post discessum viginti duorum Capitularium, illos denuò revocavisse, ut in Capitulum incunctanter redirent; non potuerunt itaque fieri alieni ab electione, & consequenter prorsus contempti fuerunt.

82. Deducuntur etiam aliæ rationes. *Summ. num.* 27. quas ibi videre licet.

83. Addendum etiam est, quòd quotiescumque de utilitate Ecclesiæ agitur, sanior semper pars conjungenda cum majori, & utraque copulativè requiritur, & plerique etiam Doctores contendunt, quòd in eo casu debent remanere in Capitulo saltèm duæ tertiæ partes è tribus. ita *Fagnan. in cap. quia*

propter

propter De elect. num. 40. & major etiam pars Capituli attendi debet respectu omnium, qui interesse debebant electioni, cùm essent quadraginta novem Canonici, qui in electione suffragium debebant habere, scilicet quadraginta sex, qui inter se divisi fuerunt, & Eminentissimus Cardinalis Bullionius cum Eminentissimo Cardinale de Furstembergh,& Comite de Rechen: clarum est,quòd viginti quatuor Canonici,qui remanserunt in Capitulo, non faciebant majorem partem respectu totius Capituli, & sic cùm computari debeant omnes, prævalet major pars opponentium, & contemptorum.

84. Palàm etiam est, quòd sanior erat illa pars,quæ pro dilatione instabat, deindè cùm Decanus tamquam Præses Capituli instaret pro dilatione,ejus vox præponderare debebat, & erat illa sanior pars.

85. Sed cùm illa eadem pars nunc in Curia Romana prosequatur vindictam sui contemptus, sufficiet, si Eminentissimus Cardinalis Bullionius,media ab ipsis deducenda, adhibeat, in quantùm ad juris sui tuitionem,& propugnationem, poterunt conducere.

86. Si etiam aliæ nullitates in *Summario* deductæ cumulentur:tumultus, discordia, & divisio inter Capitulares annotabitur: prætereà schisma exortum in Ecclesia Leodiensi,arguit, omnia acta fuisse, non spiritu Domini, sed privatis affectibus, & cupiditatibus; undè cùm negotium occurrat dijudicandum sit coram Sanctissimo Domino Innocentio Papa XII. decet ordinem juris, & æquitatis subtiliter observari, sicut præcepit Innocentius ejusdem nominis III. in *cap.*19.*De sententia, & re judicata*: & cùm duo sint Electi in schismate,licèt unus defunctus sit, quòad jus partium, repentini casus iniquitas nemini debet nocere, & idem judicium ferendum occurrit, quod profertur in *Canon.* 8. *distinction.* 79. Si duo fortè contra fas, & temeritate concertantium fuerint ordinati, nullus ex his futurus est Sacerdos Ecclesiæ.

87. Si in Sede Romana nervus Disciplinæ Ecclesiasticæ rumpatur,pessum ruere omnes Ecclesiæ Canones oportet.

Moribus antiquis stet Res Romana, virisque.

JACOBI

JACOBI SARDINI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super Electione, & Eligibilitate.

1. COnfirmationi per Serenifs. Adversarium desideratæ, ne dum obstant contemptus Eminentissimi Principalis, & interpositæ Appellationis exceptio, sed deficit fundamentum in præsupposita secuta Electione consistens.

2. Vult enim Electio, ut adsit pluralitas votorum, uti per *text. in cap. quia propter De Electione.* ibi: *Ut is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel major, & sanior pars Capituli consentit*, ibique *Glossa in verb. Collatione*, & per *text. in cap. in Genesi eodem titulo*, tradunt *Sigism. à Bononia De Electione dub. 9. num. 11. & Passerin. eodem tract. num. 111. in fine.*

3. Eaque nonconcurrit in præsenti, nam præsupposito contemptu Eminentissimi Principalis, & Domini Comitis de Rechen, pariter sub insubsistenti forancitatis prætextu ab Electione repulsi, istorum vota sunt numeranda, ut videatur utrum Electio sit à majori parte operata. *Innocent. in cap. in Genes. 55. De Electione*. ibi: *Et est notandum, quòd etiam ad numerum computantur absentes, qui deberent citari, & fuerunt contempti*, & sequitur *Abb. ibidem sub num.* 8. dicens: *Et dictum Innocentii, & Sequacium procedit quo ad hoc, ut consideretur, an habuerit Electus majorem partem totius Capituli, debent computari contempti in numero eorum, qui faciunt Capitulum. Bays De Elect. par. 3. cap. 7. num. 3.* ibi: Et *Vox contemptorum, qui erant vocandi, debet computari ad sciendum si Electio fuerit facta à majori parte Capituli*, & sequitur *Passerin. de Election. cap. 11. num. 111.*

4. Facta verò votorum collatione, computatisque votis Eminentiss. Principalis, & dicti Domini Comitis de Rechen, palàm est Serenissimo Adversario ultrà medietatem vota deficere, dum insimul computatis præsentibus, & contemptis, 48. votorum numero Capitulum constituebatur, quorum solummodo 24. Serenissimum Adversarium nominasse non impugnatur; undè nulla dicitur operata Electio, uti expressis verbis explicat *Abb. d. cap. in Genesi.* ibi: *Et benè perpetuo hoc dictum menti, quia serviet tibi non solùm ad actum Electionis, sed in omnibus actibus Collegialiter explicandis, ut non valeat quidquid faciet major pars præsentium, si illa pars non fuerit major pars, habito respectu ad illos, qui debebant vocari: pone exemplum, in universitate sunt 12. se congregant contempto 12. non valebit quidquid fiet per sex, quia computato absente, non reperitur dispositio facta à majori parte Capituli*, & sequitur *Bays d. cap. 7. num. 3. & Passer. d. cap. 21. num. 111.*

5. Et est in proposito notabile dictum Innocentii super *d. cap. in Genesi nu.*

8.

5. Vult enim, quòd si fuerunt aliqui ex Capitularibus contempti, licèt non prosequantur contemptum, tamen irritetur Electio, quandocumque eorum facta computatione, constat, Electum totius Capituli majorem votorum partem non habuisse, ut ibi: *Sed istis computatis non habebat majorem partem totius Capituli, & ideò etiam non prosequentibus ipsorum contemptum, cassanda erat Electio, tamquam à minori parte facta, &c.*

6. Nec repugnat Propositio, quòd si contempti non prosequantur contemptum, convalidetur Electio; nam prædicta verificantur in casu, ubi etiam facta contemptorum computatione verè constat Electionem fuisse à majori parte totius Capituli operatam: eo namque casu, quia contemptum prosequentibus contemptis, veniret Electio cassanda, quamvis à majori parte operata; ideò non reclamantibus contemptis convalidatur; Verumtamen ubicumque contemptorum facta numeratione non reperitur votorum pluralitate perfecta Electio, tali quippè casu contemptorum consensus in nihilum Electo suffragatur, quia computantur quidam ad augendum Capitularium numerum, non tamen ad complendum eligentium vota, ut annuit *Innocent.ibid.* dicens: *Nam propter subsequentem eorum consensum non ratificatur Electia*, & clariùs tradunt *Ostiens.in d.cap.in Genesi, & Abbas ibidem*, ubi quòd debent contempti *computari in numero eorum, qui faciunt Capitulum, non autem in numero illorum, qui consenserunt in Electum*: idemque firmat *Bais d.par.3.cap.7.* ibi: *Non tamen dicitur vocem contemptorum, qui posteà consentiunt ad augendum numerum Eligentium computari*, & sequitur *Posserin.loco sup.cit.num.111.in fine.*

7. Probata itaque carentia Electionis, nihil est, quod confirmare possit, quia non entis nullæ sunt qualitates; Verumtamen quatenus per possibile Electio verificaretur, quod omninò negatur, tamen ex capite ineligibilitatis Serenissimi Adversarii, tamquam a principio nulla, foret omninò cassanda.

8. Et priusquam procedatur ad hujusmodi Articuli examen, non est omittenda doctrina *Innocentii super d. cap. in Genesi num.2. De Elect.* probat enim quanta ratione Decanus petierit, ut examinaretur Breve Eligibilitatis Serenissi. Adversario concessum, antequam ad ulteriora in electione procederetur.

9. Etenim, juxtà præscriptam Lateranensis Concilii dispositionem, certum est, quòd ad validitatem electionis requiritur votorum, aliorumque requisitorum plena collatio, ut in *cap. quia propter De elect.* eaque fieri nequit nisi priusquam fiat Electio, discutiatur si quis proponitur examinandus articulus, saltèm ad veritatem inveniendam. ita *Innocent.* ibi: *Item dicimus, quòd in tantùm plenè facienda est Collatio, quòd si de aliquo articulo oriatur dubium, de illo tractandum erit, & discutiendum, ut hic non ut diffiniant aliquid, vel probationes recipiant, vel tamquam jurisdictiones habentes, sed ad veritatem inveniendam, &c.*

10. Et præsertim quando agitur de legitimitate personæ eligendæ, & adest Contradictor, uti post *Felin.in cap.final. num.27. De præsumpt.* quem allegat *Lotter.de re benefic.lib.2.quæst.13. num.82. & 85.* pluries respondit *Rot.ut in dec.allegatis per Alex.VIII. in dec.29.num.49.& 50.*

11. Ideòque non erat ommittendum, sed præmittendum ad requisitionem Decani capacitatis Serenissimi Adversarii examen, nè alioquin Capitulum eligendo incapacem, vel suo eligendi jure privaretur, juxtà firmata in *cap.cùm in cunctis, cap. innotuit in fine, & cap. scriptum in fine, De Electione*, & tradunt

Tan-

Tamburin.de Jur. Abb.tom.1.disput.5.quæst.8. num.18. Castell. de Elect. cap.5. num.9. & 12. & Passer,eodem tract. cap.29.num.73. vel in concursu electorum plena fieri non posset meritorum collatio.

12. Sed quod facere non curarunt Capitulares Serenissimo Adversario addicti, nunc operandum venit coram Eminentissimis Patribus, coram quibus pendet petitæ confirmationis judicium, ut colligitur per *Passerin.de Electiom. cap.19. num.15.*

13. Descendendo itaque ad Eligibilitatis examen, & strictè super difficultate agendo, ponderandum proponitur, ideò Serenissimum Adversarium eligibilem fuisse supponi, quia dicitur Ecclesias Ratisbonen.& Frisingen. unà cum Colonien.sub administratione bonorum temporalium,non verò pleno,& quoad exercitium spiritualis jurisdictionis habere.

14. Ideòque nullum considerari posse consumatum spirituale conjugium incompatibilitatem præseferens, sed idem censeri debeat, ac si prædictas Ecclesias commendatas haberet, quarum multiplicata retentio non est à jure improbata.

15. Verumtamen quæque deducuntur ad probandum quem posse plures sibi commendatas Ecclesias retinere absque incompatibilitatis incursu, in nihilum applicantur ad casum.

16. Siquidem propositio verificatur quando simpliciter Ecclesia retinetur commendata sub administratione temporali, & manuali, ut explicat *Glosa super Can. qui plures caus.21.q.1. verb. sub commendatione*. ibi: *Illius Ecclesiæ non est Prælatus, sed potiùs Procurator, & qui commendavit potest revocare, quandocumque vult, &c.*

17. Quandocumque verò Ecclesia datur in titulum, & tamen Præbenda pro titulo possidetur, tunc intrat incompatibilitas per Canones considerata, ut explicat *Glos. super Can. Sanctorum, verb. in duobus distinct. 70.* ibi: *Qui enim titulum habet in una Ecclesia, si recipit secundam Ecclesiam, vel Præbendam pro titulo perdit primam; sed si recipit ipsam, quasi beneficium, & quasi commendatum, sivè stipendium, tunc secus.*

18. Et hæc est inconcussa distinctio tam de jure Canonum, quàm ex DD. placito, absque contradictione recepta, ut in *cap. cùm in cunctis, & cap. dudùm De Elect. & cap. de multa De Præben.* & in proposito Commendarum Sac. Religionis Hierosolymitanæ, pluries respondit *Rota coram Achille dec.279. aliàs 9. de Præben. coram Mocdano decis.10. aliàs 169. litt. B. & in dec.37. nu.7. & 8. par.13. rec.*

19. In casu verò nostro, Ecclesiæ non sunt simpliciter commendatæ, & sub manuali administratione concessæ, sed quidem intitulatæ, dum stante Electione, secutaque Serenissimi Adversarii confirmatione, est illi irrevocabiliter jus quæsitum, & Præbendam pro titulo possidet, ex quo resultat incompatibilitas, uti ex *Glosa* suprà allegata.

20. Neque contrarium probat dispositio *cap. commissa 30. §. annus autem, ibique glos. verbo pacificam De Electione in 6.* Textus enim disponit quem teneri ad Sacerdotium promoveri intrà annum, quem incipere statuitur, quando ipsius Ecclesiæ regimen commissum extitit, & acquiritur bonorum pacifica possessio; unde *Glos.* duos figurando casus, primum considerat in eo, qui nactus sit possessionem solùm minoris partis bonorum, & in isto casu vult, quòd

si una

si unà cum minori parte bonorum quis habeat etiam liberum exercitium curæ Animarum, tunc teneatur intrà annum promoveri, & tempus incipiat à die, quo regimen Ecclesiæ suscepit; secùs autem disponit in alio casu, scilicet si non habeat liberum Curæ exercitium, licèt possessionem habeat, etiam majoris partis bonorum; nam cùm principaliter quis teneatur promoveri ad Sacerdotium, propter curam Animarum, quandocumque ea deficit, quia non adest ejusdem liberum exercitium, non currit tempus, dum non verificatur, quòd habeat Ecclesiæ Regimen.

21. Sed quod disponitur quo ad tempus suscipiendi Sacerdotium, & quod *Glosa* superaddit illud non currere, etiam si quis pacificam possessionem majoris partis bonorum habeat, dummodò Ecclesiæ regimen non retineat, scilicèt liberum exercitium Curæ Animarum, nullimodè probat ex retentione alterius Ecclesiæ incompatibilis quem ineligibilem non reddi, propter effectum ab incompatibilitate derivantem, ideòque d. *Glosa* non applicatur ad casum.

22. Immò *Castrens. in cons.* 265. *lib.* 2. explicando dictam dispositionem *cap. commissa*, & ibi *Glosa, &c.* quamvis admittat requiri pacificam possessionem ad effectum ammittendi primum beneficium, tamen statuit posse primum impetrari immediatè ac suscipitur secunda Ecclesia, & impetrationem substineri quandocumque purgetur vitium litigiosi secundi Beneficii; undè probatur quòd dicta *Glos.* non tollit incursum incompatibilitatis, sed solummodò vult, ut non ammittatur primum beneficium, quo usque pacificè possideatur secundum, juxtà dispositionem *textus in cap. licèt Episcopus De præbend. in* 6.

23. Undè cessat omninò fundamentum, quod ad tollendam incompatibilitatem super dicta *Glosa* fieri prætenditur, & stat semper in suo esse eam incurri quando quis habet duas Ecclesias intitulatas, & præbendam pro titulo possidet ex dicta *Glosa in Can. sanctorum dist.* 70. supra allegata.

24. Et quamvis in Episcopo dicatur Consecrationem requiri ad effectum, ut inducatur incompatibilitas, & beneficiorum privatio, uti ex *Glos. in cap. multa* 28. *verbo post receptionem, & cap. cùm in cunctis, §. cùm verò*, ibique *Glos. in verbo ad quem spectet De electione*; præterquamquod dubium est an hujusmodi *Glosæ* locum habeant, quando agitur de consimili beneficio, & quandocumque secundùm contrahitur matrimonium cum consimili Ecclesia, dum eas procedere quo ad inferiora beneficia firmavit *Bursat. conf.* 135. *num.* 15. *tom.* 4.

25. Tamen absque eo quòd sit opus hujus quæstionis examen aggredi, sumus in claris, quo ad incompatibilitatem Serenissimi Adversarii, cui solummodò ex dispensatione concessum extat, ut possit in præsenti dictas Ecclesias retinere, & consecrationem ad legitimum ætatis tempus differre; quandocumque enim ex dispensatione longo tempore differtur ordinatio Episcopi, interim Beneficia vacant, quia dispensatio restringitur, ut producat tantum effectum differendi necessariam Consecrationem, non autem extenditur, ut inter medio tempore ex ea permittatur incompatibilium beneficiorum retentio, uti firmat expressè *Innocent. vidend. in cap. de multa* 38. *De præbend. & dignit. num.* 2. & tenet *Sanchez De matrimonio lib.* 8. *disput.* 1. *nu.* 34. *Barbos. in cap. cùm in cunctis, §. cùm verò num.* 28. *De electione, &c.*

26. Et ratio est quia cùm interim saltèm sit ratum conjugium spirituale, sicuti in matrimonio carnali non permittitur, ut quis uno eodemque tempore plura rata matrimonia retineat, idem procedit in conjugio spirituali, uti expressè

presse habetur in *Can. sicut alterius uxor caus. 7. qu. 1.* quem allegat *Glos. in cap. dudum verbo intitulatam circa finem*, dicens: *Item sicut uxore vivente nullus aliam potest habere, sic nec Clericus secundam Ecclesiam, &c.*

27. Neque est opus ad hanc veritatem probandam diutius immorari; eam etenim agnovit Serenissimus Adversarius, dum post reportatam confirmationem Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. pro dispensatione ab incompatibilitate, institit apud Sanctissimum Innocentium XI. sibique Eligibilitatis Breve curavit impertiri, non obstante prædictarum Ecclesiarum retentione sibi pro temporali administratione permissa; necesse etenim non habuisset obtenta dispensatione, ad effectum obtinendi eligibilitatem, ad Ecclesias Coloniens. Hildesimen. & Leodien. quatenus ei potuisset illud suffragare principium, nunc exadverso insinuatum, quòd ex retentione cum administratione bonorum temporalium, nequaquam incompatibilitas inducatur; undè si credidit Serenissimus Adversarius dispensatione egere, ut non obstante retentione prædicta, eligi posset, hinc manifestum redditur ex ipsa partis confessione, quàm sit erroneum affirmare, quòd ex retentione prædicta incompatibilitas non inducatur.

28. Præsupposito itaque, & pro constanti admisso incompatibilitatis incursu, quia verè, & realitèr Serenis. Adversarius non sibi tantummodò commendatas, sed verè intitulatas Ratisbonen. & Frisingen. Ecclesias unà cum Coloniensi retineat, hinc manifestum redditur ad effectum eas retinendi plus juris habere non posse, quàm illi fuerit ex Apostolica dispensatione concessum.

29. Quamobrem difficultas restringitur quoad confirmationem per fa. me. Innocentium XI. Serenissimo Adversario concessam post secutam ejusdem ad Ecclesiam Coloniensem Electionem, & præsertim ea sunt ponderanda verba, de quibus in dicta confirmatione. ibi: *Volumus insuper, ut donec, & quousque pacificam possessionem, seù quasi possessionem Regiminis, & Administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis, bonorum, seù majoris partis eorum, assecutus fueris, Ecclesias supradictas Ratisbonen. & Frisingen. quibus, ut præfertur, præes, similitèr retinere liberè, & licitè possis, & valeas, quæ tamen cùm primum pacificam possessionem, seù quasi possessionem præfatas, sicut præmittitur, adeptus fueris, vacent, & vacare censeantur eo ipso, &c.*

30. Literalitèr enim disponunt vacare debere prædictas Ecclesias, statim ac possessionem *Regiminis, & administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis, bonorum, seù majoris partis eorum, Serenissimus Adversarius esset assequutus, &c.*

31. Innegabilitèr autem hujusmodi conditio jam diù remanet adimpleta, & consequentèr dictarum Ecclesiarum est inducta vacatio, quas nihilominus cùm retinuerit contra litteralem dispensationem, ei ad certum tempus indultam, hinc est quòd ex earumdem retentione, manifesta redditur ejusdem ineligibilitas tamquam ex manifesta incompatibilitate proveniens.

32. Nec prætendi potest, prædicta verba vacationem conferre ad illud tempus, quo Serenissimus Adversarius utriusque Jurisdictionis Regimen, & Administrationem habuerit; nam Pontifex clarè loquitur de Administratione bonorum temporalium, nec relationem habet ad Spiritualem Jurisdictionem; expressè namque dixisse legitur possessionem *Regiminis, & Administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis, bonorum, seu majoris partis illorum, &c.* quæ verba *majoris partis* percutere non possunt, nisi tem-

temporalia bona, quæ partitionem recipiunt, & pro parte stare possunt penès unum, pro alia verò penès alium remanere, nec sunt applicabilia ad Jurisdictionis exercitium, quod est individuum, & scindi non potest, & pro parte verificari, & pro parte non; nam sicut una possessio, vel idem Dominium penès duos residere non potest, saltèm ad eumdem effectum, ita nec Jurisdictio. *Barbos.de offic.& potest.Episcopi par.3.allegat.3.num.31.in fin.*

33. Quapropter dum voluit Sanctissimus Pontifex, quòd ad inducendam vacationem dictarum Ecclesiarum Ratisbonen. & Frisingen. sufficeret, ut Serenissimus Adversarius haberet pacificam possessionem majoris partis bonorum Ecclesiæ Colonien. illiusque Mensæ Archiepiscopalis, pernecessè fateri cogimur, quòd intellexerit de temporali, & divisibili, non autem de Spirituali, & individua administratione.

34. Eòque magis id clarè convincitur ex duplici consideratione, quarum prima est, quòd Pontifex prius Serenissimi Adversarii duplicem considerando statum, eum scilicet in quo nunc reperitur, & alind in quo reperietur, quando adveniente ætate munus Consecrationis susceperit, in utroque statu ei retinere permittit, quæque habet Ecclesiastica Beneficia cum cura, & sine cura, ac Mensarum etiam Episcopalium, & Archiepiscopalium redditus; undè resultat, quòd benè Pontifex præ oculis habuit utrumque tempus, præsens scilicet, & futurum; nec ei latebat, quòd in præsens Serenissimus Adversarius Ecclesias prædictas solummodò, quo ad intitulatam bonorum temporalium administrationem, retinebat; undè si post illi concessam præservationem ab incompatibilitate ad effectum retinendi quæcumque Beneficia sub expressione utriusque temporis, ut ibi: *Præterea ut Statum tuum, juxtà Natalium tuorum amplitudinem, & Pontificalis dignitatis exigentiam, decentiùs tenere valeas, tecum, ut etiam postquam pacificam possessionem, seu quasi possessionem Regiminis, & Administrationis dictæ Ecclesiæ Coloniensis, illiusque Mensæ Archiepiscopalis bonorum, seu majoris partis eorum assequutus fueris, & deindè ætate legitima tibi suffragante, munus consecrationis prædictum susceperis, una cum eadem Ecclesia Coloniensi, &c.* alia quæcumque beneficia, &c. retineri, &c. liberè, &c. *de speciali dono, & gratia dispensamus*. Exindè procedit ad inducendam vacationem dictarum Ecclesiarum, postquam fuisset adeptus pacificam possessionem majoris partis bonorum Ecclesiæ Colonien. hinc ad oculum demonstratur, quòd Pontifex solummodò præ oculis habuit in isto casu tempus præsens, & non futurum, & voluit, ut induceretur vacatio statim, ac assequebatur possessio ei de præsente permissa.

35. Et si aliter diceretur, prospexisse scilicet ad tempus futurum, hæc posterior dispositio omninò cum antecedenti pugnaret; nam Pontifex prius consideraverat utrumque tempus, ut ibi: *Ut etiam postquam pacificam possessionem, &c. & deindè ætate legitima tibi suffragante, &c.* & in utroque tempore ab incompatibilitate præservaverat; undè si quando in posteriori dispositione iterùm mentionem habet de dicta pacifica bonorum possessione, dicetur ad tempus futurum recepisse, quando in antecedenti dispositione habemus, quòd eam de præsenti consideravit, utique reddetur hujusmodi dispositiones inter se contrariæ, & ad invicem repugnantes, quod utique non est in interpretationibus causandum absurdum.

36. Secunda verò ponderatio ea est, quòd confirmatio prædicta ut nemi-

nem latet, eo tempore emanavit, quando propter Bellorum incursum dubitari poterat, quin etiam temporalia Coloniensis Ecclesiæ bona de facili per Serenissimum Adversarium possideri non possint, quem prævidendo casum Sanctissimus Pontifex ideò Serenissimo Adversario concessit, ut retinere possit administrationem bonorum temporalium dictarum Ecclesiarum Ratisbonen. &c. & Frisingen. &c. donec pacificam temporalem sibi ex speciali dispensatione Apostolica indulta administratione haberet, quæ cùm fuit causa impulsiva, & finalis concessi indultus, ex eadem regulari, & interpretari debet indultum, & consequenter ad nudam bonorum temporalium administrationem restringi, ut firmat *de Luca De benefic. disc. 28. num. 11. cum ibi allegat.*

ANTONII

ANTONII VAILLANT

ADVOCATI GALLI

SOLUTIO OBJECTORUM

Super Ineligibilitate :

1. ELectionis confirmatio tot, & tantis rationibus impugnatur, ut nullatenus concedenda videatur, *quia rer esset perniciosa exemplo, si quis per subreptionis* astutiam ascenderet ad apicem Dignitatis, ut inquit *Innocentius III. cap. cùm dilectas De elect. & electi potestate.*

2. Jam de contemptu Eminentissimi Cardinalis Bullionii, & Comitis de Rekem, ex assertionibus præcedentibus constat, quæ proculdubiò si attendantur, nullum dubium relinquent.

3. Paucis nunc occurrit differendum de ipsa electione, nec ea quæ jam sunt adducta, denuò pertractanda, ne tædium pariant, repetita.

4. Capacitas personæ Electi primùm examinanda à Superiore confirmatore electionis.

5. Deindè vota eligentium inquirenda.

6. Tum demum ipsa quæ in electionis actu intervenerunt seriò, & maturè ponderanda.

7. Si Canones Ecclesiæ perpendantur, nemo sanè ad ministeria Ecclesiastica, & præsertìm ad Episcopalem Dignitatem debet promoveri, nisi is quem ætatis maturitas, morum gravitas, & litterarum scientia, commendabilem præbet: hæc in Episcopo inquiri oportet, prout effatur *Alexander III. in Concilio Lateranensi relato cap. cùm in cunctis De Elect. & Electi potest. Quia, qui ad curam aliorum est positus, in seipso debet ostendere qualiter alios in domo Dei oporteat conversari. Vivo ego, dicit Dominus Ezechielis 34. quia pro eo, quod facti sunt greges mei in rapinam, & oves meæ in devorationem omnium bestiarum agri, eò quod non esset Pastor, neque enim quæsierunt Pastores gregem meum. Ecce ego, dicit Dominus, ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum, & cessare faciam eos, ut ultra non pascant gregem, nec pascant ampliùs Pastores semetipsos, & liberabo gregem meum de ore eorum, & non erit eis ultra in escam, visitabo oves meas, & liberabo eas, de omnibus locis, in quibus dispersæ fuerant in die in nubis, & caliginis.*

8. Hæc sunt effata Divinæ Sapientiæ, hæc sunt oracula, quæ non surdis auribus audienda, quotiescumque incumbit providere Ecclesiæ vacanti; nemo itaque sub interminatione judicii Divini potest consulere, ut quis assumatur in Episcopum, qui non possit omnia explere, quæ tanto oneri incumbunt.

9. At ex parte Serenissimi Principis Clementis de Bavaria adducitur Dispensatio, qua se ab omnibus Legibus, Canonibus, & Conciliis etiam Oecumenicis, immunem tuetur, & defendit.

10. Præ-

10. Præsentis nunc non est propositi indagare validitatem hujusmodi Dispensationis, sed saltèm inclamare licet talem Dispensationem prorsùs à Canonibus deviantem, strictè explicandam, itaut gaudere debeant Eminentiæ Vestræ, si in hujusmodi interpretatione possit via aliqua reperiri, qua ad jus commune possit reverti.

11. Non solùm *si strictè hæc Dispensatio, prout debet fieri*, attendatur; sed etiam si terminorum concessionis, & indulgentiæ ratio habeatur, invenietur, Dispensationis omnem omninò effectum consumptum, & exhaustum fuisse in confirmatione Electionis ad Archiepiscopatum Coloniensem.

12. Dispensatus fuit scilicet Serenissimus Princeps Clemens de Bavaria, ut posset eligi ad Ecclesias Coloniensem, Hildesimensem, & Leodiensem, non obstante defectu ætatis: hæc est prima dispositio, quæ modum eligibilitatis respicit.

13. Deindè per modum conditionis adjungitur, quòd si contingat præfici eisdem Ecclesiis, vel earum alteri, statim Ecclesiæ Ratisbonen. & Frisingen. de quibus jam provisus erat, vacarent eo ipso.

14. Consumpta est itaque omnis facultas quoad retentionem earumdem Ecclesiarum, per adeptionem Archiepiscopatus Coloniensis, itaut modo adimpleto, reliqua sub conditione remaneant, quia tunc quod erat per modum præcepti ordinatum, ante Promotionem ad unam ex his tribus Ecclesiis, erat in executione adimplendum, & consequenter conditionem importabat. Ut hoc argumentum, quod nullam in contrarium responsionem admittit, diluatur, supponunt Adversarii duo.

15. Primùm Serenissimum Principem Clementem de Bavaria nondum revera provisum esse de Ecclesiis Ratisbonensi, & Frisingensi, quia per Brevia Apostolica non potest illas Ecclesias regere, & gubernare, quousque ætatem legitimam attigerit, ut possit consecrari.

16. Secundum, Confirmationem Electionis non posse Regimen Ecclesiæ Coloniensis importare ante consecrationem.

17. Ut fallacia hujusmodi Argumentationis detegatur, observandum ex primo sequi absurdum. Nam sequeretur, verba apposita in Brevi Apostolico, superflua omninò evadenda, quod ne quidem coniicere licet in Brevibus, & Dispensationibus Apostolicis, in quibus omnia verba sunt exactè ponderanda.

18. Non est præsentis Instituti inquirere de modo quo provisus fuit Serenis. Princ. Clemens de Bavaria de Ecclesiis Ratisbonensi, & Frisingensi, sed constat ad earum dimissionem coarctatum fuisse, eo ipso quo contingeret ipsum præfici uni è tribus Ecclesiis, ad quas Indultum Eligibilitatis poterat extendi. Non curandum est itaque de modo, quo Ecclesias Ratisbonensem, & Frinsingensem obtinebat, cùm ille modus non spectet ad vacationem, quæ contingebat in eum ipsum modum quo poterat eas possidere. Itaque sufficit, ut vacatio earumdem inducta, & præcepta fuerit à Summo Pontifice, statim atque adeptus fuisset unam è tribus Ecclesiis.

19. Quoad secundum Argumentum, satis ex præcedenti Memoriali super Eligibilitate, ostensum fuit, electum confirmatum posse administrare ea quæ sunt Jurisdictionis, non verò ea quæ sunt ordinis, quæ differri debent in tempus consecrationis.

20. Demonstratum est autem, Regimen, & administrationem Ecclesiæ Colo-

Ionienfis etiam in fpiritualibus commiffam fuiffe Sereniffimo Principi Clementi de Bavaria, ftatim atque confirmatus fuit: & licèt ipfi Coadminiftrator fuffectus fuerit, non definit tamen in folidum effe verus adminiftrator, & Rector Ecclefiæ; undè cùm in prima parte difpofitionis Brevis confirmationis Regimen Sereniffimo Principi conceffum fuerit, ex hoc infequitur, quòd in ultima difpofitione ejufdem Brevis, adeptio regiminis, & adminiftrationis debeat fubintelligi in eum modum, quo in prima parte difpofitionis conceffum fuerat, itaut poftquam Sereniffimus Electus confirmatus, actu,& de facto poffeffionem cœpit Ecclefiæ Colonien. conditio vacationis Ecclefiarum Ratisbonen.& Frifingen. adimpleri debuerit, & illa non adimpleta effectus Brevis eligibilitatis quoad Ecclefiam Leodien. omninò evanuerit.

21. Fruftrà adducunt Adverfarii *cap. cùm in cunctis*, *§.cùm verò*, *& cap. commiffa De Electione*, *& Electi poteftate*, nam quoad argumentum deductum *ex cap.cùm in cunctis De Electione*, *& Electi poteftate*, non poteft adaptari in cafu difpenfationis, quia cùm fit tempus determinatum à jure, intrà quod electus confirmatus debeat confecrari fi fit in mora petendi confecrationem, non folùm beneficia incompatibilia vacant, fed etiam prælatura,ad quam electus,& confirmatus fuit,poteft privari, ut notat *Gloff. eodem cap.in verbo tempore*: & idcircò cùm brevis fit mora à jure ftatuta, non debet præcipitanter de aliis Ecclefiis fpoliari intra tempus, quod ipfi indultum eft ad confecrationem.

22. Sed quando agitur de difpenfato, cùm per electionem,& confirmationem quis verè factus fuerit Rector Ecclefiæ, quia,ut inquiunt Canoniftæ,tunc Matrimonium fpirituale initiatum per electionem, ratum habetur à Superiore, hinc contingit debere non differri vacationem aliarum Ecclefiarum in tempus confecrationis,fi debeat vi difpenfationis differri in tempus longius, & ulterius, quàm quod à canonibus præfcriptum fuit, nifi fpecialiter a Summo Pontifice confirmante, retentio Ecclefiarum incompatibilium indulta fuerit ufque ad illud tempus quo confecratio poterit legitimè fieri, fed tantùm abeft, ut fanctæ memoriæ Innocentii XI. differre voluerit vacationem Ecclefiarum Ratisbonen. & Frifingen. ufque ad tempus confecrationis Sereniffimi Principis Clementis de Bavaria, ut è contra expresfè notaverit in fuo Brevi confirmationis, quod reaffumendum eft, fe velle ut præfatæ Ecclefiæ vacarent,ftatim atque adeptus fuiffet Sereniffimus Princeps poffeffionem regiminis, & adminiftrationis Ecclefiæ Colonien. quam concedebat in eodem Brevi, nec differre intendebat ejufmodi vacationem ipfo facto in tempus confecrationis. Undè cùm non folùm jure communi, fed etiam jure fpeciali, & providentia fingulari Summi Pontificis hæc vacatio ordinata fuerit, fequitur nullatenùs contra terminum ipfius Brevis Apoftolici potuiffe differri in alium tempus, de quo nullam mentionem fecit Summus Pontifex.

23. Suffragatur etiam huic conclufioni *caput commiffa De electione*, *& electi poteftate in 6.* in quo ftatuitur, annum, qui conceditur illi cui commiffa eft Parochialis Ecclefia, incipere currere à tempore, quo ipfius Ecclefiæ Regimen commiffum extitit, & poffeffio pacifica habita; nam in hoc *cap. tempus femper determinatum* reperitur à jure, & etiam Regimen, & poffeffio non fupponit capacitatem omnimodam in exercendis omnibus actibus, qui Curam Animarum refpiciunt, & *gloff. in verbo pacificam eodem cap. explicat* quomodo quis ex vi folius tituli,etiam ante promotionem ad Sacerdotium,quæ in annum

num differri potest, *debet tamen haberi Rector, & pacificus Possessor Ecclesiæ, puta si ipsi nulla lis, aut controversia moveatur super titulo beneficii, quia cùm litis eventus sit dubius, posset perdere Ecclesiam, & sic in Presbyterum, ordinatus absque beneficio*, mendicaret, sed statim subjungit *Glossa, quòd statim, atque quis possessionem habuit aliquandiù sine litigio, hac constitutione arctetur; quia sufficit, quòd semel cæpit pacificè possidere*, ex quibus verbis satis innuitur, Serenissimum Principem Clementem de Bavaria arctatum fuisse ad dimittendum Ecclesias Ratisbonen. & Frisingen. nec non earum vacationem inductam fuisse eo ipso quo possessionem accepit Ecclesiæ Colonien.

24. *Gloss. in eodem cap. notat*, quòd advertendum est, *quòd si quis habeat Ecclesiam cum dispensatione, scilicet, quia nondum attigit legitimam ætatem, ut eam possit obtinere, licèt non currat annus quoad promotionem ad Sacerdotium, tamen semper debet se facere promoveri ad illum ordinem, quem ætas sua patitur*, quæ quidem nota respondet objectioni factæ ab adversariis, qui contendunt Serenissimum Principem Clementem de Bavaria dispensatum super defectu ætatis ad obtinendum Archiepiscopatum Colonien. non obligatum fuisse se facere saltèm promoveri ad illum ordinem, quem sua ætas patitur: deindè notatum fuit in Memoriali super Eligibilitate in hoc saltèm delusam fuisse spem Summi Pontificis, qui talem dispensationem non concessit, nisi sub spe, quòd Serenissimus Princeps se ministeriis Ecclesiasticis addiceret, ubi primum per ætatem ipsi liceret.

25. Ex præmissis innuitur, Serenissimum Principem Clementem de Bavaria sine ulla valida dispensatione retinuisse Ecclesias Ratisbonen. & Frisingen. ex quo secundùm communem Doctorum sententiam ineligibilis prorsùs ad Ecclesiam Leodien. factus fuit.

26. Nunc si vota Capitularium, & eligentium conferantur, certum est schisma exortum esse in Ecclesia Leodien. & si conferantur inter se ratione zeli ad zelum, meriti ad meritum, stant à partibus opponentium 24. Canonici, in quorum numero stat Eminentissimus Cardinalis Bullionius Episcopus Albanen. Præpositus major Ecclesiæ Leodien. & primaria dignitas ejusdem Ecclesiæ: stat etiam Decanus, & Præses Capituli, stat Archidiaconus de Surlet, & multi pietate, & doctrina insignes, necnon Bartoldus de Vansul officialis Capituli Leodien. & Comes de Rechen, qui etiam contemptus fuit: posset etiam inter illos enumerari Eminentissimus Cardinalis de Furstembergh, qui contemptus fuit, & rejectus à voto ferendo etiam per Procuratorem.

27. Nulla fiet injuria illis Canonicis, qui vota sua tulerunt in favorem Seren. Princ. de Bavaria, si advertatur, plerosque inter ipsos nondum ad Sacerdotium promotos esse, & inter ipsos D. Tabolet promotus fuit ad Subdiaconatus ordinem post mortem nuperrimi Principis, & Episcopi Leodien. sub titulo Beneficii in Archiepiscopatu Colonien. siti, quod ipsi ad hoc procuratum fuit à Serenissimo Principe Clemente de Bavaria, quod quidem inducit captationem voti ante Electionem: inter illos etiam inveniuntur quatuor cognominati Liboy, quorum primus, qui est Pater trium aliorum Canonicorum, votum non tulit, nisi per Procuratorem, licèt in Civitate Leodien. constitutus reperiretur: & licèt non admittantur ex Concilio Lateranen. ad votum ferendum in electione per Procuratorem, nisi qui sunt absentes è loco ubi electio celebratur: frustra autem objicitur admissum esse communi suffragio Capituli,

li, quia in Electionis confirmatione coram Superiore non potest suppleri defectus ex consensu prævio Capitularium, sed debet omnium fides fieri; deberet itaque adduci instrumentum procuræ Petri Ludovici Rosfii de Liboy, ut innotesceret de causa justi impedimenti, & etiam posset inquiri de validitate hujusmodi Instrumenti, puta si juramentum præstiterit de legitimo impedimento, prout jura statuunt; saltèm respectu Eminentissimi Cardinalis Bullionii, qui præsens non fuit ad admissionem hujusmodi procuratorii, res est in integro, & debet doceri de hoc mandato priusquam confirmari possit electio.

28. Posset etiam subjungi, quatuor Canonicos, quorum unus est Pater, & alii sunt fratres germani, qui votum suum dederunt in favorem ejusdem personæ, omninò esse suspectos, cùm plerumque in judiciis vota proximorum, propter ipsorum inter se conjunctionem, non numerentur, nisi pro uno.

29. Quantum ad votum junioris Baronis de Surlet, jam probatum est violenter adactum fuisse, ut votum suum ferret in favorem Serenissimi Principis de Bavaria: & insuper notatum fuit in præcedenti memoriali reassumendo in ipsius attestatione, quæ in primo *Summario* Adversariorum adducta fuit, exsurgere plenam, & indubitatam probationem de scissura, & discordia Capitularium, patefacta etiam ante scrutinium, & ipsummet tractatum Electionis, quod posset sufficere ad electionem infirmandam.

30. Sed si habeatur ratio zeli, quo zelo ducti fuerint Canonici Leodienses, non videtur; si habeatur ratio boni communis Ecclesiæ Leodien. imò constat ad votum suum ferendum invitatos fuisse certis legibus, & pactionibus præviis Electioni, quæ pleræque simonia infectæ videntur, & omninò libertati, & immunitati Ecclesiasticæ adversantur.

31. Si nunc reflectatur ad ipsummet instrumentum Electionis, patet de discordia suborta inter Præsidem Capituli, & 21. Capitulares contrà alios 24.

32. Si Statuta attendantur, in illis expressè cavetur, quòd spectet ad Decanum, & Præsidem Capituli differre in alium diem deliberationem, quæ occurrit facienda super re ardua, & alicujus momenti, ut maturiori examine possit librari; at quænam res magis ardua potest videri, quàm disquisitio Brevis eligibilitatis, ex qua pendere videbatur forma ipsa electionis faciendæ? & nonne maturiori judicio expendenda videbatur res tanti momenti, undè dilatio pronunciata à Decano, & Præside Capituli, cui etiam adhærebant 21. Canonici, non debet iniqua, aut moratoria judicari, nec in ipsius præjudicium, & saltèm sine præviis monitionibus de redeundo in Capitulum, prout *Gloss. innuit in cap. cùm nobis De Electione, & electi potestate?* non poterat ulteriùs hac saltèm die, quæ dimidia, & ampliùs elapsa fuerat, ad Electionem ab aliis procedi, cùm recedentes Canonici nullatenùs se fecerint alienos ab Electione facienda, quia protestabantur se ipsi interesse velle, cùm non instarent, nisi de termino competenti.

33. Fastidiosum fanè esset post tot, & tantas scripturas, adducere omnium Doctorum sententias, qui non solùm in hoc casu duas tertias partes è tribus requirunt, sed sufficit notare in hoc casu saltèm majorem cum saniori parte debere concurrere: itaut quando agitur de bono communi, & commodo Ecclesiæ, debeat sanior illa pars haberi, quæ maturiori judicio rem arduam vult perpendere, præcipuè cùm ex dilatione in unum diem nullum dispendium posset Ecclesiæ contingere, ut in præsenti casu, quia tunc prævalet dissensus aliorum con-

consensui cæterorum, ut inquit *Papinianus l.sunt personæ, ff.de Religiosis,& sumptibus funerum*; quia tunc prohibentes propter publicam utilitatem sunt magis audiendi, nam summa est ratio, ut inquit idem *Papinian. quæ pro Religione facit*; undè cùm agitur de aliqua oppositione facta à Capitularibus, nisi omninò frivola videatur, non potest contemni, & si contemnatur, debet apud Judicem Superiorem exaudiri, & illud omninò irritari, quod festinanter, & præcipitanter statutum fuerit.

34. Præcedentia etiam memorialia super Ineligibilitate reassumenda.

GASPARIS

GASPARIS TURCHI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO JURIS, ET FACTI

Super contemptu.

1. POst obitum clar.mem.Joannis Baronis de Helderen. Episcopi, & Principis Leodien.Eminentissimus D.Cardinalis Bullionius Præpositus Major Custos, seu Thesaurarius, & Canonicus dictæ Ecclesiæ, ut futuræ Electioni, ratione sui Officii, & Dignitatis,assistere posset, in mense Februarii præteriti se contulit ad Civitatem Huyensem Diœcesis Leodien. cumque ob militares Copias Principum fœderatorum, quibus Civitas Leodien. occupata reperitur,ad illam sibi liber non pateret accessus,pluribus his requisivit, ut Salvus-conductus nomine Capituli expediretur, protestans solo famulatu stipatum ad dictam Civitatem accessurum, ibi moraturum ad negocium Electionis futuri Episcopi,& Principis, pro communi bono Ecclesiæ, & Patriæ Leodien. pertractandum; Verùm in Epistola diei 11. Martii præteriti, responsum est, non posse Eminentissimum D. Cardinalem ad Electionem vocari, utpotè Jus suffragii, seu vocis activæ non habente, tamquam Foraneum,ex quo in Festo S. Ægidii se in Capitulo non præsentaverit, & per sex menses non resederit,ad formam Statutorum Ecclesiæ Leodien. ut latiùs in *Summ. num.* 1.

2. Quamvis autem D. Cardinalis die 18. ejusdem mensis petiisset modico temporis spatio apud Capitulum audiri, vel ad eumdem effectum aliquos ex Canonicis ad Civitatem Huyensem,cum omnimoda securitate illis præstanda, deputari,facilè demonstraturus, nullatenus vigore dictorum Statutorum voce activa privari posse. *Summ. num.*2. cuncta tamen fuerunt sub iisdem prætextibus denegata, addito quòd Passa-portus, vel alterius cujusvis securitatis procuratio,Capitulo non incumbebat,nec in ejus erat potestate.*Summ.num.*3.

3. Rursus D.Cardinalis,impetratis à Rege Christianissimo omnibus possibilibus securitatibus, & induciis per remotionem Copiarum militarium,hinc-indè ditione Leodien. facien. ut Electio liberè peragi potuisset, illisque ad Capitulum transmissis cum particulari Epistola diei 30.Martii, qua etiam demonstratur aliàs Capitulum non versari in sua libertate, eique patentem fieri coactionem, ut in *Summ. num.* 4. nihilominus in responsivis literis die 7. Aprilis Capitulum repetiit E. S. in futura Electione suffragium dare non posse, *nec ad illam esse convocandum, prout in Decreto promulgato super ejus foraneitate die* 27.*Februarii præteriti*, in eisdem literis inserto: ac propterea inutilem fore Salvi-conducti transmissionem, quæ procurari non posset sine præcedenti recognitione competentiæ voti: ac in omnem casum prius, pro consequenda debita securitate, esse à fœderatis Principibus obtinen. Cæterum non prodesse oblationem Regis Christianissimi ad futuram Electionis libertatem, qua se ple-

pleniſſimè potiri declaravit, ut in *Summario num.* 5.

4. Cùm ergo Dominus Cardinalis ſatis recognoſceret,ipſiſi indebitè prorsùs contemni, quamvis eſſet de gremio Capituli à 37. annis citrà, & primam poſt Epiſcopum dignitatem obtineret, & data opera dictum Decretum occultatum fuiſſe, ſibi in limine faciendæ Electionis dicta die 7. Aprilis dumtaxat notificatum, ne muneri ſuo deeſſet, Dignitatiſque Cardinalitiæ contemptum diſſimularet, & proteſtationibus ex nunc prout ex tunc, & quando Electio ſecuta fuiſſet, tàm ab illa, quàm ab aſſertis Statutis, & Decreto foraneitatis, ad Sanctiſſimum Dominum Noſtrum, ejuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellavit, ac de nullitate dictæ futuræ Electionis, omniumque actorum indè ſecutorum, & inſequen. ſolemnitèr oppoſuit, ut latiùs in *Summ.num.6.*

5. Utque magis, magiſque zelus, & eximia pietas Domini Cardinalis erga Eccleſiam Leodien. pro libera, & concordi Electione Epiſcopi eluceſceret, in binis ultimis literis die 10.& 12. Aprilis ſcriptis,non ſolùm dictam appellationem Capitulo notificavit, verùm etiam deindè omnimodam ex parte Regis Chriſtianiſſimi ſpopondit ſecuritatem, & armorum obligationem, quatenus in Civitate Huyenſi vicina ad Electionem procederetur, vel ſaltem, ut aliqui ex Dominis Canonicis ad ejus inſtantias audiendas deputarentur.*Summario num.*7. quibus reſponderunt Canonici, quòd cùm E.S.juxta Statuta, & Conſuetudines Eccleſiæ Leodien. Jus ſuffragii non haberet,appellatio Electionem retardare non poterat,ut in *Summ.num.*8.

6. Ac die 14. præfati menſis Aprilis, renovata prædicta ſolemni Appellatione, idem Eminentiſſimus Dominus Cardinalis petiit, & obtinuit à Reverendiſſimo Miniſtro Generali Ordinis Sanctæ Crucis, & à Decano Eccleſiæ Beatæ Virginis Huyen. in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, dimiſſorias literas, ſeu reſponſiones de Apoſtolis pro admiſſione dictæ Appellationis. *Summ. num.* 9. Cùmque Capitulum reſcripſiſſet, ſe velle procedere ad futuram electionem d. appellatione non obſtan. die 16.menſis Aprilis Dominus Cardinalis renovavit appellationem à tali decreto,tanquam attentato in contemptum Sedis Apoſtolicæ, ad quam fuerat appellatum. *Summ.num.* 10.

7. His tamen omnibus poſthabitis, & cum nimis aperto contemptu Domini Cardinalis,& Appellationum,ut ſuprà,ad SanctamSedem interpoſitarum, die 20. Aprilis præteriti,Canonici ſe congregarunt pro electione facienda; ſed orto inter eos diſſidio tàm ſuper electione Scrutatoris Senioris, quàm ſuper examine, & ſubſiſtentia Brevis Eligibilitatis Sereniſſimi Principis Joſephi-Clementis à Bavaria: ac petente Decano differri negocium electionis ad aliam diē, quia major pars abnuit, & pro valido d. Breve declaravit, hinc Decanus, & *alii* 21. *Canonici,proteſtantes de nullitate quorumcumque* circa electionem gerendorum,à Capitulo receſſerunt. Cæteri autem 24. Canonici remanentes,ad ulteriora procedentes,elegerunt in Epiſcopum, & Principem Leodien. d. Sereniſſimum Principem Joſephum-Clementem. *Summ.num.* 11. quo audito, Dominus Cardinalis Bullionius ſtatim ipſa die 20. Aprilis appellationem ad Sanctiſſimum renovavit. *Summ.num.*12.

8. Die autem ſequenti 21. Aprilis *Dominus Decanus cum* 21.*Canonicis*, impugnata dicta prima electione, pluribuſque ejus nullitatibus expoſitis, & præſertim violenta retentione, *& extorſione Voti Franciſci-Joannis-Erneſti Baronis Junioris de Surlet*,elegerunt Sereniſſimum Principem Neoburgicum

Or-

Ordinis Theutonici M. Magistrum. *Summ. num.*13. qua electione quoque intellecta, D. Cardinalis, præceden. Appellationibus inhærendo, denuò ad S. Sedem appellavit, ut in *Summ. num.*14.

9. Diem post hæc clausit extremum Serenissimus Princeps Neoburgicus: & quamvis nullitas utriusque Electionis ex ipso facto, & scriptura Canonicorum satis evidens detegatur, adhuc tamen pro parte Serenissimi Principis Josephi-Clementis petitur dictæ suæ primæ Electionis confirmatio; At etiam ad instantiam Eminentissimi Domini Cardinalis Bullioni, Principalis nostri, talis Electio videtur omninò annullanda ex irrefragabili fundamento, quod nimirum prædictus Eminentissimus Cardinalis Præpositus, & Canonicus Ecclesiæ Leodien. & sic Primarius Capitularis, vocem habens in electione facienda, nedum vocatus non fuit, sed quamvis pluries insteterit ad Capitulum admitti, cum manifesto contemptu, & injuria semper fuit rejectus, ut patet ex actibus in Summario recensitis. Undè intrat recepta Sacrorum Canonum dispositio, ut *spretus unius ad electionem vocandi*, isto comparente, & se confirmationi opponente, vitiet secutam electionem, quæ proindè irritari debet. *text. in cap. coram in Genesi, & cap. quod sicut, ibique Canonistæ communiter De elect. Barbos. vot. decis.*47. *nu.*174. *Cardin. de Luca De Canon. & Cap. disc.*27. *num.*13. & 14. cum aliis allegatis per *Passerin. de elect. cap.*11. *num.*119. & *seqq.* Quamvis Persona Electi quacumque dignitate, & excellentia præditus sit, cùm semper stante alterius contemptu, de justitia Electio annullari debeat, per *Text. in cap. bon. mem.*36. *De electiòn.* ibi: *Electionem autem Archipresbyteri (quamvis laudabile Testimonium perhibeatur de ipso) justitia exigente cassavimus, &c.*

10. Non obstat unica exceptio in supradictis Actibus à Capitulo adversus Eminentissimum Dominum Cardinalem opposita, quòd nimirum E. S. ad formam Statutorum Ecclesiæ Leodien. non se præsentavit in Capitulo in Festo Sancti Ægidii posteà residendo *evaserit foraneus vocem non habens*, prout talis ab eodem Capitulo declaratus fuit die 27. Februarii præteriti, indeque ad electionem vocandum non fuisse.

11. Etenim ad frivolum hunc prætextum tollendum satis esset recepta in hac materia conclusio, quòd scilicet cùm agitur de facienda electione, nec censuræ, nec alii prætensi defectus vocalibus objecti, ex quibus resultare valeat votandi incapacitas curantur, nec admittuntur in tali actu, sed hujusmodi cognitio ad aliud tempus referenda est. *Barbos. d. vot.*47. *num.*183. & *seqq.* ubi punctualiter firmat, decretum super privatione vocis contra aliquem ex vocalibus, non servato Juris ordine factum, non esse attenden. benè *Cardin. de Luca De Canon. & Cap. d. discurs.*27. *num.*19. & 20. Præsertìm quia Dominus Cardinalis statim habita notitia dictæ assertæ privationis nulliter, & indebitè decretæ, appellavit ad Sanctissimum. *d. Summ. num.*6. qua appellatione pendente adhuc poterat eligere, nec propterea ab electione repelli debuit, ut in terminis firmat *Passerin. de elect. cap.*10. *num.*128.

12. Cùmque dicta appellatio fuerit pluries successivè renovata, & Capitulo notificata cum reiteratis protestationibus, ne quidquam innovaretur in spretum appellationum hujusmodi, utique omnia posteà per Capitulum gesta cum subsecuta prætensa electione manifesto nullitatis, & attentati vitio subjecta dignoscuntur. *tot. tit. nihil innovetur appellat. pend.* & in terminis, quòd appellatio, etiam extrajudicialis interposita ab actu præambulo declaratæ inhabi-

bilitatis, & simul à nullitate electionis futuræ reddat subsecutam electionem nullam, itaùt tanquam attentata sit in primis revocanda, dum (ut infrà probatur) talis appellatio remanet justificata. latè *Passerin.de elect.cap.37.num.8.junctis num.24.usque ad 27. Rota coram san.mem.Alexandr.VIII. decis.29. nu.51. usque ad 56.*

13. Plenè autem nostra appellatio, & sic irrationabilitas declaratæ foraneitatis remanent justificatæ, advertendo, quòd secundùm mentem, & formam dictorum Statutorum ille verè, & propriè dicitur foraneus, qui primam residentiam numquam fecit, ut patet ex titulo de prima residentia, & titulo de foraneo, de quibus in *Summario exadverso dato super oppositionibus.d.Summ. litt.E.& M.* Cùmque non controvertatur D.Cardinalem jamdiù dictæ primæ residentiæ satisfecisse, in hoc non est immorandum.

14. Quo verò ad alium titulũ de secunda residentia, Capitulũ processit cũ supposito, quòd Statuta declarent foraneos eos, qui in die Sancti Ægidii Capitulo se non præsentaverint, vel si se præsentaverint, eo anno per sex menses, & unam diem non resederint, ut ex Epistola scripta Domino Cardinali. *nostro Summario dicto num.*1. Verùm ex lectura dictorum Statutorum hoc suppositum detegitur insubsistens, & erroneũ: siquidem *in d.tit. de secunda residentia* primo loco cavetur, quòd quicumque facta prima residentia volet secundam aggredi, & fructus percipere, debeat in Festo Sancti Ægidii in Capitulo se exhibere, & si fortè anno præcedenti non resederit, se expressis verbis ad residentiam offerre, nulla exceptione suffragante, nisi gravissimæ infirmitatis, aut absentiæ pro negociis Capituli.

15. Secundò, item qui in festo Sancti Ægidii se ad residentiam non præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit.

16. Tertiò demùm, quòd quicumque in dicto festo B.Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, vel præsentaverit, resideat eo anno per sex menses integros, & unam diem, alioquin pro foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus suos faciat, quin etiam receptos restituere teneatur, nec absentia gratiosa illi concedatur, & si eum mori interim contingat non habeat Annum gratiæ, ut in *Summ.num.*14.

17. Patet ergo ad literam, quòd dicta Statuta nullibi declarant foraneos eos, qui in festo Sancti Ægidii se in Capitulo non præsentaverint, sed solùm disponunt de eo, qui volet explere secundam residentiam, ut fructus lucretur, & alia privilegia gratiosa ibi enunciata consequatur, qui propterea debebit se præsentare in festo Sancti Ægidii, & ad prædictam residentiam se offerre, quam si postea non expleverit habeatur pro foraneo, fructusque non lucretur, nec gratiosa absentia, & Anno gratiæ gaudere possit. Cùm autem hæc omnia disposita sint respectu Canonicorum volentium se offerre ad secundam residentiam peragen. & lucrandos fructus, & sic in illis, qui voluntariè instant admitti ad dictam secundam residentiam, quam deindè non adimpleut, ut sunt perspicua verba. ibi: *Quicumque volet residere, & fructus facere*, & ibi: *Quicumque in dicto Festo Beati Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit*, quæ important facultatem, & arbitrium se præsentandi in festo Sancti Ægidii, non autem necessitatem, utique applicari nequeunt D.Cardin.Bulliono, aliisque Canonicis, qui non petierunt, nec se præsentarunt, aut exhibuerunt ad secundam residentiam, ut fructus lucrarentur.

18. Et

18. Et dum versamur in Statuto pœnali, & odioso, debet sanè restringi ad casum literalem Canonici volentis, & instantis advocari ad secundam residentiam pro lucrandis fructibus, de quo loquitur, non autem extendi ad Canonicum, qui peracta prima necessaria residentia, nullatenus dici valet foraneus; nam etiam de Jure ille, qui non residet, privatur temporaliter fructibus, prout etiam ille, qui est suspensus à Beneficio, non autem jure præstandi Votum in Capitulo, & maximè in electionibus. *Gloss. in cap. cùm Vintonien. verbo admiserant.* ibi: *Et licèt isti sint suspensi à Beneficio, non impediuntur eligere*, quia talis suspensio non repellit ab electione, nec etiam à Divinis Officiis; Undè omnia negocia, tàm spiritualia, quàm temporalia possunt exercere, &c. & firmant adducti per *Passerin. de elect. cap.* 10. *nu.* 91.

19. Supplicando caveri ab assumpto exadverso malè insinuato, quòd secunda residentia sit requisitum pro faciendis fructibus, & habenda voce necessarium; nam licèt id sit verum pro consequendis fructibus, falsissimum tamen est quoad habend. vocem, dum Statutum hoc non dicit, sed Pars adversa id gratis figurat. Votum enim, ut diximus, ut annexum Canoniæ, nec Canonicus ille privatur, ex quo aliquo anni tempore non comparet in Capitulo, aut residet, ut suprà probavimus.

20. Confirmatur hæc irrefragabilis veritas, ponderando, quòd idem Statutum illis, qui se ad secundam residentiam non præsentaverint negat concessionem gratiosæ absentiæ. *Summ. d. nu.* 14. *& Summ.* exadverso dato super oppositionibus *num.* 1. *litt. H.* Item qui in festo S. Ægidii se ad residentiam non præsentaverit is posteà gratiosam absentiam petere non possit, dum ergo statutum in hoc loco uti præcisè loquitur de illis, qui se non præsentant in festo S. Ægidii ad residentiam, imponit solam pœnam amissionis gratiosæ absentiæ, quomodo Pars adversa proprio marte contra omnes juris regulas vult addere pœnam foraneitatis, quæ solùm inflicta legitur illis, qui voluntariè se offerunt dictæ secundæ residentiæ, quam successivè non perficiunt, ut suprà probavimus? sanè ex hoc solo motivo benè perpensæ statutariæ dispositionis corruit tota machina prætensæ foraneitatis exadverso adinventa.

21. Nec necessitas se repræsentandi quotannis in festo S. Ægidii benè arguitur, ex quo Eminentissimus Bullionus per plures retrò annos mediante Constitutione dicti actum repræsentationis expleverit, quia dum ex littera statuti constat hujusmodi actus esse merè facultativos, etiamsi millies præstiti forent, numquam dici possunt emanati ex necessitate, sed solùm ex titulo voluntario, & propterea nullum præjudicium Eminentissimo Domino Cardinali ex illis illatum fuit, ut per *Panormit. in cap. Abbate nu.* 10. *De verb. signif. Rot. decis.* 541. *num.* 9. *apud Porlium De manut.* cum aliis vulgaribus.

22. At quia nuper animadvertimus, quòd Pars adversa in manibus Illustriss. Secretarii nullam dedit copiam, aut sumptum publicum prædictorii Statutorum, sed solùm quamdam particulam sub titulo de secunda residentia, ubi dicitur extractam à Schepers Secretario Capituli, in qua deficit dicta essentialis pars, disponens de illo, *qui in festo S. Ægidii se ad residentiam non præsentavit*, quam tamen eadem Pars adversa dedit in *d. suo Summ. impress. nu.* 1. *litt. H.* & Capitulum transmisit ad dictum Cardinalem in Epistola diei 11. Martii, ut nostro *Summ. num.* 1. Ideò supplicamus injungi literas compulsoriales ad effectum confrontandi, seù extrahendi verum tenorem ex statuto originali,

cùm

cùm data opera dictum transumptum mutilatum videatur : quinimò totum statutum videtur transumptandum, & necessariò producendum, dum in illo sit exadverso totum fundamentum foraneitatis, & exclusionis Domini Cardinalis à voto proferendo, nil relevante quòd dictus Cardinalis uti Canonicus habere debeat penès se copiam prædicti statuti, sic ordinatam in *tit. de prima residentia*, ut asseritur in *dicto Partis Summ. super oppositionibus nu. 1.* quia præter quod ibi non præceptivè jubetur supradictis dicta copia, sed si Canonicus volet illam sibi comparare, sat est dicere, quòd de tali ordinatione, & statuto nō constat, quia, ut dixi, Pars adversa solum sumptum *tit. 2. retin.* & quidem mutilatum exhibuit dicto Secret. ideò semper urget necessitas totum original Statuti compulsandi.

23. Præterea cùm jus votandi, seù voces activæ de jure sit annexum Canoniæ, adeout eo ipso quòd quis est receptus in Canonicum, & in Sacris Ordinibus constitutus possit votum proferre, nec ob non factam aliquam residentiam voce activa privetur, sequitur quòd prædictum statutum declarans Canonicos Foraneos, qui se offerentes secundæ residentiæ in festo Sancti Ægidii illam non adimplent, uti juri contrarium, & exorbitans non sit attendendum, cùm possit quidem Capitulum in concernentibus temporale interesse, & bonam administrationem particularia condere statuta contra jus, vel tollere ea, quæ ipsi Canoniæ sunt annexa, nisi à Sede Apostolica hujusmodi statuta fuerint approbata, ad *text. in cap. cùm accessissent 8. & cap. cùm Ecclesia 10. De constitut.* & in his terminis benè advertit *Card. de Luca De Canon. & Capit. disc. 19. num. 18. & sub num. 19. vers. aut enim agitur*, ubi quòd nec Capitulum, nec Episcopus possunt contra prędicta statuere, & *Rot. cor. san. me. Alex. VIII. decis. 202. num. 5. cum tribus seqq.*

24. Dum ergo hoc Statutum Capituli Leodien. à Summo Pontifice confirmatum non ostenditur, frustra allegat. ad removendum Dominum Cardinalem à voto proferendo, & fortiùs semper urget, quòd Capitulum nullo modo potuit Dominum Cardinalem non citatum, nec auditum dicta voce privatum declarare, ad tradit. per *Passerin. de elect. Canon. cap. 3. num. 5. & seqq.* ubi quòd cùm jus eligendi ex Sacris Canonibus, & Pontificum concessionibus omnibus de Capitulo competat, privari nemo potest, nisi juris ordine servato.

25. Nil relevante quòd dicta statuta, vel à Cardinalibus Legatis in Visitatione fuerint confirmata, vel talis confirmatio Pontificia præsumatur ex lapsu plusquam centum annorum; nam statuta, de quibus agitur, non sunt illa antiqua, tempore dictæ Visitationis condita, sed alia posteà reformata sub conditione futuræ confirmationis à Sede Apostolica impetrandæ, quæ numquam secuta fuit, nec exadverso ostenditur, ut advertitur in *d. decis. 202. num. 3. & 4. coram Otthob.* Undè frustrà recurritur ad lapsum temporis, tum quia ad hunc effectum debet præcisè justificari longæva d. statuti observantia in hac parte, in qua prætenditur, Canonicos sese non repræsentantes in die Sancti Ægidii remansisse voce activa privatos, de qua nec per umbram docetur ; tum etiam quia ista præsumpta confirmatio in forma communi non sufficeret, dum agitur de statuto contra jus, sed requireretur in forma specifica, ad tradita per *Card. de Luca De servit. disc. 71. & jur. patr. disc. 67. utrobique nu. 12. & de Regular. disc. 41. num. 14.*

26. Minusque urget, quòd dictorum statutorum observantia fuerit à Domino

mino Cardinali jurata. Nam tale juramentum præstitum intelligitur sub conditione, quatenus talia statuta licita sint, & Ecclesiasticæ libertati non contraria, ad *text. in cap. contingit* 10. *De jurejur. Rot. d. dec.* 202. *num.* 9. *&* 10. *coram fa. me. Alex. VIII.* Cùmque jam demonstratum fuerit, dictam privationem vocis activæ esse contra jus, & tollere libertatem Ecclesiasticam, cùm de jure omnes Canonici votum in futuri Episcopi electione proferre possint, meritò dicti juramenti exceptio non est habenda in consideratione.

27. Verùm omnis tollitur difficultas advertendo, quòd quando etiamsi Statuta Ecclesiæ Leodien. inducerent foraneitatem, & privationem vocis ob defectum comparitionis in festo Sancti Ægidii (quod semper negatur) adhuc Statuta hujusmodi nullatenus comprehenderent personam Eminentissimi Bullioni, Cardinalis honore fulgentis, tum ex manifesto defectu Potestatis, dum, ut dixi, eadem Statuta non apparent à Sede Apostolica confirmata, tum etiam quia Eminentissimi Cardinales non comprehenduntur sub Statutis, & legibus generalibus, præsertim pœnalibus, & odiosis, nisi de illis fiat expressa mentio. *Roman. consf.* 498. *per tot. Card. de Luc. disc.* 23. *num.* 11. *in Miscell. Eccles. plenè Capon. contr.* 24. *num.* 10. *cum seqq.*

28. Tum demum quia cùm Eminentissimi Cardinales sint Consiliarii, & pars corporis Papæ, ac residere teneantur in Curia Romana ad Regimen Ecclesiæ Universalis, exceptis Patriarchalibus, Metropolitanis, & Cathedralibus, quibus præfecti sunt, certè in Dignitatibus, aut Beneficiis inferioribus, curam præsertim Animarum annexam non haben. residere minimè tenentur, ad *Text. in extravag. unica De præbend.* ibi: *Cardinalibus tamen S. R. E. qui circa nos Universali Ecclesia serviendo singularum Ecclesiarum commoditatibus se impediunt, &c. dumtaxat exceptis, &c.* Et patet ex *Concil. Trident. sess.* 23. *de Reform. cap.* 1. ubi Cardinales ad residentiam in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, & Cathedralibus tantùm adstringit: comprobatque quotidiana praxis, qua videmus Eminentiss. Cardinales Abbatiis, aliisque inferioribus dignitatibus gaudere absque onere residentiæ; eo ipso namque, quòd resident in Curia apud Papam, vel in alia ex dictis majoribus Ecclesiis, dispensati dicuntur quoad alia inferiora Beneficia. *Capon. d. controv.* 24. *num.* 15. *& seqq.*

29. Cæterum quævis disputatio cessat ex facto; nam cùm usque de anno 1675. Eminentissimus Cardinalis à Capitulo electus fuisset in Præpositum Cathedralis Leodien. quæ dignitas per unum ex dictæ Ecclesiæ Canonicis, unà cum Canonicatu, & Præbenda retineri consuevit, quia ratione Dignitatis Cardinalitiæ, residentiam, & juramentum desuper à Præposito præstanda adimplere nequibat, fa. me. Clemens X. amplissimè desuper Eminentiam Suam dispensavit, ut latiùs in *Summ. num.* 15. non refragante, quòd cùm d. dispensatio concessa fuerit in qualitate Præpositi, ideò juvare nequeat *Dominus Cardinalis in qualitate Canonici obligati se præsentare in festo Sancti Ægidii.* Quia cùm talis Dignitas Præpositurae collata fuerit Domino Cardinali uti Canonico. ibi: *Nos tibi Canonico dictæ Ecclesiæ Leodien. qui ut asseris à Capitulo, & Canonicis prædictis ad Præposituram hujusmodi, &c. quæ in prædicta Ecclesia Dignitas post Pontificalem major existit, ac per unum ex d. Ecclesiæ Canonicis etiam unà cum suis Canonicatu, & Præbenda obtineri consuevit, &c. Apostolica auctoritate contulerimus, &c.* utique dispensatio à residentia personaliter indulta Domino Cardinali uti Præposito, & majorem Dignitatem gerenti, cen-

fieri debet accessoriè eidem concessa uti Canonico. *Gloss.in cap. quia in tantum 5.verbo plures De præbend.*ibi: *Quia ex quo cùm eo dispensatur in Ecclesia,per consequens in omnibus accessoriis dispensatur* ; nam alias si uti Canonicus debuisset residere, & se præsentare in festo S.Ægidii, jam destrueretur gratia dispensationis sibi elargita uti Præposito, quod est manifestè absurdum.

30. Cæterum etiam uti Canonicus D.Cardinalis erat à tali comparitione, & residentia dispensatus;cùm enim Eminentissimis Cardinalibus in ipsa assumptione ad Cardinalatum indulgeatur generalis retentio omnium,quæ obtinent præter vacabilia, ut est notorium *in fin. lit.A.* hinc fit,quòd cùm Dom. Cardinali concessa fuerit retentio Canonicatus,in necessariam consequentiam remãsit dispensatus à quacumque personali præsentatione, aut residentia, quam salva dignitate Cardinalitia explere non poterat, ut etiam exprimitur in supradicto Brevi dispensationis in Præpositura; undè funditus sublata remanet prætensa exceptio foraneitatis, etiamsi D.Card.consideret uti Canonicus.

31. Nec urget, quòd uti Canonicus, licèt Cardinalis poterat mediante mandato procuræ se in festo Sancti Ægidii repræsentare, ut multis retrò annis observavit, quia prompta est responsio, quòd si Dominus Cardinalis erat à tali personali repræsentatione, & residentia dispensatus, nec etiam tenebatur illam per Procuratorem, aut litteras adimplere; actus verò hujusmodi præsentationis aliàs facti, tamquam facultativi nihil præjudicant, ut suprà fuit probatum.

32. Patet igitur ex prædictis irrationabilem omninò fuisse exceptionem foraneitatis vigore dicti Statuti adversus Dominum Cardinalem oppositam,ut propterea contemptus eius Personæ inevitabilis undique convincatur ad irritandam secutam electionem,attentis maximè gravissimis facti circumstantiis, dum non obstantibus tot reiteratis petitionibus, & instantiis semper denegata fuit audientia, ne Dom. Card. iura sibi competentia deducere valeret.

33. Agnoscit Pars adversa insubsistentiam prætensæ foraneitatis, qua Capitulum perperam studuit à suffragio ferendo Dominum Cardinalem excludere; ideò recurrit ad aliud figuratum impedimentum, quòd nimirum cùm E. S. esset Eleemosynarius, sive Minister Regis Christianissimi non poterat sine periculo recipi in Civitate, & Capitulo Leodien. stante bello, quod geritur inter prædictum Regem, & Principes Germaniæ, cum quibus dicta Civitas reperitur confœderata : addito etiam, quòd Dom. Cardinali obstaret occupatio Castri Bullionis à Domino Duce eius fratre detenti, vigore Capitulorum pacis Neomagensis, quibus Episcopus, & Capitulum non consenserunt, imò contrarias protestationes emiserunt.

34. Verùm utraque oppositio frivola prorsùs detegitur : & quidem prima corruit ex facto, advertendo primo loco, quòd Capitulum in omnibus suis litteris præcisè semper declaravit se excludere Dominum Cardinalem *ob inhabilitatem proferendi votum, uti foraneum, & ideò frustra ab eo peti Salvum-conductum, ob id minimè profuturum* ; nunquam verò opposuit aliquod damnum, aut periculum, quod ei à Capitulo obveuire posset ex adventu Domini Cardinalis, ut patet ex *d. nostro Summ.* dum autem ex suprà deductis apertissimè constat de insubsistentia foraneitatis oppositæ, & quòd D. Cardinali injustè contempto Electio est irritanda, in vanum hodiè apud Sacr. Congregationem allegatur somniatum periculum, aut damnum, quod Capitulo advenisset ex admissione D.Cardinalis.

35. Se-

35. Secundò, quia Sede Episcopali vacante summa potestas circa temporalia, & gubernium Status Leodien. spectabat ad ipsum Capitulum, cui Præfectus Militum, & Officiales fœderatorum Principum juramentum fidelitatis præstiterant, arcesque, & munitiones in manibus Decani, & Canonicorum permanebant, ut exadverso admittitur in Informatione Facti super Oppositionibus *numero* 29. *cum sequentibus*; ideò cùm Capitulum haberet ad sui dispositionem, & potestatem Arma, & Gubernium Civitatis, insubsistens reddebatur timor periculi, quod Dom. Cardinalis in Civitatem adventus causare potuisset, dum jam ipse declaraverat se venire, & commorari velle solò famulatu domestico stipaturo.

36. Tertiò, quia constat, quòd Capitulum concedebat personis sibi benè visis Passa-portus, seù Salvos-conductus in eundo, & redeundo ad Civitatem Leodien. ut patet ex *litteris originalibus impressis datis Illustrissimo Domino Secretario*: & specialitèr Capitulum convocavit ad Electionem Canonicum Comitem de Poitiers, in ditione Regis Christianissimi commorantem, & bona ibi possidentem, qui ad talem effectum ad Civitatem Huyen. accesserat, exprimendo, quia ipse *non erat foraneus*. *Summ. num.* 16. & mediante publico Notario litteras convocatorias illi præsentare fecerunt, ut patet ex ejus relatione ad Capitulum transmissa. *d.num.*16. *litt.A.* & posteà Passa-portum concedendo. *Summ. num.* 17. Igitur si dictum Comitem de Poitiers subditum prædicti Regis, qui ex causa Abbatiarum, & Beneficiorum, quæ possidet in Gallia, eidem Regi juramentum fidelitatis præstitit, Capitulum promptè convocavit, & recepit, ex quo *ipse non erat foraneus*, palàm est quòd non habebat scrupulum vocandi Dom. Cardinalem, quia esset Minister Regis, sed quia illum foraneum declaraverat.

37. Et quidem gratis, & sine fundamento probationis exadverso jactatur, quòd stante Bello essent hinc indè proscriptæ personæ subditæ, earumque bona, præsertim verò Ecclesiasticæ, cùm de jure personæ Ecclesiasticæ, & bona Ecclesiarum uti constituen. partem distinctam à Republica Civili bellum gerente, hujusmodi legibus non subjiciantur, *maximè inter Christianissimos Principes*, ut advertit *Caren. resolut.* 1. *num.*54. *& seqq.* atque hinc est, quòd Dom. Cardinalis suos redditus Ecclesiæ Leodien. semper pacificè exegit, nec umquam de ejus persona aliqua diffidentia habita, vel opposita fuit. Et quamvis modò objiciatur, quòd Dom. Cardinalis non se expoluisset ingressui Civitatis Leodien. dum Capitulum Salvum-conductum dare non poterat, & procurandum à Cæsare scripserat, non tamen *iste indebitus prætextus excusat*, *imò auget contemptum*, *& injuriam illatam Dom. Cardinali*; debuisset enim Capitulum partes suas prius adimplere illum convocando ad electionem, & dando Passa-portum aliis concedi solitum, ut practicaverat cum D. Co. de Poitiers, & tunc si D. Card. cum istis recapitis non potuisset advenire, Capitulum ritè, & rectè sine interventu D. Card. ad electionem processisset.

38. At quia Capitulum dolosè voluit D. Card. à voto ferendo in hac electione excludere, illum inhabilem, & foraneum declaravit, ut hoc modo posset nedum proprium Passa-portum, uti non profuturum, denegare, sed quatenus opus fuisset hoc modo præcluderet etiam viam obtinendi ab aliis Principibus, qui videntes D. Card. declaratum incapacem voti, frustratorium paritèr Salvum-conductum non concessissent; Quapropter cùm utrobique appareat

assertum impedimentum, seu prætextum vigentis Belli esse prorsùs vanum, & insubsistens, tàm ex parte Capituli Electores vocare debentis, quàm ex parte Dom. Card. qui tamquam unus ex Electoribus erat vocandus, semper maior, & inexcusabilis resultat spretus allatus Personæ D. Card. qui cum irritatione secutæ Electionis de indubitata justitia esset expiandus.

39. Denique poterat omitti motivum prætensæ occupationis Castri Bullioni, desuper allegando *Conc. Trid. sess. 22. De Reform. cap.* 11. pœnam excommunicationis infligen. contra usurpantes bona, jurisdictiones, fructusque, & emolumenta Ecclesiarum, & Locorum Piorum. Quippè satis est respondere, quòd Castrum, & Ducatus Bullioni non possidetur à D. Card. undè inapplicabilis prorsùs est opposita illius occupatio: & quamvis d. Ducatus retineatur à D. Duce ejus fratre, extranei prorsùs sunt termini occupationis plus æquò exadverso exagerati, dum notorium est Ducatum prædictum fuisse penès præfatum Dom. Ducem relaxatum vigore pacis Neomagensis, & sic vigore tituli ab omnibus Christianissimis Principibus approbati, qui propterea quamcumque exadverso male figuratam usurpationem excludit, in præsenti causa non discutiendam.

GABRIELIS

GABRIELIS PHILIPPUCCII

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super contemptu.

1. IRritanda videtur Electio, quia certum est, quòd ad illam vocandi erant quotquot habebant jus eligendi, & existebant de Capitulo. *cap.coram* 35. *& cap.quia propter* 42.*De elect. Passerin.de elect. cap.*11.*num.*33. *& seq.* maximè si commodè vocari potuissent, ut quia permanerent in Diœcesi, ac infrà Provinciam, & solummodò distarent duodecim, aut quindecim circitèr milliaribus,ut in casu præsenti. *gloss.in d.cap. coram in verbo in Provincia De election. Rota coram Mantic.decis.*288.*num.*1.*& seqq.*

2. Quapropter dum Eminentiss. D.Card. Bullionius, qui tamquam Præpositus, Custos major, & Canonicus erat de gremio Capituli ,& morabatur in loco proximo , non fuit vocatus, dicitur contemptus, ideoque ratione hujus contemptus potest de jure petere cassationem,& annullationem præfatæ electionis; Siquidem ad hunc effectum plus operatur contemptus unius, quàm multorum contradictio,juxtà *Textum in cap. bonæ memoriæ* 36.*in fine De elect.*ibi: *Quia inventus est H fuisse contemptus, licèt unus solus extiterit, cùm plùs in talibus consueverit contemptus unius quàm multorum contradictio, & in cap.quòd sicut* 28.*in fine eodem tit.* ibi: *Quòd si eos vocatos non constiterit, sed contemptos, infirmanda erit electio penitùs talitèr celebrata,cum concordantibus*,relatis per universam Scholam Canonistarum, quos sequitur *Oldrad.cons.*64.*nu.*5. *Sigismund.à Bononia De elect. dub.*10.*num.*8.*& seqq.Castellin.eodem tract.cap.*4.*num.*25.*& cap.*8.*num.*5. *Lavor.var. elucubrat. tit.*4.*cap.*17.*num.*13.*Barbos.de Jur.Eccles.lib.*1.*cap.*113.*num.*113.115.*& seqq. Passerin.de elect.cap.*11.*num.*119. *Rota in rec.decis.*36. *num.*1.*par.*6.*& decis.* 388.*num.*12.*par.*19.*Buratt.decis.*380.*num.*3.*Coccin.decis.*1552.*num.*36.

3. Vocatio enim absentium est de justitia, undè maxima eisdem fit injustitia si non vocantur.*Castellin.de elect.cap.*8.*sub nu.*1.*vers.itant.Lavor.variar. elucubrat.tit.*4.*cap.*17.*num.*17.*Ricc.in prax.for.Eccles.par.*4. *in praxi election. resolut.*44.*num.*2.*Lotter.de re benef.lib.*3.*quæst.*17.*num.*117. *Passerin. de elect. cap.*11.*num.*118.*Rota coram Coccin.decis.*2021. *num.*38.

4. Eoque fortiùs, quia præfata injustitia admixtam habet gravem injuriam (quæ gravior semper incalescit,attentis ne dum præeminentia dignitatis Cardinalitiæ, verùm reiteratis, & semper spretis instantiis) istamque injuriam sicuti quilibet privatus dimittere non tenetur, nec cogi potest sine satisfactione, multò minùs Eminentiss.Card. *Butr.in cap.quòd sicut* 28.*n.*29. *&* 30.*De elect. Oldrad.cons.*64.*sub num.*1.*ad med.vers.præterea cùm electio. Lavor. var.elucubrat.*

brat.tit.4.cap.17.num.13.post med.verf.& per contemptum,cum aliis cumulatis per Passerin.de elect.cap.11.num.118.& 119.

5. Hocque procedit nulla habita reflexione ad personam electi, quia cuicumque illius eximiæ dignitati, idoneitati, excellentiæ, & virtuti semper ponderofior judicatur contemptus, quo interveniente cassari de justitia debet electio,ad clarum ***Textum in cap.bonæ memoriæ*** 36.*De elect.*ibi:*Electionem autem Archipresbyteri (quamvis laudabile testimonium perhibeatur de ipso) justitia exigente cassavimus*, & ibidem tenent *Ancharan.num.*1. *Abb.sub num.*9. *post med.verf.tertius casus. Castellin.de elect.cap.4.num.25. in princ. & in fine*, & contemptum fuisse finalem causam d. cassationis, advertit ibidem *Glos. in verbo tractatum*, & sequuntur *Innocent.sub num.3.verf.item licet.Abb.sub nu.* 11. *verf.hinc enim fuerunt*,& concordant omnes alii superiùs allegati Canonistæ, dum ex solo capite contemptus cassandam asserunt electionem, signanter dum contempta fuit persona præfulgens dignitate Cardinalitia. *Lotter.de re benefic. lib.1.quæst.8.num.75.Barbos.de jur.univers.lib.1.cap.4.num.9.& 10.& vot.canon.lib.3.vot.125.num.20.*

6. Adversùs hoc tutissimum, & irrefragabile fundamentum unicè semper opposuit Capitulum Leodiense, quòd Eminentiss. Dom. Cardinalis non habebat vocem in hac electione tamquam foraneus, dum juxtà sanctiones statutarias se non præsentavit in festo Sancti Ægidii,nec residentiam inibi injunctam adimplevit.

7. Sed undequaque inanis, ac insubsistens apparet hujusmodi Capitularis oppositio, sive attendatur mens, sive potestas statuentium.

8. Si respicitur ad mentem,verba dd. statutorum,sive examinentur unum quodque eorum caput singularitèr, & de per se, sive omnia unitim sumantur, nullatenùs præseferunt foraneitatem adaptabilem casui nostro. Prætermissis enim statutis, quæ loquuntur de prima residentia, super quibus nulla cadit quæstio, dum non controvertitur illam fuisse ad unguem per Eminentiss. D. Card.peractam, & transeundo ad statuta disponentia de secunda residentia, illorum primum Caput nihil disponit de foraneitate, sed solummodo ait, quòd qui volet, aut velit residere, & fructus facere, debebit in Festo Sancti Ægidii personalitèr in Capitulo sese exhibere: quæ verba nullam residentiæ obligationem important, sed id efficere, vel non efficere relinquunt in mera, & libera cujuscumque voluntate; Quoties autem reponitur in arbitrio alicujus aliquid facere, reposita etiam censetur facultas implendi, vel non implendi, immò etiam contraveniendi, ut de verbo *volet*, post plures tradit *Galganett. de condit.par.1.cap.62.num.1.& 2.* & de aliis verbis facultativis *Rota decis.12.nu.2. De re judic.in nov.Buratt. decis.*848. *num.*10. Quinimmò dum hæc spontanea residentia dirigitur ad effectum percipiendi fructus,non dicitur præcisa,& obligativa, sed tantummodò causativa ad dictum effectum, ut notant *Imol.in cap. final.num.13.De Cleric.non resident.*& ibi *Butr.num.*6.& alii communiter. *Gonsal.ad regul.*8.*Cancellar.gloss.15.num.20.& seqq.Lotter.de re benef.lib.3.qu.27. num.31.& seqq.Tondut.quæst.benef.lib.1.part.2. cap.5.§.6.num.10. Rot. in rec. decis.489.num.2.part.2.& decis.550.num.9.par.18.* & coram *Priol.dec. 84. nu.* 11. Et quando res etiam esset dubia (sicuti est clarissima in casu nostro) non alia intelligeretur indicta residentia, quàm causativa. *Bich.decis.13. num.8.*

9. In secundo verò eorumdem statutorum capite, nec pariter ullum sit verbum

verbum de foraneitate, sed tantùm determinatur, quòd, qui in Festo S. Ægidii non se præsentaverit, non possit petere gratiosam absentiam, quæ est quædam gratia, quam ad sui libitum facit Capitulum, ut quis etiam non residendo possit percipere fructus ex Canonicatu: & sic hæc quoque reputatur residentia causativa ad effectum se reddendi capacem dictæ gratiæ.

10. In tertio verò capite indicitur foraneitas illi, qui ad secundam residentiam se exhibuerit, vel præsentaverit, & non complet modum residendi ibidem præscriptum; ideòque cùm foraneitas præscribatur offerenti se spontaneè ad residendum, ut evidenter demonstrant illa verba: *se exhibuerit, si præsentaverit*, & Eminentiss. D.Card. ad residendum non se obtulerit, nullatenus ex mente statuentium potest dici per ipsum d. foraneitatem fuisse incursam, in materia enim pœnali qualis est, & quidem gravissima, privatio vocis. *Passerin. de elect. cap. 25. num. 619. Castellin. eodem tract. cap. 4. num. 33. Sigismund. à Bononia dub. 93. in princ. & num. 2. cum seqq. & dub. 94. num. 2. & dub. 95. num. 8. & 9.* tamquam odiosa strictissimè est procedendum, & verba legis pœnam indicentis restringenda semper sunt ad illū præcisum, & individualem casum, ad quem leguntur apposita, nec extendenda sunt ad alium casum diversum, neque ex majoritate rationis, ita ut ea capienda sit interpretatio, quæ est exclusiva pœnæ. *Abb. in cap. 2. num. 17. in fine De postulan. Bellamer. in cap. bonæ memoriæ 36. sub num. 4. vers. 3. De elect.* & ibi Canonistæ omnes, quos referunt *Castellin. de elect. cap. 5. nu. 63. in fine. Sigismund. à Bononia eodem tract. dub. 56. num. 9. ad finem. Passerin. eodem tract. cap. 10. num. 104.*

11. Et convincitur ad hominem ex præcedenti capite secundo, in quo ille, qui in Festo Sancti Ægidii non se præsentaverit ad residentiam, mulctatur non pœna foraneitatis, sed amissionis gratiosæ observantiæ; Undè cùm Statuta contradistinguant casum spontaneæ exhibitionis, à casu non exhibitionis, & unicuique diversas præscribant pœnas, benè intrat vulgatum dicterium, quòd ubi adest casus legis, cessat omnis disputatio, de quo *Barbos. axiom. 136. nu. 10.*

12. Nec refert, quòd Eminentissimus Dom. Cardinalis annis præteritis sese per Procuratorem exhibuerit ad residentiam, quia quatenus hoc esset verum, sat est, quòd non se exhibuerit hoc ultimo anno; Quia pœna foraneitatis est annalis, solùmque incurritur pro eo anno, in quo Canonicus se exhibuit ad residendum, & non resedit, ut apertè demonstrant verba d. tertii capitis Statutorum. ibi: *resideat eo anno, &c. nec ullos fructus faciat eo anno, &c.* quæ uti geminata magis præcisam, & enixam voluntatem ostendunt. *Rota coram Buratt. decis. 106. num. 4.* & comprobatur, quia qui vult residere, quolibet anno se exhibere debet ad residendum in Festo Sancti Ægidii.

13. Alterum verò caput Statutorum in *titul. de Capitulis ordinariis, & specialibus* simpliciter disponit, quòd Canonicus foraneus non habeat suffragium in negociis Capitularibus, & in electione Episcopi, & sic intelligi debet de eo, qui foraneus declaratur in præcedentibus Statutis, vel ob non factam primam residentiam, vel ob non completam secundam, postquam spontaneè se exhibuerit in Festo Sancti Ægidii; nam lex interpretationem limitatam, ac restrictionem recipit à præcedenti lege disponente super eadem materia. *Rota coram Buratt. decis. 167. num. 2. 3. & 4.*

14. Si verò respicitur ad potestatem statuentium, hæc prorsùs in eis deficit, siquidem de Jure Vox est annexa Canoniæ, ex Juribus allegatis per *Innoc.*

in

in cap.2.num.2.in fine De instit. Abb.in cap.cùm olim 12.num.8. De sentent. & re judic. Monet.de distribut.par.2.quæst.20.num.1. ubi plures Canones enumerat. *Rota coram Seraph.dec.474.nu.2.* ubi quòd vox in Capitulo de jure communi pendet à Canonia, *& decis.1495. num. pariter* 2. & his decisionibus relatis *Barbos.de Canon.& Dignit.cap.37.num.1.& 2.Tandut. quæst.benef. lib.1. cap.27.num.48.& par.2.cap.3.§.11.num.1.& 3.Lavor.var.elucubrat. tit.4. cap. 17.sub num.13.vers. in electione enim.Cardinalis de Luca D. Canon. & Capit. discurs.6.num.12.*ubi refert alias *Rotæ* decisiones, & testatur de communi sensu Canonistarum, *& discurs.19.sub num.19.vers.quatenùs verò*;Exindè sequitur, quòd Capitulum nequivit statuere contra jus, adeout ad hunc effectum, neque sufficiens fuisset auctoritas Episcopi, sed omninò erat necessaria confirmatio Sedis Apostolicæ.*Adden.ad Buratt.decis.758.num.13. Rota coram Manzaned.decis.723. nu.* 2. & in terminis, quòd Capitulum per Statutum nequeat privare Canoniam voce, quæ de iure illi est annexa.*Calderin.cons.4. nu.1. De Constitut.*& dictum fuit in *Melphiten. Statuti, & Censurarum 26. Novembris* 1640.*coram Ghisleria*,quam refert,& sequitur *Cardinalis de Luca De Canon.d.discurs.19.à num.16.cum tribus seqq.aliis relatis san.mem.Alex.VIII.decis.202.num.7.* nec contrarium firmatur in *decis.20.par.3. rec.* quia illa loquitur de consuetudine: Et ex eadem ratione,neque Capitulum posse quidquam statuere circa observantiam residentiæ. *Cels.decis.12. num.15.*

15. Eoque faciliùs, quia hujusmodi pœna privationis vocis in hoc casu reperitur à iure statuta, undè non poterat imponi, nisi per eum,qui habet plenitudinem potestatis, scilicèt per Principem, & Summum Pontificem. *Gloss. in cap.bonæ memoriæ 36.in verbo expectare in fine De elect.& ibi Abb.sub n.9. versic.quia cùm sit pœna.Butr.sub nu.13.vers. dicas, quòd licèt ratio.Bellamer. sub num.4.vers.tertio cum aliis*, quos refert *Barbos.de jur.univers.lib.1.cap.19. num.17.*& plures addens. *Passerin.de Elect.cap.5. à num.3.cum seqq.* ubi quòd cùm jus eligendi proveniat à Papa,ab eo solùm induci potest privatio, non autem ab inferioribus. Et magis in specie, quòd pœna privationis vocis non censetur à jure imposita, nisi id exprimatur quoad illum casum particularem; super quo controversia versatur, tradunt *Abb.in cap.gratum 2.num.17. De postulat.Prælat.Navar.cons.2.num.5.De renunc.lib.1. Passerin.de elect. cap. 31. num.16.in fine.*

16. In nihilo refragante, quòd hujusmodi Statuta emanaverint partìm à Legatis Apostolicis, partìm à Capitulo de consensu Episcopi, quia prætèrquamquod ista non sunt ea ab antiquo tempore compilata, sed noviter à solo Capitulo de anno 1563. promulgata, istorum auctoritas validitatem causaret, si statuta essent uniformia dispositioni juris: & in his terminis loquùntur auctoritates in contrarium relatæ, secùs dum illi contrariantur, quo casu neque Legatus de Latere potest statuere contra jus, ex pluribus allegatis per *Cardin. Cerr.decis.187.num.6.& in recent.decis.500.num.4.in fine part.3.*

17. Prout non subsistit, Statuta posse determinare quinam sint vocales; Quia doctrinæ exadverso citatæ id non firmant, nam *Glossa in cap. cùm inter 18.in verbo remoti De elect.*cum sequacibus,solùm quærunt, an absentes in loco valdè remoto sint vocandi, & firmant, quòd standum est consuetudini.

18. Nec ullius relevantiæ est, quòd Eminentissimus Dominus Cardinalis observantiam Statutorum juraverit. Tum quia juramentum intelligitur de

Sta-

Statutis validis, non autem invalidis. *Seraph.de privil.juram.privil.* 117.*nu*.5. *Del Bene eod.tract.cap.*2.*dub*.49.*num*.11. *&* 15. & in terminis Statuti conditi per Capitulum super vocis privatione *Rota coram fan. mem. Alexand. VIII. decis.*202.*num*.9.*&* 10.

19. Tum quia, cùm Statuta non obligent præcisè ad secundam residentiam, sed tantùm causativè, & quatenus quis se ultroneè exhibet ad illam faciendam, ità easdem qualitates continere dicitur juramentum, quoniam regulatur secundùm naturam, & ad limites actus jurati, & plus quidem obligat, sed non ad plus. *Rota in rec.decis.*4.*num*.9.*par*.14.*& decis.*231.*num*.15.*par*.16.

20. Augetur defectus potestatis in statuentibus, attenta de per se Dignitate Cardinalitia, qua præfulget Eminentissimus Dominus Bullionius, ista namque nulla major in Ecclesia post Pontificiam datur, & illam obtinentes dicuntur Consiliarii, & pars Corporis Mystici Papæ, & cum eo non solùm unitatem, sed quandam etiam identitatem constituunt, universalem repræsentant Ecclesiam Catholicam, & illius cardines sunt, in eisque residet tota Majestas Christianæ Reipublicæ, ut benè cumulando alias innumeras præeminentias adnotant *Lotter.de re benef.lib.*1.*quæst*.8.*à num*.35.*usque ad* 75. *Barbos.de jur. univers.lib.*1.*cap*.4.*à num*.7.*cum seqq.& vot.Canon.vot.*125.*num*.18. *& seqq.* & latè *Diana oper.moral.tom.*5.*tract*.2.*de potest.& privil.Card.resol.*1. *per tot.Capon.controv. forens.*24. *à num*. 12. ideòque nullatenus subjiciuntur legibus, & Statutis conditis à particulari Capitulo, & ab inferiore; Hinc decisum fuit, quòd statutum conditum per Capitulum particularis Ecclesiæ super probanda sanguinis puritate non afficit Cardinales, prout testatur *Barbos.vot. Canon.lib.* 3.*d.vot.*125.*per tot.* & de alio Statuto promulgato per Reginam Joannam, sanciente emolumenta promovendorum ad Doctoratum non esse distribuenda, nisi inter eos, qui personaliter intersunt, quòd sub eo non comprehendantur Cardinales non interessentes, asserit *Capon.d.contr.*24. *per tot.* & in multis aliis Constitutionibus etiam generalibus eos non contineri, tradunt *Gonzal. ad regul.*8.*gloss.*24.*num*.67.*& seqq.Tondut.de pension.cap.*53.*num*.14. *aliisque superiùs proximè citati.*

21. Et quamvis valdè controversum sit inter Doctores, utrum Cardinales comprehendantur sub dispositione universali, quando illa non est odiosa odio irrationabili, & plurimi teneant opinionem affirmativam, nihilominus omnes loquuntur de Dispositione, Constitutione, vel Indulto Pontificio, non autem de lege lata ab inferiore; Ulteriùs ut dicta opinio affirmativa locum sibi vindicet, requiritur quòd Constitutio, ac Dispositio contineat materiam, & rationem adaptabilem Dignitati Cardinalitiæ, aliàs si materia, & ratio illi repugnet, exempti ab ea censentur EE. DD. Cardinales, ut benè distinguendo firmant *Lotter.de re benef.lib.*1.*quæst*.8. *num*.85. *&* 92. *Barbos.vot. Canon.lib.*3. *vot.*125.*num*.17.*&* 18. *Dian.oper.moral.tom.*5.*tract*.2.*De potest.& privil.Card. resol.*41. *post princ.vers.tertiò facit. Rota coram Seraph.dec.*1114.*& dec.*1148. *utrobique num*.3.*& coram Duran.dec.*67.*num*.11.*& in recent.decis.*464.*sub n.* 10.*vers.& nihilominus par*.5.*tom*.2.

22. Materiam autem dd. Statutorum non esse proportionatam, & adaptabilem Dignitati Cardinalitiæ manifestè evincitur, quia residentia in eis injuncta quoad Canonicos, & alias personas Capitulares, non convenit Cardinalibus;

bus; nam in functionibus Ecclesiasticis, & Capitularibus, aut ipsi sedere deberent post antiquiores Canonicos, & Capitulares, & summa videretur indecentia in illis, qui faciunt unum corpus mysticum cum Summis Pontificibus, aut sedere deberent immediatè post Episcopum, & neque iste locus congruus, & conveniens existit Dignitati adeò eminenti, quæ longè præcellit Episcopalem. *Gomes. ad regul. Cancell. de idiomat. quæst. 3. num. 5.* ubi quòd non convenit Dignitati Cardinalitiæ, nec honestum videtur, ut ipsi residere debeant in Parochiali, quem aliis relatis sequitur *Anastas. Germon. de Indult. Card. §. tibi quoad vixeris num. 15. Capon. controv. 24. num. 40.* ubi quòd ob talem indecentiam non tenentur residere, nec intervenire ad Collegia Doctorandorum non obstantibus Statutis; Et ob eamdem causam Cardinales ex post non possunt obtinere Canonicatus, aliaque Beneficia residentiam exigentia, prout tradunt *Abb. in cap. Ecclesia vestra 57. sub num. 3. vers. idem si essent minora Beneficia De elect. Hojed. de incompatib. par. 1. cap. 2. num. 15. & par. 2. cap. 2. num. 4. & seqq.*

23. Nec dicatur residentiam per Statuta injunctam, esse adaptabilem etiam Cardinalibus, dum possunt per Procuratorem comparere in Festo Sancti Ægidii, prout plures Cardinales observarunt. Tum quia ista Statuta, uti novissimè de anno 1641. compilata, absque beneplacito, & Apostolica confirmatione, non tenent ex superiùs allegatis; Tum quia sicut se exhibere ad residentiam est voluntarium, ità voluntaria remanet missio Procuratoris, prout eam ad libitum cujuscumque Canonici relinquunt ipsamet Statuta: & esto quòd plures Cardinales ità practicarunt, non exindè tamen aliqua fuit inducta observantia obligativa, quæ non resultat ex actibus voluntariis. *Dunozet Jun. decis. 351. nu. 15.* & ad majorem cautelam exercitis. *Rota in recent. decis. 186. num. 17. & 18. par. 12.* nec observantiam inducunt etiamsi possent referri tàm ad liberam facultatem, quàm in observantiam legis. *Rot. coram Martin. Andrea decis. 92. num. 7.*

24. Cessatque omnis dubietas, quia Eminentissimus Dominus Bullionius Canonicatum in Cathedrali Leodien. obtinuerat ante adeptam Dignitatem Cardinalitiam, idcòque stante Indulto, & facultate retinendi omnia beneficia, quæ solet concedi omnibus in ipso actu promotionis, ut notorium est, & etiam ab antiquo tempore practicatum, ut observant *Paris. de resignat. lib. 3. quæst. 1. num. 67. & seqq. Anastas. Germon. de Indult. Card. §. tibi quoad vixeris num. 14. cum seqq. Put. decis. 420. per tot. lib. 2.* censeatur dispensatus à residentia. *Corrad. in prax. dispensat. lib. 1. cap. 5. num. 19. Card. de Luca De benef. disc. 55. n. 21. Sperell. dec. 112. num. 22. Rota coram san. mem. Alex. VIII. dec. 58. nu. 22. & seqq.*

25. Accedit, & alterum indultum eidem Domino Cardinali per fel. recor. Clementem X. amplissimè concessum, in quo ipse expressè dispensatur, tàm à residentia, quàm à juramentis præstandis, & aliis quibuscumque ordinatis per statuta, itaut dictus Dominus Cardinalis nec per ea obligetur, nec ea servare teneatur, ac proindè etiam ex hoc capite corruit objecta foraneitas, quæ totalitèr fundatur in obligatione residendi.

26. Nec urget, quòd hæc dispensatio elargita reperiatur in qualitate Præpositi, undè non suffragetur eidem Domino Cardinali in qualitate Canonici, quia præscindendo etiam à præcedenti generali Indulto solito concedi in actu promotionis omnibus Eminentissimis Dominis Cardinalibus, objectum rejicitur

tur

tur ex pluribus.& primo quoniam ratio principalis, ac finalis,quæ movit Summum Pontificem, censetur illa sibi exposita, quòd ratione Cardinalitiæ Dignitatis residentiam, & alia contenta in Statutis præstare Eminentissimo Domino Cardinali non decebat. ibi: *Tu verò ratione Cardinalitiæ, qua fulges, dignitatis, præmissa servare, ac proindè juramentum de illis servandis præstare nequeas, &c.* quæ ratio utpotè adaptabilis tàm Cardinali Præposito, quàm Canonico, sicuti exemit illum à residentia uti Præpositum, ita eximere paritèr debet uti Canonicum. Et regulæ omnes, quòd dispensatio in uno casu concessa non comprehendat alium casum non expressum, quamvis similem etiam ex identitate, vel majoritate rationis, nec de majori ad minus liceat arguere, non procedunt quando dispensatio continet causam, & rationem expressam, nam tunc ab uno casu fit etiam extensio ad alium, in quo urget ratio expressa, immò tunc verè non fit extensio, sed casus ille includitur in alio ex tacita disponentis mente: & quotiès una, & eadem ratio reperitur, illa omnes decidit casus, non quidem per extensionem, sed per comprehensionem, ut in specie, dictis regulis respondendo, tradunt *Abb. in cap. at si Clerici 4. §. de adulteriis n. 8. De judic. & ibi Dec. num.* 88. *& seqq.* ubi de communi opinione testatur *Ripa in cap. ad aures* 8. *n.* 41. *limitat.* 1. *De rescript.* aliosq. referens *Sanchez De matrimonio lib.* 8. *disput.* 1. *num.* 34. & alios addens *De just. de dispensat. matrim. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 112. *&* 113. *latè Sperell. decis.* 112. *à num.* 10. *usque ad* 15. ubi pluribus rationibus, & auctoritatibus exornat. *Add. ad Gregor. decis.* 87. *num.* 17. *Rot. coram Martin. Andrea decis.* 78. *num.* 30.

27. Secundò, quia Præpositura debet pernecessè conferri uni ex Canonicis, ut exadversò admittitur, & ita Summus Pontifex illam contulit Eminentissimo Domino Cardinali uti Canonico: *Nos tibi Canonico dictæ Ecclesiæ Leodien. &c. ac per unum, & eumdem ex dictæ Ecclesiæ Leodien. Canonicis, etiam unà cum suis Canonicatu, & Præbenda absque dispensatione Apostolica obtineri consuevit*, ac proindè cùm Canonicatus, & Præpositura sint inter se inseparabiles, & ex hoc unum efficiatur quid annexum, & consecutivum alterius, dispensatio quoad unum proficit etiam quoad aliud, aliàs inserviret de vento dispensatio à residentia, ut Præpositus si residere deberet ut Canonicus, & eadem indecentia respectu Cardinalitiæ dignitatis resultaret si uti Canonicus residere debuisset, quamvis uti Præpositus non resedisset. *Sanchez De matrimon. lib.* 8. *disput.* 1. *num.* 35. *de just. de dispens. matrim. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 114. *Sperell. decis.* 112. *num.* 18. *Rota divers. decis.* 765. *num.* 7. *par.* 1. *& in rec. decis.* 12. *nu.* 33. *par.* 5. *Duran. decis.* 439. *num.* 5.

28. Et ex his etiam constat nullius relevantiæ esse decretum præfati Capituli declarans Eminentissimum Dominum Cardinalem Foraneum, quia si foraneitas à statutis non inducitur, nec minùs induci potuit per Capitulum, & si ad hoc deficit potestas in statuentibus, quantò magis in Capitulo; Signantèr quia ad talem declarationem deveniri non poterat non servato juris ordine naturalis, divini, & gentium, & sic absque citatione. *Sigismund. à Bononia De electione dub.* 11. *nu.* 1. *&* 2. *Castellin. eodem tract. cap.* 13. *sub n.* 20. *vers. primò quia. Passerin. eod. tract. cap.* 2. *num.* 71. *Barbos. vot. Canon. lib.* 1. *vot.* 47. *num.* 182. *Ricc. in prax. elect. resolut.* 44. *num.* 1. atque ideò hujusmodi decretum tamquam factum contra indefensum omnimoda nullitate laborat: defensio namque cùm sit

de jure naturæ negari non poteſt, & ſufficit quòd per poſſibile adeſſe poſſit talis defenſio, & aliqualis excuſatio ab incurſu hujuſmodi pœnalis privationis: poſt plures *Paſſerin.de elect.cap.2.num.72.Sigiſmund.à Bonon.eod.tract. d.dub. 11.num.2.& 3.Lavor.var.elucubrat.tit.4.cap.17.num.7.*

29. Et abſque hæſitatione dum ſtatim intimato dicto decreto per Capitulum fuit ab eo interpoſita appellatio, qua pendente non erat Dominus Cardinalis habendus pro foraneo, ſed omninò admittendus, & vocandus ad electionem. *Sigiſmund.à Bonon.de elect.dub.94.num.5. & ſeqq. Paſſerin.eodem tract. cap.25.num.602.Lavor.var.elucubrat.tit.4.cap.21.num.78.*

30. Excluſa ex his foraneitate, inſubſiſtens omninò videtur prætenſio, quòd Eminentiſſimus Dominus Cardinalis non eſſet vocandus, dum id commodè fieri nequibat, tum ex cauſa belli ex quo erat Gallus, & addictus ſervitio Chriſtianiſſimi Regis, tum ex quo poterant timeri turbulentiæ, & ſchiſma in Capitulo ob illius interventum.

31. Neutrum autem ex ſingulorum examine relevantia apparet; Siquidem bellum potiùs potuit præbere juſtam cauſam non reſidendi, & ſic excuſare à foraneitate. *Azor.inſtit.moral.part.2.lib.7.cap.4.verſ.ad ſecundum, Filiuc. oper.moral.tom.3.tract.41.cap.6.num.27.Roſa De reſident.cap.3.ſection.2. n.28.* an verò illud ſit cauſa ſufficiens pro non vocatione abſentium, & cum diſtinctione proceditur: Aut bellum impedit, ne Electores poſſint mittere Nuncios ad abſentes, neque eos perſonalitèr, ſeu Domi, ſive in loco, in quo morantur citare, & tunc ipſi poſſunt procedere ad electionem non vocatis abſentibus: Aut bellum impedit, ne abſentes accedere valeant ad locum, in quo celebranda eſt electio, & tunc ipſi omninò ſunt citandi, neque ex hoc capite ſe excuſare poſſunt Electores, ad *Gloſſ.in cap. quòd ſicut* 28. *in verbo ſine periculo De elect.*& egregiè procedendo cum dicta diſtinctione, firmant *Jo:Andr.in eodem cap.quòd ſicut in 4.columna verſ.in gloſſ.ſic patet, & ibidem Compoſtellan. n.40. & poſt Innocent.& alios,Butr.num.24.* in primo caſu, in quo loquuntur *Bald. Abb.*& alii exadverſo citati, nos non verſamur, quia liberum fuiſſe acceſſum ad Civitatem Huyenſem, non obſtante bello, ſit manifeſtum ex pluribus Epiſtolis cum tranſmiſſione Nunciorum hinc indè inter Eminentiſs. D. Cardinalem, & Capitulum: & comprobatur, quia idem Capitulum convocavit ad electionem Canonicum Comitem de Poitiers commorantem in præfata Civitate.

32. Minuſque à convocatione eximebatur Capitulum, ex quo Eminentiſſimus Dominus Cardinalis erat Gallus, & Miniſter Chriſtianiſſimi Regis, cujus ſubditi erant declarati Hoſtes Principum confœderatorum. Quia hujuſmodi declarationes comprehendunt ſolummodo laicos, non autem Clericos, juxtà *Textum expreſſum in cap. etſi pignorationes De injur. & damn. dat. in 6.* ubi ſententia excommunicationis promulgatur contra inobſervantes, & tenent communitèr ibidem ſcribentes, quos refert ibidem *Barboſ. num.1. 2. & 4.Graſſ.de effect.23. per tot.Bonac.oper.moral.tom.2.tit.de reſtit. in particulari diſput.2.quæſt.ult.ſection.1.punct.12.§.3.num.18.Caſtropal. oper.moral. tom.1. tract.6.diſput.5.punct.4. num.* 8. maximè cùm bellum indictum ſit ob prætenſas culpas, & tranſgreſſiones Laicorum, non autem Clericorum, ut comprobant exadverſo citati *Guido Pap.deciſ.34. ante med. verſ.non obſtat cap. etſi pignorationes, Faber in Cod.lib.2.tit.9.diffin.1.in allegat.num.6.in fine.*

33. Et

33. Et ad omne pejus, quia Capitulum complere debebat partes suas transmittendo eidem Cardinali Salvum-conductum, quod in sui potestate erat; nam Sede vacante ipse erat Dominus totius Principatus Leodien. & in hujus Dominii sequelam constituerat Generalem propriorum Militum; Immò de facto aliis Canonicis etiam commorantibus in Gallia, & juramento adstrictis erga Christianissimum Regem, & signantèr prænominato Com. de Poitiers, Salvos-conductos Capitulum concessit, cum quibus eisdem liber patuit ingressus, & egressus è Civitate Leodii ad Huyensem: ex quo plusquam clarè elucescit Capitulum studiosè devenisse ad declarationem foraneitatis erga Dominum Cardinalem, quia nolebat illum admittere, & vocare ad electionem, non autem ex causa, quòd non esset in ejus potestate concedere dd. Salvos-conductus, qui quando etiam non fuissent profuturi, adhuc erant transmittendi, nam si alii Principes impedimentum præstitissent ne Dominus Cardinalis posset ingredi Civitatem Leodiensem, impedimentum in non veniendo se tenebat ex parte ejusdem Domini Cardinalis, & sic absque eo potuisset legitimè ad electionem procedi, juxta distinctionem superiùs firmatam circà bellum an præstet impedimentum in vocando, vel in veniendo; nam omnes Canonici sunt vocandi, sive possint, sive non possint venire. *Lavor. var. elucubrat. tit. 4. cap. 17. num. 1. Baron. de citat. tom. 2. in addit. ad quæst. 19. num.* 189.

34. Quæ autem subjunguntur de timore scandali, & schismatis, quis non videt, quòd sunt omnia vana, & aerea; ad effectum namque, ut ob timorem futuri scandali quis non sit citandus, ac vocandus, illud deberet esse imminens certum, & indubitatum, secùs autem si est dubium, & incertum. *Carocc. de except.* 125. *num.* 209. *Baron. de citat. tom. 2. in addit. ad quæst.* 18. *num.* 121. In præsenti autem nequidem ulla horum umbra dubietatis adesse poterat, tum attenta persona Eminentissimi Cardinalis Viri summè Religiosi, ac eximiæ prudentiæ, quique se obtulit ingressurum cum solo famulatu, & si quicumque timor scandali adesse non censetur quando tractandum est cum simplici Clerico, quantò minùs cum eo. *Postius De manut. observ.* 75. *num.* 11. *Accbil. Personal. De adipisc. possess. num.* 16. *vers. & periculum. Scacc. de appellat. quæst.* 17. *limit.* 6. *membr.* 2. *num.* 31. tum attento loco, in quo celebranda erat electio, vallato armis, ac Militibus Principum confœderatorum; in loco autem in quo unus est potentior altero, numquam potest ab inferiore, & debiliore timeri periculum scandali, ac schismatis, ut post *Bald. Anchara. & Curt. sen.* firmant *Nevizzan. consil.* 81. *sub num.* 3. & 7. *Post. de manut. observat.* 75. *num.* 11.

35. Ultima objectio de prætensa occupatione Ducatus Bullionensis non merebatur proponi, uti nullam habens subsistentiam, ac relevantiam, ex pluribus. Primò, quia eadem aderat causa, quando Eminentissimus Dominus Cardinalis reiteratè à Capitulo fuit electus Canonicus, Custos major, & Præpositus, per quas electiones ipse acquisivit jus votandi tamquam annexum Canoniæ, undè hodiè sine nova causa illo privari nequibat. Secundò, quia Ducatus non retinetur ab eo, sed à Domino Duce ejus fratre Primogenito. & tertiò, quia eidem Domino Duci fuit dictus Ducatus relaxatus in Pace Neomagensi, universaliter inita inter Principes Christianissimos, quod excludit omnem sommiatam occupationem, ad quam de jure requiritur dolus manifestus, & scientia notoria, & manifesta, quòd res Ecclesiæ retineantur per vim.

latè

latè *Ricc.in decif.Cur.Archiep.Neap.par.4.decif.51.per tot. Barbof.ad Concil. fefs.de reformat.cap.11.num.12. & 15.*

36. Cæterùm intempeftivè petitur confirmatio, dum electio non adeft, quod evidentèr probatur, ex quo 46. Electores fe congregarunt, quibus addantur alii duo, nempè Eminentifs. Dom. Cardin. & alterum Canonici Com. de Rechem contemptorum, quorum fuffragia effe computanda nō eft dubium, dignofcitur Capitulum totum formari à 48. Electoribus, quorum cùm vota 24. folummodò confequutus fuerit Serenifs. Dom. Princeps Clemens à Bavaria, non dicitur habere refpectu totius Capituli majorem partem, quæ neceffaria eft, ut quis dicatur electus, juxta jus Canonicum. *Rota coram Coccin. decif.* 2082. *num.* 8. & confirmatio nec peti, nec dari poteft ubi non datur electio. idem *Coccin.dec.*1504.*num.*33.

PETRI

PETRI CORRADINI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super contemptu.

1. ELectio, de qua agitur, confirmanda non videtur, quia vel est nulla, vel saltem ad instantiam Eminentissimi Cardinalis Bullioni, venit cassanda.

2. Nulla quippè est, tanquam attentata, & facta in spretum appellationis pluries, atque pluries interpositæ à dicto Eminentissimo Cardinali, & Capitulo notificatæ, quæ quamvis esset extrajudicialis, adhùc tamen data, proùt hìc, justa causa appellandi, proculdubio ligabat manus Electorum ne possent ad Electionem devenire, juxtà *Text. in cap. consideravimus De elect. ubi Gloss. & DD. Abb. in cap. cùm nobis nu. 7. &* 8. *De elect. cum aliis allegatis à Castellin. De elect. cap. 16. nu. 1. Passerin. eod. tract. cap. 32. sub nu. 6. vers. stante igitur, Valenzuel. cons. 76. num. 25. cum seqq. tom. 1. Barbos. vot. 47. nu. 132. & seqq. lib. 2. Rot. coram san. mem. Alex. VIII. decis. 29. num. 53. &* 54. Signantèr, quia agitur de Electione Episcopi, quo casu appellatio etiam extrajudicialis ex probabili causa emissa suspendit Electionem, juxtà *Tex. in cap. si postquam De elect. in 6. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 12. limit. 1. n. 55. & limit. 3. nu. 12. Barbos. d. Vot. 47. num. 133. in med. Rot. decis. 44. num. 4. de appell. in nov.*

3. Negari autem non potest, quòd appellatio fuerit à dicto Eminentissimo, ne dùm ex probabili, sed etiam ex legitima causa emissa, & quòd appellatio erat de illis, quæ suspendere omninò debebat actum Electionis futuræ; Petiit quippè Eminentissimus, tanquam Præpositus, & Canonicus, admitti inter alios Electores, & introduci mediante salvo-conducto, aliis Canonicis exteris dato, in Civitatem, & in locum Capituli; Capitulum verò nedùm negavit dictum Eminentissimum admittere, sed decretum promulgavit, quo eundem inhabilem ad eligendum, & privatum voce activa propter assertam foranceitatem declaravit: Ab hac autem declaratione, tendente simplicitèr ad excludendum dictum Eminentissimum ab electione, de jure nedùm erat licita appellatio, sed appellatio erat de illis, quæ suspendebat actum Electionis futuræ, ut in terminis, sequentes Theoricam *Innoc. in cap. auditis 29. n. 1. de elect.* notant *Passerin. eod. tract. dict. cap. 32. num. 28. & pluribus seqq. signantèr toto num. 30. Rota coram san. mem. Alex. VIII. dicta decis. 29. num. 55.*

4. Eratque Causa appellandi probabilis, & legitima, quia quidquid sit, an Statutum Ecclesiæ Leodien. obstaret dicto Eminentissimo, de quo infrà dicam, tamen nemo affirmare poterit, quòd attentis circumstantiis nostri casus, esset notorium, & clarissimum, dictum Eminentissimum privatum esse voce activa,

ex

ex quo dit S. Ægidii in Ecclesia non resideat, imò constat Statutum, ex quo deducitur talis privatio, dicto Eminentissimo non obstare, vel saltem disputabile esse, an obstaret, quo casu non erat licitum Capitulo authoritate privata ejicere dictum Eminentissimum, eumque declarare privatum voce activa, & inhabilem ad eligendum, sed debebat fer. fer. ad talem sententiam declarationis procedere, signantèr in procinctu Electionis, ut optimè notat *Castell. de elect. cap.13.num.20.§.Primò quia, & pluribus seqq. Laurent.de Portel. resp. moral. part.2.cas.4.num.4.& cas.16.num.1.in fin.Barbos.dict.vot.47.num.182.& seqq. lib.2.Card.de Luc.de Canon.disc.27.num.19.& 20.* & egregiè *Passerin.de elect. cap.11.num.73. in medio, vers.solum igitur ille, usque ad finem.*

5. Dùm itaque Capitulum absente Cardinali, nec permisit eumdem sua jura tueri, nec fer. fer. processit, & propria authoritate sibi jus dixit, ac instante electione, per decretum Capitulare declaravit inhabilem, ac privatum voce activa dictum Cardinalem, quod de jure facere non poterat ex prædictis, absolutum est, quòd habuit Cardinalis, nedùm probabilem, sed licitam, & justam causam ab hac rejectione, & ab hoc decreto appellandi; Undè appellatio suspendebat futuram Electionem ex præcitatis.

6. Nec objiciatur, quòd in appellatione interposita à dicto Eminentissimo non sint servatæ solemnitates, quas exigit *Text.in cap.ut circa De elect.in 6.* Quia juxtà *Clement.Constitutionem eodem tit.De elect.* solemnitates requisitæ à dicta decretali, *ut circa* non sunt necessariæ in appellatione, quæ interposita fuit, prout hìc, à decreto Capituli, declarante privatum ipsum appellantem, & eundem rejiciente ab Electione, ut notat *Gloss. in dicta Clement. Constitutionem verb.opponentis, & Barbos.in dicto cap.ut circa nu.3. Oldrad.cons. 188.per totum,* & latè *Passerin.qui alios cumulat De elect.cap.32.num.68.vers. secundus casus est.*

7. Cassanda quoque videtur Electio, quia cùm dictus Eminentissimus Bullionius fuerit rejectus, & non admissus inter Capitulares ad votandum, nulli dubium, quòd fuerit contemptus, cùm contemptus resultare dicatur, tam ex quo Canonicus, non sit vocatus, neque citatus, quàm ex quo, non sit admissus, sed sit exclusus, & inhibitus ne accederet ad votandum, juxtà *Text.apert. in cap.cùm Ecclesia Sutrina, & in cap.cùm in Genesi, vers. nec præmissi duo De elect.* ubi signantèr *Card.num.3.in princ.vers.decimo septimò nota, & num.7. vers.septimò oppono, Rot.coram Buratt.decis.225.nu.3.* Atque ideò prosequente eodem Eminentissimo contemptum, clarum est, quòd ex hoc capite electio venit cassanda, juxtà *Text.apertos in cap.quòd sicut, cap.Venerabilem, cap. cùm in Genesi, cap.Bonæ memoriæ il 2.De Elect.cum aliis apud Barbos.dict.vot.47. num.144.& seqq.Rot.coram Mantic.decis.268.nu.2.coram Burat. dec.225. per tot.& in recent.decis.36.num.1.par.6.cum aliis vulgatis.*

8. Nec dicatur, quòd ad effectum videndi an fuerit dictus Eminentissimus contemptus, debeamus cognoscere an verè fuerit Foraneus, & à Statuto de Foraneis loquente, voce activa privatus, quasi quòd si in rei veritate Summus Pontifex, ad quem recurritur pro confirmatione, cognoscat Eminentissimum Bullionum ratione dicti Statuti fuisse inhabilem, cesset contemptus, quia inhabilis vocari non debebat, & excludi poterat. Quia in hac re, à qua pendet decisio contemptus, supplico Eminentissimos PP. distinguere duos casus, quorum alter est, quando quis non vocatur, nec citatur, & hoc casu vera

est

est opinio *Innoc.in cap.cùm Vintonien. 25. De Elect.* qui dicit, quòd non est cassanda electio ad instantiam contempti, quando tempore confirmationis dignoscitur, quòd contemptus voce activa privatus erat, vel aliàs inhabilis erat ad eligen. & de hoc casu loquuntur omnes DD. & Canonistæ exadverso adducti.

9. Alter verò casus est quando, proùt hic, fuit D.Cardinalis expulsus, & inhibitus, ne eligeret, declarante Capitulo per Decretum solemne, & publicum, quòd voce capitulari erat privatus; hoc namque casu dicimus, quòd appellanti ipso expulso à decreto expulsionis, & declarationis suæ privationis, ipso facto remanebat suspensum decretum, & pendente appellatione poterat, & debebat eligere. Atque ideò si non obstante dicto Decreto poterat, & debebat eligere pendẽte appellatione, negari non potest, quòd eo ipso fuerit contemptus, dùm ad eligendum non fuit admissus, ut optimè probat *Navarr.cons. 8.De Elect.in antiq.lib.1.per totum, Sigismund.à Bonon.De Elect.par.2.cap.5. dub.94.num.5.usq.ad finem*,

10. Præterea hoc secundo casu Doctores nostri inspiciunt, an privatio vocis sit notoria, itaùt nulla possit competere defensio, sivè obstare exceptio, an verò non sit notoria, sed dubia, itaùt exceptio aliqua allegari valeat, quæ aliquo modo dubitabilem reddat privationem, & tunc admittunt, quòd quis inhiberi, & repelli possit ab Electione, quando privatio est notoria, secus contra, quia expectanda est sententia declaratoria Superioris, quæ declaret Canonicum Jure eligendi privatum, & Statutum, vel legem voce activa privantem eundem afficere, & quousque talis sententia non emanaverit, de facto non potest quis ejici, expelli, inhiberi, aut impediri, sed debet admitti cum protestatione, quòd est privatus, & quòd interest electioni sine consensu aliorum, ut egregiè notat *Innoc.in d.cap.cùm Vintoniensis sub num.6.circa fin. ante §. Sed quid dicet De Elect.ubi etiam Abb.num.14. circa finem, vers.si autem non esset notorium, Passerin.eodem tit.cap.11.sub num.73. post med.vers. adjungi etiam potest*, qui optimè distinguit casum à casu.

11. Et quidem, nedum in casu nostro privatio non est notoria, sed patet, quòd tale Statutum non loquitur de hoc casu; procedendo quippè cum particula ipsa Statutorum, data *Summario contrario*, patet, quòd habemus titulum particularem, & segregatum de Foraneis, ut in *Summ. exadverso num.1. de secunda residentia litt. M.* sub hoc autem titulo Statutum Forancos declarat eos, qui primam residentiam non fecerint; sed hic non est casus noster, cùm simus in hoc puncto concordes, quòd Eminentissimus Principalis primam residentiam impleverit.

12. Post hunc titulum subsequitur titulus de Capitulis ordinariis, ubi Canonicus Foraneus privatur voce activa; Cùm autem Statutum Foraneum antecedenter declaraverit illum Canonicum, qui primam residentiam non fecisset, meritò sub hoc Statuto non comprehenditur Eminentiss. prædictus, qui primam residentiam fecit.

13. Replicant DD. ex adverso Scribentes, quòd in titulo de secunda residentia dispositum reperitur, quòd is, qui in Festo Beati Ægidii se non exhibet ad secundam residentiam, pro foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus faciat, ex quo deducunt, quòd si habetur pro Foraneo, comprehendatur sub titulo de Capitulis ordinariis, ubi foraneus voce activa privatur.

14. Replicatio tamen nullo modo subsistit. Primò, quia Statutum hanc secundam residentiam non præcipit, sed relinquit arbitrio Canonicorum, ut clarè legitur in *dict.tit.de secunda residentia*. ibi: *Quicumque facta prima residentia velit residere, & fructus facere*; Cùm itaque non cogat Canonicos ad faciendam hanc secundam residentiam, sed tantùm incitet Canonicos ad eam faciendam, ad effectum lucrandi omnes fructus, & obtinendi postea gratiosam absentiam, non extenditur ad eum, qui non curet omnes fructus lucrari, nec petat gratiosam absentiam, quia, utpotè Statutum pœnale, non potest extendi de casu ad casum. *Garz.de Benef.par.5. cap.6.num.30. Rot. coram Ottobon.dec.46.num.17.& in rec.decis.343.num.44.par.12.*

15. Secundò, quia pro Foraneo Statutum reputat non eum, qui ad secundam residentiam se non exhibuerit, sed eum, qui se exhibuit, & sex mensibus integris, & una die apud Ecclesiam eo anno non resederit, ut patet ex lectura: atque ideo statim apparet, quòd Statutum non loquitur de hoc casu.

16. Tertiò, quia Statutum in titulo de capitulis ordinariis privat Canonicum Foraneum, in titulo verò de secunda residentia dicit, quòd is, qui se præsentavit, & non resedit tempore prædicto pro *Foraneo habeatur*, ergo impropriè, & fictè talem reputat Foraneum, ità denotante dicto verbo, *habeatur. Barbos.dict.130.num.40.Hermosill.ad leg.Hispan.13.gloss.2.nu.72. tit.5. par.5.* Undè succedit regula, quòd Statutum pœnale, & odiosum, loquens de Foraneo non extendatur ad illos, quos ipsum Statutum non reputat verè, sed tantùm impropriè foraneos. *Paris.cons.159.nu.17.& 18.lib.4.Surd.decis. 214.num.5. Rot.coram Millino decis.22.num.2.& seqq.*

17. Præterea Statutum in titulo de secunda residentia. *Summ. contrario num.1.litt.G.* loquens de illis, qui in festo S.Ægidii se non exhibent, præcipit, quòd gratiosam absentiam petere non possint, & supponit per illa verba, *velit residere, & fructus facere*, quòd fructus eo anno non lucrentur, dico eo anno, quia Statutum ipsum supponit, quòd quolibet anno quis possit, & teneatur se exhibere; Loquens postea de illis, qui se exhibuerunt, & tempore ibi præscripto noluerunt residere, mandat, quòd isti habeantur pro foraneis, nec ullos omninò fructus faciant eo anno: imò ulterius vult, quòd fructus perceptos teneantur restituere, & quòd nisi resederint anno sequenti, ad residentiam non admittantur, ut patet ex dicto *Summ.n.1.litt.H.& I.* In utroque itaque casu suas certas pœnas Statutum præscribit, & tamen neque per somnium cogitavit pœnam privationis vocis adjicere, signum evidens, quòd Statutum tales inter foraneos privatos voce activa non adscribit, ut optimè notat *Rot.coram Cassador.decis.2.num.4.& 5.de Jure jurand.* & meliùs *coram Bichio decis. 238.num.2.& 3.*

18. Nec dicatur, quòd Statutum præcipiat, Canonicum se non præsentantem in festo B. Ægidii non facere fructus suos; Undè resultare videatur, quòd sit privatus talis Canonicus voce activa, quæ inter fructus Beneficii computari videtur; Tùm quia verior opinio est illa, quæ docet, quòd vox Capitularis non computetur inter fructus Beneficii, sed sit actus competens ratione Canoniæ, ac proindè sufficiat, quem esse Canonicum, licèt fructibus sit privatus, ad tradita per *Card.de Luc.de Can. disc.19. num.18.* & magistraliter *Card.Zabarell.in Clem. ut ii num.23.de ætat.& qualitat.Passerin.De Elect. cap.10.n.94.vers.sed probabilius puta, Suarez De Censur.disp.27.sect.2. nu.34.*

Tùm

Tùm etiam, quia Statutum loquens de eo, qui se non præsentavit, non privat fructibus, sed supponit fructus suos non facere, quæ inter se multum distant, quia cùm Statutum talem Canonicum habeat pro non residente, supponit eum fructus suos non facere, prout de jure nemo qui non residet fructus suos facit. Atque ideò nil aliud Statutum prædictum in hac parte addidit dispositioni Juris communis, nisi quòd fructus suos non faciat etiam is, qui resideat, sed in festo S. Ægidii se non præsentavit; Sicuti igitur de jure, qui non residet, & proindè fructus suos non facit, vocem habet in Electione, juxtà vulgares regulas, & notoriam praxim, ità quoque quamvis Statutum prædictum absolutè supponat se non præsentantem in festo S. Ægidii fructus suos non facere, tanquam non residentem, nullo modo extendi potest ad privationem vocis Capitularis.

19. Idque ad evidentiã suadent verba ipsius Statuti de Capitulis Ordinariis, ubi privatur voce Canonicus Foranens: *item, & is, qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest nisi primam, & annalem residentiam absolverit.* Excipit itaque litteraliter statutum à tali privatione eum, qui primam, & annalem residentiam absolvit, etiamsi ab Ecclesia absit, & propterea illum, qui primam, & annalem residentiam absolvit, Statutum nec Foraneum facit, nec voce Capitulari privat.

20. Nec tale Statutum comprehendebat Dominum Cardinalem; cùm enim Statutum ipsum in *tit. de 2. residentia* eximat, & excuset infirmum, & eum, qui abest pro negotiis Ecclesiæ, & qui abest de licentia Capituli, multò fortiùs exemisse præsumitur à pœnis ibidem inflictis Canonicum, qui vigore dispensationis Pontificiæ residere non tenetur, & qui habet licentiam à Papa; Immò cùm Statutum non possit dispensatum à Papa arctare ad residendum, multominùs sic dispensatum potest punire, vel pœna afficere, quia statim, ac Papa dispensat super residentia, tollit pernecesse omnes pœnas inflictas à Statutis, & Legibus contra non residentes, ut notat *Felin. in cap. postulasti num. 12. De rescript. Tambur. de Jur. Abb. tit. 4. disp. 5. quæst. 8. num. 10. Barbos. de Can. cap. 37. num. 9. Card. de Luc. pariter de Can. disc. 13. num. 11. Rot. coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 46. num. 13. §. quo verò, & pluribus seqq.*

21. Dùm itaque Eminentissimus Bullionus fuit à san. mem. Clemente X. dispensatus à residentia in Ecclesia Leodiensi, Statutum prædictum, etsi loqueretur de hoc casu, non afficiebat dictum Eminentissimum sic dispensatum.

22. Nec refragatur, quòd d. Eminentiss. fuerit dispensatus tanquã Præpositus, & occasione Præpositurae quã obtinuit, non autem tanquam Canonicus, & ratione Canonicatus, quẽ longè anteà assequutus fuerat: Quia licèt verè sint regulæ generales exadverso adductæ, quòd nempè dispẽsationes sint strictè intelligendæ, nec extendantur de casu ad casum, etiam ex majoritate rationis; Tamen negari non potest, quòd dispensatio comprehendat ea omnia, quæ sunt annexa, & connexa, consequutiva, & dependentia, juxtà *Glossam notabilem in cap. quia in tantum, verb. plures De præbend.* quam communiter sequuntur *Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 1. num. 19. Gammar. de offic. legat. lib. 10. nu. 229. & pluribus seqq. Sayr. in Thes. cas. consc. lib. 7. cap. 14. num. 21. Rot. coram Coc. decis. 999. num. 3. coram Card. Cels. decis. 123. num. 6. & in rec. decis. 12. num. 30. & pluribus seqq. par. 5. & decis. 536. num. 53. par. 14.*

23. Si itaque Papa indulsit dicto Eminentissimo, quòd non obstantibus Sta-

Statutis Ecclesiæ requirentibus personalem residentiam, non teneretur in Ecclesia residere, pernecesse voluit, quòd ipse perciperet omnes fructus Præpositure, & haberetur pro residente, ut notat *Federic. de Sen. consf. 146. per tot.* & latè *Fagnan. in d. cap. quia in tantum n. 27. & seqq. & n. 24. & 25. de prabend.*

24. Igitur, si eum voluit habere pro residente in Ecclesia, per necessariam consequentiam dispensavit etiam à residentia ratione Canonicatus, quem in eadem Ecclesia dictus Eminentiss. possidebat, & quem Pontifex ipse sciebat dictum Eminentissimum, unà cum Præpositura retinere, aliàs enim dictus Eminentissimus haberetur pro residente, & pro non residente in eadem Ecclesia, itaùt eadem die, eodemque momento, in eadem Ecclesia, & in eadem functione tanquam Præpositus haberetur pro residente, & tanquam Canonicus pro non residente, quod imperceptibile videtur; undè dicendum omninò est, quòd dum Papa sciens dictum Eminentissimum possidere Canonicatum, dedit ei licentiam non residendi ratione Præpositura, quam tunc obtinuerat, & sic ratione beneficii majoris, & requirentis majorem residentiam in eadem Ecclesia, dedisse quoque censetur licentiam non residendi ratione Canonicatus minorem residentiam requirentis, ut optimè tradit *Sanch. de matrim. d. lib. 8. disput. 1. nu. 35. Rot. coram Coccin. decis. 999. nu. 6. & seqq.*

25. Ponderando præsertim rationem, ex qua dictus Pontifex motus est; Movit enim Pontificem ratio Cardinalitiæ Dignitatis, qua dictus Eminentissimus fulgebat, & propter quam residere non poterat. ibi: *Tu verò ratione Cardinalitiæ, qua fulget, Dignitatis præmissa servare nequeas*, quæ ratio cùm militet, tàm in Præpositura, quàm in Canonicatu, requirentibus residentiam, operatur, quòd dispensatio extendatur etiam ad Canonicatum, in quo militat eadem ratio; si enim Papa considerans dictum Eminentissimum in solo statu Cardinalitiæ Dignitatis, tanquam unum obstrictum servitio Romanæ Ecclesiæ, & revocabilem ad nutum Pontificis, dispensavit à residentia in Ecclesia Leodiensi ratione Præpositura, non quia Romæ resideret, vel in aliquo Episcopatu, sed simplicitèr, ex quo Cardinalis erat, proculdubio concurrente eadem ratione impeditiva residentiæ ratione Canonicatus, dispensatio comprehendit etiam licentiam non residendi in Cononicatu, juxtà Theoricam *Abb. in cap. at si Clerici, §. de Adulteriis num. 8. vers. posset tamen De judic. cum aliis adductis à Sanch. d. disp. 1. nu. 34. Add. ad Gregor. dec. 87. nu. 17. vers. primò non procedit. Rot. coram Martin. Andr. dec. 78. num. 30.*

26. Nec urget, quòd juxtà statutum Ecclesiæ poterat dictus Eminentissimus in festo S. Ægidii se præsentare per Procuratorem, atque ideò dispensatio prodesse tantùm valeat respectu illorum actuum, qui personalem residentiam requirunt, secùs contra; Quippe satis est, quòd fuerit dispensatum super principali, idest super residentia ratione Præpositura, & Canonicatus, ut censeatur dispensatum etiam super omnibus accessoriis, & remaneat, non in obligatione, sed in electione dispensati comparere per Procuratorem, ut optimè probat *Gloss. singularis in cap. non potest 21. verb. retinere De prabend. in 6. & meliùs Abb. in d. cap. quia in tantum num. 4. & 5. De prabend.* ibi: *Et concludit, quòd est in electione sua, nam ex quo dispensatum est super principali, videtur dispensatum esse super accessoriis.*

27. Præsertim, quia licèt possit quis comparere per Procuratorem in festo B. Ægidii, tamen nō dicitur in Statuto, quòd possit ulteriùs residere per Procurato-

ratorem, & tamen non sufficit vigore Statuti de secunda Residentia simpliciter comparere in festo B. Ægidii, sed necessè ulteriùs est se offerre ad secundam Residentiam, & post talem oblationem, actu per sex menses integros in Ecclesia residere sub pœnis in dicto Statuto præscriptis, & signanter sub pœna, quòd alias habeatur quis pro Foraneo, & sic non subsistit, quòd ad evitandam pœnam privationis vocis, sufficiat per Procuratorem se præsentare, etiam juxta suppositum Partis.

28. Minùs obstat, quòd dictus Eminentissimus, dum cœpit possessionem Canonicatus juraverit servare Statuta Ecclesiæ, atque ideò dispensatio non valeat trahi ad Residentiam requisitam ratione Canonicatus à Statutis Ecclesiæ juramento roboratis, quando, prout hic, Papæ non fuit tale juramentũ narratũ, & Papa dispensavit à juramento præstando, non autẽ ab illo jam præstito.

29. Siquidem sufficiat pro responsione ponderare, quòd Papa nedum dispensavit à juramento præstando, sed expressè derogavit Statutis Ecclesiæ, etiam juramento roboratis. ibi: *Non obstan. Constitutionibus dictæ Ecclesiæ Leodien. aliisque quibusvis etiam juramento, & confirmatione Apostolica roboratis, Statutis, &c.* quo casu indubitatum est, quòd censetur derogatum etiam Statutis juratis, & cessat vitium subreptionis, juxtà *Text. in cap. quia sæpè in fine De Elect. in 6.* cum aliis cumulatis à *Barbos. clausula 84. num. 5. & 6. Rot. decis. 18. per tot. signanter num. 1. & in Summario. de rescript. in antiq.* Cùm enim Papa sciverit dictum Eminentissimum jam esse Canonicum dictæ Ecclesiæ, & dispensaverit eundem à Residentia, & etiam à præstando juramento ratione Præposituræ, ac derogaverit Statutis, etiam juramento roboratis, clarè apparet, quòd notitia juramenti præstiti ab eodem Eminentissimo, tanquam Canonico, non retardasset dispensationem, juxtà theoricam *Felin. in cap. constitutus num. 8. ante limit. 5. vers. sed Imol. de rescript.*

30. Præterea Statutum prædictum non subsistit, utpotè non confirmatum à Papa in forma specifica, ut probat *Gloss. in cap. Bonæ memoriæ, Il secondo, verb. expectata in fine De Elect.* ubi quærens an valeat Statutum conditum à Capitulo cum auctoritate Episcopi, quo caveatur, quòd procedentes ad Electionem cum contemptu alicujus, priventur voce, & facultate eligendi, disputata hinc indè quæstione, tandem resolvit tale Statutum non valere, addens rationem, quia dum lex Canonica propter contemptum certam pœnam statuit, nempè quòd cassetur Electio, alia non potest imponi pœna privationis vocis, nisi ab eo, qui habet plenitudinem potestatis, & sic à Papa, & hãc *Gloss.* sequuntur communiter *Jo: Andr. num. 15. Anchar. col. ult. in prima oppositione. Bald. nu. 5. vers. oppono si plures, Butrius num. 13. Abb. num. 9. vers. secunda quæstio,* cum aliis adductis à *Petr. Greg. De Elect. cap. 14. num. 15. Barbos. de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 19. n. 117. Card. de Luc. de Canon. disc. 19. n. 18.* qui ita resolutum testatur à *Rota in Melfitten. Statuti, & Censurarũ 26. Novembris 1640. coram Ghislerio.*

31. Ita in casu nostro cùm habeamus Leges Canonicas, & Sac. Concilium Trident. *sess. 24. cap. 12. De reformat.* certas pœnas contra Canonicos non residentes præscriben. inter quas non adest privatio vocis, non poterat Capitulum, & Episcopus sine auctoritate Papæ pœnam privationis vocis addere ex eo tantùm, quia Canonicus non compareat quolibet anno in festo Beati Ægidii, ut exadverso supponitur, præsertìm quia ista est simplex pœna, non imposita propter non residentiã, sed propter non comparitionem, quæ potest fieri etiam per Procuratorem, juxta sensum Partis, & sic est magis odiosa. 32. Con-

32. Contrarium non dicunt auctoritates exadverso adductæ, quæ non percutiunt casum Statuti privantis voce activa, & *Rot. decis.20.per totam par. 3.recent.* exadverso magnificata, ultrà quòd neminem allegat,& est contra opinionem *Glossæ in dicto cap. Bonæ memoriæ*, quam *Rota ipsa in dicta Melfiten. Statuti sequuta est*, non facit ad casum, quia loquitur de consuetudine aliquibus casibus ex causa rationabili, & in certis negociis excluden. aliquas personas à voto, ut patet,ex *n.7.versic. Jus enim*, quale non est Statutum Leodien. quod absolutè privat voce Capitulari Foraneum in omnibus negociis, & Electionibus, & quidem ex causa irrationabili, si privaret, ut exadverso dicitur ex eo solùm, quòd quis non compareat quolibet anno per Procuratorem in festo Beati Ægidii.

33. Et nihil prodest, quòd fuerit obtenta gratia confirmationis, licèt non fuerit expedita, quia ex *Summario contrario num.1.litt.C.* clarè constat, quòd post Signaturam Papæ, fuerunt revisa, correcta, suppleta, & moderata Statuta,& petita alia confirmatio, quæ non docetur obtenta. Undè prima Signatura evanuit, dum Statuta confirmata,fuerunt correcta,& alterata,nec potuerunt habere suum effectum ex vulgatis.

34. Perperam adducitur Juramentum dicti Eminentissimi, quia cùm percutiat in genere omnia Statuta, non extenditur,nec comprehendit Capitulum Statuti, de quo agitur invalidum. *Bald.in l.unica num.9. Cod.de his,quæ pæn. nom. Surd.consf.58. num.15. in fin. Seraphin. de Juramen.privileg. 59. num.4. Rot. coram fan.mem.Alexan.VIII.decis.202. num.9.& 10.*

35. Perperam quoque adducitur lapsus tanti temporis ad præsumen.Beneplacitum Apostolicum, quia cùm non constet Statutum in hac parte fuisse observatum, nec ullus actus adducatur, ex quo resultet, quòd qui non comparuerunt in festo B.Ægidii non fuerunt admissi ad eligen. solus lapsus temporis non sufficit, nisi concurrat observantia continuata, saltem spatio triginta annorum. *Gabr.consf.36.nu.52. versic.sed si possessio lib.1.* & latè *Adden.ad Gregor. decis.354. num.18. in medio*, ubi, quòd debet constare de ista observantia certitudinaliter per actus positivos,& non præsumptivè.

36. Ex quibus patet, quòd malè Capitulum se fundavit in prædicto Statuto, itaut dicendum omninò sit non potuisse vigore dicti Statuti Capitulum de facto declarare privatum voce Capitulari dictum Eminentissimum.

37. Domini exadverso scribentes, qui vident non posse sub prætextu Statuti evitare contemptum, prætendunt, quòd potuisset dictus Eminentiss. impunè excludi, sivè quia erat extra Provinciam, & ideò non vocandus, sivè quia sine magno incommodo Ecclesiæ admitti non poterat tanquam Minister Galliarum Regis, contra quem ipsa Civitas Leodien. fœderata cum Imperio bellum substinet, sivè quia non erat tutus ejus accessus ad Civitatem munitam militibus hostibus sui Regis, sivè etiam quia Frater dicti Eminentissimi occupavit, ut exadversodicitur,& adhuc retinet Castrum Ecclesiæ, & cum eo adhuc lis pendet.

38. Verùm sufficiat respondere, quòd omnes prædicti sunt prætextus inventi magno cum studio in revolutione librorum, facta non sine magno labore à *DD.*meis exadverso scribentibus,ad coloran. evidentem contemptum,dum Capitulum ipsum nunquam in mente habuit excludere dictum Eminentissimum ab Electione propter dd. causas, & unam tantùm semper assignavit causam,

fam,ex qua movebatur ad illum excluden. quia nempè erat Foraneus,& à Statuto voce activa privatus; undè laudan. est ingenium *DD.* exadverso scribentium, quod excogitaverit, & invenerit causas magis apparentes, quas Capitulum, nec allegavit, nec in tot Epistolis scriptis dicto Eminentissimo per somnium adduxit.

39. Sed ut uno verbo sileant omnia motiva, omnesque causæ exadverso adductæ ad colorandum contemptum, satis sit ponderare, quòd quando adest timor Militum, adsunt bella, & inimicitiæ, propter quas non est tutus accessus, vel potest timeri incommodum, & grave damnum Ecclesiæ propter præsentiam absentis, quod tamen in casu nostro non probatur, tunc non potest excludi absens, sed debet citari,& vocari, ut saltem mittat, vel constituat Procuratorem ad eligendum; quia dictæ causæ non privant eum voce Capitulari, nec obstant, quin valeat per Procuratorem eligere, ut in puncto notat *Abb.in cap. cùm omnes 6.num.7. vers.distingue De Constit.*ibi: *Aut non habent vocem, & non sunt vocandi, aut habent vocem, & tunc aut sunt absentes ex necessitate, aut ex voluntate:primo casu, aut ex culpa propria, puta propter delictum fuerunt expulsi, & non sunt vocandi, aut sine culpa, puta propter timorem Tyranni non audent venire ad Civitatem, vel regnat ibi pars contraria, & tunc debent eos citari, ut saltem mittant Procuratores*: sequitur ibidem *Felin.nu.22. col.13. circa finem vers. & ubi sine culpa, Bero.num.82.ante medium vers. Abbas verò hic, Henric. Boich. in cap.bonæ memoriæ num.4. & 5. De elect.* & benè etiam *Cardin. Zabarell. in cap.si autem sub num.1. vers. secundò oppono eodem tit. de elect.* ibi: *Si quis non potest vocari sine periculo, vel non potest venire sine periculo, nihilominùs præsentes possunt procedere, sed hoc ultimo casu citandus est, & poterit vices suas committere. Io: Andr. in cap. quòd sicut 28. num.* 30. ubi etiam *Butr.num.24. in fine,eodem tit.* & latè etiam *Petr.de Bais in direct.elect. cap.9.tertiæ partis num.8.& 9.in tract.mag.tom.15.par.1.*

40. Capitulum autem nedùm non vocavit dictum Eminentissimum, nec eum citavit, ut mitteret Procuratorem, sed de facto privavit eundem etiam hac facultate committendi vices suas alteri, dùm eundem privavit voce Capitulari, atque ideò ex prædictis causis non potest colorari contemptus, tanto magis, quia in facto probatur, quòd alter Canonicus subditus Regis Galliarum, & in eodem Regno degens, vocatus fuit.

41. Parùm autem refert, quòd tempore, quo mortuus est Episcopus, dictus Eminentissimus esset extra Provinciam, nedùm quia, quando, prout hìc, commodè quis vocari potest, & vocatus intra tempus statutum potest venire ad eligendum, debet de jure vocari, etiamsi sit extra Provinciam, ut optimè notat *Petr.de Bais in direct.elect.cap.7.part.3. Sigism.à Bonon. de elect. cap.2. dub.9. num.8. Passerin. eodem tract. cap.11.num.35. & 38. ubi concordantes*; Verùm etiam quia dictus Eminentissimus statim accessit ad Civitatem Huyensem, existentem intra Diœcesim Civitatis Leodien.cujus accessum cùm optimè sciverit Capitulum, debebat pernecessè eum vocare. *Rota coram Mantica decis.288.num.1.& sub num.2. §.Neque dici potest,ubi latè.*

42. Ultrà quòd nos non sumus in casu contemptus,resultantis ex quo dictus Eminentissimus non fuit vocatus, quo casu Canonistæ excitant quæstionem, de qua agitur, sed sumus in casu contemptus resultantis ex quo dictus Eminentissimus fuit exclusus, & privatus voce activa, & sic inhibitus, ne eligeret,

geret, ut suprà probavi in *numero* 7. quo casu non quærimus, an quis sit in Provincia, vel extra Provinciam.

43. Poterat omitti causa occupationis Castri, spectan. ut dicitur ad Ecclesiam Leodien. & lis, quam dicta Ecclesia habet cum Fratre dicti Eminentissimi, quia ultrà quod Frater dicti Eminentissimi possidet Castrum, & Ducatum Bullioni vigore Pacis Neomagen. ab omnibus Christiani Principibus approbatæ, sufficit respondere, quòd hæc prætensa occupatio, & prætensa lis, jam vigebant tempore, quo totum Capitulum voluntariè elegit in Canonicum, & posteà in Præpositum dictum Eminentissimum; undè si dicta causa non reddit suspectum dictum Eminentissimum apud totum Capitulum, immò nec impedivit, quòd ipse eligeretur, multò minùs impedire poterat, quòd eligeret, ut sensui patet.

44. Constito de contemptu, nullius relevantiæ est, quòd ratione contemptus electio non sit ipso Jure nulla, sed veniat annullanda, quasi quòd iste sit defectus minimi momenti, & de facili sanabilis, quia re vera iste est notabilis defectus, & vitium electionis sine consensu contempti nunquam sanari solitum, quia continet injuriam factam à toto Capitulo uni ex Eminentissimis Cardinalibus, ut notat *Jul. Lavor. variar. elucubr. titul. 4. de elect. cap. 17. nu. 13. post med. vers. & per contemptum*: continet quoque summam injustitiam, & quidem læsionem magnam juris privati, ut notat *Sigism. à Bonon. de elect. part. 1. cap. 1. dub. 10. num. 2. in fin.* & quod considerabile est, inficit ipsum numerum Votorum, quia plures poterat suadere dictus Eminentissimus ad eligendum alium propter majorem utilitatem Ecclesiæ, & sic poterat diminuere, si præsens fuisset, Vota Serenissimi Electi; nil mirùm itaq; si Papa in *cap. bonæ memoriæ il 2. circa fin. De elect.* non obstãte, quòd persona electa esset laudabilis, & digna, tamen quia unus fuit contemptus, mandavit irritandam esse electionem, ut optimè ponderat *Castell. De elect. cap. 4. toto num. 25. signantèr in fine.* Tanto magis, quia viginti quatuor elegerunt dictum Serenissimum, viginti duo Canonici recesserunt à Capitulo, & Eminentissimus, ac alter Canonicus ultra eum fuerunt sub prætextu insubsistenti foraneitatis contempti; undè computatis prædictis duobus Votis Contemptorum, & junctis cum aliis 22. Canonicis, qui recesserunt à Capitulo, prout fieri debet, jam constat, quòd 24. fuerunt pro electione Serenissimi, & 24. contra, & sic electio fuit nulla tanquam non facta à majori parte, juxtà theoricam *Innoc. in cap. in Genesi num.* 8. ubi etiam *Abb. num.* 11. *de elect. Castell. dicto cap. 4. sub num. 25. §. ex verbis, Adden. ad Buratt. decis. 351 littera A. num. 12.*

ANTONII

ANTONII VAILLANT

ADVOCATI GALLI

MEMORIALE JURIS

Super contemptu, & attentatis, & solutione objectorum.

1. Confirmatio prætensæ Electionis Principis Clementis de Bavaria deneganda omninò videtur, tum ex gravi contemptu facto Eminentissimi Cardinalis Bullionii, tum ex attentatis contra auctoritatem Summi Pontificis, & aliis nullitatibus in Summario deductis.

2. Cùm ex hoc Summario plures nullitates insanabiles eruantur, nunc uberiùs disquirendum occurrit de gravaminibus illatis Eminentissimo Cardinali Bullionio, posteà de ipsa substantia Electionis tractandum; sed ut aliquis ordo in re tam diffusa, & gravissimi momenti servetur, imprimis hîc verba Decreti lati contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium inserere placet.

Extractum ex Conclusionibus Capitularibus Perillustris Capituli Leodien. Sabbatho 27. Februarii 1694.

Audita relatione Dominorum Deputatorum, maturaque habita deliberatione, Rev. Admodum Perillustres, ac Generosi Domini mei censent, Serenissimum, ac Eminentissimum Cardinalem Præpositum, pro foraneo habendum esse, adeòque, juxtà Statuta, in electionibus suffragium dare non posse, quod litteris eis scribendis inferendum esse dixerunt.

Per extractum, ut supra
G. Schepers.

3. Præmittendum est ante omnia, hoc Decretum intimatum fuisse solummodò Eminentissimo Cardinali Bullionio, per transumptum ad ipsum missum, per litteras Capituli Leodiensis de die 7. mensis Aprilis præteriti, quæ ad ipsum delatæ sunt per Tympanotribam, vulgò *Tamburrino*, munitionis Leodiensis die 9. ejusdem mensis Aprilis, quod quidem callidè ita factum est, ut non liceret eidem Eminentissimo Cardinali ante diem præfixum Electioni recursum habere ad Summum Pontificem, quæ quidem calliditas nullatenùs debet patrociniari eidem Capitulo Leodiensi, cùm malitiis non sit indulgendum; nàm quorsum Capitulum hocce decretum occultavit usque ad tempus proximum Electioni, & posteà interjecto tempore usque ad Electionem per varias epistolas ad eumdem Eminentissimum Cardinalem scriptas, ab eo rationes suas con-

contra prætensam foraneitatem, si quas vellet adducere, expostulavit; nonne hæc est illusio facta Eminentissimo Cardinali? quæ quidem illusio maximè detestanda in Personis Ecclesiasticis. *Clement. cùm illusio De renunciatione*, & præcipuè vitanda est respectu S.R.E. Cardinalis, cui, ob splendorem dignitatis, reverentia ubique debet exhiberi.

4. Hæc illusio manifesta est, nam ex quo Judex functus est officio suo, non potest ampliùs sententiam suam retractare. Insuper invenietur expressè in Statutis Capituli, si afferantur in forma authentica, prout instat Eminentissimus Cardinalis, quòd ubi aliqua conclusio facta est à Capitulo Leodiensi, etiam in rebus levissimi momenti, non possit ampliùs immutari etiam in meliùs, nisi consentiant unanimiter omnes, adeoùt in hocce casu unius tantummodò opponentis sententia prævaleat omnibus aliis.

5. Frustrà ergo objicitur, Capitulum per litteras subsequentes huic decreto de die 27. mensis Februarii obtulisse Eminentissimo Cardinali Bullionio, ut rationes, & allegationes suas contra prætensam foraneitatem scripto transmitteret, cùm hæc interpellatio insidiosè facta fuerit eidem Eminentissimo Cardinali, quia Capitulum Leodiense jam vocem suam emiserat, & pœnitere ampliùs non poterat.

6. Ab hoc decreto, & à prætensis Statutis Capituli Leodiensis appellavit Eminentissimus Cardinalis Bullionius, necnon de denegata justitia à Capitulo.

7. Cùm hæc appellatio debitè intimata Capitulo, sit prima in ordine processus judicialis, discutienda sunt gravamina, quæ possunt proponi.

8. Gravamen contra Statuta deducitur ex nullitate, & insufficientia hujusmodi Statutorum: certum est de jure, illa sola Statuta ligare, quæ condita sunt ab illis, qui potestatem legislativam habent, ut alios sibi subditos possint coercere:

9. Capitula Ecclesiarum Cathedrallum ex se non habent potestatem legislativam, nec possunt statuere præcipuè contra juris communis dispositionem sine auctoritate Summi Pontificis, qui supremam in rebus spiritualibus in Orbe Christiano auctoritatem exercet, cùm solo dignum sit Imperio leges condere, & interpretari. *leg. 12. C. de legib.*

10. Hinc Innocentius III. *cap. cùm accessissent, & cap. cùm Ecclesia, De Constitutionibus*, reprobat Statutum factum à Capitulo, licèt idem Statutum in bonum Ecclesiæ cedere videretur: & nullam aliam rationem ejusmodi nullitatis adducit S. Pontifex, nisi quia illa Statuta à Romano Pontifice non fuerunt roborata.

11. Possunt revera Capitula statuere aliqua circa distributiones quotidianas, fructuum perceptiones, & circa ea, quæ possunt cedere in bonum commune Ecclesiæ, & quæ sunt corroborativa juris communis; sed illa etiam Statuta, quæ potiùs œconomica, quàm legitima appellari possunt, nullatenùs possunt fieri sine consensu Episcopi, qui est Caput Ecclesiæ; undè Honorius III. legum Canonicarum peritissimus, declarat nulla, & invalida Statuta facta à Parisiensi Capitulo absque Episcopi consensu. *cap. 9. de Consuetudine.*

12. Consequenter Statuta facta à Capitulo Leodiensi sine consensu Episcopi, & nunquam confirmata à Sede Apostolica, non potuerunt restringere facultatem, quæ de jure communi competit cuilibet Dignitati Ecclesiasticæ, & Canonico in sacris Ordinibus constituto, ut possit interesse electioni Episcopi Leodiensis.

13. Nunc

13. Nunc inquirendum videtur de nullitate ipsiusmet decreti particularis de die 27. mensis Februarii.

14. Certum est esse omninò nullum ex defectu competentiæ ex parte Capituli, quod non poterat neque de persona, neque de privilegiis S. R. E. Cardinalis iudicare. *cap. cùm venissent* 12. *de Judic.* Innocentius III. expressè statuit, *cùm super privilegiis Sedis Apostolicæ causa vertitur, nolle se de ipsis per alios judicari*; indubitatum est porrò inter Canonistas, nomine Sedis Apostolicæ comprehendi etiam S.R.E. Cardinales, quia cùm sint pars corporis Papæ, & ipsius Collaterales, unum, & idem corpus cum Sede Apostolica constituunt, & quotiescumque vel de re tantilli momenti actum est circa Cardinales, vel de præcedentiis, vel de aliis juribus, nunquam Summi Pontifices horum negotiorum, & aliorum, vel levissimorum judicium permiserunt aliis, sed sibi ipsis reservaverunt, alioquin Dignitas Cardinalitia sensim, & sine sensu vilesceret, si cuilibet contra Cardinalem sententiam in quocumque negotio proferre liceret. Solus enim Princeps potest Beneficia sua interpretari. *l. ex facto, ff. de vulgar. & pupillar. substitutione, l. Neratius, ff. de verbor. signif. Plinius ad Trajan. Rogo, ut beneficia tua ipse interpretari digneris. Symmachus ad Theod. Nos venerari potiùs, quàm interpretari Divina Oracula consuevimus.*

15. Secundum gravamen desumitur ex forma processus facti à Capitulo Leodiensi; declarat enim ipsummet Capitulum se deputavisse aliquos è Capitulo ad negotium disquirendum, & audita relatione Dominorum Deputatorum, maturaque, ut ait, habita deliberatione, Eminentissimum Cardinalem Præpositum *pro foraneo habendum esse, adeòque, juxtà Statuta, in electionibus suffragium dare non posse.*

16. Quis potest dubitare privationem vocis activæ esse pœnam à jure statutam? cùm ergo sit pœna, neque potest infligi, nisi à Judice, & nisi judicialiter. Servanda est ergo forma Juris, & hæc pœna non potest stabiliri contra absentem, ut inquit *Passerin. cap.3. num.5. & 6.* nisi priùs citetur, ut possit ante judicium privationis vocis activæ, rationes suas deducere. Absens nemo judicetur, inquiunt Canones, quia hoc Divinæ, & humanæ leges prohibent.

17. Nulla adversùs hanc regulam potest exceptio opponi, & præcipuè in hoc casu, in quo liquet, Eminentissimum Cardinalem Bullionium advenisse in Civitatem Huyensem Diœcesis Leodiensis die 22. mensis Februarii, & sui adventus notitiam dedisse Capitulo Leodiensi antequam hoc decretum protulerit, & consequenter debebat citare priùs Eminentissimum Cardinalem Bullionium, ut rationes si quas haberet, quibus se poterat eximere ab hac pœna privationis vocis activæ in electionibus, posset deducere; undè illud decretum evanescere debet tanquam contrarium Juri Divino, & humano, etiamsi supponeretur Capitulum Leodiense habuisse potestatem ferendi judicium contra S.R.E. Cardinalem.

18. Opponunt frustrà aliqui, hoc Decretum non esse juridicum, sed solummodò declaratorium pœnæ jam à Statuto stabilitæ; nam illud argumentum, cavillatio, in jure dicendum est, cùm certum omninò sit, ex formula ipsius Decreti, Capitulum Leodiense, non per viam simplicis exceptionis, sed per viam juris pronunciavisse, Eminentissimum Cardinalem privandum esse omninò voce activa in Electionibus. Investigavit priùs relationes *DD.* Depu-

tatorum, & post maturam deliberationem, quam, ut inquit, habuit super hisce relationibus, decrevit illum esse Foraneum, quæ omnia verè, & propriè processui juridico conveniunt; undè sine prævia citatione contra Eminentiss. Cardinalem nullatenus potuit procedere, ut decidit *Passerin. loco supracitato*.

19. Sed ut omnes ambiguitates resecentur, indubitatum est, jus suffragii ferendi in Electione inhærere Præposituræ, & Canonicatui Leodiensi. *cap. quia propter, cap. quòd si, cap. coram, cap. bonæ memoriæ il secondo, cap. scriptum est, & cap. in Genesi De Electione, & Electi potestate*, & in illo *cap. in Genesi* statuitur expressè, quòd Canonicus existens in possessione, aut quasi possessione Canonicatus, non debet excludi ab Electione, & si contemptus fuerit, Electio irritanda est.

20. Advertendum est etiam, Electiones Episcoporum esse juris publici, quia forma earumdem Electionum, ritus, necnon qualitates eorum, qui eidem debent interesse, à Conciliis generalibus sunt determinatæ, adeòut nihil in illis possit immutari: soli suspensi, irregulares, interdicti, vel excommunicati, & in Sacris Ordinibus non constituti, arceri debent ab Electione.

21. Cùm ergo illud jus cohæreat titulo Præposituræ, & Canonicatus Leodiensis, & nullum juris impedimentum possit opponi contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium, qui se ultrò, & spontè Electioni faciendæ offerebat, palàm est, quòd privatio juris hujusmodi non poterat pronuntiari, nisi via juris; quia privare aliquem jure, quod sibi competere prætendit, & impedire, ne proprio jure liberè utatur, de se est injustitia, cùm Justitia nihil aliud sit, quàm perpetua, & constans voluntas jus suum cuique tribuendi, & consequenter privatio vocis activæ est pœna, quæ non potest infligi, nisi via juris servata, & sic ille, contra quem illa pœna decernitur, debet priùs citari, ut audiatur.

22. Frustrà opponitur, hanc pœnam privationis activæ à Statuto stabilitam fuisse, & sic notorietatem facti sufficere sine prævia citatione.

23. Illud argumentum repugnat omninò omnibus juribus Canonicis, quia notorium qualemcumque sit facti, vel juris, non excusat ab onere citationis, ut observat *Passerin. loco citato*, ubi in specie privationis vocis activæ contra unum ex Electoribus, affirmativè concludit, contra absentem, vel inauditum, nullam sententiam debere proferri, ut dicitur in *Formulario De judiciis c. 6. n. 5.* & etiam *c. 14. tit. de Appellationibus* expressè cavetur, quòd notorietati non sit deferendum, ne quod dubium est, pro notorio videatur haberi.

24. Clemens V. in Concilio Viennensi, cujus Canon refertur in *Clementina Pastoralis De sententia, & re judicata*, judicia prolata contra illos, qui non sunt legitimè citati, pronunciat nulla, & invalida, *cùm non à discretione, Matre virtutum* (sunt ipsiusmet verba) *sed à noverca Justitiæ, voluntaria scilicet judicantis præcipitatione processerint, ideò illa subjicienda esse limæ Justitiæ, ac rectæ libramini rationis*: & consequenter cùm privatio vocis activæ in Electione sit pœna Canonica, non potuit validè pronunciari contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium sine prævia citatione; præcipuè cùm contumax non esset, & è contra sæpiùs se se obtulisset ad allegationes suas proponendas.

25. Certum est, notorietatem facti, vel juris, numquam relevare ab onere citationis, etiamsi pœna imposita reperiatur à lege, vel à canone, ipso facto, & quotiescumque illa pœna infligitur à Judice, licèt declaret solummodò judicialiter factum incidisse, debet præcedere prævia citatio absentis, quia licèt non ap-

appelletur à sententia canonis, vel legis, tamen benè potest appellari à sententia declarante aliquem incidisse in pœnam canonis, vel legis, cùm lex, vel canon tunc ex se non operetur, sed auctoritas Judicis interveniat.

26. Quæ quidem doctrina maximè locum debet habere quando illa pœna procedit ex facto negativo, puta quia aliquis non resedit, aut non comparuit certa die in Capitulo, quia tunc ex communi Doctorum sententia, cùm quis non debeat puniri, ex eo, quòd non fecit aliquid, quod debebat facere, nisi facultatem habuerit id faciendi, non debent præripi allegationes, quibus possit probare non potuisse facere quod ei imputatur in pœnam; quia in omnibus legibus pœnalibus semper excipitur de jure, etiam naturali, casus necessitatis, & impedimenti legitimi, & illæ pœnæ, quæ irrogantur contra eos, qui non fecerunt quod facere debebant, irrogatæ non censentur, nisi in casibus, quibus aliquis facultatem habuit faciendi aliquid, quod non fecit, & consequenter eximi debet à pœna secundùm jus naturale, quotiescumque non habuit facultatem faciendi quod ipsi injunctum erat. In omnibus enim legibus semper casus necessitatis excipitur; undè illud effatum vulgare, *necessitas non habet legem*, & cùm is committat in legem, qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem. *cap. ultimo De regulis juris in sexto*. Certum est illos peccare contra legem, qui volunt privare aliquem aliquo jure, si priùs non innotescat in eorum fuisse facultate, & libertate faciendi quod facere debebant, nam ut deciditur in *cap. quod non est licitum De regulis juris*, illud quod non est licitum in lege, imo vetitum, & prohibitum, fit licitum propter necessitatem: & idcircò, quia homo potest dubitare utrum quis ex causa non fecerit quod facere debebat, præmittenda est monitio, quoad mortificationem Ecclesiæ Militantis.

27. Opponet forsan aliquis, sed quædam allegationes poterant proponi ab Eminentissimo Cardinale Bullionio, ut se à defectu comparitionis in Capitulo Sancti Ægidii per se, vel per Procuratorem singulis annis excusaret, quia illa comparitio poterat fieri per Procuratorem.

28. Nunc non agitur de validitate allegationum, quas potuisset proponere Eminentissimus Cardinalis Bullionius: sufficit ad astruendam nullitatem Decreti Capituli Leodiensis demonstrare, in Capituli potestate non fuisse ipsum declarandi foraneum ante citationem factam, quia quando agitur de validitate judicii, quoad formam Processus, licèt ille, qui citari debebat, forsan nullas legitimas potuisset allegare excusationes, quibus se potuisset, si citatus fuisset, eximere à pœna, quæ contra ipsum pronunciata fuit, tamen ex defectu solius citationis prævia debet retractari judicium, ut decidit Clemens V. *Clementina Pastoralis* supracitata; quia tunc constat, illud judicium, *non à discretione, Matre virtutum, sed à judicantis voluntaria præcipitatione processisse*, ideoque ex hoc, Sententia debet corruere, & consequenter contemptus Eminentissimi Cardinalis non potest amplius purgari, cùm innitatur hoc Decreto prorsus nullo, & invalido, ex defectu citationis.

29. Tertium gravamen Eminentissimi Cardinalis Bullionii elicitur ex iniquitate substantiali hujusce Decreti prætensæ Foraneitatis.

30. Producantur in medium illa Statuta, supponanturque, si libet, valida, licet numquam confirmata à Sede Apostolica, sicuti jam observatum est, contendit Eminentissimus Cardinalis Bullionius, in his statutis nihil inveniri, quod hanc

hanc privationem vocis activæ in electione ex defectu comparitionis per se, vel per Procuratorem in Capitulo Sancti Ægidii, posset stabilire.

31. Cùm hucusque statutorum moles integra producta non fuerit à Capitulo Leodiensi, Eminentissimus Cardinalis Bullionius non potest illa in medium adducere, sed ubi à Capitulo exhibebuntur, prout debet de jure fieri (cùm non possit à particulis ejusmodi statutorum, quas in commodum suum Capitulum ex Archiviis desumpsit, negotium attentè judicari, quia, ut inquit *Lex.24.ff.de legibus: Incivile est, nisi tota lege perspecta, una particula ejus proposita, respondere, vel judicare*, quia, ut inquit *glos.ibidem: Plerumque principium per finem corrigitur*) Luce meridiana clariùs apparebit, Capitulum Leodiense cavillatum fuisse, dùm hoc motivo innixum pronunciavit Eminentissimum Cardinalem Bullionium foraneum, sed cum prævia protestatione de exhibitione statutorum, respondetur.

32. Tria præcipuè opposita, à Capitulo exhibita statuta.

33. Priora duo reperiuntur sub titulo de secunda residentia.

34. Tertium sub titulo de Capitulis ordinariis, & specialibus.

35. Primo statuto cavetur, Canonicum Leodiensem, qui facta prima residentia secundam volet inchoare, teneri in festo S. Ægidii personaliter in Capitulo generali sub horam summæ Missæ se exhibere, & si fortè anno præcedente non resederit, se expressis verbis ad residentiam offerre, & præsentare.

36. Secundo statuto sub eodem titulo de secunda residentia ordinatur expressè, *ut ille Canonicus, qui se in festo S. Ægidii ad secundam residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unum diem continuè, vel discontinuè, alioquin pro foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus faciat eo anno, nisi de licentia Capituli abesse illum contingat, quin etiam receptos fructus restituere teneatur, quod nisi fecerit, anno sequenti ad residentiam non admittatur, nec absentia gratiosa illi concedatur, & si eum mori interim contingeret, non habeat annum gratiæ.*

37. Hæc sunt ipsissima verba statutorum, quibus nitebatur Capitulum Leodiense, ut privaret Eminentissimum Cardinalem Bullionium voce activa in electionibus: legantur, & relegantur attentè hæc statuta, nihil stabilitum invenietur, quo lex imponatur Canonicis, qui jam primam residentiam perfecerunt, ut compareant per se, aut Procuratorem in Capitulo S. Ægidii, imò in casu secundæ residentiæ, de qua in hisce statutis agitur, excluditur facultas constituendi Procuratorem, cùm teneatur Canonicus, qui ad secundam residentiam vult admitti, personaliter se exhibere, & presentare in Capitulo.

38. Ut hæc disquisitio dilucidiùs innotescat, advertendum est in Capitulo Leodiensi duplicem residentiam requiri, primam, & secundam, leges utriusque residentiæ, & earum effectus sunt omninò diversi.

39. Canonicus nullos omninò fructus potest percipere, quousque primam residentiam perfecerit, & ab illa absolutus fuerit judicio Capituli, & ut illa prima residentia compleatur, tenetur residere in claustris, & in domo unius è Canonicis pernoctare, nec potest ab horis divinis abesse *sub pœna interruptę irremissibilis residentiæ*: sexaginta tantùm dies ipsi conceduntur, quibus impunè potest abesse ab horis divinis, & quamdiù hæc prima residentia non est inchoata, Canonicus licèt provisus, extraneus omninò, & Foraneus à Capitulo judicatur; sed illa prima residentia peracta, admittitur in Capitulo, & gau-

gaudet omnibus juribus Canonicatus, & vocem activam debet habere in electionibus, si ad sacros ordines promotus fuerit; sed quoad fructus temporales præbendæ, non potest nisi dimidiam partem percipere, quousque secundam residentiam fecerit.

40. Ad illam primam residentiam potest admitti Canonicus quovis tempore, sed ad secundam residentiam non potest admitti, nisi se præsentaverit personaliter in Capitulo S. Ægidii.

41. Quo ad secundam illam residentiam effectus sunt distincti à prima residentia, quia secunda residentia absoluta, Canonicus fructus integros præbendæ percipit.

42. Leges, & conditiones secundæ residentiæ sunt hæ præcipuè: *Ut Canonicus hoc anno resideat apud Ecclesiam sex menses, & unum diem continuè, vel discontinuè. Quòd se offerat huic secundæ residentiæ personaliter in Capitulo S. Ægidii.*

43. Pœna desertionis secundæ residentiæ non incurritur, nisi postquam Canonicus eidem se obtulit, & se ipsi complendæ subjecit.

44. Si non satisfecerit legibus secundæ residentiæ oblatæ.

45. Pro Foraneo habetur. *Nullos fructus præbendæ facit eo anno. Fructus jam receptos restituere tenetur. Si hoc non fecerit anno sequenti ad eamdem secundam residentiam non admittetur. Nec gratiosa absentia ei concedetur, si interim mori contingat.*

46. Ex hoc consequitur, Eminentissimum Cardinalem Bullionium nullatenùs subjectum fuisse ulli pœnæ, quia quoad primam residentiam, nemo diffitetur, ab ea absolutum fuisse à Capitulo.

47. Ab illo tempore absolutæ primæ residentiæ Eminentiss. Cardinalis Bullionius potitus est omnibus juribus Canonicatus, & in præcedenti Electione Joannis Barouis de Elderen, vocatus fuit specialiter, licèt tunc in Provincia Lugdunensi commoraretur, dissitissima à Leodiensi: & cùm non posset interesse personaliter Electioni, admissus est sine ulla controversia ad votum ferendum per Procuratorem.

48. Quoad secundam residentiam cùm sit meræ facultatis, & pendeat ex arbitrio Canonici, qui integros fructus præbendæ lucrari vult, nemo etiam diffitebitur nunquam se obtulisse Eminentissimum Cardinalem illi secundæ residentiæ, consequenter cùm verba statuti, *pro Foraneo habeatur*, nulli possint applicari, nisi illi Canonico, qui se ad secundam residentiam exhibuit in festo S. Ægidii, & postea non implevit tempus secundæ residentiæ, patet, quòd in vim statutorum non potuerit unquam declarari pro Foraneo à Capitulo Leodiensi, cùm secundæ residentiæ nunquam se obtulerit.

49. Advertendum est insuper reperiri in statutis titulum specialem, qui subsequitur illos, qui de prima, & secunda residentia disponunt, scilicet titulum de Foraneis, sub quo speciali titulo, *de Foraneis*, illi solùm Foranei declarantur, qui primam residentiam non fecerunt.

50. Posteà subsequitur titulus specialis *de gratiosis absentiis*, sub quo quidem titulo statuitur de illis, qui in Capitulo Sancti Ægidii comparere possunt: verba hujus articuli sic proferuntur: *Qui primam residentiam fecerit, siquidem 25. ætatis annos compleverit, & in festo S. Ægidii per se, aut Procuratorem suum, ad hoc specialiter pro illo anno mandatum habentem, gratiosam absen-*

absentiam sibi dari petierit, arbitrio Capitali condecetur :

51. Certum est nullam pœnam adjici contra illum, qui per se, aut Procuratorem in Capitulo S.Ægidii non comparuerit ad gratiosam absentiam obtinendam, neque ipsum pro Foraneo habendum, sicuti in titulo de secunda residentia pronunciatur. Nulla alia pœna insequitur ex defectu ejusmodi comparitionis, nisi privatio gratiosæ absentiæ, quæ non extenditur ulteriùs, quàm ad privationem fructuum temporalium præbendæ.

52. Ut cavillatio Capituli Leodiensis dilucidiùs innotescat, potest ex ipsis statutis stabiliri duplicem esse foraneitatem, unam formalem, alteram interpretativam, & impropriè dictam.

53. Foraneitas formalis est illa, quæ inducitur sub titulo speciali *de Foraneis*, & respicit solummodò Canonicum, qui primam residentiam non complevit.

54. Foraneitas interpretativa stabilitur sub titulo *de secunda residentia* contra Canonicum, qui postquam se secundæ residentiæ obtulit, ad illam perficiendam se obligavit, & eamdem postea deserit, qui eo casu *pro Foraneo habetur*.

55. Certum est autem, Leges, Canones, & Statuta semper interpretationem admittere debere ex subjecta materia, & idcircò semper, præcipuè cùm agitur de pœna infligenda, titulus Legis, Canonis, vel Statuti attendendus est: & consequentèr cùm Eminentiss. Cardin. Bullionius nullatenùs possit comprehendi, neque sub titulo *de Foraneis*, quia primæ residentiæ satisfecit, nec etiam comprehendi possit sub titulo *de secunda residentia*, quia ipse nunquam se obtulit in Capitulo, ut admitteretur ad præfatam secundam residentiam, evidentèr patet illam prætensam foraneitatem, quæ ipsi opponitur, nullum omninò fundamentum habere in statutis, cùm non possit Eminentiss. Cardinalis comprehendi, nisi sub titulo de gratiosa absentia, in quo nulla alia pœna introducitur contra illos, qui per se, vel Procuratorem non comparuerint in Capitulo Sancti Ægidii, nisi privatio fructuum præbendæ, quæ nullatenùs potest extendi, ex ipsa mente Statutorum, ad privationem vocis activæ, neque ad inductionem foraneitatis formalis, vel interpretativæ.

56. Nam advertendum est, Statuta, præsertim pœnalia, non posse extendi de casu expresso ad alium non expressum, & in his casibus, casus non expressus censetur pro omisso, quod quidem patet ex ipsismet Statutis, ubi foraneus solummodò declaratur qui primam residentiam non complevit, & pro foraneo habetur qui secundæ residentiæ se obtulit, & postea illam deseruit.

57. Si mens condentium fuisset, ut eidem pœnæ subjicerentur Canonici, qui gratiosæ absentiæ indulgentiam non petierunt in Capitulo S.Ægidii, proculdubio illam etiam expressissent sub hoc titulo *de gratiosis absentiis*, & illa obmissio non fortuita censeri debet, sed potiùs maturè adhibita intelligi debet, ut intelligeretur, Canonicum, qui neglexit petere per se, vel Procuratorem gratiosam absentiam, nulla alia pœna percellendum esse, nisi privationis fructuum præbendæ.

58. Opponitur à Capitulo tertium Statutum, quod reperitur sub titulo de Capitulis ordinariis, & specialibus.

59. Hic observandum est, quòd Capitulum Leodiense in extracto transmisso ad Eminentiss. Cardinalem Bullionium, dum in Civitate Huyensi commora-

morabatur, Articulum Statuti sic concepit: *Item Canonicus Foraneus: item qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit: item qui in Sacro Subdiaconatus ordine non est constitutus, nullo modo, etiam si de electione Episcopi, Præpositi, Decani, aut quacumque, & quantumvis ardua re tractetur, negotiis Capitularibus interesse, aut suffragium dicere non poterit, sic tamen quòd vacante Episcopatu, Præpositura, aut Decanatu (impensa eligendi) absentes Confratres vocandi sunt.*

60. Nunc verò in Summario, quod porrigitur nomine Serenissimi Principis Clementis de Bavaria, articulus ejusdem Statuti aliis omninò verbis conceptus reperitur, quod procul dubio dilucidè astruit necessitatem concedendi litteras compulsoriales, quia non possunt sic efformari duo articuli, & extrahi ex Archiviis Capituli, qui sint omninò diversi, & ex hoc calliditatem, & astutiam, ut aliis verbis pascatur, suspicari licet.

61. Articulus in Summario S. P. C. de Bavaria, sic concipitur: *Item Canonicus Foraneus Imbannitus, qui primam suam Residentiam non fecit. Item qui in ordine Subdiaconatus non est constitutus, nullo modo poterit, etiamsi de Electione Episcopi, Præpositi, vel Decani, seu quallcumque ardua re, tractaretur, negotiis Capitularibus interesse, aut suffragium dicere, interim Electus in Episcopum, Præpositum, vel Decanum sumptum feret tam convocationis, quàm Electionis.*

62. Sine præjudicio instantiæ factæ ad obtinendas litteras compulsoriales, cui quidem instantiæ enixiùs inhæret Eminentissimus Cardinalis Bullionius, cùm sit de Jure, ad explicandam ambiguitatem, quæ potest suboriri ex hacce Statutorum discordantia, demonstrandum est ex Articulo Statuti exhibito, & adducto pro parte Serenissimi P. Clem. de Bavaria, evidenter patere, Primum paragraphum conceptum hisce verbis: *Item Canonicus Foraneus Imbannitus, qui primam suam Residentiam non fecit*, conjunctivè, & cumulativè accipiendum esse, quasi diceretur, Canonicus is est Foraneus, qui est Imbannitus, qui primam Residentiam non fecit, & consequenter illa verba nullatenus possunt adduci contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium, cùm in confesso sit, ipsum primam Residentiam absolvisse.

63. Quòd si supponatur recurrendum esse ad articulum transmissum ad Eminentissimum Cardinalem Bullionium, quod de Jure non potest fieri, cùm priùs sit videndum, cui è duobus diversè expressis articulis sit inhærendum, demonstrari adhuc facilè posset hoc Statuto nihil aliud stabiliri, nisi ut Foranei arceantur ab Electionibus, at non explicatur in eodem Statuto quis censendus sit Foraneus, *quod est in quæstione*; sed dato non concesso, Foraneos arcendos ab Electione, negatur ex parte Eminentissimi Cardinalis Bullionii se pro Foraneo haberi ex illo Articulo, prout superiùs stabilitum fuit.

64. Sed si penitiùs mens ejusdem Statuti inspiciatur, licet conjicere ultimam clausulam adjectam in Articulo Statuti in hæc verba: *sic tamen quòd vacante Episcopatu, absentes Confratres sunt vocandi*, esse restrictivam præcedentis dispositionis, adeòut semper in casu vacationis Episcopatus, omnes absentes sint vocandi, & idcircò callidè, & astutè hancce clausulam truncaverat Capitulum Leodiense in extracto, quod primum ad Eminentissimum Cardinalem Bullionium transmiserat.

65. Nec obstat quod posteà respondit Capitulum, scilicet hanc clausulam

esse rejiciendam, tamquam contrariam præcedenti dispositioni, nam quis nesciat clausulas posteriores ex se restringere priores dispositiones, sed si supponeretur, quod non conceditur, Eminentissimum Cardinalem comprehendi sub duobus Statutis, quæ de Forancis loquuntur, sanè posset ex illa intricatione Statuti concludere, quòd in pœnalibus quotiescumque in Statutis aliqua ambiguitas, aut obscuritas reperitur, interpretatio benignè debeat fieri ad liberationem pœnæ, & posset insuper stabilire illam ultimam clausulam, quæ etiam *grammaticaliter* sumpta restringit præcedentem dispositionem per verba: *sic tamen posse benè conciliari, quia etiamsi Foranei possint arceri, aut in vim juris communis, aut Statutorum, tamen debent priùs vocari vacante Episcopatu, cùm sint semper de gremio, & corpore Capituli, quamdiù non sunt Canonicatu privati*.

66. Vocari debent secundùm juris communis dispositionem, ut possint excusationes suas, si quas habent, proponere, e.g. in illo Statuto, quod in hoc puncto, omninò juri communi conforme est, *Arceantur ab Electionibus illi, qui in Sacris Ordinibus non sunt constituti*; si Canonicus ante discessum suum è Civitate Leodiensi non esset in Sacro Subdiaconatus ordine constitutus numquid vocari non deberet, vacante Episcopatu?

67. Suspensi etiam, irregulares, & excommunicati, de jure secundùm *cap. quia propter De elect. & Electi potest.* debent arceri ab electione, numquid propterea vacante Episcopatu vocari non debent? non ne suspicari licet Canonicum, ex quo discessit ad Subdiaconatum promotum fuisse ab alieno Episcopo sub titulo beneficii, uti statuitur *cap. cùm nullus De temp. ordinat.* vel ratione domicilii, aut commensalitatis, prout statuitur in Concilio Tridentino: *Suspensi quoque, irregulares, & excommunicati possunt beneficio absolutionis ad cautelam, aut aliis modis à suspensione, & irregularitate, aut excommunicatione se vindicare?* & sic ne ipsis injuria fiat, aut de contemptu agere possint, cautè ordinatum est in hoc Statuto, ut omnes Confratres absentes sint vocandi.

68. Insuper ex eodem Statuto astruere licet, Eminentissimum Cardinalem Bullionium nullatenùs potuisse privari voce activa, nam in illo Statuto comprehenduntur soli Foranei sub hisce verbis: *item Canonicus Foraneus*, qui quidem Canonicus Foraneus ex ipsis verbis Statutorum non est alius, quàm qui primam Residentiam non fecit: posteà subjungitur reduplicativè, & conjunctivè illum esse Foraneum, *qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem Residentiam absolverit*.

69. Conjungantur ergò, & verba, & mens hujusce Statuti, nullatenùs possunt adaptari ad Eminentissimum Cardinalem Bullionum, cùm in hocce Statuto Foranei non habeantur, nisi illi qui primam, & annualem Residentiam non absolverunt, & per illam particulam *nisi*, cui subjunguntur hæc verba: *Primam, & annualem Residentiam absolverit*: Palàm est, tùm ex verbis, tùm ex mente Statutorum semper eximendos esse à pœna Foraneitatis illos Canonicos, qui primam Residentiam absolverunt, & consequenter cùm in dubium non vertatur, quin Eminentissimus Cardinalis Bullionius hancce primam Residentiam absolverit, numquam potuit arceri ab Electione, & illa pœna Foraneitatis nullum fundamentum potest habere neque in verbis, neque in mente Statutorum.

Obje-

Objectiones Adversariorum diluuntur.

70. CUm ex hac Statutorum Capituli Leodien. disquisitione evidenter probatum fuerit, Eminentissimum Cardinalem Bullionum nullatenùs tamquam Foraneum privari potuisse voce activa in Electione Episcopi Leodien. cùm neque comprehendatur in Statuto de Foraneis, neque pro Foraneo haberi potuerit, cùm secundæ residentiæ, quæ est meræ facultatis, se nunquam obtulerit, diluendæ sunt aliquæ objectiones, quæ nunc callidè opponuntur, ut status quæstionis, quoad foraneitatem, si fieri posset, mutaretur, quia nunc Adversarii conjiciunt, facilè ex congerie integra statutorum, ubi primum in forma authentica producta fuerint, eorum fallaciam clariùs esse detegendam, obtendere conantur nova motiva, quæ poterant excludere Eminentissimum Cardinalem à convocatione in Electione nuperrimè facta.

71. Primò contendunt, absentes vocandos non esse, *nisi commodè vocari possent*, & captiosè illa verba *commodè*, interpretantur, quia supponunt Eminentissimum Cardinalem non potuisse commodè vocari propter bella ingruentia, & quia ratione officii sui Magni Eleemosynarii suspectus videbatur, si ipsi ingressus in Civitate Leodien. concessus fuisset.

72. Illud sanè argumentum calumniandi animo proponitur, nam certum est, numquam actus posse operari ultra intentionem agentis, nec cuiquam licere sententiam suam mutare in præjudicium alterius.

73. Sed ex omnibus litteris scriptis à Capitulo Leodiensi post decretum de die 27. mensis Februarii, quo Eminentissimus Cardinalis Bullionius privatus est voce activa, *tamquam Foraneus*, certò certiùs est, nullam aliam rationem adductam fuisse à Capitulo Leodiensi, propter quam contenderet Eminentissimum Cardinalem Bullionum privatum esse voce activa, quàm quòd Foraneus habendus esset; sæpiùs enim protestatum est Capitulum se dolere, *quòd Statutis Ecclesiæ inhærendo, non poterat convocare Eminentissimum Cardinalem, sub prætextu hujusce foraneitatis.*

74. Ut accuratiùs hoc demonstretur, quamquam ex ipsa litterarum in *Sum.* relatarum inspectione, illud patefiat, observandum est tum in ipso Instrumento Electionis Serenifs. Principis de Bavaria, tùm in Instrumento Electionis Princip. Neoburgen. omnes, & singulos Canonicos capitulariter congregatos agnovisse, Confratres omnes Canonicos receptos ritè, & admissos apud Ecclesiam residentes, seù pro residentibus habitos, licèt absentes, ubilibet commorarentur, convocandos, & citandos fuisse; undè ex hac solemni declaratione eruitur, nullum Canonicum ex mente Capituli arcendum fuisse ab Electione, nisi illum, qui pro non residente haberi poterat, quæ verba satis declarant, solos foraneos exclusos fuisse, tamquam pro non residentibus habitos.

75. Sed ut omnes ambages removeantur, observandum, eadem ipsa die, qua Capitulum Leodien. declaravit E. C. Bull. privandum voce activa tamquam Foraneum, decrevisse, ut litteræ convocatoriales expedirentur pro Abbate Comite de Poitiers Canonico ejusdem Ecclesiæ, qui in Galliis degebat, & cujus frater germanus actu in Exercitu Regis Christianissimi munia bellica exercet, qui quidem Comes de Poitiers duas Abbatias in Francia obtinet, & in litteris scriptis nomine ejusdem Capituli ad eumdem Comitem de Poitiers testatur Capitulum, ipsius convocationem in Electione nullam pati difficulta-

 tem,

tem, *quia non erat Foraneus*, & consequenter cùm idem Comes de Poitiers, qui sedem fortunarum habebat in Regno Franciæ, & juramentum fidelitatis præstitit Regi Christianissimo, sine ulla difficultate convocatus fuerit ad Electionem, vani sunt omninò prætextus hostilitatis,& belli, qui nunc a Capitulo Leodien. opponuntur.

76. Quoad verba *si commodè vocari possent*, quæ captiosè adducuntur,certum est ex *cap. quia propter De Electione, & Electi Potestate*, respicere solùm distantiam domicilii eorum,qui vocari debent, si v. g. absentes sint in Provinciis remotissimis, aut ipsorum domicilium ignoraretur, tunc cùm non possent commodè vocari, etsi non vocentur, non possunt posteà agere de contemptu. *Concil. equidem Lateranen. in cap. quia propter* statuit primùm,Electionem celebrandam esse præsentibus omnibus, qui *debent,& volunt,& possunt commodè interesse*, quia ut inquit *Gloss. ibidem*, omnes, qui habent jus in Electione sunt vocandi, & hoc verbum *commodè* respicit solummodò eum, qui debet vocari, sed nemo unquam dubitavit,eos Canonicos omnes *commodè* vocandos esse, qui sunt in Provincia, & in Diœcesi, in qua Electio debet celebrari; undè cùm Eminentissimus Cardinalis Bullionius esset in Provincia, & in Diœcesi Leodien. antequam de convocatione absentium tractatum fuerit, illius convocatio commodissimè poterat fieri, cùm ipse vellet, & posset commodè interesse Electioni, quia facilis erat commeatus de Civitate Huyensi Diœcesis Leodien. ad Civitatem Leodien. quæ distabat solummodò 12. milliaribus,& revera Capitulum numquam de hac commoditate dubitavit, cùm solam foraneitatem opposuerit E. Card.

77. Secundò nunc opponitur, Statuta Capituli Leodien. firmitatem habere, cùm sint longo usu comprobata.

78. Respondetur. Non posse de validitate hujusmodi Statutorum statui, quousque in forma authentica producta fuerint; sed supponantur, si libet,valida, jam demonstratum est,defectum comparitionis in Capitulo S. Ægidii per se, vel per Procuratorem, quoad illos, qui secundæ residentiæ noluere ut se offerre, non posse ad aliam pœnam extendi, nisi ad privationem gratiosæ absentiæ, quę nihil aliud potest importare,nisi privationem fructuum temporalium Præbendæ.

79. Instant Adversarii, & obtendunt, in privatione fructuum Præbendæ comprehendi etiam privationem vocis activæ,quia collatio,aut jus eligendi est in fructu.

80. Absurdum est omninò illud consequens, nam cùm Jus suffragii ferendi in electione, sit merè spirituale, & titulo Canonicatus inhæreat, non potest ullatenus comprehendi in fructu temporali: & revera licèt aliqui prætendant collationem beneficiorum esse in fructu,tamen non comprehenditur in fructu temporali, & utili, sed in fructu honorifico, qui semper procedit, & pendet à titulo beneficii.

81. Quod quidem benè agnovit Capitulum Leodien. nam licèt foraneum declaraverit Eminentissimum Cardinalem Bullionium, numquam ipsi ullam controversiam movit quoad collationem omnium beneficiorum,& officiorum, quorum dispositio ad ipsum spectabat ratione Præposituræ, Custodiæ, aut Canonicatus Ecclesiæ Cathedralis Leodien. immò provisi ab eodem, admissi sunt à Capitulo, quæ satis arguunt quantùm hallucinentur illi, qui privatio-

nem

nem fructuum temporalium Præbendæ volunt extendere ad privationem juris spiritualis in suffragio ferendo in electione, & juris conferendi beneficia.

82. Deindè certum est, leges pœnales numquam debere extendi ex sola, & pura similitudine rationum ad casum non expressum, & nullo modo comprehensum in lege. *Glos. in cap. in fidei. verb. inquisitionis De hæretic. in 6.* quia leges, aut statuta pœnalia cùm sint odiosa numquam possunt extendi de uno casu ad alium.

83. Tertiò opponitur, Eminentiss. Card. Bullionium comparuisse per Procuratorem in Capitulo S. Ægidii ab anno 1671. usque ad annum 1688. inclusivè, nec se ab hac comparitione abstinuisse, nisi ab anno 1689. quo tempore bellum indictum est; undè concluditur ipsum agnovisse necessitatem hujus comparitionis à Statuto stabilitam.

84. Nil fanè ex hac objectione potest concludi, cùm semper supponatur quod est in quæstione, scilicet quòd ex hoc defectu comparitionis inducatur privatio vocis activæ, quod jam sæpiùs impugnatum fuit.

85. Certum est etiam, quòd licèt numquam Eminentiss. Cardinalis, ex quo provisus fuit de Canonicatu, Præpositura, & Custodia, ullos fructus ex iis beneficiis in proprios usus converterit, sed illos omnes, vel in fabricæ Ecclesiæ utilitatem, vel in pauperum substentationem impendi semper procuraverit, sanè si illa comparitio per Procuratorem in Capitulo S. Ægidii requisita fuisset, non poterat ad alium finem tendere, nisi ut lucraretur fructus Præbendæ; sed hæc comparitio quoad ipsum, numquam eo fine facta fuit, quia fructus Præbendæ semper lucratus fuisset, si voluisset, propter privilegium Cardinalitiæ Dignitatis, sicut inferiùs demonstrabitur.

86. Sed cùm isti actus comparitionis per Procuratorem in Capitulo Sancti Ægidii sint merè voluntarii, & facultativi, prout innuit illud Statutum, præsumi debent facti potiùs ex urbanitate, quàm ex necessitate; undè nullam potuerunt inducere obligationem. *lege Lucius* 88. *§. Testator, ff. de legat.* 2. *Pignatell. consult. Canon.* 68. *num.* 2. *tom.* 2. undè non possunt in consequentiam trahi.

87. Quartò opponitur, Eminentissimum Cardinalem Bullionum se juramento obstrinxisse ad observationem Statutorum Capituli Leodien.

88. Respondetur, semper supponi quod est in quæstione, nam supponitur in Statutis prætensam foraneitatem stabiliri, licèt contrarium, etiam ad satietatem, probatum fuerit.

89. Sed si ex supposito, non concesso, aliquando cum Adversariis licet ratiocinari, facillimè ostendetur juramentum generale præstitum à Cardinali, ipsum non obligare contra privilegia suæ Dignitatis; nam in omnibus pactionibus, & conventionibus semper subintelligitur hæc clausula *salva Dignitate*, quia nemo potest privilegio, indulto ordini, vel collegio renunciare, cùm juramentum sit vinculum juris, & non iniquitatis, e.g. si Clericus renunciaret privilegio Fori Ecclesiastici, illa renunciatio etiam firmata jurejurando non posset ipsum obligare.

90. Notandum est etiam ex communi Doctorum sententia, maximam esse differentiam inter juramentum specificum, & juramentum generale, si v.g. aliquis juret specificè, & in individuo, se observaturum certam legem specialem, aut constitutionem, potest ad illius observantiam obligari; sed quoad juramentum ge-

generale, quod præstatur à Canonicis circa observantiam plurimorum Statutorum in genere, quæ plerasque dispositiones comprehendunt, semper restringi debet ad illa capita, quæ possunt competere cum jurantis conditione, & prærogativa, quia nemo contra se ipsum, & contra sui Ordinis, & Collegii privilegia jurare intelligitur, quod benè notavit Nicolaus III. Summus Pontifex in *cap.1.De jure jurando*, in quo expressè loquitur de illis juramentis, quæ præstantur à Canonicis, dum admittuntur in aliquam Ecclesiam, & declarat expressè, *illa juramenta generalia sub hujusmodi generalitate, qualitercumque, & sub qualicumque verborum forma præstita, vel præstanda, ad ea tantùm extendi debere, quæ Ecclesiasticæ libertati non sunt obviantia, ipsosque jurantes ad alia non teneri, cùm juramentum non fuerit institutum, ut esset vinculum iniquitatis.*

91. Sunt scilicet in Statutis Capituli Leodien. centùm circiter Articuli, dum Canonicus admittitur: plerumque illa statuta non exhibentur, porrigitur statim formula juramenti, & præstatur sine ulla deliberatione generaliter; certum est illud juramentum generale non posse extendi, nisi ad Articulos, qui non omninò adversantur dignitati personæ jurantis, & non obviant libertati Ecclesiasticæ, alioquin illa forma juramenti generaliter facti, esset omninò captiosa, & illud juramentum fieret vinculum iniquitatis, & non juris. *Glossa in verbo Juramenta De his, quæ fiunt à maj. parte Cap.*

92. Proculdubio juramentum, quo Canonicus se privaret voce activâ in Electione, extrà casum à jure expressum, libertati Ecclesiasticæ, quæ præcipuè in Electionibus Canonicis debet observare, obviaret, cùm ex *dispositione Concil. Lateranen. cap. quia propter*, omnes Canonici in sacris Ordinibus constituti suffragium habere debeant in Electione Episcopi.

93. Prætereà Eminentissimus Cardinalis Bullionius non poterat propter Dignitatem Cardinalitiam subjici pœnis, quæ contra alios Canonicos non residentes, aut comparentes in certo Capitulo, poterant à Statutis infligi, cùm ab illis immunis omninò esset, ratione Cardinalitiæ Dignitatis, ut infra probabitur, & sic juramentum generale restringi deberet ad alios articulos, qui cum prærogativa dignitatis poterant conciliari.

94. Quintò opponitur, Serenifs. Principem Ducem Bullionii fratrem germanum Eminentifs. Cardinalis de facto occupare Castrum, & Dominium Bullionense, licèt de jure spectet ad Episcopatum Leodiensem, & idcircò gentem, & familiam Eminentifs. Cardin. Bullion. Statui Leodien. esse suspectam, ideòque non vocandum fuisse in Electione.

95. Hanc sanè objectionem non probaret Capitulum Leodiense, si ipsius nomine ageretur, sed contumelia gratis fit, & genti, & personæ Eminentifs. Cardinalis. Nunc non agitur de probanda justitia retentionis factæ à S.P. Duce Bullionii Castri, & Dominii supremi Bullionensis, quod jure hæreditario, & legitimo possidet: hæ controversiæ discussæ fuerunt in fœderibus pacis, sed (pace dictum sit illorum, qui jura tuentur S.P. Clem. de Bavaria) vani, & futiles omninò illi prætextus sunt habendi; numquam enim Eminentifs. Cardin. Bullion. tamquam suspectus habitus, & rejectus fuit in Capitulo Leodien. imò ipsius sedulitas, & incredibilis sollicitudo ad bona Ecclesiæ, & Patriæ Leodiensis tuenda, & propugnanda, sæpius ab ipso Capitulo Leodien. agnita, laudata, & magnis encomiis comprobata fuit, quod satis patet in plerisque delibera-

berationibus capitularibus, & singulare erga ipsum studium Capituli innotuit, dum ipsum anno 1675. assumpsit in Præpositum. Notum est etiam omnibus, communi omnium Canonicorum voto in præcedenti electione in Episcopum Leodien. expostulatum fuisse, nec defecissent eadem vota, & desideria conjuncta cum populorum suffragio in ultima electione, si libertas in electione aliqua superfuisset; sed ipsam omninò sustulerunt Duces militum confœderatorum, qui satis subodorabantur, quantum mores, & consuetudines Eminentiss. Card. Bullionii arridebant Capitulo Leodien. necnon quantum ipsius propensio ad procurandam tranquillitatem Ecclesiæ, & Patriæ Leodien. omnibus perspecta esset, undè totis viribus incubuerunt Duces armati, ut arceretur ab Electione prædictus Eminentiss. Cardinalis.

96. Sextò opponitur, Emin. Card. Bullionium agnovisse validitatem Statutorum Capituli Leodien. quia quando promotus fuit via electionis ad Præposituram, se speciali indulto sa. mem. Clementis X. eximere voluit ab obligationibus impositis à Statutis Præposito Leodien.

97. Hæc sanè objectio nihil concludit, nam revera si producantur Statuta Capituli Leodien. invenietur, Præpositum speciali juramento obligari ad residentiam continuam promittendam in Ecclesia Leodien. antequam admittatur à Capitulo; undè nulla ex hoc consequentia potest trahi ad alias obligationes, quæ in Statutis non reperiuntur: vana est ergo, & futilis illa objectio.

98. Sed si Breve san. mem. Clementis X. attentiùs perpendatur, tantum abest, ut illud possit adduci contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium, ut è contra in ipsius favorem meritò retorqueri debeat, cùm expressissimis verbis privilegium Cardinalitiæ dignitatis agnitum fuerit, & confirmatum.

99. Exposuit scilicet Eminentiss. Card. Bullionius speciali, & individuo juramento Præpositum Ecclesiæ Leodien. teneri se obligare ad residentiam personalem, quæ quidem residentia de jure communi imposita est Præposituræ, cùm ipsi jurisdictio incumbat, postea san. mem. Clem. X. dum ipsi indulgentiam hujusmodi juramenti concedit, fatetur expressè ad residentiam non obligari ratione Cardinalitiæ dignitatis, ac proinde juramentum de illis Statutis servandis præstare non posse: hisce verbis sic effatur Summ. Pont. *Tu verò ratione Cardinalitiæ, qua fulges, dignitatis, præmissam* (scilicet residentiam) *servare, ac proinde juramentum de illis servandis præstare nequeas*; undè fundatur indulgentia, seu absolutio à juramento, ratione Cardinalitiæ dignitatis, nam hæc verba, *cùm nequeas* servare residentiam, important privilegium non residendi cum illa, si ita fari licet *impotentia*, non procedat de jure, sed de dignitate, & prærogativa personæ, quæ ipsum eximebat à residentia, & postea subdit Summus Pontifex, Eminentissimum Cardinalem non posse præstare juramentum de servandis Statutis, quæ non poterant compati cum immunitate dignitatis Cardinalitiæ.

100. Ex his patet, hanc dispensationem non esse inductivam novi juris, & privilegii, sed præservativam tantùm injuriæ, quæ facta fuisset Cardinalitiæ dignitati, si ad illud juramentum speciale inductus fuisset Eminentissimus Cardinalis.

101. Ex eodem Brevi Apostolico potest etiam confirmari immunitas residentiæ quoad ipsum Canonicatum, de quo jam provisus erat Eminentiss. Cardin.

din. Bullionius, quia cùm Summus Pontifex declaraverit, Eminentiss. Cardin. Bullionium non posse, *ratione suæ Cardinalitiæ dignitatis*, præstare juramentum de residentia servanda, quoad dignitatem primariam in Ecclesia, cui de jure communi onus residentiæ impositum erat, propter jurisdictionem conjunctam, à fortiori declaravit exemptum esse à residentia *ratione Canonicatus*, quem jam obtinebat, & cui nulla functio peculiaris, quæ residentiam ex se requirat, annexa videtur.

102. Observandum est etiam, neminem in Præpositum Leodien. eligi posse, nisi sit Canonicus actu in eadem Ecclesia, & tunc Canonicatus cohærere intelligitur Præpositura, tamquam accessorium principali, atque ita, si dubium aliquod posset superesse, omninò tolleretur ex illo Brevi Apostolico, quia Canonicus, & Præpositus tunc identificantur in eodem subjecto, itaut ea, quæ ratione Canonicatus possunt competere, competant etiam ratione Præpositura, & viceversa, quia reciprocantur.

103. Septimò opponitur, Eminentissimum Cardinalem Bullionium non potuisse vocari propter Litteras avocatorias Imperatoris Cæsarei, & ipsum id agnovisse, cùm sæpius institerit apud Capitulum Leodiense, ut ipsi salvi-conductus à Principibus confœderatis procurarentur, quod non erat in potestate Capituli.

104. Respondetur, commentitium adhuc esse illum prætextum, nam Capitulum in litteris convocatorialibus Comitis de Poitiers, relatis in Summario, agnovit sub prætextu illarum litterarum avocatoriarum non esse arcendum ab electione eumdem Comitem de Poitiers, *quia non erat foraneus*, sed ipsi solummodò insinuavit se in instanti vacationis Ecclesiæ Leodien. scilicet die quinta mensis Februarii decrevisse, *Procurationem salvorum-conductuum non ad se pertinere, sed ad Confratres absentes*. In omnibus litteris scriptis ad Eminentissimum Cardinalem Bullionium, sæpiùs idem repetiit, & statìm subjecit procurationem ejusmodi salvorum-conductuum inutilem omninò futuram respectu Eminentissimi Cardinalis, *cùm propter foraneitatem* non deberet interesse Electioni, & revera præcisò à Capitulo Leodien. antecedenti, scilicet ipsius convocatione, tollebatur ex consequenti procuratio salvorum-conductuum.

105. Sed eo loci, in quo agitur de salvis-conductibus, duo præcipuè observanda sunt, quæ non solùm contemptum Eminentissimi Cardinalis, sed etiam illusionem factam Summo Pontifici detegunt; nam ante electionem Sanctissimus D.N. Innocentius, Legum Canonicarum acerrimus vindex, & Canonum Ecclesiæ propugnator, animi sui sensus satis explicuerat circa convocationem omnium Canonicorum absentium, undequaque essent, quia cùm Ecclesia sit una, & universalis, nullam admittit exceptionem personarum in actibus, qui ad Ecclesiam jure spirituali spectant: hisce motus Summus Pontifex declaravit, omnibus Canonicis Leodien. aditum facilem præbendum esse in futura electione, & ut omnis prætextus hostilitatis tolleretur, rescribi curavit ad Nuntios suos Apostolicos Viennæ, & Bruxellis commorantes, ut instarent, tum apud Imperatorem, tum apud S.P. Ducem Elect. Bavariæ Proregem Germaniæ inferioris, ut procurarentur citò citiùs salvi-conductus omnibus Canonicis exteris, ut securiùs possent interesse electioni futuræ.

106. Quod quidem sedulò peregit Nuntius Apostolicus Viennen. qui litteris

teris suis de die 31. Martii proximè præteriti certiorem fecit Eminentissimum Cardinalem Bullionium, se apud Comitem de Vindisgraz Vice-Cancellarium Imperii colloquutum fuisse,& S.C.Majestatem salvum-conductum concessisse, & sustulisse omne impedimentum, quod poterat procedere, tum ex natione Eminentissimi Cardinalis,tum ex litteris avocatoriis Imperatoris,ratione belli publicatis,& illum salvum-conductum transmittendum esse ad Principem de Hildershim S.C.M. Legatum in Civitate Leodien. quæ quidem litteræ originales referuntur; sed quia Legatus Imperatoris agnovit propensionem singularem omnium Canonicorum Leodien. erga Eminentissimum Cardinalem Bullionium, illum salvum-conductum transmittere recusavit, & finxit ad ipsum nondum pervenisse.

107. Sed quidquid sit, duo ex litteris Nuntii Apostolici arguuntur, scilicet mens Summi Pontificis, qui ante electionem judicavit prætextum belli, & hostilitatis non debere officere convocationi Canonicorum absentium, cui decisioni omninò est inhærendum: mens etiam Imperatoris innotescit, dum sustulit omninò impedimentum, quod ex litteris avocatoriis poterat procedere, unde manifestè evincitur, vanum omninò esse prætextum hostilitatis.

108. At, ut evidentior contemptus Eminentissimi Cardin. Bullionii stabiliatur, observandum est in suis litteris, cùm omnia recusari videret,enixè à Capitulo Leodien. petiisse, ut saltem nomine Capituli salvi-conductus expedirentur, quos omnibus passim concedebat, prout constat ex Summario.

109. Huic justæ postulationi non acquievit Capitulum Leodien. & cùm instaret Eminentissimus Cardinalis,ut saltem salvus-conductus concederetur, ut munia Præpositturæ Leodiensis posset exercere, pertinaciùs recusavit Capitulum,& hoc pacto impeditus fuit Eminentissimus Cardinalis, quo minus sua jurisdictione uteretur in Ecclesiis sibi subjectis,ratione suæ Præpositturæ, quæ in Diœcesi Leodien. maxima est post Pontificalem, quod quidem delictum ita grave est, *Diana teste par.5. tract.2. resolut.* 82. ut ipso facto excommunicati sint, qui impediunt, quo minus Cardinales dignitatis suæ officia explere possint.

110. Octavò. Concedunt Adversarii, Eminentissimum Cardinalem Bullionium potuisse,& debuisse suffragium ferre in electione nuperrimè facta per constitutionem Procuratoris, ex quo commodè non poterat vocari propter bella.

111. Tantùm abest, ut hæc objectio facta nomine Seren. Principis Clementis de Bavaria possit ipsi patrocinari, quin potius ex ipsa evidentior appareat contemptus, quem dignitatis suæ, ac Juris factum fuisse queritur Eminentissimus Cardinalis.

112. At, ut hæc cavillatio evidentior fiat.

113. Primò,semper in memoria revocandum est, nullam aliam rationem antea adductam fuisse à Capitulo Leodien. ante interpositam appellationem, propter quam contenderet,Eminentissimum Card. Bullionium privatum esse voce activa in electione facienda, quàm quòd foraneus habendus esset; nunc verò ex ipsorum Adversariorum ore colligitur, ipsum foraneum non fuisse; num enim ille foraneus habendus erat?qui quòd ipse electioni propter bellum interesse non poterat, tamen poterat votum suum ferre per Procuratorem in eadem electione. Porrò cùm perpendunt Adversarii debuisse,& potuisse Emi-

nentiss. Cardin. Bullionium votum ferre per Procuratorem, simul concedunt non privandum, aut privatum fuisse jure vocis activæ, adeòque non potuisse censeri foraneum.

114. Secundò, qua fide, quo judicio conqueri, aut objicere possunt Adversarii, Eminentissimum Cardinalem Bullionium debuisse ferre votum per Procuratorem, cùm agnoscunt, Capitulum Leodien. iteratò, & sæpiùs pronunciasse ipsum *pro foraneo habendum*, cùm foraneus, neque per se, neque per Procuratorem eligere possit, ex eorum suppositis?

115. Tertiò, interpellatus non fuit E. C. à Capitulo Leodien. ut Procuratorem mitteret, & revera frustranea omninò futura fuisset constitutio Procuratoris, cùm E. C. de Furstembergh, qui longè distabat à loco electionis, miserit procurationem suam ad votum ferendum, quam quidem constitutionem repræsentavit in ipso actu electionis Comes de Poitiers, unus è Canonicis; sed hæc constitutio omninò rejecta fuit à Capitulo propter prætensam foraneitatem E. C. de Furstembergh; vana est ergo omninò illa objectio.

116. Cùm ex hisce omnibus præmissis, tum ex disquisitione Statutorum, tum ex solutione objectionum appareat liquidò E. C. Bullion. nullatenus privandum fuisse voce activa, supervacaneum omninò videtur differere de privilegio Cardinalitiæ Dignitatis, quæ contempta omninò fuit; sed cùm ægrè patiatur Eminentiss. Card. Bull. hodie ex parte Sereniss. Principis Clementis de Bavaria in Curia Romana in controversiam deduci prærogativam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, ad exuberantiam juris demonstrandum est, quòd etiam si expressè in Statutis foraneitas induceretur, & privatio vocis activæ contra Canonicos, qui non comparuerunt in Capitulo Sancti Ægidii per se, vel Procuratorem expressè stabiliretur, ab illa pœna semper immunem fuisse Eminentissimum Cardinalem. Nam ille defectus comparitionis, si quis posset argui, procedit ex defectu residentiæ, prout innuit Capitulum Leodien. unde cùm Eminentiss. Card. dispensatus sit à residentia in omnibus dignitatibus Ecclesiasticis inferioribus Episcopatu, à fortiori non potuisset subjici pœnis, quæ statui possent contra illos, qui non comparent in Capitulo S. Ægidii per se, vel Procuratorem ad gratiosam absentiam obtinendam; nam dispensatus in principali, scilicet à residentia, à fortiori dispensatur etiam à comparitione in Capitulo.

117. Certum est autem, Statuta particularia nullatenus posse extendi ad S. R. E. Cardinales, cùm etiam ipsæ Constitutiones Pontificiæ, præsertim quando sunt pœnales, ex unanimi Doctorum sententia non comprehendant Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi specialiter in illis denotentur, & de iis expressa mentio fiat, *quia cùm sint pars corporis Papæ, & ipsi Summo Pontifici assidere præsumantur in legibus, & constitutionibus ferendis, non censentur in se ipsos legem pœnalem tulisse*, ita *Hieron. Gigas tract. de pens. quæst. 59. Lud. Rom. consil. 498. Ancharan. cons. 245. Spada cons. 18. Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 9. num. 75. Dian. oper. moral. tom. 5. tract. 2. de potest. & privil. Cardin.* & ita passim omnes Doctores.

118. Ex hoc mos fluxit, ut in omnibus Constitutionibus, etiam conciliaribus, illa clausula adjiciatur: *quicumque qualicumque dignitate, etiam Cardinalatus, fulgeat*.

119. Sed obtenditur ab Adversariis, non debere gaudere privilegio Cardinales, nisi eos, qui Summ. Pont. assident. 120. In-

120. Indubitati Juris est, non semper requiri actualem residentiam apud Summum Pontificem, ut Eminentissimi Cardinales privilegiis Sacro Collegio indultis gaudere valeant, quia præterquamquod nunquam recedunt è Curia Romana, nisi priùs petita, & obtenta licentia Summi Pontificis, possunt tamen ab ipso Summo Pontifice revocari in Cur. Romanam., quotiescumque Sanctitati Suæ visum esset pro bono universali Ecclesiæ, & ex illa animi destinatione, quam semper habere præsumuntur, ut intersint Curiæ Romanæ pro bono Religionis, semper remanent actu, & potentia *Consiliarii*, *& Senatores Papæ*, qui, prout notat *Nicolaus III. cap. fundamenta De electione in 6.* ipsos quoties voluerit *in executione officii Sacerdotalis coadjutores adhibere potest.*

121. His sanè motus rationibus *Jo: xxii. extravag. execrab. de Præb.* Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui circa Rom. Pont. *Universali Ecclesiæ serviendo singularium Ecclesiarum commoditatibus se impendunt*, declarat nullatenus subjiciendos esse pœnis, *quæ statuuntur contra illos, qui plura beneficia, quæ residentiam requirunt, & idcircò ex sui natura sunt incompatibilia, retinent*; cujus quidem exceptionis nulla alia ratio adduci potest, nisi immunitas residentiæ in illis beneficiis concessa Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus; idcircò necessitas residendi imposita est solùm à Sacro Concilio Tridentino Cardinalibus, quoad Episcopatus limitativè tantùm, *sess. 23. de reform. cap. 10.*

122. Potest etiam Theologorum sententia adduci. *S. Thomas par. 1. qu. 8. artic. 3. demonstrat, duplicem posse admitti præsentiam, unam physicam, alteram moralem.*

123. Per primam, *præsens ille propriè dicitur, cujus essentia, & existentia sensui præstatur in aliquo loco.*

124. Per secundam, *quæ est moralis, aliquis est præsens intellectu, & non sensu, scilicet per assistentiam intellectualem invigilando bono communi, sicut Rex licèt non sit in uno loco, dicitur tamen esse in toto Regno per suam potentiam.*

125. Eodem modo dici potest per illam animi destinationem, & præparationem, quam semper habent S. R. E. Cardinales ad invigilandum, & collaborandum pro bono communi Ecclesiæ Universalis, illos residere moralitèr, & non physicè apud Ecclesias particulares.

126. Sed ne in re tàm diffusa longiùs excurratur, sufficiet pro omnibus adducere specialem auctoritatem *Oldradi De Pont. cons. 48.* qui diffusè de privilegio, & prærogativa non residendi, quoad S.R.E. Cardinales loquitur: *Jus commune*, inquit, *pro residentibus habet existentes in servitio Ecclesiæ, cap. ex parte, De Clericis non residen. servientes autem Rom. Ecclesiæ, quæ mater est omnium, & magistra, quæ omnium Ecclesiarum gerit sollicitudinem, singulis Ecclesiis creditur inservire, & in hoc privata utilitas includitur in communi . . . . & ideo Honorius IV. statuit, quòd familiares Papæ, qui circa eum obsequiales se exhibent, fructus beneficiorum suorum recipiant, quia non debent minori prærogativa gaudere, quàm alii in servitio Ecclesiæ existentes, cap. cùm dilectus, & cap. ad evidentiam, & ibi Doctores De Clericis non residentibus, & debet considerari, quòd Cardinales magis sunt familiares, quàm alii, & principaliùs servitio Ecclesiæ insistunt, qui etiam assumunt partem ponderis diei, & æstus, sicuti qui in partem sollicitudinis sunt vocati, & de quorum* con-

consilio Summus Pontifex agenda ordinat, & disponit, cap. fundamenta superiùs citato, & sunt sibi collaterales, & pars sui corporis esse videntur: hactenus *Oldradus*.

127. Ex omnibus superiùs deductis exurgit gravissimus contemptus Em. Cardin. Bullion. cujus quidem contemptus gravitas non solùm colligitur ex qualitate personæ contemptæ, scilicet Præpositi Maioris, Custodis, & Canonici Ecclesiæ ipsius Leodien. sed etiam ex dignitate S.R.E. Cardinalis.

128. Præterea inducitur contemptus gravitas ex forma judicii lati à Capitulo Leodien. quod non auditum, non citatum Emin. Card. Bullion. voce activa privavit, nulla juris, nulla etiam interjectæ ab illo judicio ad Summ. Pont. appellationis, habita ratione, cui profectò ex reverentia, & jure deferri à Capitulo oportuit, sicut inferiùs demonstrabitur.

129. Major etiam, & evidentior contemptus reperitur, quando non solùm non vocatur qui vocari debebat, cùm in Diœc. constitutus vult admitti, & non admittitur, sicut observat *Cardinalis Zabarella in cap. in Genesi De Electione*, sed etiam quando ejicitur unus ex Electoribus, & spoliatur jure eligendi, ut notat *Pasterin. cap.* 14. *num.* 33. non solùm autem vocatus non fuit Eminentissimus Cardinalis, sed privatus fuit expressè voce activa, licèt in Diœc. Leodiensi constitutus ante electionem sæpius, & instantissimè expostulaverit à Capitulo Leodiensi, ut admitteretur sub protestatione solemni, & publica, se solo famulatu stipatum, velle accedere ad locum electionis, nec aliud acturum se, nisi quod è re, & bono esset Ecclesiæ, & Patriæ Leodien.

130. Omnia insuper media adhibuit, & proposuit, ut pacifica procuraretur Electio, cùm etiam literas patentes Regis Christianissimi Capitulo Leodiensi obtulerit, quibus Regia Majestas pollicebatur suspensionem omnium actuum hostilitatis usque ad diem primam mensis Maii, non solùm quoad Civitatem Leodien. sed etiam quoad omnia Dominia, & Arces ditioni Leodien. subjectas.

131. Obtulit etiam nomine Regis Christianissimi omnes salvos-conductus Canonicis Leodiensibus, si vellent de alio loco idoneo, & securo convenire, in quo Electio posset canonicè, & liberè pertractari.

132. Illæ omnes conditiones oblatæ, rejectæ fuerunt à Capitulo Leodien. propter minas atroces quæ ipsis à Ducibus militum incutiebantur: congressus etiam omnes cum præfato Eminentissimo Cardinali denegati fuerunt, quæ omnia non solùm evidentem contemptum, sed etiam denegatam justitiam à Capitulo, satis superque demonstrant.

133. Cùm demonstratum liquidò fuerit, nullum, ac irritum prorsus esse judicium Capituli Leodien. necnon manifestum fuisse Capituli erga Eminentissimum Cardinalem Bullionum contemptum, supervacaneum foret hoc loco proferre omnes textus juris Canonici, qui expressè statuunt, electionem uno solo ex Electoribus contempto, & conquerente, esse irritandam de jure, quia nemo in dubium hancce propositionem revocare potest, quam etiam ipsi Adversarii agnoverunt.

134. Illud expressius tamen videri potest in *cap. quòd sicut, in cap. coram, in cap. bo. mem. il* 2. *in cap. scriptum, in cap. in Genesi De elect. & electi potest. & ibi omnes Glossatores.*

135. In illis omnibus *cap.* apertè statuitur, quòd in electionibus contem-

pius

ptus unius plus debeat obesse, quàm multorum contradictio in præsenti, & quòd Electio, uno solo contempto conquerente, debeat irritari, & cassari, quæ quidem irritatio electionis est strictissimi juris, itaùt illa nulltas non possit umquam sanari, quia aliter injuria, quæ facta fuit contempto, non potest reparari, neque vindicari.

136. Doctores universi in hoc conveniunt, itaùt si singulos congerere liceret, quod fastidiosum proculdubio esset, omnes, nemine reclamante, in id consentirent.

De Attentatis in præjudicium Appellationis.

137. NUnc de attentatis in contemptum auctoritatis ipsius Summi Pontificis, & Sedis Apostolicæ, paucis differendum occurrit.

138. Advertendum est, post appellationem legitimè interpositam, & intimatam Capitulo Leodien. necnon post literas dimissorias concessas à duobus Prælatis Civitatis Huyensis in supplementum Justitiæ denegatæ à Capitulo, quæ deferebant judicium appellationum ad Summum Pontificem, ejusque Sedem Apostolicam, Capitulum Leodien. speciali decreto declaravisse, se velle procedere ad electionem, non obstantibus hujusmodi appellationibus, & literis dimissoriis ipsi legitimè intimatis.

139. Ab hoc decreto appellavit, etiam inhæsivè ad præcedentes Appellationes, Eminentiss. Card. Bull.

140. Patet gravem injuriam illatam fuisse contra auctoritatem Summi Pontificis, ejusque Sedis Apostolicæ, quia statim atque aliquis ad Sedem Apostolicam, tamquam ad Matrem omnium Ecclesiarum, confugit, nihil est attentandum, & ipsius auctoritati deferendum est. *Can.* 11. *caus.* 2. *quæst.* 6. & idcircò *Alex. III. cap. consideravimus De elect. & elect. potest.* electionem factam post appellationem interpositam ad Sedem Apostolicam meritò cassavit tamquam attentatam, quia, ut inquit, post appellationem omnia debent reduci ad suum statum, & idem *Alex. III. cap. super eo De appellat.* expressiùs statuit, *quòd si de aliqua exceptione quæstio oriatur, & exinde appellationem fieri contingat, eidem exceptioni sit merito supersedendum, itaùt non procedatur ulterius ad quæstionem principalem: & Innoc. III. in cap. significavit, & cap. significantibus eod. tit. de appellationibus,* statuit id omne, & quidquid post appellationem ad Sedis Apost. audientiam interpositam, factum est, debere revocari in irritum, *& ita cap. Dilecti filii* 52. *&* 66. *& cap. ex parte eod. tit. de appellat.* stabilitum reperitur, *& ibid. omnes Glossatores, & Doctores, Bellam. super cap. consideravimus De elect. Abbas, Decius in cap. Dilecti* 2. *De appell. Rot. decis.* 71. *Lancellott. de attentatis, Passerin. etiam tract. de elect. cap.* 32. *num.* 8. 27. *&* 29. *expressè dicit, quòd ubi quis gravatur, & appellat ab actu præambulo electionis, & appellat simul à futura electione, si hæc fiat post, & contra appellationem, est cassanda,* & idem etiam *num.* 28. statuit.

141. Undè manifestè evincitur, quòd ex quo Eminentissimus Cardinalis Bullionius appellaverat de exceptione contra ipsum adducta, scilicet de privatione vocis activæ in electione, supersedendum erat negotio principali, scilicet electioni, cùm illud gravamen non posset reparari in definitiva, quia cùm de jure, omnes qui debent interesse electioni vocari debeant, quando aliquis privatus

vatus fuit voce activa, & appellat à decreto privationis, supersedendum est electioni quousque Summ. Pont. dijudicaverit, utrum justè, an injustè Appellans fuerit privatus voce activa.

142. Nec locum hic habere potest quod opponitur ab Adversariis, scilicet aliquando in electionibus propter dispendium diuturnæ vacationis Ecclesiæ, non esse deferendum appellationibus frivolis: neque enim appellationes interpositæ ab Eminentissimo Cardinali Bullionio, nullatenus ex præmissis, frivolæ, & irrationabiles censeri poterant, cùm de ipsius interesse, & de validitate electionis, quæ poterat fieri, ageretur: nec etiam competebat Capitulo Leodien. dijudicare de momentis hujusmodi appellationum, quæ mediantibus literis dimissoriis devolutæ jam erant ad Summum Pontificem, ejusque Sedem Apostolicam.

143. Præterea nullum periculum erat in mora, si dilata fuisset electio, quia cùm appellatione pendente nihil fit innovandum, tempus electioni præfixum non currebat, nisi à tempore, quo super appellatione pronunciatum fuisset à Summo Pontifice.

144. Observandum est etiam, Capitulum Leodien. non fuisse arctatum ad electionem faciendam intra certum tempus, quia Sanctissimus Dominus Noster, qui feliciter nunc Ecclesiam universalem gubernat, ne aliquid festinanter, & præproperè fieret in electione Episcopi Leodien. concesserat facultatem Nuncio suo Apostolico Coloniæ residenti, ut prorogaret tempus electioni liberè perficiendæ, modò hanc prorogationem Capitulum Leodien. vellet requirere, & de hacce facultate certius factum fuit Capitulum Leodien. sæpiùs per Eminentissimum Cardinalem Bullionium, ita ùt nulla attentatorum contra appellationes excusatio possit adhiberi à Capitulo Leodien. idcircò prædicta electio, facta in contemptum Summi Pontificis, ejusque Sedis Apostolicæ, debet omninò revocari tamquam nulla, & irrita, quia, ut inquit *Gregor. X. in Concil. Lugdun. in cap. ubi periculum De election. in 6. Parum est jura condere, nisi sit, qui eadem tueatur*, & contemptus non solùm Dignitatis Cardinalitiæ, sed etiam auctoritatis Summi Pontificis vindicandus occurrit in Curia Romana.

EJUSDEM

EJUSDEM

RESPONSUM JURIS

Ad noviter adducta.

1. AGitur de judicanda appellatione interposita ab Eminentissimo Cardinali Bullionio de Decreto facto à Capitulo Leodiensi die 27. mensis Februarii proximè elapsi, quo præfatus Eminentissimus Cardinalis privatus fuit voce activa in electionibus, tanquam foraneus. Agitur etiam de appellatione Decreti facti à Capitulo Leodiensi die 15. mensis Aprilis, quo declaravit se velle procedere ad electionem, non obstante præfata appellatione, & litteris dimissoriis, quæ judicium negotii remittebant ad Sanctissimum D. Nostrum. Agitur tandem de appellatione inhæsivè interposita de electione attentata, qua prætenditur Serenissimus Princeps Clemens à Bavaria electus.

2. Jam satis, superque ex Scripturis prolatis, ad quas habendus recursus, innotescit contemptus factus Eminentissimi Cardinalis Bullionii, sed etiam attentata, & nulla intrinsecè electio probatur.

3. Cùm controversia mota fuerit super mente Statutorum Capituli Leodiensis, quibus Adversarii innituntur ad tuendum Decretum latum à Capitulo Leodiensi, placuit Sacræ Congregationi, ut priùs omnia Statuta Capituli adducerentur in integrum, quia ex illorum particulis jam adductis, non poterant intricata verba explicari.

4. Deputatus est Illustrissimus Nuncius Apostolicus Coloniæ residens, ut extrahi procuraret ex Archiviis Capituli Leodiensis in forma authentica ejusmodi Statuta.

5. Relatæ sunt in Summariis adductis ex parte Adversariorum multæ particulæ Statutorum anni 1560. & ann. 1563. & 1641. investiganda erant hæc omnia Statuta, & extrahenda in integrum, ut de ipsis fides indubitata fieret, & posset faciliùs ex illa mole, & congerie Statutorum, inter se comparata erui mens, & observantia præfatorum Statutorum.

6. Cùm hæc cura imposita fuerit Adversariis, qui veredarium ad hoc velocissimum miserunt in Civitatem Coloniensem, nescimus quo fato, quave data industria hæc Statuta adducta non inveniuntur, undè instat denuò Eminentissimus Cardinalis Bullionius, ut præfato Congregationis Decreto inhærendo, stent Eminentiæ Vestræ in deliberatis, prout Juri congruum est, & antequam ulteriùs ad negotii disquisitionem pergatur, Statuta illa omnia in forma authentica extracta ex Archiviis Capituli porrigantur, cùm non possimus fundamento instabili inniti, ad jurium Eminentissimi Cardinalis Bullionii defensionem, aut saltem litteræ compulsoriales, quas in vanum hucusque enixè postulavit, ipsi concedantur, quibus pollicetur se brevi, & intra terminum

perem-

peremptorium, qui præfigetur procuraturum, ut extrahantur omnia illa Statuta, nec non etiam Capitulationes simoniacæ, sub quibus electio de qua agitur pacta, & conclusa fuit. Effatum est Divinæ Sapientiæ: *Justum deduxit per vias rectas*; & illæ omnes ambages, quæ obtenduntur, sunt calles, & semitæ injustitiæ. Lux undequaque fiat in Supremo universi Orbis Christiani Tribunali, nubes omnes dissipentur, ut Sol veritatis effulgeat in Throno Justitiæ.

7. Quorsum tot dilationes, tot repagula, tanta moles scripturarum, quæ mentem possunt potiùs obruere, quàm juvare.

8. Negotium in promptu est: foraneus scilicet declaratus est Eminentissimus Cardinalis Bullionius, prætextus hujusmodi foraneitatis procedit ex defectu comparitionis per se, aut Procuratorem in Capitulo S. Ægidii; sumus in materia odiosa, & pœnali, cùm agatur de privatione vocis activæ, quæ cuilibet Canonico de jure communi competit in electione Episcopi. Exhibeatur itaque lex, & Statutum clarum, & distinctum, neque conceptum verbis ambiguis, & obscuris, quo possit evinci, Canonicum Leodiensem, cui de jure competit votum ferre in electione, privandum esse suffragio ferendo ex eo solùm, quòd non comparuerit per se, aut Procuratorem in Capitulo, quod singulis annis in festo Sancti Ægidii celebratur.

9. Huc usque ex particulis adductis ex parte Adversariorum, illud neque potuit erui, neque demonstrari.

10. Nunc desumuntur Articuli extracti ex Statutis factis anno 1560. mox assumuntur alii Articuli deprompti ex aliis Statutis anni 1563. in quorum præambulo notatur, prout in *Summario primo Adversariorum*, compertum fuisse, pleraque esse rigida, obscura, ac practicatu difficilia, non satis priùs animadversa, inordinatè, & incorrectè descripta in prioribus Statutis anni 1560. & idcircò nova Statuta prioribus derogantia, cum hoc elogio condidisse Capitulum Leodiense.

11. Quibus quæso inhærendum Statutis, leges posteriores derogant prioribus, si itaque supponatur facultas, & potestas in Capitulo Leodiensi condendi Statuta, debet etiam concedi facultas eadem corrigendi, & revocandi, cùm qui potest condere, potest & destruere, aut in meliùs efformare.

12. Adducuntur etiam Decreta facta anno 1641. Quibus Statutis inhærendum, non liquet; priùs est ergò, ut inquiratur de hisce omnibus Statutis, & ut patefiant Judicibus, non scientia particulari, scilicet per litteras, aut alias attestationes, sed per legitima documenta, quæ neque trunca, neque mutila, sed integra reperiantur.

13. Si fides adhibeatur relationi insertæ in litteris Illustrissimi Nuncii Apostolici, Statuta anni 1560. prælata sunt aliis ab Illustrissimo Nuncio de Sancto Felice in actu Visitationis Capituli Leodiensis factæ anno 1656. sed hæc prælatio, quæ facta supponitur, benè arguit præexistentiam aliorum Statutorum, quæ revera sunt illa, quæ condita fuerunt anno 1563. sed non apparet quo motivo hæc prælatio facta fuerit, deindè nullatenùs etiam constat de hoc actu Visitationis.

14. Inter tot dubiæ lucis crepuscula, quis veritatem potest agnoscere, & quomodò potest judicium apud Sedem Apostolicam pronunciari, cùm tanta inter hæc Statuta discrepantia, & dissonantia reperiatur, ut qui plus vult ca-

pere,

pere, magis immergatur in tenebras: hæc sanè non possunt convenire judicio Apostolico in re tanti momenti. Priùs conveniendum est de mensura, quia mensura, & mensura abominatio est apud Deum: non sunt duæ ftateræ: una assumenda est, aut ponderetur negotium Statutis anni 1560. aut anni 1563. *Si dura inventa fuerunt*, ab ipsis conditoribus, *obscura, & practicatu difficilia statuta anni* 1560. Si ideò revocata per Statuta facta anno 1563. quomodò poterimus inniti ejusmodi Statutis, de quibus, tempore non suspecto, Capitulum ipsum tale judicium protulit?

15. At inquiunt Adversarii, hæc Statuta anni 1563. sunt obsoleta, non sunt in usu, sed saltem si adducerentur ista Statuta, haberemus ex ipsa recognitione Capituli Leodiensis, facta tempore non suspecto, illa Statuta anni 1560. non multum esse attendenda, aut ponderanda, cùm ipsimet conditores illa malè concepta agnoverint. Quæ fides, & quæ authoritas potest in tanto discrimine adhiberi hujusmodi Statutis, quæ sic notata reperiuntur? Saltem cùm simus in materia pœnali, & odiosa, sufficit Eminentissimo Cardinali Bullionio proponere, de jure communi vocandum fuisse ad Electionem Episcopi Leodiensis, cùm sit Præpositus, & Canonicus ejusdem Ecclesiæ; sed ex parte Adversariorum, qui accusant Eminentissimum Cardinalem Bullionium tàquam Foraneum, ut ipsum ejiciant ab Electione, clara debet esse probatio; ac si contingat aliquod esse dubium in Statutis, vel in argumentis, quibus innituntur Adversarii, semper contra ipsos est interpretandum, quia qui probat, clarè, & apertè debet probare, quod si non faciat, non prodest talis obscura probatio, & in omnibus legibus, contractibus, dispositionibus, ubi potest suboriri aliqua ambiguitas, semper ea interpretatio facienda est, ut jus commune non lædatur.

16. Cùm ergo jus commune faveat Eminentiss. Cardinali Bullionio, sufficit ut aliqua dubietas supersit in Statutis, quæ contra ipsum possunt adduci, ut stetur in Judicio dispositioni Canonum, secundùm quam omnes Canonici, qui sunt de Gremio Capituli, debent vocari in Electione Episcopi, alioquin uno contempto conquerente, irrita veniet Electio.

17. Si illud momentum attentè perpendatur, sufficiet ad eluenda ea omnia, quæ ab Adversariis obtenduntur.

18. Sed absque præjudicio instantiæ, quæ iterum, atque iterum renovatur apud Sacram Congregationem, ut prius adducantur Statuta in integrum, & proponantur non solùm illa facta anno 1560. sed etiam alia subsequentia anni 1563. & 1641. Nunc deveniendum est ad explanationem Statutorum, quæ extracta sunt ex Archiviis Capituli: sunt extractæ solummodò particulæ Statutorum anni 1560. quæ secundam Residentiam respiciunt, in supradicto extractus est Articulus ex Titulo de Capitulis Ordinariis: Quoad extractum in se non patet, quòd factum fuerit ex originali authentico, sed ex aliquo transumpto, quod prætenditur subsignatum fuisse per Polain, modernum Capituli Leodiensis Secretarium, qui illud pro copia inseruit in libro corio flavi coloris cooperto. Sic enim ex illo extracto apparet, scripta fuisse olim hæc Statuta, & subsignata per Waldericum Guarii Notarium, deindè in fine subjungitur: *deinde subsignatum I. Polain pro copia.*

19. Illud itaque extractum non factum fuit ex originali Statutorum Capituli Leodiensis, sed ex copia scripta à Polain, nuperrimè Secretario Capituli, palàm est ex communi Doctorum suffragio, exemplum exempli non facere fidem,

fidem, nisi prius constet concordare cum originali, quod debet exhiberi. Itaque neque illud extractum potest ullam fidem facere in Judicio, cùm non fuerit eductum ex originali, sed ex copia, cui nulla fides potest adhiberi in Judicio.

20. Sed obtendunt Adversarii, copia integra eorumdem Statutorum anni 1560. transmissa fuit ab Illustrissimo Sedis Apostolicæ Nuncio, & consequenter potest nunc Judicium ferri de mente, & dispositione Statutorum.

21. Jam superiùs demonstratum fuit, non sufficere exhibere Statuta anni 1560. sed ulteriora etiam esse adducenda, scilicet anni 1563. & anni 1641. quia ex collatione inter se facta hujusmodi Statutorum, mens genuina condentium potest melius explicari.

22. Advertendum est, quòd nequidem in extracto facto Statutorum anni 1560. non requisitus fuerit Secretarius Capituli, neque interrogatus fuerit, utrum in illo libro, in quo transcripta per extensum reperiebantur Statuta anni 1560. reperirentur etiam inserta posteriora facta anno 1563. quæ adducta fuerunt in Summario Adversariorum. Saltèm de hoc constare debebat, sed ne quidem ulla mentio facta fuit ejusmodi Statutorum, quia intentioni Adversariorum nullatenus favebant.

23. Quod quidem suspicionem auget contra omnia, quæ in hisce extractis peracta sunt, sed cum prævia protestatione de executione Decreti Sacræ Congregationis, advertendum est, utrum hæc copia, quæ neque signo, neque sigillo Nuntii Apostolici firmata videtur, possit facere fidem in Judicio. Res in promptu est, exemplum, seù copia Instrumenti fidem non facit, nisi constet de autographo, & pace dictum sit Illustrissimi Nuntii Apostolici, & salva semper reverentia ipsi exhibenda, non creditur, *in Judicio*, Referenti, nisi constet, & de relato; constare itaque semper debet de Instrumento authentico, & simplex copia transmissa, debet rejici, tanquam folium inane, quod vento rapitur.

24. Deindè, nonne plures casus possent concurrere, in quibus copia, quæ non est ex se authentica, cùm non sit sigillata, neque subsignata à transmittente, posset mutari, itaut alia substitueretur in locum alterius, quæ reverà mittitur? qui omnes casus cùm possint contingere, possunt etiam effingi à Judicibus, ut dubia fides reperiatur Instrumenti sic transmissi, quod sufficit; nam Judex Sedens pro Tribunali astringitur judicare secundùm allegata, & probata, & scientia Judicis in Judicio ferendo, debet semper inniti Instrumentis authenticis, quæ nullam suspicionem, neque ullum dubium possint relinquere.

25. Sed ulterius videndum est, utrum ex Statutis adductis, aut ex ipsa copia, quæ manca, & mutila plerisque in locis invenitur, possit erui id, quod ab Adversariis opponitur.

26. Tum ex Statutis, tum ex ipsa copia, quæ potest contra producentem præsuppositivè opponi, patet id, quod jam in Memoriali super Contemptu propositum fuit, quod eo loci reassumendum est, scilicet duplicem esse Residentiam in Capitulo Leodiensi, primam, & secundam.

27. Prima completa, excluditur omnis Foraneitas, itaut Canonicus debeat habere vocem in Capitulo, si in Sacris Ordinibus constitutus sit, & omnia munia exercere possit, quæ de jure competunt Canonico.

28. Alia est Residentia, scilicet secunda, quæ non est necessitatis, sed meræ fa-

facultatis in favorem Canonicorum, qui volunt uberiores fructus præbendæ lucrari.

29. Ad hanc fecundam Refidentiam nemo tenetur ex præcepto, neque ex Statuto, fed pendet omninò ex arbitrio, & voluntate Canonici, qui ad illam libenter vult fe offerre.

30. Revera fi habeatur ratio Statutorum, fub titulo *de fecunda Refidentia*, inducitur aliqua Foraneitas interpretativa contra illos Canonicos, qui fe voluerunt offerre ad illam fecundam Refidentiam in Capitulo Sancti Ægidii. Nam cùm illa oblatio fit meræ facultatis, certæ leges inductæ fuerunt contra illos, qui ad illam fe præfentare, & offerre volunt.

31. Debent fcilicet refidere fex menfes integros, & unum diem continuè, vel difcontinuè, ita ut fi non compleant hanc fecundam Refidentiam, per totum id tempus pro Foraneis habeantur.

32. Hæc fanè vox, *pro Foraneis*, attendenda eft, quafi dicat Statutum, non funt verè, & ftrictè Foranei, fed tanquam Foranei, *come Foranei*, quæ verba *pro*, denotant non effe omninò Foraneos, in fenfu compofito Statutorum. Nam fi Statuta attendantur, titulus eft diftinctus in Statutis *de Foraneis*, qui fubjungitur illis, qui de fecunda Refidentia difponunt, & fub hoc titulo *de Foraneis*, foli Foranei declarantur qui primam Refidentiam non compleverunt.

33. Remanet ergo in mente, & difpofitione pofitiva Statutorum, illos folos Canonicos effe Foraneos, qui primam Refidentiam non fecerunt.

34. Cùm itaque Statuto fub titulo de fecunda Refidentia cavetur, *Canonicum pro Foraneo habendum effe, qui in fefto Beati Ægidii fe ad fecundam Refidentiam exhibuerit, aut præfentaverit, nifi Refideat eo anno apud Ecclefiam fex menfes, & unum diem continuè, vel difcontinuè*, hæc verba, *pro Foraneo*, non inducunt Foraneitatem omnimodam, fed aliquam, cujus effectus ftatim declarantur in ipfomet articulo Statutorum.

35. Hi funt effectus, feu potius hæ pœnæ, quæ infequuntur fecundùm mentem Statuti, ex defertione fecundæ Refidentiæ oblatæ in Capitulo, fcilicet:

36. Nullos fructus omninò facere poteft idem Canonicus hoc anno.

37. Receptos reftituere tenetur.

38. Nifi hoc fecerit, anno fequente ad Refidentiam non admittetur. Nec abfentia gratiofa ei concedetur: & fi eum mori contingeret, non haberet annum gratiæ.

39. Ulterius pœna Statuti non progreditur.

40. Ex hoc itaque Statuto non poteft alia pœna induci contra illos, qui fecundam Refidentiam deferuerunt, & illa verba, *pro Foraneo*, debent reftringi fecundùm difpofitionem Statutorum.

41. Cùm itaque adaptantur poftea ab Adverfariis verba articuli Statuti *fub titulo de Capitulis ordinariis, & fpecialibus*, in quo ftatuitur, *quòd Canonicus Foraneus nullo modo, etiamfi de Electione Epifcopi, Præpofiti, vel Decani, aut quacumque, & quantumvis ardua re tractetur, negotiis Capitularibus intereffe, aut fuffragium dicere non poterit*: Remanet fub Judice quæftio in integrum, *quinam fit ille Foraneus*, ex mente, & terminis Statutorum.

42. Si verba Statutorum expendantur, titulus eft fpecialis in Statutis *de Foraneis*, fub quo titulo nulli alii Canonici funt Foranei, nifi illi, qui primam

Residentiam non compleverunt, & in hoc ipso Statuto comprehenso sub titulo de Capitulis ordinariis, & specialibus, idem videtur significari; nam post hæc verba, quæ sunt generalia: *Item Canonicus Foraneus*, statim subjunguntur alia: *Item qui impetrata gratiosa absentia abest, nisi primam, & annualem Residentiam absolverit*, quæ benè explicare videntur, reverà ex mente Statutorum illos solos esse Foraneos quantum ad hanc partem exclusionis ab Electionibus, qui sunt propriè, & verè Foranei, qui scilicet primam Residentiam non compleverunt.

43. Sed quidquid urgeant Adversarii, certum est illa verba, *pro Foraneo*, quæ adaptari debent illis Canonicis, qui secundam Residentiam oblatam deseruerunt, inducere saltèm aliquam differentiam inter illos, qui verè, & propriè sunt Foranei. Nam, prout effantur Philosophi, nullum simile est idem, & fictio non excedit casum, pro quo adinventa est; nam nullus datur fictionis progressus, & verbum, *pro Foraneo*, denotat aliquam similitudinem, quæ destruit identitatem cum Foraneo propriè dicto, & fictionem aliquam inducit, quasi diceret Statutum, non est revera habendus Foraneus, *sed, come Foraneo*, quæ fictio non debet egredi pœnam in Statutis comprehensam.

44. Sed superiùs demonstratum est, pœnas esse stabilitas à Statutis contra illos, qui pro Foraneis haberi debent.

45. Privatio fructuum.

46. Restitutio jam perceptorum.

47. Privatio gratiosæ absentiæ, & anni gratiæ, si ipsum mori contingeret.

48. In hoc Statuto, ubi omnes pœnæ adamussim enumerantur, quæ contra Canonicum, qui pro Foraneo habetur, debent infligi, nulla fit mentio privationis vocis activæ in Electionibus, certum est, quòd in pœnalibus casus in lege, vel Statuto omissus habetur pro omisso, quia favores ampliandi, odia verò restringi oportet, & pœnæ potiùs temperandæ, & mitigandæ, quàm exasperandæ.

49. Sed si ex hac Statutorum inter se collisione aliqua dubietas potest suboriri, sufficit ad astruendum, illam semper interpretationem benignè faciendam, quæ iuri communi magis faveat; sed Jus commune statuit, omnes Canonicos ad Electionem Episcopi esse vocandos, idem Statutum, quo innituntur Adversarii conceptum sub Titulo de Capitulis ordinariis, & specialibus, §. *Item Canonicus foraneus*, sub finem utitur verbis restrictivis præcedentis dispositionis in hunc modum: *Sic tamen quòd vacante Episcopatu, Præpositura, aut Decanatu, impensa eligendi, absentes Confratres sint vocandi.*

50. Undè cùm ambiguitas undequaque oriatur ex illa verborum Statuti obscuritate, semper in dubio legi Ecclesiasticæ, quæ in Electionibus observari debet, inhærendum occurrit, ne jus commune infringatur.

51. Hæc ad satietatem deducta fuerunt, ut Adversariorum errores elucidentur.

52. Sed quidquid sit de Statutis, demonstrandum est, Eminentissimum Cardinalem Bullionium nunquam habendum fuisse Foraneum, neque pro Foraneo.

53. Non potest dici Foraneus, quia Foranei sunt illi, qui primam Residentiam non compleverunt. At verò Eminentissimus Cardinalis Bullionius primam

primam Residentiam complevit, quod ab Adversariis non denegatur, imò per Instrumenta ab ipsis producta recenter, patet de absolutione ipsi facta à Capitulo Leodiensi primæ Residentiæ.

54. Non comprehenditur itaque sub Titulo de Foraneis. Neque etiam pro foraneo haberi debet, cùm illa denominatio nullatenùs possit convenire, nisi illi Canonico, qui se secundæ Residentiæ personaliter in Capitulo S. Ægidii obtulit, ac posteà illam non complevit, non residendo sex menses continuè, vel discontinuè.

55. Ubi ergò in Statutis fundamentum ejusmodi foraneitatis respectu Eminentiss. Cardinalis Bullionii potest reperiri, non potest sanè illud, neque per consequentiam, aut fictionem induci.

56. Conati sunt Adversarii in Memoriali super resolutione motivorum Egregii doctissimi Advocati Fusci Neapolitani deducere illam foraneitatem ex Statuto sub titulo de secunda Residentia.

57. Supponunt, Canonicum in Ecclesia Leodiensi ad primam Residentiam teneri, ut discat mores, & cōsuetudines Capituli, & Ritus Ecclesiæ; deindè ad Residentiam quolibet anno teneri, & ad illum se debere offerre in Capitulo Sancti Ægidii, & quòd si non se præsentaverit, gratiosam absentiam petere non possit, & deindè quòd teneatur residere sex menses, & unum diem continuè, vel discontinuè, alioquin pro Foraneo habeatur, quæ verba, inquiunt, reduplicativè, & relativè ad omnem præcedentem dispositionem debent intelligi, itaut ille Canonicus, qui se obtulit Residentiæ, & illam non complet, sit omninò paris conditionis cum illo, qui se non præsentavit, cui gratiosæ absentiæ indulgentia denegari debet, & uterque pro Foraneo habendus est. En tota vis argumenti, quod facilè potest destrui ex fallacia evidenti omnium propositionum.

58. Nam primò, fingitur Lex, seù Præceptum secundæ Residentiæ, quasi illa Residentia debeat intelligi de ea, quæ singulis annis debet fieri à Canonico. Sed prima solùm Residentia requiritur de necessitate, & præcepto in Capitulo Leodiensi ad excludendam foraneitatem, & statim atque Canonicus primam Residentiam complevit, admittitur ad omnia jura Canonicatus, habet vocem activam, & passivam in Electionibus, sed non omnes fructus præbendæ percipit, nisi peracta secunda Residentia, quæ nunquam renovatur.

59. Ut illud patefiat, & ut intrà limites ipsos quæstionis, quæ controvertitur, negotium recludatur, advertendum est, Eminentissimum Cardinalem Bullionium nunquam voluisse post peractam primam Residentiam se ad secundam offerre, nihilominùs vocem habuit in Electione Joannis Baronis de Elderen nuperrimè defuncti Episcopi Leodiensis; stat ergo conclusio indubitata, Canonicum Leodiensem non teneri ad secundam Residentiam, ut suffragium possit ferre in Electionibus. Corruit secundò argumentatio in facto, nam nullatenùs invenitur in copia Statuti transmissa per Nuntium Apostolicum, particula negativa in articulo Statuti, quod disponit de illis, qui debent se præsentare, sic articulus adducitur: *Item, qui in die Beati Ægidii se ad residentiam præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit.*

60. Hic articulus intermedius reperitur inter primum, & tertium, qui extractus fuit recenter ex Archiviis Capituli Leodiensis, & illum suspicari licet, truncatum fuisse in extracto, quia non favebat intentioni Adversariorum.

Hic

Hic obiter advertendum est, quanta ex hoc fides adhiberi possit ejusmodi extracto, & quantum justa fuerit instantia Eminentissimi Cardinalis Bullionii,ut adducerentur Statuta in integrum, quia aliter mens Statutorum non potest extricari. In hoc itaque articulo, qui callidè obmissus fuit, nulla negativa apponitur, sed affirmativè pronunciatur,Canonicum, qui se præsentaverit,scilicèt ad secundam residentiam, de qua solùm hi omnes articuli sub titulo de secunda Residentia comprehensi, disponunt, non posse gratiosam absentiam postea petere. Scilicet si non satisfaciat Legibus secundæ Residentiæ, cui se addicere per oblationem spontaneam, & voluntariam voluit, quia ex incomplemento temporis præfixi ad illam secundam Residentiam inducitur contra ipsum quædam foraneitas, vi cujus privari debet gratiosa absentia.

61. Evanescit itaque tota vis argumentationis Adversariorum, qui contendebant, illam clausulam, *Alioquin pro foraneo habeatur*, reduplicativè debere referri, licèt articuli sint omninò distincti, tùm ad Canonicum, qui se ad Residentiam obtulit in Capitulo S.Ægidii, & postea illam non complet,& ad Canonicum, qui se præsentavit in Capitulo S.Ægidii.

62. Sed urgent Adversarii, quomodo hæc propositio affirmativè poterit intelligi, nam Canonicus, ex quo se præsentavit in Capitulo S.Ægidii,gratiosam absentiam debet impetrare? Quomodo ergo eamdem non poterit petere? hæc optimè possunt conciliari ex tota mole Statutorum, si adducta fuissent in integrum. Nam duæ sunt facultates alternativæ stabilitæ in favorem Canonici, qui primam Residentiam absolvit, & hac completa omnem maculam foraneitatis delevit.

63. Si velit ille Canonicus omnes fructus lucrari, potest se ad secundam Residentiam offerre: si nolit hoc privilegio gaudere,sufficit ad gratiosam absentiam obtinendam, ut singulis annis in Capitulo S. Ægidii se repræsentet per se, vel Procuratorem, & in favorem illius Canonici statuitur in titulo de gratiosis absentiis, ubi dicitur expressè: *Qui primam Residentiam perfecerit, si quidem 25. annos complevit, & in Festo Beati Ægidii per se, vel Procuratorem suum, ad hoc specialiter pro illo anno mandatum habentem,gratiosam absentiam sibi dari petierit,arbitrio Capituli constituetur, & concedetur.*

64. Hi tituli sunt omninò distincti, & ex illis inter se collatis, patet quantum hallucinati fuerunt Adversarii, dum adduxerunt,Canonicum post primam Residentiam necessariò teneri ad secundam Residentiam, & illam renovandam singulis annis.

65. Hæc omninò adversantur menti, & legi Statutorum. Sunt itaque duæ alternativæ, scilicèt Canonicus, si velit, potest se ad secundam Residentiam offerre.

66. Si nolit ad hancce secundam Residentiam offerre, potest nihilominùs se repræsentare per se, aut Procuratorem in Capitulo S. Ægidii ad gratiosam absentiam obtinendam.

67. Certum est autem in jure, quòd in dispositionibus alternativis, per optionem unius tollitur altera, quia simul compati non possunt; eo sensu facilis nunc est intellectus dispositionis affirmativæ in Statutis, *qui se præsentaverit in Capitulo Beati Ægidii*, scilicèt ad secundam Residentiam, *non potest eodem tempore gratiosam absentiam petere*, cùm ex desertione, si contingat postea, secundæ Residentiæ, cui se obtulit voluntariè, insequi debeat ex posteriori

riori dispositione Statutij privatio gratiosæ absentiæ.

68. Ex hoc evidentèr apparet fallacia omnium argumentorum huc usque ab Adversariis prolatorum;nam illa omnia argumenta deduxerunt ex articulis sub titulo de secunda Residentia comprehensis, qui nullatenùs possunt adaptari ad Eminentissimum Cardinalem Bullionium, cùm in confesso sit, ipsum nunquam se voluisse ad illam secundam Residentiam offerre, quod toties inculcatum fuit, ut mirari liceat quomodo egregii, & subtilissimi Doctores scribentes ex parte Serenissimi Principis de Bavaria, illud Responsum capere noluerint. Certum est Articulos Legis, & Statuti,ex Rubrica, & Titulo interpretandos esse. Undè, cùm sit specialis Titulus *De secunda Residentia*, omnes Articuli sub eodem Titulo redacti, debent referri ad illos,qui ad secundam Residentiam se offerre voluerunt, nec ad alios sunt referendi, cùm in Statutis,præsertim pœnalibus, nunquam debeat,etiam propter paritatem, aut similitudinem, de casu ad alium,de persona specificata ad aliam, per consequentias extensio fieri; sed hic non licet divinari, neque ratiocinari, nam habemus in Statutis textum expressum, scilicèt Titulum *De Gratiosis Absentiis*, sub quo comprehenduntur illi Canonici, qui expleta prima Residentia, nolentes se secundæ Residentiæ, quæ est meræ facultatis, offerre, possunt tamen gratiosam absentiam mereri, & obtinere à Capitulo. Nulla alia obligatio inducitur, nisi ut se repræsentent per se, aut Procuratorem singulis annis in Capitulo Sancti Ægidii.

69. Ex hoc itaque Titulo *De Gratiosis Absentiis*, solùm possunt desumi argumenta contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium. At verò legatur, & relegatur attentè ille Titulus *De Gratiosis Absentiis*, nullibi invenietur, quòd ex hoc defectu comparitionis in Capitulo S. Ægidii ulla alia pœna insequatur, nisi privatio gratiosæ absentiæ. Nulla in hoc Titulo fit mentio Foraneitatis, aut formalis, aut interpretativæ; quorsùm itaque effingitur illa Foraneitas, palàm est commentitiam, & fictè adinventam respectu Eminentissimi Cardinalis Bullionii.

70. Urgebunt forsan Adversarii, & obtendent, duriùs ergo haberi Canonicum, qui strictiori observantiæ, scilicèt secundæ Residentiæ, alligare se voluerit, quàm illum, qui illam omisit.

71. Esto, hoc concedatur Adversariis, sufficit ut lex, & Statutum conceptum fuerit in hunc modum. Si iniquitas, aut aliqua durities arguatur, validitas, & authoritas Statuti convellitur, quod non spectat ad Eminentissimum Cardinalem Bullionium, imò contendit recurrendum esse ad jus commune.

72. Hæc iniquitas posset proponi ex parte Canonici, quem Capitulum in casu secundæ Residentiæ oblatæ,& neglectæ, vellet arcere ab Electionibus; sed quoad Eminentissimum Cardinalem Bullionium sufficit demonstrare non comprehendi sub Titulo de secunda Residentia, & consequentèr pro Foraneo numquam habendum esse.

73. Deindè hæc differentia inter eos, qui volunt offerre se secundæ Residentiæ, & eos, qui nolunt se offerre, sua habuit motiva in mente condentium Statuta, quia reliqui fructus, quos lucrari non possunt in integrum Canonici, qui post adimpletam primam Residentiam nolunt se secundæ offerre, accedunt membro mobili, & fabricæ Ecclesiæ, & ea forsan ratione leges strictiores, & duriores præscriptæ sunt contra eos, qui hanc secundam Residentiam volunt perficere.

74. Dein-

74. Deindè cùm hæc secunda Residentia non sit præcepti, sed meræ tantùm facultatis, non est quod conquerantur Canonici se duriùs haberi, quia qui se legi submittit, cum ipsa contrahere videtur, & prout effantur Jurisconsulti, sæpè duriùs cum lege, quàm cum homine tractatur, & viceversa: & idcircò si in conventionibus privatis, promissa exactè servanda sunt, à fortiori, qui alicui legi, licèt duræ, sed scriptæ se vult submittere, debet illam adimplere, quia hæc oblatio ad secundam residentiam, licèt sit voluntatis in initio, tamen post oblationem sit necessitatis.

75. Hactenùs omnis ambiguitas in Statutis explanata est, & confidit Eminentissimus Cardinalis Bullionius, quòd si hæc seriò, & maturè perpendantur, nullum ampliùs supererit dubium: & quòd firma stabit conclusio Sacræ Congregationis, ipsum neque foraneum, neque pro foraneo ex mente Statutorum esse declarandum, corruit itaque Decretum Capituli, tanquam falso, aut erroneo fundamento innixum.

76. Nunc Adversarii cōtendunt, Statuta Capituli Leodiensis in eum sensum longo usu comprobata fuisse, itaut quotiescumque Canonicus se non repræsentaverit in Capitulo S. Ægidii per se, vel Procuratorem, foraneus habitus fuerit, & consequenter privatus fuerit voce activa in Electionibus.

77. Respondetur neque constare de usu, & observantia, & etiamsi constaret, illa consuetudo, quæ potiùs corruptela censeri deberet, non posset inducere novum Statutum, quod in Statutis nullatenus comprehenditur.

78. Quantùm ad primam partem, undenam constat de illo usu, & Consuetudine? imò Eminentissimus Cardinalis Bullionius acriter propugnat, non posse adhiberi ullum exemplum, in quo Canonicus Leodiensis post absolutam primam residentiam rejectus fuerit ab Electionibus, sub prætextu defectus comparitionis in Capitulo Sancti Ægidii per se, aut Procuratorem.

79. E contrà tnetur, & adducit in contrarium, omnes Canonicos sine ullo discrimine admissos fuisse in omnibus Electionibus, & revera in præcedenti Electione Joannis Baronis de Elderen, omnes admissi sunt ad suffragium ferendum per se, vel Procuratorem, licèt aliqui eorumdem, ne quidem primam Residentiam complevissent, sed admissi sunt cum protestatione ab ipsis facta, de ipsa complenda.

80. Suffragium etiam tulit Comes de Poitiers, quando electus fuit Eminentissimus Cardinalis Bullionius in Præpositum Ecclesiæ Leodiensis, licèt esset foraneus.

81. Si litteræ compulsoriales concessæ fuissent, eorum omnium fides facta fuisset per extracta ex Archiviis Capituli, quibus potuisset evinci, quòd conferendo inter se tabulas Capituli Leodiensis, in quibus mentio fit de comparitionibus factis in Capitulo Sancti Ægidii, cum electionibus factis eodem anno, scilicet Præpositi, Decani, aut aliorum, nullus unquam exclusus fuerit Canonicus, sub prætextu defectus ejusmodi comparitionis. Singulare exemplum stabilire voluit Capitulum Leodiense in novissima electione, quod quidem non potest usum, aut consuetudinem inducere, cùm de hoc ipso conqueratur Eminentissimus Cardinalis Bullionius.

82. Sed cùm usus, aut consuetudo nitatur factis, & exemplis, probari debet iisdemmet exemplis, quæ assimilari possunt ad quæstionem, quæ controvertitur, quia ut inquiunt Jurisconsulti, tantùm præscriptum, quantùm possessum,

fessum, & possessio cùm sit facti, semper restringitur ad actus exercitos; undè cùm simus in quæstione, in qua quæritur de privatione vocis activæ in Electionibus, ostendendum incumberet in aliqua Electione Episcopi, Præpositi, vel Decani, celebrata à tempore Statutorum, rejectum fuisse Canonicum Leodiensem, nec admissum, qui primam residentiam absolverat, ex eo, quòd non comparuerat in Capitulo Sancti Ægidii per se, vel Procuratorem. Sed nullum hujus privationis vocis activæ in Electionibus adducitur exemplum; stat ergò inconcussè à tempore, quo Statuta sunt condita, nullum usum ejusmodi privationis inductum fuisse.

83. Deindè si licuisset inquirere de usu, & observantia Statutorum, sanè reciproca hinc indè probatio concedi deberet; nam in quæstionibus civilibus semper hoc debet observari, itaut altera Parte probante, liceat semper Parti adversariæ contrarium probare. Undè, si hujus observantiæ ratio aliqua haberi posset, proculdubiò ante omnia, deberet terminus peremptorius assignari, intra quem Eminentissimus Cardinalis Bullionius posset contrarium probare, tàm actis, quàm Testibus, alioquin nulla fides potest adhiberi attestationibus, neque instrumentis exadverso prolatis.

84. Sed sine præjudicio hujus instantiæ, duo examinanda occurrunt.

85. Primùm, forma instrumentorum, quibus hæc observantia fundatur.

86. Secundùm, utrùm de jure possit ex prætensa observantia induci lex, aut Statutum, quod juri communi prorsùs adversatur.

87. Quoad primum, Secretarius Capituli Leodiensis fuit requisitus, ut exhiberet Statuta concernentia foraneitatem, quæ erant in usu. Hæc Statuta exhibita sunt à Secretario Capituli, qui licèt non sit de gremio, & sit quodammodò extranea persona à Capitulo quoad actus Capitulares, tamen ratione officii sui est domesticus, & consequenter cùm nunc Capitulum Leodiense sit Pars adversa contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium, Testimonium illud, tanquam domesticum, debet omninò reprobari.

88. Si acta inquirantur, D. Decanus à Sancta Cruce testatur se extraxisse aliquos actus ex Archiviis Capituli, quibus intendit probare, quatuor iteratis vicibus in Capitulo Leodiensi foraneos appellatos fuisse, scilicèt anno 1562. *Arnoldus de Merode defectu repræsentationis hoc anno foraneus inventus est. In Capitulo generali die Sancti Ægidii prima Septembris 1668. Arnoldus Baro de le Tradt Archidiaconus Campiniæ, hodie ad residentiam verbotenus, juxtà Statuta, ex quo præterito anno foraneus extitit, sese repræsentavit.*

89. Et anno 1673. D. Duraz, qui fuerat anno præterito foraneus, repræsentavit se personaliter, & D. de Leedrat, Campiniæ Archidiaconus, per Procuratorem.

90. Mirum sanè videri potest in perquisitione facta de industria in Archiviis Capituli ab illis, qui favebant omninò partibus Serenissimi Principis Clementis de Bavaria, solùm hæc reperta fuisse.

91. Si revera constans, & indubitata esset observantia in Capitulo Leodiensi, ut singuli Canonici, qui se non repræsentant in Capitulo Sancti Ægidii per se, aut Procuratorem, pro foraneis haberentur, proculdubiò plura alia adduci possent.

92. Undè conjicere licet, hanc foraneitatem inductam fuisse contra illos quatuor Canonicos, de quibus sit mentio in hisce actibus, ex eo quod se-

fecundam refidentiam oblatam deferuiffent.

93. Sed quanam authoritate Decanus de Sancta Cruce voluit fidem facere de hac prætenfa obfervantia Statutorum, hoc ipfi mandatum non fuerat per Illuftriffimum Sedis Apoftolicæ Nuntium, & cùm fines mandati excefferit, proculdubiò fe fufpectum omninò reddidit.

94. Sed undè hæc extracta fuerint, utrum hæ ordinationes fubfignatæ fint à Præfide Capituli, nullatenùs apparet ex extracto, & idcircò hæc non poffunt facere fidem authenticam....

95. Addendum eft infuper, quòd in extractis in primo Summario, ex parte Adverfariorum adductis, in quibus fit mentio ab anno 1689. ufque ad præfens tempus de non comparitione Eminentiffimorum Cardinalium de Bovillon, & de Furftemberg, necnon Comitis de Rekem, nullatenùs fuerit additum, neque declaratum à Capitulo Leodienfi, ipfos pro foraneis habendos effe, quod non debuiffet omittere Capitulum, fi talis effet obfervantia, quæ præfupponitur.

96. Undè illa omnia extracta, & aliæ atteftationes particulares, quæ confectæ videntur à duobus Beneficiatis in domo clauftrali Archidiaconi de Clerx, qui fe omninò devovit partibus Sereniff. P. Clementis de Bavaria, tanquam fufpectæ omninò rejiciendæ, quoniam *l. 6. ff. de legibus*, *ut ait Theophraftus, quæ femel, aut bis accidunt, contemnunt Legiflatores*, & ad probandum ufum, feu obfervantiam, non fufficit adducere aliquos actus difcontinuos, & diverfis temporibus iteratos, fed continuum, & perennem ufum probari oportet. *l. ex iis, ff. eodem: ex iis, quæ fortè uno cafu accidere pcffunt, jura non conftituuntur.* Et ut de ufu, feu confuetudine fides fiat, *primùm quidem illud explorandum eft, an etiam contradicto aliquando judicio, confuetudo firmata fit. l. cùm de confuetudine, ff. eodem*; nullatenùs autem Capitulum Leodienfe poteft oftendere in ulla electione rejectum fuiffe Canonicum, fub prætextu defectus comparitionis in Capitulo S. Ægidii, nec etiam talem obfervantiam ullo judicio fuiffe firmatam.

97. Quoad fecundum, certum eft de jure, non induci confuetudinem, & Statutum contra jus commune ex folo ufu; licèt enim *Confuetudinis, ufufque Longævi non fit vilis auctoritas; verùm non eft ufque adeò fui valituram momento, ut aut rationem vincat, aut legem, l. Confuetudinis, Cod. quæ fit longa confuetudo.*

98. Sumus in cafu, in quo agitur de inductione Statuti, quod repugnat juri communi, & Canonibus Ecclefiæ, & Concilio Lateranenfi, quod expreffè ftatuit, omnes Canonicos, *qui poffunt commodè intereffe electioni, effe vocandos*, alioquin electio venit irritanda. Statutum reftrictivum juris communis non poteft induci per merum ufum; debet ergò conftare priùs de præexiftentia ejufmodi Statuti, & poftea fi aliqua dubietas in Statuto poffet reperiri, ex ufu, & obfervantia poffet illa ambiguitas interpretationem recipere.

99. Sed quamdiù nullum Statutum fpecificum adducetur, ex quo poffit inferri, Canonicos, qui poft primam refidentiam fingulis annis in Capitulo Sancti Ægidii fe non repræfentant per fe, aut Procuratorem, excludendos effe à voce activa in electionibus, non poteft illa Conftitutio pœnalis, in præjudicium juris communis, induci.

100. At verò, non folùm demonftratum fuit, nullum ejufmodi Statutum po-

positivum, & formale adhiberi ex parte Adversariorum, sed etiam ostensum fuit in titulo *de Gratiosis Absentiis*, qui solùm potest adaptari ad Eminentissimum Cardinalem Bullionium, nullam ejusmodi pœnam foraneitatis posse deduci, ex defectu hujusmodi comparitionis in Capitulo Sancti Ægidii: undè evanescere debet omninò argumentum adductum in contrarium.

101. Statuta fuerint in usu quantumlibet: fuerunt scilicèt in usu eo modo, quo concepta inveniuntur. Si moveretur nunc controversia de Canonico, qui oblatam secundam Residentiam deseruisset, & meritò ab electionibus excludendus foret, quia Statutum hunc pro Foraneo habendum esse declarat, posset dubietas ex usu,& observantia detegi. Sed cùm nullatenùs simus in hoc casu, sed in alio casu, in quo Capitulum obmutuit omnimodo de pœna foraneitatis, nullatenùs inquirendum occurrit de observantia.

102. Sed si supponeretur, & Statutum, & ejus observantia, res esset integra; nam inquirendum adhuc superesset, utrum Eminentissimus Cardinalis Bullionius,ratione suæ Cardinalitiæ dignitatis, & Indulti specialis, ipsi à fa.me. Clemente X. concessi,quo ab omnibus legibus Residentiæ in illis beneficiis inferioribus Episcopatu eximitur, posset subjici illi foraneitati, quæ procedit ex non Residentia, aut non obtenta indulgentia gratiosæ absentiæ, quæ peti debet singulis annis per se, aut Procuratorem in Capitulo Sancti Ægidii, super quo reassumenda sunt omnia in præcedentibus Memorialibus tàm Juris, quàm facti, proposita, in quibus ad satietatem deducta fuerunt ea, quæ respiciunt Privilegium Cardinalitiæ Dignitatis, quod sanè non deberet convelli,aut periclitari in Curia Romana, quæ illud tueri, & incolume per omnia servare debet.

103. Nunc, cùm prævideant Adversarii, omnia argumenta contra foraneitatem deducta corruere, alia congerere nituntur, ut possint Judicium mutare, si ità liceret. Quibus omnibus præstigiis, & cavillationibus, ut obviam eatur, advertendum est, pendere nunc appellationem juridicam, & solemnem coram Sede Apostolica, de decreto lato a Capitulo Leodiensi die 27. mensis Februarii, quo præcisè, & sine ulla ambiguitate, neq; verborum involucris, declarat, Eminentissimum Cardinalem Bullionium privandum esse voce activa in electionibus, *tanquam Foraneum*: hæc fuit unica ratio adducta à Judice pronunciante. Jam illud decretum in Summario, & in Memoriali Juris super contemptu, in integrum adductum est, in quo videre est, Capitulum Leodiense judicii sui rationem reddere voluisse, dum in eum modum pronunciavit, Eminentissimum Cardinalem Bullionium *pro Foraneo habendum esse, adeoque, juxtà Statuta, in electionibus Suffragium dare non posse*.

104. His verbis concipitur Decretum Capituli, de quo appellatio dijudicanda occurrit: hæc verba: *adeoque juxtà Statuta*, denotant clarè, & distinctè, motivum nullum aliud Capitulum habuisse, ut ejiceret Eminentissimum Cardinalem Bullionium ab Electione, nisi illam foraneitatem, quam juxta Statuta obtendebat.

105. Quorsum itaque novas rationes deducere, ut illud Decretum sustineatur, cùm palàm sit, actus humanos nunquam posse operari ultrà intentionem agentis; undè cùm clara appareat intentio Capituli, non sunt fingenda, aut adducenda alia motiva, quàm ea ipsamet, quæ à Capitulo tempore non suspecto explicata sunt in ipso actu Judicii, de cujus validitate nunc controvertitur.

106. At obtendunt Adversarii: vulgare est,& tritum effatum, non deducta deducam, non probata probabo: deindè Capitulum ipsum declaravisse, *Se alias rationes habuisse,uberiùs postmodum deducendas, & ubi opus insinuandas*: undè jactant Adversarii, & passim in scriptis illud insinuare conantur, validitatem Decreti Capituli Leodiensis non coarctandam fuisse ad motivum foraneitatis.

107. Ut nihil intactum relinquatur, omnes Adversariorum cavillationes dilucidandæ sunt.

108. Quoad effatum illud vulgare: non deducta deducam, nunquam potest referri ad Decretum Judicis, sed ad Partem, cui gravamen illatum est, quæ si in prima instantia coram Judice inferiore in probatione defecerit, potest coram Judice Superiore, ad astruendam iniquitatem sententiæ contra ipsum latæ, ad uberiorem probationem admitti.

109. Sed inauditum in Jure civili, & Canonico, quoad sententiam Judicis, in qua Judex rationem, & fundamentum Judicii protulit, in judicio appellationis novas rationes superinducere, quod ex se patet, quia vis tota, & auctoritas Judicii desumitur ex mente, & intentione Judicantis, cùm potestas in actibus intellectus, dependeat ex cognitione. Si itaque Judex se ad aliquod motivum restrinxit, non potest ad aliud extendi illud judicium; nam validitas actus pendet ab intentione operantis, & judicantis. Cùm itaque luce meridiana clariùs appareat, Capitulum Leodiense pro Foraneo, juxtà Statuta, declaravisse Eminentissimum Cardinalem Bullionium: ut illud Judicium sustineatur, necesse est, ut illa *Foraneitas,juxtà Statuta*, probetur: & si contingat, illam foraneitatem non fundari Statutis, pro iniquitate sententiæ respondendum. Si sententia iniqua reperiatur, appellatio fuit legitima: si legitimè appellatum fuit, Electio,secundùm Canones in Memoriali jam allegatos, est attentata, & idcircò venit irritanda.

110. Quantùm ad id, quod allegatur, scilicet Capitulum ipsum protestatum fuisse novas rationes uberiùs deducendas, pace dictum sit D.Scribentium ex parte Adversariorum, illud est commentum, & figmentum, quod incautos potest percellere; sed si advertatur tempus, & casus, in quo sic rescripsit Capitulum, evanescit omninò illa argumentatio. Advertendum est seriò, & maturè, ex verbis Decreti iam prolatis liquidò apparere, die 27. mensis Februarii proximè elapsi, quo Capitulum voluit arcere Eminentissimum Cardinalem Bullionium ab Electione, nihil aliud in mente habuisse, nisi illum *pro Foraneo habendum, adeoque* (en motivum adductum) *juxtà Statuta, in electionibus suffragium dare non posse*.

111. In litteris subsequentibus Capituli, quæ integræ Typis editæ fuerunt, nullum aliud motivum super inductum fuit ante appellationem. Illud Decretum intimatum fuit Eminentissimo Cardinali Bullionio per literas Capituli Leodiensis de die 7.mensis Aprilis, quæ referuntur integræ pag.18. in impressis, ubi potest haberi Recursus: ab hoc Decreto appellavit Eminentissimus Cardinalis Bullionius per Instrumentum authenticum de die 9. ejusdem mensis Aprilis, quod significatum fuit etiam cum litteris dimissoriis die subsequenti, cum protestatione nullitatis Electionis, si quæ attentaretur, in præjudicium ejusmodi appellationis.

112. Post ejusmodi appellationem legitimè interpositam, qua pendente nihil

nihil amplius poterat innovari, neque attentari, Capitulum Leodiense in litteris suis de die 15. ejusdem mensis Aprilis, quas videre licet per extensum p. 35. & 36. declarat, *se nolle deferre eidem appellationi interpositæ, & dicta appellatione non obstante* se velle procedere ad Electionem, & eo tantùm loci, & eo solùm tempore, scilicèt 15. Aprilis, subjungit Capitulum aliquam rationem cur nolit deferre appellationi, scilicèt, *attento, quòd notoriè, juxtà Ecclesiæ Statuta, & consuetudines, Eminentissimus Cardinalis Bullionius jus suffragii non haberet, & idcircò eidem jus appellandi non competeret, propter alias rationes etiam uberiùs deducendas.*

113. Quis non videat has rationes uberiùs deducendas cadere in illud, quod à Capitulo tunc obtendebatur? scilicet prætendebat, se non debere deferre Appellationi interpositæ ex eo, quòd Eminentissimus Cardinalis foraneus declaratus fuisset, & alias rationes reservat Capitulum, ut se liberaret ab attentatis contra Appellationem legitimè interpositam.

114. Illa itaque verba referuntur omninò ad prætensionem, quam habebat Capitulum; ut non teneretur deferre Appellationi, neque supersedere Electioni. Licèt illud deberet fieri propter reverentiam debitam Sedi Apostolicæ.

115. Hæ omnes rationes contra attentata deductæ fuerunt uberiùs in primis scripturis, in quibus astruere conati sunt Adversarii, Electionem non fuisse differendam propter periculum schismatis in Ecclesia, & propter dispendium diuturnæ vacationis in Ecclesia Leodiensi, cui præsertìm ingruente bello providere necessè erat. Sed hæ omnes rationes, uberiùs ab Adversariis deductæ, corruunt: ex quo evincitur, appellationem esse legitimam, cùm fundamentum, quo solùm innitebatur Decretum Capituli, *scilicèt foraneitas*, omninò collabatur, & evellatur radicitùs.

116. Effatum est Divinæ Scripturæ: *in quo statu Te invenero, in eodem te judicabo*. Videndum est itaque, in quo statu negotium repositum reperiebatur, dum appellatio devoluta est ad Summum Pontificem. Is erat proculdubiò status controversiæ dijudicandæ; *Utrum ritè, & legitimè Eminentissimus Cardinalis Bullionius pro Foraneo habendus esset in Capitulo Leodiensi, adeoque juxtà Statuta suffragium ferrè non posset in Electione.*

117. Huc omnia Adversariorum momenta debent tendere, nec alio possunt reflectere, nisi jura omnia violentur.

118. His omnibus præmissis, posset ex parte Eminentiss. Cardin. Bullionii abstineri ab ullo responso contra alia motiva adducta; quia non agitur de novo Judicio conficiendo, sed de appellatione judicanda, in qua inquirendum est, an benè, vel malè fuerit judicatum.

119. Sed ne occasio præbeatur Adversariis jactandi, nova motiva ab illis congesta tanti esse ponderis, ut responsum in contrarium non admittant, licèt in præcedenti Memoriali, quod semper reassumendum est, jam abundè perstricta fuerint, tamen illa denuò excutienda videntur.

120. Opponitur primò, Eminentissimum Cardinalem Bullionium non esse ampliùs Canonicum Leodiensem.

121. Cùm delusoria omnibus viris cordatis hæc objectio visa fuerit, non est ut in hac immoremur. Eminentissimus Cardinalis Bullionius tanquam Canonicus recognitus fuit à Capitulo Leodiensi, cùm non fuerit, nisi tanquam Canonicus privatus voce activa.

122. Crea-

122. Creatus est Cardinalis à fa.mem.Clemente IX. mense Augusti anno 1669.deinde à Capitulo Leodiensi ad primam residentiam admissus anno 1671. & in albo Canonicorum ejusdem Ecclesiæ descriptus. Deinde anno 1675. ab eodem Capitulo Præpositus major electus, ad quam quidem Dignitatem,quæ est primaria post Pontificalem,nemo potest assumi, nisi sit actu Canonicus in eadem Ecclesia. Retentionem obtinuit ejusmodi Canonicatus, & in confirmatione Electionis *ad eamdem Præposituram*, cùm aliter non posset confirmari, & in aliis Provisionibus Apostolicis, quæ in Summario relatæ sunt.

123. Sed quod omninò truncat omnes ambages: Eminentissimus Cardinalis est in possessione suffragium ferendi in Electionibus, cùm ad præcedentem Electionem nuperrimè defuncti Joannis de Elderen Episcopi Leodiensis convocatus fuerit per litteras speciales, & votum tulerit per Procuratorem, quod unum posset sufficere, quia ex iure Canonico per unicum actum immediatum, & pacificum,constituitur quis in quasi possessione eligendi, conferendi, aut præsentandi. *cap. cùm Ecclesia Sutrina, & cùm olim De causa possess. & propriet. cap.querelam De Elect.pot.cap.consultationibus De Jurepatronatus, & ex cap.in Genesi De Electione, & Elect. potest.* Canonicus, qui est in quasi possessione, debet vocari in Electione alioquin, ipso contempto conquerente, Electio venit irritanda.

124. Secundò opponitur, illos solùm Canonicos esse vocandos, qui sine incommodo, & periculo possunt interesse Electioni, & multa comminiscuntur, ut evincant,Eminentissimum Cardinalem non potuisse sine gravi incommodo, & periculo Ecclesiæ vocari in ultima Electione. Ut possit fictio melius adumbrari supponunt, Eminentissimum Cardinalem Bullionium, Ministrum Regis Christianissimi Plenipotentiarium, Ducem generalissimum Potentissimi exercitus sexaginta millium hominum armatorum, qui undequaque Civitati Leodiensi pericula minabantur.

125. Certè illi, qui sic somniant, aut effingunt momenta coram Sede Apostolica, deberent studere veritati, aut saltèm verisimilia proponere.

126. Legantur,& perlegantur litteræ Eminentissimi Cardinalis Bullionii, necnon responsa Capituli, quæ nunc in integrum adducuntur, nulla contra ipsum suspicionis nota proponitur à Capitulo:immò in litteris de die 11.Martii relatis pag.13. Capitulum sic effatur:*de Benevola Eminentissimæ Celsitudinis Vestræ in hanc Ecclesiam, & Nos,propensione, nunquam dubitavimus:illam sæpiùs experti fuimus*: legenda est hæc epistola,in qua Capitulum enixis verbis testatur,se nullam aliam rationem habere ad excludendum Eminentiss.Cardinalem, nisi foraneitatem.

127. Ex parte Eminentissimi Cardinalis Bullionii nihil in hisce litteris invenictur, quod ipsum Statui, & Ecclesiæ Leodiensi suspectum posset reddere.

128. Testatur in litteris p.5.relatis, *se non accedere cataphractum, aut aliquo militari Præsidio suffultum*: absit, inquit, à me, ut si illud mihi liceret, ea media adhiberem: venio stipatus solo famulatu,&c.

129. In litteris de die 30. Martii relatis p.24. sub finem,consulit non esse nunc recedendum ab unione, & fœdere,quo colligatur Patria Leodiensis, ut omnem de se suspicionem tolleret.

130. Sed tantum abest, ut aliquæ insidiæ possent parari ex adventu Eminentissimi Cardinalis Bullionii in Civitatem Leodiensem, & fœderi Collegatorum

rum offensio aliqua posset suboriri: quin è contra Rex Christianissimus enixis supplicationibus Eminentissimi Cardinalis Bullionii, & insuper, fervore zeli perculsa Regia Majestas, pro libertate Ecclesiastica tuenda, omnem suspensionem armorum, & actuum hostilitatis, per declarationem authenticam pollicebatur Statui, & omnibus Castris, & Oppidis Dominii Leodiensis, quæ declaratio refertur p. 26. & 27. & tunc nullæ Copiæ Regis Christianissimi congregatæ erant, & mediante illa declaratione solemni, omnia in tuto erant; unde apparet quantum aberrent à veritate illi, qui Eminentissimum Cardinalem Bullionium, Præpositum Generalem, Copiis Militaribus efformant.

131. Sæpiùs in litteris testatus est, se de nullo alio negotio, nisi de Electione Canonica pertractaturum, nec de hac animi destinatione unquam dubitavit Capitulum Leodiense, prout testantur litteræ.

132. Sed ulterius urgendum est, S.R.E. Cardinales cùm sint pars corporis Papæ, & membra Ecclesiæ universalis, nunquam ut hostes, & inimici apud ullam Ecclesiam particularem haberi possunt, & piaculum esset, zelo Apostolico vindicandum, si ita haberentur.

133. Ecclesia cùm sit una, & universalis, longè per totum orbem diffusa, nunquam subjicitur Bannis, & Edictis, quæ inter Principes Christianos, prætextu belli, aut hostilitatis, promulgantur: nec unquam sub prætextu belli arcentur ab exercitio functionum, quæ ipsis incumbunt ratione juris spiritualis.

134. De facto, Episcopus Leodiensis post belli declarationem nullatenùs turbatus fuit in exercitio jurisdictionis Spiritualis, quæ ipsi ratione Episcopatus competebat, & eā pacificè exercuit tum in Civitate Huyensi, Dionantensi, & aliis Oppidis dominio Regis Christianissimi nunc subditis: liber semper aditus ipsi patuit, aut ipsius Vicariis generalibus.

135. Episcopus Namurcensis, qui nunc est in Dominio Regis Christianissimi, liberè exercet jurisdictionem suam in Oppidis, quæ sita sunt in Dominio Regis Catholici. Undè colligere licet, aditum non præcludendum fuisse Eminentissimo Cardinali Bullionio in Electione Episcopi Leodiensis sub prætextu belli, cùm neque tanquam persona Ecclesiastica, neque tanquam S.R.E. Cardinalis subjaceret Banno Imperii, aut litteris avocatoriis Imperatoris.

136. Quod benè significavit Comes de Windisgraz Vicecancellarius Imperii, dum declaravit Illustrissimo Sedis Apostolicæ Nuncio, Viennæ commoranti, S. C. Majestatem concedere Passa-portum, sive Salvum-conductum Eminentissimo Cardinali Bullionio, modò nihil aliud obstaret ad ipsius convocationem, quàm Banna Imperii, eo quod esset natione Gallus. Idem etiam testatus est Illustrissimus Nuncius in litteris ad Eminentissimum Cardinalem Spada scriptis. Undè neque ex mente S.C. Majestatis, neque Principum Christianorum Confœderatorum potest conjici aliqua suspicio contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium, qui in hoc unicè incumbere videbatur, sicut patet ex ipsius litteris, ut electio Canonica pertractaretur.

137. Enimverò, quænam contra ipsum poterat suspicio suboriri, si admissus fuisset in Civitate Leodiensi cum solo famulatu? quidnam poterat movere, aut aggredi inclusus in Civitate, quę undique aggeribus munitissimis cingebatur? in qua viginti millia Equitum, aut Militum armatorum reperiebantur? si locus fictioni detur, ne quidem effingi potest, Cardinalem, qui palàm, & publicè pollicebatur, se nihil, quod fœderatos posset lædere, suscepturum, aliquid solùm

lium meditari potuisse, quod tantisper Statum Leodiensem commovere potuisset.

138. Poterat itaque commodè, & sine periculo vocari ex parte Capituli, cùm esset in Civitate Huyensi sex diebus ante decretum latum à Capitulo, quo ipsum foraneum declaravit.

139. Facilis erat aditus ex parte Capituli Leodiensis in Civitatem Huyensem, cùm fecerit intimari Comiti de Poitiers litteras convocatoriales, ut se sisteret proximæ electioni, prout patet per instrumentum authenticum ejusdem convocationis, confectum à *Francotte* Notario Apostolico, in eadem Civitate Huyensi commoranti, quod in originali remissum fuit in manibus Secretarii Sacræ Congregationis, ad quod recurrendum est.

140. Hoc verbum *commodè*, interpretantur omnes Glossatores super *cap. quòd sicut, & quia propter De election. & electi potest. & cap. cùm in Ecclesiis, De Præbendis, & Dignit. in* 6. Puta si absens Canonicus reperiatur in Diœcesi, vel in Provincia Ecclesiastica.

141. Frustrà opponunt Adversarii, Civitatem Huyensem non esse sub Dominio Regis Christianissimi, quia ideò ex præmissis non est pars avulsa à Diœcesi Leodiensi, cui semper subjacet. Deindè jurisdictio omnis Ecclesiastica in eodem Territorio semper exercetur nomine Episcopi Leodiensis, & ita facilis erat aditus omnibus, qui aliquid nomine Capituli Leodiensis volebant peragere, ut litteræ convocatoriales ejusdem Capituli in eadem Civitate Huyensi significatæ fuerint sine ullo strepitu, & obstaculo, Comiti de Poitiers.

142. Ex parte itaque Capituli commodè poterat convocari Eminentissimus Cardinalis.

143. At inquiunt Adversarii: commodè non poterat venire Eminentissimus Cardinalis Bullionius: id ipsum agnovit, cùm institit, ut ipsi Salvi-conductus procurarentur.

144. Sed Capitulum ipsum Leodiense in litteris scriptis ad Comitem de Poitiers declaravit, se sub hoc prætextu, nunquam voluisse se excusare à convocatione omnium Canonicorum absentium, undequaque essent, quod ipsum etiam reiteravit in præambulo Electionis Serenissimi Principis Clementis de Bavaria, ad quod recurrendum; sed significavit, se primis viduatæ Ecclesiæ Leodiensis temporibus, scilicèt die 5. mensis Februarii, statuisse Procurationem Salvorum-conductuum respectu Confratrum absentium ad se non pertinere, sed ad Confratres absentes.

145. Nullum ergò periculum, neque incommodum tunc prævidebat Capitulum Leodiense in convocatione Confratrum absentium, licèt sub ditione essent Regis Christianissimi, quia illa procuratio Salvorum-conductuum non poterat respicere, nisi eosdem subditos, quod quidem etiam declaravit Capitulum Comiti de Poitiers.

146. Non obstabat itaque convocationi qualitas personæ, sed pendebat ex Canonico, qui vocabatur, ut veniret, si sibi tutum, & securum accessum poterat procurare; debebat itaque priùs convocari, & posteà ipsi incumbebat, ut liberum sibi commeatum omni meliori modo quo poterat assereret. Quis potest nunc proponere, quòd si Eminentissimus Cardinalis Bullionius in Civitate Huyensi Diœcesis Leodiensis constitutus, fuisset convocatus in eum modum, quo in eadem Civitate Comes de Poitiers fuit vocatus, quòd statìm cum eodem

eodem Comite de Poitiers non perrexisset in Civitatem Leodiensem, in qua nullum periculum poterat metuere, si ita Capitulum ordinare illud voluisset?

147. Nam non sumus in casu, in quo Capitulum alicujus Ecclesiæ Cathedralis reperiretur sub dominio temporali alicujus Principis, qui bella gereret cum alio Principe.

148. Capitulum Leodiense, Sede vacante, Supremum dominium temporale exercebat in Statu Leodiensi: ipsius nomine omnia in Territorio Leodiensi peragebantur. Duces Militum, qui non tanquam Domini, sed Coadjutores ad Civitatem tuendam adhiberi debebant, juramentum fidelitatis præstiterant Capitulo Leodiensi; ab ipso itaque pendebat, ut Canonico, præsertim Præposito Capituli, qui est prima post Episcopalem Dignitas, securitas omnis daretur, quamdiù in Civitate Leodiensi commoratus fuisset ad negotium electionis perficiendum, & tantùm abest, ut & aliquod incommodum, aut periculum accessisset Ecclesiæ viduatæ, ut è contrà urbanè, prout convenit, Dignitati, & splendori natalium Eminentiss. Cardinalis Bullionii, omnia peracta fuissent, & electio Canonica sine ullo strepitu procurata fuisset. Nam ipsi Duces Militum fœderatorum agnovissent, Eminentiss. Cardinalem nihil aliud tractaturum fuisse, nisi de electione.

149. Quis demùm potest divinari, aut somniare, durius excipiendum fuisse, quàm Comitem de Poitiers, qui sine ullo Salvo-conductu, ubi primùm vocatus fuit à Capitulo, ad Civitatem Leodiensem accessit, ibi per duos menses commoratus fuit, & posteà in Franciam reversus est, Capitulum Salvum-conductum redeunti concessit, ne ipsi ulla injuria fieret à Militibus in itinere?

150. Conantur Adversarii aliquas differentias effingere inter Eminentissimum Cardinalem Bullionium, & Comitem de Poitiers. Certum est, quòd quoad illam facultatem convocationis nullum omninò discrimen potest adhiberi, & si quæ possit inveniri, prævalet in favorem Eminentissimi Cardinalis Bullionii; nam ratione Præposituræ, quam obtinet in Ecclesia Leodiensi, necnon Custodiæ, & Canonicatus, & etiam ratione Cardinalitiæ Dignitatis, qua fulgebat, major exurgebat contemptus ex defectu ipsius convocationis. Fingunt Aversarii, Comitem de Poitiers esse Patria Leodiensem: Hoc non innotescit, reverà quoad originem familiæ est Leodiensis, sed à longo tempore illius Pater, & Mater transmigraverunt in Gallias, ubi domicilium, & Sedem fortunarum reposuerunt. Tota gens illius nunc addita est servitio Regis Christianissimi: & incassum suggeritur nunc ab Adversariis, illum commorari in Civitate Dionatensi, & ad proprios lares se redire protestatum fuisse.

151. Hæc omnia gratis proponuntur: Comes de Poitiers ad Abbatiam Dionatensem, quæ est prima Dignitas in Collegiata Beatæ Mariæ, quæ Titulo Abbatiæ gaudet, à duobus tantùm annis electus fuit. Tunc temporis Civitas Dionatensis erat, prout nunc est, sub Dominio temporali Regis Christianissimi, sed nunquam commoratus fuit in Civitate Dionatensi. Longo anteà tempore provisus fuerat ad nominationem Regis Christianissimi de Abbatia de Cheminon in Diœcesi Cathalaunensi, & tantùm abest, ut in Civitatē Leodiensem se recipere voluerit, ut è contrà statim, & incunctanter post electionem ab ea recesserit, ut rediret in Franciam, in qua nunc, & actu commoratur.

152. Non erat ergò majus periculum in convocatione Eminentissimi Cardinalis Bullionii, quàm in convocatione Comitis de Poitiers.

153. Sed dato, non concesso, Eminentissimum Cardinalem Bullionium non potuisse commodè, & sine periculo venire in Civitatem Leodiensem.

154. Constat ex unanimi Canonistarum sententia, debuisse citari, ut saltem votum posset ferre per Procuratorem: idipsum concesserunt DD. Scribentes ex parte Serenissimi Principis Clementis de Bavaria in primis positionibus, quas adduxerunt, immò exprobraverunt Eminentissimo Cardinali Bullionio, quòd mandatum hujusmodi non miserit, cùm posset, & deberet illud facere.

155. Vocandus scilicèt erat Eminentissimus Cardinalis, & si aliquod periculum immineret Ecclesiæ, aut ipsius personæ ex ejus adventu in Civitatem Leodiensem, monendus saltem erat, & citandus, ut mandatum alicui è Canonicis transmitteret, quod sanè sine ullo periculo tum Ecclesiæ, tum personæ poterat fieri. Ita omnes Doctores sentiunt, & ita etiam senserunt Doctores exadverso scribentes.

156. Innocentius IV. Summus Pontifex *in cap. quòd sicut, & cap. quia propter De Electione, & Electi potest. hanc doctrinam stabilivit*. Sic ait *in cap. quòd sicut num. 30. Nota, quòd si quis non possit vocari sine periculo, vel venire, nihilominus præsentes possunt procedere in eorum absentia, sed hoc ultimo casu citandus est, & citatus vices suas potest committere.*

157. Sic autem pronunciat *in cap. quia propter num. 10. Ille qui habet vocem in Electione, si est in loco undè vocari debet, nisi vocetur, potest facere cassari Electionem, quia eo contempto facta est; citandus est autem infra duas diætas. Item dicimus, quòd ille, qui absens est undè vocari debet, & detinetur justo impedimento, potest constituere Procuratorem, & si non admittatur ejus Procurator, faciet cassari Electionem, quia eo absente facta est. Hostiensis in cap. quia propter, in verbo commodè: Hoc verbum, Lege, & repone in scrinio pectoris, nam ex hoc verbo habes quondo, & à quo loco quis citandus sit*, & posteà statuit, quòd ex hoc verbo intelligitur, remotissimos non esse vocandos. Idem *Hostiensis in cap. bonæ memoriæ*, sic ait: *ubi verò aliquis, vel etiam aliqui habent inimicitias, quare nō possunt ire ad locum, in quo Electio debet, & consuevit fieri, tunc etiam unus alios ad se trahet, & alii, qui venire non possunt, constituant Procuratores si velint.*

158. Prosequitur *Hostiensis* in casu nostro, scilicet Præpositi Ecclesiæ, qui debet semper vocari: *Dic quòd ibi loquitur quando Canonicus absens est; hìc verò de Præposito, qui est Caput Capituli*; non ergo mirum si membra debeant sequi caput: posteà addit, ideò citandus est, & sine eo nihil fieri potest: videre licet, quòd ex *Hostiensi* major semper exurgat contemptus ex qualitate personæ, quæ debebat vocari: sumus in hoc casu, nam Eminentissimus Cardinalis Bullionius, tum ratione Præpositurae, quæ est Primaria post Pontificalem Dignitas in Ecclesia Leodiensi, tum ratione Cardinalitiæ Dignitatis, erat persona singularis, quæ leviter contemni non debebat; erat itaque citandus, & saltem, si venire non potuisset sine periculo, poterat Procuratorem mittere.

159. *Baldus in cap. quia propter num. 50.* notat, quòd absentes, qui de facto venire non possunt, tamen de jure debent citari.

160. *Mandagotus De elect. tom. 15. tract. magni par. 1. in verbo commodè, & sine periculo: Licèt Canonici non possint venire commodè, & sine periculo personarum, fortè per infirmitates, vel inimicitias capitales, sunt tamen vocandi*, & possunt constituere Procuratorem.

161. Idem

161. Idem etiam *Antonius Cruccbius instit. juris Canon. in tit. de Election. lib.4. Archidiaconus* etiam in prima parte *Decreti cap. quanto sub num.4. Dicas, quòd si absentes, qui justo impedimento tenentur, habent impedimentum propriũ, puta infirmitatem, aut proprias inimicitias, tunc si major pars non consensit, quòd eatur ad eos, ipsi absentes constituant Procuratores ad Electionem, si volunt; si verò absentes non haberent proprium timorem, sed communem, quia justè timent, quòd Electio purè, & sine violentia non possit fieri in Civitate propter tyrannum aliquem paratum ad impressionem, & violentiam inferendam, tunc debent absentes convenire in tutum locum; ac si præsentes hoc nolunt, possunt absentes etiam pauciores appellare, ne procedatur sine illis in loco, ubi impressio justè timetur.*

162. In hoc ergo omnes Canonistæ, & Doctores conveniunt, quòd nunquam absenti, qui est in loco undè vocari potest, denegari potest facultas constituendi Procuratorem, & idcircò semper citari debet: & timor aut est realis, puta quia locus non est tutus propter impressiones, quæ possunt timeri ab illis, qui locum occupant, & tunc debent Electores cõvenire de alio loco tuto, & securo: aut timor est personalis, & tunc absens debet constituere Procuratorem.

163. Idipsum significavit Capitulo Leodiensi Eminentiss. Cardinalis Bullionius in Instrumento appellationis, quod reassumendum, in quo interpellavit Capitulum, ut conveniret de alio loco tuto, & securo, in quo Electio liberè, & canonicè posset pertractari, cùm impressio de violentia incuteretur ab hæreticis; sed huic justæ postulationi annuere noluit, aut potuit, præ timore, Capitulum Leodiense; saltem ergo debebat interpellare Eminentiss. Cardinalem Bullionium, ut mitteret mandatum.

164. At urgent Adversarii: in facultate erat Eminentissimi Cardinalis constituere Procuratorem, & si hoc non fecerit, sibi imputare debet.

165. Ad objecta respondetur: duo debent concurrere, citatio absentis, ut vitetur contemptus, & constitutio Procuratoris ex parte citati, si non possit commodè, & sine periculo venire; prius ergo est, ut absens citetur; sed hìc non agitur de mero contemptu, qui semper exurgeret ex defectu convocationis; sed sumus in casu gravissimi contemptus, ex quo per sententiam, & judicium Capituli privatus est Eminentissimus Cardinalis Bullionius voce activa. Nam illa privatio sustulit omnem facultatem Eminentiss. Cardinali, ut posset constituere Procuratorem, quia prius est ut potestas stabiliatur, & constituatur in mandante, quam in mandatario; sublata itaque facultate votum ferendi in Eminentissimo Cardinali, tollebatur etiam facultas constituendi Procuratorem: deindè stante appellatione à Decreto privationis, quæ appellatio devoluta erat ad Summum Pontificem, non poterat ampliùs constituere Procuratorem: stante etiam appellatione confidebat Eminentissimus Cardinalis Bullionius, Capitulum debere supersedere Electioni, prout jura statuunt. *cap. super eo De appellat.* & *Antonius de Butrio cap. quia propter* statuit expressè, quòd in materia Electionis, *si appellatio reperitur interposita ex legitima causa, attentatum contra appellationem venit retractandum.*

166. Non poterat itaque amplius constituere Procuratorem facto Capituli, ex quo privatus fuerat facultate suffragium ferendi in Electionibus: nec etiam illud poterat facere stante appellatione, in cujus præjudicium nihil ex utraque parte poterat attentari.

167. Cùm hoc prævideant Adversarii, tandem confugiunt ad novam elusionem, & contendunt, ex quo quis suspectus est, non posse etiam admitti per Procuratorem, quia cùm persona Procuratoris sit plerumque addicta mandanti, suspecta etiam debet fieri.

168. Hoc argumentum, studiosè conceptum, potest facilè convelli: illud sanè posset effingi in negotiis civilibus, in quibus persona selecta à mandante, Procurator constitueretur, qui legibus mandati tenetur, & illud omninò facere tenetur, quod ipsi à mandante præscriptum fuit; sed illud nunquam potest locum habere in Electionibus, quia Procurator qui constitui potest, non est in arbitrio, aut delectu mandantis, neque potest mitti de uno loco in alium: verbi gratia, Eminentissimus Cardinalis non poterat mittere personam selectam in Civitatem Leodiensem, quæ potuisset suspecta ex hoc fieri; sed tenebatur, si facultas ipsi sublata non fuisset constituendi Procuratorem, seligere unum è Canonicis, qui actu in Civitate Leodiensi commorabatur, qui idcircò suspecta persona non poterat haberi: & insuper in negotio Electionis, Canonicus, qui deligitur in Procuratorem, non fit persona addicta mandanti, quia constituens plerumque relinquit nominationem, aut Electionem arbitrio, & conscientiæ Procuratoris, qui potest, & debet nomine absentis eum seligere, qui ipsi dignior videtur secundùm Deum: & consequenter ex illa Constitutione nullum periculum potest subesse, ut notatur *in cap. si quis justo impedimento De Elect.& Electi potest.in 6.*

169. Tandem Adversarii effingunt, propter banna Imperii omne commercium etiam interdictum fuisse per litteras cum Gallis; undè nemo inter Canonicos Leodienses repertus fuisset, qui voluisset mandatum exequi ab Eminentiss.Cardinali Bullionio transmissum.

170. Pudor est sanè aliquis in effingendis, & somniandis talibus impedimentis.

171. Sed eo loci interpellandi sunt Adversarii, ut saltem in aliquo motivo pedem figant, nec instabiles semper hæreant, ad omnem ventum moveri parati. Capitulum Leodiense privavit voce activa Eminentiss.Cardinalem Bullionium ex eo quod non comparuisset per se, aut Procuratorem in Capitulo S.Ægidii anni proximè clapsi: hoc sanè tempore vigebat bellum, banna Imperii robur habebant; si itaque nec poterat venire Eminentiss. Cardinalis Bullionius, nec mittere mandatum, quia commercium nullum poterat admitti ex parte illorum, qui in Galliis degebant, Decretum Capituli est omninò injustum, & iniquum, & appellatio perquàm legitimè interposita, quia pœnam imposuerunt ex defectu, qui non poterat argui, neque in pœnam imputari, cùm illa comparitio, neque per se, neque per Procuratorem posset fieri.

172. Sed habemus ex Decreto Capituli Leodiensis, quòd poterat Eminentiss.Cardinalis Bullionius vigente bello comparere in Capitulo S. Ægidii per se, aut saltem per Procuratorem.

173. Hoc passim Adversarii protulerunt in primis Positionibus, quæ reassumendæ sunt, & insuper propugnaverunt acriter, & mordicùs, nullam factam fuisse injuriam dignitati Cardinalitiæ, si se repræsentavisset Eminentissimus Cardinalis per Procuratorem, prout facile, & expeditum erat.

174. Tunc temporis agnovit itaque Capitulum, banna Imperii nunquam posse extendi ad prohibitionem constituendi Procuratorem, cùm ex hoc defe-

ctu

ctu folùm privaverit Eminentiffimum Cardinalem Bullionium voce activa, quod abfurdum omninò foret, fi vi majore,puta authoritate Imperatoris,prohibitus fuiffet conftituere Procuratorem.

Incidit in Scyllam, cupiens vitare Charybdim.

175. Dum fic Adverfarii confingunt argumenta, deberent ad fcopulos advertere, & in hoc licet advertere quantumque plerumque aberrent qui fic deviant à recto tramite juftitiæ.

176. Concilient priùs fe Adverfarii cum Capitulo Leodienfi, quod mulctavit Eminentiffimum Cardinalem Bullionium ex eo, quòd non comparuiffet per fe,aut Procuratorem in Capitulo Sancti Ægidii tempore belli:& fi contingat ipfos fateri,decretum iniquum fuiffe,tanquam falfo motivo innixum,habemus intentum; electio enim ex hoc venit irritanda.

177. Sed ut demonftretur evidens fallacia omnium argumentorum ex parte Adverfariorum adductorum, Banna Imperii nunquam hoc modo concepta fuerunt, neque executioni demandata fuerunt.

178. Nullatenùs interdicitur commercium litterarum inter Gallos, & Leodienfes:illud conftat notoriè, quia litteræ deferuntur de Francia Leodium fingulis feptimanis duabus vicibus, & redit veredarius ad novas exportandas. Patet etiam ex inftrumento appellationis interpofitæ ab Eminentiffimo Cardinale Bullionio fub finem, actu, & de facto effe veredarium, & tabellarium in Civitate Huyenfi, qui falarium accipit à Præfecto Poftarum Civitatis Huyenfis,ut deferat litteras à Civitate Huyenfi ad Civitatem Leodienfem,in qua liber patet acceffus,tùm viris Ecclefiafticis, tùm Mercatoribus, qui commercium liberum habent in Civitate Leodienfi, ex qua quotidiè trahuntur mercantiæ, feù merces,ut in Civitatem Huyenfem deferantur.

179. Banna Imperii injungunt Superioribus Monafteriorum, ut litteras fufpectas rejiciant; fed non prohibent, ut recipiantur, & admittantur: undèquaque veniant litteræ etiam cambii, non interdicuntur, quia illud impedimentum,quod libertati commercii multum officiebat, poftea,utilitate publica ita fuadente,fublatum fuit.

180. Infuper demonftratum fuit, Edicta Laicalia non comprehendere Ecclefiafticos tempore belli. Idipfum ex mente Imperatoris declaravit Comes de Windifgraz Vicecancellarius Imperii Nuntio Apoftolico Vienenfi; nihil itaque impediebat, ut mitteret mandatum Eminentifs. Cardinalis Bullionius, fi privatus non fuiffet voce activa in Electione: & ne quidem fufpicandum occurrit, quòd mandatum illius non fuiffet admiffum à fingulis Canonicis. Comes de Poitiers, qui fine ullo periculo præfentavit mandatum procuræ tranfmiffæ ab Eminentiffimo Cardinale de Furftembergh, quod rejectum eft à Capitulo fub prætextu quòd effet Foraneus, fanè alacri,& lubentiffimo animo admififfet mandata omnia, quæ ipfi data fuiffent ab Eminentiffimo Card. Bullionio: & ne quidem ullus è Canonicis à Decano ufque ad ultimum,ipfum rejeciffet, fed gloriatum fuiffet illud exequi.

181. Quod fatis patet ex litteris Capituli, nam admifit fine ullo periculo omnes actus proteftationum, & appellationum, quæ ad ipfum tranfmiffæ fuerunt nomine Eminentiffimi Cardinalis Bullionii, licèt in plerifque illis Inftrumentis aliqua inferta fuerint, quæ non poterant hæreticis arridere, qui Civitatem Leodienfem replebant, cùm de ipforum violentia, & oppreffione meritò con-

conqueretur. Nihilominùs hæc Instrumenta palàm lecta sunt in Capitulo, & affixa valvis Capituli, & Ecclesiæ Leodiensis, & singulis Canonicis transmissa.

182. Deindè Officialis Clerx, qui magis addictus est partibus Serenissimi Principis Clementis de Bavaria, scripsit ad Comitem de Poitiers, post ipsius recessum in Gallias, ut mitteret mandatum procuræ, quod satis innuit, nullum esse omninò periculum in mandatis hujusmodi transmittendis, & exequendis.

183. Pari sanè facilitate admisisset Capitulum mandatum Eminentissimi Cardinalis Bullionii, si illud transmisisset, sed propter privationem vocis activæ ab hoc impeditus fuit facto Capituli: & consequentèr cùm omnes Canonistæ in hoc conveniant, quòd saltèm tempore belli, aut propter suspicionem aliquam contra unum ex Electoribus, ipsi non debeat tolli facultas constituendi Procuratorem, evidentèr patet de gravissimo contemptu Eminentissimi Cardinalis Bullionii, resultante ex decreto privationis vocis activæ in Electione, qui quidem contemptus numquam potest, nec debet sanari.

184. Tandèm Adversarii vellent, si ità posset fieri, excusare contemptum factum Eminentiss. Cardinalis Bullionii, & ideircò contendunt non esse contemptum sine injuria, & dolo, & novas astruunt propositiones, hactenùs Juris Canonici studiosis incognitas, scilicet quòd requiritur *non vocatio dolosa cum spiritu injurioso, non autem sine eo: & si detur aliqua causa nedùm verisimilis, sed etiam injusta, colorata tamen, non intrat injuria, & contemptus.*

185. En propositio Adversariorum, quam firmare conati sunt authoritate *Felini, D. Thomæ, S. Augustini, & Cajetani*, & plerorumque aliorum Doctorum.

186. At contendunt Adversarii, non fuisse contemptum Eminentiss. Cardinalem Bullionium neque cum odio, & spretu injurioso, quia saltèm aliquas rationes verisimiles habuit Capitulum Leodiense, ut ipsum ejiceret.

187. Ut hæc argumentatio, quæ contrà jus omne, quod in Electionibus debet observari, proponitur, omninò evertatur, reassumenda sunt omnia, quæ passim in jure Canonico de contemptu, qui in electionibus potest contingere, notantur, & ea etiam reassumenda, quæ in præcedentibus Memorialibus adducta fuerunt ad stabiliendam gravitatem contemptus facti Eminentiss. Cardinalis Bullionii.

188. In hoc omnes Canones conveniunt, injuriam fieri Canonico, qui debet vocari in Electione, ex solo defectu vocationis, & in hoc contemptus exurgit, & injuria in Jure non sumitur prout in moralibus, in quibus injuria procedit ex animo contemnendi. Sed in legalibus injuria idem est, ac injustitia, & ubi aliquis privatus fuit jure, quod ipsi competebat, quocumque modo illud contingerit, injuria ipsi facta censetur. ipse *Passerinus loco citato* ab Adversariis, scilicèt *cap.* 14. *num.* 48. ubi sic ait: *Contemptus justitiam, & injustitiam importat. Syl. v. Contemptus, & agere de contemptu, est agere pro satisfactione injuriæ receptæ, & passæ injustitiæ.*

189. Ex his verbis patet, injuriam semper fieri in judicio illi, qui injustitiam passus est, & cùm privare aliquem jure, quod sibi competebat, sit ex se injustitia, injuria semper facta fuit illi, cujus jus sublatum est, nam justitia consistit formalitèr in tribuendo jus suum cuique: non alia adducitur definitio justitiæ ab ipso *Justiniano inst. de justitia, & jure.*

190. *Paf-*

190. *Passerinus* contendit, illum, qui justè ejectus fuit ab Electione, cùm non esset vocalis, non posse agere de contemptu, *quia Capitulum utens jure suo, & expellens modo debito, & legali quem non tenetur admittere, nullam ei facit injuriam, nec est in illum injustum*, quod non controvertitur, sed si ejectus fuerit injustè, indubitati esse juris fatetur, ipsum validè conqueri de contemptu, & Electionem ipso contempto, scilicèt non vocato, irritandam esse, quod est indubitatæ veritatis apud omnes Canonistas.

191. Nam contemptus in Electionibus semper educitur ex defectu vocationis, & ubi quis non vocatus fuerit, contemptus fuit: & nihil interest, an dolo, aut malitiosè vocatus non fuerit; nam in legalibus defectus non vocationis sufficit, si sit injustus, quæ injustitia insequitur eo ipso, quòd quis non fuerit vocatus, quia privatus fuit jure suo, quod sufficit, ut conqueratur. Nunc mirùm videri debet, Adversarios aliquas authoritates in contrarium voluisse adducere, ut opinionem juri Canonico prorsùs adversantem stabilirent.

192. Adducitur scilicèt *Felin.in cap. si quis 2.de majoritate,& obedientia*, qui nihil facit ad propositum, sicut etiam cæteri adducti.

193. *Felinus loco citato* loquitur de contemptu clavium, scilicèt de Presbytero, qui in evidentem contemptum clavium celebraret: sic locus concipitur, ex quo Doctores exadverso scribentes desumpserunt authoritatem citatam: *Ille dicitur in contemptum clavium celebrare, qui scienter, id est sciens se excommunicatum, & dolosè celebrat; per ignorantiam enim excluditur contemptus, similiter si sine dolo celebraverit: & qui facit cum aliqua causa non dicitur contemnere, etiamsi sit injusta.*

194. Ex hoc colligere licet, quæ fides adhibenda sit authoritatibus ab Adversariis relatis, idem Judicium ferendum de aliis citatis.

195. Re verà cùm agitur de irregularitate, quæ potest incurri ex contemptu clavium, scientia, & dolus requiritur, puta si aliquis ignorans se excommunicatum, aut suspensum, celebret, non videtur irregularitatem incurrere, quæ procedit ex contemptu clavium.

196. Idem in moralibus, ut ex *S. Augustino, D. Thoma,& Cajetano*, potest vitari contemptus, si dolus non adsit, si aliquis non protervè agit, ei aliquando indulgetur remissio pœnæ.

197. Sed in jure, semper ei, qui contra legem committit, impressa sit mala fides, quia discrimen maximum occurrit inter ignorantiam facti, & ignorantiam Juris. Ignorantia facti, sæpè excusat à peccato, sed nunquam ignorantia Juris excusat à nullitate.

198. Exempli gratia: Interdicitur Prælatis alienatio bonorum Ecclesiæ sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, *Extravag. Ambitiosæ, De rebus Ecclesiæ alienandis, vel non*. Quòd si contingat aliquam alienationem ejusmodi fieri, proculdubio alienatio, quoquomodo facta fuerit, irrita declarabitur; sed quoad pœnam excommunicationis, si posset se excusare Prælatus, se non dolosè illud fecisse, & ignoravisse esse bonum Ecclesiæ, quod non posset alienari, poterit benignè cum ipso agi,& condonari pœna excommunicationis, sed nunquam nullitas salvabitur.

199. Distinguendum est ergo inter nullitatem, & pœnam, quæ ultrà nullitatem potest pronunciari, cùm aliquid fit Jure prohibente, nunquam nullitas potest salvari, neque sanari. *in cap. bonæ memoriæ il secondo De elect. & Gloss.*

pa-

pariter. Agebatur de Electione Episcopi Cremonensis: nullus dolus poterat ex parte Eligentium opponi, nam citaverant Hugonem Canonicum absentem, & processerant ipso non expectato ad electionem, & elegerant Archipresbyterum ejusdem Ecclesiæ, cujus laudabile testimonium perhibebatur, tamen Innocentius III. rescripsit, hanc electionem esse nullam, ex eo quòd citatio non fuisset valida, quia facta fuerat Episcopo in extremis agente, cùm de convalescentia ejus desperaretur: & ex hoc insurgebat contemptus factus Hugonis Canonici, qui non fuerat expectatus, & Electio cassatur, quia, ut inquit Innocentius III. attenditur solùm factum contemptus, licèt eo casu neque fraudem, neque dolum, neque injuriam si intelligatur pro contumelia, ex hoc suspicari licet. *Sed solùm unius contemptus sufficit, quia plus in talibus contemptus unius consuevit obesse, quàm multorum contradictio in præsenti.*

200. Sed ad exuberantiam juris posset etiam ex circumstantiis facti argui dolus, & fraus in contemptu facto Eminentiss. Cardinalis Bullionii.

201. Primò quia studiosè, ideòque dolosè Capitulum, aut potiùs illi, qui ipsum violentèr ad agendum compellebant, non solùm occultaverunt Decretum latum die 27. mensis Februarii, usque ad dies proximos Electioni, ut non possit recurri ad Sanctam Sedem Apostolicam; sed etiam omnis congressus à Capitulo cum Eminentiss. D. Cardinali, etiam per Deputatos denegatus fuit, ut possit cum ipsis componere de modis congruis ad electionem canonicam faciendam.

202. Secundò ejectus fuit per sententiam privationis, quod quidem Decretum contumeliam, & injuriam facit Dignitati Cardinalitiæ, quia Capitulo nulla jurisdictio competebat in S.R.E. Cardinalem.

203. Tertiò, non obstante appellatione interposita ab Eminentissimo Cardinali, ad Electionem Capitulum declaravit se ulteriùs velle procedere, ex quo sanè gravis injuria facta est Sedi Apostolicæ.

204. Nec credulitas hoc casu relevat; sufficit, quòd doceatur coram confirmatore de insubsistentia credulitatis, quòd non esset vocandus Eminentissimus Cardinalis Bullionius stante possessione, in qua tunc erat vocis activæ, ut concludatur, electionem esse nullam, factam ipso non citato; habemus enim ex eodem *Passerino exadverso citato in Tractatu De elect. cap. 14. junctis num. 49. & 50.* ubi dicit ibi contemptum inveniri, ubi est injustitia, licèt non adsit dolus, neque animus injuriandi.

205. Deindè ex ipso *Passerino* ad privandum eum, qui est in possessione vocis activæ, non sufficit talis qualis credulitas eum non esse citandum, ut excludatur dolus; quia dolus, ut jam superiùs notatum est, duplici modo considerari debet, nempè vel quoad pœnas incurrendas à contemnente, quatenùs essent inflictæ, prout in *Extravag. Ambitiosæ supra cit.* nam hoc casu credulitatis causa excusare posset ab incursu pœnæ: vel dolus consideratur ad effectum privandi non vocatum sua possessione vocis activæ, & tunc discutiendum est coram Confirmatore, an causa non vocationis, aut privationis vocis activæ fuerit verè justa; nàm post sequutam Electionem, si conqueratur aliquis Canonicus de contemptu, ut cessent querelæ, debet convinci de Justitia contemptus, ut per *Passerinum in locis supra citatis*, & etiam in individuo tenet *Barbosa in suo Tractatu Juris Ecclesiast. lib. 1, cap. 19.*

206. Ideòque ex præmissis omnibus patet, quæstionem de contemptu pendere

dere ex validitate Decreti lati à Capitulo Leodiensi;nam si revera habendus sit Eminentissimus Cardinalis Bullionius pro foraneo,adeoque juxtà Statuta vocem habere non possit in Electionibus, justam habuit causam Capitulum: si è contra injustam habuit, non erat foraneus, aut ab hac pœna immunis erat, quod sufficit ad Electionem irritandam ex capite contemptus.

207. Aliæ auctoritates exadverso adductæ nullam merentur responsionem: *dec.enim nempè* 88. *num.*8. *coram Ninot. nec Bordon.variar.resol.resol.*61.*n.*8. *tit. de elect.* non faciunt ad propos. nam decisio *Ninot.* non loquitur de materia proposita:*de Bordon.* loquitur de carcerato non vocato, qui sine ulla difficultate non erat intimandus, ac Authores, quos ipse citat, loquuntur de dolo quoad incursionem pœnæ, ut videre est ex *Calder.cons.*11.*de verbor.significat.* qui loquitur adeffectum effugiendi pœnam inflictam contra contemnentes claves, sicut etiam observavit *Felin.supra citat.* Patet itaque ex superiùs deductis,omnia repagula ab Adversariis opposita removeri, itaut nulla ampliùs dubietas supersit, circa motiva de novo adducta ex Parte Adversariorum.

208. Brevi diſserendum occurrit de aliis noviter adductis contra nullitatem Electionis: reassumenda ea sunt omnia, quæ jam in superioribus Memorialibus adducta sunt; sed si attentè discutiantur Brevia Apostolica jam enarrata, patebit evidenter, primam gratiam quoad modum Eligibilitatis consumptam fuisse per promotionem Serenissimi Principis Clementis de Bavaria ad Archiepiscopatum Coloniensem, itaut dimissio Ecclesiæ Ratisbonensis,& Frisingensis remanserit in conditione, itaut non posset idem Breve Apostolicum ampliùs valere, nisi purificata omninò conditione, sub qua poterat subsistere.

209. Jurisconsulti omnes conveniunt, modum in hoc à conditione differre, quòd modus supponat aliquid faciendum, conditio è contra aliquid factum, quod debet priùs præexistere.

210. Ne itaque extra quæstionem excurratur,notandum est,S.P.Clementem de Bavaria per duo Brevia fa. mem. Innocentii XI. & Alexandri VIII. factum fuisse eligibilem ad Archiepiscopatum Coloniensem,vel ad Episcopatum Hildesheimens.& Leodiensem.

211. Summus Pontifex statuit, quòd si contingat ipsum ad præfatas Ecclesias, vel earum alteri præfici, tunc Ecclesiæ Ratisbonensis, & Frisingensis vacarent eo ipso. En modus in prima parte dispositionis, scilicet quia priùs erat ut ad unam ex his tribus Ecclesiis præficeretur Serenis. Princ. Clemens de Bavaria, quàm teneretur dimittere Ecclesias Ratisb. & Frising. sed ubi primùm ad unam ex his tribus Ecclesiis, scilicet ad Episcopatum Coloniensem assumptus fuit, id quod erat per viam modi appositum, in conditionem suspensivam Brevis quoad alia,transiit;nec potuit ampliùs assumi Ser.Princ.Clemens de Bavaria ad Episcopatum Leodiensem, nisi impleta conditione ipsi apposita, dimissionis earumdem Ecclesiarum Ratisb.& Frising.

212. Quoad effectum Brevis confirmationis electionis in Archiepiscopum Coloniensem, si attentè perlegatur, invenietur inductam esse novam obligationem dimissionis Ecclesiarum Ratisb.& Frising.statim atque præfatus Ser. Princ.Clemens de Bavaria possessionem cœpisset bonorum Mensæ Archiepiscopalis, aut saltèm majoris partis bonorum ejusdem.

213. Sed ne longiùs excurratur, strictiùs in Responso particulari satisfiet omnibus pro Eligibilitate adductis,& nullitates intrinsecæ Electionis,resultantes ex violentiis adhibitis,& ex contemptu aliorũ Canonicorũ perstringentur.

EJUSDEM SOLUTIO

noviter objectorum.

1\. Habemus nunc ex facti super contemptu, Summario, & novis DD. Advocatorum *Jacometti*, *Fuschi*, & *de Stanchis* scripturis, nova motiva Adversariorum, quibus tota argumentorum machina exploditur.

2\. Statuta supponitur adducta in forma anthentica; sed satis superque demonstratum est, manca adhuc, & dubia reperiri; nullatenus inquisitus fuit Secretarius Capituli de Statutis anni 1563. quæ in Summario primo Adversariorum adducta fuerunt.

3\. Sed legantur, & relegantur hæc Statuta, nullatenus inducunt foraneitatem respectu Canonici non comparentis in Capitulo Sancti Ægidii. Deindè cùm hic defectus non importet pœnam, nisi ex defectu residentiæ, ostensum est, etiam ad satietatem, Eminentiss. Cardinalem Bullionium immunem fuisse ab omnibus legibus residentiæ, quod nunc non controvertitur ab Adversariis, quod sufficeret respectu Eminentissimi Cardinalis Bullionii, ut eximeretur ab omnibus pœnis resultantibus ex defectu comparitionis.

4\. Arguunt Adversarii, Eminentissimum Cardinalem Bullionium in Procuratorio transmisso ad comparendum in Capitulo Sancti Ægidii anno 1688. declaravisse se constituere Procuratorem ad comparendum, ut se repræsentaret ad residendum, prout moris erat, & tandem ex Summario nullitatum, volunt arguere, quòd si eximi debuisset ab hac comparitione tempore hujusce belli, cùm non potuisset comparere per se, aut Procuratorem, neque etiam debebat vocari in Electione.

5\. Sanè hæc omnia in obliquum omninò sensum, more Sophistarum, detorquentur ab Adversariis.

6\. Quoad mandatum Procuræ, cujus fides non innotescit, cùm sit scriptura privata, cujus originale non adducitur, sed simplex extractum collationatum sine interventu partis, argui liceret, ejusmodi formulam nihil adducere de novo contra legem Statutorum, & ille usus loquendi non inducit aliquam novam obligationem, neque aliquam interpretationem contra mandantem; sed simplex repræsentatio mandatur eo modo quo à consuetudine potest induci; At verò demonstratum est, hanc repræsentationem non præscribi, neque induci à Statutis, nisi ad effectum gratiosæ absentiæ obtinendæ, quæ arbitrio Capituli concedi potest, itaut sit in facultate Capituli illam recusandi. Ex quo quidem defectu obtentæ, & petitæ gratiosæ absentiæ nulla foraneitas in Statutis inducitur, sicut ex præcedentibus Memorialibus patet.

7\. Nihil relevat prorsus, quòd in eodem Mandato Procuræ adjuncta fuerit facultas substituendi Eminentissimum Cardinalem Bullionium ad suffra-

gium

gium ferendum in Electionibus, & collationibus Beneficiorum, quæ poterant fieri in Capitulo Leodiensi: nihil omninò ex his verbis potest colligi, cùm duplex facultas concessa fuerit in hoc mandato, quæ omninò distincta videtur,ac quæ diversis temporibus exequi debebat.

8. Quoad adducta ex Summario nullitatum,nihil facit ad propositum,cùm non fuerit per modum Positionis conclusum,& in Memoriali super Eligibilitate recognitum fuerit omnia per transennam,& obiter in hoc Summario congesta fuisse, ut idèa daretur omnium, quæ poterant in præsenti negotio adduci,& remissa fuerunt omnia ad ulteriorem indagationem, quæ facta fuit in Memoriali, tàm super Contemptu, quàm super Eligibilitate,quæ reassumenda.

9. Sed cavillantur omninò Adversarii, nam cùm nullitas Decreti lati à Capitulo Leodiensi contra Eminentissimum Cardinalem Bullionium variis ex motivis stabiliretur, & inter plerasque nullitates hæc adduceretur, quòd Eminentissimus Cardinalis Bullionius inauditus damnatus fuisset, cùm prius citari debuisset, propositum est ex authoribus classicis momentum gravissimum, scilicet quòd quotiescumque pœna debet infligi ex facto negativo, scilicet ex defectu comparitionis, aut residentiæ, prout in Memoriali super Contemptu *n.23.& seqq.*debet sēper'præcedere citatio partis absentis,ne ipsi præripiantur,aut tollatur allegationes Juris,vel facti,quas posset adducere, ut se excusaret, & eo loci ponitur præsuppositivè, quòd v.g.si quis tempore belli non possit tutò accedere in locum, aut mittere Procuratorem, potest se eximere à pœna, quæ procederet ex illo defectu comparitionis, aut residentiæ, quia tunc non esset in culpa.

10. At verò magnum est discrimen inter ea, quæ pœnaliter inducta sunt à Statuto particulari, & inter ea, quæ de jure communi requiruntur ad validitatem alicujus actus.

11. Nam quoad Statuta pœnalia, & odiosa,quivis prætextus,modò sit legitimus,sufficit ad excusandum à pœna Statutaria, quod benè notatum fuit in *Responso Juris super noviter adducta sub finem*;sed quoad nullitatem actus,cujus forma præscribitur de jure communi, & à Conciliis generalibus ordinatur sub pœna irritationis actus, nulla potest excusatio juvare:hæc etiam distinctio adhibita fuit ex ipsamet Doctorum sententia, qui adducti sunt ab Adversariis, scilicet quoad pœnam, quæ etiam à Canonibus posset induci, credulitas non vana, sed justa, & probabilis posset eximere à pœna, sed nunquam potest salvare nullitatem actus, qui non factus fuit, aut celebratus secundùm juris communis dispositionem. Potuisset itaque validissimè se excusare Eminentissimus Cardinalis Bullionius si citatus, & auditus fuisset, à defectu comparitionis in Capitulo Sancti Ægidii per se, aut Procuratorem, tempore belli hujusce, quia illa comparitio supponit facilem aditum in Capitulo ex parte comparentium, qui non inveniebatur tempore belli.

12. Sed ut hæc luculentius probentur, legenda sunt Statuta in titulo de secunda residentia, quorum copia transmissa est à Reverendissimo Dom. Nuncio Coloniensi, quæ optimè contra producentes potest retorqueri.

13. In hac copia invenietur, pœnam desertæ, & oblatæ secundæ residentiæ, in qua quis pro foraneo declaratur,non ita strictè præscriptam esse,ut non admittantur excusationes in contrarium, v. g. *Quicumque in negotiis Ecclesiæ abest, dummodo expressum Capituli, vel ordinariæ Congregationis, specialiter* in-

indictæ, mandatum habeat, per omnia, habebitur pro præsenti. Hæc sunt ipsissima verba Statuti.

14. Subjungitur aliud §. *item*, sub eodem titulo de secunda residentia: *Item, si tamen contingeret, aliquem ad Baptismum, Nuptias, Missam primam, Pacis conciliationem, aut Funus, seu Exequias, aut alicujus Ecclesiæ, vel Ecclesiarum Benedictionem, ac Consecrationem (qui casus Privilegiati vocantur) vocari, dummodò Talis, illius rei sine dolo fidem faciat in Capitulo ante ipsius abitum si præsens fit, alioquin absens scribat, & Capitulo indicet, ac rediens sub fide boni viri hoc affirmare poterit,* Capitulum poterit ipsum à pœna foraneitatis eximere.

15. Idem statuitur quoad Archidiaconos, quamdiù sunt in actu visitationis, qui etiam Confratrem, & Concanonicum possunt secum adhibere.

16. In primo Statuto de secunda residentia eximuntur etiam ab obligatione se personaliter repræsentandi, ad effectum secundæ residentiæ, illi, qui ægritudine aliqua detinentur.

17. Habemus nunc ex ipsis Statutis casus multos privilegiatos, in quibus cessat pœna foraneitatis inductæ à Statutis.

18. Disquirendum itaque superfuisset, si citatus fuisset Eminentissimus Dominus Cardinalis Bullionius ante decreti privationis vocis activæ, utrum non potuisset, supposito etiam, quòd in Statutis comprehensus fuisset reperiri, etiam in aliquo casu privilegiato, & nunc etiam illud inquirendum occurrit.

19. Debemus sanè Adversariis hanc novam dilucidationem Statutorum, dum hoc objecerunt.

20. Certum est ex Statutis aliquos casus privilegiatos adhiberi, qui possunt omninò eximere à pœna foraneitatis: illi casus non sunt proculdubio limitativè appositi, sed demonstrativè enumerati in Statutis, nam ex *l. 10. ff. de legibus*, neque leges, neque Senatusconsult. ita scribi possunt, ut omnes casus, qui quandoque inciderint comprehendantur, sed sufficit, & ea, quæ plerumque accidunt, contineri; undè sufficit in Statutis casus privilegiatos aliquos adhiberi, ut alii suppleantur, qui etiam privilegiati arbitrio boni viri videri possunt ad liberationem pœnæ incurrendæ.

21. Innocentius III. *cap. ex parte tua De appellationibus*, adducit inter casus privilegiatos ad excusandum se à comparitione, etiam in judicio, coram deputato Sedis Apostolicæ, tempus belli, & statuit, quòd quotiescumque periculosum esset ire in aliquem locum, eximitur quis à comparitione, nisi Judices ipsi assignent locum alium idoneum, & securum.

22. Tempus etiam pestis, qui casus est privilegiatus in jure, eximeret à comparitione; sufficit itaque ad eximendum Canonicum Leodiensem ab omnibus pœnis, quæ possunt insequi ex defectu comparitionis, ut possit aliquem casum privilegiatum adducere, quia, quod semper menti tenendum est, in odiosis, & pœnalibus mitiùs semper agi debet cum illo, qui quemlibet prætextum rationabilem posset adducere, sed aliud est judicium ferendum de nullitate actus, qui geritur.

23. Sed ultra casus privilegiatos, qui potuissent sanè arbitrio boni viri æstimari in favorem Eminentiss. Dom. Cardinalis Bullionii, reflectant seriò, & maturè Eminentiæ Vestræ, utrum in Curia Romana melioris conditionis debeat

beat æstimari, & reputari Canonicus Leodiensis, qui negotiis Capituli vacat, qui nunquam ex mente Statutorum pro foraneo habendus est, licet non comparcat in Capitulo Sancti Ægidii, aut non resideat, quàm S.R.E. Cardinalis, qui ex illa animi destinatione, quam habere semper præsumitur ad invigilandum bono communi Ecclesiæ universalis, pro bono Ecclesiæ universalis in Ecclesiis particularibus, & inferioribus Ecclesia Romana, nunquam residere compellitur.

24. Honorius III. juris peritissimus *cap. Dilectus De Clericis non residentibus*, eximit familiares suos ab omni lege residentiæ, etiam quoad fructus lucrandos, & hoc eodem motivo innitebatur, *quia minori non debent prærogativa gaudere, quam vestrum singuli, quorum negotia per seipsos sæpiùs promoventur*. S. R. E. Cardinales non sunt solummodò familiares Summi Pontificis, sed ipsius Collaterales, & commensales, cùm sint pars ipsius corporis Papæ, quanto itaque majori debent gaudere privilegio?

25. Sed habemus ex Statutis Capituli Leodiensis, numquam illos Canonicos, qui pro negotiis Capituli absunt, habendos esse pro foraneis, etiamsi non compareant in Capitulo S. Ægidii, & etiam oblatam secundam residentiam deseruerint: quanto magis, & à fortiori S. R. E. Cardinales ab illa pœna deberent eximi? Sed ut nunc redeat oratio undè processerat.

26. Discrimen maximum debet intercedere inter defectum hujusmodi comparitionis certa die in Capitulo faciendæ, quæ insequi posset ex vi, & authoritate Statuti particularis odiosi, cùm sit restrictivum juris, & pœnale, & inter defectum vocationis Canonici absentis, qui debet vocari in electione.

27. Nam in Concilio Lateranensi, quod formam in electionibus Canonicis servandam præscribit, nullatenus hic defectus potest excusari, quotiescumque Canonicus est in eo loco, undè potest commodè, & sine periculo vocari, prout jura jam adducta statuunt; & licèt nulla poena stabiliatur contra Capitula, quæ illud omittunt, cùm irritatio actus, seù nullitas semper exurgat ex defectu hujusmodi vocationis, nunquam hæc nullitas potest excusari.

28. Non sumus in casu simplicis defectus vocationis, sed in casu privationis vocis activæ per sententiam pronunciatæ, de qua appellatio pendet.

29. Sed qua fronte, quove judicio possunt Adversarii objectionem propositam adducere? cùm demonstratum fuerit in *Responso Juris super noviter adducta*, priùs esse, ut Adversarii in aliquo se sistant, si nunc velint sustinere tempore belli Canonicum non debere vocari, neque admitti per se, aut Procuratorem, convenire necesse est, Decretum Capituli Leodiensis, de quo appellatio pendet, quo Eminentiss. Cardinalem Bullionium tanquam foraneum privavit voce activa in electione, esse prorsus iniquum, quod sufficeret ad electionem irritandam; sed demonstratum est, nullum prætextum, neque casum privilegiatum posse admitti in electionibus, ut excusetur citatio absentis, qui de jure suffragium debet habere; nam passim Doctores sentiunt, ipsum semper esse citandum, ut vitetur Contemptus, & si contingat ipsum personaliter non posse venire propter bellum, vel inimicitias capitales, posse saltem mittere Procuratorem: id ipsum agnoverunt DD. Doctores exadverso scribentes, scilicet Dom. Advocatus *de Jandit* super oppositionibus adducendis *num.36.* exprobrat Eminentiss. Card. Bullionio, quòd Procuratorem mittere semper neglexerit, quem mittere omni jure tenebatur, dum ibi se tutò, scilicet Leodii

(sunt

(sunt ipsiusmet verba) conferre non valebat ex suo personali impedimento: & fusiùs *D. Fuscus* Neapolitanus super protestatione, ubi expressè propugnat, quòd nihil impediebat Eminentiss. Card. Bullionium, quo minus constitueret Procuratorem in eodem loco, ubi degebat Capitulum, cui plures misit litteras, & ad hoc multas adducit auctoritates: & idipsum concesserunt Scribentes in Restrictu Juris.

30. Proindè cùm conveniant Adversarii, saltèm relinquendam fuisse facultatem Eminentiss. Card. Bullionio, ut posset constituere Procuratorem in Electione, consequenter exurgit gravis injuria, & injustitia, ex quo per decretum privationis vocis activæ ipsi sublata est omninò eadem facultas, quæ ipsi de jure communi semper competere debebat. At verò demonstratum fuit hanc facultatem sublatam fuisse omninò, ex quo per sententiam privatus erat voce activa; undè videre est quantum hallucinentur Adversarii in omnibus ab ipsis adductis, cùm undequaque contrària, & inter se pugnantia proponunt, quod quidem in judicio coram Sede Apostolica nullatenus debet probari.

31. Rursus argumentantur Adversarii ex repræsentationibus factis ab Eminentissimo Cardinali Bullionio ab anno 1671. usque ad annum 1689. sed jam demonstratum est, illa omnia, quæ fiunt jure familiaritatis, vel consuetudinis, aut urbanitatis, nullam inducere obligationem: & cùm repræsentatio in Capitulo Sancti Ægidii sit meræ facultatis, & voluntatis, potuit fieri co animo, ut se magis familiarem, & addictum Capitulo Leodiensi exhiberet Eminentissimus Cardinalis, quod posteà facere neglexit propter varias causas satis notas, sed per id totum tempus numquam ex hoc defectu comparitionis notatus est in registris Capituli tamquam foraneus, prout *in Summario primo Adversariorum pag.* 5. undè non potest pœna privationis resultare ex illo defectu. Conveniunt etiam Adversarii, Eminentiss. Cardinalem dispensatum à residentia, sed non à comparitione in Capitulo S. Ægidii, quod absurdum, quia sola comparitio præcisè non ordinatur, nisi ad effectum obtinendi dispensationem à residentia; undè si jam inducta concedatur Dignitati Cardinalitiæ, frustra peteretur à Capitulo.

32. Nihil relevat decretum factum 27. Februarii contra Serenissimum Principem Theutonicum, in quo supponitur, ipsum tanquam foraneum notatum fuisse, quia ex decreto facto septima Septembris, relato *in Summario novo super Contemptu num.* 14. apparet, præfatum Serenifs. Principem Neoburgicum se ad secundam residentiam præsentavisse, & ad illam admissum fuisse, undè licèt se per constitutionem Procuratoris voluisset repræsentare in Capitulo Sancti Ægidii anni 1693. non admissus fuit à Capitulo ex eo, quòd secundam residentiam deseruisset, quod quidem decretum, quod Adversarii exhibent, mentem Statutorum benè detegit, & stabilit expresè, neminem in Ecclesia Leodiensi pro foraneo haberi, nisi qui secundam residentiam oblatam deseruit, undè videre est omnia, quæ nunc adducuntur ab Adversariis, in ipsos meritò retorqueri, nam semper ille casus adductus est ex parte Eminentissimi Cardinalis Bullionii, scilicèt numquam ex defectu comparitionis quoad Canonicum, qui se secundæ residentiæ non obtulit, posse insequi pœnam foraneitatis.

33. Frustra adducuntur nova motiva, quibus poterat Eminentissimus Car-

Cardinalis Bullionius arceri ab electione, nam illa omninò destructa fuerunt in novissimis scripturis, quæ reassumentur.

34. Frustra etiam jactatur votum Universitatis Lovanien. quod numquam exhibitum est, ante appellationem, neque post, Eminentissimo Cardinali Bullionio; nam præterquamquod, sicut jam toties probatum fuit, decretum Capituli Leodiensis numquam hoc motivo innixum fuit, si Universitas Lovanien. consulta fuisset super foraneitate ex Statutis adducta, in qua totus cardo difficultatis includitur ex mente ipsa Sacræ Congregationis, cùm alitèr frustra ordinavisset, prout fecit, ut priùs Statuta adducerentur in integrum, confidit Eminentissimus Cardinalis Bullionius, quòd etiamsi Doctores Lovanienses, qui degunt sub dominio temporali Potentissimi Principis Serenissimi Electoris Ducis Bavariæ, nunc Pro-Regis Germaniæ inferioris, ipsi omninò addicti videantur, numquam consuluissent, quòd Eminentiss. Card. Bullionius debuisset, & potuisset privari voce activa, aut inauditus damnari.

35. Sed mirari licet, quòd adducantur in negotio gravissimi momenti consultationes Doctorum Lovaniensium, qui libertatem Ecclesiasticam, quæ in electionibus debet observari, destruere conantur: deinde fundamentum hujus consultationis desumitur ex banno Imperii contra Eminentissimum Cardinalem de Furstembergh lato, & ex hoc concludunt Doctores Lovanien. quòd omnes Cardinales adherentes eidem Eminentissimo Cardinali de Furstembergh comprehenderentur in bannis Imperii, & ideò privari debebat voce activa, & passiva; sed advertere licet, nullam mentionem specificam in hoc Consilio Lovanien. fieri de Eminentissimo Cardinali Bullionio.

36. At verò absurdum est, Eminentissimum Cardinalem Bullionium tractari, tamquam adherentem Eminentissimo Cardinali de Furstembergh, unde absonum omnino videtur, illum sub hoc prætextu comprehendere in bannis Imperii, sed in præsenti casu tantum abest, ut etiam Eminentissimus Cardinalis de Furstembergh, rejectus fuerit ab hoc suffragio ferendo per Procuratorem in ultima electione, ut è contra quando Comes de Poitiers repræsentavit ipsius procuratorium, ex hoc solùm rejectus fuerit, quòd præfatus Eminentiss. Card. de Furstembergh esset foraneus.

37. Nunc non occurrit disquirere jura, quæ poterant competere Eminentissimo Cardinali de Furstembergh, sed sufficit ostendere, ipsum Imperatorem, sive S. C. M. Ministrum principalem declaravisse Reverendissimo Sedis Apostolicæ Nuntio Viennensi, se nullatenus intendere arcere Eminentissimum Cardinalem Bullionium ab electione, necnon etiam à libero aditu in Civitatem Leodien. sub prætextu hujusmodi bannorum Imperii, si nihil aliud obstaret.

38. Quoad aliam scripturam, quæ profertur, & quæ nunc prodiit in lucem, cùm a nullo subsignata inveniatur, & nihil aliud contineat, quàm momenta toties ab Adversariis repetita, responsione non indiget.

39. Advertendum est solummodò, numquam salvos-conductus obtulisse Eminentissimum Cardinalem Bullionium Canonicis Leodiensibus, quos deputare voluisset Capitulum ad amicabiliter cum ipso colloquendum, tamquam Ministrum Plenipotentiarium Regis Christianissimi, sed illos salvos-conductus expeditos fuisse ad instantiam Eminentissimi Cardinalis Bullionii, ut procuraretur libertas electionis: nec alio animo adactus fuit Rex Christianissimus ad concedendam declarationem neutralitatis, quæ nunc typis edita est, & ante

ele-

electionem valvis Ecclesiæ Leodiensis, & Capituli affixa est, nisi ut libertatem hujusmodi electionis, quantum in R.M. erat, procuraret.

40. Nec ex his omnibus conjicere licet, ullum in statu Leodien. potuisse ex his oblatis conditionibus periculum suboriri, cùm polliceretur Regia Majestas Copias fœderatorum, quæ in Civitate Leodien. commorabantur, in eisdem omninò stationibus quas occupabant, reponendas esse post electionem celebratam; unde nullæ insidiæ ex zelo pro religione, & libertate Ecclesiæ tuenda, parabantur, & è contra ex his omnibus colligere licet, electionem omninò violenter esse celebratam, quia Principes fœderati illam coarctaverant ad duo tantùm subjecta, scilicet ad Serenissimum Principem Clementem de Bavaria, & Serenissimum Principem Neoburgicum, prout jam in Memoriali super eligibilitate ostensum fuit.

41. Opponunt tandem Adversarii frustrà electionis confirmationem impediri, quia, juxtà concordata Germaniæ, si electio veniret irritanda, aut cassanda, jus providendi Ecclesiæ Leodiensi non competeret Summo Pontifici, sed denuò electio remittēda foret Capitulo Leodiensi, quod teneretur denuò Serenissimum Principem Clementem de Bavaria eligere, quæ quidem objectio repugnat omninò legi Concordatorũ Germaniæ, & Juri Canonico; nam in Concordatis Germaniæ, §. *Item placet nobis*, statuitur expressè, quòd si electiones *Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum præsentatæ non fuerint Sedi Apostolicæ intra tempus constitutum in cap. cupientes*, vel si præsentatæ minus canonicæ fuerint, providebitur à Summo Pontifice, & si canonicæ fuerint, confirmabuntur, cum hac tamen restrictione, nisi ex rationabili, & evidenti causa, ac de S.R.E. Cardinalium consilio de digniori, & utiliori persona duxerit providendum: & etiam si de benignitate Sedis Apostolicæ electionem contingeret remitti ad Capitulum Leodiense in tempus opportunum, certum est ex Jure Canonico, quòd libertas omninò relinqueretur Capitulo Leodiensi, ut persona idonea de novo assumeretur, sine coarctatione ad certam personam, quia libertas, aut facultas restituitur Capitulo eligendi illum, qui dignior tunc temporis ipsi videbitur, & tunc electio deberet fieri vocatis omnibus, qui contempti fuerunt in electione, quæ cassata fuisset.

42. Unde stat in facultate, aut in potestate, aut in indulgentia Summi Pontificis, ut post declarationem nullitatis electionis, quæ vitari non potest, nisi violentur omnia Jura Canonica, ut provideat Ecclesiæ Leodiensi de persona idonea, aut saltem, ut statuat, ut electio denuò celebretur in concordia Capituli Leodiensis, & in tempus opportunius differatur.

43. Nè longiùs excurratur, certum est, alia, quæ adducta de novo fuerunt, nullatenùs destruere momenta ex parte Eminentissimi Cardinalis Bullionii, nec prætextus hostilitatis, aut alii, qui adducti fuerunt, proficiunt Adversariis, qui omnem machinam, & omnem lapidem movent, ut nullitates insanabiles, quæ in præfata electione occurrunt, verborum involucris, & scripturarum mole, si ita fieri possit, obruantur; *sed non offeramus coram Domino ignem alienum*, ut ait Scriptura Sacra, *ne fortè ab illo devoremur: sanctificetur Dominus in iis, qui appropinquant ipsi, ut in conspectu omnis populi glorificetur*.

JOANNIS

JO: BAPTISTÆ DE CURTIS

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO FACTI

Super contemptu Domini Comitis, & Canonici de Rekem.

1. Subsistunt deducta pro Domino Comite, & Canonico de Rekem, nempè ipsius contemptus, dum non obstante, quòd esset Canonicus Leodien. in Sacris Ordinibus constitutus, & degeret in loco commodo, undè convocari debebat ad Electionem, *attamen fuit rejectus* sub prætextu foraneitatis ob non repræsentationem in die Sancti Ægidii; quapropter cùm talis pœna à Statutis nullatenùs legatur inflicta, ex latè adductis pro Eminentissimo Bullionio, credimus *electionem secutam fore irritandam*, etiam ob spretum nostri Principalis, qui ab hujusmodi rejectione providè ad Sanctissimum appellavit, adeòut simul juncta *hæc duo Vota* contempta, influant ad ipsam nullitatem electionis, ut latiùs probavimus in Informatione.

2. Non subsistunt supposita Partis adversæ: & primò, quòd Dominus Principalis à pluribus jam annis resignaverit suum Canonicatum, & supplicatio signata, ac consensus irrevocabiliter extensus sit; hoc enim factum nullibi justificatur, & dicere, quòd illud *recognoscatur ubi oportet*, est mera vanitas; cùm apud Judices, & præsertìm coram hac Sacra Congregatione facta non debeant ex proprio capite scribentium confingi, sed positivis juribus exhibitis probari, ideò hoc primùm Partis assumptum nō meretur aliam responsionem.

3. Minùs *relevat* secundum, quòd Dominus Canonicus non resederit, neque se præsentaverit in die S. Ægidii, quia de prima residentia jam peracta, non est quæstio; quò verò ad secundam, nunquam Pars adversa probavit, quòd Dominus Comes se obtulerit ad illam faciendam, propter quam exhibitionem, si deindè non perficiatur, intret pœna foraneitatis à Statuto indicta, ac demum respectu simplicis *non præsentationis die Sancti Ægidii*, latissimè firmatur à Scribentibus pro Eminentissimo Bullionio, nullam esse à Statuto impositam pœnam foraneitatis, adeòut nil aliud superfit addendum.

4. Demùm, omnibus aliis magis insubsistens est tertium suppositum, quòd Dominus Comes, licèt nativitate, origine, & Feudo Germanus, & Sacro Subdiaconatus ordine insignitus, tamen militaverit in Galliis contra Imperium, & sic tanquam Rebellis non potuerit ad electionem admitti, obstante Imperatorio Edicto Leodii publicato, constituendo horum omnium probationem in quodam Brevi absolutionis à Sanctissimo Domino Nostro obtento, & dato in exadverso *Summ. num. ultimo.*

5. Etenim in prædicto Brevi enunciatur quidem, quòd Dominus Princi-

cipalis sæculari Militiæ se adscripserit, & Arma in diversis Bellicis actibus gesserit, propter quæ censuram, & irregularitatem forsan incurrerit, & vacationem Canonicatus; sed nec per umbram ex his elicitur confessio, quòd pro Galliis contra Imperium militaverit, cùm de his nulla sit mentio in Brevi prædicto; Adeòque corruit figurata qualitas Rebellionis exadversò jactata. Nec ex quo executio Brevis commissa fuerit Episcopo Argentoraten. attento quòd Leodiensi, & Coloniensi sibi tutus non pateret accessus, arguitur objecta Rebellio, quia hujusmodi non tutus accessus ex aliis *causis*, *&* *respectibus* provenire potuit, non tangentibus directè personam Domini Comitis; Satisque est ad effectum de quo agitur, nullam exadversò afferri justificationem *figuratæ Rebellionis, quæ uti objectiva deberet concludenter demonstrari*, non autem per subauditos intellectus, & involucra verborum, quæ ad aliud congruè referri possunt.

6. Benè verùm est, quòd ex dicto Brevi absolutorio, concesso à Sanctissimo de mense Aprilis anni præteriti 1693. convincitur esse meram fabulam prætensam Canonicatus Leodien. resignationem, ut dicitur à pluribus annis factam, dum in eodem Brevi Dominus Comes dispensatur à dicti Canonicatus vacatione, cum Indulto, ut etiam alia similia Beneficia retinere valeat.

7. Ex quibus, cùm Partis suppolita penitùs elisa remaneant, contemptus Dom. Principalis nostri clarior semper insurgit, adeòque pro Electionis irritatione responderi supplicamus.

JACOBI

JACOBI SARDINI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO

Super contemptu Comitis de Rekem.

1. FUndamenta, quæ latè deducta sunt in alia Informatione, exarata in favorem Eminentissimi Cardinalis Bullioni, concurrunt in præsenti pro annullanda eadem electione Serenissimi Principis Bavarici ad instantiam Illustrissimi Comitis de Rekem Principalis, qui pariter tanquam contemptus instat modò pro illius cassatione.

2. Justificatur enim contemptus, & appellatio ab eo interposita à futura Electione per Leodiense Capitulum operata, & quæ duo capita satis esse pro nullitate prædicta inducenda, jam in dicta Informatione probavimus, præsertim ubi appellationis detur sufficiens justificatio, per *Textum expressum, & ibi Doctores in cap. consideravimus De election. Rot. coram Buratt. decis. 771. num. 45. & coram Otthob. decis. 29. nu. 32. & seqq.*

3. De contemptu siquidem notoriè constat, quandoquidem Dominus Comes unus ex Canonicis, vocemque habens in Capitulo, ad electionem convocatus non fuit, quamvis in Huyensi Civitate, & sic in ipsa Leodiensi Diœcesi reperiretur, ubi par erat secundùm regulam satis vulgatam, quòd omnes in Provincia existentes, sint ad electionem vocandi. *cap. coram, & ibi glos. & cap. quia propter De elect. Rota coram Mantic. decis. 288. num. 1. & seqq. Passerin. de elect. cap. 11. num. 33.*

4. Sed insuper quoque cum majori injuria, & contemptu fuit à Capitulo tanquam foraneus, & incapax dandi suffragium, positivè exclusus, & rejectus, quamvis nullatenus suppositæ foraneitatis vitium in ejus persona locum habere posset.

5. Eos siquidem Capitulares Constitutiones pro foraneis haberi declarant, qui in festo Sancti Ægidii se præsentando in Capitulo, & petendo ad residentiam admitti, eamdem posteà residentiam præficere negligunt, ut litteralis est ipsarum Constitutionum sensus sub *Rubrica de secunda residentia*; nullibi autem, nec sub dicto titulo, nec alibi reperiri potest, quòd non comparens, & se non præsentans ad dictam residentiam, eadem foraneitatis pœna veniunt plectendi, undè cùm de hoc non disponat Statutum, non potest ad hunc trahi intel-

tellectum per jura, & rationes diffusiùs in alia Informatione relatas, & præsertìm quia Statutum diversificat casum non factæ comparitionis, in quo denegat gratiosam absentiam ab alio factæ, & non prosequutæ residentiæ, in quo pro foraneo Capitularem declarat, quæ diversitas dispositionis in uno, vel altero casu operatur, ut disposita in uno, locum non habeant in alio. *Soccin.Jun. cons.* 3.*num.*6.*& cons.*114.*num.*22.*lib.*1.*Surd.cons.*466.*num.*8. quos refert, & sequitur *D.Mans.in consultat.*341.*num.*11.*cum similibus apud eumdem num.*13.

6. Eòque magis qualitas ipsa Constitutionis resistit omninò tali extensioni, & interpretationi, utpotè lex pœnalis, & exorbitans, & quæ strictè semper venit intelligenda, nec de casu ad casum, vel de persona ad personam extendenda. *Menoch.de arbitr.cas.*276.*per tot.Rota apud Seraphin.decis.*557.*num.*3. *& decis.*329.*num.*15.*par.*6.*recent.Dom.Mans.in consult.*44.*num.*50.*& consult.* 240.*num.*32.

7. Potissimum, quia viget in primo casu factæ comparitionis peculiaris ratio, quæ movit statuentes ad decernendam foraneitatem, quia nempè Canonicus, qui pro lucrandis fructibus se ad residentiam obtulit, injuriam inferre videtur Capitulo, & Ecclesiæ, si residentiam non prosequitur, dum quodammodo tali pacto datam fidem frangere videtur, quæ ratio cessat in eo, qui nunquam ad residendum se præsentavit, & qui absque alia pœnæ irrogatione damnum patitur amissionis fructuum, quæ rationis diversitas diversimodè de uno, ac de altero casu judicandum esse operatur. *Mascard.de Statut.interpret.concl.* 4.*num.*54.*D.Mans.in consult.*32.*num.*27.*& consult.*280.*num.*65.

8. Parum refragantibus actibus novissimè deductis, & ex Capitularibus libris, ut asseritur, extractis, cum quibus comprobari prætenditur dicta foraneitas ex observantia ab iisdem actibus elicitam, demonstrando, quòd retroactis temporibus fuerint pro foraneis habiti etiam ii Capitulares, qui in festo Beati Ægidii se ad residentiam non obtulerunt.

9. Etenim vel actus prædicti non sunt attendendi tanquam informes, vel observantiam exadverso prætensam inducere non possunt; fuerunt namque ex Capitularibus libris ab ipso Capitulo minus legitimè, & absque juris forma cõtracti, absque partis citatione, & interventu, absque auctoritate Judicis, non obtentis prius compulsorialibus. Ultra quamquod unus tantùm ex eis videtur tangere casum foraneitatis ob non factam præsentationem, cæteri autem æquivoci sunt, & incerti, & sic nullo modo ad effectum, de quo agitur, attendendi. *Rota in decis.*268.*num.*25.*part.*12.*relata in decis.*282.*num.*10. *part.*15. *recent.*

10. Quòd verò per eos non justificetur decantata observantia, ex eo accidenter liquet, quia non agitur hìc de interpretanda aliqua Constitutione, vel Statuto dubietatem præseferente, sed imò Statutum nostrum sub dicto titulo de secunda residentia, clarum est, & litterale, disponens tantùm in casu factæ præsentationis, & non prosequutæ residentiæ: & idcircò opus non habemus interpretativæ observantiæ, quæ in claro Statuto non admittitur, ex adductis in alia Informatione, & præsertìm *Rot.in decis.*319.*num.*2.*part.*6.*& melius in decis.*335.*num.*2.*par.*18.*recent.D.Mans.in consult.*47.*num.*31.

11. Eòque minus trahi possunt actus præfati ad consuetudinem, & observantiam præscriptivam, deficientibus principalibus, & necessariis requisitis ad

eam

eam constituendam, & præsertim quòd actus sint plures, & univoci, non incerti, & æquivoci, quòd adsit versus temporis, saltem quadragenarius, & quòd ipsa observantia fuerit in Judicio canonizata, ut pariter ex deductis in dicta alia Informatione pro Eminentissimo Dom. Cardinali Bulliono EE. PP. liquebit, & præter alios habetur apud *Rot. decis.* 177. *num.* 54. *part.* 5. *decis.* 264. *num.* 29. *part.* 6. *& decis.* 115. *num.* 24. *part.* 8. *recent.*

12. Nec aliquid ponderis præsefcrre potest aliud emendicatum motivum, desumptum ex eo, quòd Dom. Comes Principalis ab Imperiali Ditione exul, & bonis proscriptus reperiretur; Undè non esset vocandus, quasi quòd commodè venire, & convocari non posset.

13. Suppositæ namque proscriptionis obstaculum nullibi comprobatur hucusque; undè supervacaneum evadit de hoc longius sermonem habere. Et ulterius quando verè in facto tale impedimentum in ipso verificatum fuisset, non indè sequebatur, quòd non fuisset ad electionem convocandus, quippè si non personaliter, saltem per Procuratorem ad id electum poterat suffragium reddere, uti assolet in his casibus, in quibus si impedimentum ex parte Capitularis procedit, est adhuc convocandus, ut Procuratorem constituat si velit, juxta auctoritates allatas in aliàs indicata Informatione, & præsertim *Bays. in director. Elect. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 9. *& par.* 12. *num.* 2.

14. Et in omnem casum debuerat Capitulum saltèm antequam eum incapacem declararet, & Electionem absumeret, curare, ut discuteretur quæstio foraneitatis, servatis servandis, ne Electionem vitiosam, & attentatam redderet, & per consequens nullius roboris, ut ait *Rota coram Ottbob. in dec.* 19. *nu.* 46. *&* 47. relata in prædicta alia Informatione, *Passerin. de elect. cap.* 32. *num.* 6.

15. Quod cùm facere neglexerit, sed jus proprio marte potiùs sibi dicere maluerit, sequitur, ipsam Electionem esse omninò cassandam, & annullandam, saltèm quia sufficienter ex supra, & latiùs in alia Informatione deductis, remaneret justificata.

16. Et maximè, quia computatis Votis Eminentissimi Bullioni, & Illustrissimi Comitis, qui fuerunt contempti, & quæ computanda esse tradit cum aliis *Passerin. de elect. cap.* 11. *num.* 111. manifestè apparet, canonicam, & legitimam non fuisse Electionem Serenissimi Adversarii; Quippè ex 48. Votis constabat Capitulum, quorum medietate solùm, nempè 24. comprobata remansit eadem electio, & sic deficit concursus majoris partis, quæ necessaria est omninò ad validitatem. *Passerin. de elect. cap.* 11. *num.* 113. *& seqq.*

17. Minimè refragante, quòd Decanus, & 23. Capitulares ex dd. 48. recesserint à Capitulo, undè, & ita reddendo se tanquam alienos, videatur tota eligendi facultas consolidata in illis 24. qui propterea plusquam majorem partem constituebant, etiam computatis Votis Contemptorum; corruit enim ex pluribus objectum, & præcipuè ex duobus.

18. Primò, quòd recessus, & absentatio prædd. Capitularium ex legitima causa sequuta est, quia nempè voluerunt prius, & antequam ad electionem procederetur discuti, & examinari validitatem Brevis Eligibilitatis Serenissimi Adversarii, non autem quia voluerunt se tanquam absentes haberi. Ultrà quod plurimum adhuc temporis supererat, nec instabat terminus ad eligendum præfixus, & propterea, non obstante recessu prædicto, non poterat minor

nor pars eligendi facultatem sibi arrogare, ut cum aliis tradit *Passerin. de elect. cap.* 11. *num.* 100. Imò etiamsi major pars remansisset in Capitulo, non poterat eligere, nisi terminus præfixus extitisset. *Passerin. d. cap.* 11. *num.* 107.

19. Secundò verò, quia in vim Capitularium Constitutionum, residet penes Decanum facultas dissolvendi Capitulum, & differendi discussionem negociorum, ut in *Summario num.* 2. Ex quo tollitur omnis dubietas, quòd per talem recessum voluerint se alienos à Capitulo reddere, dum ipse Decanus, sua facultate utendo, poterat Capituli dissolutionem inducere, præsertim quia, ut deduximus, non urgebat terminus ad eligendum præscriptus.

JO:

JO: BAPTISTÆ DE CURTIS

ADVOCATI ROMANI

MEMORIALE JURIS, ET FACTI

Pro Comite de Rekem.

1. UT dixi in Memoriali pro Dom. Comite de Aspramont, & de Rekem Principali meo, dato in præterita Congregatione diei 9. Augusti, ex benignitate reassumen. cùm ad effectum interveniendi, & dandi suffragium in Electione novi Episcopi, & Principis Leodien. prædictus Dom. Principalis tempore congruo venisset ad Civitatem Huyensem, Capitulum de his certioratum, nedum, ut par erat, solitas litteras convocatoriales ad ipsum nō transmisit, sed imò eundem Dom. Canonicum ab Electione rejecit, *prætextu, quòd in die S. Ægidii se in Capitulo non præsentaverit, ob idque foraneus evaserit*; Quapropter idem Dom. Principalis solemnem appellationem ad Sanctissimum interposuit, tàm à prætensa declaratione foraneitatis, quàm à futura Electione attentata exadverso facienda, ut latiùs in *Summ. num.* 1. Quibus in facto præmissis nulli dubium est, quin D. Principalis fuerit *à Capitulo positivè contemptus*, ac posteà, secuta Electio, ad ejus quoque instantiam (sicuti patet ex speciali Procurationis mandato in præterito *Sum. reassumen. n.* 2.) veniat omninò irritanda per *tex. in cap. quòd sicut* 29. *cap. bo. me.* 36. *ibique DD. communiter De elect.* cum aliis cumulatis per *Passerin. de elect. cap.* 11. *num.* 119. *& seqq.*

2. Non obstat quòd Dom. Principalis evaserit foraneus, ex quo se non præsentaverit in Capitulo in festo S. Ægidii; hæc enim præsentatio nullam penitus habet subsistentiam, quia nullum exhibetur statutum Ecclesiæ Leodien. præcipiens simplicem comparitionem, & præsentationem Canonicorum in die S. Ægidii sub pœna foraneitatis. Copia namque nuper exemplata ex libro statuti, & exhibita, continens particulam, seu titulum de secunda residentia, solùm disponit, quòd quicumque expleta prima residentia volet *secundam aggredi, & fructus facere, debebit personaliter in die S. Ægidii comparere in Capitulo, & ad talem residentiam se exhibere: Qui autem ità se præsentaverit, & ad secundam residentiam obtulerit, resideat eo anno per sex menses, & unum diem, aliàs pro foraneo habeatur, ne ullos fructus suos faciat, nec absentia gratiosa illi concedatur.*

3. Quæ quidem statuti dispositio, cùm solùm sufficiat Canonicos, qui *voluntariè comparent, & sese in die S. Ægidii* exhibent ad faciendam secundam residentiam, ut fructus lucrentur, nullo modo extendi valet ad Canonicos, qui non curantes *lucrari fructus*, nec gratiosam absentiam obtinere, dicta die Sancti Ægidii non comparent; sed casus hujusmodi simplicis non comparitionis, tanquam à statuto omissus, remansit sub dispositione juris communis, cujus vigore nullibi reperitur cautum, quòd Canonicus aliquando *non residens, seu in* Ca-

Capitulo non comparens, privetur voce activa, quam ex Constitutionibus Pontificiis obtinet statim ac est receptus in Canonicum, & in Sacris Ordinibus extitit constitutus, ut latissimè comprobant DD. Scribentes pro Eminentissimo Bulliono, qui pari modo fuit sub hoc vano prætextu *foraneitatis*, ob nō factam præsentationem in die S. Ægidii, contemptus, & ad Sanctissimum appellavit.

4. Et quamvis pars adversa ultimo loco conata fuerit aliquos actus adducere ad probandum, quòd statutum prædictum fuerit *ita observatum, ut nempè foranei reputati sint qui in die S. Ægidii non comparent*: Attamen ultra quod extractio dictorum assertorum actuum non fuit legitimè facta sine compulsoria, & citatione Partis lite pendente, satis est reflectere, quòd in omnibus sunt tres, vel quatuor mutilati æquivoci, nihilque prorsùs concludentes, ut benè, singulos examinando, deducitur à DD. Informantibus pro dicto Dom. Cardinali, adeout ex circumstantiis ponderatis potius constet de observantia contraria.

5. Ac demum cùm agatur de prætenso statuto, *& observantia juri contrariis, & odiosis*, non est hic agendum de observantia, sed requireretur probatio cum requisitis rigorosæ præscriptionis, quæ nec per umbram concurrit, cùm aliàs statuta hujusmodi non confirmata à Sede Apostolica, privationem in Canonicis inducere non valeant extra casus à jure expressos. *Ottbob. decis. 102. num. 5. cum tribus seqq.*

6. At quia D. exadverso scribens in facto in sua præterita responsione super contemptu in fine dixit, D. Comitem de Rekem ultra prætensam foraneitatem esse *nominatim proscriptum ab Imperio*, ut indè impingat etiam impedimentum illius receptionis ex causa Belli; Ideò præcisè respondemus, hanc specialem proscriptionem exadverso figuratam, nullibi justificari, sed proprio marte, & sine ullo fundamento prorsùs confingi: imò addimus, quòd nunquam poterit justificari, ideò vana hujusmodi supposita veniunt omninò rejicienda.

7. Et quando per impossibile ob causam Belli præfati persona Domini Com. Principalis nostri fuisset quoquomodo de facto impedita accedere ad Capitulum Leodien. semper ad evitandum contemptum debuisset convocari, ut saltèm per Procuratorem votum *dare potuisset*, aliàs contemptus evitari nequit, maximè in casu nostro, quo Capitulum *indebitè, & injustè*, prætextu foraneitatis, declaravit D. Comitem inhabilem ad votum proferendum, neque eò minùs objicere valet aliud impedimentum. Cùmque idem Dom. Comes ad Sanctissimum appellaverit ab his gravaminibus usque à die 18. Aprilis. *d. Sum. num.* 1. Electio indè secuta die 20. ejusdem à notoria nullitate, & attentato salvari non potest. *cap. cùm nobis olim 19. De elect. Rot. decis. 29. num. 51. & seqq. coram Ottbob.*

8. Stante igitur manifesto contemptu, tàm D. Com. de Rekem, quàm Dom. Cardinalis Bullioni, insurgit manifesta nullitas Electionis Seren. Principis Adversarii. Cùm enim ista duo vota contempta inter alios Capitulares numerari debeant ad agnoscendum, an habito respectu ad illos Electio facta fuerit à majori parte, ut latè probat *Passerin. de elect. cap. 11. num. 3. & seqq. Adden. ad Buratt. decis. 351. litt. A. nu. 12. patet, quòd, illis computatis, Capitulum constabat ex votis* 48. ex quibus cùm Dom. Princeps à Bavaria habuerit vota 24. & sic solam medietatem, Electio, tamquam non facta à majori parte, remansit omninò nulla. *Buratt. dec. 225. n. 2.*

9. Nec

9. Nec obſtat, quòd d. numeratio votorum impugnetur à *Fagnano in cap. quia propter num.* 40. *De elect.* quia abſque dubio præferenda eſt communis ſententia Canoniſtarum,relata à Doctoribus ſuprà citatis,affirman. vota contemptorum præcisè numerari debere ad videndum, an Electio facta fuerit cum majori parte votorum,aliàs in hujuſmodi Electionibus evidentes fraudes admitterentur,impunè vocales contemnendo,ut patet ad ſenſum.

10. Minùs relevat, quòd in caſu noſtro non ſint computanda vota 22. Canonicorum, qui à Capitulo receſſerunt, dum ità ab illo ſe alienos reddendo, jus eligendi conſolidatum fuit in illis 24. qui permanſerunt in Capitulo, itàut Electio ab eis facta,etiam computatis dd. votis contemptis,appareat à majori parte ſecuta. Siquidem objectum forſan vigeret, ſi Decanus cum aliis Canonicis præd. ſine cauſa à Capitulo voluiſſet recedere, & inſtetiſſet peremptorius terminus ad explendam Electionem. At contrarium affirmandum eſt in caſu, in quo,nedùm ſupererat tempus plurium dierum, ſed ulteriùs concurrebat juſta, & legitima cauſa differendi Electionem propoſita à Decano, aliiſque Canonicis prædictis, ut nempè interim poſſet examinari Breve Eligibilitatis Dom. Principis, quod graviſſimas habebat difficultates,in hac ipſa Sacra Congregatione pluriès diſcuſſas, & adhùc non reſolutas. Quapropter *juſtiſſima apparet cauſa petitæ dilationis*, quæ proindè efficit, ut Electio facta in ſpretum dd. Canonicorum recedentium, & qui ab ea appellarunt, nullitatis vitio ſubjaceat, ut benè probat *Paſſerin.de Elect.cap.*11.*num.*95. *Rot.dec.*350. *num.*4. *uſque ad fin.par.*17.*recent.*

11. Fortiùs verò quia ex Statutis Eccleſiæ Leodien. Decanus habet ampliſſimas facultates diſſolvendi Capitulum, & reſolutiones negociorum, quantumvis arduorum, & publicum intereſſe concernen. differendi, ut patet ex *Summ. num.* 2. Undè eò certius petita dilatio unius diei à Decano, etiam ſub proteſtatione nullitatis Electionis flagitata attendi debebat, dum non poterat dubitari, quin ſub generali dicta facultate Decano conceſſa à Statuto, etiam negocium Electionis comprehenderetur, ut in puncto ſimilis Statuti firmavit *Rota coram Buratto dec.* 809.*num.*7.

GASPARIS TURCHI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO SECUNDA JURIS, ET FACTI

Super contemptu.

1. PArendo Menti Sacræ Congregationis, quæ die 9. Augusti præteriti dilata resolutione hujus Causæ, ut expectarentur Statuta Ecclesiæ Leodien. mandavit strictè informari super Contemptu; Dicimus respectu Eminent.ss. Dom. Cardinalis Bullionii primariam Dignitatem, & Vocem in Capitulo habentis, contemptum esse evidentissimum, dum ad Electionem Episcopatus convocatus non fuit, proptereà hodiè quo agitur de confirmanda Electione *cum tali Contemptu secuta, ea debet omninò irritari, & annullari. cap. quòd sicut* 28. *& cap. bonæ memoriæ* 36. *De elect.* cum allegatis in præterita Positione reassumenda.

2. Nec merentur attendi ponderationes in Responsionibus Partis adductæ, quòd D. Cardinalis non esset vocandus uti degens extra Provinciam, & habens notitiam de vacatione Sedis, & die Electioni præfixo, undè agere nequeat de Contemptu, ex quo Capitulum non *per dolum, aut injuriam*, sed ex legitima, & saltèm colorata causa illum non admiserit, adducendo vanas, & cathedraticas prælectiones; Siquidem absolutum est *de jure Pontificio*, quòd ad inducendum contemptum in hac materia Electionum non requiritur probatio doli, aut animi injuriandi, sed sufficit aliquem Vocalem non fuisse (prout debebat) ad Electionem vocatum, ad *text. in cap. quòd sicut* 28. ibi: *Quòd si eos non vocatos fuisse constiterit, sed contemptos, infirmanda erit Electio penitùs taliter celebrata, &c. De elect. Barbos. de jur. Eccles. univer. lib.* 1. *cap.* 19. *num.* 113. ibi: *Si verò aliquis Electorum canonicè vocatus non fuerit, potest Electionem irritā facere, &c. & num.* 116. ubi quòd neglectus, & non vocatus agit de Contemptu, cæterique Canonistæ passim.

3. Dum autem Dom. Cardinalis usque de mense Februarii advenerat in Civitatem Huyensem per tres, aut quatuor horas à Leodien. distantem, eiusque adventum Capitulo notificaverat, jam patet, quòd debuit ad Electionem convocari, aliàs de Contemptu opponere valet. *Barbos. vot.* 47. *nu.* 172. *cum duobus seqq. Passerin. de elect. cap.* 11. *num.* 41. *& seqq. Rot. coram Mantic. dec.* 288. *per tot.* Nec prodest allegare, quòd Civitas Huyensis esset locus hostilis; quia adhuc commodè, & sine periculo passim Capitulum tales litteras convocatorias transmittebat, ut patet ex similibus litteris, quibus convocavit Dom. Canonicum de Poitiers ibi degentem, ut in præterito nostro *Summ. num.* 16.

4. Cæterum nos non versamur in casu simplicis Contemptus, resultantis ex *non vocatione* Dom. Cardinalis, sed in casu gravioris spretus, & injuriæ eidem Dom. Cardinali illatæ, dum nullo juris ordine servato fuit exclusus, &

pri-

privatus voce activa, & sic inhibitus ne eligeret; Undè eò certius Electio remanit nulla, ad latè tradita per *Barbof.d.vot.47.num.*182.*usque ad* 186. Sicque minus applicantur exadverso deducta, an contemptus fuerit dolosus, sive animo injuriandi, vel potiùs cum aliqua legitima causa. Hæc enim percutiunt diversam quæstionem, an scilicet subsistat, vel ne prætensa foraneitas, aut assertum impedimentum Belli, de quibus infra dicemus, non autem allegandæ sunt ad *constituendam idealem novam speciem Contemptus injuriosi exadverso figuratam*, adeout nullatenus subsistat, quòd Electio facta contempto aliquo Capitulari possit confirmari, asserendo quòd illius vocatio non est de forma, & quòd adhuc Electio valida sit. Quia firma est *dispositio Juris Canonici, quòd talis Electio continet summam injuriam, & gravissimam læsionem Juris Personæ contemptæ*, præsertìm Eminentissimi Dom. Cardinalis, & propterea, ipso contempto instante, Electio à Papa non confirmatur, imò venit penitùs annullanda. *d.cap.quòd sicut, & d.cap.bon.mem.*36. *De election.* cum aliis in præteritis allegatis.

5. Fortius verò attentis facti circumstantiis, quibus ad prætensam Electionem processum fuit, magis aggravantibus contemptum præfatum; & præsertìm advertendo, quòd Dom. Cardinalis statim habita notitia declaratæ contra eum foraneitatis, à tali Decreto, futuraque electione appellavit ad Sanctissimum, pluries eamdem Appellationem iterando, & protestando de Nullitate, & attentatis per Capitulum faciendis. Quæ quidem Appellationes cùm hodie coram Summo Pontifice Confirmatore appareant ex legitima causa interpositæ (ex quo nec assertà foraneitas, nec alii prætextus exclusionis D. Cardinalis nullatenus subsistunt) utique non sumus in simplici casu, quo dici possit Electio in se quidem valida, sed ad instantiam Contempti irritanda, quod nobis sufficeret ex supra allegatis, sed versamur in casu *indubitatæ nullitatis ipsius Electionis, itaut tanquam attentata sit in primis revocanda*, ut latè firmat *Passerin. De Elect. cap.*36. *num.*8. *juncto num.*24. *usque ad* 27. *Rota coram san. mem. Alexandro VIII. decis.*29. *à num.*51. *ad* 56.

6. Priùs autem quàm demonstremus insubsistentiam prætensæ foraneitatis, supplicamus EE. PP. benignè advertere, quòd Pars adversa nullatenus adimplevit mentem hujus Sacræ Congregationis adducendi ad Urbem vera Statuta, seù illorum authenticum exemplum, super quo firmari possit Judicium, in quibus præcisis casibus inflicta fuerit pœna foraneitatis. Siquidem in præterita Positione, & Summario super Contemptu Pars adversa adduxit Statuta compilata anno 1563. in quorum titulo de secunda residentia legitur secundum Capitulum: *Item qui in dicta die Beati Ægidii se ad residentiam non præsentaverit, et postea gratiosam absentiam petere non possit*. Deindè in Summario Responsionis super Contemptu dedit fidem Secretarii dicti Capituli, attestantis, illam extraxisse ex Statutis Ecclesiæ Leodien. sub titulo de secunda residentia, & in ista non legitur d. Capitulum intermedium de eo, qui in Festo B. Ægidii se ad residentiam non præsentaverit.

7. Rursùs in copia transmissa D. Cardinali in Epistola diei 11. Martii 1694. similiter d. secundum Capitulum deficit, undè animadvertentes Eminentissimi PP. hujusmodi difformitatem, quòdque necesse erat habere integrum verum tenorem talis Statuti, dum præsertìm exadverso allegabantur particulæ, seù capitula aliorum Titulorum, ordinatum fuit Reverendissimo Nuncio Co-

Leodien. ut d. Statuti authenticum exemplar faceret, & transmitteret, quod tamen non fuit adimpletum, nam *in forma authentica fuit transmissum solum Transumptum Statuti, ut dicitur conditi de anno* 1560. *in titulo de secunda residentia*, ubi pariter deficit dictum secundum Capitulum super privatione gratiosæ absentiæ, nec insertus titulus de gratiosa absentia, qui non modicum facit ad hanc causam, ut inferiùs deducetur. Et quamvis idem D. Nuncius miserit quoque copiam simplicem integri præfati Statuti anni 1560. quod in sua Epistola dicit reperiisse inter acta Visitationis factæ à R.P.D.Sanfelicio de anno 1656. & esse in observantia, ut *in Summar. num.* 1. exinde tamen non fuit satisfactum necessitati Causæ, & menti Sacræ Congregationis, dum talis copia non est authentica, & extrahi debebat ex originali cum cautelis adhibitis in extractione supradictæ particulæ de secunda residentia, & transmitti quoque acta d. Visitationis, ut inter duo Statuta, primum anni 1560. & alterum anni 1563. constaret quale sit observandum.

8. Quinimò ex dicta copia integri Statuti patet, quòd sub titulo de secunda residentia adest etiam aliud Capitulum tenoris sequentis: *Item qui in die B. Ægidii se ad residentiam præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit*. Ex quo sanè apparet notoria contrarietas supradicti Statuti anni 1563. in primo Summario Partis dati, in quo, ut supra retuli, non affirmativè, qui se in die B. Ægidii præsentaverit, sed negativè exprimitur: *Item qui in die B. Ægidii se ad residentiam non præsentaverit*: ac etiam convincitur repugnantia cum particula authentica prædicti Statuti anni 1560. à Deputatis D. Nuncii extracta, dum in eodem titulo de secunda residentia tale Capitulum exemplatum non legitur, quamvis D. Nuncius in sua Epistola exaggeret illa esse in observantia, dictamque copiam correspondere cum Statutis registratis in libris Capituli: *Siche quando nell'esame della Causa pendente nascesse alcuna nova difficoltà, al di cui scioglimento fosse per giovare la piena notitia de' Statuti, possino haversi pronti costì, senza dilatione. Summario dicto num.* 1. Quomodò autem potest haberi recursus ad hanc copiam integri Statuti transmissam à D. Nuncio, si non est authentica, nec collationata cum Originali existen. in Cancellaria, seu Capitulo Leodien. & si in ipsa parte controversa de *secunda residentia* est difformis ab authentico asservato in Capitulo?

9. Ex quibus patet ad evidentiam, quòd circa exhibitionem controversi Statuti ex adverso semper processum fuit, & proceditur cum summa arte, & mysterio, ne detegatur verus illius contextus; Indèque videtur omninò necessarium ordinare extractionem totius tenoris prædictorum Statutorum, ut omnibus Capitulis benè perpensis stabiliri valeat, an Canonicus, *qui se in Festo Beati Ægidii simpliciter non præsentavit, haberi debeat pro foraneo.*

10. At quando esset procedendum cum dicta particula collationata super titulo de secunda residentia, quod equidem admitti non potest, nec debet, semper ex illius lectura destruitur *supposita foraneitas* contra Canonicos, qui se non præsentarint in die S. Ægidii. Quippè in dicto titulo strictè disponitur, quòd quicunque facta prima residentia *volet* secundam aggredi, & fructus suos facere, *debebit personaliter* in festo Sancti Ægidii in Capitulo generali se exhibere, & ad talem residentiã se offerre. Quicunq; autem dicta die se ad secundã residentiam præsentaverit, resideat per sex menses, & unum diem, *alioquin habeatur pro foraneo*, nec ullos fructus faciat. Si ergo Statutum declarat foraneum illum,

illum, *qui volet secundam facere residentiam*, *& ad id in festo S. Ægidii* se in Capitulo præsentaverit, & postea residentiam prædictam non expleverit, utique non afficit illos, qui non curantes dictam residentiam subire, nec fructus lucrari, nullatenus in die Beati Ægidii se præsentare nolunt, cùm de isto casu Statutum non loquatur.

11. Nec obstat interpretatio exadverso data Statuto in vim prædictę dictionis *alioquin*, quòd nimirum dispositio affirmativa resolvatur in contrariam negativam, ac si Statutum diceret: *Quicunque in festo S. Ægidii se non præsentaverit, vel exhibita secundam residentiam non resederit, habeatur pro foraneo, &c. ex Bart. in l. 1. num. 11. ff. de cond. & demonstr.* Præter quod enim talis interpretatio simul juncta cum alternativa *nō præsentationis, vel non factæ secundæ residentiæ*, est mera divinatio partis (cùm Statutum id nunquam somniaverit, nam præcisè in dictis duobus *exemplis de secunda residentia*, disponit de Canonico volente facere secundam residentiam, qui ad talem effectum debet *personaliter* se præsentare, & ad dictam residentiam exhibere) sat est respondere, quòd admissa etiam dicta contraria negativa dispositione, semper erit intelligenda retentio eodem themate illius, qui volet secundam residentiam inchoare, & fructus facere, ut nempè *quicumque volens sic residere se in festo S. Ægidii ad secundam residentiam non exhibuerit, & non resederit per sex menses, &c. habeatur pro foraneo*. Nunquam autem talis interpretatio negativa trahi poterit ad casum diversum, de quo Statutum non loquitur, nempè *de illo, qui non vult se præsentare* in die S. Ægidii in aliquo anno, nec facere secundam residentiam ad fructus lucrandos.

12. Nil relevante absurdo, quòd alicujus melioris esset conditionis, qui plus deliquit nullatenus *se præsentando* in festo S. Ægidii, quàm ille, qui se præsentavit, & posteà secundam oblatam residentiam non implevit; Quia in primis hoc est argumentum de subjecto non supponente, dum supponit *simplicem non præsentationem esse delictum*: cùm tamen, ut diximus, nullibi in Statuto talis præsentatio absolutè Canonicis præcipiatur, ut inde argui possit contraventio, ac etiam, quia imò statuentes existimarunt plus delinquere illos, qui sponte se exhibentes in festo S. Ægidii ad residendum, postea datam fidem fallunt, & non resident, jure vulgatum adagium *turpius ejicitur, quàm non admittitur hospes*, quàm qui nullo modo se præsentant, quippè quòd non solùm à statutis talis præsentatio non præcipitur, quinimò in libera facultate Canonicorum expresè relinquitur, ibi: *quicumque in Ecclesia Leodien. facta prima residentia volet residere, & fructus facere, debebit in festo B. Ægidii personalitèr se exhibere*. Ultrà quod tritum est in hac materia Statuti odiosi, & contrà jus, nec ab identitate, nec à majoritate rationis admitti extensionem pœnæ de casu ad casum. *Card. de Luc. de feud. disc. 92. sub n. 7. vers. è converso autem*, cùm semper capienda sit interpretatio pœnæ exclusiva. *Passerin. De Election. cap. 10. num. 104.*

13. Fortiter quoque prædicta confirmantur, ponderando, quòd Statutum in duobus tantùm casibus loquitur de præsentatione facienda in die S. Ægidii. Primò nempè cùm Canonicus absoluta prima residentia volet secundam præstare, & fructus lucrari, quo casu sub pœna foraneitatis debet dictam secundam residentiam personaliter omninò adimplere. *Summ. num. 2.* Et quatenus in Statuto adsit dictum capitulum, ut supra, omissum, isto casu eo ipso, quòd

quòd aliquis ex Canonicis in Capitulo se ad secundam residentiam obtulerit, non potest amplius in eodemmet Capitulo petere gratiosam ablentiam, tanquam oblativam personali per eumdem jam oblatæ residentiæ. Alter verò casus est quando Canonicus excedens 25. annos,& prima residentia perfecta per se, vel Procuratorem in dicto festo B.Ægidii,petit gratiosam absentiam, cujus concessio ponitur in arbitrio Capituli. *Summ.num.*3. Dum ergo pœna foraneitatis in primo solo casu faciendæ secundæ residentiæ legitur apposita, nec ullum in toto Statuto apparet præceptum Canonicis injunctum sese quolibet anno præsentandi in die S.Ægidii sub pœna foraneitatis, utique tanquam casus in Statutis non comprehensus, sed omninò omissus, relinquitur dispositioni juris communis; unde prætensio eo modo excitata extendendi dictam pœnam est prorsus irrationabilis, & rejicienda.

14. Agnoscit Pars adversa nullum fieri posse fundamentum ad destruendam prætensam foraneitatem in *verbali dispositione Statuti*, ideò confugit ad observantiam,totisque viribus procuravit aliquos actus adducere,quibus prætendit suadere, quòd in vim dicti Statuti fuerunt habiti pro foraneis Canonici, qui eo anno non se præsentaverunt in die S.Ægidii. Verùm jura ex adverso exhibita nullius sunt relevantiæ: Siquidem attestatio *Schepers Secretarii,asserentis*,Statutum à quo fuit extractum Exemplum, *tit.de secunda residentia,esse illud, quod observatur, imò à senioribus Canonicis audivisse,dicta Statuta, etiam in puncto foraneitatis, in observantia à tempore, cujus memoria non extat*,fuisse:ac altera declaratio facta à Canonicis die secunda Augusti præteriti ejusdem tenoris,nihil concludunt; Quia stat benè simul, quòd Statuta prædicta sint in observantia in puncto foraneitatis in eis expressæ contra Canonicos, qui non fecerunt primam residentiam: item qui se exhibuerunt ad secundam, & non impleverunt, vel non sunt constituti in Sacris Ordinibus, & tamen non adsit observantia *contra Canonicos,qui simpliciter se non præsentant in die S.Ægidii*, de quo casu præciso, in quo est quæstio,Secretarius,& Canonici nihil dixerunt.

15. Prout non relevat alia attestatio Canonici Claustralis,& horarum Custodis,affirmantis,quòd *quando aliqui Canonici foranei sunt, & veniunt ad Chorum,se illos non notare inter residentes, nec eis distributiones quotidianas distribuere, nec ad Capitulum convocare, cùm pro Extraneis per omnia habeantur*. Id namque intelligitur de Canonicis, qui in casibus à Statuto, ut supra expressis,incurrunt foraneitatem, non autem de Canonicis, qui se nolunt præsentare in festo S.Ægidii, de quibus, nec Statutum, nec prædictus Testis loquuntur.

16. Altera verò attestatio Joan.Forgeur Beneficiati,& ut asserit qu. Pollæ Secretarii Capituli Amanuensis, qui specialiter deposuit,*illum quoque esse Foraneum, qui in Capitulo Generali ipsa die S.Ægidii se, nec personaliter, nec per Constitutionem repræsentavit, illudque semper ità audivisse à dicto quond. Secretario Pollam*, est prorsus rejicienda, quia non meretur allegari pro casu observantiæ, cùm sit simplex fides exadverso expiscata lite pendente, & sine partis citatione, quæ proindè suspicione laborat,ut ait *Rot.coram Otthob.decis.* 10.*num.*55. & satis est reflectere, quòd tot Canonici benè informati de *observantia Statuti*, non ausi sunt dictum casum pro Foraneo specificare, sed genericè se remiserunt ad dispositionem Statuti.

17. De-

17. Demum tres actus registrati in relatione Deputatorum D.Nuncii Colonien. non sunt habendi in consideratione;isti enim nimis affectatè excedendo limites propriæ Deputationis fecerunt se Judices hujus prætensæ observantiæ, ibi: *Insuper Nobis dicta Statuta in usu, & observantia videbantur ex diversis Decretis in Libris Decretorum Capitularium contentis, & hîc inferiùs insertis, &c.* & cùm fuissent delegati ad exemplandum Statutum non potuerunt alia diversa Jura Decretorum Capitularium super asserta observantia recipere. Ad hunc enim effectum debuisset pars *Eminentissimi D.Cardinalis principalis nostri citari*, qui suum constituisset Procuratorem,ut veritatem hujusmodi Librorum, & Decretorum percunctari, & alia Decreta contrariæ Consuetudinis reperire potuisset; Extractiones autem hujusmodi, præsertim ex *Libris particularibus Capituli* factæ lite pendente, & sine compulsorialibus, nihil probant. *cap.final.de fid.Instrumen.Rot.decis.*344.*num.*30. *par.*9. *recent.* cum aliis vulgatis.

18. Præter quod si loquimur de primo actu anni 1652. registrato sub his verbis: *Dominus autem Arnoldus de Merode defectu repræsentationis hoc anno Foraneus inventus est*, uti mutilatus, & unicus nullius est momenti; Alii verò duo anni 1668. & 1673. enunciant dumtaxat, *Canonicum fuisse Foraneum anno antecedenti*, ibi: *ex quo anno præterito fuit Foraneus*; sed non concludunt fuisse Foraneum, quia se non præsentavit die Sancti Ægidii; potuit enim talis declarari ob non factam primam, aut secundam Residentiam; Et si verè foraneitas fuisset inflicta ex causa non præsentationis, utique allata fuissent Decreta dictorum annorum anteceden. præcisè hoc indicantia, ut de se patet. Pariterque non urget aliud Decretum anni 1604. in quo declaratur pro Foraneo Archidiaconus Condrosius, nisi infra certum tempus docuisset se transmisisse procuram ad petendam gratiosam *absentiam*, illamque interceptam fuisse. Quia ultrà defectum Compulsoriæ,ut supra,illud loquitur in casu *diverso*, nempè *de eo*, qui miserat Procuratorem ad petendam gratiosam absentiam pro lucrandis fructibus, qui nihil habet commune cum Canonico,qui non curans lucrari fructus in die Sancti Ægidii non comparet.

19. Et sanè quæcunque figurata observantia tollitur, ponderando, quòd si esset vera, utique longa actuum series potuisset exadversò recenseri de Canonicis Foraneis se non repræsentan. in die Sancti Ægidii per longissimum tempus seculi cum dimidio: & tamen licèt adhibitis omnibus diligentiis, nil aliud Pars adversa attulit, *nisi quatuor miserabiles actus* per discontinuos annos, & per saltus adnotatos, ac mutilatos, æquivocos, nihilque concludentes. Ut propterea magis exinde eluceat contraria observantia, quòd nempè Canonici, qui jam expleverunt primam Residentiam, & sunt in Sacris Ordinibus constituti, quamvis aliquibus annis non se præsentaverint in die Sancti Ægidii, nunquam fuerunt habiti Foranei, nec à voto exclusi, idque perspicuè ex actibus Capitularibus posset demonstrari, si Nobis concessæ forent,ut supplicavimus,litteræ Compulsoriales. Et maximum hujus veritatis argumentum præstat ipsum prædictum Partis *Summarium* super oppositionibus *num.*7.ubi licèt per quinque annos, scilicet ab anno 1689. usque ad 1693. fuerit descriptum defectum repræsentationis in die Sancti Ægidii D. Cardinalis Bullioni, nullibi tamen legitur, quòd ideò fuerit declaratus Foraneus, sicuti prætenditur ipsa die Sancti Ægidii fuisse declaratum in dictis quatuor actibus supra recensitis.

20. Ve-

20. Verùm enimverò in hac nostra hypothesi inadaptabiles sunt termini prætensæ observantiæ, qui solùm procedunt, quando verba Statuti essent dubia; at cùm litteraliter *Statuta Foraneos declarent comparentes die S. Ægidii, sique exhibentes ad secundam Residentiam, quam postea non adimplent*, nihilque disponant de Canonicis, qui se dicta die non præsentant, ideò ad trahendam pœnam foraneitatis etiam ad istos, de quibus Statutum non loquitur, non potest procedi cum supposito observantiæ interpretativæ, quia in his non cadit terminus interpretationis, sed opus est observantia præscriptiva cum requisitis necessariis ad formalem præscriptionem, præsertim in hac materia odiosa, & contra jus, juxta receptissimam distinctionem, de qua *Cardin. de Luca discurs. 2. num. 7. de Canon. & Capit. Rot. decis. 319. num. 2. & seqq. & decis. 351. num. 7. par. 6. recent.*

21. Neque ullo modo subsistit, quòd imò tale statutum Foraneitatis, & observantia sint juri conformia, ex quo jus votandi in Electionibus non inhæreat Canonicatui, sed competat ratione interessentiæ in Divinis; nam Concilium Tridentinum desuper allegatum *Sess. 24. cap. 4. de reform.* hoc non dicit, & communis Schola Canonistarum docet contrarium, quòd nempè jus votandi prædictum est annexum Canoniæ, adeoùt eo ipso, quòd quis fuit receptus in Canonicum, & in Sacris Ordinibus constitutus, ei competat vox activa, qua privari nequit cum istis Statutis à Sede Apostolica non confirmatis, ut benè *Card. de Luca De Canon. & Capit. disc. 19. nu. 18. & sub num. 19. vers. aut enim agitur, Rot. coram Ottbob. decis. 202. num. 5. cum tribus seqq.* Nec jure cautum reperitur, quòd privetur Canonicus voce activa, ex eo quod aliquando non resideat, vel aliqua certa die se in Capitulo non sistat, ut videre est apud *Barbos. de Canon. & Dignitat. cap. 41. per tot.* Imò suspensi à Beneficio, licèt fructus non percipiant, non tamen impediuntur eligere, ex *Gloss. in cap. cùm Vintonien. verbo admiserant De Elect. Passerin. eodem tract. cap. 10. num. 91. Barbos. de Canon. d. cap. 41. sub nu. 6. vers. quamvis glossa*, ubi quòd Electio non est fructus Beneficii, sed actus illius Officii spiritualis, cui Beneficium est annexum.

22. Cæterum totus rumor hujus Foraneitatis respectu D. Cardinalis tollitur ex Indulto Apostolico anni 1675. in quo narrata ejus Electione in Præpositum Ecclesiæ Leodien. à Capitulo facta, *eidemque, uti præfatæ Ecclesiæ Canonico confirmata*, san. mem. Clemens X. ipsum D. Cardinalem amplissimè dispensavit à residentia, & juramento de servandis dictæ Ecclesiæ Statutis, ut in *præterito nostro Summario num. 15.* Cùmque ista Dispensatio emanaverit, ex quo stante *Cardinalitia dignitate, præfata adimplere non poterat*, frustrà objicitur, quòd ex illa dispensetur quidem D. Cardinalis, uti Præpositus, non autem uti Canonicus. Qualitas enim Cardinalitia impediebat utramque residentiam, & Canonici, & Præpositi, ideò dispensatus à principali Residentia Præpositi, quæ est prima Dignitas post Pontificalem, remansit etiam dispensatus ab alia accessoria Residentia Canonici. *Gloss. in cap. quia in tantum 5. verbo plures De præbend.* aliàs si uti Canonicus debuisset residere, & se præsentare in festo S. Ægidii, destrueretur gratia sibi uti Præposito concessa, ut latè, & benè ad propositum *Sperell. decis. 112. num. 10. juncto num. 22. cum seqq.*

23. Ac demum non refragatur, quòd dicta præsentatio in festo S. Ægidii sit compatibilis cum Cardinali, qui per Procuratorem potest talem compari-

tio-

tionem explere, ut observavit D.Cardinalis usque ad annum 1688. Quia semper urget responsio, quòd nimirum *præsentatio per Procuratorem*, tàm pro obtinenda gratiosa absentia, ut in præsenti *Summ.dict.n.3.* quàm ad effectum se *ad secundam residentiam* præsentandi, indulta de anno 1641. ut in *Summ.nu.* 4. concessa fuit nè Canonici coarctarentur cum multiplici eorum incommodo, & periculo personalitèr interesse; Sicque talis Procuratoris Constitutio consideratur in his, qui personalitèr tenebantur intervenire. Si ergò D.Card. fuit plenè dispensatus ab hac personali interessentia, uti incompatibili cum Dignitate Cardinalitia, per consequens remansit etiam absolutus à constitutione Procuratoris, & actus gesti usque ad annum 1688. cùm non proveniant à *radice obligativa* dicuntur voluntarii, & facultativi, nihilque præjudicant dispensato quin illos facere, & ad sui libitum omittere possit, ut benè observat *Card.de Luca De benefic.disc.58.num.6.& 7.*

24. Minus urget objectum vacationis Canonicatus, ut dicitur secutæ ex quo Dom.Cardinalis non obtinuerit speciale indultum pro illius retentione, quæ data non censetur quoad *Canonicatus*, & similia Beneficia, repugnantes Dignitati Cardinalis ex constitutione 79. seù veriùs Decreto Consistoriali Sixti V. Etenim de legitima retentione d. Canonicatus satis constat ex Indulto fa.me. Clementis X. concesso Kalendis Junii 1670. ibi: *Et insuper ut statum tuum juxta Cardinalatus sublimitatem tenere valeas,&c. tecum ut etiam, &c. omnia, & singula Monasteria,&c. necnon Prioratus,&c. Præposituras, Dignitates etiam majores, & principales, cæteraque Beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & regularia, quæ ex quibusvis Concessionibus, &c. aut aliàs quomodolibet obtines, &c. ut priùs quoad vixeris, &c. retinere, necnon quoscumque fructus,&c. percipere,&c. liberè,& licitè valeas, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum,&c. statutis,&c. nequaquam obstantibus, tenore præsentium de specialis dono gratiæ dispensamus. Summar.exadverso dato super vacatione Canonicatus num.2.*

25. Ponderando dicta verba: *Præposituras, Dignitates etiam majores, & principales*; Si enim Papa indulsit retentionem Præpositure, ac Dignitatum etiam majorum, quales in universa Ecclesia sunt *Archidiaconatus, Archipresbyteratus, & similes. Barbos.de Canon.& Dignitat.c.4.nu.4.& 5.* prout etiam est Præpositura, quæ in Cathedralibus Germaniæ reputatur prima Dignitas post Pontificalem, ut observat *Barbos.de Canon.cap.9. num.18.usque ad fin.* & assiduam residentiam requirit. *cap. ex parte il secondo De Cleric. non resident. Barbos.d. cap.9. num.18. & 20.* utique palam est, quòd eo fortiùs Dom.Cardinalis dispensatus fuit in retentione Canonicatus, haben. idem onus residendi Cardinalitiæ Dignitati non conveniens.

26. Et quòd verè ex præfato Indulto concessa fuerit retentio d. Canonicatus, evidentèr convincit supradictum Breve ejusdem Pontificis successivè emanatum anno 1675. in quo, ut dixi, eidem Dom.Cardinali uti *Canonico* confirmavit Præposituram, ad quam à Capitulo Leodien. electus fuerat. Et clariùs demonstrant tria subsecuta Indulta provisionum Ecclesiæ Albanen. Commendæ Monasterii Cluniacen. ac Præpositure Collegiatæ Fossensis, emanata de annis 1689.& 1693. respectivè, in quibus specialitèr tribuitur retentio etiam Canonicatus, & Præpositure Leodien. cæterorumque omnium Beneficiorum, quæ quomodolibet Dom.Cardinalis tunc obtinebat. *Summ.num.5.* Ex quibus

plenè declaratum, & confirmatum fuit, quòd usque ab initio fuerit concessa retentio dicti Canonicatus, juncta præsertìm observantia ipsius Capituli, à quo longissimi temporis spatio, ac etiam in actibus præsentis Electionis Dom. Cardinalis semper fuit pro Canonico recognitus, ut in punctualibus terminis Indulti super Retentione *Rot. dec.383.num.35.cum seqq.p.19.rec.*

27. Intempestiva ergo, & omninò insubsistens apparet oppositio vacati Canonicatus, cùm etiam in hac materia ille dicatur legitimus Elector, qui est in quasi possessione eligendi, licèt nullum aliud jus pro se haberet. *cap. querelam 24.De elect.* cum aliis adductis per *Passerin.de elect.cap.11.n.40.* ubi quòd *qui est in possessione eligendi vocandus est, quamvis ei quæstio moveatur super proprietate*. Et exuberat si adsit titulus coloratus à legitimo Superiore concessus. Quanto fortiùs ergo in casu nostro, quo concurrunt plura Indulta Apostolica, nedum coloratum, sed plusquam legitimum titulum retentionis Canonicatus tribuentia, quæ ulterius diuturna observantia triginta ferè annorum roborata apparent?

28. Postremò non juvat allegare exaggeratum impedimentum Belli vigentis inter Regem Christianissimum, & Principes Germaniæ, cum quibus fœderata est Civitas Leodiensis, adducendo litteras avocatorias, seù bannimentales Imperatoris, in quibus interdicitur quodlibet commercium cum Gallis, eorumque receptatio; undè infertur, quòd non potuerit Eminentissimus Bullionius in dictam Civitatem Leodien. commodè, & sine periculo ad Electionem convocari, tum ob pœnas in dictis litteris, & Bannis comminatas, tum etiam ob seditiones, & schismata, quæ ex adventu, & receptione D. Cardinalis Primarii Ministri, & Subditi Regis Christianissimi, oriri potuissent.

29. Duplici namque responsione hæc aerea machina dissolvitur. Prima quia quando per impossibile D.Cardinalis ex causa Belli prædicti de facto, seù, ut exadverso dicitur, ratione facti fuisset in propria persona impeditus accedere ad Civitatem Leodien. semper Capitulum tenebatur illum convocare, tamquam existentem in loco commodo, & in Diœcesi, tempore faciendæ Electionis, ut saltem per Procuratorem votum in Electione dare potuisset, ad *Text. in cap. quia propter 42. §. Illud autem De Elect.* & in terminis præfati impedimenti *Abbas in cap. cùm omnis 6. num.7. versic. distingue De constitut. Zabarell. in cap. Si autem num.1. versic. secundo oppono De Election. Passerin. eodem tractat. cap.10.num.35. usque ad 40.* Dum autem D.Cardinalis nedum non fuit vocatus, sed positivè à Capitulo rejectus sub prætextu foraneitatis, non percipimus qua fronte nunc coram Sacra Congregatione figuratum impedimentum Belli adducatur.

30. Et vana prorsus detegitur alia oppositio, quòd D. Cardinalis nullum invenisset, qui tale mandatum procuræ acceptasset contra prohibitionem Bannimenti Cæsarei, vetantis correspondentiam cum subditis, & Ministris Francorum Regis. Etenim dictum Bannimentum exadverso allegatum *litt.S.* annullat quidem commercia litterarum Cambii, aliaque negocia. ibi: *Ordiniamo, che ogni commercio, lettere di Cambio, corrispondenza, & ogn'altro negotio per acqua, e per terra con gl'inimici dell'Imperio sia totalmente cassato, e c.*

31. Nullatenus autem comprehendit litteras, seù mandata procuræ personarum Ecclesiasticarum ad explendos actus minimè suspectos, ut fuisset commissio data alicui Canonico ad proferendum in Electione votum pro Domino

mino Cardinali, præsertim adhibita cautela expressa in eodem Bannimento sub littera V. ibi: *Noi ordiniamo anco à tutti i Superiori Ecclesiastici secolari, che ordinino alli loro sudditi, e c. che quelli, e c. non debbiano ricapitar lettere, e pieghi sospetti, mandati loro; mà che li mettano nelle mani de' loro Superiori, li quali se ne valeranno secondo i doveri delle loro cariche, e c.* nulla quippè suspicio oriri poterat ex tali mandato procuræ, dum cadebat in uno ex Canonicis, qui votum favore ejusdem personæ, tàm respectu sui, quàm respectu Dom. Card. proferre debebat, juxtà *Text. in cap. si quis justo, §. porrò De Elect. in 6. Passeriu. d. cap. 10. num. 43. Barbos. de Canonic. & Dignitat. cap. 39. nu. 14.* adeòut, nec etiam persona eligenda resideret in voluntate D. Cardinalis constituentis.

32. Prout eadem experientia docuit, ex quo Canonicus Poitiers impunè exhibuit mandatum procuræ ad suffragium ferendum pro Eminentissimo Domino Cardinali de Furstembergh, quod tamen non fuit admissum sub eodem prætextu Foraneitatis; undè infringitur motivum partis adversæ, quòd Eminentissimus Principalis neminem reperisset, qui ejus mandatum recepisset.

33. Gratisque prorsus exadverso objicitur stetisse per D. Cardinalem, quo minus talem Procuratorem constituerit, dum poterat instare apud Capitulum, vel Nuncium, ut Decretum Foraneitatis removeretur; Patet enim ex tot epistolis Capitulo scriptis à mense Februarii, usque ad mensem Aprilis, quòd D. Cardinalis semper exoravit Capitulum, ut ejus jura prætensam foraneitatem excludentia ab ipso audire vellet, quod semper negavit, imò data opera decretum foraneitatis contra D. Cardinalem promulgatum occultavit usque ad diem 7. Aprilis, ne stante brevitate temporis Electioni præfixi potuisset ad Summum Pontificem haberi recursus, qui apud Nuncium Colonien. fuisset frustratorius, ut patet ex ejus littera, qua D. Cardinali significavit ad hujusmodi causas proprias facultates minimè extendi. *Summar. num. 6.* & satis patet de pertinaci intentione Capituli, dùm etiam hodiè mordicùs eadem foraneitatis objectio promovetur; ut propterea mirum videatur quomodò pars adversa id, quod totalem, & inexcusabilem culpam Capituli redolet, D. Cardinali exprobrare audeat.

34. Secundò corruit figuratum periculum schismatis, seù seditionis, imminens ex adventu Domini Cardinalis, tum quia se contulisset ad Capitulum uti privatus cum simplici domestico famulatu, ut toties protestatus est, nec à persona Ecclesiastica, insigni pietate conspicua, quidquam timeri poterat, tùm etiam quia requisito D. Nuncio, ut à Cæsarea Majestate Passa-portum impetraret, idem Reverendissimus Nuncius die 31. Martii Domino Cardinali rescripserat: *Devo arguire, che S. M. sia per degnarsi d'inviare il Passa-porto desiderato da V. E. al Sig. Principe d'Heidersheim suo Ambasciatore in Liegi, acciòche lo trasmetta à V. E. quãdo però il suo ingresso in Liegi venga ora unicamente impedito dal motivo d'esser V. E. Francese, e d'aver aderito alla Francia dopo essersi publicate le Avocatorie Cesaree nella Guerra presente. Summ. num. 6.* Imò idem Dominus Nuncius absolutè scripsit in Secretaria Status Eminentissimo Domino Cardinali Spadæ, quòd nempè Imperator transmiserat Passa-portum prædictum, quamvis Eminentissimus Bullionius esset Subditus Galliarum Regis, ejusque partes secutus esset durante præsenti Bello, ac nõ obstantibus dd. Avocatoriis, seù Bannis Cæsareis, ut ex litteris aliàs huic Sac. Congregationi ab

eodem Eminentissimo Spada notificatis, Patet igitur ad sensum, quòd adventus D. Cardinalis ex motivo, quòd esset Minister, & Subditus Christianissimi Regis, & publicatæ forent litteræ Avocatoriæ causa Belli, parere nequibat prætensa schismata, aut seditiones. At quia Capitulum indebitè declaravit Foraneum, & incapacem voti Dom.Cardinalem, nil mirum si posteà Legatus Cæsareus, Leodii residens, Passa-portum Dom, Cardinali non transmiserit, *dum stante dicta declaratione incapacitatis, non erat profuturus*. Ergo à primo ad ultimum ex ipso facto apertissimè convincitur, quòd unicum motivum excludendi Dom, Cardinalem fuit prætensa foraneitas, non autem prætextus Belli, & alia figmenta inutili artificio modò suscitata; & dum foraneitas detegitur manifestè injusta, & insubsistens, contemptus, & injuria Dom. Cardinalis remanet incontrovertibilis, ex quibus Electio venit irritanda.

35. Additur prædictis similis contemptus personæ Dom.Canonici Comitis de Rekem, qui eodem tempore se contulerat ad Civitatem Huyensem, & cùm fuisset à Capitulo rejectus sub eodem prætextu foraneitatis, appellavit ab hujusmodi indebito spretu, & rejectione, ad Sanctissimum, protestans de nullitate Electionis, ut latiùs deducitur ab Informantibus pro d.Comite. Ex tali namque facto sequitur, quòd numeratis, ut fieri debet, inter alios Capitulares his duobus Votis contemptis, jam ex quadraginta octo Vocalibus, Serenissimus Bavariæ Princeps sola vigintiquatuor habuisset, & sic Electio non facta à majori parte corrueret, ad tradita per *Passerin.de elect.cap.*11, *nu.*112. *& seqq.* Nil refragante, quòd in præsenti Capitulum constaret solùm in dd. Votis 24. remanentibus ad perficiendam Electionem, nec numerari debeant viginti duo Canonici, qui à Capitulo discesserunt, & sese alienos ab Electione præfata reddiderunt,

36. Etenim quidquid esset dicendum, si dd. Canonici voluntariè, & sine causa se absentassent à Capitulo. Secus est in nostro proposito, ubi præfati Canonici ex justa, & legitima causa petierunt breve tempus unius diei, ut posset examinari Breve, seù Dispensatio à dicto Dom. Principe obtenta super Eligibilitate, quod commodè fieri poterat, dum non imminebat terminus peremptorius, Indubitantèr verò, quia ipse Decanus (cui amplissimam Statutum dedit facultatem Capitulum dissolvendi, & resolutiones negociorum quantumvis arduorum differendi. *Summ, num.7.*) id præcipuè efflagitavit, & eventus ipse disputationis ostendit quot nodosas difficultates Breve præfatæ Eligibilitatis contineat; Undè legitima, & justa causa petendi dictam dilationem remanet evidentissima, quaconcurrente, Canonici recedentes non sunt reputandi Extranei, quia non solùm tenebantur parere Statuto tribuenti talem facultatem Decano, sed etiam ratione periculi, ne scilicet, si elegissent personam non canonicam, caderent à jure suffragii, & Electio aliter secuta nulla remanet, ad tradita per *Rot.decis.*350. *par.*17. *confirmata dec.*5. *par.*18. *recent.*

JACOBI

JACOBI SARDINI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO SECUNDA

Super contemptu.

1. AGimus de electione post interpositam appellationem celebrata: agimus de appellatione post inflictum gravamen interposita; quandocumque igitur appellandi causa justificetur, cassanda venit electio; Justificatur autem appellatio statim ac injustitia gravaminis demonstratur, eaque resultat ubicumque docetur, Eminentiss. Cardinalem Bullionum Principalem, Capitularium Leodiensis Ecclesiæ Constitutionum vigore, nequaquam potuisse suo eligendi jure privari.

2. Hujusmodi propositiones difficultatis punctum percutientes, decidenterque nequeunt in facto controverti, nec in jure impugnari. Siquidem primæ duæ, quòd electio die 20. Aprilis operata, sequuta sit post appellationem die 9. ejusdem mensis interpositam, & Capitulo die 10. insinuatam, & quòd appellationi præcesserit gravamen die 27. Februarii Capitulari decreto irrogatum, & Eminentissimo Dom. Principali die solummodo 7. Aprilis notificatum, liquent ex traditis *in nostro præterito Summario num. 5. 6. 7. 8. & 12.*

3. Tertia verò, quòd cassanda sit electio post interpositam appellationem facta, quandocumque appellandi causa legitima justificetur, alia non eget probatione, quàm quæ literaliter resultat ex *textu in cap. consideravimus* 10. *De elect.* ut ibi: *Consideravimus, quòd electio Joannis Frontini post appellationem ad Nos interpositam, &c. fuerit celebrata: perpendimus etiam, quòd electio B, necnon, & post appellationem fuit facta; quapropter utriusque electionem omninò cassamus, &c.* eamque communiter recipiunt Canonistæ, uti per *Bellamer. ibidem num. 9. vers. 8. Butr. num. 2. 3. & 5. Abbat in pr. notab.* cum aliis in mea præterita Informatione allegatis.

4. Ejusdem naturæ reperitur quarta; justificatur enim appellatio, nedum quando præcessit, prout in præsenti, gravamen, verùm etiam quando verisimiliter futurum timetur, uti expressè post *Bellamer. in cap. cùm nobis* 19. *n. 6. De elect.* tradit *Petrus à Baysio De elect. par. 2. cap. 35. num. 10. par. 3. cap. 12. n. 4.*

5. Parique modo substinetur quinta causa; etenim undè motivum sumpsit Capitulum privandi Eminentissimum Dom. Cardinalem suo eligendi jure, in allegata foraneitate consistit: ideoque dum probatur, Eminentissimum Dom. Principalem nequaquam ex Capitularibus Constitutionibus dici potuit foraneum, statim resultat, perperam se gessisse Capitulum, & appellationis causa justificatur, ut in similibus terminis de eo, qui fuerat tanquam inhabilis

lis rejectus, quòd justificet appellationem, habilitate probata, respondit viden. *Rota in decis.319.num.6.par.15.recent.*

6. Tota igitur difficultas causæ pernecesse restringitur, ut videatur, an Eminentissimus Dom. Principalis fuerit, nec ne foraneus. Veritatem hanc agnovit hoc Sacrum Tribunal; undè in præteritis placuit resolutionem differre, mandavitque legitimum exhiberi Leodien. Ecclesiæ Statutum, quod licèt in ultima propositione post haberi posse insinuare conati sint qui Serenissimi Domini Adversarii jura patrocinantur, jam videntes ex eo foraneitatem rejici, sicque interpositæ appellationis causam justificari, ideoque cassandam esse electionem; super eo tamen agendum esse, & secundùm ejusdem dispositionem causam terminandam eorum sensum fuisse, Eminentissimi PP. per demandatam legitimi Statuti exhibitionem satis declararunt, & meritò; nam Capitulum non quia commodè, & sine periculo vocari non potuisset, Eminentissimo Principali convocationem denegavit: non quia crediderit eum vocandum non esse, qui viduatæ Ecclesiæ, & futuræ electionis notitiam haberet: nec quia opinari potuerit, eum extra Provinciam extare, dum in Oppido Huyensi, sicque in Diœcesi reperiebatur: vel quia tanquam bonorum Ecclesiæ usurpatorem à liminibus ejusdem arcendum existimaverit, eumque Capitulari consortio privandum.

7. Sed quia decreverat, eum esse foraneum, malè, seù nimis studiosè Capitulares Constitutiones intelligendo, ideò nequaquam credidit eum esse vocandum. Legantur de prima ad ultimam literæ per Capitulum Eminentissimo Principali directæ, & exindè indicetur exadverso locus, quo Capitulares aliam opposuerint denegatæ convocationi exceptionem, quàm quæ ex Capitularibus Constitutionibus, & ex præsupposita foraneitate resultet.

8. In prima siquidem epistola 19. Februarii nil aliud petitæ convocationi Capitulares opposuerunt, quamquod plura discutienda forent, quæ resolvi non poterant, quousque defuncto Principi in persolvendis justis erant occupati, ut ibi: *Verùm cùm plura, quæ discussione, ac maturiori deliberatione indigent in illis contineantur, Eminentissimam Celsitudinem Vestram ægrè non laturam speramus, si Celsissimo Episcopo, &c. justis persolvendis occupati, eisdem respondere aliquantulum differamus, &c.*

9. In secunda verò diei 27. ejusdem mensis, qua responsum dabant secundæ litteræ per Eminentissimum Principalem die 23. ejusdem mensis Capitulo directæ, & in qua protestabatur se solo famulatu stipatum Leodium accedere velle, ut ibi: *Non accedo apud vos, Confratres charissimi, cathafractus, aut aliquo militari præsidio suffultus: absit à me, ut si illud mihi liceret, ea media adhiberem; venio stipatus solo famulatu, & obtestor vobis, & pollliceor, mecum nullum alium exterum admissurum, & sic ingressus meus totus erit pacificus, nec poterit ullo modo turbare statum Civitatis Leodien.* eidem convocationem denegandam dixerunt, Statutis hærendo, ut ibi: *De cætero, Eminentissimæ Celsitudinis Vestræ convocationem suas pati difficultates plurimum dolemus; licèt enim pro Sua Eminenti Cardinalatus dignitate, ac hujus Ecclesiæ Præpositura, &c. omnem, quem debemus, respectum habeamus, cùm tamen Ecclesiæ nostræ Statuta, ac laudabiles consuetudines, &c. eos, qui in festo Sancti Ægidii Capitulo personaliter, vel ad minus per Procuratorem se non repræsentaverint, foraneos declarent, qui juxta eadem Statuta, quorum copia hic jungitur,*

gitur, negociis Capitularibus interesse, vel suffragium dicere non possunt, etiamsi de electione Episcopi, &c. & quavis alia re ardua ageretur; Speramus Eminentissimam Celsitudinem Vestram ægrè non laturam, si præfatis Statutis, ac juramento nostro nos conformantes, ab ejus convocatione abstineamus: ibique addiderunt Statuti Capitulum sub rubr. *De Capitulis ordinariis, & specialibus.*

10. Cui cùm respondisset Eminentissimus Principalis, ut in ejus epistola 4. Martii, ut ibi: *Nullibi, quantum meminisse possum, invenietur, privandum esse voce activa in electione Episcopi, Præpositi, aut Decani Canonicum, qui non comparuerit per se, vel per procuratorem suum in Capitulo S. Ægidii, &c.* Iterum die 11. ei responderunt ejusdem vocationi Statutum obstare, ut ibi: *A Statutorum enim, ac laudabilium consuetudinum hujus Ecclesiæ observatione, &c. nullatenus nobis recedere licet; unde cùm dicta Statuta, ac consuetudines ejusdem convocationi obstent, facilè nobis Eminentissima Celsitudo Vestra compatiretur, &c.* in fine subdens: *Eminentissimam Celsitudinem Vestram enixè rogamus, ut non nobis, sed Statutorum, quibus adstringimur, legibus imputare velit, si ejus intentioni non satisfaciamus*; & huic epistolæ addiderunt Statuti transumptum, *de secunda residentia* loquentem.

11. Idemque testati sunt in successiva epistola diei 26. Martii, ut ibi: *Unde eidem iterato obtestamur nos plurimum dolere, quòd licèt debitum respectum pro Eminentissimæ Celsitudinis Vestræ meritis, &c. habeamus, &c. ejusdem tamen desideriis satisfacere non possimus, nostrisque Statutis, quibus juramento adstringimur, inhærere teneamur.*

12. Ac præ cæteris potissimum ponderanda venit epistola die 7. Aprilis Eminentissimo Cardinali conscripta; ex ea etenim percipitur, nequaquam Capitulum eam curasse exceptionem, quæ nunc exadverso ex motivo belli desumitur, sed solummodo, Statutariæ dispositioni hærendo, convocationem denegasse, ut ibi: *Unde cùm juxta eas Eminentissima Celsitudo Vestra in electione futura suffragium dicere non possit, nec ad illam sit convocanda, inutilem omninò, & frustraneam, salvi, quam exposcit, conductus transmissionem arbitramur, quem etiam ad illum effectum absque recognitione competentiæ voti in electione, quod tamen Eminentissimæ Celsitudini Vestræ juxta Statuta non competit, procurare non possemus, &c.*

13. Et plurimum confert hujusmodi declaratio ad explicandum Capituli sensum in subsequenti epistola 15. Aprilis super rejectione appellationis expressum, ubi arbitratum fuit, nequaquam competere Eminentissimo Principali jus appellandi, attento, quòd notoriè juxta Ecclesiæ Statuta, & consuetudines, jus suffragii non haberet, ut ibi: *Eminentissimam tamen Celsitudinem Vestram ægrè non laturam confidimus, si attento, quòd notoriè, juxta hujus Ecclesiæ Statuta, & consuetudines, jus suffragii non habeat, nisi resolutionibus, vel conferentiis Capitularibus, quæ circa negocium Electionis fiunt interesse possint, eidem etiam jus appellandi non competere arbitremur, adeoque appellationi, uti nulliter, & sine gravamine interpositæ, propter etiam alias rationes uberrimè postmodum deducendas, & ubi opus insinuandas, & quamprimum poterit Eminentissimæ Celsitudini Vestræ transmittendas deferre non possimus, &c.*

14. Postquam etenim Capitulum jam declaraverat in præcedenti epistola, nequaquam curandũ esse de salvi-conductus transmissione, ex quo tacitè probavit

bavit convocationi non bellum, sed foraneitatem, & privationem vocis per Statutum indictam obstare, benè colligitur, quòd illa præservatio à subsequenti littera postmodum operata cum clausula *propter etiam alias rationes, &c.* trahi non potest extra sensum Capituli, contendentis, appellationi deferendum non esse, tanquam sine gravamine interpositæ, quia satis ex Statuto, & propter alias etiam rationes uberiùs postmodum deducendas notoriè de foraneitate constaret, quod etiam percipitur ex proprietate illius dictionis *propter*, quæ idem importat, *ac occasione*, & operatur, quòd cùm sit una species expressa, non includatur altera penitùs diversa, & separata, ut firmat viden. *Castrensf.in consf.25.num.1.volum.1.cum ibi allegatis.*

15. Statuto itaque est quæstio decidenda, ut vel foraneitas exadverso præsuppòsita, vel appellatio justificetur. Et tamen, quod summoperè dolendum venit, Statutum hucusque legitimum non exhibetur, quod veritate probata demùm quæstio sit decidenda.

16. Suis etenim literis die 27. Februarii Eminentissimo Principali directis, Capitulares solummodò transmiserunt extractum ex Statutis *sub articulo de Capitulis ordinariis, & specialibus*; Exindè in alia Epistola 11. Martii dederunt transumptum alterius Statuti sub titulo *de secunda residentia*, ubi recognosci potest ex literarum serie Eminentissimis PP. per extensum exhibita.

17. In prima verò hujus Causæ propositione fuerunt exadverso producta Statuta anni 1563. quorum sub titulo de secunda residentia adest illa dispositio: *Item qui in dicta die B.Ægidii se ad secundam residentiam non præsentaverit, et postea gratiosam absentiam petere non possit, &c.*

18. In præterita verò propositione iterum authenticum deducendo Statutorum extractum *in Summario responsionis num.* 1. data fuit exadverso dicta dispositio *de secunda residentia*, absque eo quod adesset injuncta illa dispositio percutiens, & determinans earum omissæ comparitionis.

19. Nunc autem duplex allegatur Statutum; Alterum scilicet quod authenticum extractum asseritur ex Capitularibus Constitutionibus existentibus in Leodien. Ecclesia, cui sub titulo *de secunda residentia* defuit illa particula, quæ tangit casum non factæ comparitionis, & alterum quod ex Archivio Nunciaturæ per Reverendissimum Nuncium transumptum asseritur, & quod dicitur compilatum anno 1560. ac inter acta Visitationis R.P.D.Sanfelicii insertum, cui sub titulo *de secunda residentia*, adest supradicta particula, sed alio modo concepta; nam ubi in supracitato Statuto, in prima propositione exadverso dato, dicta particula determinat casum non factæ comparitionis petitionem gratiosæ absentiæ non comparenti denegando, in præsenti contrarium disponitur in casum, operatæ scilicet comparitionis, & comparentem gratiosam absentiam petere non posse statuitur. ibi; *Item quicumque in die B. Ægidii se ad residentiam præsentaverit, et posteà gratiosam absentiam petere non possit.*

20. Versamur igitur pernecesse in dubio, an hujusmodi particula, vel casum negativum non factæ comparitionis, vel affirmativè operatæ præsentationis determinan. in eo Statuto, quod existere dicitur in Leodien. Ecclesia, nec-ne reperiatur; nam si credimus Secretario Capituli, qui primum Eminentissimo Principali cum Epistola diei 11. Martii extractum dictæ dispositionis

nis

nis *de secunda residentia* transmisit, ac etiamsi credimus extractui in præterita propositione exadverso exhibito. *d. Summario responsionis num.* 1. cum quo concordat extractus nunc de mandato Reverendissimi Nuncii operatus, utique non extat ista particula, neque negativa, neque affirmativa.

21. Si verò fides præstanda est Statutis exadverso in prima propositione impressis. *Summario super oppositio. num.* 1. adest ista particula, & nostram quæstionem determinat, dum probat, non comparenti Capitularibus Constitutionibus solummodo gratiosam absentiam denegare, nequaquam verò foraneitatem indicere.

22. Quòd si standum est Statuto per Reverendissimum Nuncium Coloniensem transmisso, & ex visitatione R.P.D. Saufelicis, ac ex Archivio Nunciaturæ desumpto, habemus particulam casum affirmativum, operatæ scilicet comparitionis tangentem, & dum comparenti negat petitionem gratiosæ absentiæ Statutariam dispositionem manifestissima contradictione involvit; nam immediatè post titulum *de secunda residentia* adest titulus *de gratiosis absentiis*, ubi disponitur, ei concedendam esse gratiosam absentiam, qui per se, vel per Procuratorem in Festo Sancti Ægidii comparendo, sibi super gratiosa absentia indulgendū esse petierit, ut ibi: *Qui primam residentiam perfecerit, siquidem 25 annos ætatis compleverit, & in festo B. Ægidii per se, vel per Procuratorem suum, ad hoc specialiter pro illo anno mandatum habentem, gratiosam absentiam sibi dari petierit, arbitrio Capituli constituatur, & concedatur.*

23. Ideoque si Statuentes sub titulo immediatè sequenti, in Festo Sancti Ægidii comparenti, & se repræsentanti, arbitrio Capituli dari posse decreverunt gratiosam absentiam, quomodo credere possumus, quòd in antecedenti Capitulo sub titulo *de secunda residentia*, in festo Sancti Ægidii se repræsentanti, petitionem gratiosæ absentiæ denegaverint? utique hujusmodi dispositiones manifestissimam contradictionem præseferrent: & consequenter ne tale dicantur commisisse Statuentes absurdum, vel totalis defectus dictæ particulæ est admittendus, & sic standum veniret extractui tunc primum per Secretarium Capituli Eminentissimo Principali, necnon Domino exadverso Agenti transmisso, & modò in extractu Reverendissimi Nuncii Colonien. repetito: vel fateri cogimur, quòd si talis adest particula, ea pernecessè determinare debet casum negativum non factæ comparitionis, prout habetur ex Statuto primæ propositionis exadverso impresso, ne contrarietatis admittatur absurdum.

24. Dicant igitur Adversarii, quo velint uti Statuto, seù potius agnoscant Eminentissimi PP. apertissimam necessitatem nunc concedendi compulsoriales, vel in ipso limine primæ propositionis per nos petitas, ut demum, omni studiositate sublata, sit in aperto veritas, quæ hucusque Statutorum ambiguitate occupatur.

25. Verumtamen quoquo se vertant DD. exadverso causam patrocinantes, incidunt semper in foveam, quam faciunt; nam vel Statutum sub dicto titulo *de secunda residentia* continet supra recensitam particulam tangentem casum non operatæ comparitionis in festo Sancti Ægidii, & in isto casu aperta est exclusio foraneitatis exadverso præsuppositæ, ex latè congestis in mea prima Informatione à §. *siquidem plures exhibentur usque ad §. igitur in comperto remanet.*

26. Vel admittimus prædictam dispositionem in Statuto deficere, & facilius afferta foraneitas removetur; Etenim, sublata dicta dispositione, casus non factæ comparitionis est casus à Statuto omissus, & consequenter remanet sub juris censura.

27. Eaque attenta certum est, nequaquam iure eligendi privari, nisi qui sit ab officio suspensus, uti ex juribus latè deductis in mea prædicta Informatione *à §.percutit enim Statutum usque ad §.probato itaque.*

28. Nec aliquid operari potest adeò exadverso magnificata, & per Dom. *de Fusco* in ejus responsione super contemptu ad trutinam revocata, dictio *alioquin*, de qua in Statuto sub dicta rubr. de secunda residentia. ibi: *Item quicumque in festo B. Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, & unam diem continuè, vel discontinuè, alioquin pro foranco habeatur, &c.* determinat enim ibi Statutum casus factæ præsentationis, & vult, ut qui se præsentaverit resideat, *alioquin pro foranco habeatur*, scilicet si non resederit; undè trahi non potest ad casum, si non comparuerit; ea etenim dictio stat adversativè ad præcedentia, ut inquit *Bartol. exadverso allegatus in l. 1. ff. de condit. & demonstr. num. 11.* dicens: *in se ipsa orationem continet, & inducit conditionem contrariam præcedenti dispositioni, exponitur nisi non fuerit prædicta*, & explicat *gloss. super l. si finita §. ex hoc edicto verbo alioquin*, ubi casum contrarium legali dispositioni præmittit, dicendo, id est *si non mittetur in totas*, & sui natura referri debet ad qualitates expressas, & non ad alias non expressas, ut benè firmat *Gened. practicarum, & Canonicarum quæst. singulariter 3. num. 5. & ex eo Barbos. de dict. in verbo alioquin num. 3.*

29. Et consequenter referri non potest ad casum in Statuto non expressum, alioquin hæc dictio non tantum contineret in se totam dispositionem, & induceret conditionem præcedenti dispositioni contrariam, sed novam importaret dispositionem, & suppleret de per se sola quod Statuentes ommiserunt: & quòd tantæ sit efficaciæ hujusmodi dictio, quòd valeat novam dispositionem inducere, nullus est, qui dicat ex auctoritatibus exadverso per Dom. *de Fusco* allegatur, nec reperiri poterit; nam si ex ea induceretur dispositio supplens casum à Statuto ommissum, nimis improprietur Statuentium sermo, dum efficeretur, quòd ex unica dictione *alioquin*, quæ suum habet legitimum intellectum, inducendo dispositionem expressè præcedenti contrariam, induceretur dispositio in casu diverso, & penitus separato, ad hoc ut una dispositio duos omninò diversos casus determinaret, quod à jure improbatur.

30. Atque, ut videretur quàm alienum sit à Statuentium mente asserere, quòd ex dicta dispositione non comparentibus censeatur indicta foraneitas, præcisè ponderandum venit ad quem effectum sub dicta rubrica *de secunda residentia* fuerit per Statuentes repræsentatio ordinata; Est enim indicta ad effectum lucrandi fructus, ut ibi: *Quicumque in Ecclesia Leodien. velit residere, & fructus facere*, non autem ad effectum purgandi foraneitatem, nam quoad istum effectum adest sua particularis dispositio sub titulo *de foraneis*: & consequenter dum comparitio fieri debet ad effectum lucrandi fructus, & necessitas residendi sub pœna foraneitatis est indicta Comparenti, ut ibi: *Item quicumque in dicto festo, &c. se ad secundam residentiam exhibuerit, &c. resideat,*

deat, &c. alioquin pro foraneo habeatur, &c. quomodo trahi potest adversus non Comparentem, qui non curat fructus lucrari? præsertim dictum Statutum non arctat, sed allicit, ac in facultate Capitularis reponit comparere, vel non comparere, procedendo cum verbo *volet*, quod facultatem, nequaquam verò necessitatem importat, uti ex juribus per me deductis in Informatione, *§.Verificatur autem, &c.*

31. Certè ulmis Statuentium menti repugnaret, si diceretur, ex dicta dictione *alioquin* duplicem determinari casum tàm expressum, quàm non expressum, præsertim ad effectum inducendi foraneitatem, vocis privationem in electionibus præseferentem, quando simpliciter Statuentes voluerunt, eum teneri ad residendum, qui voluerit fructus lucrari.

32. Neque enim facit absurdum exadverso per Dom. *de Fusco* magnificatum, quo dicit, quòd si talis non daretur intellectus, melioris esset conditionis qui magis peccaret in legem non comparendo, quàm qui minus comparendo, & non residendo. Cessat in hujusmodi motivum quandocumque consideratur qualis fuerat mens Statuentium; noluerunt enim Statuentes, ut aliquis Capitularis ad effectum lucrandi fructus simpliciter se præsentaret, & deindè residentiam contemneret, ideòque duriori lege obligatum voluerunt comparentem, & se exhibentem ad residentiam, quàm non comparentem, in quo nequaquam considerari poterat spretus non prosequutæ residentiæ, dum jam non comparendo ei erat indicta pœna privationis fructuum; undè opus non erat adversus non comparentem aliam particularem dispositionem inducere, prout erat necessè adversus comparentem, & non residentem, dum ritè prætendere poterat per solam comparitionem sibi fuisse quæsitos fructus, saltem pro tempore prosequutæ residentiæ, quod evenire non poterat in alio, qui nunquam se repræsentaverat; undè benè fecerunt Statuentes, si prospicere voluerunt ad casum factæ comparitionis, & comparentem, & non residentem cum illa dictione *alioquin* pro foraneo habendum esse dixerunt: & cùm adsit summa disparitas rationis ab uno ad alterum casum, idcircò una dispositio nequaquam est alteri casui aptabilis, nec ex ea possumus utrumque casum determinare. *Mascard. de General. Statutor. interpret. conclus. 4. nu. 54. D. Mans. in consult. 32. num. 27. consult. 280. num. 65. & consult. 475. num. 15.*

33. Et potissimum, quia non sumus in Statuto lucrativo, ut exadverso malè prætenditur, sed verè, & realiter in Statuto pœnali; nam si hujusmodi Statutum imponet non Comparenti pœnam foraneitatis, quæ præseferat privationem vocis, utique nedum est pœnale, sed etiam est à juris dispositione exorbitans; cùm de jure non detur alia privatio vocis, quàm quæ resultat ex suspensione ab officio, quæ nequaquam incurritur ob non operatam comparitionem, seù residentiam, licèt residentiæ defectus de jure præbeat causam privationis officii, ser. ser. tamen peragendæ.

34. Imò pœnale redditur, & à jure exorbitans, dum foraneum declarat, & omnimodà fructuum acquisitione privat Capitularem, etiam pro tempore quo residit; nam de jure pro tempore prosequutæ residentiæ acquiruntur fructus, undè semper verificatur, quòd agatur de Statuto pœnali, cujus nec etiam ex majoritate, vel potioritate rationis datur extensio de casu ad casum, vel de persona ad personam, maximè ad effectum inducendi pœnam, quæ tantùm tangere debet eos, qui sunt expressè sub dispositione comprehensi, ut

ex Juribus in alia Informatione congestis, §. *Quamobrem dum casus, &c.*

35. Nec mirum est, si forsitan Statuentes voluerunt quodammodo melioris conditionis esse non Comparentem, quàm Comparentem, & non Residentem; nam non Comparens nulli facit injuriam, nec frangit fidem Ecclesiæ comparendo promissam, verumtamen suam subdit pœnam amissionis fructuum, ubi è contra Comparens, & se præsentans ad residendum, si postmodum residentiam non prosequitur, frangit fidem Ecclesiæ, & Capitularibus datam; undè nulli dubium est, quin graviùs sit puniendus: ac in eo viget major ratio irrogandi graviorem pœnam, quàm in alio, qui sibi per Statutum concessa facultate usus, non curat fructus lucrari.

36. Prætereà ponderandum venit, repræsentationem in Capitulo Sancti Ægidii ad duplicem effectum fieri posse, scilicet ad effectum verè residendi, de qua disponitur in dicto Capitulo *de secunda residentia*, & ad effectum petendi gratiosam absentiam, & hæc est alia repræsentatio, de qua loquitur Statutum sub Rubrica *de gratiosis absentiis*, ut ibi: *Qui primam residentiam perfecerit, siquidem 25. annos ætatis compleverit, & in festo Divi Ægidii per se, vel Procuratorem suum, ad hoc specialiter pro illo anno mandatum habentem, gratiosam absentiam sibi dari petierit, arbitrio Capituli constituatur, & concedatur.*

37. In hujusmodi verò dispositione, ubi consideratur casus Comparentis, non ad effectum residendi, sed ad effectum petendi gratiosam absentiam, quamvis ibi dicatur, quòd absentia concedatur arbitrio Capituli, tamen non subditur, quòd si negetur gratiosa absentia, ille qui comparuerit, & absentiam sibi denegatam petierit, si non voluerit residere remaneat foraneus, prout foraneitas sub dicto titulo *de secunda residentia* indicitur ei, qui se ad residendum exhibuerit, eamque exindè non perfecerit; undè validissimum desumitur argumentum, nequaquam voluisse Statuentes indeterminatè, ac in omni casu foraneitatem indicere, sed in certo tantùm casu, quo daretur Ecclesiæ spretus ob promissam, & non prosequutam residentiam, & magis, magisque convincitur, nequaquam posse ex dicta dispositione *de secunda residentia*, ac ex dictione *alioquin* tàm Comparenti, quàm non Comparenti foraneitatem imponi.

38. Nec est silentio prætereundum, quòd Capitulares Constitutiones non curant comparitionem simpliciter fieri pro forma, sed eam requirunt tanquam causam sui effectus productivam; nam vult Statutum, ut quis comparere teneatur, vel ad effectum residendi, & lucrandi fructus, uti sub titulo *de secunda residentia*, vel ad effectum petendi gratiosam absentiam, uti sub titulo *de grat. absent.* quæ gratiosa absentia paritèr ordinatur ad effectum habendi fructus etiam non residendo: & consequenter si in isto secundo casu transit cum præsupposito, quòd denegari possit absentia, quam vult concedi arbitrio Capituli, pernecesse admittit casum, quòd quamvis comparitio reducatur ad non comparitionem propter denegatam gratiosam absentiam, tamen non sequatur, ut non comparens sit foraneus; verumtamen quòd remaneat solummodò fructuum acquisitione privatus.

39. Probato itaque nequaquam posse Statutum sub illa dispositione *de secunda residentia* sub casu affirmativo factæ comparitionis, etiam casum negativum determinare, & in utroque foraneitatem indicere, dum alia exadverso

verso non indicatur dispositio, quæ foraneitatem adversus non comparentem indicat, seu saltem dubitativè quoad non comparentes, & quoad foraneitatis incursum loquatur, cùm ex integra Statutorum hucusque exadverso exhibitorum revolutione nulla reperiri possit Constitutio, quæ tangat casum non operatæ comparitionis, quatenùs demandata à Statuto *de secunda residentia* supra relata particula, quæ legitur in Statuto anni 1563. in prima hujus causæ propositione exadverso impressa.

40. Parùm relevat allegata observantia, quia vel contendunt Adversarii esse interpretativam, vel eam volunt præscriptivam, & habentem vim inducendi consuetudinem legis ampliativam, & ad utrumque effectum frustrà allegatur.

41. Nam interpretativa præsupponit existentiam Statuti, & quòd Statutum sit dubium; undè in præsenti prius demonstrandum est ubi sit statutaria dispositio, quæ præseferat dubium, an non comparentes sint nec-ne foranei, antequam ad observantiam recurratur, quæ solummodò attenditur ubi verba sunt dubia. *Castren. in l. hæredes palam, §. si quis num. 1. ff. de testam. Becc. consf. 3. num. 74. & seqq. Mansf. consult. 47. num. 31. Rot. decis. 319. num. 2. par. 6.* & melius *in decis. 335. num. 2. part. 18. recent.* ubi expressè dicitur, observantiam interpretativam *præsupponere præexistentiam, & tenorem dispositionum, quarum dubietas ex iis, quæ fuerunt postmodum observata, declaratur*

42. Neque pro dubia Constitutione deservire potest dispositio d. *de secunda residentia*, quæ vel sumatur cum dicta particula casum non factæ comparitionis determinante, vel ea sublata, semper est de per se clara, nec indiget interpretatione, quia si adest dicta particula, habemus casum expressum, nec alia egemus declaratione, ad effectum constituendi pœnam non comparenti; quòd si non adest, tunc casus non factæ comparitionis est casus omissus, undè non est, quòd illum tangere possit observantia interpretativa, dum nil est, quòd interpretari possit quoad casum omissum, & juris communis dispositioni reservatum: & præsertim dum constitutio clarè loquitur in casu præciso factæ comparitionis, & prosequutæ residentiæ; undè intrat regula, quòd in claris nulla detur interpretatio, uti per *Dec. in l. in ambiguis n. 2. De reg. jur. Gratian. discept. 472. in fin. Mansf. d. consult. 47. num. 30.*

43. Et si in aliquo indigeret declaratione dicta constitutio *de secunda residentia*, quòd posset ex observantia declarari, hoc esset an dicta Constitutio aliàs ordinata ad effectum acquirendi fructus, ex ibidem indicta foraneitate adversus comparentem, & non residentem, possit dici constitutum illud foraneitatis genus, quod, nedum privet acquisitione fructuum, sed etiam jure eligendi, dum aliàs possint stare simul, quòd quis habeatur pro foraneo ad certum effectum, nempè ut sit fructibus privatus, & non ad alium, scilicèt ut sit jure in Capitulo interessendi destitutus, præsertim cùm agatur de Statuto odioso pœnali, & juris communis correctorio, quod si verificari potest in casu simplici, scilicèt in propria foraneitate per Statutum indicta sub *tit. de foraneis*, non debet extendi ad casum compositum, ad eum scilicet, qui sub dicta dispositione de secunda residentia foraneo assimilatur: hæc est dubietas, quæ resultat ex *d. rubr. de secunda residentia*, & quæ determinari posset ex observantia subsequuta, quatenus probaretur adesse capitulares actus deter-

terminantes, eum, qui se præsentaverat, & non resederat, tanquam foraneum fuisse eligendi jure privatum.

44. Sed ad effectum de quo agitur, constituendi scilicet pœnam foraneitatis adversus non comparentem, & non se præsentantem in festo S. Ægidii, deficiente Statuto dubio, prodesse neque interpretativa observantia, seu saltem ad eam probandam deservire non possunt actus capitulares, & declarationes exadverso allegatæ, quia, ut dixi, ista observantia non potest esse interpretativa, dum non habetur aliqua Statuti pars, quæ tangat non comparentes, & quæ sit observantia, quoad foraneitatis incursum, declaranda; undè si quæ resultare posset observantia ex actibus Capitularibus, ea extaret observantia legis ampliativa, scilicet consuetudine præscriptiva, & novæ legis inductiva, quæ non ità facilè inducitur, ut observantia interpretativa, ut explicat *Dom.Mans.in consult.254.num.14.& seqq.*

45. Quando enim adducitur observantia, seu consuetudo contra id, quod in statuto clarè est dispositum, prout in dicto Statuto clarè disponitur quoad casum operatæ comparitionis, & neglectæ residentiæ non prosecutæ, non potest observantia interpretativa appellari, sed est legis suppletiva, ut tradunt *Cravett.in cons.282.num.6.cum concordan.*apud *Rot. coram Ludovis.dec.162. num.3.*

46. Et propterea talis requiritur observantia, quæ transiverit in præscriptionem, seu consuetudinem legitimè præscriptam, ut explicat *Rot. d. decis. 335.num.3.par.3. recent.*& Concordantes habentur apud *Mans. d. consultat. 254.num.17.*

47. Hanc verò præscriptionem utique præseferre non possunt vel attestationes, vel capitularia decreta exadverso allegata; nam, uti benè in facto probatur, neque attestationes aliquid concludunt, neque decreta sunt adeò univoca, ut præseferre possint stylum continuatum, & habentem vim consuetudinis in Capitulo Leodien. eos tanquam foraneos repellendi à jure interessendi in Capitulo, qui se non repræsentarunt in festo Sancti Ægidii; unicus enim adest actus, in quo expresse dicatur, quem propter non factam repræsentationem fuisse pro foraneo à Capitulo declaratum, qui quidem unicus actus, cui acquiescere voluit Capitularis ille, adversus quem fuit decreta foraneitas, nullimodè est potens ad inducendam legitimam præscriptam consuetudinem, pro qua præsertim requiruntur frequentia actuum, & temporis lapsus, uti comprobat *Rot.in d.decis.335.nu.24. par.18. recent.* Imò quòd ipsi actus fuerint in Judicio canonizati. *Rota in dec.177.num.54.par.5. decis. 264. num.4.par.6.& decis.115.num.24. par. 8. recent.* & potissimum, quòd emanaverint ab eis, qui potestatem habebant cōdendi Statuta, præsertim juris communis correctoria, uti probant *Bart.in cons.136.nu.2.par.1.Cravett. cons.134. num.25.* benè *Cæphal.cons.299.*cum aliis apud *Mans.d.consult.254.nu.23.24. & Rota post Gilian.ad Stat.Perus.decis.99.num.49.50.*

48. Quæ potestas utique deficit in Capitulo, cui non est permissum aliquid statuere contra jus absque confirmatione Sedis Apostolicæ, uti per *Rot. coram Manzaned.decis.723.num.2.* & præsertim ad effectum privandi Canonicum voce eligendi, uti per *de Luc. in discurs.19. num.16.* & per *Rot.coram Ottbobon.decis.202.num.7.cum ibi allegat.*

49. Non potest enim privatio vocis, quæ derivat à suprema Pontificis po-

potestate,ab alio inferiori decerni,uti per *Passerin. de elect.cap.5. num.3. cum seqq.* præcipuè cum Statuto vago, & incerto,à quo numquam censetur imposita privatio vocis, quæ requirit specialem expressionem tangentem casum particularem, super quo controversia versatur, ut benè explicat idem *Passerin.cap.31.num.16.in fine.*

50. Cessat igitur, quòd allegetur observantia, quæ cùm non possit haberi vim consuetudinis novæ legis inductivæ, si quæ foret, quæ diceretur interpretativa, ex supra deductis rationibus, expressè foraneitatem quoad non comparentem rejicientibus, manifestè detegeretur erronea; undè non est apta veritati præjudicare, uti per *Rot.dec.710.num.6.par.6.recent.Mans. d.consult.47.num.32.*

51. Nec ex eo, quod fuerit cum aliquibus ex Capitularibus ità servatum,officere potest Eminentissimo Principali sibi illatum gravamen vindicare volenti, uti per *Ramon.cons.9.num.21.cum ibi allegat.*

52. Præsertìm,quia quando actus deteguntur erronei,sicuti non possunt aliquam observantiam inducere, ita cessat necessitas illos adhibendi in futurum, uti post *Cavaler.decis.595.num.5.Bich.decis.203.num.15.* tradit *Rot. in decis.516.num.13.par.18.recent.*

53. Prout neque hujusmodi observantiæ robur aliquod præbere potest, quòd aliquoties ipsemet Eminentissimus Principalis, etiam post reportatam exemptionem à residendo,se se in Capitulo præsentaverit; nam quoad ipsum, prout quoad omnes alios etiam Capitulares, intrat regula de facultativis, in quibus nulla cadit observantia. *Surd.cons.127.num.81.Rota decis.536.num.4.par.1.recent.* & coram *Penia decis.408.num.7.* plenè coram *Ludovis.dec.162.num.10.*ibique *Addent.& decis.354.num.19.par.19.recent.*

54. Et ad quamlibet observantiam excludendam sufficiunt ipsimet Capitulares actus exadversò allegati in prima Causæ propositione. *Summ. super Oppositionibus num.7.* ex quibus habetur, nequaquam fuisse Foraneos declaratos, quorum simpliciter adnotata legitur non operata repræsentatio;undè ex ipsa non facta expressione Foraneitatis adversus eos, qui non se repræsentaverant,excluditur continuatus stylus, & inconenssa observantia eos habendi pro Foraneis, qui se non repræsentaverant: seù saltem inducitur contraria observantia, quæ pari modo resultat ex facto, quàm ex non facto, uti per *Mans.in consult.293.num.19.& Rota in decis.647. num.3.par.4. diversor.& decis.56.num.6.par.6.recent.*

55. Et sicuti observantia dividi non potest, ut probat *de Luc. de Decim. disc.17.num.6.* ita quandocumque non sit uniformis,excluditur, quia non est apta firmare statum, ut probat idem *de Luc.de Jur.patron.disc.34.nu.11. cum ibi allegatis.*

56. Eaque sublata, minùs Serenissimo Adversario prodesse potest, quòd exadversò asseritur,jus eligendi ab interessentia in Divinis derivare; nam uti jam in antecedenti informatione expressè probatum adest, hoc jus est annexum Canoniæ, & est in fructu possessionis, nec dependet à Beneficio, sed ab Officio, uti ex juribus in mea præterita informatione allegatis §. *percutit enim,& seqq.*

57. Et demùm cessat quælibet difficultas in Eminentissimo Principali, ex indulto per san.mem.Clementis X. eidem concesso super exemptione ab onere

re

re residendi, quam licèt conentur DD. exadverso Scribentes restringere, ut eximat solummodò ab onere residendi Præposito injuncto, ideòque dicatur suffragari non posse ad effectum inducendi exemptionem ab onere se repræsentandi in Festo Sancti Ægidii; manifestè tamen convincitur ad quemlibet effectum indultum prodesse debere.

58. Nam uti supra probatum adest, Statutum vult comparitionem fieri in festo S. Ægidii, ad hoc, ut possit Capitularis velle ad personalem residentiam repræsentare, vel ad petendam gratiosam absentiam, ad effectum semetipsum à residentia liberandi.

59. Undè resultat, quòd frustranea redderetur exemptio, si ea non obstante, tamen necessaria esset petitio gratiosæ absentiæ, & annualis repræsentatio ad effectum habendi liberationem a residendo.

60. Quod ne detur inconveniens, ut amplissima Pontificia exemptio reddatur inutilis, sicuti ex indulto derivare exemptionem à residentia negari nequit, hinc fateri cogimur, etiam præstare exemptionem ab onere se repræsentandi in festo S. Ægidii, dum ista repræsentatio aliò non tendit, quàm ad inducendam residentiam, vel realiter explendam, vel per modum fictitium cum gratiosa absentia, & intret de plano regula, quòd qui vult consequens exemptionis à residentia, admittat antecedens, scilicèt quamlibet exemptionem à quocumque onere, quod sit ad residentiam ordinatum.

61. Et quidem ridiculum fuisset, quòd Eminentissimus Principalis petiisset non teneri ad residentiam tanquam Præpositus, sed tamen voluisset teneri ad residendum tanquam Canonicus, quasi quòd posset reduplicare personam, quarum una teneretur ad residendum, & altera esset exempta.

62. Tollitur ideircò foraneitas, eaque sublata sufficit, ut irritetur electio, & hìc animadvertendum venit, quòd ex parte Eminentissimi Principalis, ad effectum irritandi sequutam electionem, non deducitur solummodò contemptus derivans ex eo, quòd non fuerit vocatus, quod sufficeret ad cassandam electionem, uti ex juribus in præcedenti informatione in principio allegatur.

63. Sed deducitur injuriosus contemptus, qui fundatur in positiva rejectione de eo facta, mediante Capitulare decreto, vocis privationem præseferente; undè non est, quòd exadverso dicatur non constare de contemptu, quia non adsit positiva rejectio, uti probare studuit *Dom. de Jandis* in ejus responsione super Contemptu. *num.* 5. *& seqq.* nam in facto constat, Eminentissimum Principalem positivè, & cum injuria fuisse rejectum, eoque majori gravamine, quia nec eum admittere voluerunt post appellationem interpositam, licèt esset admittendus, uti expressè probat *Passerin. cap.* 25. *num.* 602.

64. Nec appellationi deferre, cui deferendum erat, ut priùs resolveretur articulus prætensæ foraneitatis, antequam attentaretur electio, ut probat *Rota in decis.* 29. *coram Otthob. num.* 46. 47. quam sequitur *Passerin. de elect. cap.* 32. *num.* 6.

65. Neque subsistit, quòd non habuerint Capitulares animum contemnendi, quia contrarium resultat ex operatis; decreverunt enim die 27. Februarii vocis privationem, eademque die litteras Eminentissimo Principali transmiserunt cum extractu Statuti sub *tit. de superfl. ordin. & specialib.* & nihil de decreto sunt alloquuti, sicuti nec de eo mentionem habuerunt in successivis

cessivis epistolis, nec illud Eminentissimo Cardinali notificarunt prius quàm fuerint expressè requisiti, ut in epistola 7. Aprilis habetur: & hujusmodi studiosa taciturnitas jam operati decreti optimè patefacit, summa calliditate processisse ad effectum circumveniendi Eminentissimum Principalem, eique adimendi modum, quo posset tempore habili sibi inflictam injuriam vindicare; calliditas enim fit tacendo, & est excogitatio ad circumveniendum, cujus executio est dolus, & fraus, uti post *Divum Thomam* 2. 2. *quæst.* 55. *art.* 5. tradit *Passerin. de elect. quæst.* 3. *num.* 52.

66. Eoque magis hujusmodi injuria puniri debet, quia præsefert contemptum studiosum personæ dignitate præfulgentis; undè cassanda venit electio, ut in proposito loquuntur *Lotter. de re benefic. lib.* 1. *quæst.* 8. *num.* 75. *Barbos. de jur. Ecclesiastico lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 9. 10. *& vot. Canonic. lib.* 3. *vot.* 125. *num.* 20.

67. Quæ semper cassanda venit quandocumque sequuta est privatio vocis alicujus Capitularis nullo juris ordine servato, per ea, quæ tradunt *Castellin.* & alii, quorum verba transcribit *Barbos. vot. can.* 47. *lib.* 2. *num.* 183. *in præterita informatione allegat. §. quatenus igitur.*

68. Neque defendi possunt Capitulares ex eo quod post jam decretam vocis privationem petierint, ut sibi scripto communicarentur rationes præsuppositam Foraneitatem excludentes; nam hujusmodi requisitio potiùs auget, quàm excludit Capitularium malitiam; Tacendo siquidem jam decretam vocis privationem, ac requirendo, ut sibi scripto transmitterentur jura, ità voluerunt eludere Eminentissimum Principalem, ut tandiù tereret tempus, quod congruum non superest ad repellendam jam cum decreto inflictam injuriam.

69. Quòd si Capitulum voluisset in sinceritate cordis procedere, etiam postquam Decretum tandiù Eminentissimo Principali tacuerat, saltèm debuerat appellationi deferre, & nequaquam iterum notoriè foraneum Eminentiss. Principalem declarare; superant enim adhuc 20. dies, antequam haberetur terminus ad eligendum per Canones præfixus: undè nullum periculum erat in mora, & commodè poterant, vel coram Reverendissimo Nuncio Colonien. vel coram quocunque alio Judice appellationis, ab utraque parte rationes allegari, ut super allegata foraneitate juris ordine servato procederetur: iudè resultat, non propter ignorantiam, vel propter probabilem causam, sed propter studiosum desiderium rejiciendi Eminentiss. Principalem eidem tacuisse decretum, ut nullo modo posset eorum intentioni impedimentum præstare.

70. His itaque firmatis, opus non esset alienigenis exceptionibus respondere; nam, ut in principio dixi, necesse est, hujusmodi articulum super allegata foraneitate determinare, ex quo derivat appellationis justificatio, & successivè contemptus, & injuria cum privatione vocis inflicta, quibus stantibus, annullanda venit electio; Tamen ne credatur nos timere ubi non est timor, nunc exadverso oppositis brevissimè respondetur.

71. Prima siquidem oppositio super præsupposita vacatione Canonicatus fundata, Serenissimo Adversario in nihilum prodesse potest; nam ad hoc ut cassetur electio, sufficit eum fuisse rejectum, qui erat in possessione juris eligendi, quandocunque defectus juris non esset notorius, prout absolutè

nequaquam nunc oppositi Canonicatus, & successivè juris eligendi defectus notorius dici poterat in Eminentissimo Principali, qui jam fuerat in antecedenti electione admissus; undè in nihilum juvat hujusmodi exceptio, uti respondet *Passerin.de Elect.cap.*14. *num.*30. ibi: *Igitur si extraneus quasi possidens jus eligendi,ejiciatur, ipse aget de possessorio coram Confirmatore, prius quam videatur undè sibi competat eligere, & restituetur in possessione eligendi, & ad ejus instantiam cassabitur electio.*

72. Minus obstat secunda, scilicet, quòd non esset vocandus, quia extrà Provinciam extaret; nam dum cōmorabatur in Oppido Huyensi utique erat in Provincia, scilicet in Diœcesi Leodien. ideoque vocandus erat, dum illi vocandi sunt, qui reperiuntur in Provincia, scilicet in Diœcesi, uti per *Gloss. in cap.cùm inter De elect.& trad.Passerin.eod.tit.cap.*11. *num.*35.

73. Nec obstat,quòd Oppidum Huyense esset sub ditione Regis Christianissimi, quia nihilominùs extabat sub Diœcesi Leodien. undè continebatur sub nomine Provinciæ Ecclesiæ Leodien. cujus nomen est generale,& plures in se continet ditiones, unicam Provinciam, scilicet unicam Diœcesim, constituentes, uti per *Bart. in Extravag.qui sint rebell. §. Lombardiæ num.*7. & post *Ruin.num.*22.*num.*45. *lib.*1. considerat *Rota in decis.*69.*nu.*3. post *Tamburin.de jur.Abbat.*

74. Præterquamquod fortius aderat in præsenti necessitas convocandi Eminentissimum Principalem, etiamsi extitisset extra Provinciam, scilicet extra Diœcesim, stante consuetudine in Leodiensi Ecclesia existente convocandi etiam extra Provinciam commorantes, uti probatur ex Instrumento sequutæ electionis exadverso dato in *primo Summario super Electione litt. B.* ibi: *Ab eadem nihilominus absentes,&c. tàm intra hanc Diœcesim, quàm Provinciam Colonien.ac alia ubilibet,&c. vocari possent,&c.*quæ quidem consuetudo est omninò attendenda, ut tradit idem *Passerin.d.cap.*11.*num.*36.

75. Omitti etiam poterat tertia,scilicet,quòd Eminentiss.Principalis non esset vocandus, quia viduatæ Ecclesiæ notitiam haberet, futuramque electionem peragendam sciret; tollitur enim objectum ex iisdemmet auctoritatibus exadverso allegatis; nam *Abb.in cap. Ecclesia vestra num. 9. De elect.* transit cum distinctione, scilicet,aut absens sciebat Ecclesiæ vacationem,& fuerat vocatus ad terminum præfigendum electioni, & isto casu non debet amplius vocari; quia ex quo est certioratus non debet iterum certiorari.

76. Aut ignoravit præfixionem termini, & in isto casu subdistinguendum est;nam si ignorantia procedit ex ejus malitia,quia se absentavit ne convocaretur, & tunc haberi debet pro convocato.

77. Quòd si nec fuit vocatus ad præfigendum terminum, debet absens absolutè vocari, quantumcunque sciverit præfixionem termini; quia ista intimatio fit non solùm ad habendam notitiam, sed requiritur à jure pro justitia. ita *Abb.* ut ibi: *Secundo casu principali quando non fuit vocatus ad terminum præfigendum, dicunt communiter, quòd vocari debet ad Electionem, quantumcunque sciverit præfixionem termini*: idemque firmat *Boyss.in direct. election. part.*3.*cap.*10.*dum sub num.*2. expresse quæstionem movet, ut ibi: *quid dicendum erit, si Canonici absentes sciverint mortem Prælati,puta,quia erant cum eo, quando mortuus est, aut aliàs,an eo casu si sint in loca, undè sint vocandi, debeant citari, seu moneri, &c.* eamque resolvit ex *Gloss. in cap. cùm inter universitatem*

verfat in verb.cognoverunt De elect. dicens, *quòd licet eligentes sciant Ecclesiæ vacationem, eo tamen non obstante, debent vocari*: quod etiam firmat *Innoc. in cap.Ecclesia cap.2.De elect.& Bald.in d.cap.cùm inter universas num.3.* ibi: *Quæro an scientes sint citandi? respondeo, quòd sic, quia simplex scientia non arctat, sed citatio arctat, &c.*

78. Contraria verò procedunt, quando Capitularis post ei notificatam termini præfixionem, voluntariè fit absens: nec procedunt, quando quis nullo modo fuit vocatus, uti post alios rem explicat *Bart.d.cap.10.num.4.* dicens: *Si verò sciunt diem assignationis pro Electione facienda, non essent amplius vocandi, si se absentarent, quia ex quo sciunt diem assignationis, certiorari non debent, &c.*

79. Et quidquam contrarium non probant *Innocent.in cap.Vintonien. De elect.num.6.& Passerin.cap.11. num.73.* quorum uterque nostram causam defendit, dum admittunt, nequaquam licere privata authoritate vocalem ab Electione repellere, & eum de facto sua possessione privare: & solummodo dicunt tunc non constare de contemptu, quando Capitulum utens jure suo modo debito, & legali, Capitularem ab electione repulit, quod nec per nos impugnatur.

80. Demum omitti poterat adeò exadverso inculcata exceptio, quòd commodè, & sine periculo Eminentiss. Cardinalis vocari non potuisset, ad quod probandum assumptum, mirum est, quòd exadverso tot cumulentur nugæ, prout est, asserere Eminentissimum Principalem fuisse Exercituum ductorem, Belli, & Pacis Plenipotentiarium, & quòd ad instar hostis se gereretur, dum per Tubicines litteras Capitulo transmittebat, undè posset etiam cum mixtura laicæ potestatis, ex ejus convocatione impressio timeri.

81. Retorquentur enim adversùs Eminentissimum Principalem, ac in pravum sensum deducuntur expressiones illæ, quas ipse Capitulo in signum amoris, & obsequiis insinuavit, ut quantum in eo erat, publicæ libertati consuleret; legantur itaque, prout decet, ejusdem litteræ, & exindè videbitur quanta, ac etiam intollerabili injuria afficiatur amor, quo continuò Capitulum est prosecutus, dum volunt Adversarii, ut Capùt in membra irrueret, & ut hostis accederet, qui tanquam frater ad Capitularium Consortium admitti plusquam humilitèr petierat.

82. Hanc itaque exceptionem non erat ausum allegare Capitulum, videns, nullam ab eo potuisse operari impressionem, qui semetipsum ad Urbem accedere exhibuerat solo famulatu stipatum, ut Electioni inserviret, non ut in Ecclesiam, & in sibi Confratres arma portaret: neque curavit ejus personam à Civitate excludere, sed ejus suffragium ab Electione rejicere, ideoque Capitulum satis apertè se declaravit in Epistola 7. Aprilis conscripta, *inutilem omninò*, & frustraneam esse Salvi-conductus petitionem, quia etiamsi commodè accedere ad Urbem potuisset, nihilominùs tanquam Foraneus non poterat Electioni interesse, ut ibi: *Undè, cùm juxtà eas Excellentissima Celsitudo Vestra in Electione futura suffragium dicere non possit, nec ad illam sit convocanda, inutilem omninò, & frustraneam salvi, quam exponit Conductus transmissionem, arbitramur, &c.*

83. Et profectò miramur, quòd velint DD. exadverso Scribentes obsequium Eminentissimi Principalis deducere, quòd ei Capitulum hanc non al-

legaverit exceptionem, nunc ex motivo Belli desumptam, quando adeò enixam Capituli declarationem habemus, qua apertissimè fassus est, non excludere personam, sed votum, & nequaquam ex ejus adventu impresionem timere, sed nolle ex ejus convocatione statutarias dispositiones infriugere.

84. Ad quam veritatem comprobandam potissimum deservit Epistola Reverendiss. apud Cæsaream Majestatem Nuncii prædicto Eminentiss. Principali die 31. Martii conscripta, & in qua expresse dicitur, quòd si aliud non extitisset impedimentum, ex quo impediretur ejus convocatio, quàm quod suggerere poterat motivum belli, utique fuisset convocatus, ut ibi: *Dalla risposta datami in appresso da Sua Eccellenza, devo arguire, che Sua Ma stà sia per degnarsi inviare il Passa-porto desiderato da V.E. al Signor Principe d'Heiderfein, acciocchè lo trasmetta a V.E. quando però il suo ingresso in Liegi venga ora unicamente impedito dal motivo d'essere V.E. Francese, e c.* quid innuunt hujusmodi postrema verba, *quando però, e c.* nisi quòd jam innotescerit, non ex motivo belli, sed ex motivo foraneitatis fuisse Eminentissimo Principali denegatam convocationem; ideòque in nihilo ei deservire posse Salvos-conductus, prout jam Capitulum magis apertè declaraverat?

85. Tamen dicant quidquid velint Adversarii, nunquam tale poterant evitare dilemma: aut prætenditur, quòd timeretur ex convocatione impressio, & abusus laicæ potestatis, quia posset Eminentissimus Principalis ejus intrusionem procurare, & hoc certè non sine summa injuria ejusdem qualitatis, & Personæ audiri potest: nec est credendum, quòd Eminentissimorum PP. Judicio, ad quos nunc spectat videre, an esset nec-ne convocandus, quia timeretur impressio, ad tradita per *Passerin. de elect. cap. 11. num. 34.* sit hujusmodi Partis assertio canonizanda; neminem latent enim zelantissimi Principis Ecclesiastici qualitates, quibus non bellorum ductor, sed summæ pietatis cultor omnibus demonstratur.

86. Sicuti nec dubitari potest, eum voluisse fidem Capitulo datam frangere, quando promiserat in ejus Epistola 23. Februarii conscripta, non cataphractus milite, sed eius solo famulatu ad Urbem accedere, ut ibi: *Non accedo apud vos, Confratres charissimi, cataphractus, aut militari præsidio suffultus: absit à me, ut si illud mibi liceret, ea media adhiberem: venio stipatus solo famulatu, & attestor vobis, & polliceor, mecum nullum alium exterum admissurum, &c.* Esset enim hoc præsumere dolosum animum in Ecclesiastico Principe, quando nec dolus in qualibet vulgari persona præsumitur.

87. Absit igitur, quòd valeant Posteri tale quid suspicare, & hujus Sacri Tribunalis sententia suspicionis fundamentum augere.

88. Aut verò prætenditur, eum non fuisse vocandum, quia commodè, & sine periculo ipse non valeret Leodium accedere: & in isto casu est inevitabilis per Canonistas communiter recepta conclusio, quòd si timor est personalis propter inimicitias, quas habent absentes particularitèr, ita quòd non audeant venire, tunc citari debeant, ut inittant Procuratores, & unum pro cunctis allegare sufficiat, *Baysium De Elect. par. 3. cap. 9. num. 9. & par. 12. nu. 2.* dicens: *Ubi autem metus non esset realis, sed personalis propter inimicitias, quas habent absentes particulariter, & tunc non tenentur præsentes exire, sed si absentes eo casu timent venire, constituant Procuratores, &c.*

89. Vident vim hujus Conclusionis Serenissimi Electi jura patrocinantes, ideòque asserere non dubitant, Eminentiss. Principalem, nec Procuratorem

rem habere potuisse; sed quanti valeat eorumdem assertio, Judicio Eminentissimorum Patrum ponderandum relinquitur; sciant tamen, quòd Adversarii negare nequeunt, Dom. Comitem de Poytiers se constituisse Procuratorem Eminentissimi Cardinalis Furstembergici, cujus tamen votum Capitulum pariter sub foraneitatis prætextu rejecit: sciant etiam, Eminentissimum Principalem ejus habere Vicarium in Urbe Leodii pro exercitio jurisdictionis sibi uti Præposito competentis, quam ejus nomine continuò, urgente bello, & non obstante Imperiali Banno, exercere non recusavit, & iste est Canonicus Leodien. cui nulli dubium est, quin committere potuisset munus præstandi vocem in Capitulo procuratorio nomine: & inde videant, an sustineri posset, quòd etiamsi fuisset vocatus, non potuisset Procuratorem invenire.

90. Multa quidem deducuntur exadverso, quæ solummodò ostendunt non habere Adversarios ubi certum constituant fundamentum, dum vident foraneitatem deficere: eaque sublata, agnoscunt, satis constare de contemptu, appellationem justificari, ideoque electionem esse cassandam.

GABRIELIS

GABRIELIS PHILIPPUCCII

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO SECUNDA

Super contemptu.

1. SAtis fundata videtur intentio Eminentissimi Dom. Cardinalis Bullionii circà ejus contemptum ex deductis in præterita Informatione Juris, pro cujus reassumptione supplicatur:dum in præsenti ad effugiendum tædium nihil repetam, sed tantummodò conabor illa vindicare ab objectis Partis adversæ,allatis in responsionibus traditis in die ultimæ Propositionis.

2. Hujusmodi itaque contemptus evitari nequit ob prætensam foraneitatem inductam à Statutis, tum quia diversitas, ac contrarietas inter Statuta abundè demonstratur per Dominum causæ Patronum, etiam quoad noviter transmissa, & reperta in actis Visitationis R. P. D. Sanfelicii, adeout hodiè quoque remaneat eadem incertitudo, quænam ex illis sint attendenda.

3. Tum quia quando essent attendenda ultimo loco collationata, rejectis omnibus aliis, clarè patet, illa disponere, & foraneitatem inducere dumtaxat in casu, in quo quis ultroneè se offert ad faciendam residentiam pro consequendis fructibus, aliisque emolumentis: nec ullum verbum, ac mentio fit de altero casu, in quo quis non curando dd. fructuum assecutionem, non se præsentavit, nec se obtulit ad residendum, ut latè ostendi in præterita.

4. Quapropter iste secundus casus habetur pro omisso, dum Statuta tantum disponunt, quantum loquuntur, neque ullatenùs extenduntur ad casus litteraliter in illis non expressos. *Rom.cons.*23.*num.*1.*Ancbaran. cons.*193. *num.*1.*Rot.in recent.decis.*463.*num.*4.*in fine par.*1.& *decis.*703.*num.*2. *par.*2. *Cardinalis Cerr.decis.*905.*num.*21.& 22. ac proindè, tanquam casus omissus, remanet decidendus sub dispositione juris. *Coccin. dec.* 111.*nu.*15.*Cardinalis Cerr.d.decis.*905.*num.* 21.

5. De jure autem nullibi reperitur cautum, quòd quis ob non residentiam privetur voce activa: & cùm jus votandi sit annexum Canoniæ, sicuti istius privatio induci non potest, nisi per habentem plenitudinem potestatis, nempè per Papam, ità nec etiam dicti juris votandi: & Statutum ab inferiore conditum super hoc non reputatur validum, ut probavi in præterita.

6. Quinimò de jure hujusmodi privatio ob non residentiam, non inducitur ipso facto. *cap.ex parte* 8. *De Cleric. non res.* & ibi *Panormitan. num.* 2. *Calderin.*& *Imol.in cap.ex suæ* 11.*uterque num.*2.*eodem tit. Hojed. de incompatibilitat.par.*1.*cap.*18.*num.*4. & 5.sed necessaria est nedum una citatio personalis, vel quatenùs hæc fieri non possit,trina per edictum, verùm etiam post lapsum sex saltèm mensium requiritur sententia declaratoria privationis. *d.*

cap.

cap. ex parte 8. *&* *cap. ex sua* 11. *De Cleric. non residen.* *&* *vigore Sac. Concilii Tridentini sess.* 24. *cap.* 12. *De reform.* post dd. monitiones pro primo anno non residentiæ prius deveniendum est ad subtractionem medietatis fructuum, & crescente contumacia in alio anno, privatio fit omnium fructuum, & deindè proceditur ad privationem Canoniæ, & omnium illi annexorum. *Barbos. in collect. ad dict. Concil. num.* 69. *&* 70. *& de offic. & potest. Episc. part.* 3. *alleg.* 53. *num.* 146. *& seq. & de Canon. & dignitat. cap.* 20. *num.* 15. *& seqq.* Istarumque pœnarum gradus esse ad unguem servandos, aliàs nulla erit quælibet sententia, & dispositio inducens dictam privationem, ut præter *Barbos. in loc. proximè citatis*, & alios ab eo relatos, docet *Rota coram Seraphin. decis.* 23. *n.* 1. *&* 2. *& decis.* 1346. *num.* 2. *& seqq. & coram Mantic. decis.* 67. *num.* 4. *& in recent. decis.* 117. *num.* 1. *& seqq. & num.* 6. *cum seqq. & decis.* 312. *à num.* 1. *& per tot. par.* 15. *Hacque Juris*, *& Sac. Concilii* sanctio observanda est etiam quando quis per decennium, & ultrà non resedisset, ad *Textum litteralem in d. cap. ex parte* 8. *De Cleric. non residen.* & ibi *Panormitan. num.* 3. & alii communitèr, *Rot. in recent. decis.* 506. *num.* 1. *par.* 14.

7. Firmiter ergò stante, quòd iste sit casus omissus à Statutis, neque illè sub expressis comprehendi valet ex eadem, vel majori ratione; quod probat communiter recepta doctrina *Bart. in l. omnes populi* 9. *sub num.* 60. *ff. de just. & jur.* ubi quærens, an statutum extendatur ad casus in eis non expressos, magistraliter distinguit per infrascripta verba: *Aut quæris de aliis casibus, in quibus est eadem ratio: & tunc, aut casus illi per jus commune non sunt decisi, & ad illos extenditur: Aut sunt decisi per jus commune, & tunc Statutum ad illos non extenditur, sed juris communis dispositioni relinquitur: & ità loquuntur omnia jura. Mascard. de generic. statut. interpret. num.* 236. *& sequent.* Hocque procedit quamvis major ratio militaret in casu omisso, quam in expresso. idem *Bart. in l. Cæsar* 15. *in* 2. *repetit. num.* 25. *ff. de public. & vectigal. Honded. cons.* 1. *num.* 23. *& cons.* 8. *num.* 15. *&* 16. *volum.* 1. *& cons.* 12. *num.* 18. *volum.* 2. *Giurb. ad consuetud. Messan. cap.* 10. *Gloss.* 5. *num.* 9. *in fin. Barbos. axiomat.* 38. *num.* 2. *in fine, Christophor. med. ad decis. sen. examinat.* 24. *num.* 4. *&* 5. *Cirocch. discept.* 38. *num.* 9. *Torr. de success. in primogenitur. Ital. part.* 2. *qu.* 45. *num.* 37. *&* 38.

8. Omissionem hujus casus, ut evitet Pars adversa, prætendit demonstrare illum fuisse comprehensum in illo Statuti Capitulo, in quo dicitur: *Item qui in dicto Festo Sancti Ægidii se ad secundam residentiam exibuerit, vel præsentaverit, resideat eo anno apud Ecclesiam sex menses, & unam diem continuò, vel discontinuò, alioquin pro foraneo habeatur, &c.* interpretando, illam dictionem *alioquin* converti in orationem negativam, & referri ad omnia superiùs adducta, & sic importare, ac si in Statuto dictum fuisset: quicumque in festo S. Ægidii se non præsentaverit, vel si se præsentaverit, & non resederit, eo anno pro Foraneo habeatur, ex *Bart. in l.* 1. *nu.* 11. *ff. de condit. & demonstr.*

9. At prorsus extraneam à vero sensu esse hanc interpretationem, patefacit ipsamet natura dictæ dictionis *alioquin*, quæ est adversativa, & ponitur adversativè ad præcedentia, ut relato *Bart. in d. l.* 1. & aliis, firmat *Dec. in l. mutuum* 2. *in* 1. *lectur. num.* 4. *& in* 2. *lectur. num.* 7. *ff. si cert. petat. Cacheran. ex adverso allegat. decis.* 145. *num.* 5. *Barbos. diction.* 17. *num.* 2. Omnes verò dictiones adversativæ adversantur retento themate, & terminis casus præceden-

tis,

tis, repetuntque omnia præcedentia, præter ea, in quibus adverſantur. ità *Bart.in l.mariti 29.§.cùm autem num.1.ff.ad leg.Jul. de audit. Bald.in l.omnes populi 9.num.72.ff.de juſtit.& jur.* benè *Comm.conſ.233.num.3. volum.4.* latè exornans *Succin.jun.conſ.83.à num.7.uſque ad 17.volum.1.Natt.conſ.570.nu.8.& ſeqq.Gratian.diſcept.539.num.25.Cyriac.controv.400.num.8. & plur. ſequent.Manſ.conſult.266.num.16.& ſeqq.Palm.allegat.121.num.9.Rota coram Buratt.decis.215.num.2.& coram Merlin.decis.669.num.10.Peutinger.decis.37.num.6. & decis.65. num.4. & 5.* Aliàs enim, ſi caſus ſequens non loqueretur in terminis præcedentis, adverſativa non ſtaret propriè, nec merè adverſaretur, ſed induceret caſum omninò novum, & diverſum ab antecedenti, contra propriam naturam, ut benè advertit poſt *Salycet.Corn. d.conſult.233.ſub num.3.verſ.non enim ſtat, volum.4.* quem, aliis relatis, ſequitur *Manſ. d.conſult. 266. num.* 16. Et conſequenter dicta dictio *alioquin*, dicitur adverſari ſolummodò qualitati reſidentiæ, ita ut germana intelligentia ſit, quòd retento ſemper themate ſpontaneæ præſentationis, qui ſe præſentaverit ad reſidendum, debeat reſidere per ſex menſes, & unum diem, & ſi non reſederit, pro Foraneo habeatur: & confirmatur exadverſo citata *Clement. attendentes 2. §. de Statut. Monach.* ubi Summus Pontifex determinat, Abbatiſſas, quæ ſunt ſolitæ benedici, ſuſcipere debere benedictionem intrà annum, alioquin à jure ſuo prorſus ſe noverint cecidiſſe: & tamen Doctores communiter tenent, illam dictionem *alioquin*, referri ad qualitatem benedictionis, ideſt, ſi non fecerint ſe benedicere, & non ad alias, inter quos *Vitalin.* ibidem *in princ. Zabarell. num.6 Joan.Andr.num.4.*

10. Prætereà, ſi vera eſſet interpretatio Partis, quòd negativa importata per dictam dictionem ſtaret negativè quoad omnia præcedentia, ac ſi dictum eſſet, qui ſe non præſentaverit, habeatur pro Foraneo: ſequeretur maximum abſurdum, nempè quòd in caſu ſpontaneæ præſentationis, & non ſequutæ reſidentiæ, nulla eſſet inducta foraneitas, quod de directo contraìret expreſſæ, & litterali menti ſtatuentium; quod abſurdum, benè exadverſo agnitum, ut evitaretur, deſcenditur ad aliam magis, magiſque extraneam interpretationem, videlicèt, quòd per dictam dictionem, *alioquin*, convertitur Oratio in negativam, & contrariam præcedenti diſpoſitioni, ac ſi à principio dictum fuiſſet: quicumque in Feſto S. Ægidii non ſe præſentaverit, vel ſi ſe præſentaverit, & non reſederit, eo anno pro Foraneo habeatur: ac proindè in ſubſtantia prætenditur, quòd dicta negativa dictio, *alioquin*, partim aſſumat naturam affirmativæ, & partim retineat naturam negativæ, quod nullus ex Doctoribus exadverſo allegatis audet aſſerere, & adverſetur nedum citatæ exadverſo doctrinæ *Bart.ex l.1.nu.11.ff.de condit.& demonſtrat.* quia dum vult illam eſſe negativam, intelligit, in omnibus eſſe talem; verùm etiam axiomati in jure ſatis claro, quòd ex verbis negativis, inventis ad negandum nulla poteſt ſumi argumentatio affirmativa; quia verba negativa ſemper negant, & nunquam affirmant, ut inducendo plures *textus* firmat *Bald. in l.2. num.3.in fin. C.de condit.inſert.* & alios, addens *Curt.ſen.conſ.16.nu.15. Altograd.ſen. conſ. 20.num.15.& 16.vol.2.Barboſ.in loc.commun.argument. loc.27. num.25. Cacheran.dec.79.num.28.* cum aliis per *Rot.in rec.decis.69.num.11.par,18.*

11. Nec relevat, quòd aliàs melioris conditionis eſſet ille, qui majorem contumaciam, & inobedientiam commiſit in ſe non repræſentando, quàm

qui

qui se repræsentavit, & non resedit, quod dicitur absurdum; quia ponderatio cessat ex pluribus: Et primò quia nullibi reperitur dispositum in Statutis, quòd quis teneatur ad se præsentandum, aliàs pro Foraneo habeatur, & sic in eo nulla potest ponderari inobedientia.

12. Secundò, quia majorem rationem habuerunt statuentes declarando Foraneum illum, qui se præsentando ad residendum, & non resedit, quàm qui non se præsentavit, quia qui se præsentabat ad residendum, percipiebat fructus Canonicatus, undè non residendo rationabilitèr declaratur Foraneus; fidem enim datam ad residendum fallendo graviùs peccat, quàm qui ad illam non se adstrinxit, nec fructus percepit. *l.1.Cod.de condit.pecun. Menoch.cons.* 156.*num.*22.*Roland.cons.*58.*num.*37.*vol.*3.*Roman.cons.*52. *num.*1. Eoque fortiùs, quia non præcisa, sed causativa tantùm residentia pro consequendis fructibus inducta fuit per Statutum, ex allegatis in præcedenti.

13. Tertiò, quia absurdum non est, si in hoc casu omisso per Statutum, non habet locum pœna in casu diverso, & contrario per ipsum adjecta, dum ille remanet subjectus dispositioni juris, & pœnis ab eo, & Sac.Concil. Trident.indictis, ut superiùs probavi.

14. Quartò demum, quia in pœnalibus non fit extensio de uno casu ad alium, ut firmavi in dicta præcedenti informatione: neque ex identitate, vel majoritate rationis, ut in præsenti.

15. Neque ad hunc effectum aliquid proficit prætensa observantia, sive consideretur uti interpretativa, sive uti præscriptiva; Siquidem accipi nequit, ut interpretativa, quia Statuta dubietatem aliquam non continent, dum clarè loquuntur de spontaneè se exhiberi ad residendum pro acquisitione fructuum, nec aliquid in eis disponitur de eo, qui se simplicitèr non exhibuit in Festo S.Ægidii; Interpretativa verò observantia non habet locum, nisi circà verba dubia, ex congestis per *Surd.cons.*426.*num.*47. *Caren. resol.*68.*num.*8. fusè *Rub.de valid.legal.cap.*43.*à num.*43.*ad* 72.*Rota in recent.decis.*319.*n.*2. *& seqq.par.*6.*& decis.*244.*num.*46.*&* 47.*par.*8. Ulteriùs actus, qui afferuntur ad illius justificationem deberent concernere casum præcisum cum omnibus suis qualitatibus, aliàs nihil operantur. *Priol.decis.*379. *num.*23. *& in recent. dec.*273.*num.*9.*&* 10.*par.*14. deberent esse uniformes, non autem difformes, ut infra apparebit. *Buratt.decis.*472.*num.*7. *in fine*, *Manzaned.dec.*553.*n.*11. *& in recent.decis.*94.*num.*26.*par.*12. esseque proximi temporis promulgationis dictorum Statutorum, non autem remoti, ut hic post decursum ferè centum annorum.fa.mem.Alex.VIII. *decis.*26.*num.*14.*&* 15.*Cels.decis.*201.*n.*4.

16. Si verò accipienda esset uti præscriptiva, illa non probatur ex scripturis, ea ratione, quia istæ non coarctant negativam actus contrarii. *Rot. in recent.dec.*152.*n.*19.*p.*5.fa.me.Alexandri VIII. *dec.*53.*nu.*17. *& seq.* & multò minùs ex attestationibus extrajudicialibus lite pendente procuratis. *Rot. in recent.dec.*389.*num.*18.*&* 19.*p.*19. vel saltèm justificanda esset cum omnibus necessariis requisitis, nempè de visu actus, cujus consuetudo allegatur, de ejusdem actus frequentia, ac de temporis diuturnitate. *Add. ad Buratt. decis.* 497.*num.*11.*& in recent.decis.*278.*num.*3.*&* 4.*p.*12. *& decis.*53. *num.*5. *& dec.*335.*nu.* . . *p.*18.*Card.Cerr.dec.*913.*n.*12. & ulteriùs concludendum esset, præfatos actus fuisse gestos animo inducendi consuetudinem. *Cels. decis.* 393.*num.*12.*& in rec.d.dec.*53.*num.*6.*& d.dec.*335.*num.*5.*p.*18.

17. Hæc autem omnia deficiunt in præsenti hypothesi; nam de duobus primis tantùm abest, ut constet, ut potiùs ostendatur contrarium, quoniam unicus tantùm actus, in ordine primus, affertur super foraneitate ob non repræsentationem in festo S.Ægidii, qui non sufficit. *Peutinger.dec.207. num.7.Cardinalis Cerr.dec.551.num.21.* aliqui verò actus loquuntur de foraneitate incursa ex aliis causis, & regula est indubitata, quòd actus, qui afferuntur ad consuetudinem probandam percutere debent casum præcisum, de quo agitur, cum omnibus suis qualitatibus, & circumstantiis. *Cardin. Cerr. dec.380.num.44.& decis.551.num.6.& seq.& in recent.dec.278.num.5. vers. deficiunt cum seqq.& vers.hinc non relevat,part.12.& decis.96.nu.21.par.17. & decis.544.num.19.*& sanè mirabile videtur, quòd per seculum,& ultrà conditi Statuti, non fuerint allati, nisi quatuor actus difformes, quod præbet maximam verisimilitudinem, quòd si nobis permissum esset percurrere Libros Capitulares, & ad hunc effectum concederetur compulsoria, utique plures, ac plures in contrarium inveniri possent.

18. Reliqui autem actus uniri non possunt ad hunc effectum, cùm loquantur de foraneitate incursa ex aliis causis; Nam simpliciter his verbis concepti leguntur: *ex quo anno præterito foraneus extitit, &c. vel qui fuerat anno præterito foraneus*, & sic possunt intelligi de ea foraneitate, vel ex quo isti se præsentarunt in festo Sancti Ægidii ad residendum, & posteà non resederunt juxtà modum præscriptum in Statutis, vel ex quo ad Subdiaconatus Ordinem non fuerint anno præterito promoti, vel ex aliis causis, ex quibus per eadem Statuta indicitur foraneitas, & sic remanent actus æquivoci, non sufficientes ad probandam consuetudinem, & sat est sola possibilitas in contrarium, ut non loquantur in casu præciso, ut ex pluribus auctoritatibus, & decisionibus firmavit *Rota in recent.decis.544.nu.16.& seqq.part.18.* Accedente altera conclusione, quòd ex actibus difformibus consuetudo non inducitur, sed excluditur. *Rot.in recent.dec.558.num.25.par.18.*

19. Deficit etiam diuturnitas temporis, quæ quadragenaria deberet esse. *Garz.de benef.par.5.cap.4.num.89.cum seqq. Lotter.de re benef. lib.2. qu.21. num.46.Rot.in recent.decis.197. num.4.part.1.& decis.278.num.5. & 6.vers. deficit etiam p. 12.* præcipuè cùm talis consuetudo privandi voce activa ob solam non residentiam esset contrà jus, ut probavi in præterita, & sic eò magis requireretur cursus 40. annorum. *Buratt.decis.19. num.7. & decis.550. num.4.& decis. 800. num.9.* & tamen isti actus, quando essent uniendi, non complent dictum tempus, cùm incipiant anno 1652.& finiantur anno 1673.

20. Demum deficit actus extitisse factos animo inducendi consuetudinem, quod non præsumitur, sed articulari, & probari debere per allegantem consuetudinem, firmant *Bursatt.cons.360.sub num.58.& 63.Saminiat.controvers.14.num.78.& 79.cum aliis per Gob.de promiss.feud.alienat.qu.1.nu.51.*

21. Exclusa ex his prætensa foraneitate vigore Statutorum, & observantiæ, contemptus excusari nequit ex eo, quòd tempore vacationis Eminentissimus Dominus Cardinalis degeret extrà Provinciam, & notitiam haberet de vacatione, & præfixione diei ad eligendum; Quia ad effectum ex justitia vocandi absentem, non est curandum, an quis sit intrà, vel extrà Provinciam, quia cùm non sit à jure definitum, à quo loco sit absens vocandus, sed solùm respiciendum sit, an commodè vocari possit, & ille locus pro commodo habendus

dus est, à quo potest absens intrà statutum electionis tempus convenire, indè fit, ut absens ubicumque, sive intrà, sive extra Provinciam existat, sit vocandus, ut benè ratiocinantur *Sigismund.à Bonon.de elect.dub.9.nu.8. Passerin.eodem tract.cap.11.nu.8.* & alii relati egregiè per *Rot. coram Ninot. decis. 82.à num.4.cum seqq.* & signantèr *num.8.& 9.& in recent.decis. 371.à nu.9. cum seqq.* ubi locus electionis distabat per 200. milliaria à loco, ubi degebat absens, & in illius confirmatoria *decis.374. num.11.& 12. par.14.* Et absque hæsitatione in præsenti, quia Eminentissimus Dominus Cardinalis longè ante tempus statutæ electionis jam advenerat ad Civitatem Huyensem, positam inter Provinciam, & Diœcesim, & distantem à Civitate Leodii per 14.aut 15. milliaria, à quo loco saltèm potuisset in tempore constituere Procuratorem, ac proindè semper vocandus erat. *Rot.in d.decis.371.num.4.& seqq. & num.9. cum seqq.& decis.374.num.9. junct.antecced.& subseq.par.14.& coram Ninot. d.decis.82.sub num.9.cum seqq.*

22. Minùs refragatur notitia vacationis, & diei præfixæ electioni, quia adhuc absens, qui est in loco, à quo vocari posset, vocandus esset, aliàs dicitur contemptus, quotiès ad præfixionem diei non fuit vocatus. ita *gloss. in cap.cùm inter universas 18. in verbo cognoverunt in fine De election.* & ibi *Compostellan. in princ.* ibi: *Sed quid si non solùm scivit Ecclesiam vacare, sed etiam scivit terminum assignatum electioni faciendæ? respondeo nihilominùs est vocandus, nisi assignationi termini præsens fuisset. Hostien.12. Joan. Andr. col.2. vers. immò secundùm Compostellanum, & si diem scirent vocari debuerunt, nisi assignationi interfuissent, vel ad statuendum vocati fuissent, & in cap. Ecclesia vestra 57.eodem tit.col.4.in fine.* ibi: *Per hoc videtur, quòd Canonicus, qui scit assignationem diei, non tamen interfuit, nec fuit ad illam assignandum vocatus, debet vocari; secùs si interfuit, vel fuit vocatus. Anchar. num.5.* & idem per eadem ferè verba, etiam si absens sciat diem electionis, si ad illam assignandam non fuit vocatus, tenent *Butr.ibidem num.17.vers. dic,* quòd aut fuit citatus simul ad diem assignandam, *& vers. quandoque non fuit vocatus,* nec ad electionem, nec ad diem assignandam. *Abb.num.10.Bellamer. num.12.* & meliùs *in d.cap.Ecclesia vestra 57.sub num.6.vers.quòd autem primò dictum est, Boich. num.7. Zabarell.num. 6.* & generalitèr quòd sciens etiam sit vocandus, quia vocatio non fit, ut certioretur, sed ut non possit dare de contemptu. *Renden.in prompt.recept.sentent.tom.1.tit.35.num.30.Barbos.in d.cap.cùm inter universas 18.num.8.De elect.& de jur.Eccles.univers.lib.1.cap.19.nu.116.*

23. Pariterque non subsistit, quòd ad contemptum requiritur probatio doli, & animi injuriandi, quia Sac. Canones contemptum dicunt illum, qui simplicitèr non fuit vocatus, si aliàs erat vocandus, & existebat in loco, in quo id commodè fieri posset: & Doctores, qui exadverso allegantur, loquuntur extra casum, quoniam *Sanctus Thomas, & Cajetanus,* quærunt an contemptores Legis peccent mortalitèr, vel venialitèr, ut eos referendo advertit *Castellin.de elect.in prælud. §. 11. per tot.num. 24. & 25.Felin.* verò, an sint digni pœna corporali. *Passerin. & alii* de eo, qui non erat vocandus, & legali, ac debito modo fuit expulsus ab electione; At quatenùs pro causando contemptu requireretur dolus, & animus injuriandi, utrumque concurreret in præsenti; nam eo ipso quòd absens erat vocandus, & non fuit vocatus, dicitur contra ipsum commissa injustitia, & injuria, ut litteralitèr probant re-

relati per me in præcedenti Informatione.

24. Radicitùs denique corruit objectum Foraneitatis, tàm ex qualitate Cardinalitiæ Dignitatis, quàm ex Indulto concesso per fan. mem. Clementem X. ut pluribus argumentis confirmavi in dicta informatione, quibus addi potest, quòd licèt in dicto Indulto Eminentissimus Dom. Bullionius dispensetur à residentia, & ab omnibus contentis in Statutis Ecclesiæ Leodien. occasione obtentæ Præposituræ: Nihilominùs apertissimè apparet, Summum Pontificem voluisse dispensationem eidem largiri,etiam pro Canonicatu,tamquam Canonico, dum Indultum est inscriptum: *Nos tibi Canonico Ecclesiæ Leodien.&c. Rota in Romana pensionis* 29. *Februarii* 1692. §. *animadversum pariter fuit,coram R. P. D. Caprara*, & in illius confirmatoria *Romana, seu Nonantulana pensionis* 29. *Aprilis* 1693. *coram Reverendissimo D.Emerix §.prout nec extensio in fine, ut in particulis*, in quibus firmatur,quòd cùm Indultum fuerit inscriptum: *Hieronymo Matthæjo Duci Jovis*, ex hac inscriptione censendum est, Papam cogitasse de implicantia exercitii Jurisdictionis Baronalis cum pensionis retentione, & voluisse implicitè dispensare: idemque præter auctoritates in eis allegatis, firmatum quoque fuit per *Rotam in rec. decis.*50.*num.*22.*&* 23.*par.*5.

25. Concordant tria alia Indulta per SS. D.N. elargita eidem Eminentissimo Dom. Cardinali occasione provisionum Ecclesiæ Albanen. Commend. Monasterii Cluniacen. & Præposituræ Collegiatæ Fossensis, in quibus specialitèr datur facultas retinendi Canonicatum, & Præposituram Leodien. una cum aliis quibuscumque Beneficiis, quæ tunc quomodolibet obtinebat,quæve paritèr implicitam præseferunt dispensationem à residentia; cùm notum esset Summo Pontifici incompatibilitatem residentiæ cum Dignitate Cardinalitia, ut tradunt proximè relatæ decisiones,& tenent *Jason conf.*117. *num.*4. *vol.*4.*Sanchez de matrim.lib.*8.*tit.de dispensat.disput.*4.*num.*2.*Barbos.vot. decis.lib.*1.*vot.*5.*dub.*2.

26. Non obstat,præsentationem in festo S.Ægidii esse compatibilem cum prænominata Dignitate Cardinalitia; quia hanc assertionem confutavi in præterita: & ulteriùs animadvertendum est,per Statutum nullibi Foraneitatem induci ex sola, & simplici non præsentatione in dicto festo, sed accessoriè quoad eum, qui vult consequi fructus Canonicatus: ac proindè tàm præsentatio, quàm residentia est causativa, non autem præcisa, & auctoritatibus comprobavi in præterita; Quinimmò quando etiam esset compatibilis, per supradictas implicitas dispensationes, censetur Eminentissimus Dom. Cardinalis ab ea exemptus.

27. Bellum verò, litteræ Imperiales, ac qualitas Nationalis, & Ministerii Regii eximere nequibant à convocatione Capitulum, ut latè demonstravi in alia, & bellum potiùs excusabat à residentia, & sic à Foraneitate, ut præter aliàs allegatos, *Rota in recent.decis.*399.*num.*3.*part.*14.*& decis.*400.*num.*1.*& seqq. par.* 15. Et undequaque etiam cessat objectum ex epistola Reverendissimi Dom. Nuncii apud Cæsaream Majestatem, in qua tolluntur omnia supra deducta impedimenta, & nisi Capitulum processisset ad declarationem Foraneitatis, Eminentissimus Dom.Cardinalis obtinuisset Passa-portum, non obstantibus omnibus dd.exceptionibus.

28. Prætermitti quoque debuisset, quòd Eminentissimus Dom.Cardinalis pri-

privatus remanserit Canonicatu vigore Constitutionis fel. rec. Sixti V. inter suas in ordine la 79. Tum ob dd. implicitas dispensationes Pontificias, tum ex alia dispensatione proveniente ex dispositione juris, & ex regula Cancellariæ de triennali, quæ, quoties sumus in pacifico possessore, defendit illum, etiam quoad retentionem incompatibilium, & facit præsumere dispensationem. *Sarnen.in d.regul.de triennal. quæst.*10. *per tot.* ubi quòd postquam in Rota fuerunt discussa quæ pro utraque opinione afferri poterant, tandem afferit sub *num.*18.*vers.verùm quia*, fuisse conclusum pro affirmativa, quam pluribus argumentis convallat in *num.seqq.* & sequitur *Marescott.var.lib.*1.*cap.*41.*n.*22. *Sanchez consil.moral.lib.*2.*cap.*1.*dub.*31.*num.*28. *& seqq.* Et ratio est evidens, quia omnis Beneficiatus dicitur habere titulum coloratum, qui non reperitur exclusus in regula.*Sarnen.de triennal.quæst.*25.*vers.tandem advertendum, & vers.& illa omnia, & quæst.*28. *vers.tamen prædictis*, ubi quòd hoc tenendum est pro conclusione certa, & infallibili. *Lotter.de re benefic. lib.*2. *qu.*53. *num.*15. cum aliis infra allegandis. Cùm itaque duo tantùm tituli discolorati reperiantur in regula, videlicèt collatio per simoniam, ac de reservato, reservatione in corpore juris clausa, in omnibus autem aliis casibus, & reservationibus non exceptuatis, firmatur regula in contrarium.*Sanchez conf.moral.lib.*2. *cap.*1.*dub.*31.*num.*4.*in fine*, *& dub.*34.*num.*3.*Tondut.quæst.benef.lib.*1.*cap.*85. *num.*60.*&* 61.*Rota coram Penia decis.*882.*nu.*1.*vers. quoad titulum cum seq. & decis.*1004.*num.*7.*coram Buratt.decis.*280.*num.*16.*& decis.*585.*num.*4. *& coram Bich.decis.*171. *num.*4. *&* 5.

29. Eoque fortiùs, quia Eminentissimus Cardinalis nedum extat triennali pacificus possessor, sed decennalis, ac trigennalis; undè pro eo militat præsumptio cujuscumque melioris tituli, & dispensationis, ex satis *vulgat. allegat.Lapi* 89. quæ cùm inducat præsumptionem juris, & de jure, non recipit probationem in contrarium, ut docet *Lapus d.allegat.*89. *sub num.*16. *versic. nec obstat. Mascard.de probat.conclus.*1373.*num.*10. *Marescott. var.lib.*1.*cap.* 41.*num.*11.*junct.anteced.*

30. Et quando etiam extaret sola possessio decennalis, adhuc titulus ex ea promanans, adeò roboratus remanet per aliam subsequentem triennalem, ut de illius invaliditate ampliùs dari non posset. *Bich. decis.*395. *num.*12.*&* 14.*Coccin.decis.*475. *num.*4. *Penia decis.* 1004. *num.* 5. ubi quòd triennalis subsequens defendit titulum præsumi ex decennali, perindè ac si titulus realis, & visibilis productus fuisset.

31. In nihilo refragante, quòd exadverso fuerit exhibitum indultum concessum Eminentissimo Domino Cardinali tempore promotionis, in quo non legitur concessa retentio hujus Canonicatus; quia, stante dicta decennali possessione, præsumitur ipsum alium titulum meliorem ultra illum productum, & in actis apparentem. *Cassador. decis.*4.*num.*4. *vers.pro conclusione dicas De caus.possess.& propriet.Buratt.decis.*280.*num.*16. *in fine*, benè *Sarnen. de triennal.quæst.*10.*in fine*,*vers.secùs* tamen est, ubi quòd non potest produci aliquis titulus, & invalidum illum probari, quin alius, & alius, & sic in infinitum præsumatur ad favorem possessoris, quod melius confirmat in *quæst.* 26. ubi quòd fortior est decennalis sola sine titulo, quàm triennalis cum titulo colorato, quia contra illam non potest concludi de alio titulo, cùm semper possit ad defendendum possessorem argui alius, & alius titulus præsumptus, &

sic

fic titulus invifibilis, qui reprobari non poteft ex quacumque oftenfione librorum. Non fic in poffeffione triennali, quæ requirit certitudinem alicujus tituli vifibilis, & palpabilis, quo mediante poffideat, & ille titulus poteft convinci falfus per oftenfionem Regiftri. Hactenùs Sarnen. cujus præcifa verba funt fuperiùs relata, & docet *Rota in Leodien. Beneficii 24. Aprilis 1662. coram Reverendifs. D. Bourlemont, §. poftquam dictum fuerat, & §. deducebant fimilitèr, impreff. apud Moffol. Trimegiftr. legal. decif. 91.*

32. Concurrit, ut dicebam in præteritis, tàm fuper contemptu, quàm fuper ineligibilitate, quòd in præfenti non poterat tractari de confirmatione, quia nulla datur electio, cùm hæc requirat concurfum Votorum majoris partis Capituli, quæ hìc deficiebat; nam computatis duobus contemptis, nempè Eminentiffimo Domino Cardinali, & Domino Comite de Reken, totum Capitulum conftituebatur ex 48. Vocalibus, quorum folummodò 24. obtinuit Sereniffimus Dominus Princeps à Bavaria, & fic ad oculum patet, illum non habere majorem partem, & in paritate nulla datur electio. Nec officit refponfio, quòd dum 22. ex Capitularibus exierunt è Capitulo, extraneos fe fe reddiderunt, itaut numerari nequeant inter Electores; quia de facili corruit refponfio, quotiès non inftat ultimum tempus ad eligendum præfixum à jure, vel à conftitutionibus, ut hìc, dum adhuc fupererant alii decem dies, & quifque de Capitulo ob aliquam juftam caufam exire poteft, ut in terminis *Caftellin. de elect. cap. 8. fub num. 11. verf. quare in cap. in fine, & poft Lavor. & alios, Pafferin. eodem tract. cap. 11. num. 95.* quos fequitur *Rot. in recent. decif. 350. num. 4. & feqq. par. 17. & decif. 5. num. 1. & feqq. & per tot. par. 18.*

33. Legitimam, ac juftam fuiffe caufam allegatam per exeuntes à Capitulo, nempè priùs faciendam effe difcuffionem Brevis fuper prætenfa eligibilitate, ac proindè differendam effe electionem ufque ad diem fequentem, patens fit ex difficultate, quam ineffe dignofcitur fuper hoc articulo ex hinc indè deductis, & ex majori probabilitate, quæ militat pro ineligibilitate, ut poft *Innocentium* probat *Abbas antiquus in cap. publ. 58. num. 3. in fine De elect.* ibi: *Si autem quis diceret feparatum ad probandum impedimentum, differri poffet electio, ut Ecclefia non vexetur laboribus, & expenfis fuperfluis*, & fequitur, aliis relatis, *Jo: Andr. in eodem cap. publicato col. 5. in fine, verf. tertiò quæro, & col. 7. verf. tertiò decimò quæro.*

34. Cæterum, quæ dicuntur, quòd ad evitandum circuitum electus etiam nullitèr eft confirmandus, quia iterum foret eligendus, & ad id per fuperiorem Electores compellendi, & hoc procedere non obftante contemptu alicujus: iftæ funt propofitiones contra jura aperta; quoniam fi non caffatur electio ob vitium perfonæ, fed ob non fervatam aliquam formalitatem, tunc repofitum quidem eft in libera facultate Electorum devenire ad novam electionem ejufdem perfonæ; fed ad hoc non neceffitantur, juxtà *textus litterales in cap. confideravimus* 10. *& cap. fuper eo* 12. *De elect.* & ibi *gloff. in verbo nifi vitio perfonæ. Lavor. elucubrat. var. tit. 4. cap. 17. num. 18. Sigifmund. à Bononia de elect. dub. 100. num. 3. Pafferin. eodem tract. cap. 25. num. 630.*

35. Prout ubi adeft contemptus, tunc non confirmatur electio, fed fimplicitèr caffatur, ad *text. in cap. quòd ficut 28. & cap. bonæ memoriæ 36. De elect.* & paffim in aliis concordantibus in præterita cumulatis; folumque fuperior poteft confirmare nullitèr electum, quando aliàs electio devolveretur ad ipfi,

fecùs

secus autem quando adest contemptus; & ratio disparitatis est, quia in primo casu superior facit gratiam de suo absque alterius injuria; in secundo autem faceret de alieno, nam præjudicaret contempto, qui aliàs ad novam electionem vocandus esset, & confirmaret electionem injuriosam, & injustam quoad contemptum, ut distinguendo firmat *Hostiens.in cap.bonæ memoriæ 36.nu.*5. & ibi *Jo:Andr.col.*1.*vers.posset etiam dici De elect.*& quòd cassata electione ob contemptum debeat iterum fieri, convocato etiam dicto contempto, post plures *Lavor.var.elucubr.tit.*4.*cap.*17.*num.*18. Nec refragatur *Facchin. cons.*55. *num.*34. *& seqq. lib.*1. quia ipse loquitur de eo, qui non erat vocandus, dum non erat membrum Monasterii, & publicus, & notorius concubinarius existebat. *Paris.verò cons.*97.*à num.*16.*cum plur.seqq. lib.*4. versatur in casu, in quo contemptus non erat membrum Ecclesiæ, & non habebat legitimam ætatem, dum agebat annos decem, ut *num.*26.*& seqq.*

PETRI

PETRI CORRADINI

ADVOCATI ROMANI

ALLEGATIO SECUNDA

Super contemptu.

1. QUoties Contemptus prosequitur contemptum, Summi Pontifices non consueverunt sine ejusdem consensu Electionem confirmare, sed eam semper irritam, & nullius momenti declararunt, non obstante quòd Electus esset persona omni exceptione major, & Sedis Apostolicæ benemerita, & quòd pro bono pacis confirmari deberet Electio, ut probatur in *cap. bonæ memoriæ il 2. circa finem De Elect.* ubi quamvis porsona electa esset laudabilis, & digna, ut Papa ibidem protestatur, tamen quia unus fuit contemptus, cassata fuit Electio. Id etiam probat *Gloss. in cap. quòd sicut* 28. *verb. consentire eodem tit.* ubi quærens, an si Electio tendat in utilitatem Ecclesiæ, & bonum pacis exquirat, quòd illa confirmetur, possit illa confirmari dissentiente contempto, vel possit cogi contemptus ad consentien. & postquam plura argumenta hinc indè adduxit, tandem communi opinioni adhærens, resolvit, nec confirmari posse, nec esse cogendum contemptum ad consentiendum; quia cùm contempto fit facta injuria, & sit sublatum jus suum, non tenetur remittere contemptus injuriam, vel jus suum: nec potest juxta tramites justitiæ superior, ad quem recurritur pro confirmatione, sine satisfactione juris, & injuriæ contempti, Electionem confirmare: maximè quia ita invitis daret Episcopum, & tolleret liberum arbitrium, quod ab initio contemptus habebat in Electione, quam glossam sequuntur *Anton. de Butr. in d. cap. quod sicut num.* 29. & 30. *Abb. num.* 3. *Bald. num.* 1. *Barbos. num.* 5. & latiùs *Cardin. Zabarell.* §. *Si autem num.* 1. *col.* 2. *post princip. litt. A.* & consonat *Passerin. de Elect. cap.* 11. *num.* 119.

2. Hinc *Hostien. in summ. tit. De Elect.* §. *Qualiter facienda num.* 11. *post princip. vers. Præsentibus litt. B.* dicit, quòd Jura Canonica volunt Electiones fieri omnibus præsentibus, ac proindè probat, ab hac forma præscripta à Sac. Canonibus non posse recedi, nisi consentiente contempto, vel eo non prosequente contemptum. ibi: *Et ideò hæc verba non sunt adeò de forma, quin Electio à contempto ratificari possit.*

3. Hinc etiam *Abb. in cap. bonæ memoriæ* 36. *nu.* 9. *in fine eod. tit. De Elect.* ait, quòd actus omninò retractari debet, nec confirmari potest, quia legitimè factus non est uno contempto. ibi: *Debet actus retractari ad petitionem contempti, ex quo non legitimè gestus est*, prout etiam latè tuetur *Bald. in dicto cap. bonæ memoriæ num.* 4. ubi quòd de rigore juris, actus esset ipso jure nullus: & licèt Sac. Canones adhærentes æquitati voluerint, quòd actus valeat, id

tamen

tamen fanciverunt, quoties contemptus ratificet, fecus eo Electionem impugnante.latè etiam *Innoc.in d.cap.quòd ficut num.*4. ubi quòd etiam poft Confecrationem,& Confirmationem debet Electio irritari,quoties citatus non fuit contemptus, & *num.* 5. ubi quòd id procedit etiamfi pro bono pacis confirmare oporteret Electionem: fequitur ibidem *Butr.nu.*37. *&* *nu.*28. *& feqq.* ubi quòd ideò Sacri Canones noluerunt annullare actum à principio,ut potuiffet ratificatione contempti approbari Electio, quæ aliàs omninò infirmanda effet.*Card.Zabarell.in cap.quòd autem num.*2.*eodem tit.*& latè *Oldrad. confil.*63.*per totum*, ubi probat, quòd Jura Canonica reliquerunt in omnimoda libertate contempti approbationem, & reprobationem Electionis, adeout duobus in difcordia Electis, poffit contemptus unius Electioni confentire, & alterius Electionem impugnare, cùm id dependeat à gratia folius contempti.

4. Nil mirũ itaque,fi *tex.in c.cùm inEcclefiis* 33.*De præbend.in* 6.difponat, quòd actus factus uno contempto irritari debet.ibi: *Alioquin quod in eorum abfentia fieri contigerit,eis inftantibus irritari debebit*, ubi *Jo:Andr.* & *Monach.* notant quòd dictum verbum *debebit*, importat neceffitatem, & latiùs id tuetur *Fagnan.in cap.publicato num.*18. *verf. verùm ad petitionem De Elect.* qui probat, quòd fuperior ad inftantiam Contempti, nedum poteft,fed omninò debet caffare Electionem: idemque melius tuentur *Sigifmund.à Bonon.De Elect.dubit.*10.*à num.*5.§.*at huic affertioni,& feqq. Donat.in prax.Regul.par.*3.*tract.*4.*quæft.*21.*num.*6.*Pafferin.de Elect. d. cap.*11. *toto num.*124. qui optimè diftinguunt, quòd quando fuperior procedit ut Judex, ex nulla caufa poteft impedire ne Elector contemptus agat de contemptu, nec poteft eo repugnante Electionem confirmare,quia læderet Juftitiam, & jus Tertii à jure communi, & communi praxi Ecclefiæ conceffum; quando verò procedit ut Dominus, & fic utendo abfoluta poteftate, tunc folùm poteft Electionem confirmare, & imponere filentium contempto, ne agat de contemptu, quod non credimus cõtra Eminentiffimum S.R.E. Cardinalem contemptum, & contra ftylum Sedis Apoftolicæ, quæ, aut nunquam, aut rarò folet uti abfoluta poteftate, & in Confirmationibus Electionum procedere folet ut Judex, practican. effe.

5. His præmiffis, ad tollen. exclamationes DD. exadverfo Scribentium, qui femper inculcant, quòd vocatio abfentium non eft de fubftantia Electionis, quòdque Electio facta uno contempto, non eft nulla, fed valida,licèt infirmari valeat, videndum eft in fequelam ultimi refcripti reftringentis difficultatem hujus quæftionis in folo contemptu, an verè valeat contemptus dicti Eminentiffimi exadverfo evitari; Et quia quatuor funt quæftiones, à quibus pendet decifio contemptus, ideò breviter eas percurrere liceat.

6. Prima quippè quæftio,quam excitant DD.exadverfo Scribentes ea eft, an debuiffet Eminentiffimus Bullionus, tanquam degens extra Provinciam vocari, fed hæc poterat libenter omitti; licèt namque tempore mortis bo.me. Epifcopi Leodien. dictus Eminentiffimus effet abfens, & extra Provinciam, tamen quia tempore factæ Electionis erat in Civitate Huyenfi, & pluries infteterat apud Capitulum pro admiffione,& Capitulum optimè fcivit ejufdem præfentiam intra Diœcefim, meritò admitti debebat, & ex hoc capite excludi non poterat,ut in terminis notat *Pafferin.de elect.cap.*10.*toto nu.*39.ubi de veriori teftatur.

7. Secunda quæstio est, an contemptus dici possit, & vocandus esset, quando tanquam Subditus, & Minister Galliarum Regis sine magno periculo accedere non poterat ad locum Electionis, hostilibus legionibus circumvallatum, nec obtinere poterat passa-portum; Et hæc quoque quæstio libenter exadverso omitti poterat, tum quia ex Epistola Reverendissimi Nuncii Germaniæ constat, quòd ex hoc Capite Imperator ipse, summus justitiæ cultor, non denegabat passa-portum; Tum etiam quia propter periculum tangens personam Electoris, non potest ille excludi, sed debet adhuc citari, ut mittat Procuratorem ad eligendum, sive periculum sit belli, sive hostium, sive aliud quodcumque simile, ut ultrà allegatos in mea præterita informatione *num. 39. & sequent.* probat optimè *Compostell. in cap. quòd sicut col. 18. num. 41.* ibi: *Numquid ergo si absentes non possunt citari, vel venire sine periculo, possint præsentes sine illis procedere? respondeo, ubi sine periculo non possunt venire, citandi sunt, aliàs videntur contemni, quia possunt Procuratorem constituere*: sequitur *Jo: de Anan. ibidem num. 2. Archidiac. in Can. quanto num. 2. dist. 63. Ceccoper. in lucubr. Canon. lib. 4. num. 23. Castellin. de Elect. cap. 8. nu. 6. vers. ratio est. Gregor. Tholos. tit. de Elect. cap. 6. num. 8.*

8. Immò *Compostellan. in cap. quia propter col. 14. in fine eod. tit. De elect.* notat, quòd justum impedimentum, propter quod *text. in d. cap. quia propter* admittit, quem posse constituere Procuratorem ad eligendum, est præcisè illud, quod provenit ex timore veniendi ad Capitulum propter hostes, & ut benè ponderat *Castell. d. cap. 8. num. 6. vers. ratio est*, cùm omne periculum, se tenens ex parte Electorum, evitari possit mediante constitutione Procuratoris; ideò propter tale periculum non potest impediri Elector ad suffragandum mediante Procuratore.

9. Cùm itaque in casu nostro Capitulum Leodien. declaraverit dictum Eminentissimum privatum voce activa, & sic eundem rejecerit ab electione, imò etiam privaverit facultate deputandi Procuratorem ad eligen. cùm is qui nullam habet vocem Procuratorem constituere non valeat, meritò sub hoc vano periculi prætextu, non potest evitari contemptus; quia si Capitulum Eminentissimum prædictum privatum voce non declarasset, utique, non obstante periculo, admitti debebat ad votandum per Procuratorem, nec debebat d. Eminentissimus instare, quòd admitteretur per Procuratorem; quia si privatus fuerat à Capitulo principali fundamento, idest voce, nescimus quomodo sine irrisione potuisset instare apud idem Capitulum pro constitutione Procuratoris.

10. Replicant DD. exadverso Scribentes, quòd nec Procuratorem, qui voluisset ejus vice votum dare, Eminentissimus prædictus invenisset; Sed hæc est mera divinatio, quia aut exadverso dicitur impossibile dicto Eminentissimo fuisse invenire Procuratorem de gremio Capituli propter bella, & eo quia erat Gallus, & Minister Galliarum Regis, & prohibitum erat commercium: & statim tollitur talis impossibilitas, considerando primò, quòd hoc non obstante impetraverat ab Imperatore Passa-portum; Secundò, quia adeò multiplices fuerunt Epistolæ reciprocè scriptæ à Capitulo dicto Eminentissimo, & è contra, ut facilè ex earum lectura dignoscatur, quòd nullum aderat impedimentum commercii, & quòd sicuti d. Eminentissimus transmittebat litteras Capitulo, ita poterat transmittere mandatum procuræ directum uni

de

de gremio Capituli; Tertiò, quia fuit admissus ad eligen. & intrà Civitatem Dom. Comes de Poitiers, qui pariter erat Subditus Galliarum Regis, & morabatur in eodem Regno; Quartò, quia litteræ Avocatoriæ, seu Bannimentales Imperatoris interdicentes commercium, nullatenus comprehendere valent Canonicos, & Ecclesiasticos volentes devenire ad Canonicam Electionem,& mandata procuræ ab iisdem transmissa ad effectum eligendi; quia cùm mandatum procuræ debeat omninò dirigi uni de Capitulo,juxta *text.in cap. quia propter De elect.& in cap. si quis justo 46.eodem tit.in 6. Lavor. Elcub. Canon.tit.4.cap.17.num.45.Tambur.de jur.Abb.tom.1.disput.5. quæst.3.n.12. Passer.de elect.cap.10. nu.35. & seqq.* adeout Procurator de Collegio habens duo suffragia, unum nomine proprio, & aliud uti Procurator, nequeat duos eligere, nec suffragia dividere.*d.cap.si quis justo, §.porrò De election.in 6.Petr. Gregor.de elect.cap.6.num.11.Barbos.de jur.Eccles.lib.1.cap.19.nu.105. Passer.d.cap.10.num.43.§.sed tunc non potest*,meritò cessat omnis timor,omneque periculum, quod ex commercio oriri solet; quia sicuti Capitulum admittit illum de suo gremio ad eligen. nomine proprio sine ullo timore, ita quoque nullus potest considerari timor, quando eumdem admittit ad eligen. nomine alieno.

11. Aut exadverso dicitur difficile fuisse invenire Procuratorem de gremio Capituli, qui vellet acceptare mandatum absentis,& respondemus,quòd si dicta difficultas consideretur habito respectu ad dictum Eminentissimum Bullionium, statim cessat,ponderando, quòd inverisimile admodum est, quòd nemo mandatum acceptasset, imò improbabile prorsus, dum dictus Eminentissimus habebat Vicarium suum de gremio Capituli, & dum divisæ erant Canonicorum factiones in duas partes, ut eventus ostendit, quarum quælibet dictum mandatum anhelasset; Si verò talis difficultas consideretur ex parte Capituli, nempè quia Capitulum procurasset,aut impedivisset directè, vel indirectè tale mandatum acceptari, tunc hoc ipsum effecisset, quòd contemptus diceretur d. Eminentissimus, ut egregiè notat *Compostell. in d.cap. quia propter col.14.circa finem, vers.credimus tamen De elect.*ibi:*Credimus tamen, quòd si ex condicto Capituli, vel partis majoris sit factum, ne vices absentium recipiantur,quòd ob hoc possit absens dici cont. mptus, & potest peti electionem cassari, ne possit de malitia sua gaudere, præcipuè cùm in Electionibus omnis fraus, & dolus debeat abesse*: sequitur *Cosm.Guimier.ad pragmat.Sanction.tit. de election.§.idemque juramentum,vers.casibus in fine fol. mihi* 32. ubi quòd si procurante Capitulo, vel majore parte Capituli, nullus de Capitulo velit acceptare mandatum, magis injuriosus dicitur contemptus,quia est dolosus.

12. Atque ideò undequaque patet, quòd hic est egregius prætextus adinventus ad colorandum contemptum, quando non probatur, prout probari concludenter deberet, quòd si fuisset data potestas Cardinali vocem suam dandi, & fuisset ab eo constitutus Procurator, adhuc tamen nullus inventus esset, qui mandatum acceptasset.

13. Tertia quæstio est, an vocari debuisset stante asserto periculo,vel incommodo Ecclesiæ; In qua quæstione, primo loco dicimus, quòd licèt supponeretur in jure conclusio, quòd quis vocari non debeat, quoties adest periculum, & incommodum Ecclesiæ, tamen necesse est, quòd periculum,& incommodum Ecclesiæ probetur, & quidem justum, & quòd redundaret in no-

notabile Ecclesiæ præjudicium, quòdque evitari alio modo non potuisset, pro hoc est elegans theorica *Hostien. in sum.tit.de elect. §.qualiter facienda n. 11.col.16.post princ.vers.sed nec vult Princeps*.ibi: *Non tamen dico, quòd contemnatur absens, quia hoc non est justum periculum*, & agit de timore, quòd Papa provideret interim de puero, & Imperator accederet, & inveniret Ecclesiam viduatam: consonat *Sigism.à Bonon.de elect.dub.9.toto num.7.*

14. In casu nostro, nullum probatur justum periculum, vel grave damnum Ecclesiæ, si admissus fuisset ipsemet Eminentissimus; Et quamvis exadverso dicatur, quòd poterat timeri periculum schismatis, vel rebellionis, eo quia in Civitate fœderata admittebatur Minister Regis inimici, tamen hoc est figuratum prorsus periculum, quia nec qualitas, nec conditio, nec mores dicti Eminentissimi, optimè Eminentiss.PP. noti, sunt capaces commovendi seditiones, & schismata: præsertim in Civitate, quam dominabantur illi factionis contrariæ, & quam undique circumdabant Milites armati, & Duces convocati, ad effectum continendi populum, & Canonicos ipsos, & evitandi ipsamet pericula, quæ pars nunc exagerat; Et tamen ad excludendum figuratum periculum, & incommodum Ecclesiæ, satis est ponderare, quòd Canonici ipsi in pluribus, & quidem pluribus epistolis scriptis dicto Eminentissimo, non negarunt eum introducere in Civitatem, quatenus obtineret passaportum, & Imperator ipse, ac ejus Ministri ostenderunt se promptos ad concedendum dicto Eminentissimo passa-portum, ut testatur Reverendissimus Germaniæ Nuncius.

15. Sed dato, & non concesso, quòd aliquod incommodum, vel periculum Ecclesiæ timeri potuisset mediante præsentia Cardinalis, si tamen illud evitari poterat mediante constitutione Procuratoris, proculdubiò non poterat sub hoc vano prætextu dictus Eminentissimus excludi.

16. Et quamvis non ignorem, quòd hoc casu DD. nostri videntur negare potestatem constituendi Procuratorem; Tamen qui eos attentè considerat, facilè cognoscit, quòd non negant talem potestatem in nostris terminis.

17. Quandoque enim adest incommodum, & periculum Ecclesiæ, si expectetur absens, vel quia immineret periculum seditionis, vel schismatis, vel quia in posterum negaretur aditus, & tunc vera est opinio, quòd præsentes possint devenire ad electionem absente non expectato, nec valeat ille Procuratorem constituere, quia non debent stante dicto periculo præsentes expectare Procuratorem, vel mandatum procuræ; prout etiam quando subest periculum in vocando, quia non est tutus accessus, vel in loco adesset pestilentiæ morbus, prout notat *Innocent.in d.cap.quòd sicut*, ubi etiam *Butr. nu.24. De elect.Felin. in cap.cùm omnes sub num.23. circa fin.vers. Secundò declara de constit. Archidiac.in can.factus est num.3.7.quæst.1. Sigism. à Bonon. dicto dub.9.nu.7.Mandagot.de elect.cap.4.& 5.& utrobique addendit.C. Castellin. dicto cap.8.num.6.*

18. Quandoque verò timetur incommodum, & periculum Ecclesiæ propter accessum Electoris ad Civitatem, prout in hoc casu prætenditur exadverso sine ullo fundamento; Et tunc quia periculum, & incommodum cessat si cessat præsentia, non potest ullo modo Elector privari facultate suffragandi per Procuratorem, si periculum, & incommodum Ecclesiæ in Procuratore considerari non valeat, ut egregiè notat *Card.Zabarell. in d. cap.bonæ* me-

memoriæ sub num.2.circa finem col.4.De elect.fol.mihi 118.ibi:*Innocentius licèt non ità clarè dicit, quòd hic timor erat justus de omnibus, ne electio fieret vitiosa, si fieret in Civitate, & quod dicit de omnibus, dic, tàm respectu Canonicorum, quàm Procuratorum.*

19. Cùm itaque in casu nostro tale periculum, vel incommodum Ecclesiæ, quod timeri poterat propter præsentiam Cardinalis in Civitate, concurrere non potuisset in Procuratore à dicto Eminentissimo constituto, quia Procurator debebat esse de gremio Capituli, & debebat esse de iis, qui admittebantur à Capitulo ad suffragandum, & qui nullam exceptionem habere possent, propter quam admitti non deberent: maximè, quia suffragia dividere nec poterat, meritò cessante tali somniato incommodo Ecclesiæ in persona Procuratoris, non poterat Cardinalis impediri suffragari per Procuratorem; undè semper elucescit, quòd isti sunt prætextus nuper adinventi ad colorandum contemptum, quòdque voluntas Capituli sola fuit intenta ad excludendum Dominum Cardinalem ex capite foraneitatis.

20. Quarta quæstio est, in qua verè consistit cardo hujus causæ, an Dom. Cardinalis esset foraneus, & privatus voce activa à Statuto Ecclesiæ de foraneis loquente.

21. In hac quæstione præmittimus, quòd Statutum Ecclesiæ Leodiensis adeò varium, adeoque mutantis fidei redditur, ut meritò possit dici de hoc Statuto id quod *Cicer. Philippic.5.* dicebat de quodam homine vario, inconstante, & sibi contrario, qui modò togatus, modò palliatus comparebat: vel quod *Plato in Eutyphone* dicebat de Dhædaleis operibus, quæ erant adeò varia, adeoque inter se contraria, ut possent pluribus eodem tempore inspicientibus diversè apparere.

22. Comparuit namque primo loco Statutum compilatum anno 1563. in quo in titulo de secunda residentia legitur capitulum ita disponens. ibi: *Item, qui in dicta die Beati Ægidii se ad residentiam non præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit*. Paulò post comparuit fides Secretarii Capituli, testantis, verba Statuti ibi transcripta extraxisse ex suo originali, ubi omittitur dictum capitulum.

23. Præcepit inde hæc Sacra Congregatio Reverendissimo Nuncio Colonien. ut extrahere faceret authenticum exemplar dicti Statuti, & transmissum fuit Statutum conditum anno 1560. in quo in titulo de secunda residentia deficit pariter dictum capitulum; & quod pejus est, idem Reverendissimus Nuncius transmisit etiam simplicem copiam integri Statuti anni 1560. extractam ex alia copia reperta inter acta visitationis R.P.D.Sanfelicii, in qua adest dictum capitulum, sed alio modo conceptum. ibi: *Item, qui in die B.Ægidii se ad residentiam præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit.*

24. Major proindè non potest dari contradictio, & difformitas in substantialibus; Quippè dictum capitulum optimè facit pro causæ decisione, quia si in Statuto disponitur, quòd is, qui in die Beati Ægidii se non præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit, jam habemus pœnam à Statuto indictam Canonicis se non præsentantibus dicta die: & proindè non possumus aliam pœnam foraneitatis, & privationis vocis addere, quam Statutum ipsum non indicit, juxta theoricam *Compostell. in cap.bonæ memoriæ il secondo col.1.circa finem, vers. item nec privandi De elect.* ibi: *Item nec privandi;*

di; cùm enim certam pœnam propter contemptum contra ipsos inveniam, pœna privationis eos non puniam, cùm pœnæ sint restringendæ.

25. Sed quatenùs hæc contrarietas, quæ solet tollere fidem etiam scripturis publicis, & solemniter extractis, juxtà *gloss. in cap. in memoriam distinct.* 19. quam sequuntur *Paris.cons.*28.*lib.*2. *Alb.cons.*224.*num.*8. *Gramat.cons.* 24.*num.*4. *& seqq. Decian.cons.*99. *num.*17. *lib.*2. non adesset, adhuc tamen, etiam juxtà Statuti particulam transmissam, nunquam poterit dici foraneus, aut voce privatus dictus Eminentissimus Principalis.

26. Etenim in rubrica de capitulis ordinariis declaratur privatus voce activa Canonicus foraneus; sed quinam talis Canonicus foraneus sit, ibi non dicitur.

27. Videamus itaque quinam in aliis capitulis Statuti foraneus declaretur, & in hoc puncto habemus primo loco post titulum *de gratiosis absentiis* rubricam *de foraneis*, ubi uniendo rubricam cum nigro, ut fieri debet, & notant *DD.in rubr.de reb.credit.*& signanter *Jo.de Imol. in rubric. digestorum De verbor. signific. num.* 3. declarantur foranei illi, qui primam residentiam non fecerint.

28. Habemus ulteriùs *in tit. de secunda residentia* dispositum, quòd *quicumque in festo B. Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, resideat eo anno sex menses integros apud Ecclesiam, alioquin pro foraneo habeatur.*

29. Neutrum horum capitulorum percutit casum nostrum; Non illud sub *rubric. de foraneis*, quia Eminentissimus Bullionus primam residentiam absolvit; Nec secundum sub *tit. de secunda residentia*, quia utpotè literaliter loquens de illo, qui ad secundam residentiam se exhibuit, aut præsentavit, non habet locum in casu negativo, nec in eo, qui se non præsentavit, nec exhibuit ad secundam residentiam; cùm enim sit juris correctorium, non potest extendi de casu ad casum maximè contrarium, juxtà *gloss. in cap. quamquam*, post figurationem casus, *vers. nota* 1. *De elect. in* 6. cum aliis quos adducit *Sigism. à Bonon. de elect. dub.*120.*nu.*12.*& seqq.*& optimè *Rot. coram Coccin. dec.*1447. *num.*9.*& seqq.*

30. Ponderando præsertìm, quòd post titulum prædictum *de secunda residentia*, hæc verba leguntur ibi: *Quicumque in Ecclesia Leodien. facta prima residentia volet residere, & fructus facere*. Undè si immediatè post Statutum reputat pro foraneis illos, qui se ad secundam residentiam exhibuerint, seu præsentaverint in festo Beati Ægidii, & sex menses integros non resederint, non loquitur de casu diverso à primo, sed de eodem prorsus casu, idest de illis, qui absoluta prima residentia, volunt residere, & fructus facere, ita suadente dictione *item*, adjecta *in d.§.item quicumque in festo Beati Ægidii*, quæ si adjecta sit post orationem non perfectam, repetit omnes qualitates præcedentis capituli; si verò adjecta sit post orationem perfectam, continuat eandem materiam, retento eodem themate, ut notat *Gemin.cons.*62.*nu.*2.*vers.nec obstat. Silva cons.*64.*num.*28.*Paris.cons.*49.*nu.*48.*lib.*2.*Natta cons.*387.*nu.*12. *Grat.cons.*18. *num.*39. *lib.*1. Præsertìm quando nulla adest diversitas personarum, vel rerum, & materia est eadem, ut prosequitur *Curt.jun.cons.*102.*nu.*4. *Ancharan.famil.quæst.q.*53.*num.*2.*&* 3.

31. Atque ideò si Statutum loquitur de illis, qui volunt residere, & fructus

ctus facere, non potest extendi ad casum omninò contrarium, in quo quis non se offerat ad secundam residentiam, nec curet fructus suos facere.

32. Nec aliquid facit dictio *alioquin*, adjecta *in d.§.item quicumque*; licèt enim vera sit conclusio, quòd dicta dictio faciat resolvere affirmativam in contrariam negativam, tamen non potest operari effectum exadverso exoptatum, ac si Statutum diceret: *quicumque in festo S. Ægidii se non præsentaverit*; Cùm enim Statutum loquatur præcisè de illis, qui volunt residere, & fructus suos facere, & voluntariè se exhibent, dictio illa *alioquin*, tanquam relativa, intelligitur retento eodem themate, & juxtà qualitates præcedenter expressas, juxtà *gloss. in cap. ut circa, verb. alioquin De elect. in 6. ubi Archidiac. num. 4. vers. alioquin. Cæned. post lib. practicab. & Canon. quæst. singul. 3. num. 4. & 5. Barbos. dict. 17. num. 3.* Et cùm Statutum velit illum, qui se exhibuit ad secundam residentiam, residere eo anno apud Ecclesiam sex menses integros, dictio *alioquin* operatur effectum suum, convertendo illa verba affirmativa, *resideat eo anno*, in negativa *si non resideat*, ut patet legenti.

33. Nec subsistit absurdum exadverso ponderatum, quòd nempè melioris conditionis esset is, qui se non præsentavit, quàm is, qui se præsentavit; quia satis est pro responsione considerare, quòd Statutum voluit pœna afficere eum, qui se ad residentiam exhibuit, & posteà non resedit; cùm enim is sciret, quòd quando se ad secundam residentiam exhibebat in festo S. Ægidii, promittebat eo anno in Ecclesia residere, & quidem residere sex menses, ut præcipit Statutum, meritò si non residebat, & sic fidem non implebat, graviùs peccabat, quàm is, qui residere non promiserat, nec se præsentaverat; Leges namque nostræ, ob fidem non servatam dant actionem de dolo, necnon ad interesse, ut notat *Cravett. cons. 192. num. 15. cum aliis adductis à Paris. de confid. quæst. 6. per tot. signanter num. 9. & 10. & in l. 1. ff. de pact. ac in l. 1. in princ. ff. de constit. pecun.* habetur, quòd grave est promissa non adimplere, & proindè Statutum se exhibentem, & non residentem recenset inter foraneos, nil disponens de illis, qui nil promiserunt, & se non exhibuerunt, relinquens hunc casum sub dispositione juris communis.

34. Recurrunt proptereà DD. exadverso Scribentes ad observantiam, sed illa nullius prorsus est momenti; Aut enim adducitur pro præscriptione, & nullum prorsus concurrit requisitum: aut adducitur pro interpretatione Statuti, & cùm Statutum nullam prorsus admittat ambiguitatem, quia loquitur de casu affirmativo, in quo quis velit residere, vel se exhibeat, non autem in casu negativo, idest, quando quis non se præsentavit, vel se non exhibuit, meritò non est locus observantiæ interpretativæ. *Rot. decis. 39. nu. 11. par. 2. divers. coram Buratt. decis. 129. num. 6. coram Coccin. decis. 1546. n. 2. coram Bich. decis. 396. num. 25. & seqq. & in rec. decis. 223. n. 8. & seqq. par. 19.*

35. Prætereà ad hunc effectum observantia debet esse individualis super casu de quo agitur. *Rot. decis. 129. num. 6. coram Buratt. decis. 65. num. 27. coram Argentl. & in recent. decis. 227. num. 9. par. 18.* & debet probari per actus univocos, adeout sola possibilitas in contrarium reddat actum æquivocum, & non suffragantem ad inducen. aliquam observantiam. *Rot. coram Buratt. dec. 464. sub num. 5. & in recent. decis. 204. num. 38. part. 8. ac decis. 290. num. 21. par. 18.*

36. Actus verò exadverso adducti, vel sunt æquivoci, vel non sunt indi-

vi-

viduales; Quatuor enim sunt actus, qui adducuntur, quorum primus est æquivocus; Licet enim dicatur, quòd anno 1652. D. Arnoldus de Merode, defectu repræsentationis eo anno foraneus repertus fuit, nemo tamen divinare potest, quòd defectus repræsentationis fuerit ille non comparitionis in festo S. Ægidii; Imò cùm Statutum in titulo *de secunda residentia* duo præcipiat, unum nempè, quòd is, qui vult residere, & fructus suos facere, personaliter die S. Ægidii se exhibeat, & præsentet; Alterum verò, quòd iterum se præsentet ad faciendam continuam residentiam spatio sex mensium: verba illa, *ex defectu repræsentationis*, intelligi possunt de secunda præsentatione cum residentia, & ideò qui scripsit usus est verbo disformi, *repræsentationis*, quando Statutum loquitur per verba, *se exhibuerit, & præsentavit*; Ultrà quod iste est unicus actus mutilatus, & proindè ineptus ad observantiam comprobandam.

37. Secundus anni 1673. nil prorsus concludit: enunciat tantùm duos, nempè Canonicum Duras, & Archidiaconum Campiniæ, qui fuerant anno lapso foranei; sed quòd fuerint foranei prædicti, ex quo se non præsentaverint in die S. Ægidii, ex actu prædicto non desumitur.

38. Tertius verò anni 1688. est ejusdem farinæ: imò cùm referatur ad Statuta, intelligi debet juxtà tenorem eorundem.

39. Quartus verò anni 1604. loquitur de *illo*, qui transmiserat mandatum procuræ ad effectum obtinendi gratiosam absentiam, quæ cùm juxtà Statuta petatur ad effectum lucrandi fructus, pernecesse actus prædictus præsupponit, quòd quis se prius præsentasset in festo S. Ægidii; quia aliàs gratiosam absentiam obtinere non poterat, vel saltèm actus prædictus remanet æquivocus, & proindè nil concludens, ex jam citatis.

40. Attestationes verò, ultrà quod sunt mendicatæ lite pendente, & sic nullum probationis gradum faciunt, ex vulgatis, omnes, excepta illa Joannis Forgeun Beneficiati, qui unicus est, ac lite pendente, ac nimis animosè deponit: nil aliud concludunt, nisi quòd Statuta Ecclesiæ de foraneis loquentia sint in viridi observantia; undè intelligi debent de illis capitulis Statuti, quæ loquuntur de foraneis in casibus supra expressis, non autem de casu nostro, de quo Statutum non disponit, ad tradita per *Rot. decis.* 207. *num.* 9. *par.* 5. *&* *dec.* 227. *num.* 10. *par.* 18. *recent.*

41. Et cessat quævis amaritudo, considerando, quòd si verè is, qui se non præsentat in festo S. Ægidii esset foraneus, mille casus reperirentur, in quibus plures descripti essent in Catalogo foraneorum in actibus Capitularibus Ecclesiæ, prout descripti fuerunt illi pauci, qui exadverso adducuntur: & quod plus urget, Pars ipsa fatetur, quòd pluribus annis Eminentissimus Bullionus non comparuit dicto die, & tamen nunquam ipse inter foraneos adnotatus reperitur: & dum actus Capitulares, in quibus describuntur foranei, fieri solent in hac Ecclesia, ut videre est ex actibus exadverso adductis, hoc est optimum argumentum probandi, quòd nulla adest observantia: quæ si adsuisset, non omisisset Capitulum dictum Eminentissimum inter foraneos describere, nec omisisset tales actus adducere, sicuti mendicavit paucos actus supradictos æquivocos, & nil concludentes.

42. Quòd autem Dom. Cardinalis comparuerit aliquando in festo Sancti Ægidii per Procuratorem, & in mandato procuræ dixerit, quòd constituebat Pro-

Procuratorem ad comparen. prout moris erat in dicto festo, nil prorsus facit; quia prædicta comprobant tantùm observantiam in dicto festo comparendi, de quo non disputamus, sed non probant, quòd qui in dicto festo non comparuit, foraneus dicatur, de quo tantùm nos quærimus.

43. Præterea, ut diximus in præteritis, Dom. Cardinalis fuit dispensatus à residentia, atque ideò tanquam dispensatus, & sic habens licentiam a Papa, nec tenebatur residere, nec ullum actum facere in sequelam residentiæ, nec ligatus erat Statuto pœnali Ecclesiæ, ex adductis in mea præterita informatione *in num. 26. & seqq.*

44. Et quamvis exadverso dicatur, quòd dictus Eminentissimus fuerit dispensatus tanquam Præpositus, non tanquam Canonicus: tamen quia Papa scivit, dictum Eminentissimum in eadem Ecclesia retinere etiam Canonicatum, pernecesse dispensatio prædicta comprehendit etiam residentiam illam, qua tenebatur dictus Eminentissimus ratione Canonicatus; Alias enim ineptum esset asserere, quòd Papa voluerit habere dictum Eminentissimum in eadem Ecclesia, eadem hora, eodemque momento pro residente ratione Præpositure, & ratione Canonicatus pro non residente: imo eveniret, quòd frustrà dictus Eminentissimus dispensatus fuisset, quia non potuisset ab Ecclesia recedere ratione Præpositure, si retineri debebat, tanquam non dispensatus ratione Canonicatus, ut ultrà adductos in præterita optimè probat *Navar. consil. 14. per totum De Cleric. non resid.* signantèr quia Papa motus est ad dispensandum propter impedimentum Cardinalitiæ dignitatis, quod idem prorsus aderat in eodem subjecto, sive Præposito, sive Canonico, ex allegatis in præterita.

45. Nil relevante quòd hæc dispensatio trahi non possit ad istam exhibitionem facien. in festo S. Ægidii, ex quo poterat fieri per Procuratorem; quia cùm negari non possit, istam Comparitionem esse principium residentiæ, ut exadverso admittitur, immo esse quid accessorium residentiæ, & tale accessorium, in quo juxta lecturam Partis, quam nos negamus, est inducta pœna privationis vocis activæ, & sic maxima pœna, affirman. est, quòd dispensatio à principali, & à totali residentia trahatur etiam ad omnia accessoria, & maximè ad illa, quæ tantam pœnam merentur, adeout remaneat in libertate dispensati comparere, & non comparere, ut notat *gloss. singularis in cap. non potest 21. verbo retinere De præbend. in 6.* & melius *Abb. in cap. quia in tantum num. 4. & 5. De præbend.* ibi: *Et concludit, quòd est in Electione sua; nam ex quo dispensatum est super principali, videtur dispensatum esse super accessoriis.*

46. Undè comparitio facta à Domino Cardinali mediante Procuratore aliquibus annis, tanquam procedens ex actu facultativo, nil prorsus facit ad rem; Sicuti enim si Dominus Cardinalis voluisset residere, potuisset; ejusque residentia non concluderet, quòd ipse dispensatus non esset: ita quoque si voluit comparere, maximè quia per plures annos omisit etiam comparere, quod non omisisset per Procuratorem, si dispensatum se non cognovisset.

47. Subsistit etiam, quòd hoc Statutum, tanquam non confirmatum à Papa, non valeret, nec præsumi posset confirmatio ex lapsu temporis sine observantia, ut in præterita probavi.

48. Ex quibus videre possunt Eminentissimi PP. & Illustrissimi Judices,

an hoc Statutum potuisset adduci ad effectum repellendi Dom. Cardinalem ab Electione, & eum declarandi inhabilem; Ad hunc enim effectum necesse est, quòd inhabilitas sit notoria, quæ nullo jure celari possit, ut egregiè notat *Passerin.de elect. cap.11. sub num.73. post medium, vers. adjungi etiam potest*, qui optimè distinguit casum à casu.

49. Maximè dum dictus Eminentissimus ab hac declaratione Capituli appellavit ad Sanctissimum: & quidquid sit an appellatio suspenderit Electionem, itaut eam reddiderit nullam, & attentatam, de quo in præterita mea informatione *à numer. 2. & seqq.* indubitatum tamen est, quòd hæc appellatio suspendebat efficaciam d. declarationis inhabilitatis, adeout potuisset interim dictus Eminentissimus ad Electionem procedere, ut in puncto probat *Navar.consil.8.De Elect.in antiq.lib.1.Sigismund.à Bonon.de Elect.par.2. cap.5.dub.94.num.5.usque ad finem.*

50. Confugiunt DD. exadverso Scribentes, videntes nullo jure posse evitari contemptum, ad defectum tituli Dom. Cardinalis, credentes quòd per promotionem ad Cardinalatum vacaverit ejusdem Canonicatus, & sic tanquam Canonicus admitti non potuisset ad votandum.

51. Sed objectum, utpotè prorsus insubsistens, facilè tollitur, considerando, quòd à die, quo ad Cardinalatum dictus Eminentissimus promotus est, usque ad diem electionis, lapsi sunt vigintiquinque ferè anni, quibus dictus Eminentissimus pacificè Canonicatum possedit: & sciente, ac patiente Capitulo, omnes actus, quos cæteri Canonici gerunt, fecit: quo casu certa est conclusio, quòd præsumitur dispensatio, quæ in hac materia ex sola decennali possessione præsumitur, ut in terminis notat *Paris.de resign.lib.3.quæst.6.sub num.74.Ricc.in prax.for.Eccles.resol.593.per totam, Barbos. de potest.Episc. par.3.alleg.62.num.30. Rot.coram Bich.dec.198. num.31. & seqq. signanter num.33.& 36.*

52. Tanto magis, quia D. in facto scribens, plures adducit dispensationes, & decretum concistoriale, in quibus Dom. Cardinalis supponitur Canonicus, & dispensatur etiam ab incompatibilitate ratione Canonicatus, ac datur eidem facultas retinendi etiam Canonicatum Leodien. Et licèt exadverso dicatur, quòd istæ dispensationes, tanquam obtentæ postquam Canonicatus per promotionem vacaverat, non suffragentur; Tamen ultrà quòd Canonicatus de facto non vacaverat, dicimus, quòd istæ dispensationes, & prædicta indulta magis manifestant, quòd usque ab initio fuerit concessum Indultum retinendi dictum Canonicatum, & sic magis convalidant dictam præsumptionem, resultantem ex longæva possessione, ut optimè ponderat D. Causæ Patronus.

53. Parum refragante, quòd ex prædictis Indultis pro parte nostra ostensis, tollatur præsumpta dispensatio; tum quia dd. Indulta fuerunt adducta ad magis coadjuvandum præsumptionem, & ad magis comprobandum Indultum retentionis usque ab initio; Tum etiam quia in beneficialibus habemus, quòd ex productione unius tituli etiam infecti, non excluditur præsumptio, & possibilitas alterius tituli; quia in hac materia datur multiplicatio titulorum, ut notat *Rot.decis.122.num.22.& seqq.decis.402.nu.9.decis.482.nu.9. usque ad finem*, ubi optimè apud *Posth. de manut.& in recent.dec.222.n.17. par.16.*

54. Et tollitur quævis difficultas, ponderando, quòd Dom. Cardinalis erat in

in quasi possessione Canonicatus: imò quod plus est in quasi possessione eligendi, dum votum dederat in electione Episcopi nuper defuncti, quo casu non poterat excludi, & si exclusus fuit ratione deficientiæ tituli, dicitur contemptus, juxta *text. litteralem in cap. in genesi* 55. ibi: *Nec præmissi duo Canonici poterant sic excludi, cùm primus existeret in Canonicatus possessione, vel quasi, & ad tractatus, ac electiones dignitatum, & personatuum, quæ occurrerunt tanquam Canonicus sit vocatus, De elect. ubi gloss. verbo possessione:* idemque cavetur *in cap. cùm Ecclesia De caus. possess. & propriet.* & egregiè *Compostella in d. cap. in genesi col.* 5. *verbo in possessione*, ubi probat, quòd idem procedit, quamvis Canonici sint protestati nolle admittere illos, qui de jure non sunt admittendi: idemque repetit *in cap. Cumana post princip. eodem tit.* ubi quòd ridiculum esset dicere, quòd propter protestationem Canonicorum, quis commodum suæ possessionis amitteret, & latè *Castell. de elect. cap.* 5. *num.* 6. ubi quòd hic est casus decisus *in d. cap. in Genesi.*

55. Crescit contemptus, dum ultrà dictum Cardinalem fuit contemptus etiam Dom. Comes de Rekem, & rejectus sub eodem prætextu foraneitatis. Fuerunt quoque contempti 22. alii Canonici, qui ad aliam electionem processerunt; Et licèt vera sit conclusio, quòd recedentes voluntariè à Capitulo, habeantur tanquam extranei, nec sunt computandi in numero eligentium: hæc tamen regula limitatur quando, prout hic, recesserunt ex justa causa, & petierunt terminum unius diei, ad effectum considerandi Breve eligibilitatis Serenifs. Electi; hoc enim casu, quia Breve prædictum non carebat suis difficultatibus, prudenter se opposuerunt dicti Canonici, & petierunt inducias ad effectum ponderandi, an Breve sufficeret: & proindè dum non petierunt tempus extra terminum datum ad eligendum, sed intrà illum, debebant omninò expectari, ut eleganter notat *Compostell. in cap. statuimus col.* 2. *versic. si quis in Capitulo, ubi fit electio, De elect.* ubi, *quòd si induciæ deliberatoriæ denegantur*, adest legitima causa appellandi, & recedendi: & optimè etiam *Castellin. eodem tract. cap.* 16. *toto num. omninò vid.* Præcipuè, quia Decanus ipse, caput Capituli, ad quem juxta Statuta pertinet etiam jubere, quòd differatur Capitulum, institit differri Electionem, & tamen auditus non fuit, ut optimè probat *Gloss. in cap. bonæ memoriæ il* 2. *vers. si major pars*, ubi *Hostien. n.* 2. *& Anton. de Butr. num.* 22. *De elect.* ubi, quòd hoc casu non potest procedi ad electionem; Atque ideò Electio fuit omninò nulla, tanquam facta, vel contempta æquali parte Capituli, vel non facta à majori parte, computatis vocibus contemptorum, ut probavi in præterita.

56. Peregrina, & nova prorsus in jure nostro est conclusio exadverso adducta, quòd nempè tunc ratione contemptus cassetur Electio, quando contemptus est dolosus, & fraudolentus; Hanc quippè conclusionem nemo prorsus Canonista firmare potest, & illi, qui contemptum cessare dicunt quoties adest aliqua causa exclusiva doli, loquuntur de contemptu præceptorum Ecclesiæ, Clavium, Dei, & similium, prout loquitur *Felin. in cap. si quis num.* 7. *De major. & obedien.* & loquuntur quotquot exadverso adduci possunt.

57. *Text. autem in can. cùm Adrianus dist.* 63. loquitur præcisè de Legatis Imperatoris, qui non fuerunt vocati in electione Papæ, & dicit *textus*, quòd Legati, *accepta ratione, quòd non causa contemptus Augusti, sed futuri temporis prospectu*, non fuerint vocati, tacuerunt; quia vocandi de jure non

erant : & per illa verba Papa explicat, quòd id non fuerat factum in contumeliam Augusti, sed tantùm ne interessent electioni Legati Principis secularis, & sic res transiret in exemplum, ut optimè notat ibidem *Gloss.* in figuratione casus, & melius *verb. temporis*, ubi, quòd Papa voluit tollere malum exemplum,& latiùs ibidem *Geminian.post princip.*

58. Cæterum, ut probavi in principio, contemptus in electionibus,non sonat in contumeliam, sed oritur ex eo, quòd sicuti omnes interesse habentes in electionibus debent vocari,ideò si aliquis vocatus non est,dicitur contemptus,si tamen de jure vocandus erat: & proindè non sufficiunt ad evitandum contemptum omnes causæ, sed tantùm illæ, quæ approbantur à DD. & à sacris Canonibus tanquam legitimæ, & justæ, & quæ sunt justificatæ, ut pater ex DD. supra citatis, & non obscurè notat *Rot. decis.* 87. *num.*8. *coram Ninot.*

ANTONII

ANTONII MARIÆ
DE BECCHETTIS
ADVOCATI ROMANI
ALLEGATIO SECUNDA

Super contemptu.

1. IN postrema Congregatione præsentis Causæ, habita sub die nona Augusti proximè elapsi, in qua nulla emanavit resolutio, latissimè ostendimus, ex parte Reverendissimi Capituli Ecclesiæ Cathedralis Leodiensis, commissum fuisse manifestum, & inexcusabilem contemptum in actu controversæ Electionis faciendæ de Episcopo successore in locum claræ memoriæ Joannis Baronis de Helderen defuncti, adversùs Eminentissimum Dominum Cardinalem Bullionum in eadem Ecclesia Præpositum, & Canonicum. Et quidem probavimus illum commissum ex duplici capite.

2. Ex uno, quia idem Dominus Cardinalis non fuit evocatus, seu citatus ad interveniendum dicto Actui Capitularis Electionis; cùm tamen absolutissimi Juris sit, quòd evocatio, seu citatio ad interessendum Electioni, sit facienda omnium Capitularium existentium intra eandem Diœcesim, vel in loco etiam extra Diœcesim, à quo tamen, habita distantiæ mensura cum tempore faciendæ Electionis, commodè evocari, & vocati commodè accedere possunt. *cap. coram 35. ibique gloss. verb. in Provincia De Elect. Gloss. in cap. cùm in Ecclesiis 33. verb. si commodè De præbend. in 6. Gonzal. in cap. cùm inter universas 18. num. 8. & seqq. De Elect. Speculat. lib. 4. tit. de Elect. §. 1. num. 2. & 3. Lavor. elucubrat. Ecclesiast. de Elect. tit. 4. cap. 17. num. 1. & seqq. Passerin. de Elect. Canon. cap. 11. sub num. 35. & num. 38. Rota dec. 288. nu. 1. & seqq. coram Mantic. decis. 82. num. 4. & seqq. coram Ninot. decis. 371. num. 4. 7. & 8. par. 14. decis. 5. num. 7. par. 18. & decis. 141. num. 10. par. 19. rec.*

3. Quod inevitabilitèr faciendum erat in casu præsenti; nam si inspiciatur tempus secutæ vacationis Ecclesiæ, de quo Dominus Cardinalis reperiebatur extrà Diœcesim Leodiensem, erat adhuc evocandus; dum ex particulari consuetudine Ecclesiæ Leodiensis, ex quolibet loco, etiam extra suam Diœcesim, Capitularium vocatio est facienda, ut asseritur in ipsomet Instrumento Electionis, dato in contrario *Summar. num.* 1. Indéque in hac evocationis materia, quoad locum undè sit facienda, cujuslibet Ecclesiæ præcipua consuetudo est unicè servanda. *Gloss. in cap. cùm inter 18. verb. remoti. Gloss. in cap. coram 35. verb. in Provincia in fine. Gloss. in cap. in genesi 55. verb. de consuetudine, De Elect. Altaserr. in d. cap. coram 35. Pirring. in Jus Canonic. tit. de Elect. fol. mihi* 211. *num.* 130. Si verò inspiciatur tempus ante Electionem secutam,

re-

reperiebatur Dominus Cardinalis intrà Diœcesim, scilicèt intrà Civitatem Huyensem, quæ est de Diœcesi Leodiensis Ecclesiæ, ut apud *Fagnan. in cap. cùm ex injuncto sub num.16.De nov.oper.nunciat.* Hujusmodique existentiam Domini Cardinalis intrà Diœcesim scivisse Reverendissimum Capitulum, manifestè desumitur ex Epistolis ad eumdem Dominum Cardinalem ibidem transmissis, atque aliàs in Summario traditis, talitèr quòd data scientia, certò certiùs evocatio illius fieri debebat. *Rot.d.decis.82.per tot.coram Mantic.*

4. Ex altero capite, quia nedum non fuit Dominus Cardinalis evocatus, quod satis contemptum importat, juxta præfatorum Canonum præscripta; sed ulterius, cùm ipse pluries perhumanitèr petiisset admitti ad actum Electionis, fuit expressè rejectus, & recusatus ab eodem Capitulo, ut in nostro præterito *Summ.num.1.3.& 5.* Contemptus autem Elector, seu Capitularis indubitantèr dicitur, quoties accedere volens, recusatur, & non admittitur. *d.cap.in genesi 55.vers.nec præmissi duo, ibique Card.Zabarell.num.3. notab. 17.col.4.in 6.opposit.vers.undè etiam, Gonzal.in d.cap.bonæ memoriæ 36.nu.7. De election.Tamburrin.de jur.Abbat.tom.1.disput.5.quæsit.3. nu.5.Francisc. Rocc.de offic.tit.de nullitatib.excitand.§.9.num.8.& seqq. Murg. de Benefic. quæst.3.sub nu.65.vers.pro quo notandum, Rot.decis.225.nu.3. coram Buratt.*

5. Et sic stante non unico, sed reduplicato contemptu, & contra personam eximia Cardinalatus Dignitate præfulgentem commisso, tantò major redditur injustitia, & injuria, qua dicitur affici Elector contemptum patiens. *Gloss.in cap.quòd sicut 28.sub verb.consentire, versic.sed dic, quòd injuria, De Elect.Oldrad.cons.64. Castellin.de Elect.cap.8. sub num.1.vers. itaut, Samuel eodem tract.disput.2.controv.7.conclus.2.nu.3.Fagnan.in cap.quia propter 42. num.38.De Elect.Passerin.de Elect.cap.14.nu.48.Pignatell.consultat. Canon. consult.1.num.14.& 25.tom.1.Rota decis.2021.nu.38.coram Coccin.* Ideòque cùm de hujusmodi contemptu Domini Cardinalis, coram Sanctissimo, & in hac Sacra Congregatione deputata, reclamet, Electio quantumvis esset in se valida, non potest substineri, & confirmari; quia venit illa irritanda, rescindenda, & cassanda ad instantiam contempti id petentis, juxta Sacrorum Canonum stabilimenta, & omnium Doctorum receptissimam opinionem, ut in *cap.quòd sicut 28. De Elect.ibique Cardinalis Zabarell. in §.si autem in princip.Anchar an.num.3.Joann.Andr.num.1.& 16.Bellamer.num.26. Anton. de Butr.num.30.Imol.num.21.Abb.Panormit.in d.cap. bonæ memoriæ num.6. Innocent.in cap.in genesi nu.8.eodem titul. Henric.Boich.in cap.nec Episcopi num.2.De temporib.ordinat.Altaserr. in d.cap. cùm inter universas 18.& in cap.quòd sicut,vers.sed horum, Gonzal.in d.cap.bonæ memoriæ 26.sub num.7. De Elect.Oldrad.cons.64.per tot.Joann.Wames.consil.Canon.16.num.42.tom.1. Spad.cons.116.nu.1.vol.3.Samuel.de Canon.Elect.disput.2.contr.7. conclus.1. num.1.Lavor.elucubrat.canon. De Elect.tit.4.cap.17.num. 15. Tamburrin.de jur. Abbat. tom.1.disput.5.quæsit.3.nu.1.Castellin.de Elect.cap.4.sub num.25. in fine, Pirringh.in jus Canonic.lib.1.tit.6.sect.3.§.3. num.139.fol.mihi 214. Francisc.de Roye Instit.Canon.lib.1.tit.11.De Elect.pag.mihi 80.Rocc.de offic. tit.de nullit.excitand.§.9.nu.4.Passerin.de Elect.Canon.cap.3.nu.106.& seqq.*

6. Quæ jura negligi, & parvipendi non valent, etiamsi unicus sit Elector contemptus, qui actualiter reclamet; quia etiam unico contempto reclamante, est hujusmodi remedium cassationis per Canonicas Sanctiones irrevoca-

eabiliter conceſſum, ea reddita ratione, quòd in talium Electionum Actibus, plus valeat contemptus unicus obeſſe, quàm multorum contradictio, ut per hæc præciſa verba ſtatuit, & reſpondit *Summus Pontifex Innocentius III. in cap. venerabilem* 34. *erga medium, & in cap. bonæ memoriæ* 36. *De Elect.* & tradunt nemine diſcrepante *Abb. in mox cit. cap. bonæ memoriæ num.*6. *Oldrad. conſ.*64. *per tot.* & cæteri, relatis antiquioribus, Moderni *Altaſerr. in d. cap. inter univerſas* 18. *ibique Gonzal. ſub num.*9. *in fine, Wagnereck in d. cap. bonæ memoriæ, verſ. noſtrum reſponſ.*2. *erga finem, Wameſ. Conſil. Canon.*21. *ſub num.*12. *verſ. quippe omiſſo tom.*1. *Franciſc. Rocc. reſponſ.*67. *num.*1. *lib.*2. *Caſtellin. de Canon. Elect. cap.*4. *num.*25. *Tamburin. de jur. Abbat. tom.*1. *diſput.*5. *quæſit.*3. *num.*2. *Lavor. d. cap.*17. *num.*13. *Pignatell. conſultat. Canon.*23. *num.*5. *tom.*1. *Murg. de Benefic. qu.*3. *ſub num.*65. *verſ. hoc ſuppoſito, Sperell. dec.*181. *num.*10. *Rot. deciſ.*28. *num.*1. *poſt eumdem Murg. ad Conſtit. Benedict. & deciſ.* 190. *num.* 2. *coram Rembold.* Idque de plano procedit, etiam quòd perſona electa ſit laudabilis, & digna; cùm non valeat impedire ſancitam caſſationem, juxta verba prænotati textus *in cap. bonæ memoriæ.* ibi: *Quamvis laudabile teſtimonium perhibeatur de ipſo. Caſtellin. loc. mox cit. ſub num.*25. Non enim electo ſit aliqua injuria, quia electio caſſatur propter injuſtitiam, & injuriam factam ipſi contempto in electione, juxtà ſuperius animadverſa: & proindè non ſigillatur fama Electi, cùm non veniat ex vitio perſonæ. *Anton. de Butr. in cap. conſideravimus* 10. *num.*9. *&* 18. *ibique Wagnereck notab.*4.

7. Nil ſubſiſtente in propoſito, quòd Canones loquentes de contemptu, loquantur de formali injurioſo, & vilipendente, non autem de illo habente aliquam coloratam cauſam; quia totaliter oppoſitum in ſubjecta materia, Canones, & Doctores omnes ſtatuerunt, nempè quòd Elector Capitularis, & præcipuè alias admiſſus ad eligendum (prout in alia Eccleſiæ vacatione, quæ evenit de anno 1689. fuit admiſſus Dominus Cardinalis per medium Procuratoris) non poſſit excludi à præſtatione vocis, & ſuffragii ex qualibet cauſa, niſi privatio, & ſuſpenſio ſit clariſſimè, & undique probata: reſpondit, irritando Electionem jam factam, Sanctiſſimus Pontifex *Gregorius IX. in cap. in geneſi* 55. ibi: *Nec præmiſſi duo Canonici poterant ſic excludi, cùm primus exiſteret in Canonicatus poſſeſſione, vel quaſi, De Elect. Gloſſ. in cap. cùm Vintonienſis* 25. *verb. admiſerant eod. tit. ibique Abb. num.*10. *verſ. ſed quoad præcedens dictum,* ubi diſtinguit inter notoriè privatos, & non notoriè, qui non debent impediri, niſi prævia declaratione Superioris, ſed admitti cum proteſtatione. *Gloſſ. in cap. cupientes, §. cæterum verb. Beneficiis, verſ. & ſi hac ſuſpenſione De Elect. in* 6. *Spad. conſ.*116. *ſub num.*5. *&* 6. *lib.*3. & propterea Inhabilitas ad eligendum, ut quis ex ea poſſit contemni, & ab actu Electionis excludi, debet eſſe ita manifeſta, ut nulla poſſit tergiverſatione celari, quòdque poſtea convincatur. idem *Abb. in cap.*2. *num.*15. *De poſtulat. Prælat. Gonzal. in d. cap. inter univerſas nu.*11. *De Elect. Peyrin. quæſt. Regular. to.*1. *qu.*1. *cap.*31. *§. . . . Lavor. d. cap.*17. *num.*6. *&* 7.

8. Neque Auctoritates in oppoſitum laudatæ huic veritati opponuntur; quia *Felin. Cardin. Anton. de Burgos, B. Anton. D. Thomas, Cajetan. & alii,* loquuntur in cæteris materiis indifferentibus, in quibus ad inducendam culpam damnabilem, requiritur dolus, ad quem excludendum ſufficit quælibet cauſa, etiam colorata: & proindè non urgent in materia Electionis, in cujus

actu

actu id stabilitum est favore Electoris, ut nempè quælibet causa eum excuset à privatione; quæ si non sit clarissima, non admittitur, juxtà præallegata. Et cæteri alii Doctores pariter in contrarium adducti, & loquentes de actibus Electionum, nullatenus firmant requiri dolum tanquam causam contemptus in contemnentibus; sed è contra dumtaxat firmant actum ipsum contemptus esse causam productricem doli, qui habetur pro effectu contemptus, ut ex lectura. Et *Andr. Facchin. in consf.55. num.39. vers. quartò dato, & seqq. lib.1.* loquitur dumtaxat circa observantiam formæ *cap. quia propter*, & quoad pluralitatem Votorum in postulatione, imò *sub num.34. & seqq.* ubi de contemptu tractat, tantùm abest, ut aliquid in contrarium statuat, ut è converso dumtaxat firmet, exceptionem contemptus non posse allegari ab alio, quàm ab ipso Electore vocando: quòdque duo Monachi Electores in eius casu, non poterant dici contempti, ex quo unus erat publicus, & notorius Concubinarius, & sic ab officio privatus, & alter alteri Monasterio cum Animarum cura præfectus erat, undè defierat esse membrum illius Monasterii. *Et Passerin. de Elect. cap.14. num.49.* loquitur de Electore inhabili, qui nunquam fuerat in possessione juris eligendi.

9. Cùm de cætero, possemus de facto dicere, contemptum, de quo agitur, non promanasse ex simplicitate, aut sinceritate animi, ubi per impossibile ad sensum Partis deberet probari cum dolo; quia si circumstantiæ illum associantes perpendantur, indè emergit animi præmeditata, & conspirata injuriatio, dum Decretum Foraneitatis fuit à Capitulo exaratum, illudque appensatè in abscondito retentum, nec promulgatum, nisi post mensium intervallum, ne posset habere Dominus Cardinalis opportunum tempus ad reclamandum. Insuper tale Decretum secum ferens privationem vocis Capitularis adversus unum ex Electoribus, sine eo quod prius citetur, & detur copia eorum, quæ contra ipsum sunt fulminata, ut possit se defendere, quando defensiones sunt de jure naturali, ut in proposito probat *Peyrin. de offic. subdit. Regular. tom.1. quæst.1. cap.31. §.10. fol. mihi 134. Sperell. d.c.181. n.10.* Non caret culpa, & defectu contra jus naturale, ut de se patet.

10. Ulteriùs, dum Dom. Cardinalis pluries humanitèr rogavit Capitulum in tot epistolis aliàs datis, ut removeret hujusmodi indebitum obstaculum, & semper continuavit morem ei gerendo, etiam exindè augetur injuria contemptus. *Spad. consf.116. sub num.5. & 6. lib.3.* & demum contemptus ex malo animo, & injurioso convincitur, dum ubi Dom. Cardinalis vidit post tot preces, & rationum insinuationes, omnia à Capitulo inflexibiliter parvipendi, appellavit ad Sanctissimum Dominum Nostrum, ejusque Sanctam Sedem Apostolicam, atque appellationem opportunè eidem Capitulo notificavit, quod, ea omninò spreta, attentatè devenit ad actum Electionis. Undè prudentiæ, ac Justitiæ Sapientissimorum Patrum stat dignoscere, an sine injurioso contemptu, atque sine mysterio fuerint hæc omnia peracta, ut exadverso vellet supponi, quando Electio facta spreta appellatione, secum fert rationem cassandi se ipsam, tanquam nullam, ut sunt *textus in cap. consideravimus 10. in cap. bonæ memoriæ 23. & in cap. auditis 29. De Election.*

11. Hinc sublatis prædictis, non videtur juvare ad excludendam contemptus exceptionem asserta Foraneitas, incursa à Domino Cardinali vigore Statuti hujus Ecclesiæ; quia istius Statuti Particulæ usque nunc semper dif-

difformi, & vario tenore exhibitæ, juxtà feriem recenfitam in facto per Dominum caufæ Patronum, non parum reddunt incertum animum circa ejufdem fubfiftentiam, & verum illius contextum; cùm nihil magis magna pericula involvat in Judiciis, quàm inconftantia, & variatio, ut latiffimè animadvertit claræ memoriæ *Cardinalis Albit. in suo tractat. de inconftant. in Judic. in Præfat. ferè per tot.*

12. Sed procedendo etiam cum particula ultimo loco extracta ex Cancellaria Capituli, adhuc in ea nihil aliud fancitum habetur, quàm quòd: *Quicumque in Fefto B. Ægidii fe ad fecundam Refidentiam exhibuerit, refideat eo anno apud Ecclefiam fex menfes integros, & unam diem continuè, vel difcontinuè; alioquin pro Foraneo habeatur, nec ullos omninò fructus faciat dicto anno, nifi de licentia Capituli abeffe illum contingat, &c.* Et deindè fubfequitur aliud caput. ibi: *Item, qui in die B. Ægidii fe ad Refidentiam præfentaverit, is poftea gratiofam abfentiam petere non poffit.* Ex quo apertiffimo tenore primi capitis habetur dumtaxat, quòd qui, jam facta prima Refidentia, volet fecundam quoque facere, fi poftquam fe exhibuerit, aut præfentaverit ad illam faciendam. ibi: *Se ad fecundam Refidentiam exhibuerit*: tunc fi deindè variando illam non impleverit, tunc pro Foraneo habeatur. Et in alio fubfequenti fecundo capite, addendo vim primo, præcipitur, quòd qui ad hanc fecundam Refidentiam jam fe præfentaverit, non poffit poftea gratiofam abfentiam petere. Igitur exprefsè patet, quòd Statutum voluit occurrere cafui illi, qui forfan frequenter tunc contingebat, quòd Canonici fe præfentabant in die fefto B. Ægidii, declarando fe velle facere fecundam Refidentiam, & deindè nunquam illam implebant, fed petebant gratiofam abfentiam à Capitulo, & fructus percipiebant; voluit, inquam, occurrere tali cafui, fanciendo, quòd fi poft admiffionem ad Refidentiam, quis recedat, habeat pœnam foraneitatis, fructus non percipiat: & infuper, quòd poft talem præfentationem factam ad effectum faciendi Refidentiam, nec amplius poffit variare, petendo gratiofam abfentiam. Sed hujufmodi pœnam non ftatuit, nec in aliqua parte Statuti ifta legitur contra illum, qui non fe præfentavit ad faciendam dictam fecundam Refidentiam, & illam non promifit: & quidem non abfque ratione, quia ifte nullo modo decepit, nec variavit, dum non promifit, fe præfentando ad refidendum: & fic ad iftum cafum, de quo nullo modo loquitur Statutum, non poteft ipfum trahi, nec extendi, quia in Statutis illud dumtaxat ftrictè attenditur, quod legitur ex littera fancitum, & tantum dumtaxat difponit, quantum loquuntur, ità ut non vindicent fibi locum in cafu omiffo, juxtà monitum *Bartol. in l. qui liberis, §. hæc verba nu. 7. ff. de vulg. & pupill. Ciof. conf. 45. num. 3. & conf. 102. nu. 7. lib. 2. Paul. Chriftin. ad Conftitut. Mechlinien. tit. 7. artic. 6. num. 9. Triftan. decif. Cathalon. 12. num. 22. Rot. decif. 181. nu. 4. & 5. par. 5. recent. decif. 1641. nu. 4. coram Coccin. decif. 327. num. 9. coram Cardin. Celfo, & decif. 905. num. 20. coram Cardin. Cerro.*

13. Imò ad evidentiam oftenditur, ftatuentes in dictis capitibus confideraffe tantùm eos, qui fe præfentant ad refidendum, contradiftinctè ab eis, qui non fe præfentant ad refidendum; nam in alio titulo fubfequenti *de Gratiofis abfentiis*, difponendo de eis, qui primam Refidentiam perfecerint, & vi-

vigesimum quintum annum compleverint, dat eisdem facultatem petendi gratiosam absentiam, quæ habilitat ad perceptionem fructuum, & ejus concessionem remittit arbitrio Capituli, ut in hodierno *Summ.n.*3. Quapropter ex littera hujus Statuti habemus tres præcisos casus. Unus est ejus, qui se præsentavit pro faciendo secunda Residentia, & illam servat: & iste percipit utique omnes fructus absque ulla pœna. Secundus est ejus, qui se præsentat expresse pro illa facienda, & postmodum illam non servat: & iste, nedum amittit fructus, & habetur pro Foraneo, juxtà primum Statuti caput, sed insuper interdicitur ei etiam petitio gratiosæ absentiæ, ut in secundo capite. Tertius denique est ejus, qui jam expleta prima Residentia, non petit admitti ad secundam Residentiam, nec illam promittit, quinimò declarat se nolle facere, dum petit gratiosam absentiam, juxtà dictum titulum de gratiosis absentiis. *d.Summ. num.*3. & isti, si vult posse percipere fructus, datur dicta facultas per se, vel per Procuratorem petendi gratiosam absentiam, quæ facultas est denegata ei, qui se præsentaverat ad secundam Residentiam, ut supra. Et in hoc casu est in arbitrio Capituli gratiosam absentiam concedere, vel denegare; ità ut si denegetur, non potest dici imposita pœna foraneitatis, sed dumtaxat amissionis fructuum.

14. Et proindè ex hac casuum animadversione, resultante ex litterali textu ejusdemmet Statuti, nobis patet, quòd Foraneus est ille, qui promittit secundam Residentiam, petendo ad eam admitti, & deindè non servata fide vult recedere, nec illam facere, contra quem est Statutum, privandò etiam Beneficio petitionis gratiosæ Absentiæ. Sed contra eum, qui non promisit hanc secundam residentiam, tantùm abest, ut sit imposita pœna Foraneitatis, ut quinimò non sit clausa via etiam percipiendi fructus, dum est reservata facultas petendi etiam per Procuratorem Gratiosam Absentiam, cujus concessionem suo arbitrio Capitulum reservavit.

15. Indè quæratur à primo ad ultimum totus Statuti Contextus, non adinvenietur unquam talis casus Foraneitatis in eo, à quo non fuit incepta, & promissa secunda Residentia; ideòque quod Statutum non dicit, nec nos dicere possumus. *Merlin.de legitimit.lib.*3.*tit.*1.*quæst.*17.*sub num.*3.*Rot.dec.* 113.*num.*5.*coram Ubald.* Et præcipuè cùm importet pœnam privationis vocis in Electionibus, & sic odium redoleat, quo casu rejicitur quælibet extensio, seu argumentum etiam ex identitate, vel majoritate rationis resultans. *Roccus Episcopus Isclanus select. jur. disput.cap.*179.*num.6.* ubi latè Concordantes.

16. Quod convincitur etiam ponderando, quòd si indistinctè voluissent Statuentes pœnam Foraneitatis imponere in omnibus dictis casibus, juxtà Partis Adversæ sensum, facillimè se expedivissent unico verbo, nempè faciendo Foraneos omnes, qui non explerent secundam Residentiam. Sed cùm tale quid non fecerint, sed distinxerint, ut supra, casum à casu, indè oritur deficientia voluntatis, cùm Statutum, quod quando voluit aliquid in aliquo casu, dixit, & expressit, demonstrat, quòd in alio casu noluerit; quia si voluisset, in illo etiam pariter se declarasset, ut inquit *Rot.coram Card. Cerr. decis.* 905.*num.*13.*&* 14.*& coram Cardinali Vicecomite dec.*96.*num.*7. *post Urceol. de transact.*

17. Indè

17. Indè opus non esset respondere interpretationi exadverso desumptæ à dictione *alioquin*, adjecta in Statuto, quasi quòd dispositio affirmativa per eam resolvatur in negativam contrariam, nempè ac si Statutum dixisset:quicumque in festo S. Ægidii se non præsentaverit, vel exhibuerit pro secunda residentia, pro Foraneo habeatur, ex doctrina *Bartol.in l.1.num.11.ff.de condit.& demonstrat.* quoniam Statutum non loquitur simpliciter, sed cum qualitate adjecta. ibi: *Quicumque, &c. facta prima Residentia volet residere, &c.* ut in principio *Summ. num.* 2.& deindè quando ad effectum faciendi secundam Residentiam se præsentavit, ut subditur ibidem *d. nu.* 2. tunc vult, quòd resideat, *alioquin* pro Foraneo habeatur. Igitur dictio *alioquin* resolvitur in contrariam negativam, si non resederit cum sua qualitate, scilicet, postquam se exhibuit, & se præsentavit ad effectum residendi; sed non resolvitur in negativam in casu quo non se præsentavit ad residendum; quia præfata dictio operatur intrà terminos, & qualitates prænarratas tantùm, illisque retentis, ut declarat ipsemet *Bartol.in loco sup. citat. Cened. post libr. practic. & Canonic.quæst.singul.*3. quam sequitur quoque *Barbos. de diction. verb. alioquin num.*3.

18. Neque deficiente omninò littera Statuti, inductiva pœnæ prætensæ Foraneitatis, in casu, de quo agitur, juxtà hucusque discussa, potest jus aliquod constitui in observantia, quia observantia præscriptiva nullo modo adest, neque exadverso prætenditur: & interpretativa non habet locum; quia cùm textus, & littera Statuti restringantur ad casum promissæ, seu susceptæ Residentiæ, nec aliquam mentionem faciant de casu nostro, ex toties supradictis, non potest per consequens allegari; quia observantia interpretativa operatur solùm quando dispositio habet verba capacia complectendi casum, non autem quando sunt de per se clara, & habent suum sensum ad aliquem casum; quia esset novum Statutum inducere, non jam factum declarare. *Bardellon.consil.*51.*num.*19.*Caren.resol.*68.*num.*8.*Thomat.dec.*280.*num.*15. *Rot. dec.*184.*num.*5.*&* 6.*coram Greg.XV.dec.*234.*num.*51. *coram Coccin. dec.*997. *num.*13.*coram Dunoz. jun.dec.*136. *num.*9. *par.*1. *& dec.*623.*num.*4.*par.*3. *recent.*

19. Præterquam quòd actus exadverso exhibiti, singulatim recensiti, & latè discussi per Dominum Causæ Patronum, nihil penitus concludunt, ut ne prolixam eorum repetitionem hìc faciamus, benè ostenditur in ejus informatione à *§.agnoscit pars adversa*, usque ad *§.cæterum*. Et indubitàter, quia respiciunt casus diversos, nec demonstrantur percutere casum præcisum nostræ controversiæ, scilicet ob non repræsentationem in die festo B. Ægidii, & sic cum ejus particularibus circumstantiis, ut pro legali observantia requiritur. *Caren.resolut.*119.*num.*2.*Rocc.Episcop.Isclan.disput. jur.select.cap.*79. *num.*11.*&* 12.*Rot.decis.*69.*num.*23.*& decis.*422.*num.*20. *coram Priol.decis.* 89.*num.*3.*coram Card. Cerro.* Quinimò ipsa penitùs, & innegabilitèr destruitur; quia si ex non præsentatione secuta in die festo Beati Ægidii, ex observantia esset incursa Foraneitas, ut exadverso supponitur probari ex quodam unico actu anni 1652. in personam Canonici Arnoldi de Merode, utique fuisset descriptus pro Foraneo etiam Dominus Cardinalis ab anno 1689. usque ad annum 1693. & tamen in istis omnibus annis describitur dumtaxat

tanquam non se repræsentans,quod respicit amissionem fructuum;nunquam autem declaratur,seu describitur tanquam Foraneus, ut in præterito *Summ. Partis num.* 7. Et sic tantùm abest, quòd adsit observantia contra Dominum Cardinalem, ut è contra adsistat pro eo contra Capitulum; quia illa non minus benè deducitur ex facto, quàm ex non facto. *Rot.dec.*647.*num.* 3.*part.*4. *diversor. & decis.*660.*num.*17. *coram Bich.* & passim alibi. Imò assertæ contrariæ observantiæ probatio tollitur ex hac alia in contrarium favore Domini Cardinalis, cùm sufficeret ita fuisse practicatum etiam per unicum actum, juxtà doctrinam *Bartol.in l.semper in stipulantibus in fine.ff.de reg. jur.* sequitur *Rot.decis.*100.*num.*19. *coram Card.Cerr.*

20. Sed quando etiam posset in omnem impossibilem casum amplecti sensum inductæ Foraneitatis, nihilominùs Statutaria dispositio comprehenderet Dom.Cardinalem, qui ab illa remanet absolutè exceptuatus ob eximiam ejus Dignitatem, ac ob dispensationes à Residentia, juxtà fundamenta, quæ latissimè deduxi pro præterita Congregatione in alia mea informatione, quatenùs opus sit benignè reassumenda, à §. *sed si Capituli sensui* usque *ad* §. *efficaciam*,ubi omnibus plenissimè in contrarium deductis videtur satisfactum.

21. Agnoscentes doctissimi DD. mei exadverso in jure scribentes, non posse ex superiùs discussis clarum contemptum discolorare, allegarunt, Dom. Cardinalem non esse amplius Canonicum,ex eo quod non obtinuerit Indultum pro Retentione Canonicatus, quæ etiamsi sit data, intelligitur concessa quoad alia Beneficia, & ad Ecclesias Cathedrales, Monasteria, & similia, non autem ad alia, quæ videntur repugnare Dignitati,& gradui Cardinalatus,puta ad Archipresbyteratus, Archidiaconatus, Decanatus, & Canonicatus, ut sunt verba Decreti Consistorialis Sixti V. de quo in ejus *Constit.*79. *in Bullar.tom.*2. Verùm tollitur objectum,dum habetur Indultum expressum super Retentione,concessum à san. mem. Clemente X. datum in exadverso *Summario* super vacatione Canonicatus *num.* 2. ubi etiam cum derogatione quibuscumque Apostolicis Constitutionibus, datur Retentio omnium mox dictorum, quæ repugnant Statui Cardinalatus. ibi: *Prioratus, &c. Præpositurat,Dignitates etiam majores, & Principales*, sub quarum appellatione veniunt Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Præpositure, & cæteri similes in Ecclesiis Cathedralibus. *Moscon.de Majestat. Milit.Eccles.part.*1. *cap.*14. *sub litt.C.Quintanaduen.in Ecclesiast.lib.*1.*cap.*4.*num.*7. *Ceccoper. elucubrat. Canon.lib.*1.*num.*137.*Bengeus de Benefic.divis.*§.12.*sub num.*3.*&* §.15. *nu.*1. Et præcipuè In Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ, iu quibus Præpositi,& alii similes, semper dicuntur Prælati, & Dignitates. *Wagnereck in cap. unic.vers. sunt præterea,usque ad finem, De offic. Primicer.* Et insuper ulterior, & expressa concessio Retentionis habetur in aliis Indultis, de quibus in hodierno *Summario num.*5.

22. Verùm sat est, Dom.Cardinalem fuisse in possessione Canonicatus, & tanquam talem semper in præteritum agnitum fuisse in tot,tantisque actibus, ab ipso Capitulo: quinimò admissum ad præstandum Votum per Procuratorem in alia Electione peracta de anno 1689. ut aliàs diximus. Etenim, ne quis à jure eligendi arceri possit, absque vitio damnati contemptus, sufficit,

cit, quòd fuerit de facto in possessione Canonicatus, seu in quasi possessione juris eligendi, pro quo non attenditur, nec quæritur proprietas, ne possit extrà vitium contemptus à Voto excludi, ut in his terminis cassatur Electio aliàs peracta, ex aperto textu sæpèdicto *cap. in Genesi 55. De Elect.* ibi: *Nec præmissi duo Canonici poterant sic excludi, cùm primus existeret in Canonicatus possessione*. Et paulò inferiùs: *Et ad tractatus, ac electiones Dignitatum, & Personatuum, quæ occurrerunt pro tempore faciendæ, tanquam Canonicus sit Vocatus, ibique gloss. verb. possessione, Wagnereck in cap. cùm olim 7. verb. Episcopis notab. 1. & 2. De caus. possess. & propriet. Spad. consf. 116. sub num. 7. vers. minus applicatur lib. 3.*

23. Pariformis denique irrelevantiæ detegitur aliud exageratum impedimentum, desumptum ex acerrimo Bello vigente inter Imperium, & Gallorum Regem, quod impediebat omne commercium Gallorum, & sic etiam Dom. Cardinalis cum Leodiensibus Imperio confœderatis. Quoniam reverenter, & enixè rogantur Eminentissimi Patres ponderare, & animadvertere, quòd Bannum Imperiale prohibet omne commercium cum Subditis inimici Regis, quantumvis Ecclesiasticis, concernens negocia, contractus, aliasque intelligentias in prophanis, juxtà verba, ibi: *Ordiniamo, che ogni commercio, lettere di cambio, o rispondenza, ed ogn'altro negozio per acqua, e per terra con gl'inimici dell'Imperio, sia totalmente cassato, e c.* Et eodem themate retento, dirigitur quoque erga Ecclesiasticos. ibi: *Noi ordiniamo anco a tutti i Superiori Ecclesiastici, e Secolari, che ordinino a i loro sudditi, e c. che quelli, e c. non debbano ricapitare lettere, e pieghi sospetti mandati loro; ma che li mettano nelle mani de' loro Superiori, li quali se ne valeranno secondo i doveri delle loro cariche, e c.* Quapropter ex tenore hujus Banni, nunquam resultat, nec trahi valet prohibitio Exercitii, & jurium merè Ecclesiasticorum, utpotè est actus dandi vocem in Capitulo, quod clariùs probari non potest, quàm ex confessione ipsiusmet Capituli, in cujus replicatis Epistolis Domino Cardinali scriptis, & aliàs in *Summario* datis per extensum, nullibi adductum legitur per somnium, talis Banni obstaculum, seu impedimentum; sed allegata, & inculcata semper apparet sola insubsistens exclusio vigore præfati Statuti. Et quidem nefas est diverso modo dicere, & credere de actu emanato à piissimo, & religiosissimo Cæsare, cuius semper intentio gloriosissima fuit Sacrorum Canonum, & Conciliorum sanctiones intactas præservare, non autem infringere, prout eveniret, si ejus Edicta, & Banna, Potestate Laicali promulgata, Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum jura infringerent, seu tollerent, quod facere non poterat, juxta tradita apud *Bernard. Laurent. de potest. secul. super Eccl. & Person. Ecclesiast. in princip. num. 1. & seqq. inter tract. magn. tom. 11. fol. mihi 329. à t. Wames. consf. Canon. 502. num. 4. & 5. tom. 2.* Idque etiam comprobatur ex Epistolis Reverendissimi Nuncii, qui testatur, difficultatem non adfuisse apud Cæsaream Majestatem concedendi Passa-portum Domino Cardinali, quantumvis Gallo, ex vi prænarrati Banni; undè tale impedimentum, quod non fuit in mente Capituli, neque in intentione Augustissimi Imperatoris, pro certo speratur, quòd hodiè non erit admittendum, tanquam exortum, & insinuatum hîc in Urbe coram Summo Pontifice, cujus animus in puncto confirmationis, non est instruendus ex opinione, & reputatione aliorum, sed

ex

ex Sacris Canonibus, & Regulis juris, ut ad rem inquit *Spad.conf.*116.*num.* 9.*lib.*3.

24. Quo Banno fechifo, ubi res ad fola Bellorum confocia impedimenta reducitur, potuit Capitulum forfan excufari à contemptu ob non evocationem, de quo folo loquuntur omnes Canoniftæ, cæterique Doctores exadverfo laudati, ut ex benigna illorum lectura; fed non poteft excufari ab alio magis injuriofo contemptu commiffo, quo recufavit Dom. Cardinalem ad fuffragium ferendum admittere ut fupra; nam Canonici, cæterique Ecclefiaftici, quoad eorum jura Ecclefiaftica, etiam inter Bellorum incendia, plena fecuritate gaudere debent, nec inter Hoftes inter fe connumerantur, juxtà refponfum Summi Pontificis Alexandri III. *in cap. innovamus De Treug. & Pac.ibique Ancharan.num*1*Joann.de Anan.in princip. Gonzal.num.*9.*& feq.* ubi id probat etiam ex pluribus Conciliis, *Fagnan.& Wagnereck, Molphef. in Summ.tract.*12.*cap.*3.*num.*187.*tom.*2.*Petr.Bellin.De re militar. tit.*9.*num.*7. *inter tract.magn.tom.*16.*fol.mibi* 344. *à t.*

25. Nec juvat, quòd etiam urgebat timor Diffentionum, Schifmatum, feu aliarum controverfiarum ex acceffu Dom.Cardinalis;quia nec ifta extranea excufatio numquam à Capitulo adducta, quinimò oppofita, exceptioni ex profeffo femper adductæ,ni fæpè memoratis litteris fuper Foraneitate,tollit undique inexcufabilem contemptum: nedum quia Doctores,& Canoniftæ in contrarium indicati, ut plurimum loquuntur quoad excufandam folam evocationem; fed fortiùs, quia hujufmodi timor diffentionum, feu periculi, eo quia in loco Electionis faciendæ adfint inimici alicujus Electoris, vel ibi ejus Pars contraria dominetur, non facit, quòd poffit denegari dare Votum per medium Procuratoris, ut diftinguendo cafum à cafu, clarè firmat *gloff.in cap.quia propter* 42.*verb. venire non poffit, De Elect. gloff.in cap.fi quis jufto* 46.*verb.detentus,ufque ad finem,eodem tit.in* 6.*Innocent.in cap.*2.*fub num.*2. *verf.fecus fi propter,De nov.oper.nunciat.Abb.in cap.cùm omnes* 6. *fub num.*7. *verf.aut fine culpa,Spad.conf.*116.*fub num.*6.*lib.*3.

26. Et ratio exclufiva omnis abfurdi, & quorumcumque poffibilium fcandalorum, ubi quis admittitur ad votandum per Procuratorem, oritur ex eo, quòd mandatum ad præftandum fuffragium in cafu impedimenti, fit in alium Canonicum de gremio ejufdem Capituli,ut communiter docent Canoniftæ *in d.cap.quia propter*, & probat *Rot.in decif.*372.*num.*4.*part.*14.*recent.* Undè ficuti alter de Capitulo, in quo factum fuiffet mandatum, nullam habebat exceptionem in dando votum fuum, nec alicui fcandalo, aut fchifmati caufam dediffet ex fuo voto, ita nec dare potuiffet ex voto alterius; quia Procurator conftitutus non poteft dare votum pro alio ad favorem perfonæ diverfæ ab ea, cui accedit cum fuo proprio fuffragio. *Felin. in cap. cùm olim num.*3.*De fentent.& re judic.Lavor.in elucubrat.tit.*4.*De Elect.cap.*17.*nu.*58. *Rocc.Epifcop.Ifclan.difputat.jur. felect. cap.*51. *num.*132. Et proindè ipfum mandatum ad dandum votum, debet effe generale, nec poteft effe reftrictum ad certam perfonam, ut ex Sacro Concilio Tridentino, ac ex Refolutionibus Sacræ Congregationis ejufdem Concilii,firmavit *Rot. in alia caufa Leodienfi, quæ eft la decifione* 141.*num.*16.*&* 17.*par.*19.*recent.*

27. Nec fubfiftit modo aliquo replicatio,quòd nemo fufcepiffet tale mandatum;

datum; quia talis repugnantia negativa non probatur à Parte adversa; & quilibet ex Eminentissimis Patribus potest animo secum revolvere, an sit verisimile, quòd nemo ad instantiam Dom. Cardinalis tale mandatum suscepisset inter Capitulares Leodienses. Undè debebat prius Capitulum admittere D. Cardinali Deputationem Procuratoris ad votum ferendum: & si non fuisset adinventus aliquis, qui acceptaret; & omnes recusassent, tunc factus locus esset dispositioni *textus in cap. si quis tuto* 46. *De Elect. in* 6. ubi datur facultas deputandi virum Religiosum etiam non Capitularem, cujus deindè admissio stetisset in arbitrio Capituli; sed dum non evenit iste casus, ob denegatam à Capitulo absolutam potestatem dandi votum, non potest objici casus, qui figuratur, sed non evenit. In reliquis recurrunt Responsiones in alia Informatione uberiùs traditæ.

GASPARIS

GASPARIS TURCHI

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS, ET FACTI

Super contemptu.

1\. STatuta transmissa à Domino Nuncio Coloniæ, nullatenus deservire valent ad decisionem Articuli controversi: an Canonicus qui se non præsentavit in festo Sancti Ægidii habendus sit pro foraneo: & multò minus ad firmandam ejusdem prætensæ foraneitatis observantiam. Etenim, animadversa in alia propositione hujus causæ difformitate hujusmodi Statutorum compilatorum anno 1560. & 1563. fuit ordinatum, *ut extraheretur ex originali Exemplum authenticum Statuti Ecclesiæ Leodien. quod sit in observantia*; Et tamen Deputati D. Nuncii ex libro, ubi dicitur contineri Statutum anni 1560. quod Secretarius Capituli testatur esse in observantia, solùm extraxerunt duo Capitula sub titulo *de secunda residentia*, & aliud sub titulo *de Capitulis Ordinariis, & specialibus. Summario Partis num. 3.*

2\. Nullum igitur fieri valet fundamentum in hac particula, seu frusto Statuti, quamvis esset legale, & authenticum. Quia cùm ad exclusionem prætensæ foraneitatis possint valdè conferre, & allegari alia Capitula, præsertìm de gratiosa absentia, & cæteræ partes ejusdem Statuti combinari, & observari: debebat utique totum, & integrum Statutum exemplari ex suo originali, ut tota lege perspecta, & à nobis jura Eminentissimi Dom. Cardinalis Bullioni promoveri, & ab Eminentissimis PP. eorum rectissimum Judicium desuper proferri tuto posset.

3\. Neque substantialis iste defectus suppletur ex copia informi integri dicti Statuti anni 1560. quam transcribi curavit Dom. Nuncius ex alio Exemplo reperto inter acta Visitationis R. P. D. Sanfelicii de anno 1656. per acta, & quod usque tunc asserit fuisse prælectum, uti observantia munitum; Nam in primis ista copia uti simplex sumptum de sumpto nihil probat. Deindè in titulo de secunda residentia est difformis ab eodem titulo nuper, ut supra in forma authentica extracto ab originali; nam dicta copia continet dispositionem de eo qui se præsentavit ad residentiam in festo Sancti Ægidii, qui si deindè petit gratiosam absentiam ei denegatur; dicta verò particula authentica id non continet.

4\. Prætereà in Summario aliàs exadverso dato, hæc eadem dispositio erat concepta cum dictione negativa, *qui se non præsentaverit in die S. Ægidii, gratiosam absentiam petere non possit*, quod magis excludebat prætensionem foraneitatis, ut etiam fatetur D. exadverso scribens in facto. Undè cùm ex

una

una parte detur particula Statuti authentica, carens dicta dispositione particulari, quæ multum conferre potest ad hujus articuli decisionem, & ex alia detur copia illam continens contrario modo, quo aliàs fuit exposita: planum est, quòd in hujusmodi diversitatis anfractu, debet ipsum original integrè afferri, ut certum Judicium efformari possit.

5. Et vana est ponderatio in exadverso informatione *num.* 10. quòd dicta Dispositio, seu Articulus fuit omissus in extractione, tamquam non pertinens ad foraneitatem; Dum enim erat descriptus in medio ejusdem tituli *de secunda residentia*, ex quo potissimum exadverso desumitur foraneitas, nullo modo omitti debuit, nec permitti trunca, & mutilata extractio ejusdem tituli, cùm non esset in potestate extrahentium dijudicare quænam partes Statuti pertinerent, vel non pertinerent ad foraneitatem. Indèque semper clarior apparet defectus hujus extractionis, & necessitas videndi in forma authentica totum hoc Statutum Ecclesiæ Leodien.

6. Nil relevante, quòd copia integra à Nuncio transmissa concordet cum aliis in registris Pii IV. Quia satis est dicere, quòd original existen. in Archivio Leodien. quod debet unicè attendi, usque nunc apparet diversum, dum caret dicto Articulo: imò multa adesse possunt in dicto originali, quæ non reperiantur in prædictis copiis, & dari posset casus, quòd in statuto originali dictus Articulus *studiosè exadverso omissus* cantet negativè: *qui se in die Sancti Ægidii non præsentaverit, is posteà gratiosam absentiam petere non possit*: & sic alio modo, quàm cantant copiæ prædictæ. In hac autem materia ex tot varietatibus, & confusigis oritur magna prædictorum suspicio, dum directè non fuit deventum ad authenticam extractionem totius Statuti, ut sanè fieri debebat.

7. Ultrà quod allegata conformitas copiæ Dom. Nuncii cum alia existen. in dd. registris Pii IV. nullatenus subsistit, & Dom. Secretarius, qui utramque collationavit, plures, & substantiales difformitates in eadem copia adnotavit, quam oculis Eminentissimorum PP. subjicere poterit: adeò ut à primo ad ultimum urgere videatur præcisa necessitas habendi in forma authentica integrum controversum Statutum.

8. Minusque venit attendenda afferta observantia; quatenus enim Dom. Nuncius dicit Statuta anni 1560. uti prælecta à Sanfelicio in visitatione anni 1656. *Presupponendo, come ora apparisce de fatto, che quelli fossero all'ora in osservanza, come lo sono adesso*: id non relevat, quia ad hoc concludendum debuisset Dom. Nuncius dare acta dictæ Visitationis, ex quibus appareret, an dicto Visitatori fuerint exhibita etiam Statuta anni 1563. & an ipse prælegerit illa anni 1560. uti observata: & quoad observantiam de præsenti Dom. Nuncius nihil testari potest; Quæ verò dicta sunt in acta extractionis à Canonicis, & Secretario Capituli, sunt verba generalia, quæ non percutiunt casum foraneitatis contra Canonicos, qui in festo Sancti Ægidii se non præsentant in Capitulo, ut probavi in Informatione.

9. Cæterum Statuta prædicta, considerata etiam eo modo, quo descripta sunt in dicta particula extracta de secunda residentia, nec per umbram constituunt foraneos Canonicos sese in die Sancti Ægidii non præsentantes, ut legenti, & relegenti patet: satisque esse debet in hac materia pœnali, odiosa, & contra jus dicere: Statutum de hoc casu non loquitur. Nec juvant extra-

neæ interpretationes, quòd dispositio Statuti de eo, qui se præsentat ad secundam residentiam, & posteà non residet, verti debeat in negativam ob dictionem illam *alioquin habeatur pro foraneo*, ex quibus, quasi per machinas DD. exadverso Scribentes conantur trahere, & detorquere verba Statuti in eorum sensum; quia semper cum affirmativa, sive cum negativa Statutum loquitur, & intelligendum erit in casu, & supposito, quòd Canonicus volens facere secundam residentiam, & fructus lucrari, se se ad illum exhibuerit, & posteà residentiam non perfecerit, quod sanè non adaptatur, nec verificari potest in Canonico non curante dictos fructus lucrari, & se non præsentare in Capitulo d. die Sancti Ægidii, ut latè probant DD. Mei in jure Scribentes, & præsertim D. *Philippuccius* in sua secunda Juris, *num.* 8. *cum seqq.* & latè D. Advocatus *Vaillant.*

10. Neque casus iste Canonici simpliciter se non præsentis in festo Sancti Ægidii à Statuto omissus, dici valet comprehensus in dd. Capitulis de secunda residentia ex observantia. Nam tale motivum corruit, tum quia nullum adest Statutum præcipiens annalem repræsentationem Canonicis in die Sancti Ægidii, cujus verba pro incurrenda pœna foraneitatis sint dubia, ut sic ab observantia interpretativa suppleantur, ideòque potiùs opus esset probare observantiam præscriptivam in præsenti, nec minus allegatam. Tum etiam quia actus nimia affectatione à Deputatis Dom. Nuncii, ut dicitur, extracti à Libris Capitularibus, nullius sunt relevantiæ, nec justificant prætensam observantiam in casu controverso, ut singillatim eis respondendo probavi in Informatione.

11. Adeo ut nec allegari mereatur, quòd in festo Sancti Ægidii anni 1693. etiam Magnus-Magister Teutonicus fuerit ex defectu præsentationis declaratus foraneus. Nam ex dicta declaratione, imò apparet, quàm irrationabiliter Capitulum ad sui libitum effingat hujusmodi foraneitates. Licèt enim Teutonicus se repræsentasset annis 1691. & 1692. & jam primam, & secundam residentiam implevisset: attamen quia in anno 1690. non apparebat de repræsentatione, noluit illum admittere de anno 1693. ut legitur in exadverso *Summ. num.* 14. quod equidem quàm sit absurdum nemo non videt, dum non obstante foraneitate antecedentis anni, semper Canonicus eo anno, quo se præsentat, admitti debet, & maximè quia Teutonicus duobus annis præceden. 1691. & 1692. se præsentaverat, & fuerat admissus. Undè tanto minùs sub prætextu non factæ præsentationis anni 1690. poterat rejici anno 1693. meritò igitur nulla ratio est habenda de hujusmodi Actibus, seu Declarationibus super observantia foraneitatis, quæ absque ullo fundamento Statuti, aut rationis, sed proprio Marte Capitularium irrogatur.

12. Quinimò constat de observantia contraria, dum ab anno 1689. fuit adnotatus defectus repræsentationis in Dom. Cardinali per quinque annos, absque eo quòd fuerit declaratus foraneus, ut in primo Partis *Summ. super oppositionibus num.* 7. Et præsentationes mediante Procuratore secutæ pro parte Domini Cardinalis usque ad annum 1688. Mandatumque Procuræ ejusdem cum expressione: *Et Nos ad residentiam, prout moris est, repræsentandum*: Nihil urgent, quia, ut sæpius diximus, sunt actus voluntarii, & facultativi, dum nulla præexistebat obligatio, seu necessitas talis Præsentationis: illaque clausula, *ut moris est*, explicat solitum facultativum faciendi tales

Præ-

Præsentationes, & gratis asseritur indè provenire facultatem votandi, ponderatis sequentibus verbis: *Et in Electionibus, quando in absentia nostra votare contigerit, nomine nostro suffragium dandum*. Quia perspicuè apparet ea continere diversum jus, seu potestatem Procuratori tributam, nempè dandi votum in Electionibus faciendis totaliter independentem à repræsentatione, sicque argumentum nihil concludit.

13. At quando per impossibile vigeret in Canonicis Leodien. talis annalis obligatio se præsentandi in festo S. Ægidii, hæc locum sibi vindicare non poterat in Eminentissimo Dom. Principali nostro, plenè ab observantia hujusmodi actuum, & repræsentationum Capitularium ex Indultis Pontificiis dispensato, uti Cardinalitiæ Dignitati non convenientium, sicuti patet ex Indulto Clementis X. emanato super Præpositura, prætérito nostro *Summario num.* 15. eximente Dom. Cardinalem tàm uti Præpositum, quàm uti Canonicum; Atque hujusmodi Dispensatio fortius ostendit, quòd actus Præsentationis per constitutionem Procuratoris posteà gesti à Dom. Cardinale, jam auctoritate Apostolica ab eis exempto, fuerunt ad exuberantiam, & merè voluntarii, ut proindè ex illis perperam exadverso adducatur observantia obligativa se præsentandi in festo S. Ægidii sub pœna foraneitatis.

14. Dicere verò, quòd talis annua præsentatio est actus volitus à Statuto principaliter, & de per se, etiam præscindendo à residentia, ad quem tenentur etiam Canonici actu residentes, cùm sit actus momentaneus habens diversam rationem, non repugnantem Dignitati Cardinalitiæ, est subtilis animadversio adinventa ad ornatum materiæ. Sed carens omni fundamento facti, dum toto Statuto perlecto talis Præsentatio in abstracto nullibi legitur à Statuto præscripta, sed quidem causativa, & in concreto, vel aggrediendæ secundæ residentiæ, vel petendi gratiosam absentiam, ad faciendos fructus suos, ut benè demonstrat Dom. Advocatus *de Vaillant* in suo *responso Juris, num.* 61. *& sequentib.* Nec unquam in tot actibus Capitularibus, exadverso datis, fit mentio, quòd Canonici jam actualiter residentes fecerint d. Scenam momentaneæ repræsentationis; sed benè quidem adnotantur Canonici absentes, qui mittunt mandata Procuræ, vel qui anno antecedenti absfuerunt, ut exindè fructus suos faciant. Cùmque ab huiusmodi obligationibus personaliter residendi, & petendi gratiosam absentiam fuerit Dom. Cardinalis plenè dispensatus, fateri oportet, quòd multò magis fuit dispensatus ab hujusmodi formalitate Præsentationis per Procuratorem, subrogata loco personalis Comparitionis, quòdque propterea actus, ut suprà gesti per constitutionem Procuratoris à Dom. Cardinali emanarunt ex abundanti, ad ostendendam suam eximiam, & fraternam charitatem, qua Perillustre Capitulum Leodien. prosequitur, non autem ad inducendam obligationem, & quòd aliàs haberet locum figurata pœna foraneitatis, ut probavi in Informatione *numero* 23.

15. Hoc validissimum, & inexpugnabile fundamentum non concutitur ex nimis serotina oppositione, quòd per assumptionem ad Cardinalatum Canonicatus vacaverit, ex Bulla, seu Decreto Consistoriali Sixti V. quòdque pro illius retentione non suffragetur generale Decretum diei 19. Maji 1670. adducendo ulterius, quòd Eminentissimi Furstembergius, & de Hassia in eorum Indultis specificè obtinuerunt retentionem Canonicatuum, in exadver-

ſo *Summ.num.*30.& 31. Etenim quòd Dom. Cardinali Bulliono fuerit indulta retentio Canonicatus, liquidò patet ex Brevi Apoſtolico fa. mem. Clementis X. expedito, vigore dicti Decreti Conſiſtorialis, die 19. Maji 1670. in quo Summus Pontifex, una cum titulo Sancti Laurentii in pane, & perna, decrevit ad ſui favorem retentionem etiam Præpoſiturarum, ac Dignitatum majorum, & principalium, cæterorumque Beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, quæ quomodolibet Dom. Cardinalis obtinebat. *Summ. Partis num.*28. Cùm autem indubitatum ſit, ſub nomine Dignitatum Maiorum, & Principalium, ac Præpoſiturarum venire Archidiaconatus, Archipresbyteratus, & ſimiles, quæ in Cathedralibus requirunt actualem reſidentiam, & ſunt incompatibiles cum Dignitate Cardinalitia, & præſertìm in Cathedralibus Germaniæ, in quibus Præpoſitura habetur pro prima Dignitate, utique palàm eſt, quòd ſicuti Dom. Cardinalis poterat dictas Majores Dignitates retinere, ità multò magis Canonicatum Cathedralis Leodien. nec opus fuit in Indulto ſpecialiter talem Canonicatum nominare, cùm ſufficiat ſimiles, & majores Dignitates reſidentiales nominaſſe; prout pariter ſub eadem verborum formula apparent concepta dicta Brevia DD. Cardinalium Furſtembergii, & de Haſſia, licèt ibidem etiam Canonicatus nominetur, ut *d. Partis Summario num.* 30. ibi: *Omnia, & ſingula Monaſteria etiam Conſiſtorialia, Prioratus etiam Conventuales, Canonicatus, & Præbendas, Preceptorìas, Præpoſituras, Dignitates etiam Majores, & Principales, &c.*

16. Et quòd revera ſub dicto Indulto data fuerit retentio Canonicatus apertiſſimè demonſtrat Breve ejuſdem Clementis X. favore Dom. Cardinalis, expeditum de anno 1675. in quo confirmavit Præpoſituram Leodien. præfato Dom. Cardinali, uti Canonico collatam cum ampliſſima diſpenſatione à reſidentia, & obſervantia Statuti dictæ Eccleſiæ. præterito noſtro *Summar. num.*15. Non poteſt autem melior afferri declaratio, an ſub diſpoſitione dicti primi Indulti data fuerit retentio Canonicatus, quàm Breve ejuſdem Papæ, qui alias gratias Dom. Cardinali conceſſit cum neceſſario ſuppoſito, quòd eſſet Canonicus, ad tradita per *Rotam deciſ.*383.*num.*35.*cum ſeqq. par.*19.*rec.*

17. Atque huic irrefragabili veritati benè conferunt tria alia ſubſecuta Indulta Proviſionum Eccleſiæ Albanen. Commendæ Cluniacen. ac Præpoſituræ Foſſenſis, pariter exprimentia retentionem prædicti Canonicatus cum uniformi, & longiſſima obſervantia, ſecundùm quam Dom. Cardinalis in actibus, & functionibus Capitularibus fuit ſemper recognitus pro Canonico: & propterea nefas ſit, quòd hodiè cum iſtis inſubſiſtentibus prætextibus Pars adverſa quærat effugere maniſeſtum contemptum, & injuriam illatam Dom. Cardinali, excluſo à voto præſentis electionis ſub frivolo, & mendicato prætextu foraneitatis.

18. Præterquod ad effectum, de quo agitur, exuberare debet, quòd Dom. Cardinalis eſſet in poſſeſſione eligendi, quo caſu nullatenus à voto excludi potuiſſet, cùm tali caſu ſufficiat quicumque coloratus titulus à Superiore habitus. Multò magis ergo in caſu noſtro, quo multiplex Brevium Apoſtolicorum titulus clarus, & legitimus fuit ad majorem cautelam exhibitus, adeout ſuperfluæ prorſus remaneant quæſtiones de proprietate, & poſſeſſione inutiliter exadverſo excitatæ; cùm in D. Cardinali, poſſeſſore nedum triennali, ſed tricennali, quilibet melior titulus præſumi debeat, ex latè adductis

per

per *Dominum Philippuccium* , *numero* 28. *cum sequentibus.*

19. Denique non urget prætextus belli, vigentis inter Imperium , & Regem Christianissimum, ex quo Pars adversa exagerat, Dom.Cardinalem, Natione Gallum ,& dicti Regis Ministrum,non potuisse fine periculo , & incommodo Ecclesiæ Leodien. ad electionem convocari, aut admitti, stantibus præsertim litteris avocatoriis , seu bannis Imperatoris, quibus prohibitum fuit commercium cum Gallis, tanquam hostibus ; undè infertur , quòd neque per Procuratorem erat admittendus Dom. Cardinalis ad suffragium ferendum, dum periculum non consistebat tantùm in sua persona , sed erat commune etiam Eligentibus , qui non potuissent tale mandatum acceptare ob pœnas comminatas in dictis Bannis . Siquidem ad repellendum hujusmodi objectum, malè exadverso fundatum,in primis supplicamus caveri à supposito, de quo passim in Informationibus Partis , quòd scilicet Dom. Cardinalis esset Plenipotentiarius Gallorum Regis in re bellica , quasi ad ejus nutum, uti supremi Armorum Ducis,bellum duceretur. Quod quidem suppositum , quàm sit à veritate alienum, toti Orbi notorium est ; cùm Rex Christianissimus habeat suos Duces ad arma promovenda , & Eminentiss. Cardinalis sit quidem Magnus Eleemosynarius, & sic Ordinarius Cappellæ Regiæ, ubi, ad pascendum gregem sibi commissum,residet:& si degens mensibus præteritis in Oppido Huyensi spopondit Armistitia , ut electio Episcopi Leodien. liberè, & pacificè perficeretur , id tamen non sua auctoritate, sed obtenta ad propriam supplicationem desuper Regis concessione talem fecit promissionem , & publicavit , ut videre est in ejus epistolis , quæ perperam exadverso detorquentur,ad constituendum Dom. Cardinalem supremum Armorum Præfectum.

20. Hoc igitur schismatum, & seditionum periculum Ecclesiæ Leodien. hìc manipulatum ab Agentibus Serenissimi Principis à Bavaria, numquam à Capitulo fuit somniatum in mensibus Februarii,Martii, & Aprilis præteritorum ,quo tempore D. Cardinalis instabat admitti ad electionem. Imò poscente Dominum Cardinalem salvum-conductum , ut privatus , & simplici famulatu stipatus ad Capitulum accederet, semper fuit exclusus,prætextu foraneitatis ; cùm de cætero nulla alia exceptione repelleretur, & salvus-conductus datus foret, nisi ex causa foraneitatis foret inutilis , ut patet ex epistola . ibi: *Vndè cùm, juxta eas consuetudines,Em.V.in electione futura suffragium dicere non possit, nec ad illam sit convocanda, inutilem omninò, & frustraneam salvi-conductus transmissionem arbitramur,quem etiam ad illum effectum absque recognitione competentiæ voti in electione , quod tamen Em. V. juxta Statuta non competit, procurare non possemus* , *&c.* Neque refragatur votum Lovanien. & alia scriptura Capituli , ut prætenditur edita mense Martii præteriti super hoc impedimento belli, in Partis *Summ.nu.*18. *&* 19. Quia,dato etiam, quòd tunc temporis composita sint , certè nunquam fuerunt ad notitiam D. Cardinalis deducta,ut patet ex lectura omnium epistolarũ Capituli ad Em.S. transmissarum . Et veriùs videtur hæc omnia modò confingi ad palliandum, sed inutiliter,manifestum contemptum D. Cardinalis, quod certè credimus non profuturum.

21. Cæterum periculum schismatum , seu factionum , tàm in admissione Personæ Dom. Cardinalis , quàm ejus mandati Procuræ ad votandum, fundi-

tus

tus corruit ex facto. Patet quippè ex epistola Nuncii Cæsarei, *in Summario Partis num.* 23. quòd cùm Dom. Cardinalis supplicasset Cæsaream Majestatem, ut sibi passa-portum concederet, Reverendiss. Nuncius rescripsit: *Devo arguire, che Sua Maestà sia per degnarsi inviare il passa-porto desiderato da Vostra Eminenza al suo Ambasciadore in Liegi, accioche lo trasmetta a Vostra Eminenza, quando però il suo ingresso in Liegi, venga ora unicamente impedito dal motivo di essere Vostra Eminenza Francese, e d'aver aderito alla Francia dopo pubblicate l'Avocatorie Cesaree nella guerra presente, e c.* Ecce ergo, quòd Imperator ipse in D. Cardinali notissimæ pietatis, & fidei Viro, quamvis Nationis Gallicæ, & Christianissimi Regis Magno Eleemosynario, non suspicabatur seditiones, aut schismata, quæ modò exadverso obtenduntur; Nec promissio dicti passa-portus sunt verba Curialia, quia adsunt etiam litteræ ejusdem Reverendissimi Nuncii scriptæ in Secretaria Status, talem concessionem passa-portus plenè confirmantes, & jam huic Sac. Congregationi ab Eminentissimo Spada notificatæ.

22. Atque hoc nudum factum exuberat ad claudendum os Parti, quæ tot aereis periculis conatur adumbrare Dom. Cardinalem, uti hostem publicè proscriptum à Civitate, & Capitulo Leodien. adeout nec ibi per mandatum Procuræ nominari posset, quin potius luce meridiana clarius ex actis, & litteris Capituli convincitur, quòd fautores Dom. Principis Clementis procurarunt publicari assertam foraneitatem, & exclusionem Dom. Cardinalis à voto proferendo, ut hoc modo passa-portum concessum, uti frustratorium, morarentur, benè scientes, quod ponderis esset aliud unicum votum, si fuisset contrarium, ut docuit experientia secutæ electionis cum dissentione medietatis Capituli.

23. Multò fortius ergo elucet contemptus Dom. Cardinalis, dum illum rejiciendo à voto, impeditus fuit constituere Procuratorem ad suffragium in electione ferendum, quatenus personalis interessentia ei permissa non foret. Assumptum verò exadverso magnificatum, quòd nemo contra prohibitionem bannimentorum Imperialium suscepisset tale Mandatum, est prorsus frivolum. Jam enim in facto demonstravi, dicta bannimenta hæc non prohibere, sed solùm litteras, & tractatus suspectos, ut latiùs refertur in dicto Juris responso *Dom. Vaillant, numero* 177. *cum sequentibus.* Idque, & comprobat ipsa evidentia; nam Eminentiss. Dom. Cardinalis semper retinuit Leodii suum Vicarium, nempè Dominum Henricum Dumont, Canonicum Cathedralis Leodiensis, qui, præfatis litteris avocatoriis non obstantibus, correspondentiam cum Eminentia Sua palàm continuavit, & adhuc continuat, ut ex ejusdem epistola 30. Aprilis currentis anni, qua denuntiat dicto Eminentissimo Domino quoddam officium vacans per obitum Beeckman, cujus provisio ad Eminentiam Suam, ratione Præpositurae, spectat, se destinasse Canonico Rond, ac proindè litteras provisionis mittit ad dictum Eminentissimum Cardinalem, signandas in persona prædicti Canonici Rond. *Summar. in calce num.* 1. certiùs ergo dicendum est, quòd idem Canonicus acceptasset mandatum Procuræ ad dandum votum pro eodem Eminent. Cardinali in præterita electione, nisi Capitulum tam injustè eum foraneum declarasset. Maximè, quia talis procura ad ferendum suffragium in electione nullam suspicionem ingerere poterat, nec ratione personæ Procuratoris, qui esse debebat

unus

unius de gremio Capituli, nec respectu personæ eligendæ, quæ nominari non poterat à Dom. Cardinali, sed in conscientia, & voluntate ipsius Capitularis consistebat, qui propterea tàm pro se, quàm pro mandante utrumque votum dare tenebatur; nam hoc casu, sicut Capitulum sine ullo timore, aut periculo admittit suum Canonicum ad eligendum nomine proprio, ita nullus timor adesse potest, quando eumdem admittit ad eligendum nomine alieno.

24. Simile commercium litterarum convincitur quoque ex altera epistola scripta ab Officiale Leodiensi die 25. Aprilis 1694. ad Dominum Comitem Poitiers, ad Civitatem Huyensem reversum, qua mandatum Procuræ ad dandum votum in deliberationibus habendis circa negotia concernentia sequutam electionem novi Episcopi exposcit: eumque rogat suum obsequium præstare ejus nomine dicto Eminentissimo Cardinali Bullionio. *Summ. num.* 2.

25. Inexcusabilis igitur apparet contemptus, & injuria D. Cardinali illata, undè subsecuta electio venit penitùs irritanda. Neque talis irritatio èvadet inutilis, vel quia in nova electione à Capitulo facienda sit reeligendus Dominus Princeps à Bavaria, vel quia, juxtà Concordata Germaniæ, provisio esset ad Sanctissimum devoluta. Etenim Canones, & DD. nullibi dicunt, quòd hoc casu sit de necessitate reeligendus primus Electus, sed solùm, quòd potest ab Electoribus denuò eligi. ità *Abbas* exadverso allegatus *in cap. bonæ il secondo, De Elect. num.* 5. ibi: *Nota sextò, quòd Eligentes, aliquo Canonico contempto, non per hoc debent privari potestate eligendi; imò cassata electione, ne propter contemptum potest Capitulum procedere ad aliam electionem, & illum, quem priùs elegerant de novo assumere; quia cùm electio non sit cassata propter delictum Electi, poterit de novo eligi.*

26. Si autem irritata præsenti Electione iterum in alia nova facienda cum voto Dom. Cardinalis reeligetur Dom. Princeps Clemens, dicta irritatio non erit inutilis, quia Dom. Cardinalis ita reintegrabitur ad jus votandi, sibi de jure competens in præsenti Electione Episcopi, & Principis Leodien. quod non sine gravi injuria à Capitulo ademptum fuit; & ideò non solet, nec debet à Confirmatore remitti, quia faceret injustitiam, & præjudicaret contempto. *Hostien. in cap. bonæ* 36. *nu.* 5. *& ibi Joan. Andr. col.* 1. *vers. posset etiam dici, De Elect. Passerin. de elect. cap.* 11. *tot. num.* 124. ubi quòd quando Superior Confirmator procedit ut Judex, non potest impedire ne Vocalis contemptus agat de contemptu, vel eo repugnante electionem confirmare, quia læderet justitiam, & jus Tertii à jure communi, & praxi concessum.

27. Neque credimus esse agendum de devolutione; quia hoc casu, quo Electio irritatur propter contemptum, facultas denuò eligendi ad Superiorem non devolvitur. latè *Lotter. de re benefic. lib.* 3. *quæst.* 17. *num.* 114. *cum seqq. signanter num.* 121. *Passerin. d. cap.* 11. *num.* 125. *in fine*: & concordata loquuntur de Electionibus, quæ minùs canonicè, seù contra formam *cap. quia propter* factæ sunt, non autem de Electione peracta uno, seù pluribus Canonicis contemptis, ut benè comprobat *Dom. Philippuccius in sua Responsione Juris.*

28. Quoad Dom. Comitem de Rekem, in his, quæ exadverso objiciuntur, respondent DD. pro eo Informantes.

JACOBI

JACOBI SARDINI

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super contemptu.

1\. NOn est contemptus lapis ille, quem principalitèr projicimus ad infringendam Electionem Serenifs. Principis Adversarii, uti supponit *D. Stanchus* in principio suæ novæ Juris, atque *D. Jacomettus* in ejus ultima Informatione, paritèr in principio, & unanimitèr cum Dom. *de Jandis* concludunt in Restrictu, & affirmare non dubitat Dom. *de Fusco*, ut in ejus Informatione *num.* 2.

2\. Sed est appellatio, quæ dummodò justificetur, electionem omninò cassandam constituit, ad litteralem dispositionem *text. in cap. consideravimus De Elect. cum concordantibus, allegatis in mea secunda Juris, num.* 3.

3\. Poterant itaque omitti conclusiones illæ proœmiales, scilicet, quòd electio, dum non peccat in potentia, & minus in forma substantiali, propter omissam vocationem absentis, sit confirmanda, quandocumque non concurrat potens causa ex formali contemptu derivans, quam cognoscere debeat confirmator, uti per *D. Stanchum, num.* 2. & latiùs in Restrictu à *§. prout* usque ad *§. certè nequit*, & per Dom. *de Fusco num.* 3.

4\. Sufficit enim ad intentum, quòd cassari debebat electio, quandocumque, vel constet de contemptu ex injustitia derivante, sicuti negare non audent DD. mei exadverso scribentes, ut in Restrictu *§. agitur ergo, &c.* & in Informatione Dom. *de Fusco à num.* 3. *usque ad* 6. vel justificatur appellatio, itaut electio demonstretur attentata, ut firmant authoritates per me allegatæ in mea prima Juris *§. & omninò.*

5\. Et antequam ad ulteriora procedatur, respondendo iis, quibus exadverso probare prætenditur, nequaquam per nos rejici posse præsuppositam foraneitatem: & ne cum æquivoco procedatur in re tam clara, explicanda venit propositio, toties exadverso inculcata, quòd non detur contemptus, quandocumque non adsit positiva rejectio cum injuria, ac injustitia operata, adeo ut ex quacumque causa probabili, licèt injusta, imò ex ignorantia excludatur, prout exadverso asseritur per Dom. *de Stanchis* in nova Juris, *num.* 2. & in Restrictu à *§. minùs autem contemptus*, usque *ad §. excluso contemptu*, & per Dom. *de Fusco à num.* 4. *usque ad* 9.

6\. Hanc etenim propositionem benè declarat *Passerin. exadverso allegatus, De Elect. cap.* 11. *num.* 73. nec DD. meorum exadverso scribentium probat assumptum, sed de eo loquendo, qui talis est, qui remanet ipso Jure privatus

voce

voce dicit, *quòd non est necesse hunc citare*,admittens tamen, quòd *audiendus sit*,& quòd adsit necessitas ejus crimen in Judicio probandi,quòd si probatum fuerit, tunc *Electio non erit ad ejus instantiam cassanda, quia non fuit illi facta injuria : & licèt tunc habuerit adhuc quamdam suæ vocis possessionem, & quoddam jus, hoc erat infirmum, & debile, & nullum declarandum, ubi de ejus delicto constaret, & quidem per sententiam retrotrahendam ad diem commissi criminis;ideò ubi postea in Judicio de crimine constet,judicandus est privatus voce tempore Electionis, & tamquam is, qui ad illam jus non habuit, & qui propterea non potest agere de contemptu.*

7. Velint itaque nolint Adversarii, semper stat in suo esse per nos adducta propositio,quòd coram Eminentissimis Patribus sit audiendus Eminentissimus Principalis, licèt dicatur, ejus vocationem sub prætextu inhabilitatis fuisse omissam, adeo ut,ex justificatione habilitatis ejusdem, resultet contemptus, ad infringendam sequutam Electionem de per se sufficiens, uti ex Juribus in mea prima Informatione in principio allegatis.

8. Et plurimum confert doctrina ejusdem *Passerini* loco supra allegato *vers. solùm igitur*, ubi prosequendo discursum supra relatum,subdit : *Solùm igitur ille,cujus inhabilitas ita est occulta, ut de ea convinci non possit, potest agere de contemptu, si non sit vocatus*; nam in præsenti dum adeò dubitatur, imò dum penitus excluditur foraneitatis motivum ex huc usque deductis,& inferiùs deducendis, manifestè ex ipsa *Passerini* doctrina convincitur, Eminentiss.Principali actionem competere super contemptu.

9. Eoque fortiùs, quia si, ut sequitur *Passerin. Aliud est expellere vocalem, ne eligat, & aliud est illum non vocare, nam per primum privatur possessione eligendi, ideò ubi inhabilitas non sit notoria, sed indigeat Judicis declaratione, non liceat vocalem inhabilem, auctoritate privata, vi ejicere ab electione, & eum de facto privare sua possessione.* Utique redditur manifestum, imò innegabilem,Eminentissimum Principalem fuisse contemptum,quia dum ejus inhabilitas ex præsupposita foraneitate desumpta,tanta indiget probatione, prout innotescit ex Juribus modò tàm ad eam includendam, quàm ad illam excludendam hinc indè allegatis,utique non licebat Capitulo ejus privata authoritate, & nullo Juris ordine servato, Eminentissimum Principalem ab Electione repellere.

10. Nec Serenissimo Adversario, sicuti nec Capitularibus, ejusdem Electioni faventibus, prodesse possunt quæ subdit idem *Passerin. cap.*14. *sub n.* 48. scilicet, quòd non est contemptus ubi non est injuria, nec injustitia;nam præsupponit casum, quo Capitulum,utens jure suo, excluserit modo debito, & legali quem non tenebatur admittere ; undè non tangit casum, quando Capitulum,prout in præsenti, non modo debito,& legali, sed facto, Capitularem rejecit, eum positivè declarando jure privatum Electionibus interessendi, quem casum solummodò tangit in *d.cap.*11.*sub num.*73.ubi, uti supra probatum adest, favet omninò nostræ intentioni.

11. Prout eam defendit *Innocent.in cap.querelam num.6.§.ad omnes prædictas, vers.sed quid si dicat*, ubi expressè respondens objecto per Dominum *de Fusco* excitato sub *num.*4. ubi negat, Electores habuisse malam fidem, & animum injuriandi, ideòque cessare contemptum,expressè dicit,quòd etiamsi privatio vocis, & expoliatio juris processerit ex simplicitate, vel ignorantia,

tamen poterit privatus agere ad caffationem, & inftare fuper contemptu, ut ibi: *Sed quid fi dicat fe non expoliaffe, nec animo expoliandi elegiffe, fed ex fimplicitate, vel ignorantia: tunc poterit petere caffari quod factum eft, non per interdictum, fed quia non fervata forma, quia eo contempto, facta eft. fup. eod. cap.quòd ficut.*

12. Et hìc notandum venit, quòd dum ibidem doctiffimus *Innoc.* fe remittit ad difpofitionem *cap.quòd ficut*, ubi difponitur, caffandam effe electionem fi fuerit operata aliquibus non vocatis, fed contemptis, admittit contemptum incurri etiamfi privatio vocis, & expoliatio Juris ex fimplicitate, vel ignorantia procefferit.

13. Neque contrarium probat in *cap.cùm Vintonienfis fub num.6.* exadverfo allegato, ubi fimpliciter firmat, tenere Electionem factam fufpenfis non vocatis, quia tali cafu non privantur poffeffione eligendi, fed facto declaratur, propter delictum, vocem in præfentem electionem non habere, & Electores nihil fubtrahunt, fed eorum utuntur jure in eligendo: & eft notabile quod fubdit fub §. *quid dices de occultis excommunicatis*, &c. ubi idem procedere refpondit, quod fupra dixerat de fufpenfis, fcilicèt quòd procedi poffit ad electionem eis non vocatis, quod tamen intelligendum monet, *quando probari poteft, quòd fint privati ipfo Jure, quia fi probare non poffunt, tàm in primo cafu, quàm in fecundo punientur*. Undè magis, magifque refultat à futura probatione amiffi Juris pendere validitatem, vel invaliditatem operatæ electionis, & exclufionem contemptus non vocatorum. Et optimè fatisfacit objecto difpofitio *text. in cap.cùm Ecclefia Sutrina, De caufa poff. & propr.* qua caffatur Electio propter fecutam exclufionem ejus, qui licèt effet in poffefsione eligendi, tamen fuerat exclufus propter præfuppofitam deficientiam Tituli, quæ deficientia fuerat coram Pontifice Confirmatore canonizata; undè fortiùs intrat in præfenti irritatio, dum Eminentifs. Principalis habilitas, & competentia vocis ab omni contraria oppofitione vindicatur.

14. Sublato igitur hujufmodi Adverfariorum motivo, femper noftrum recurrit principium, quòd caffanda veniat Electio, tàm ex contemptu, quàm ex appellatione, dum utriufque juftificatio ab articulo foraneitatis dependet.

15. Singulis itaque refpondendo, quibus exadverfo impugnatur infubfiftentia foraneitatis per nos demonftrata. Primò, & principaliter negatur quod in Reftrictu fupponitur, §. *minus autem*, Capitulum omni obfequio procefsiffe adversùs Eminentifsimum Principalem, dum fumma calliditate fe fe gefsiffe jam probatum adeft in mea fecunda Juris, *num.65.* dum tamdiù tacuit jam decretam vocis privationem: & calliditas fit tacendo, & eft excogitatio ad circumveniendum, ut ex authoritatibus ibi allegatis.

16. Secundò dicimus, nequaquam Adverfariorum intentionem foveri ex Statutis nuper per Reverendifsimum Nuncium Colonienfem ad Curiam tranfmifsis; & quamvis Dom.*Stanchus*, quafi per adventum novi Solis, difsipatas extare caligines afferat, ut in *num.8.* tenebras tamen potiùs, quàm lucem operatam Statutorum tranfmifsionem præfeferre fatis demonftravi in mea fecunda Juris à *num.16.* ufque *ad num.24.*

17. Et fummoperè nobis gaudendum venit, quòd in elaboratifsimis hucufque exadverfo exaratis informationibus nulla fuerit adducta Statutaria Conftitutio, quæ probet Adverfariorum intentum, fcilicèt quòd foraneitatem

tem indicat adversùs non comparentes, & se repræsentantes in festo Sancti Ægidii, sed hanc solummodò conantur eruere pœnam, interpretando Constitutionem sub Rubr. *de secunda residentia*, ut in Restrictu *d. §. minus autem*, & per Dom. *de Fusco* in ejus informatione sub *num.* 13.

18. Verumtamen deficiunt in ipso conatu, quia non adest subjectum, ex quo posśint saltem interpretativè eorum intentioni fundamentum præstare; Nimis enim clarè loquitur Constitutio in casu affirmativo operatæ comparitionis, & non prosequutæ residentiæ; Undè semper cuicumque Adversariorum interpretationi illud obstabit responsum, quòd casus non factæ comparitionis est casus omissus, quem supplere nequit dictio *alioquin*, quæ tantùm refertur ad qualitates expressas, non autem ad non expressas, ut in mea secunda Juris, *num.* 28.

19. Et in rei veritate, nimis interpretationi exadverso datæ repugnant juris principia, per quæ Statutum tantum disponit, quantum loquitur, præsertim, quando agitur de Statuto odioso pœnali, & à juris communis dispositione exorbitante, cujus nedum per interpretationem ad casus, & personas diversas non datur extensio, sed etiam quantum fieri potest, fieri debet restrictio, & limitatio, ut corrigat jus commune minus quàm fieri potest.

20. Et frustrà exadverso deducta interpretatio desumi posse prætenditur ex verisimili statuentium mente, & ex argumento à contrario sensu, uti acuendo pro viribus ingenium, firmare studet Dom. *Stanchus in num.* 9. interpretatio enim à verisimili statuentium mente, ad effectum inducendi novam, & omninò diversam dispositionem, non admittitur in Statutis.

21. Prout nec admittitur ad hunc effectum alia desumpta à contrario sensu, quæ cessat quoties Statutum est Juris adversativum, prout nostrum esse probavi in mea informatione, *numer.* 33. & hanc conclusionem firmant *Jas. in l.2. num.4. ff. de offic. ejus, cui mand. erit jurisd. Bald. in cons.* 443. *lib.2. Decian. cons.* 32. *num.* 11. *vol.2.* & cum aliis *Barbos. in loc. commun. argum. loc.* 27. *num.* 21. vel quando non habetur pars affirmativa Statuti in specie de qua agitur, à qua posśit trahi argumentum à contrario sensu, prout esset, si statutum dixisset, quòd Capitulares ne sint foranei, teneantur comparere, &c. ex quo benè resultaret à contrario sensu, non comparentes esse foraneos.

22. Imò tantum abest, quòd ex verisimili mente statuentium desumi posśit interpretatio exadverso deducta, quod potiùs omninò staret ad dexterctionem, ut latè probavi in mea secunda Juris à *numer.* 30. usque ad *num.* 39.

23. Cessat igitur quòd ex Statuto nuper transmisso nostra determinetur quæstio, ut supponit Dom. *de Fusco* in ejus ultima informatione, *num.* 19. Nam si loquitur de Statuto expresso, utique non adest: quòd si vult uti interpretatione, ea minus juvari potest; nam solummodò insistit super efficacia dictionis *alioquin*, quæ quanti valeat jam est supra probatum.

24. Et dum admittit sub *num.* 21. quòd uterque casus de eo, qui nullo modo se præsentaverit in dicto festo S. Ægidii, & de eo, qui se præsentaverit, & non resederit, non posśit simul concurrere, dum expresśè in Statuto cautum est, eum pro foraneo haberi, qui se præsentaverit, & non resederit; ideò ex concessis convincitur, statutum referri non posse ad casum de eo, qui nul-

limodò se præsentavit, juxtà naturam eorum,quæ simul concurrere non possunt, & in quibus urget diversa ratio: & iste casus omissus nequit interpretatione suppleri, ut ex adductis in dicta mea secunda Informatione dicto *num*.28.

25. Æquivocum autem continet quod desumitur per Dom. *de Fusco* ex titulo *de capitulis ordinariis, & specialibus*, ut in ejus informatione *nu.* 22. nam inter eos, qui non habent vocem activam in electionibus, numeratur ille, qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit; sed ibi Statutum non loquitur de secunda residentia,uti supponitur in dicta informatione, verumtamen de prima,quæ sub titulo *de foraneis* est indicata ad purgandam foraneitatem; undè vult Statutum sub dicta Rubr.*de capitulis ordinariis,& specialibus*,quòd si aliquis, durante tempore primæ residentiæ,ad effectum purgandi foraneitatem, inchoatæ, eam nequaquam expleverit, quia impetraverit gratiosam absentiam: si evenerit hoc intermedio tempore casus cujusdam Electionis peragendæ, non possit suffragium ferre, dum annualem residentiam non explevit. Sunt adeò clara verba Statuti, quòd interpretatione non egent, ut ibi:*Item qui impetrata gratiosa absentia ab Ecclesia abest, nisi primam, & annualem residentiam absolverit.*

26. Stat pariter in suo esse per me deducta distinctio in mea prima Juris, *§.ultrà quam quod erit animadvertendum, & §.nostrum autem Statutum*, scilicèt inter propriam, & impropriam foraneitatem per Statutum indictam, quam frustrà impugnare conatur Dom. *de Fusco sub num.* 27. nam propriè Foraneus est qui continetur sub *tit. de Foraneis*; impropriè verò,qui sub dicta Rubr.*de secunda residentia* Foraneo assimilatur, ut ibi: *Pro Foraneo habeatur,&c.*

27. Nec subsistit, quòd dicta Rubr. *de Foraneis* aliquid significare non possit, quia non habeat orationem perfectam,uti per Dom.*de Fusco sub n.*28. nam retenta regula, quòd rubrum explicet nigrum, uti per *tex. in l. unic.C. ne lic.tert.prov.Bald.cons.*34.*num.*3.*lib.*3. ubi quòd Rubrica est quasi initium legis,& latè *Surd.cons.*263.*num.*12.13.*Mascard.de general.Stat.interp.concl.* 2.*num.*189.*& Manz.consult.*16. *num.*28. clarè liquet,eum Foraneum haberi, qui nondum primam expleverit residentiam, & in eo propriam foraneitatem verificari, & ideò excluditur à præstatione vocis in Capitulo,sub Rub. *de Capitulis ordinariis, & specialibus*; quia dum propter impetratam gratiosam absentiam nondum explevit annualem residentiam ad purgandam foraneitatem necessariam,adhuc Foraneus existimatur.

28. Et quamvis satis etiam quoad istum casum per Statuentes consultum fuisse dici posset ex sola exclusione Foranei,ut ibi: *Item Canonicus foraneus,&c.* qualis est, qui primam annualem non complevit residentiam:tamen ne dubium remaneret utrum sub hujusmodi dispositione contineretur qui dictam annualem residentiam inceperat, & propter impetratam absentiam deseruerat, voluerunt idcircò ad quamlibet dubietatem removendam, etiam hujusmodi determinare casum cum expressa dispositione, ut ibi: *Item qui impetrata gratiosa absentia, &c.* undè exadverso per Dom. *de Fusco* cumulata *num.* 28. *&* 29. penitùs removentur, & nihil ad rem concludere demonstratur.

29. Nul-

29. Nullibi verò in nostro Statuto legitur, quòd repræsentatio in festo S. Ægidii, uti supponit Dom. *de Fusco sub num.* 30. requiratur ad effectum constituendi domicilium in Civitate Leodiensi; verumtamen qua de causa sit requisita jam demonstravi in mea secunda Juris in *numer.* 38. scilicet ad effectum lucrandi fructus, vel cum personali residentia realitèr explenda, vel ad effectum obtinendi gratiosam absentiam; undè non est, quòd torqueatur ingenium ad indagandam causam, & firmandum effectum repræsentationis per Statutum ordinatæ.

30. Nec quidquam facit, quòd DD. Cardinales aliquando se repræsentaverint; nam ut jam dixi in dicta mea secunda juris, *numer.* 53. versamur in facultativis, in quibus non inducitur neque necessitas, neque observantia.

31. Frustrà verò probare prætendit Dom. *de Fusco sub num.* 31. quòd secunda residentia sit principalitèr deducta in præceptum; nimis enim clarè loquuntur Statuti verba: *quicumque volet residere*, *&c.* & ex quibus omnimoda necessitas residendi excluditur, uti ex deductis in mea prima informatione.

32. Neque tantùm dicimus, Eminentissimum Cardinalem, utpotè dispensatum à Residentia per Apostolicum Breve Clementis X. noluisse se præsentare in festo Sancti Ægidii, sed ex ipsa statutaria dispositione necessitatem exadverso præsuppositam excludi: & hoc est, quod latè probavi in mea prima Informatione, *§. vult enim Statutum*, & exadverso deducta per Dom. *de Fusco sub d.nu.*31. si benè considerantur nihil aliud efficiunt, quàm nostram fovere intentionem, dum admittunt, quòd dispensatus non teneatur ad residendum; quæ verò deducuntur sub *eodem nu.* gratis asseruntur, dum supponitur, Statutum nedum allicere Canonicos ad se repræsentandum in festo S. Ægidii sub spe lucrandi fructus, sed etiam metu foraneitatis, & exclusionis vocis activæ in electionibus, & denegationis gratiosæ absentiæ, quando nullibi ex Statuto habetur, ex quo possit substineri suppositum, & tali pacto deducitur in comprobationem illud, quod est in quæstione.

33. Et si ut admittit D. *de Fusco sub nu.* 32. dispensatio à Residentia operetur, quòd dispensatus habeatur pro præsente, & residente, jam ex ipsa dispensatione vicimus, etiam in sensu Dom. mei, adeò eruditè exadverso causam patrocinantis.

34. Cavendum tamen est ab æquivoco, cum quo per eum proceditur sub *d.nu.*32. nam Canonici, qui actu resident, & sunt præsentes, tenentur quidem se præsentare in festo S. Ægidii in Capitulo Generali; sed non exindè sequitur argumentum exadverso desumptum sub *eodem nu.* quòd etiam dispensati à residentia pari modo se repræsentare teneantur. Nam repræsentatio Canonicorum aliàs interessentium, sed non habentium continuam dispensationem à residendo, ideò est necessaria, quia si se non repræsentarent, vel ad effectum residendi, vel ad effectum petendi gratiosam absentiam, non possunt haberi pro residentibus; undè tot requiruntur repræsentationes, quot fieri volunt residentiæ.

35. Sed cessat hujusmodi necessitas in eo, qui omnimodam dispensationem habet à residendo; iste namque semper habetur pro residente, & ab ipsa die, qua dispensationem obtinuit, satis declaravit se velle continuè residere

per

per modum fictitium, scilicèt per viam reportatæ dispensationis à residendo; undè non habet opus annuatim, se ad hanc ineundam declarationem repræsentare, ideòque vel est inapplicabilis exadverso deducta *Gloss. in cap. unic. De Cleric. non residentib.* vel optimè retorquetur, dum dicit, *quòd si quis impetrat, quòd in absentia percipiat proventus suos, ac si præsens esset, dispensatio faciat eum reputari pro præsente, &c.*

36. Parumque facit, quòd actus interessentiæ instantaneè compleri possit, uti subdit sub *num.* 33. nam ut dixi in mea secunda Juris, Statutum ideò vult comparitionem fieri, ad hoc, ut Capitularis declaret an velit, vel realiter residere, vel per modum fictitium cum gratiosa absentia, ideòque semper ac ex reportata dispensatione jam quis declaravit se nolle actualiter residere, etsi dispensatus jam per modum fictitium pro resideute habetur, utique nec ipsa momentanea repræsentatio per Procuratorem explenda, necessaria remanet, uti per me deductis sub *num.* 57. usque ad *num.* 62.

37. Videt doctissimus *de Fusco*, & cum eo vident alii DD. mei exadverso scribentes, nequaquam ex Statuto substineri posse præsuppositæ Foraneitatis motivum, ideòque se vertunt ad observantiam, ut in Restrictu, *§. veritas hujus intelligentiæ, & §. seq. per D. Stanchum, num.* 12. *& num. seq. & per Dom. de Fusco sub nu.* 34. sed quanti valeat hujusmodi observantia, jam præventivè demonstravi in secunda Juris à *num.* 40. *usque ad num.* 57.

38. Nec quidquam roboris hujusmodi observantiæ præbere potest mandatum Procuræ Eminentissimi Principalis præsertim ponderatum per Dom. *Stanchum in §. similiter*, & per Dom. *de Fusco sub d. num.* 34. nam quamvis Eminentissimus Principalis, aliquando se repræsentaverit cum illa expressione: *nos ad residentiam, prout moris est, repræsentandum*, non indè sequitur, ergo adest necessitas continuò se repræsentandi; Verumtamen semper illud recurrit responsum, quòd versamur in facultativis; moris est, enim, ut is se repræsentet in Ecclesia Leodien. qui vult suos fructus facere; sed qui non vult fructus lucrari, nullibi moris est, quòd se repræsentet ad evitandum Foraneitatis incursum. Et licèt Eminentissimus Principalis, etiam in mandato expresserit, se constituere Procuratorē ad effectum dandi suffragium in Electionibus, & collationibus Beneficiorum, & officiorum, ad dispositionem per-Illustris Capituli spectantium, præsenti *Summ. Partis nu.* 11. quando in ejus absentia vacare contigisset, non indè prætendi potest, quòd si aliquando non curavit hujusmodi mandatum perficere, ideò evaserit suo jure privatus; sed intrat regula, quòd actus facultativi possunt omitti, absque eo quod ex eorumdem omissione censeatur omittenti in aliquo præjudicatum.

39. Sublatis itaque exadverso deductis ad comprobandum præsuppositæ foraneitatis incursum, iterum dicimus opus non esse super aliis exceptionibus insistere, dum foraneitate sublata, satis constat de contemptu, resultante ex positiva rejectione, operata cum privatione vocis injustè decretæ, & satis remanet appellationis causa justificata.

40. Et præsertim non est opus EE. PP. super aliarum exceptionum rejectione fusiùs defatigare, dum in præsenti cessat omninò illa dd. exadverso scribentium assertio, quòd stante bello, & post Avocatoriarum promulgationem, nequaquam habere potuisset Eminentissimus Principalis cum aliquo Capitulari commercium, & multò minùs Procuratorem constituere: dum

satis

fatis liquet ex Epiſtola ejuſdem Vicarii,in Civitate Leodien. exiſtentis,originalitèr in manibus Illuſtriſſimi Segretarii exhibita, continuò habuiſſe, etiam poſt Avocatorias,cum iſto Capitulari commercium, qui poſt indictum bellum perſonam Eminentiſſimi Principalis repræſentavit in exercitio Juriſdictionis tamquam Præpoſiti ſibi competentis; undè ſemper urget inevitabilis illa concluſio,quòd Eminentiſſimus Cardinalis fuiſſet citandus,ad hoc ut conſtituere potuiſſet Procuratorem quatenus timuiſſet Leodium accedere propter bellum.

41. Eoque magis viget iſta concluſio quanto non audent eam negare dd. exadverſo ſcribentes; ſed ut evitetur confugium quærunt negando potentiam habendi Procuratorem, ſic arguendo à poſſibili, ſeu potius divinando; undè cùm ex habito commercio, tàm cum dicto Capitulari, quàm cum ipſo Capitulo, penitùs deſtruatur motivum, quòd Eminentiſſimus Principalis tamquam hoſtis publicus reputaretur, & ceſſat quodlibet ex motivo belli emendicatum ſubterfugium, & ſemper remanet in aperto veritas,quòd fuerit Eminentiſſimus Principalis non propter bellum, ſed propter foraneitatem rejectus, & quòd ea ſublata, ſit electio caſſanda.

42. Nec prætereundum eſt,quòd non poſſunt modò Eminentiſſimi Patres judicare, an ceſſante foraneitatis motivo, Capitulum excluſiſſet,vel non excluſiſſet tunc temporis Eminentiſſimum Cardinalem, quod cùm incertum ſit, imò cùm expreſsè hujuſmodi exceptionem rejecerit Capitulum dum declaravit, quòd fruſtrà petebantur ſalvi-conductus dum erat jure ſuffragii privatus, ut in Epiſtola 7.Aprilis, de qua in mea ſecunda Juris, *num.* 12. *circa principium*, & *numer.* 82. *circa finem*, non poſſumus in præſenti, quo lis jam pendet, nec divinare utrum Capitulum ſecluſa foraneitate ſaltem per Procuratorem Eminentiſſimi Principalis votum recepiſſet, nec Capitularium ſtare aſſertioni, quorum, ceſſante foraneitate, ad ſuſtinendam electionem, nunc intereſt affirmare, quòd non poterat ob belli impedimentum Eminentiſſimus Principalis admitti.

43. Cæteris verò exadverſo oppoſitis ſuper defectu Canonicatus ſatis liquet reſponſio ex eruditè deductis per Dominum meum *Philippuccium*, ut in ejus ſecunda Juris, *num.*28.& ea ſemper validiſſima recurrit reſponſio deducta ex *Paſſerino cap.*14.*num.*30.de qua in mea ſecunda Juris *num.*71.

GABRIELIS

GABRIELIS PHILIPPUCCII

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super contemptu.

1. VEtera ſunt omnia; quoniam DD. exadverſo ſcribentes repetunt ad unguem quæ deduxerint in prioribus ſcriptis ad evitandum contemptum, & prætermittunt abſque reſponſione ea, quæ adverſus eorum fundamenta attuleram in Informatione Juris, data in die præteritæ propoſitionis, quæve dicto tempore fuerunt eis communicata; undè opus non eſſet ulteriori replicatione.

2. At ut clariùs eluceſcat bonum jus Eminentiſſimi Cardinalis, pondero, cavendum eſſe à propoſitione, quòd abſens ſciens vacationem Eccleſiæ, & diem præfinitæ electionis non eſt vocandus, & ob id non poteſt dare de contemptu; quia *Caſtellin. & Cardin. de Luca in reſtrictu* partis allegati, *§. certè nequit*, nullum verbum de hoc faciunt, *& Panormit. ac Paſſerin.* vel ſolitarii remanent, vel utpotè indefinitè loquentes, intelligendi ſunt juxta diſtinctionem communiter à Canoniſtis allatam, quòd hoc procedat quando abſens fuit vocatus ad præfiniendam diem electionis, ſecus è contra, ut in hoc caſu, prout in hodierna mea Juris, *num. 22.*

3. Cavendum paritèr eſt ab altera propoſitione, quòd abſque dolo, & animo injuriandi non inducitur contemptus; nam Sacri Canones hoc non requirunt, ſed volunt ſtatim ac non fuit vocatus, qui erat vocandus dicatur contemptus: & Doctores, qui exadverſo allegantur, loquuntur vel in foro poli ad effectum decernendi an contemptores legum peccent mortalitèr, vel venialitèr, vel an digni ſint pœna corporali, vel alia mitiori, ut in hodierna mea Juris, *num. 23.*

4. Prout non ſubſiſtit, Statuta imponere neceſſitatem ſe præſentandi in feſto Sancti Ægidii, & contra non adimplentem indicere pœnam foraneitatis; Quia clarè patet ex eorum lectura, hanc præſentationem fuiſſe relictam in mero, & libero arbitrio cujuſcumque, & præſertìm illius, qui deſiderat fructus ſuos facere, ut indicant illa verba: *quicumque volet reſidere, &c. quicumque ſe ad ſecundam reſidentiam exhibuerit, aut præſentaverit*, quæ præ ſeferunt ultroneam præſentationem, & per conſequens etiam facultatem non reſidendi, immò, & contraveniendi, ut in priori mea Juris, data in die ultimæ propoſitionis *numer.* 8. *& numer.* 10. Et dictio illa *alioquin* adverſativa, operationem ſuam non extendit ad principium diſpoſitionis, ità ut ſenſus ſit: quicumque non ſe exhibuerit ad reſidendum habeatur pro Foraneo; ſed illam reſtringit ad qualitatem reſidentiæ, & ſic retento ſemper themate caſus illius Canonici, qui ſpontaneè ad reſidendum ſe exhibuit, & poſteà

ſteà non reſedit, iſte habendus ſit pro Foraneo, ut in hodierna Juris, *num. 9. cum ſeqq.*

5. Nec aliud voluit *Bartol. in l. 1. num. 11. ff. de condit. & demonſtrat.* quia iſte dicit, hanc dictionem non ſolùm facere orationem conditionalem, ſed in in ſe ipſa orationem continere, & inducere conditionem contrariam præcedenti diſpoſitioni; Adaptando itaque hanc doctrinam caſui noſtro: Principium illud Statuti: *Quicumque volet reſidere, &c. quicumque ad reſidendum ſe exhibuerit*, nullam continet diſpoſitionem, ſed ſolummodò ponit caſum, ſuper quo eſt diſponendum; Diſpoſitio ergo Statuti totalitèr reſidet in illis verbis: *Reſideat eo anno apud Eccleſiam ſex menſes integros, & unam diem*; undè dum *Bartol.* dicit, quòd dictio *alioquin* inducit conditionem contrariam præcedenti diſpoſitioni, idem eſt ac ſi dixiſſet: & ſi non reſederit, habeatur pro Foraneo. Nam hæc verè eſt conditio contraria præcedenti diſpoſitioni: & in his terminis loquuntur omnes textus, qui per eumdem *Bartolum* referuntur, ut in *l. ſi finita 15. §. ex hoc edicto, ff. de damn. infect.* ubi quæritur, an in hoc edicto ſi non cavetur, mittendus in poſſeſſionem illius partis ædiii, quæ ruinoſa eſſe videtur, vel in totas ædes, & decidit in totas, alioquin non habebit res exitum, & ibi *gloſſ.* in verbo *alioquin*, ait: *alioquin, id eſt ſi non mittetur in totas*, & in *l. etiam elegantèr 7. §. penult. ff. de dol. mal.* ubi quæritur an contra illum, qui vincit litem ex dolo malo Procuratoris Adverſarii, competat actio de dolo malo, & deciditur quòd non, ſi Reus paratus ſit Judicium transferre in ſe, alioquin de dolo actio erit danda, & ibi *gloſſ. in verbo alioquin*, afferit: *Alioquin, id eſt ſi non eſt paratus transferre*; en ergò quòd iſti textus ponunt actum, & poſteà ſuper eo diſponunt, & dictionem *alioquin*, non referunt ad caſum, ſed ad diſpoſitionem factam ſuper dicto caſu: & eodem modo procedunt alii textus adducti per *Bartolum*, & per me in fonte recogniti, quos non refero, ne longior fiam. Quod comprobatur, quia omnes Doctores qui aſſignant dictæ dictioni naturam adverſativam, utuntur dicti *Bartoli* doctrina, & ſic, de primo ad ultimum, præfata dictio intelligenda eſt, retento ſemper themate ejuſdem caſus.

6. Præterea animadvertendum eſt, quòd Statuta, quæ modò afferuntur, ſunt illa condita de anno 1560. tranſmiſſa ad Urbem pro confirmatione, quam licèt obtinuerint una cum illorum regiſtratione in Dataria: Attamen litteræ confirmationis nunquam fuerunt expeditæ, ac proindè in nulla haberi debent conſideratione, juxtà determinationem regulæ 27. & 52. Cancellariæ, in quibus ſancitur, ante confectionem litterarum Gratiam Apoſtolicam eſſe informem, & interdicitur quibuſcumque Judicibus, etiam S.R.E. Cardinalibus, facultas judicandi juxtà ſupplicationes ſignatas ſuper quibuſcumque impetrationibus cum decreto irritanti. Nec valet dici, quòd Gratia per ſolam Signaturam dicatur perfecta, quia donec non expediuntur litteræ, eſt omninò informis, ut ſtatuitur in *d. regul.* 27. & aſſimilatur homini in utero Matris adhuc exiſtenti, donec per expeditionem litterarum in lucem, & mundum deducatur. *Sarnen. in regul. de non judicand. quæſt. 1.* & in eadem *Mandoſ. quæſt. 15. num. 2. & Cokier. num. 27. Lotter. de re benef. lib. 3. quæſt. 1. num. 19. Tondut. quæſt. benef. lib. 1. quæſt. 26. num. 20. Corrad. in prax. diſpenſat. lib. 2. cap. 3. in princip.* & latè *Roſa de execut. litter. Apoſt. par. 1. cap. 2. à num.* 12.

12. *cum plur. sequent. Rota in rec. decis.* 254. *num.* 13. *par.* 13. Eoque fortiùs, quia per Dom. Datarium posset supplicatio, etiam post registrationem, mutari, cancellari, & retineri. *Ameyden. de styl. Datar. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 3. cum aliis per *Rosam de execut. litter. Apost. par.* 1. *cap.* 8. *num.* 10. *& sequent.*

7. Circà verò observantiam Statutorum, illa neque interpretativa, neque præscriptiva existit, dum pro utraque non afferuntur actus individuales, & præcisi cum concomitantia omnium qualitatum, & circumstantiarum in præsenti casu concurrentium, prout opus esset, maximè cùm deficiant omnia alia necessaria requisita, ut plenè probavi in hodierna Juris *numer.* 15. *cum pluribus sequentibus*. Neque pro observantia adduci merentur repræsentationes, quas in præteritum fecit Eminentissimus Dom. Cardinalis Bullionius, ac plures alii; quia cùm isti actus fuerint facultativi, non inducunt observantiam obligativam, ut in priori mea Juris, *numer.* 23. in qua ulteriùs in *numer.* 14. adnotavi defectum potestatis ità statuendi in Capitularibus, ad quod nihil unquam fuit responsum, nec modo respondetur.

8. Quòd autem ex causa Belli, timoris schismatis, & qualitatis Nationalis vocatio non esset facienda, silere deberet ex pluribus deductis, tàm in priori *numer.* 32. *cum duobus sequentibus*, quàm in hodierna *numer.* 27. Et litteræ Dom. Nuntii Apostolici apud Cæsaream Majestatem satis manifestum faciunt, quòd hæc omnia ampliùs attendenda non erant: & responsio, quòd contenta in eis importent modestam negationem, non subsistit; quia præcisam præsecerunt voluntatem concedendi passa-portum, quando alia non obstarent, quòd esset Gallus, & adhærens Regi Christianissimo; ideòque nisi Capitulum devenisset ad declarationem Foraneitatis, certè potuisset Eminentissimus Dom. Cardinalis ad locum electionis accedere.

9. Agnoscunt DD. exadverso scribentes, quòd re vera Foraneitas ex nullo ex objectis capitibus substineri potest; Undè se volvunt ad carentiam Canonicatus, ex quo ille sit incompatibilis cum Cardinalatu, ac proindè vacaverit in primo instanti Promotionis; Quia hoc objectum latissimè confutavi in hodierna mea Juris à *numer.* 28. *cum pluribus sequentibus*; & respondi in *numer.* 31. quòd non est attendendum Indultum concessum tempore Promotionis, in quo non legitur concessa retentio dicti Canonicatus, neque hujusmodi negativam probatam remanere ex perquisitione registrorum, in quibus hujusmodi Indulta describi solent; quia pro faciendis hujusmodi diligentiis deputandi erant per hanc Sacram Congregationem duo Officiales, juxtà notorium stylum: & ulteriùs citandus erat Eminentissimus Dom. Cardinalis, quo omisso, diligentiæ factæ lite pendente, & suo Marte, non suffragantur. *Rota in recent. decis.* 323. *num.* 4. *par.* 2. & debent fieri in registris etiam insolitis, & in omnibus locis, in quibus dispensatio fieri potuit. *Gregor. decis.* 262. *num.* 1. & ibi *Add. num.* 2. *& apud* 2. *vol. cons. Farinac. decis.* 356. *num.* 3. *& in rec. d. decis.* 323. *num.* 4. *par.* 2. ubi quòd sufficit possibilitas, quòd non fuerit adnotata, ad effectum, ut diligentiæ non relevent, maximè cùm dispensatio potuerit obtineri etiam per simplex Chirographum, quod in libris Datariæ, & Segretariæ non registratur. *Rota in recent. decis.* 175. *num.* 56. *par.* 9. nec contrarium firmat *Ameyden.* exadverso allegatus.

10. Po-

10. Potissimum quia quæcumque diligentiæ essent irrelevantes, stante possessione nedum triennali, & decennali, sed etiam trigennali, & ultrà, quæ de per se præsumit titulum etiam invisibilem, cujus negativa improbabilis remanet per quascumque librorum, & registrorum perquisitiones, ut ex *Sarnen.* & aliis probavi in hodierna in *d. num.* 31.

11. Eoque faciliùs, quia diligentiæ non tendunt ad probandum Eminentissimum Dom. Cardinalem possessorem decennalem, & trigenalem, aut non fuisse communitèr habitum pro Canonico, in quibus casibus solet admitti probatio in contrarium; sed respiciuntur probationem non tituli, aut tituli infecti, quo casu nulla probatio admittitur, ut in specie distinguendo tradiderunt *Mandos. ad allegat. Lapi* 89. *post litteram I. la* 3. *quæst.* 9. *post med. vers. ego sic distinguerem, Marescott. var. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 72. *& seqq. Mascard. de probat. conclus.* 1373. *num.* 12. *Paris. de resignat. lib.* 10. *quæst.* 4. *num.* 8. *&* 9. *Tondut. quæst. benef. lib.* 1. *cap.* 85. *num.* 9. *& seqq.* apud quos plures *Rotæ* decisiones; Præsertìm quia Dom. Cardinalis existit in quasi possessione eligendi, & ad eam per idem Capitulum fuit admissus in præterita vacatione Ecclesiæ, & d. electio sortita fuit effectum per subsequentem confirmationem; undè ea non venit spoliandus. *Passerin. de election. cap.* 14. *num.* 29. *&* 30.

12. Demum non subsistit, quòd electio, quando etiam nulla fuisset, adhuc esset confirmanda: Tum quia electio devoluta esset ad Summum Pontificem, tàm de jure communi. *cap. quamquam* 18. *De elect.* quàm vigore concordatorum Germaniæ: tum quia electores tenerentur iterum reeligere primum electum, & ad id astringi possent per Superiores.

13. Non subsistit primum; quia devolutio electionis non fit ad superiorem, nisi in casibus à jure expressis; quia cùm privatio facultatis eligendi importet pœnam, ista non censetur irrogata, nisi expressè à jure caveatur, testante de communi *Passerin. de elect. cap.* 31. *nu.* 16. *&* 26. ubi plures concordantes in *d. cap. quanquam* 18. solùm privantur Electores in casu, quo vel indignum scienter elegerunt, vel processerunt ad electionem contra formam traditam in Generali Concilio, & ibi *Gloss. in verbo Generali Concilio supra eodem cap. quapropter:* & idem statuitur in concordatis Germaniæ; nam jubetur fieri electiones Canonicas, & nisi fiant Canonicè, reservatur electio Summo Pontifici; electio autem Canonica vigore dd. Concordatorum tunc dicitur, quando servatur forma tradita per *d. cap. quia propter;* è converso autem ea dicitur non canonica, quæ inobservantiam dicti capitis continet, ut tradit *Nicolaus exadverso relatus ad d. Concordat. German. tit.* 1. *De reservat. dub.* 1. §. 4. *Ameyden. de styl. Datar. lib.* 1. *cap.* 15. §. 6. *num.* 20. *&* 21. & magistralitèr, discusso articulo, fusissimè docet *Rota coram Coccin. decis.* 1552. *à num.* 41. *usque ad* 55. quam referunt, & sequuntur *Castellin. de elect. post cap.* 4. *sub num.* 28. *in fine, vers. neque facit cum seqq. Lavor. elucubrat. var. tit.* 4. *cap.* 21. *sub num.* 160. *cum plur. seqq.* Quapropter dum ex concessis etiam per Partem Adversam electio hodiè apparet Canonica, per necessarium consequens, si irritanda venit ex alio capite, quàm ex inobservantia *d. cap. quia propter*, non devolvitur electio ad Superiorem, sed remanet facultas eisdem Electoribus, ac si nova accidisset vacatio. *Lavor. elucubrat. var. tit.* 4. *cap.* 21. *num.* 93. *Passe-*

*riu.de elect. cap.*12.*num.*41. Prout neque Electores adstringi possunt ad eligendum denuò primo loco electum,ex allegatis in hodierna mea Juris, *num.* 34. *cum seqq.*

14. Neque ad rem confert *textus in can. cùm Adrianus* 19. *distinct.* 63. quia ille loquitur de contemptis Legatis Imperatoris in electione Summi Pontificis, qui etiam acquieverunt, dum eis notificatum fuit, id non fuisse factum ex causa contemptus, sed ad tollendum hujusmodi abusum etiam quoad alios Principes.

15. Reliqua non egent responsione, & confutata remanent ex praecedentibus.

PETRI

PETRI CORRADINI

ADVOCATI ROMANI

RESPONSIO JURIS

Super contemptu.

1. IN substantia, difficultas hujus causæ, sublatis vanis exceptionibus, reducitur ad articulum foraneitatis, & ad impedimenta, propter quæ exadverso prætenditur non potuisse admitti ad suffragandum ratione belli, & hostilitatis, Eminentissimum Bullionum, ejusque Procuratorem; Verùm breviter ostendam, non obstan. argumentis contrariis, læsam fuisse Justitiam, læsumque jus d. Eminentissimi: ac propterea permitti non debet, ut res transeat in Exemplum, & contra Sacros Canones confirmari non debet Electio, quam uno contempto omnia Jura Canonica, una voce irritandam esse decernunt.

2. Respondi præventivè in mea secunda Informatione Juris, quòd Statutum numquam somniavit disponere de hoc casu; quia dum in rubrica de foraneis, juncto nigro, declaravit foraneum eum esse, qui primam residentiam non fecerit, disponens posteà, quòd Canonicus foraneus non habeat vocem in Capitulo, intelligi pernecesse debet de foraneo juxtà Statuta, & sic de illo, qui primam residentiam non fecerit.

3. Tantò magis, quia in *tit. de secunda residentia*, loquens de eo, qui promittens, & se offerens ad residendum, posteà per sex menses in Ecclesia non resedit, non vocat eum absolutè foraneum, dum revera Statutum foraneos tantùm fecerat eos, qui primam residentiam non fecissent; sed dicit, quòd talis habeatur pro foraneo, ideft assimiletur illis, quos in rubrica de foraneis, foraneos fecerat.

4. Nec meretur iterum adduci dictio *alioquin*, cujus vigore prætendunt DD. exadverso scribentes, illa verba: *quicumque in festo S. Ægidii ad secundam residentiam se exhibuerit, aut præsentaverit*, convertere in negativa; Hæc namque lectura repugnat sensui Statuti, sensui Grammaticali, & dictæ dictioni *alioquin*.

5. Si enim d. dictio resolveret dd. verba *exhibuerit*, & *præsentaverit*, in negativa, adversaretur sensui Statuti; Ita namque Statutum, qui se non exhibuisset, & præsentasset, cogeret eo anno ad residendum sex menses integros, quod est contra litteram Statuti: & quamvis pars replicet, quòd etiam d. verbum *resideat*, converti debeat in negativam *non resideat*: tamen cum hac lectura sensus grammaticalis non currit.

6. Dicere autem, quòd Statutum considerat duos casus diversos, ideft quan-

quando quis se non exhibuit, & quando non resedit, est addere verba Statuto odiosa, dum lectura ipsa ad oculum demonstrat, quòd verba omnia sunt adeò conjuncta, ut unus tantùm sit casus.

7. Et quidem dictio prædicta *alioquin*, nullam aliàm negativam involvit, nisi illam si *prædicta*, quæ supra dispofuit Statutum, quis non fecerit, ut notat *Dec. in l. mutuum damus num. 7. ff. si cert. petat. Jason. in §. in personam num. 8. instit. de action.* ibi: *Exponitur enim alioquin, idest si prædicta non fecerit.*

8. Undè dum Statutum supra dispofuit, quòd is, qui se exhibuit, aut præsentavit in festo B. Ægidii, resideat eo anno sex menses apud Ecclesiam, alioquin habeatur pro foraneo: dicendum est, quòd dictio *alioquin*, nullum alium habeat effectum, nisi disponendi quòd si is, qui se exhibuit, & præsentavit non resederit ab anno apud Ecclesiam sex menses, & sic non fecit quod premisit, is pro foraneo habeatur.

9. Imò cùm natura d. dictionis sit resolvere dispositionem, si omnes qualitates præcedentes in casibus enumeratis non concurrant, ut egregiè notat *Tiraq. de retr. lignag. §. 8. gloss. 6. num. 1. in fin. & 2. Rot. dec. 557. num. 11. coram Amat. Dunoz.* sequitur pernecesse, quòd si non concurrant casus enumerati à Statuto, idest quis se exhibuerit, & præsentaverit, dispositio resolvatur: & in casu, quo quis nec se exhibuit, nec præsentavit, Statutum locum habere non valeat.

10. Et sicuti absurdum esset dicere, quòd Statutum, vel lex jubens, quòd si quis corrumpat mulierem, eam ducat in Uxorem, alioquin solvat mille, mille solvi debeant etiamsi quis mulierem non corrumpat, ac si dictio *alioquin* totam orationem convertat in negativa, & illa verba *si quis corrumpat*, convertat in negativa si non corrumpat, quod, ut dixi, esset absurdum, & contra litteram legis, quæ adjecit dictam dictionem *alioquin*, respectivè ad id, quod debet facere is, qui corrupit, juxta Theoricam *Salycet. in d. l. mutuum num. 5. in fin. ff. si cert. petat.* Ita quoque in casu nostro absurdum prorsus est prætendere, quòd d. dictio *alioquin* convertat in negativa illa verba: *qui se exhibuerit, vel præsentaverit.*

11. Et proindè cùm nulla major diversitas possit dari, quàm inter casum affirmativum, & negativum, impossibile est, quòd Statutum prædictum loquens de eo, qui se exhibuit, & præsentavit, extendi valeat ad eum, qui se non præsentavit, nec se exhibuit: nec observantia aliquid facit, tum quia non est probata, tum etiam quia interpretativa non sufficit; quia observantia interpretativa supponit Statutum, & quòd verba Statuti sint dubia; undè cùm in casu nostro Statutum de eo, qui non comparuit in festo S. Ægidii, non adsit, nec in locis citatis loquatur de hoc casu, sed de casu totaliter opposito, meritò hæc observantia non est apta ad condendum novum Statutum, ut in d. secunda Juris probavi.

12. Sublata foraneitate, cui tantum adhæsit Capitulum, excludi non poterat d. Eminentissimus propter assertum figuratum periculum; quia DD. ex adverso scribentes jam fatentur, quòd periculum se tendens ex parte d. Eminentissimi, non est in consideratione, dum debebat admitti ad suffragandum per Procuratorem, ex allegatis in prima, & secunda mea Informatione; Admittunt quoque, quòd periculum schismatis, & seditionis adesse non poterat

pro-

propter rationes in secunda mea Juris adductas in *num.* 14.

13. Nunc se restringunt ad periculum, quod passi fuissent Canonici si admisissent dictum Eminentissimum, Ministrum principalem Regis Christianissimi, cum quo ipsa Civitas Leodien. fœderata bellum gerebat, & prætendunt, quòd litteræ Avocatoriæ Imperatoris, prohibentes omninò commercium, terrere debebant Canonicos ne admitterent Ministrum Regis inimici, imò hostem ipsius Civitatis: & quòd de jure sit prohibitum Subdito loqui cum inimico Regis, & quòd Rex punire potest eos, qui sine ejus licentia admittunt Procuratorem ab hoste constitutum.

14. Verùm istæ sunt simplices exagerationes verborum, quæ nulli prorsus juris fundamento nituntur; quia ex prædictis non imminebat periculum Ecclesiæ, sed periculum Canonicis, qui timebant, ut exadverso dicitur, puniri, si admittebant d. Eminentissimum in Civitatem: ac proindè cùm tali periculo Canonici occurrere possent, excludendo dictum Eminentissimum à Civitate, & admittendo, quòd ipse suffragaretur per Procuratorem, & sic per organum unius de gremio Capituli, & qui esset Amicus, & non suspectus, & admitteretur ad suffragan. per se, meritò propter hoc assertum periculum, Canonici non poterant privando Cardinalem voce activa, ei adimere facultatem suffragandi per Procuratorem; eodem namque modo inducitur contemptus aptus ad irritan. Electionem, quando quis excluditur, & quando non admittitur ejus Procurator, vel ei denegatur facultas Procuratorem constituendi. *Jo: Andr. in cap. quia propter num. 45. De Elect.*

15. Et licèt exadverso replicetur, quòd idem imminebat periculum, si admittebatur Procurator hostis sine licentia Imperatoris: satis sit pro responsione ponderare, quòd eodem modo, quo non licet loqui cum hoste, vel Ministro hostis, vel non licet acceptare mandatum Procuræ, aut illud transmittere hosti, eodem modo non licet hostibus litteras, vel nuncium mittere, juxtà *text. apertum in l. 1. circa finem, ff. ad leg. Jul. Majest.* ibi: *Quive hostibus Populi Romani nuncium, litterasve miserit*, ubi *Bart.* notat, quòd transmittere litteras hostibus est jure gentium inhibitum; quia idem est loqui cum hoste, ac cum eo habere amicitiam, & commercium, ac eidem litteras scribere.

16. Quis ideò credet periculum justum, quale juxtà Theoricam *Hostien.* in secunda mea Juris *num.* 13. debet esse, quando Capitulum d. Eminentissimo pluries, atque pluries transmisit Epistolas publicè, & palam, nullo impediente, nemine contradicente, impunè, sine ulla pœna, aut timore pœnæ, & quando per epistolas adeò repetitas, & per Nuncios habuit cum d. Eminentissimo commercium adeò patens, & nemo punitus est, & nemo respondere d. Cardinali timuit; undè si nemo timuit epistolas scribere, & commercium publicè, & palàm cum d. Cardinali habere: quomodo in mentem sensati Viri venire potest, quòd Capitulum non potuisset admittere unum de gremio suo amicum cum mandato Procuræ Cardinalis ad suffragan. pro eodem sine timore pœnæ, quando fecit multò plus publicè, & palàm? plus enim est cum hoste commercium adeò repetitum habere per adeò repetitas epistolas, quàm admittere Procuratorem ad suffragandum, & quidem Procuratorem, in quo nullus poterat cadere timor, & qui palàm ostendens suum mandatum, & unicam epistolam, in qua mandatum continebatur, nullas pœnas justè timere poterat, signanter ab Invictissimo Imperatore, cui applicari non possunt exempla

sla à Dom. meo *Stancho* in *numer.* 21. adducta ; cùm ejus reverentia erga Clericalem cœtum sit satis nota, & nullum posset cadere delictum etiam in terminis belli in eo, qui publicè ostendisset epistolam d. Cardinalis, in qua solum mandatum Procuræ inclusum esset.

17. Et revera, licèt de jure gentium, & juxtà regulas belli, licitum non sit loqui cum hoste, nec licitum sit litteras mittere, nec mandata Procuræ recipere, aut commercium cum hostibus habere: id tamen intelligitur, quando quis dolo malo, ad effectum prodendi secreta Principis sui, vel juvandi hostes, talia facit, ut habetur in *d.l.1 in fin. ff. ad l.Jul. Majest.* Secus quando bona fide, alia de causa prædicta fiant; Tunc enim nulla pœna affici potest is, qui epistolas mittit, vel mandatum procuræ recipit, ut egregiè probat *Gigas de crim.læs.Majest.rubr.qualiter,& à quibus quæst.*20.*&* 21.*utrobique num.*4.*Schneid.de feud. par.*8. *cap.*1. *num.*87. nec quando mandatum non recipitur occultè, sed palàm, & publicè Capitulo ostenditur, ut cavetur præcisè in *Concil.Tholet.* 4. *can.*3. juxtà verba adducta in contrario restrictu *§.cùm enim.*ibi: *à gente extranea occultè accipere.*

18. Et proindè, sicuti nullam pœnam timuit Capitulum, quando scripsit Epistolas pluries, atque pluries dicto Eminentissimo, quia Epistolæ negocium Electionis concernebant, & sic negocium Ecclesiæ, non negocia Principis: ita multò minus poterat timere pœnam ullam acceptando mandatum, & sic unam Epistolam, in qua inclusum erat mandatum, quod non concernebat negocia Principis, sed tantùm negocium Electionis, & in quo actu nullus propè timor concurrere poterat.

19. Sine dubio dum admisit Dominum Comitem de Poitiers, qui erat Subditus Regis Christianissimi, & sic etiam, juxtà suppositum Partis adversæ, hostis: & quod plus est, & ponderandum supplicamus, cùm d.Comes ostendisset mandatum Procuræ Eminentissimi Cardinalis à Furstembergh, pariter Ministri Regis Christianissimi, & magis suspecti Imperio, juxtà lecturam Partis adversæ, tamen Capitulum non rejecit dictum mandatum tanquam conscriptum ab hoste, vel Ministro hostis, sed illud rejecit tanquam conscriptum à foraneo, quem prætendebat non habere vocem, & nemo fuit punitus; undè omnibus pensatis, clarè patet, quòd hic timor non adfuit, nec adesse poterat, & quòd est timor prorsus vanus, & nuper adinventus ad coloran. contemptum. *Card.de Luca De Regul.disc.*53. *num.*9. *& seqq.* loquitur de casu, in quo Canonici non vocati, erant rebelles, ac inobedientes proprio Prælato, & adhærebant Seculari Potestati, quæ excluserat Abbatem, & alios à Monasterio, & proindè poterant omitti.

20. Verum est, quòd nullus de Capitulo tenebatur acceptare mandatum; sed non ideò sequitur, quòd nemo illud acceptasset, & tamen id probare tenetur Capitulum tanquam fundamentum suæ intentionis pro exclusione contemptus: & divisio Capituli in duas factiones reddit id improbabile, quia quævis pars, & signanter illa, quæ adhæsit Decano, non omisisset acceptare mandatum, & sic habere etiam istud votum.

21. Iterum DD. exadverso scribentes probare conantur, quòd contemptus excludatur ex qualibet causa etiam colorata, ac si requiratur, quòd quis contemnatur dolo, & malitia; sed quod dicunt non probant, quia nemo ex adductis exadverso id firmat in puncto Electionis: & est hæc proposi-

tio

tio contra *text.in cap.in genesi* 55.*De Elect.*ubi DD. & alii adducti in secunda mea Juris, *num.*54. ibi enim fuerant exclusi duo Canonici, quorum primum Capitulum excluserat, quia non habebat titulum: & tamen quia ille existebat in quasi possessione Canonicatus, & Juris eligendi, textus dicit, quòd excludi non poterat, & quòd contemptus fuerat, ut notant *Compostell.Castell.& alii in d.n.*54. adducti. Signum evidens, quòd causæ coloratæ non excludunt contemptum; aliàs enim magis colorata causa dari non poterat ista deficientia tituli: & proindè urget semper Canonistarum Axioma, quòd ad evitan. contemptum requiruntur causæ à Sac.Canonibus approbatæ, & justæ, ac justificatæ.

22. Recurrunt tandem DD.exadverso scribentes ad ultimum refugium, & suadere conantur, quòd actio contempti intenta est ad destruendam Electionem factam, ut alia sequatur Electio, sive in qua ipse interveniat; Undè cùm in casu nostro alia non sit facienda Electio, sive quia de Jure, ut prætendit Dominus meus *Petrus Fuscus*, jus eligendi quoties ratione contemptus irritatur, Electio devolvitur ad Superiorem: sive quia id eveniat propter concordata Germaniæ: sive quia sperare non possit Dominus Cardinalis quòd admittatur, ideò cesset ejus actio.

23. Verùm hæc propositio est præcisè contra Sacros Canones, quia non exindè cessat actio contemptus, nec exindè sine ejus consensu confirmari potest Electio; quia Electione cassata, alia facien. non sit Electio, in qua ipse intervenire debeat, ut latè probat *Oldrad.toto consf.*64. qui tuetur, quòd Electis duobus in discordia, possit contemptus agere de contemptu, & cassari debeat Electio illius, cui ipse non consentit, licèt non deveniatur ad aliam Electionem, sed propter consensum ab eodem præstitum Electioni alterius, confirmetur alterius Electio.

24. Et quidem nemo exadverso adductis firmat hanc conclusionem: & Sacri Canones voluerunt cassari Electionem tanquam factam in injuriam, & læsionem juris contempti, quæ injuria, & læsio semper durat, quousque non sit cassata Electio: & quamvis cassata Electione, jus devolutum esset ad Superiorem, non ideò quia non sequitur alia Electio cessat injuria, & reparatum est jus contempti, ut sensui patet.

25. Cæterum de jure, ratione contemptus, non devolvitur Electio ad Superiorem, sed spectat ad eosdem Electores, juxtà theoricam *Abb. in cap. bonæ memoriæ il secondo, num.*5.*& 9.De Elect. Petr.à Baif.de Elect.par.*3. *toto c.*7. *Lavor.Elucubr.Canon.cap.*17.*num.*18.*Tholos.de Elect.cap.*14.*nu.*5. *Passerin. eod.tract.cap.*11.*num.*125.*in fine.*

26. Nec contrarium cavetur in concordatis; quia in *const.* 1. *Nicolai V.* §.3.*bull. nov.to.*1.*f.mihi* 305. id non cavetur, & Papa juxtà concordata solet providere, quando Electiones peccant in forma, & sunt nullæ, & quando de jure cavetur, quòd propter nullitatem Electionis jus devolvitur ad Superiorem, secùs quando electio est valida, & pendet à voluntate contempti eam irritare, & instare pro cassatione: in quibus terminis non habemus in concordatis dispositum, quòd contra dispositionem Juris Papa voluerit sibi reservare hoc casu jus conferendi, & tollere iis, quibus privilegium dabat beneficium, quod ipsi de jure communi habebant.

27. Cæteris fuit præventivè responsum.

JACOBI SARDINI

ADVOCATI ROMANI

REPLICATIO JURIS

Super contemptu.

1. Ut citiùs, quàm fieri posset, adeò celebris quæstio terminaretur, vel in ipso limine judicii legitimum diximus compulsandum fore Leodien. Ecclesiæ Statutum, ut veritas haberetur, non, ut dilationibus juvaremur; Nec adeò de justitia diffidimus, uti supponit Dominus in facto exadverso scribens in ejus responsione super contemptu *num.* 1. ut, quomodocumque se habeant Statuta, Eminentissimo Principali subterfugia quærere sit necessarium: quando nil ultrà petit, nisi, quòd decidatur præsuppositæ foraneitatis articulus, à quo semper, semperque dicimus causæ decisionem pendere, dum, ea seclusa, nedum manifestus resultat contemptus cum injustitia, ac positiva rejectione operatus; sed potissimum justificatur appellatio, quod sufficit ad intentum.

2. Probet igitur, non tantùm afferat in dicta responsione sub *num.* 2. Dominus in facto scribens, in quo juris principio æquivocetur, & in quo statuti intellectus per nos confundatur; prætereundo enim per eum deducta à *d. num.* 2. usque ad *nu.* 11. quia dilationes non quærimus, quandocumque credant Eminentissimi PP. satis de Statutorum legitimitate constare, (quamvis impugnari possit, dum neque extractores impleverunt mandatum Reverendissimi Nuncii, omittendo extractum Statuti sub *tit. de foraneis*, licèt in hac parte Statutum foraneitatem percuteret) & ponderando quæ per eum subduntur sub *num.* 14. fatendum est, quòd *valdè æquivocatur exadverso super puncto Juris*, dum nostræ Statutariæ Constitutiones dispositioni Juris *in Clement. ut ii De ætat. & qualitat. & Trident. Synod. in cap. 4. de reformat. sess.* 22. æquiparant.

3. Allegata namque *Clement. in princ.* disponit, *ut nullus de cætero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis liberè concedatur, nisi saltem in Subdiaconatus Ordine fuerit constitutus.*

4. Et exindè subdit, ut illi, qui dignitates obtinent, se promovere debeant ad Ordines Sacros intrà annum, quòd si promoti non fuerint, *nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem; ipsisque distributionum, quæ dantur his, qui certis horis intersunt, pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuslibet Consuetudinibus, vel Statutis. pœnis aliis, quæ contra tales promoveri ad Ordines recusantes statuuntur in jure, nihilominùs in suo robore permansuris.*

5. In Tridentina verò Constitutione, pariter demandatur Ordinum susce-

sce-

ſceptio, intrà annum, juxtà prædictam Conciliarem Viennenſem diſpoſitionem,& ſubditur: *Cogantque Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſe ipſos exercere,ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu Divino præſtare, ſub eiſdem,& aliis etiam gravioribus pœnis arbitrio eorum imponendis, &c.*

6. Statutum autem noſtrum, vel attendatur ſub Rubr. *de ſecunda Reſidentia*, vel ſub *tit.de Capitulis Ordinariis, & ſpecialibus*, nullibi eum prædictis Conciliaribus diſpoſitionibus conformatur; non ſub dicta Rubrica *de ſecunda Reſidentia*, ubi pro foraneo habendum eſſe declaratur Capitularem illum, qui ſe præſentat, & deindè non reſidet: imò privatur acquiſitione fructuum, etiam pro tempore proſequutæ reſidentiæ; undè in nihilo hæc diſpoſitio cum Conciliari diſpoſitione conformis redditur, quæ ſolummodò privationem vocis imponit non ſuſcipientibus Sacros Ordines, & non implentibus per ſeipſos ſibi commiſſa Officia.

7. Et minùs eum ea concordat altera, de qua ſub *tit. de Capitulis Ordinariis, & ſpecialibus*, ſaltèm in ea parte, in qua Canonieum tamquam foraneum à voce repellit, dum nullibi in jure, vel in Concilio legitur, quòd privetur voce Capitularis ille, qui poſt ſuſceptos neceſſarios Ordines, & legitimè acquiſitam Canonicatus poſſeſſionem reſidere non curat, negligendo fructuum acquiſitionem,ſed tamen retinendo Officium, & Juriſdictionem;ideòque jus præſtandi ſuffragium in Capitulo, quod ab Officio, nequaquam verò à Beneficio dependet, ut latè probavi in mea prima Juris,*§.nec privatio.*

8. Exorbitant itaque à juris diſpoſitione noſtræ Conſtitutiones, ideòque earum etiam conceſſa validitate, ſemper illud urget motivum ſine contradictione ab omnibus tum Canoniſtis, tum Legiſtis receptum, quòd extendi non poſſint de caſu ad caſum, maximè ad effectum imponendi pœnam,uti ex juribus jam in Informationibus cumulatis.

9. Poterat autem omitti motivum ſub *nn.13.& ſeqq.* in dicta reſponſione ponderatum, quòd in die Sancti Ægidii celebretur Capitulum Generale, ideòque ſit neceſſaria omnium Capitularium formalis repræſentatio, eamque ordinare potuerint ſtatuentes etiam ſub pœna privationis vocis; Nam quandocumque etiam hujuſmodi admitteretur propoſitio, quæ tamen ſine præjudicio veritatis recipi non poteſt, per ea, quæ tradit *Eminent.de Luc. de Canon.& Capit.diſc.19. num.18.* ubi negat poſſe Capitulum vocis privationem ſtatuere: tamen neceſſe eſſet, quòd exadverſo clarum deduceretur Statutum, expreſsè privationem vocis imponens adversùs non comparentem in d. Generali Capitulo; alioquin non ſufficit eam deſumi velle interpretativè, dum requirit ſpecialem expreſſionem, uti poſt alias authoritates deductas in mea prima Juris *§.ex qua,&c.*idem ex *Panormitan.& Navarr.* determinat *Paſſerin.de Electione.cap.31.num.16.verſ.privationem etiam vocis,&c.*

10. Nec facit intelligentia exadverſo in dicta reſponſione deducta ſub *num.15.& ſeqq.* Eſto enim quòd Statutum conſideret Canonicos in duplici ſtatu, In eo ſcilicet in quo continuò reſederint, & eos mandet ſolummodò obligatos eſſe ad ſe exhibendum in dicta die Sancti Ægidii, quia Statutum de eis diſponat per illud verbum *exhibere,&c.*

11. Ac in eo,in quo quis anno præcedenti non reſederit, & non reſidentem velit teneri ad ſe repræſentandum expreſſis verbis,ut ibi: *Se præſentare, & offerre ad reſidentiam verbis expreſſis,&c.* non indè ſequitur, quòd re-

tenta dispositione Statuti cum hac discretiva inter observantes, & defectuosos, ille, qui non resederit, declaretur foraneus.

12. Imò ex hoc ipso excluditur intentio Partis; nam si Statutum supponit casum, quòd quis non resederit anno præcedenti, nedum admittit posse Capitulares eorum arbitrio secundam inchoare, vel deferere, vel omittere residentiam; sed expresè adversùs non comparentes, & non residentes foraneitatis incursum rejicit, dum non vult eos alia pœna affectos, quàm ad se repræsentandum expressis verbis, ut ibi: *Et si fortè anno præcedenti non resederit, se expressis verbis ad residentiam offerre, & præsentare, &c.*

13. Et potissimùm ponderanda venit hæc discretiva exadverso explicata sub *nu.* 19. nam sicuti ex ea resultat, statuentes respexisse tàm ad casum quolibet anno prosequutæ residentiæ, quàm ad casum aliquando omissæ, ut ibi: *Et si fortè anno præcedenti, &c.* dum exindè in subsequenti dispositione sub eadem Rubr. *§. item quicumque, &c.* foraneitatis incursum decernit adversùs se ad secundam residentiam exhibentem, vel præsentantem; Et deindè promissam residentiam non explentem, intrat de sua natura regula de discretivis, scilicèt quòd ubi statuentes voluerunt foraneitatem incurri, expresserunt; tacuerunt autem ubi noluerunt; ideòque cessat ex hac ipsa discretiva quælibet difficultas, & removetur quodcumque, quod exadverso excitari posset, objectũ, ut ex juribus in mea prima informatione allegatis *§. resultat itaque.*

14. Verum autem est quod asseritur sub *num.* 21. scilicèt, Statutum duas species Canonicorum considerare, etiam quando disponit per illa verba: *Item quicumque in festo B. Ægidii se ad secundam residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, &c.* erronea tamen est illatio ex hac præmissa desumpta, scilicèt Statutum tàm adversùs se exhibentes, aut præsentantes, & exindè non residentes, quàm adversùs omninò non comparentes foraneitatem indicere, dum hujusmodi constitutio pœnæ in utroque casu ex ipsa discretiva excluditur, quandocumque post discretivam pœna reperitur in uno tantùm casu ordinata.

15. Nec ex eo, quòd Statutum cogitaverit casum non prosecutæ residentiæ sub illis verbis: *Si fortè anno præcedenti non resederit, &c.* & exindè utramque Canonicorum speciem consideraverit sub illa dispositione: *Item quicumque, &c. se ad secundam residentiam exhibuerit, aut præsentaverit, &c.* indè sequitur, quòd Statutum sit dubium quoad incursum foraneitatis adversùs non comparentes, uti supponitur sub *num.* 22. itaut detur locus observantiæ interpretativæ; nam potiùs, ut dixi, ex ipso discretivo loquendi modo quælibet dubietas removetur; quia Statutum considerat utrumque casum, utrumque comprehendit sub sua dispositione, & demum pœnam in certo casu constituit; undè resultat omnimoda exclusio alterius casûs, & excluditur dubietas, quæ non potest oriri quoad casum omissum.

16. Tunc autem urgeret illatio, quando verificaretur suppositum, de quo sub *num.* 23. scilicèt quòd Statutum in principio procederet per verba præceptiva, *debebit personalitèr se exhibere*; verumtamen nostrum Statutum conceptum legitur cum verbo facultativo *volet*, & ejus sensus est: *qui volet debebit se exhibere*; sed de eo, qui non volet, dicat Dom. exadverso in facto scribens, ubi in Statuto disponatur? & nulli dubium est, quòd absurdum esset dicere, quòd in statuto disponente, ut se præsentet,

non

non comprehenderetur à contrario sensu, qui se non præsentaret, sed tale oritur absurdum, quando habetur statutum præceptivum, & non quando adest statutum facultativum, ut ex suprà firmatis.

17. Videt objecti vim Dom. exadverso respondens, ideòque à *num.* 31. *usque ad* 35. conatur hanc facultatem rejicere, sed frustrà; nam licet illa dictio *residere*, importet effectivam residentiam, non dextruit potentiam alterius dictionis *volet*, cui subordinatur futura residentia; Undè nisi volumus, quòd detur illa confusio intellectus nostri Statuti, de qua in dicta responsione sub *num.* 2. priùs præmittendum est, quòd Statutum procedit cum verbo facultativo *volet*, deindè cum verbo præceptivo *debebit*, & postmodum juxta verum sensum dispositionem debemus intelligere, quòd qui volet residere, comparere debebit, & qui comparuerit, ne fiat foraneus, teneatur residere.

18. Torqueantur quoquo modo possunt exadverso scribentium ingenia, nullam aliam poterunt præferre legitimam Statuti intelligentiam; undè semper verissimum erit dicere, casum non factæ comparitionis, quoad incursum foraneitatis, fuisse per Statuentes omissum, ideòque prorsùs redditur inapplicabilis dispositio *text. in cap. de illis De condit. apposit. & cap. Romana* 1. *De censibus* exadverso allegata *sub num.* 33. quia stant simul, quòd quis non possit secundum actum gerere antequam primum impleat, & tamen quòd implementum primi actus sit facultativum, non præceptivum, quod sufficit ad intentum.

19. Cessat igitur quælibet difficultas, etiam ex deductis exadverso quoad deficientiam præsuppositæ foraneitatis; Undè nec urgent exempla, neque Capitulares actus exadverso ad effectum comprobandi observantiam allegati; nam quod operatum fuit cum aliquibus Capitularibus, & præsertìm cum Serenissimo Teutonico prædefuncto, afficere non potest Eminentissimum Principalem, ut jam probavi in mea secunda Juris, *num.* 51. quia hujusmodi actus neque possunt præferre observantiam interpretativam, deficiente Statuto interpretatione indigente, neque præscriptivam, uti ex latè deductis in dicta mea secunda Juris, *num.* 47. ideòque deteguntur erronei, & nequaquam attendendi, ut in eadem mea secunda Juris, *num.* 52.

20. Sublata demum foraneitate, nunc tædet calamum revocare ad eam refellendam exceptionem, ad quam comprobandam, nedum exadverso cumulantur figmenta, & nugæ, sed coacervantur injuriæ, & retorquentur in odium, quæ laudari deberent.

21. Iterum enim dicitur, Eminentissimum Principalem facultatibus amplissimis fuisse munitum, & secretis instructionibus Regis Christianissimi, quibus fomenta ad seditionem suppeditaret.

22. Et mirandum profectò est, quòd velint Adversarii fraudulentum reddere Eminentissimum Principem, & Patriæ Leodiensis perniciem excogitantem, ejusque Ecclesiæ ruinam, quando solummodò pro ejus libertate eum laborantem legimus in Epistolis, ad quas satius est EE.PP. pro necessaria responsione remittere, ut habeatur medela, undè vulnus infertur, quàm tempus terere in respondendo iis, quæ nauseam excitarent, nisi tamquam ad jocum composita reciperentur, eodemque modo, quo per Torquatum composita extat Alethis oratio, cujus exemplum in contraria responsione laudatur sub *num.* 45.

23. Et

23. Et ne tali pacto fingatur nos longius ire, uti supponit Dom. exadverso scribens sub *num.*36. stricti super difficultate agendo, iterum dicimus, nequaquam Capitulum voluisse excludere personam, sed votum: & hujusmodi motivo nihil exadverso respondetur, licèt in eo difficultatis cardo consistat.

24. Cessabat enim quævis umbra timoris ex admissione Procuratoris, tum quia Procurator constituendus erat pernecesse unus de gremio Capituli, tum quia nec potuisset suffragium dividere, uti per *Passerin. in cap.*10. *de Elect.num.*75.& 43.

25. Eoque fortius stringit in præsenti hæc toties repetita conclusio, quia penitùs removetur Adversariorum confugium in eo repositum, quòd Eminentissimus Principalis nec Procuratorem habere potuisset, dum ex literis Dom. Canonici Clercs, & Capitularibus decretis noviter per Dominum causæ Patronum Eminentissimis PP. exhibendis, & originaliter existentibus in manibus Illustrissimi Secretarii, palam habetur Dominum de Clercs se Procuratorem constituisse Eminentissimi Principalis ad effectum interponendi Appellationes, easque Capitulo notificandi: quod si fecit in actu Capitularibus odioso, utique libentiùs fecisset pro solo exercitio præstandi votum, cum quo nulla Capitulo inferebatur injuria.

26. Nec minus urget Epistola Domini Canonici dù Mont, ex qua probatur, continuò Eminentissimum Principalem exercitium Jurisdictionis Præposituralis post indictum bellum, & publicatas Avocatorias retinuisse, & munia contulisse Præpositurae annexa: & ex hoc redditur innegabile, nequaquam fuisse Eminentissimum Principalem Imperiali Proclamate comprehensum, & tamquam inimicum Capitulari consortio privatum.

FINIS.

LEODIEN.

LEODIEN.

ELECTIONIS.

Congregatio particularis à Sanctissimo Dom. N. deputata: proposito, discussoque dubio, an Electio in Episcopum Leodiensem de persona Serenissimi, & Reverendissimi Principis Josephi-Clementis ex Bavariæ Ducibus, Electoris Coloniensis, facta à Capitulo, & Canonicis ejusdem Ecclesiæ, sit confirmanda? Pluries informantibus Eminentissimo, & Reverendissimo Domino Cardinali Bullionio, ac Dominis Comite de Rekem, & Decano dictæ Ecclesiæ, ejusque adhærentibus ex una: nec-non prædicto Serenissimo Electore ex altera partibus: omnibus maturè, ac diligentissimè perpensis, unanimi Patrum sententia censuit, si Sanctissimo Domino Nostro placuerit, prædictam Electionem esse confirmandam. Et facta relatione, Sanctitas Sua dictæ Congregationis sententiam benignè probavit. Datum Romæ die 18. Sept. 1694.

INDEX.

A

B

Ad

Ex

quo-

D

Dictio

E

Epi-

F

G

H

K

L

S.Leo-

Quod

Ille,

Non offeramus coram Domino ignem alienum, ne fortè ab illo devoremur,

Pro-

Ro-

Quod

T

FINIS.

REGESTUM.

a, a 2. b. b 2, c. c 2. d. d 2. e. e 2. A. A 2. B. B 2. C. C 2. D. D 2. E. E 2. F. F 2. G. G 2. H. H 2. I. I 2. K. K 2. L. L 2. M. M 2. N. N 2. O. O 2. P. P 2. Q. Q 2. R. R 2. S. S 2. T. T 2. V. V 2. X. X 2. Y. Y 2. Z. Z 2. Aa. Aa 2. Bb. Bb 2. Cc. Cc 2. Dd. Dd 2. Ee. Ee 2. Ff. Ff 2. Gg. Gg 2. Hh. Hh 2. Ii. Ii 2. Kk. Kk 2. Ll. Ll 2. Mm. Mm 2. Nn. Nn 2. Oo. Oo 2. Pp. Pp 2. Qq. Qq 2. Rr. Rr 2. Ss. Ss 2. Tt. Tt 2. Vu. Vu 2. Xx. Xx 2. Yy. Yy 2. Zz. Zz 2. Aaa. Aaa 2. Bbb. Bbb 2. Ccc. Ccc 2. Ddd. Ddd 2. Eee. Eee 2. Fff. Fff 2. Ggg. Ggg 2. Hhh. Hhh 2. Iii. Iii 2. Kkk. Kkk 2. Lll. Lll 2. Mmm. Mmm 2. Nnn. Nnn 2. Ooo. Ooo 2. Ppp. Ppp 2. Qqq. Qqq 2. Rrr. Rrr 2. Sss. Sss 2. Ttt. Ttt 2. Vuu. Vuu 2. Xxx. Xxx 2. Yyy. Yyy 2. Zzz. Zzz 2. Aaaa. Aaaa 2. Aaaa 3. Bbbb.

COLONIÆ AGRIPPINÆ, Typis Petri Martelli, cIↄIↄccxII.

Superiorum Permissu.